Универсали Павла Полуботка

Універсали
українських
гетьманів

Універсали Павла Полуботка

Універсали українських гетьманів

МАТЕРІАЛИ
ДО УКРАЇНСЬКОГО
ДИПЛОМАТАРІЮ

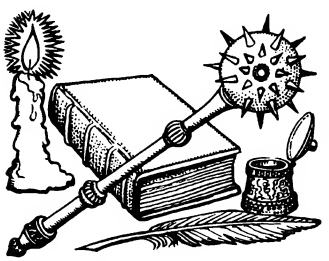

Серія **I**

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ
ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА імені М.С. ГРУШЕВСЬКОГО
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені Т.Г. ШЕВЧЕНКА
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА
ЦЕНТРАЛЬНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІСТОРИЧНИЙ
АРХІВ УКРАЇНИ, м. КИЇВ

Універсали Павла Полуботка

(1722-1723)

Київ – 2008

ББК 63.3 УКР
У-59

Пропонована увазі читачів публікація включає універсали, накази, інструкції та інші документи наказного гетьмана Павла Полуботка, які він видавав з генеральною старшиною. Збірник включає десять додатків – які складаються: з листів Павла Полуботка, його майнових документів, опису маєтностей Полуботків, грамоти наданої Сенатом на управління Україною Полуботкові і генеральній старшині, зі щоденника Генеральної канцелярії за 1722-1723 рр., який вели П. Борзаківський та П. Ладинський за часів наказного гетьманства Полуботка, з додатків, які містять відповідно гетьманські та полковничі універсали, з чолобитних статтей старшини до царя, з промеморій Полуботка і старшини в Малоросійську Колегію та судової справи за позовом Полуботка. Матеріали тому містять інформацію як про соціально-економічний розвиток України, так і про її політичне становище у першій чверті XVIII ст. Видання містить науково-довідковий апарат: примітки, список архівних фондів і публікацій, словник архаїчних слів, іменний і географічний покажчики, перелік документів. Видання розраховане на науковців, викладачів і студентів, на всіх, хто цікавиться історією України.

Упорядкування

Вячеслав РИНСЕВИЧ

Редакційна колегія

Павло СОХАНЬ (голова), *Генадій БОРЯК, Віктор БРЕХУНЕНКО, Дмитро БУРІМ, Ярослав ДАШКЕВИЧ, Олександр КОВАЛЕНКО Олег КУПЧИНСЬКИЙ, Олександр МАВРІН, Юрій МИЦИК, Ольга МУЗИЧУК, Валерій СМОЛІЙ*

Видання здійснено за фінансової допомоги
Благодійного Фонду "Чернігівщина"

ISBN 978-966-02-4706-2

© Вячеслав Ринсевич, 2008

Зміст

Передмова 7

Універсали чернігівського полковника Павла Полуботка 61
Універсали та накази наказного гетьмана Павла Полуботка
видані з генеральними старшинами 71

Додатки: 369
I. Майнові документи Павла Полуботка 371
II. Судова справа за позовом Павла Полуботка 383
III. Листи Павла Полуботка 386
IV. Сенатська грамота від імені царя Петра I Павлу Полуботку і
генеральній старшині на управління Україною 404
V. Щоденник Гетьманської канцелярії за 1722-1723 рр. 406
VI. Опис маєтностей Павла Полуботка 444
VII. Універсали українських гетьманів 526
VIII. Універсали генеральної старшини і полковників 541
IX. Промеморії Павла Полуботка і генеральної старшини
в Малоросійську Колегію 611
X. Чолобитні статті старшини від імені Запорозького Війська
до царя Петра I 614
Примітки 625
Словник архаїчних слів 653
Список використаних архівних фондів і публікацій 658
Іменний покажчик 662
Географічний покажчик 680
Перелік документів 688

Павелъ Полудѣтокъ

Передмова

Полуботки – один з небагатьох старшинських родів України, представники яких досягли найвищої в Гетьманщині посади – посади гетьмана. Протягом довгого часу українські гетьмани мали можливість діяти в межах державотворчих традицій, які заклав гетьман Б. Хмельницький, проте спадщина, яку він залишив, виявилася під загрозою повного знищення тоді, коли наказним гетьманом та фактично головою Гетьманського уряду у 1722 р. став Павло Полуботок, якому судилося взяти на себе тягар відповідальності за долю українського народу у важкі для нього часи.

Родина Полуботків мала чернігівське походження, їх перебування в Чернігові простежується за актовими матеріалами ще з 1619 р. Цього року Яремі Полуботку чернігівський воєвода Салтиков надав ділянку землі в місті для зведення будинку, підтвердивши також право на вилов риби в місцевих озерах, надане йому раніше польським королевичем Владиславом. Ярема доводився прадідом Павлу Полуботкові. У 1637 році він займав посаду чернігівського райці (як його названо в купчому листі, яким він продав Тишку Климовичу частину млина на р. Стрижень під Черніговим) тобто на цей час став належати до міської верхівки Чернігова. Ярема Полуботок згадується також в акті 1642 р., поява якого була спричинена чварами, хто з співвласників млина, Полуботок чи Климович, має його ремонтувати[1]. Проте навіть ім'я цього пращура Полуботків викликало суперечки, оскільки в усіх трьох документах, де він фігурує, його названо по різному, Лазаревський зокрема надав перевагу імені "Еремей" супроти імені "Ієронім", українські дослідники нині здебільшого іменують прадіда Полуботка Яремою.

Натомість про діда Павла Полуботка Артема ніхто з істориків практично ніяких достовірних даних не наводить. Припускається, що він продовжував жити життям заможного міщанина в Чернігові.

Значно більше відомо про батька майбутнього наказного гетьмана, який народився близько 1660 р. в сім'ї Леонтія Артемовича Полуботка. Напевне, Леонтій Полуботок продовжував господарську діяльність започатковану його дідом Яремою, зокрема він скуповував землі в селі Полуботках, заснованому, за припущенням Лазаревського, ще Яремою, але яке було втрачене родиною за

---

[1] Александр Лазаревский. Павел Полуботок. Очерк из истории Малороссии XVIII века // Русский архив, издаваемій Петром Бартеневым. – М. – 1880. – Книга первая. – С. 137-138.

часів Хмельниччини. Втім, про початковий період його життя інформації також практично немає, але якщо виходити з того, що в 1668 р. він начебто був чернігівським полковим писарем, то очевидною повинна бути його наближеність до чернігівського полковника Д. Многогрішного, що невдовзі став гетьманом.

До певної міри це підтверджується тим, що під час обрання гетьманом Многогрішного та укладення Запорозьким Військом статтей з царськими послами на Глухівській раді (3-6 березня 1669 р.) Леонтій Полуботок став одним з чотирьох представників Гетьманщини, яких козаки делегували згідно 17 статті бути присутніми на переговорах про вічний мир між Москвою та Польщею і Литвою. При цьому гетьман, старшина і козаки наголошували, що їх посланці мають засідати з послами на рівних, як царські дворяни, а не стояти під час засідання послів (як пропонувалося царською стороною), оскільки це принизило б їх честь[2]. Імовірно, що кандидатуру Полуботка запропонував саме новообраний гетьман, з іншого боку, дещо дивно те, що він в цей час, як засвідчують Глухівські статті, не займав жодного уряду.

Втім, за правління Многогрішного Полуботок став чернігівським полковим сотником. Цією посадою, як зауважував Лазаревський, він був зобов'язаний братові гетьмана, чернігівському полковникові Василю Ігнатовичу, з яким сотник мав дружні стосунки. Проте падіння Многогрішного не позначилося на становищі Леонтія Полуботка, більше того, за часів Самойловича він потрапив до кола довірених осіб цього гетьмана, причому з самого початку його правління.

Полуботок фігурує, до того ж двічі, в статтях прийнятих на Конотопській раді 17 червня 1672 р. під час обрання гетьманом І. Самойловича. За вимогою царської сторони до статтей було включено пункт про зруйнування греблі і млина, споруджених чернігівським сотником Полуботком під Черніговом на річці Стрижні, на тій підставі, що вони є перешкодою царським військовим людям з чернігівського гарнізону, оскільки перекривають водний шлях на річці (хоч млин на Стрижні був побудований ще дідом Леонтія Полуботка і раніше їм не заважав). Військо погодилось виконати цю вимогу[3], відтак млин і греблю, очевидно, було знесено, що мало завдати певних збитків Полуботкові. Окрім цього, ніяких інших неприємностей під час зміни влади він не мав, навпаки, Конотопські статті він підписав вже як генеральний бунчужний, що слід вважати службовим підвищенням.

Генеральним бунчужним Полуботок був п'ять років. В цей період він отримував від Самойловича різні відповідальні доручення, наприклад, 29 листопада 1673 р. Полуботок ревізував справу щодо належності грунтів Новгородському Спаському монастиреві, генеральний бунчужний дозволив записатися в козаки деяким колишнім посполитим, що мешкали на монастирських грунтах в Дегтярівці, Кудліївці та Ігнатівці, визнавши їх козацькі вольності, він водночас підтвердив права на землі монастиреві, за користування якими нові козаки мали сплачувати монастиреві медову десятину, а 12 березня 1677 р. Леонтій Полуботок розглядав

---

[2] Універсали українських гетьманів від Івана Виговського до Івана Самойловича. – Київ-Львів, 2004. – № 311. – С. 469. – 17 пункт Глухівських статтей.

[3] Там само. – № 413. – С. 595. – 9 пункт Конотопських статтей. С. 589.

справу про участь ніжинського протопопа С. Адамовича у змові проти Самойловича[4].

Під час другого походу турків на Чигирин в серпні 1678 р. Полуботок вже як генеральний осавул, виконуючи доручення гетьмана, вдався до дисциплінарних заходів, які припинили втечі дезертирів з військового табору під Чигирином за Дніпро на Лівобережжя, що дало можливість навести відносний лад у війську[5]. Генеральним осавулом Леонтій Полуботок теж був п'ять років.

В лютому 1681 р. Леонтій Полуботок отримав царську грамоту Федора Олексійовича та універсал Самойловича, які підтверджували його права на значні маєтності в Чернігівському полку (на Розсудівщину, села Губичі, Савинки, на млини, рудню та інші володіння)[6]. Лазаревський, довільно визначаючи приблизно 1680 рік, як дату одруження сина Леонтія Полуботка Павла на небозі гетьмана Самойловича, дочці гадяцького полковника Михайла Василевича Єфимії, очевидно, врахував ці щедрі майнові надання, як певну точку відліку, оскільки документальних згадок про точну дату шлюбу немає. Цей сімейний союз виявився тривалим і міцним (лише після смерті Єфимії в лютому 1717 р. Павло Полуботок одружився вдруге, у листопаді 1718 р., на дочці ніжинського полкового судді Романа Лазаревича Ганні, вдові військового товариша Романа Жураківського).

У 1682 р. Полуботок отримав від Самойловича посаду переяславського полковника. Це не було для нього зовсім новою справою, оскільки за Многогрішного в Чернігівському полку йому доводилося бувати наказним полковником. Через кілька місяців, 5 грудня, Полуботкові довелося очолити суд над колишнім переяславським полковником Райчею, який звинувачувався у листуванні з якимись неназваними ворогами, хоч суть справи під час слідства так і не була з'ясована, йшлося про те, щоб засудити Райчу на смерть[7]. Райча зрештою врятувався і став запеклим ворогом Полуботка.

Як переяславський полковник Леонтій Полуботок виділив за дорученням гетьмана землю в Переяславі для забудови солдатами царського гарнізону, а також був серед тих старшин, яких гетьман Самойлович 10 червня 1685 р делегував від Війська засвідчити обрання нового київського митрополита[8].

Проте на початку правління гетьмана Івана Мазепи переяславському полковникові довелося пережити важкі часи, якраз з огляду на те, що він вважався прихильником гетьмана Самойловича.

Леонтій Полуботок був відсутній 25 липня 1687 р. на раді на р. Коломак, де гетьманом було обрано Івана Мазепу. Чотири полковники, які вважалися прихильниками Самойловича – чернігівський, син гетьмана Самойловича Григорій,

---

[4] Універсали Івана Мазепи. – Київ-Львів. – 2006. – Ч. 2. – Додаток 2. – № 4. – С. 534-535; Александр Лазаревский. Мотыжинский архив. Акты Переяславскаго полка XVII-XVIII в. – С. 118-121. – № 65.

[5] Величко С. Літопис. Переклад В. Шевчука. – К., 1991. – Т. 2. – С. 244.

[6] Універсали українських гетьманів від Івана Виговського до Івана Самойловича. – № 576. – С. 763-764.

[7] Александр Лазаревский. Мотыжинский архив. – С. 123-129. – № 67.

[8] Універсали Павла Полуботка. – № 414; Універсали українських гетьманів від Івана Виговського до Івана Самойловича. – № 415 а. – С. 612.

переяславський, тобто сам Полуботок, ніжинський Ярема та прилуцький Лазар Горленко, після невдалого походу на Крим, при поверненні, зі своїми полками чомусь були відокремлені від решти Війська (можливо внаслідок вдалих інтриг змовників проти Самойловича) і розмістилися в Кодацькій фортеці. Цю стратегічну фортецю на Дніпрі, яка контролювала шлях на Запоріжжя, запорожці з часів Брюховецького, якщо не раніше, вважали своєю. Тому, після арешту Самойловича, до запорожців та полкових козаків, що були в Кодаку, було направлено листа нового гетьмана з вимогою заарештувати полковників, очевидно, опір був неможливий, полковників схопили і передали росіянам[9].

Так Мазепа, щоправда, не як головного фігуранта, а в числі інших полковників, вперше ув'язнив Леонтія Полуботка, якому все-таки вдалося виправдатися. Враховуючи, що після арешту полковників козаки 2 серпня між Кодаком і р. Самарою вбили Горленка, а сина гетьмана Самойловича Григорія росіяни, також не довго зволікаючи, стратили в Сєвську, слід визнати що Полуботок виявив неабияку спритність, врятувавшись з досить скрутного становища.

Те, як низько сприймалися шанси Полуботка вискочити з прірви, в якій він опинився у 1687 р., видно з судової справи, що розглянув Генеральний суд на чолі з генеральним суддею М. Вуяхевичем 18 грудня 1688 р. Один із змовників проти Самойловича, Райча, ставши після перевороту втретє переяславським полковником, відправив з війська свого небожа Марка розграбувати майно Полуботка в Переяславському полку, очевидно, вважаючи, що воно йому більше не знадобиться. Марко зробив це досить грунтовно, у грабунку до того ж йому допомагали й інші, зокрема П. Романенко, що поспішив для цього з війська за намовою того ж Райчі, а також яготинський війт Кліщ з яготинськими урядовцями, які замість того щоб боронити майно скинутого з уряду полковника, самі розграбували його в Яготині. Для усіх них стало неприємним сюрпризом рішення Генерального суду, яке зобов'язувало їх компенсувати усі збитки Леонтію Полуботку[10]. Щоправда, на цей час вже минуло принаймні півроку як у Переяславському полку полковником став Я. Головченко. Очевидно до зміщення Райчі доклав руки Мазепа, який не міг почувати себе спокійно поруч людини, що протягом 20 років зрадила трьох гетьманів (Брюховецького, Многогрішного та Самойловича).

У 1689 р. вже сам Полуботок зміг домогтися відновлення на посаді переяславського полковника, він також дістав від Мазепи підтвердження на всі маєтності, якими володів раніше, до яких новий гетьман від себе додав село Наумівку, рудні і млини (17 або 31 липня 1689 р.)[11].

Але у 1690 р. Полуботок знову втратив і уряд і маєтності. Він був заарештований та взятий під домашній арешт в Батурині. Поки він очікував суду, Мазепа відправив 5 серпня 1690 р. до Москви інформацію до царів Петра і Івана, в якій просив, щоб головного підозрюваного у змові проти нього, колишнього гадяцького полковника Василевича, тобто тестя Павла Полуботка, забрали з дружиною

---

[9] Літопис Самовидця. – К., 1971. – С. 146.

[10] Александр Лазаревский. Мотыжинский архив. – С. 130-135. – № 69.

[11] Універсали Івана Мазепи. – Київ-Львів. – 2002. – № 126. – С. 175-177.

до Москви та дали дозвіл на те, щоб судити Військовим судом Полуботка[12]. Дозвіл був отриманий, при цьому начебто старшини судили своїм судом й Павла Полуботка, який був заарештований разом з батьком[13]. Зрештою все обмежилося лише повторним усуненням Леонтія Полуботка від уряду та конфіскацією маєтностей родини. Хоч Полуботки потрапили під підозру як учасники змови, яку нібито готував проти Мазепи Василевич, однак їх участь у змові так і не була доведена, до того ж Полуботкам допомогло заступництво миргородського полковника Д. Апостола, майбутнього гетьмана.

Полуботкам знову довелося відновлювати свій добробут. Це деякою мірою полегшувалося тими зв'язками, які вони зберігали в старшинському середовищі Чернігівського полку, наприклад, 3 січня 1691 р. Леонтій Полуботок отримав від Мазепи дозвіл побудувати млин на р. Білоус, на землі, яку він отримав (імовірно, за заповітом) від білоуського сотника Павла Товстоліса. Відставлений від урядів Полуботок в цей час жив в Чернігові, він активно засновував нові слободи (Довжик, Табаївку, Губичі та ін.), а невдовзі й сам Мазепа надав значному військовому товаришеві Полуботку село Коломійці (7 серпня 1691 р.)[14].

Проте лише з 29 листопада 1693 р. становище цієї відомої старшинської родини почало поліпшуватися, коли Мазепа заявив про повернення Полуботку маєтностей, якими той раніше володів. Хоч декларація гетьмана була складена в загальних фразах, очевидно, тоді дійсно було дещо повернуте з конфіскату. Але загалом важливішим було те, що Мазепа відмовлявся від "певной уразы нашой, якая нас от него часу певного долегала" і нібито повертав колишньому переяславському полковникові свою прихильність. Серед повернутих маєтностей були Савинка, Габріелівка, Каруківка та Наумівка[15]. Це була офіційна реабілітація, хоч Полуботок так і залишився значним військовим товаришем до кінця життя.

27 квітня 1694 р. Полуботок отримав дозвіл гетьмана осадити слободу біля своїх млинів на р. Трубіж[16], і в цей же час здобув право осадити Мохнатинську слобідку, причому заходився так активно її розбудовувати, що позахоплював шматки землі від монастирських сіл Чернігівського П'ятницького монастиря, що змусило Мазепу видати універсал щодо захисту інтересів монастиря (4 серпня 1694 р.)[17]. Попри це, скориставшись раніше отриманим дозволом, Леонтій Полуботок побудував млини на р. Білоус, при цьому знову прихопивши ще більше грунтів П'ятницького монастиря, що викликало чергові скарги черниць на нього (17 серпня 1695 р.)[18]. В цей час Полуботок-батько доживав останній рік свого життя, тому навряд чи його цікавило збагачення, але очевидно турбувала майбутня доля сина Павла. Один з млинів на р. Білоус він заповів Чернігівському Єлецькому

---

[12] Універсали Івана Мазепи. – Ч. 2. – № 82. – С. 128.

13 Костомаров Н. И. Павел Полуботок // Исторические произведения. – К., 1990. – С. 405.

[14] Універсали Івана Мазепи. – Ч. 2. – № 90. – С. 135; Універсали Івана Мазепи. – № 182. – С. 231-232; Александр Лазаревский. Павел Полуботок. Очерк из истории Малороссии… С. 139.

[15] Універсали Івана Мазепи. – Ч. 2. – № 129. – С. 174

[16] Універсали Івана Мазепи. – № 219. – С. 265.

[17] Там само. – № 221. – С. 267-268.

[18] Універсали Івана Мазепи. – Ч. 2. – № 144. – С. 187-188.

монастиреві, що втягнуло цей монастир у конфлікт з П'ятницьким монастирем. В універсалі Мазепи від 22 грудня 1695 р., який врегульовував ситуацію навколо млина між монастирями, Леонтій Полуботок вже згадується як небіжчик[19], і з цього часу його син мав дбати про себе сам.

Тоді мало здаватися, що Павло Полуботок не мав жодних можливостей пробитися у верхи козацької старшини Гетьманщини. Десять років його життя (1695-1705) покриті певним мороком. Можна стверджувати, що здебільшого він займався за тих обставин господарською діяльністю. Очевидно, намагаючись зробити своє господарство більш прибутковим, Полуботок від якоїсь власності позбавлявся, а на набутті іншої, навпаки, зосереджував увагу, відтак він продав 19 травня 1698 р. прибутки, що припадали на військові частки з млинів на р. Убідь[20]. Можливо, тому що покупцем виявився управитель гетьманського замку Лук'янович, Мазепа крізь пальці подивився на те, що Полуботок продав Лук'яновичу військову власність, на яку він міг мати лише право користування. Натомість Полуботок купує "вічистою купівлею" в Чернігівському полку Мишуківський, Семенівський та Вертіївський грунти, право володіння на які йому підтвердив Мазепа універсалом від 18 червня 1703 р.[21]. Причому четверта частина Мишуківщини належала ще його батькові до арешту в 1690 р., мабуть, вона входила до тієї частини колишньої власності Полуботків, яку їм повернули у 1693 р. В універсалі, між іншим, Полуботок згадується значним і заслуженим військовим товаришем. Щодо згаданих заслуг, можливо, це було перебільшенням, але принаймні стосовно виконання служби у Війську взагалі, це були не зовсім порожні слова, зокрема є згадка про включення Полуботка Мазепою до комісії, призначеній гетьманом для розмежування земель київського магістрату та Київського Кирилівського монастиря у 1701 р.[22].

Попри це, призначення Мазепою Полуботка у квітні 1705 р. чернігівським полковником виглядає несподіваним, тим більше, що не проглядаються ті щабелі козацької ієрархії, які він слідом за батьком повинен був пройти, перш ніж зайняти посаду чернігівського полковника.

Майже одразу, вже 11 травня 1705 р., Мазепа доручає новому чернігівському полковникові розібрати заплутану справу про права на млин клану Войцеховичів, відібраного колись у них чернігівським полковником, згодом генеральним обозним, Борківським, не сумніваючись у здібностях Полуботка вершити справедливе судочинство[23]. Про новий статус Полуботка свідчать й видані ним полкові універсали від 9 та 10 травня 1705 р.[24].

Цього ж року новому чернігівському полковникові довелося брати участь у поході козацьких полків, які очолював сам гетьман, у Польщу на війну зі шведами

---

[19] Там само. – № 145. – С. 189.

[20] Там само. – № 178. – С. 221-222.

[21] Універсали Івана Мазепи. – № 370. – С. 405.

[22] Коваленко Олександр. Павло Полуботок // Володарі гетьманської булави. – К., 1995. – С. 501.

[23] Універсали Павла Полуботка. – № 371.

[24] Універсали Павла Полуботка. – № 1-2.

та прибічниками союзника Швеції польського короля Станіслава Лещинського. В Польщі Мазепа розділив козацькі полки, видавши під Замостям 9 листопада 1705 р. універсал, яким вручив Полуботкові командування окремим козацьким корпусом, що мав розміститися на зимівлю в Белзькому воєводстві та на Холмщині[25], а сам вирушив на Волинь.

Вважати це призначення великою відзнакою навряд чи варто, якщо враховувати тогочасну політичну і військову ситуацію. Тривала абсолютно непотрібна українцям і обяжлива для козаків війна царя зі шведами за північні території, російські офіцери, а слідом за ними, старанно їх мавпуючи, й іноземці на російській службі, ставилися до козацтва і козацької старшини зневажливо, генералітет російської армії неодноразово вирішував проблеми власного забезпечення за рахунок українських козаків, яких грабували, забираючи в них провіант та коней, залишаючи їх таким чином без їжі і засобів пересування, тим-то й недивно, що вони гинули тисячами. Але при цьому вони ще й повинні були воювати. Тому Мазепа, доручаючи не надто досвідченому полковникові дбати про козаків, насправді давав йому важке доручення, з яким той, очевидно, успішно впорався.

Про те, яким чином він це зробив, є глуха звістка з літопису гадяцького полковника Граб'янки, що оповідає про відрядження Мазепою взимку 1705/1706 рр. чернігівського полковника з його полком, а також гадяцьким полком та компанійським полком Танського на кордони Австрійської держави в Спиське князівство, яке вони розграбували, а списького полковника-князя (?) вбили[26]. Очевидно, якщо такий похід був, то це був рейд за провіантом та іншою здобиччю, оскільки вбачати в ньому якусь політичну мету важко.

Принаймні до середини літа 1706 р. Полуботок повернувся на Лівобережжя і, якщо цього не вимагала служба, здебільшого знаходився в Чернігові, саме тут він видав полкові універсали від 26 липня і 19 жовтня 1706 р.[27].

Мати Полуботка в цей час постриглася в черниці, а закріплене за нею село Наумівку, яке їй залишив Мазепа після смерті Леонтія Полуботка, гетьман надав 15 листопада 1706 р. Павлу[28], що цілком відповідало практиці тих років, якщо син продовжував військову службу слідом за батьком, в цей же день Мазепа видав універсал, яким дозволяв чернігівському полковникові також побудувати млини на р. Снові[29].

1708 рік став переломним для багатьох українців, які змушені були зробити політичний вибір, в залежності від обставин, в яких вони опинилися, цей вибір далеко не завжди відповідав їх вподобанням.

В середині літа цього року Полуботок знаходився у війську, 23 липня перебував у військовому таборі в Загородні, а 30 липня в таборі під Кролевцем, на території Ніжинського полку, як засвідчують його майнові розпорядження[30].

---

[25] Універсали Івана Мазепи. – Ч. 2. – № 308. – С. 353.
[26] Літопис гадяцького полковника Григорія Грабянки. – К., 1992. – С. 174-175.
[27] Універсали Павла Полуботка. – № 3-4.
[28] Універсали Івана Мазепи. – № 461. – С. 496-497.
[29] Універсали Івана Мазепи. – № 460. – С. 495-496.
[30] Універсали Павла Полуботка. – № 5-6.

Чернігівський полк Полуботка, так само як стародубський і ніжинський полки Скоропадського і Томари, в ці тижні знаходилися в ар'єргарді російських військ і прикривали південний напрямок від наступу шведів, очевидно, вони не були сконцентровані в одному місці, а перемішані з російськими частинами, в яких не знали куди буде наступати шведський король. Формально Полуботок підпорядковувався Скоропадському, що, мабуть, був призначений наказним командиром над козацькими полками на Сіверщині. Таке призначення очевидне з огляду на лист, який 10 серпня канцлер Гаврило Головкін відправив Скоропадському, в ньому повідомлялося про переправу шведів через Дніпро біля Могиліва та їх можливий рух на Пропойськ. На такий випадок канцлер наказував Скоропадському від імені царя, залишивши залогу в Бихові, відступити з полком в Стародуб і спустошити територію Стародубщини так, щоб шведи не могли дістати на її території ніякої поживи, Скоропадський мав передати наказ чернігівському полковникові відступити в Чернігів та так само спустошити Чернігівщину, у випадку наступу шведів на Стародуб або Чернігів полковники мусили йти один одному на допомогу[31]. Відтак, Скоропадський і Полуботок мали взяти на себе відповідальність за спустошення Сіверщини та прийняти на себе весь пов'язаний з цим негатив. Щоправда, невідомо наскільки ретельно вони виконували дане доручення, але фактично вимоги Головіна й так виконувалися самими росіянами[32].

Самостійний захист Стародуба Скоропадському також не довірили, коли в жовтні на місто вирушив генерал Лагеркрона, воно негайно було набите російськими військами.

Коли Мазепа приєднався до шведського короля Карла XII, Полуботок знаходився зі своїм полком серед російських військ і брати участь у виступі гетьмана проти царя не міг, навіть якби хотів, але, враховуючи історію взаємин Мазепи і Полуботків, навряд чи у нього було таке бажання.

З російсько-козацького військового табору в селі Собичеві[33] Полуботок за викликом царя приїхав 1 листопада разом з Скоропадським та наказними переяславським і ніжинським полковниками Томарою і Жураківським в село Богданівку до Петра I. Не виконати наказ царя означало потрапити під підозру як мазепинець, але до його виконання чернігівського полковника могло спонукати і зацікавлення царською декларацією щодо обрання нового гетьмана.

3 листопада старшина разом з ближнім боярином Григорієм Долгоруковим, якого супроводжували Білозерський та Оренбурзький полки, прибула в Глухів. За ці два дні сталася подія, яка, безумовно, змусила покласти край будь-яким сумнівам чи коливанням старшин, що опинилися в розташуванні російських військ, щодо їх участі на боці росіян у війні зі шведами та Мазепою, оскільки 2 листопада царський фаворит і головнокомандувач Меншиков порівняно легко оволодів столицею гетьмана Мазепи Батурином та знищив як саме місто, так і його

---

[31] Материалы для Отечественной истории. – Киев, 1855. – Т. 2. – Письма канцлера графа Гаврила Ивановича Головкина, к гетману И. Скоропадскому. – С. 97-99. – № I.

[32] Крман Д. Подорожній щоденник (Itinerarium 1708-1709). – К. – 1999. – С. 30.

[33] Собичів, як і Богданівка територіально знаходилися у Глухівській сотні Ніжинського полку.

жителів. Падіння Батурина було демонстрацією швидкого успіху росіян та важкою поразкою гетьмана Мазепи, який не зумів захистити своє місто.

Переговори про обрання нового гетьмана почалися ввечері 3 листопада між старшиною і Долгоруковим, за яким відчувалася присутність царя, що теж знаходився у Глухові. Долгоруков оголосив грамоту Петра I про обрання нового гетьмана, на що старшини відповіли, що, порадившись зі старшиною своїх полків, негайно дадуть відповідь[34].

Царю з політичних причин треба було негайно провести вибори нового українського гетьмана, який виступав би легітимним керманичем Гетьманщини та закликав би народ до підтримки росіян супроти Мазепи, що приєднався до військ шведського короля.

Проте лише через три дні, 6 листопада 1708 р., козаки, що з різних причин опинилися в таборі ворогів гетьмана Мазепи, в оточенні російських військ нібито обрали нового гетьмана. Нібито, тому що багато козаків бажали бачити гетьманом чернігівського полковника Полуботка, але реальних виборів не було, все було погоджено заздалегідь, відома реакція царя на кандидатуру Полуботка – "Этот очень хитер; он может Мазепе уравниться"[35]. Воля царя, який обрав кандидатуру Скоропадського, що беззаперечно була доведена до всіх впливових старшин, позначилася на підсумках виборів. На раді дійсно частина козаків вигукувала прізвище Полуботка, хоч їх виявилося небагато[36]. Відтак обрали старого стародубського полковника Скоропадського, який, навряд чи щиро, на раді пропонував голосувати за Полуботка. В даному випадку цікаво те, що реальна активна діяльність Полуботка у Війську на цей час обмежувалася лише трьома з половиною роками (хоч для проформи він і записувався в актах до 1705 р. значним військовим товаришем), і попри це він виявився в тих складних умовах для для значної частини козаків найбільш бажаною кандидатурою на вищий уряд в Гетьманщині, здобуття такої широкої підтримки серед козацтва не можна пояснити випадковістю, очевидно, її забезпечували його особисті якості.

Напевне, про впливовість і авторитет Полуботка серед старшини, що оточувала Скоропадського, свідчить й те, що прізвище чернігівського полковника стоїть першим у списку старшини, що засвідчили "вільне" обрання нового гетьмана та принесли присягу царю, яку 15 листопада передали в Глухові царському канцлеру Головкіну[37].

Вважається, що компенсацією Полуботкові за відмову від претензій на гетьманську булаву стали надані та підтверджені йому великі маєтності.

14 листопада 1708 р. Полуботок отримав у Глухові грамоту Петра I, якою за ним визнавалися права на села Михайлівку, Озак, Буймер та Груня в Сумському полку, на двір у Гадячі та на хутір і млини у Гадяцькому полку, які раніше

---

[34] Источники малороссійской исторіи. Д. Н. Бантыша-Каменского // Чтения общества истории и древностей российских при Московском университете. – 1859. – Ч. I. – С. 177-178.
[35] Рігельман О.І. Літописна оповідь про Малу Росію та її народ і козаків узагалі. – К., 1995. – С. 546.
[36] ЧОИДР. Источники … С. 179.
[37] ЧОИДР. Источники … С. 181-182.

належали його тестю, гадяцькому полковникові Василевичу, також на село Коровинці з млинами та іншими угіддями в Лубенському полку[38]. З грамоти можна довідатися, що Мазепа, який тут називається не інакше як колишній гетьман та зрадник, раніше передав маєтності, на які за правом спадщини претендував Полуботок, гадяцькому полковникові Бороховичу та своєму небожу Обідовському (що, очевидно, залишалися у власності їх родин, після того як вони померли ще за правління Мазепи). Полуботок, подавши 10 листопада чолобитну про них цареві, імовірно, вважав, що претендує на те, на що має право претендувати, хоч і вибрав відповідний момент, щоб задоволити свої претензії.

20 листопада чернігівський полковник здобув ще більш значні маєтності, які йому надав Скоропадський за розпорядженням царя, відтепер володіннями Полуботка стали містечко Любеч з прилеглими угіддями, а також села Кувичичі, Виблі, Підгорне, Піски, Жабчичі, Домишлин, Габріелівка, Каруківка, Жуковичі, Нові Млини, Нові та Старі Боровичі, Оболонє Городище, Криски, Псарівка та Савинці, до цього переліку чомусь знову входило згадане вище село Коровинці в Лубенському полку[39], на яке Скоропадський надав ще й окреме підтвердження, як на царське надання[40]. Сам цар видав грамоту на зазначені маєтності Чернігівського полку вже в Лебедині 22 грудня 1708 р.[41].

Це були дійсно щедрі хабарі, з одного боку від Скоропадського Полуботкові, а з іншого від царської влади за реальну чи потенційну підтримку політики царя Полуботком, до того ж коштом Мазепи, з яким цар так прагнув поквитатися. Побічно вони свідчать, що цар в цей час змушений був брати старшину в розрахунок як чинник, що впливав на перебіг подій, чого не зміг їй пробачити пізніше.

В подальшому знову бракує інформації про діяльність Полуботка, це стосується як періоду шведсько-російської війни в Україні, так і пізніших часів, відомості за 1709-1721 рр. уривчасті.

Нечисленні універсали та інші документи час від часу засвідчують його перебування в Чернігові. Тут він за наказом гетьмана впровадив 15 квітня 1710 р. покуховний податок на шинкарів, що мало дати ресурс для утримання переїжджих через Чернігівський полк[42], звідси писав 10 серпня 1710 р. листа Скоропадському, консультуючись з гетьманом з приводу можливого звільнення полонених литовських татар, про що його просив фельдмаршал Шереметєв[43] та видав універсал 1 листопада 1714 р., який визначав порядок ремонту гребель Макошинського дівичого монастиря[44]. Перебування Полуботка в Чернігові у червні 1716 р. засвідчується позовом Полуботка про захист власної гідності проти баришівського міщанина Гната Лієнка, який подав уповноважений полковника Базилевич до розгляду баришівським урядом (полковник виявився втягнутим у неприємну

---

[38] Універсали Павла Полуботка. – № 317.
[39] Універсали Павла Полуботка. – № 318.
[40] Універсали Павла Полуботка. – № 319.
[41] Універсали Павла Полуботка. – № 320.
[42] Універсали Павла Полуботка. – № 7.
[43] Універсали Павла Полуботка. – № 325.
[44] Універсали Павла Полуботка. – № 8.

справу щодо нібито наданих ним фінансових гарантій)[45], в Чернігові також Полуботок видав 2 травня 1717 р. майновий універсал чернігівському осавулові Ф. Лисенку[46].

У 1718 р. чернігівський полковник був серед тих старшин, що супроводжували Скоропадського в його поїздці до царя у Москву[47]. Звідти Петро І запросив гетьмана до Санкт-Петербурга, де тоді відбувся суд над сином царя Олексієм, і, за версією Бантиша-Каменського, гетьман з старшинами відмовився взяти участь в судилищі над царевичем саме під впливом Полуботка[48]. У цьому ж році чернігівський полковник купив землю в Чернігові, але остаточне оформлення прав на неї припало за іронією долі на наступний день після його арешту, 11 листопада 1723 р.[49].

В 1710-х рр. Полуботок продовжував займатися господарською діяльністю, примножуючи свою власність. Його труднощі на цьому шляху демонструє лист до гетьмана Скоропадського, в якому він буквально волає про нестерпні турботи, які спричинив йому продажем своєї половини млина колишній мельник Яким Бідний, що нав'язав йому цю купівлю у 1712 р. в Чернігові, взяв гроші, а потім заперечив сам факт продажу. Справа набула особливо скандального розмаху, коли мельник звернувся за допомогою в Санкт-Петербург до впливових російських вельмож Петра Шафірова і Федора Протасьєва, вона розглядалася в Глухові у 1719 р., але й цього разу наслідки розгляду не задовольнили впертого мельника. У 1720 р. Бідний знову звернувся за підтримкою до Шафірова, який прислав до гетьмана листа в підтримку Бідного, де було перекручено суть справи. Така увага Шафірова, відомого хабарника, до якогось невідомого мельника, що судився з одним з перших урядовців Гетьманщини, виглядає дивовижною, незвичайними є також лють та відчай Полуботка, що відчуваються у згаданому листі до Скоропадського (травень-червень 1720 р.)[50].

Цікавим є універсал, виданий Полуботком 26 листопада 1720 р. в Чернігові про призначення аудитора, що мав розслідувати зловживання Мекленбурзького корпусу (російського корпусу виведеного під час Північної війни за наполяганням союзників Росії з Мекленбургу і розквартированого в Україні, зокрема й на Чернігівщині)[51]. В Чернігові видано універсал Полуботка про права ріпицького ремісницького цеху (19 лютого 1722 р.), а також написано лист до наказного стародубського полковника Корецького у справі ченця-росіянина, який втік від розкольників (6 квітня 1722 р.)[52], в цей час Полуботок був призначений Скоропадським виконувати обов'язки наказного гетьмана.

---

[45] Універсали Павла Полуботка. – № 320.
[46] Універсали Павла Полуботка. – № 9.
[47] Александр Лазаревский. Черниговская летопись по новому списку // Киевская старина. – 1890. – Т. 29. – Ч. IV. – Отд. III. – С. 99.
[48] Бантыш-Каменський Д. Н. История Малой России. – К., 1993. – С. 421-422.
[49] Універсали Павла Полуботка. – № 321.
[50] Універсали Павла Полуботка. – № 326.
[51] Універсали Павла Полуботка. – № 10.
[52] Універсали Павла Полуботка. – №11-12.

За 1720-1722 рр. дещо важливе про Полуботка повідомляють його листи до фаворита царя, фельдмаршала Меншикова.

У листі, від 23 березня 1720 р., Полуботок засвідчував, що у 1718 р. був у Санкт-Петербурзі, що є підтвердженням супроводження ним туди Скоропадського з Москви (йому довелося про це згадувати, оскільки Меншиков чомусь вирішив вимагати саме з Полуботка угорське вино померлого тоді у Чернігові генерал-майора Яковлєва)[53]. Попри такі претензії, Полуботок за свій кошт постачав Меншикову дармові продукти, очевидно, намагаючись таким чином зберегти з впливовим можновладцем приязні стосунки (31 березня 1720 р.)[54].

Інші листи до Меншикова службові, це запит з Гадяча від 5 травня 1720 р. щодо роботи спільних митних постів козаків і російських солдат в Чернігівському полку, встановлених 1714 р. за указом київського губернатора Дмитра Голіцина (оскільки у полковника виникли труднощі з одночасним притягненням його козаків до виконання цієї місії, а також їх участю на будівництві Києво-Печерської фортеці та Чернігівського замку, а також лист що стосувався труднощів, які виникли в зв'язку з квартируванням російських драгунів Мекленбурзького корпусу на Чернігівщині[55].

Значну частину 1721 р. Полуботок провів за межами України, оскільки в лютому 1721 р. він на чолі десяти тисяч козаків, яких цар наказав відправити на будівництво Ладозького каналу, вирушив до Ладоги. Хоч командування над ними Скоропадський доручив чернігівському полковникові, рухалися вони до Ладоги трьома незалежними маршрутами.

З листів Полуботка до Меншикова ці маршрути відомі, зокрема загін Полуботка прямував дорогою Сєвськ-Калуга-Можайськ-Волок Ламський-Торжок-Вишній Волочок, два інших підпорядкованих йому загони рухалися маршрутами Курськ-Тула-Москва-Тихвінська дорога (на чолі з лубенським полковником Марковичем) та Трубчевськ-Мещавськ-Вязьма-Ржев Володимирів (на чолі з генеральним хорунжим Сулимою).

Листи підтверджують перебування Полуботка 2 квітня у Валдаї, де його застала звістка про смерть родича, генерального хорунжого Сулими, та 16 квітня у Новгороді[56], цими містами він прямував з козаками до Ладоги. Між 5 та 15 квітня Полуботок повідомив Меншикова про смерть Сулими, який помер не дійшовши до Вишнього Волочка[57]. Напевне ця смерть справджувала зловісні передчуття чернігівського полковника, що похід на канальні роботи до Ладоги є небезпечним для життя, оскільки перед від'їздом з Чернігова Полуботок склав заповіт[58].

11 травня з Нової Ладоги Полуботок повідомив Меншикову про розпочаті козаками роботи на будівництві каналу. 28 червня, вже з козацького табору, розташованого на місцевості, де будувався канал, Полуботок виправдовувався

---

[53] Універсали Павла Полуботка. – № 327.
[54] Універсали Павла Полуботка. – № 328.
[55] Універсали Павла Полуботка. – № 330, 331.
[56] Там само. – № 324, 333.
[57] Там само. – № 332.
[58] Там само. – № 344.

перед Меншиковим за відмову надати полковнику Скорнякову-Писарєву триста козаків Стародубського полку на сторонні роботи в Катерингофі (адже козаки повинні виконувати царський наказ – будувати канал!). Проте це не завадило Меншикову накласти штраф на Полуботка в 1000 карбованців під приводом невиконання його наказу. Лист від 14 липня, написаний Полуботком біля каналу в селі Дубни, засвідчує, що козаки в цей час масово хворіли і помирали, про це ж свідчить і лист від 21 липня, повторно написаний Полуботком з місця будівництва каналу до Меншикова в Петербург, яким повідомлялося, що з кожним наступним днем хвороби поширюються, а смертність зростає в усіх полках, в чому його мав переконати поданий реєстр хворих і померлих[59].

Не в останню чергу це відбувалося тому, що не виконувалися обіцянки царя постачати провіант козакам та платити їм гроші за роботу. Але тяжкі для роботи умови праці на каналі були загальновідомими, і звісно царський уряд не збирався дбати про створення безпечних умов роботи для козаків, не тільки тому що не хотів цього, але й тому що був неспроможний їх створити.

Загалом у 1721 р. померло на канальних роботах, куди Петро I всупереч правам Війська Запорозького запроторив козаків, 2461 чоловік, ще 244 козаки були хворими, при цьому дані є неповними, оскільки не включають козаків з Миргородського і Стародубського полків[60].

До часів наказного гетьманства Полуботка в Україні відносяться його листи до Меншикова за березень-квітень 1722 р., з приводу походу на Кавказ (початково планувалося відправити козаків у похід через Царицин), причому з листів видно, що не виключалася можливість, що десятисячний козацький корпус на Терек чернігівський полковник поведе особисто[61], хоч, як відомо, зрештою козацький корпус очолив миргородський полковник Апостол. Полуботка ж хвилювали питання його забезпечення провіантом та фуражем.

Деяку інформацію про діяльність Полуботка часів наказного гетьманства подає військовий щоденник, який вів у першій половині 1722 р. старший канцелярист М. Ханенко. З нього зокрема відомо, що Скоропадський (після від'їзду 3 січня з Глухова до Москви) 5 січня у Сєвську видав універсали про передачу справ в Україні Полуботку (спочатку планував передати наказне гетьманство Апостолу, але той відмовився), ці універсали 6 січня з Сєвська були відправлені в усі полки, а також до генерала Вейзбаха і глухівського коменданта Скорнякова-Писарєва[62]. Відмова Апостола від наказного гетьманства є цілком слушним аргументом про відсутність у нього на той час претензій на спадкоємність влади Скоропадського, до того ж, якби він погодився, йому не довелося б у майже сімдесятирічному віці вирушати в Дербентський похід, між тим Лазаревський згадує у своїй праці про це мимохіть, зате згодом компонує штучно вигадану неприязнь Апостола до Полуботка, лише на тій підставі, що Апостол,

---

[59] Там само. – № 334-337.

[60] Бантыш-Каменський Д. Н. История ... С. 582.

[61] Універсали Павла Полуботка. – № 338-339.

[62] Малі українські літописи, хроніки та діаріуши. Діаріуш або журнал Миколи Ханенка. Публікація і переклад В. Шевчука // Київська старовина. – 1993. – № 6. – С. 22.

повернувшись з стомливого розтягнутого майже на рік походу, не приїхав одразу в січні 1723 р. до Полуботка в Глухів[63].

З Москви, куди Скоропадський приїхав 18 січня 1722 р., гетьман більшменш регулярно писав до Полуботка. З важливіших справ, які він йому доручив, була організація на вимогу царського уряду експедиції чергових десяти тисяч козаків на будівництво Ладозького каналу. У цій справі гетьман написав чернігівському полковникові 12 лютого, доручивши йому призначити головним командиром над козаками полтавського полковника Черняка, а його помічниками чернігівського полкового суддю Томару та борзенського сотника Михайла, про що до них також були відправлені універсали[64].

Власне з огляду на зиму та чекаючи повторного універсалу гетьмана, Полуботок не поспішав з організацією походу, тільки ж Черняк виявив зайву запопадливість і відправив свій полк за своєю ініціативою, без санкції Полуботка, на Калугу, доручивши полковому осавулу Микитичу звітувати про це гетьману та дізнатися, якою дорогою йти далі на Ладогу (який прибув з цим з Орла до гетьмана в Москву 12 березня). За цю ініціативу Скоропадський оголосив Черняку догану, за те що не чекав повторного наказу від Полуботка, і передчасно самовільно відправив свій полк у дорогу. Гетьман наказав повернути частину з цих козаків для походу на південь у напрямку Царицина (куди цар розпорядився виділити ще десять тисяч українських козаків, захопившись завойовницькими планами на Кавказі). Про відправлений до Черняка наказ цього ж числа Скоропадський інформував Полуботка, до якого звертався з огляду на труднощі, що виникали в зв'язку з потребою відправити 10 000 козаків на Ладогу і ще стільки ж на Царицин[65]. 31 березня Скоропадський писав Полуботкові, аби той якнайшвидше доповів, коли призначені до походу козаки остаточно вирушать під Царицин[66].

Справи, в яких Скоропадський писав до Полуботка, майже усі тією чи іншою мірою були пов'язані з ініціативами Москви, внутрішні питання України чернігівський полковник вирішував самостійно.

Відомо, що саме цей час Петро I знайшов зручним для завдання фатальних ударів по автономії України (найтяжчим з яких було рішення про впровадження Малоросійської Колегії в Глухові), ці дії царя стали смертельними для здоров'я гетьмана, який, виїхавши 10 червня з Москви, вже тяжко хворий повернувся 27 червня в Глухів. 1 липня до нього прибув Полуботок, який звітував Скоропадському про своє правління протягом шести місяців[67]. 2 липня Полуботок разом з генеральним писарем Савичем, генеральним осавулом Жураківським та лубенським полковником Марковичем засвідчили заповіт гетьмана, а наступного дня на початку шостої після полудня Скоропадський помер. 5 липня гетьмана

---

[63] Александр Лазаревский. Павел Полуботок... С. 193-194.
[64] Діаріуш або журнал Миколи Ханенка... С. 35.
[65] Там само. С. 40.
[66] Там само. С. 44-45.
[67] Діаріуш або журнал Миколи Ханенка. /продовження/, // Київська старовина. – 1994. – № 1. – С. 31.

було поховано в Гамаліївці в присутності Полуботка, генеральних старшин, лубенського полковника Марковича та російського офіцерства з Глухова[68].

Постало питання про спадкоємця влади гетьмана.

Ще 4 липня генеральною старшиною було відправлено кур'єрів до Москви в Сенат з сумною звісткою та пропозицією призначити вибори нового гетьмана, при цьому згадувалося, що, помираючи, Скоропадський передав усі справи Полуботку[69].

З цього дня, і в наступні, генеральні старшини розсилали універсали у полки та міста, в яких повідомляли про смерть гетьмана і, що було важливим для розвитку поточної ситуації в Україні, сповіщали про передачу тимчасового правління в країні чернігівському полковникові Полуботку, на тій підставі, що й сам гетьман Скоропадський, від'їжджаючи на початку року до Москви, передав йому правління Україною (яке знаходилося в його руках півроку), зауважувалося також про відправлене до царя прохання терміново провести обрання повночинного гетьмана.

Універсали були колегіальними, першим підписувався сам Полуботок, слідом за ним генеральний писар Семен Савич, генеральний суддя Іван Чарниш, генеральний осавул Василь Журавківський та лубенський полковник Андрій Маркович[70], пізніше до них прилучився генеральний бунчужний Яків Лизогуб, який їздив до Москви, і був викликаний 5 вересня у Глухів Полуботком[71], натомість Маркович згодом більше не підписувався, отже завершений колегіальний уряд склали Полуботок та генеральні старшини.

Все це були однодумці, Маркович до того ж доводився Полуботку зятем, але люди різної енергії, зокрема Журавківський був людиною енергійною, а Лизогуб викликає враження людини дещо ледачої або хворобливої. Проте очевидно, що ніким з них не сприймалася думка, що якась частина влади над країною, можливо більша частина, зосередиться в Малоросіській Колегії, яку запроваджував у Глухові цар Петро І. Оскільки Колегія ще фактично не розпочала роботу, а цар знаходився далеко, генеральна старшина вирішила наскільки можливо протидіяти планам царя щодо потенційного поширення повноважень Колегії, звідси й виходили термінові заяви про подальшу організацію влади в Україні.

Старшина все ж намагалася заздалегідь встановити прийнятні стосунки з Вельяміновим (призначеним президентом Малоросійської Колегії). Полуботок, Маркович, Савич і Журавківський ще до його приїзду універсалом від 9 липня визначили Вельямінову на утримання села Литвиновичі, Стахорщину і Блистову, якими раніше користувався царський резидент при Скоропадському, стольник Федір Протасьєв, таким чином розглядаючи Вельямінова як фігуру рівнозначну Протасьєву, але очевидно не припускаючи, що його повноваження матимуть ширшу компетенцію[72]. Не пізніше ніж 10 липня старшина відправила своїх

---

[68] Там само. – С. 31-31.

[69] Універсали Павла Полуботка. – Док. 343. Щоденник під 4 липня 1722 р.

[70] Універсали Павла Полуботка. – Док. 13-16.

[71] Універсали Павла Полуботка. – Док. 62.

[72] Там само. – Док. 17.

посланців і на Кавказ до царя з проханням дозволу про якнайшвидше обрання повночинного гетьмана[73]. Були вжиті заходи, щоб маєтності, які припадали на гетьманську булаву, трималися в належному порядку (універсали від 13 липня, 18 серпня, 6 і 7 вересня)[74].

Проте на генеральну старшину і на Полуботка чекало швидке розчарування. Вже 11 липня Сенат видав до них грамоту від імені царя, в якій замовчувалося питання проведення виборів повночинного гетьмана, зрештою Полуботкові разом з генеральною старшиною дозволялося чинити управління Україною, але вимагалося усі справи вирішувати спільно з бригадиром Вельяміновим (Малоросійська Колегія в грамоті не згадувалася), після отримання грамоти старшина мала негайно про це підвердити в Москву. Сенатори повідомляли, що відповідний наказ (очевидно, що стосувався змісту відправленої до старшини грамоти) уже відправлено до Вельямінова, питання статусу Полуботка обходилося, він називався лише чернігівським полковником[75]. Труднощі з визначенням статусу Полуботка, якого генеральна старшина формалізувала як тимчасового правителя Гетьманщини, були єдиною проблемою сенаторів, смерть Скоропадського у Москві чекали, на місію Вельямінова покладали свої надії, яким вибори гетьмана однозначно суперечили, суперечили вони насамперед планам царя, що перед відбуттям у похід на Кавказ, очевидно, залишив детальні інструкції Сенату, до якого віднедавна перейшли справи пов'язані з Україною. Грамота Сенату робила зайвим перебування в Глухові Марковича, оскільки управління передавалося лише Полуботкові і генеральним старшинам, внаслідок чого полковники не допускалися до участі в управлінні. Частково для Гетьманського уряду це було добре, оскільки Полуботок і генеральні старшини уникали таким чином необхідності шукати спільну мову при ухваленні рішень зі ставлениками царя Галаганом, Милорадовичем та Толстим.

Коли Вельямінов 21 липня приїхав в Глухів, його стосунки з старшиною, очевидно, складалися болісно, у щоденнику Військової канцелярії період з 8 липня по 1 серпня не відбито зовсім, і це мовчання є досить промовистим. Формування Колегії в цей час було ще не довершене. Так, з універсалу Полуботка і старшини, виданого 29 серпня, з'ясовується, що з передбаченого Петром I складу Колегії, що мала складатися з бригадира Вельямінова, шести штаб-офіцерів, делегованих з царських гарнізонів в українських містах, і прокурора (ними мали бути полковники Кошелєв та Ушаков, підполковники Щербатов та Жданов, майори Молчанов та Лихарєв і капітан-поручик Хрущов) на 29 серпня прибули в Колегію лише Кошелєв, Ушаков і Лихарєв. Вони почали розсилати від себе у полки універсали в різних справах, але їх ніхто на цей час у полках не сприймав як урядовців, які мають на це право, чим й було спричинене роз'яснення Гетьманського уряду спеціальним універсалом, що оголошував склад Колегії, але генеральні старшини й самі не знали на який обсяг повноважень претендують члени Колегії,

---

[73] Там само. – Док. 18.

[74] Там само. – Док. 19, 30, 63, 64.

[75] Там само. – Док. 342.

оскільки в універсалі туманно лише зазначалося, що вони діють у різних справах царя та у справах чолобитчиків[76].

2 серпня у Глухів приїхав князь Трубецький, якому належало зайняти посаду київського губернатора, і, хоч він не був членом Колегії, Вельямінов спільно з ним наступного дня вступив у переговори з Гетьманським урядом щодо впровадження заборони на перехід козаків у посполиті, а посполитих у козаки. Звичайно, козаки навряд чи прагнули стати посполитими, і захід був спрямований на те, щоб закрити можливість вступати до козацького стану посполитим, його впровадження звужувало їх права і становило для них серйозну небезпеку в майбутньому, створюючи передумови до набуття ними колись згодом статусу кріпаків, за подобою російського селянства. Попри це, Вельямінов з Трубецьким без особливих труднощів домоглися у даному питанні згоди генеральних старшин, писаря Савича та осавула Жураківського. Полуботок в цей час був відсутній, оскільки на деякий час від'їжджав і повернувся в Глухів лише вечором 4 серпня. Водночас Вельямінов лицемірно намагався представити себе як поборника захисту прав козаків і 17 серпня зажадав, аби було видано накази про недопущення стягнення поборів з козаків під час судових розглядів, проте це цілком відповідало інтересам Полуботка і старшини, які 19 серпня розіслали в полки відповідні універсали, і взялися серйозно упорядковувати судочинство в полках[77].

Втім інтереси старшини і Полуботка розходилися з Вельяміновим в головному, в питанні, хто має бути верховною владою в Україні, і поки, грунтуючись на сенатському указі, Полуботок і старшина відправляли в полки універсали з оголошенням себе верховною тимчасовою владою (8 серпня), Вельямінов прагнув з'ясувати для себе на перспективу фінансове становище Гетьманщини, для чого 22 серпня ревізував гетьманську скарбницю, в якій було виявлено 6358 карбованців[78].

Після розмови між Вельяміновим та Полуботком постало питання про хлібні та грошові збори, які Вельямінов планував збирати на ім'я царя. Полуботок, як можна судити з його реакції, заперечував проти введення таких зборів, яких раніше не існувало. Але старшина вирішила діяти офіційно, тому 12 серпня в полки були відправлені універсали щодо з'ясування, які податки збиралися на гетьмана з часів Б. Хмельницького, з чого поки що не випливало, що вони повинні збиратися на царя, крім того запит загалом припускав відповідь, що якщо раніше такі податки не збиралися, то й тепер нові податки запроваджуватися не повинні[79]. Також відправили листи до полковників з тими самими питаннями, чи збиралися в них коли, і на кого, хлібні, грошові та інші податки (24-26, 27 серпня)[80]. Згадали лише про один з таких податків, Гетьманський уряд розпорядився відновити збирання медової десятини на гетьманську булаву за Дніпром (універсал від 21 серпня в Миргородський полк)[81].

---

[76] Там само. – Док. 46.
[77] Там само. – Док. 31, 343, записи від 2-4, 17 і 19 серпня 1722 р.
[78] Там само. – Док. 343, записи від 9 і 22 серпня 1722 р.
[79] Там само. – Док. 343, запис від 12 серпня 1722 р.
[80] Там само. – Док. 40, 343, запис від 24 серпня 1722 р.
[81] Там само. – Док. 33, 343, запис від 17 серпня 1722 р.

Ці листи ще не свідчили про готовність старшини до впровадження хлібних і грошових податків. 20 і 25 серпня старшина знову обговорювала питання податків у Малоросійській Колегії, де нібито погоджувалася на обкладення медовою та тютюновою десятиною не лише посполитих, а й козаків, з 27 серпня старшини навіть почали видавати універсали про стягнення медової та тютюнової десятини (тютюнової в тих полках, де тютюн культивувався), та розсилати накази, що передбачали стягнення медової десятини там, де вона збиралася раніше. Цей тютюн і мед Гетьманському уряду був непотрібний, імовірно, не потрібні вони були і Вельямінову, але йшлося про впровадження принципу, виконання Гетьманським урядом вимоги Малоросійської Колегії про збирання в Україні податків в царську (а не гетьманську) казну. Звісно, Гетьманський уряд був не в захваті від цієї ідеї. Питання податків знову постало на зустрічі з Вельяміновим 28 серпня. А 17 вересня Полуботок і генеральні старшини під час зустрічі з Вельяміновим зажадали від нього відправити до царя чолобитну від української старшини, якою пропонувалося взагалі відмовитися від впровадження "ново теперъ укореняючыхся" поборів. Зрозуміло, це викликало бурхливо-негативну реакцію з боку бригадира, який зрештою дав урядовцям Гетьманщини пораду аппелювати з цього приводу до царя і в сенат[82]. Така порада насправді суперечила інтересам Вельямінова, але він не став би її давати, якби не був впевнений, що цар і сенат його повністю підтримають.

Відтак, старшина відверто не саботувала спроби Вельямінова організувати збирання вигаданих ним податків, але й не допомагала йому. На запит з Полтавського полку, як, власне, і з кого збирати медову десятину, урядовці порадили полтавським старшинам робити це згідно настанов Малоросійської колегії (28 вересня)[83], не перешкоджаючи процесу оподаткування, але самоусуваючись від нього. Природно, що збирання впроваджуваного Вельяміновим податку загальмувалося, С. Холодович, відправлений наприкінці серпня збирати мед в Ніжинський полк, скаржився Полуботкові: "две недели собираю медовую десятину в Кролевецкой сотне, прийдется мне затянуть свое дело и в зиму, собрал в Кролевецкой сотни 4 бочки меду, который не знаю куда девать"[84].

В цей час також було введено у всіх полках спеціальний податок на борошно, яке призначалося на утримання Малоросійської Колегії, воно реально збиралося і постачалося коштом полків у Глухів[85].

Ще одним конфліктним питанням стало питання судової системи Гетьманщини.

20 серпня Полуботок і старшини реформували Генеральний суд, включивши до його складу 4 суддів-асесорів (Піроцького, Тарасевича, Уманця та Чуйкевича) для швидшого вирішення справ[86]. Захід був цілком виправданим і ефективним,

---

[82] Там само. – Док. 39, 42-44, 48, 51, 343, записи від 20, 25 і 28 серпня та 17 вересня 1722 р.
[83] Там само. – Док. 99.
[84] Александр Лазаревский. Павел Полуботок. Очерк из истории Малороссии... С. 160.
[85] Універсали Павла Полуботка. – Док. 174.
[86] Там само. – Док. 343, запис від 20 серпня; Александр Лазаревский. Павел Полуботок. Очерк из истории Малороссии... С. 152. За Лазаревським призначення суддів сталося 19 серпня.

незважаючи на це, президент Колегії думав, що Гетьманський уряд не мав права цього робити, про що було донесено згодом царю (восени 1723 р. це рішення стало одним з головних пунктів звинувачення Полуботка і його товаришів).

Властиво, що Вельямінов планував тоді сам приступити до перегляду судових прав Гетьманщини, оскільки за інструкцією царя від 16 травня 1722 р. він мав упорядкувати адміністрацію, суди і казну[87]. Ще 5 серпня Вельямінов спробував підпорядкувати собі генеральну старшину в судовій сфері, наказавши їм викликати на суд у Глухів погарського сотника Галецького, на якого йому скаржилися чолобитчики-вітемляни, на що старшини відповіли бригадиру, що у них такого чолобиття немає, а відтак справу треба розслідувати у звичайному порядку. Згодом, розслідувавши суть справи, старшини навпаки виправдали Галецького та наказали наказному стародубському полковникові, щоби він вітемлян "смирилъ" (13 жовтня). Але важливішою проблемою, що створив своїм втручанням Вельямінов, була не вдавана чи реальна провина сотника, а той характер відносин, який намагався встановити з старшиною президент Колегії. Підпорядкування Генерального суду (і взагалі судової системи) Вельяміновим Колегії порушувало усі договори, що підписувалися з часів Б. Хмельницького між Гетьманщиною і Москвою. Природно Полуботок та інші старшини мали намір протидіяти цьому.

17 вересня відмінності поглядів у стосунках між Гетьманським урядом і Малоросійською Колегією виявилися відкрито, Полуботок й старшини в цей день заявили, що згідно отриманого ними царського указу службове листування між ними має обмежуватися лише обміном інформації, було додано й те, що згідно указу вони мають йому надавати підписані копії універсалів, проте не копії листів, яких від них вимагає Вельямінов, у відповідь той почав посилатися на якийсь таємничий указ царя про свої повноваження, який проте так і не пред'явив[88].

19 вересня Полуботок і старшина відправили в Москву значного військового товариша Д. Володьківського та вороніжського сотника І. Холодовича з чолобитними до царя від Війська не впроваджувати медову десятину "противно вольностям быть начинаемую", з маєтностей державців, а також не встановлювати побори з куплених млинів та з горілчаних шинків старшини, державців, заслужених осіб та й незаслужених також, якщо такими вважати козацьких підсусідків. Полуботок написав також особистий лист у цій справі до обер-секретаря сенату Познякова.

Володьківський та Холодович повернулися 26 листопада з грамотою у цій справі, якою сенат від імені царя також санкціонував розгляд скарг Полуботка і старшини на дії Вельямінова, процедура їх розгляду пропонувалася компромісною, Полуботок та генеральні старшини мали розглядати скарги на Вельямінова разом з самим Вельяміновим, розгляд яких перетворювався на фарс, з огляду на те, що Вельямінова ці скарги не зобов'язували до перегляду власних рішень[89].

---

[87] Александр Лазаревский. Павел Полуботок. Очерк из истории Малороссии... С. 150

[88] Універсали Павла Полуботка. – Док. 343, записи від 5 серпня, 17 вересня та 13 жовтня 1722 р.

[89] Там само. – Док. 343, записи від 19 вересня та 26 листопада 1722 р.

Майже одночасно 27 листопада повернулися з Астрахані від царя військові товариші Рубець і Биковський, які привезли грамоту Петра I про підтвердження прав Полуботка і старшини на тимчасове управління Україною, але згідно грамоти вибори повночинного гетьмана відкладалися до повернення царя з військового походу[90].

Посилаючись на сенатську грамоту, привезену Володьківським і Холодовичем, 3 грудня Полуботок і старшина видали у всі полки відомий резонансний універсал, що зберігся в багатьох копіях, про скасування медової і тютюнової десятини та інших податків, які запровадив Вельямінов, за Колегією визнавалося право на оподаткування лише окремих хлібних та грошових зборів, що існували раніше і йшли на гетьмана (ці прибутки були вкрай незначними порівняно з обсягом податків, які Вельямінов мав намір збирати з України). Натомість Вельямінову відмовлялося у праві проводити ревізію прибутків з млинів та маєтностей та розсилати від себе в полки універсали із запрошеннями подавати в Колегію скарги на старшину, дії Колегії оцінювалися як такі, що перевищують надані їй права і порушують виданий царський наказ.

Між іншим цим же універсалом Полуботком і генеральною старшиною впроваджувався також новий судовий порядок (суди нижчої інстанції, рішення яких оскаржувалися, мали передавати судові матеріали справ з обгрунтуванням відхилення аргументів позивачів у відповідний суд вищої інстанції, куди з апеляцією звертався позивач – це мало пришвидшити судочинство та зробити його більш об'єктивним)[91].

Відправили копію універсалу також і Вельямінову, повідомивши йому, що згідно розпорядження Сенату будуть радитися з ним при виданні універсалів про важливі справи. Проте навряд чи Полуботок радився з Вельяміновим щодо видання останнього універсалу, яким фактично перекреслювалася уся робота Вельямінова з налагодження обліку внутрішніх прибутків, що стягувалися в Гетьманщині, та введення нових податків на користь царя. Лазаревський вважав (спираючись на дані щоденника Гетьманської канцелярії), що сприятливою відповіддю Сенату на подані прохання Полуботок мав завдячувати Меншикову, який з часів Скоропадського намагався до наданої йому в Стародубському полку Почепщини приєднати Бакланщину і Мглинщину, відтак, йдучи назустріч Полуботкові в Сенаті, російський вельможа нібито сподівався, що він не буде проти цього протестувати[92]. Але запис від 3 грудня 1722 р. про лист Полуботка і старшини щодо відповідних рекомендацій комісарам Гетьманщини, які проводили межування Почепщини, не підтверджує цього, він містить лише побажання, щоб комісари проводили межування тактовно: "не выхвачуючися перед свати гарачо, полѣтично и обходително зъ стороною Почепскою под час межи поступовать, держачися указу толко, подлугъ которого и по данной инструкціи себѣ г. Давидовъ (комісар, визначений з російського боку для проведення межі), не нарушаючи оного нѣмало, справоватимется"[93].

---

[90] Там само. – Док. 343, запис від 27 листопада 1722 р.

[91] Там само. – Док. 158.

[92] Александр Лазаревский. Павел Полуботок. Очерк из истории Малороссии... С. 163.

[93] Універсали Павла Полуботка. – Док. 343, запис від 3 грудня 1722 р.

Дещо, як видно вимушено, робилося й на догоду Вельямінову. Виконуючи сенатський (формально царський) наказ, 22 грудня Гетьманський уряд видав універсал щодо надання державцями для Малоросійської Колегії довідкової інформації про прибутки, які вони отримують за гетьманськими універсалами та царськими грамотами[94], проте реально контролювати його виконання Гетьманський уряд не став.

13 грудня в Сенат було відправлено військового канцеляриста Борзаківського з проханням скасувати штрафи з державців за кріпаків-росіян, що втекли від своїх поміщиків до України, пропонувалося доручити їх передачу російським поміщикам самим державцям, а головне, старшина просила дати якісь запевнення щодо грамоти царя, наданій Рубцю і Биковському про обрання нового гетьмана після повернення з походу Петра І. Полуботок і старшина також намагалися закріпити незначну і хитку перемогу здобуту над Колегією, тому Сенату висловлювалася подяка за його наказ (що дозволив видати універсал про податки та судочинство від 3 грудня), попри те що Колегія залишилася указом незадоволена і збиралася писати щодо цього сенаторам, про що старшини й попереджали Сенат заздалегідь, вдаючи що він щиро підтримує Гетьманський уряд[95].

Довідавшись про повернення царя до Москви, 28 грудня Гетьманський уряд визначив делегатів від усіх полків з старшини і бунчукового товариства, які до 6 січня мали зібратися в Глухів для наступної поїздки до царя з чолобиттям про обрання повночинного гетьмана. 29 грудня були написані листи: до всесильного Меншикова, якого просили сприяти проведенню виборів нового гетьмана до відбуття Петра І з Москви до Санкт-Петербурга, з огляду на те, що сам цар обіцяв їх проведення після повернення; до сенатського обер-секретаря Позняка, щодо відповіді на листи відправлені в Сенат 13 грудня з Борзаківським; і до самого Борзаківського, з наказом з'ясувати, як швидко будуть проводитися вибори гетьмана, якщо ж будуть відкладатися, то з'ясувати у Меншикова, під яку дату і скільки осіб споряджати з полків до царя для клопотання про вибори, і чи не треба подати з цього приводу чергове чолобиття[96].

Проте справа знову затягнулася, і лише 30 січня, після всіх свят, до царя вирушила чергова делегація Гетьмащини у складі сина генерального судді В. Кочубея (страченого у 1708 р.), гадяцького полкового судді Граб'янки, сотників Войцеховича, Холодовича і Добронізького та значного військового товариша Гамалії, щоб погодити дату обрання нового гетьмана. Делегації між іншими справами було також доручено клопотатися щодо скасування рішення про впровадження російських комендантів в українських містах, насамперед в Стародубі, згідно відправленої до Сенату грамоти від 15 січня. Навздогін їм 3 лютого було послано додаткові інструкції, що стосувалися українських "нужд" та містили скарги на Колегію[97], Гетьманським урядом всі ці справи розглядалися як нагальні. Очевидно, саме тоді Полуботок оскаржував дії президента

---

[94] Там само. – Док. 170, 171.

[95] Там само. – Док. 343, запис від 3 грудня 1722 р.

[96] Там само. – Док. 343, запис від 28 і 29 грудня 1722 р.

[97] Там само. – Док. 343, записи від 30 січня, 3 лютого.

Малоросійської Колегії, що вимагав не видавати в полки універсалів без підписів членів Колегії (Вельямінов, що невдовзі поїхав до царя, навзаєм звинувачував Полуботка і старшин за видання ними багатьох універсалів без погодження з Колегією та невидачу списків про козаків)[98].

Реакція царських урядовців була протилежною очікуванням Гетьманського уряду, цар від'їхав до Санкт-Петербурга, а делегація Гетьманщини змушена була довго і майже безцільно витрачати час у Москві. Це зрештою примусило Полуботка і генеральних старшин 17 березня звернутися до Кочубея і його товаришів з пропозицією, якщо їх залишили у Москві для вирішення з московськими урядовцями якихось дрібних справ, то треба домагатися, щоб їх відпустили до Санкт-Петербурга у справі, що стосується загальнонародного інтересу (обрання гетьмана). Проте домогтися цього (та й від кого?), очевидно, було нелегко, 2 квітня старшини відправили листа Граб'янці і Гамалії з похвалою за те, що вони взагалі залишилися в Москві для вирішення справ, в той час як решта їх товаришів ні з чим повертається додому, втім висловлювалася надія, що згідно дорученої інструкції вони отримають відповідну резолюцію самі в Санкт-Петербурзі[99]. Однак невдовзі вони повернулися в Україну.

Стало зрозуміло, що місія в Москву зазнала невдачі, тому 18 квітня було вирішено послати нових посланців прямо в Санкт-Петербург.

Спочатку 30 квітня вирушила у дорогу делегація Гетьманщини, яка мала завдання офіційно домагатися від царя, щоб він відправляв свої укази до Гетьманського уряду від себе особисто, а не через Сенат і Малоросійську Колегію[100].

Але мало їхати й головне посольство, до складу якого цього разу мали увійти генеральний бунчужний Жураківський та канцелярист Володьківський, їм було наказано терміново готуватися до поїздки. Ще 19 квітня було також відправлено накази в Стародубський, Переяславський, Полтавський та Прилуцький полки щодо подання з полків на ім'я царя чолобитних про затвердження повночинних полковників на вакантні уряди (їх призначення царем, який за Скоропадського привласнив собі ці прерогативи, вже давно й свідомо гальмувалося). Ці додаткові завдання, як і небажання деяких призначених осіб їхати в цю імовірно небезпечну подорож, відкладали виїзд делегації. Зокрема її затримував повільним виконанням доручених справ призначений до складу делегації наказний стародубський полковник Чарнолуцький, а генеральний бунчужний і прилуцький наказний полковник взагалі відмовилися їхати. Тому лише 13 травня делегація, що складалася з стародубського і переяславського наказних полковників, Корецького та Даниловича (Кирпича), а також Володьківського, Граб'янки і Ханенка, була відправлена в Санкт-Петербург.

Делегація мала доручення: пред'явити підписану членами Гетьманського уряду чолобитну стосовно обрання гетьмана і просити призначити вибори; просити про призначення полковників на вакантні уряди в Стародубі, Переяславі та

---

[98] Бантыш-Каменський Д. Н. История ... С. 428-429.

[90] Універсали Павла Полуботка. – Док. 343, записи від 17 березня та 2 квітня 1723 р.

[100] Там само. – Док. 343, запис від 30 травня 1723 р.

Полтаві; просити про скасування посад російських комендантів у Стародубі і Полтаві; просити не вводити податки з державських та інших маєтностей, які намагалася в цей час знову запровадити Малоросійська Колегія[101]. За підрахунками Лазаревського делегація була відправлена 24 травня після отримання Полуботком виклику до царя, а запис про її виїзд 13 травня був навмисне сфальсифікований у щоденнику Гетьманської канцелярії[102].

Невідомо наскільки реалістичними вважали виконання цих прохань Полуботок і генеральні старшини, але вони мали усвідомлювати, що їх прохання йшли врозріз з політикою, яку проводив цар. На думку Лазаревського, призначенням російських комендантів в Чернігів, Переяслав і Стародуб (Богданова, Яковлєва і Пашкова) цар нібито готував їх призначення на посади полковників в цих полках, Полуботок цього не знав, але міг підозрювати, тому протестував, заявивши Вельямінову, що полковники (наказні) не будуть виконувати розпорядження призначених комендантів[103]. Треба враховувати, що сам Полуботок окрім посади наказного гетьмана утримував за собою ще й посаду чернігівського полковника, тому призначення царем полковника-росіянина в Чернігів одночасно означало позбавлення посади, а відтак контролю за Чернігівським полком, власне голови Гетьманського уряду. А можливості впливу Полуботка на ситуацію в Україні і без цього стрімко зменшувалися.

Зокрема вже давно потребував врегулювання статус російських військ в Україні, особливо розміщуваних тут з часів Скоропадського армійських частин. Адже надто обтяжливою проблемою було їх утримання, оскільки кількість розташованих в Україні російських військ постійно зростала, а утримувалися вони українським коштом. Ще у 1714 р., коли на зимові квартири в Україні були розквартировані шість драгунських полків та допоміжні частини (прирівняні до одного драгунського полку), київський губернатор Д. Голіцин погоджувався зі Скоропадським, що така кількість військ є надмірною для українських жителів[104], але в 1717 р. кількість військ в Україні значно збільшилася, тут надовго був розміщений виведений з Польщі Мекленбурзький драгунський корпус генерала Вейзбаха (в корпусі було 10 полків), а до цього треба враховувати також числені гарнізони, розташовані в містах.

Зрештою на 1723 рік в Україні вже квартирували Мекленбурзький корпус та 8 драгунських полків. Про те, що утримання цієї армії було важким тягарем для населення, свідчать відповідні універсали та накази Полуботка і старшини[105]. Крім російських військ, утримувалися й охотницькі полки, формально підвладні

---

[101] Там само. – Док. 343, записи від 18, 19, 29 квітня та 6, 12 і 14 травня 1723 р.

[102] Александр Лазаревский. Павел Полуботок. Очерк из истории Малороссии... С. 182. Думка про фальсифікацію грунтується на порушеній черговості дат, після пізніших в щоденнику зазначаються більш ранні.

[103] Александр Лазаревский. Павел Полуботок. Очерк из истории Малороссии... С. 171.

[104] Материалы для Отечественной истории. – Киев, 1855. – Т. 2. – Письма князя Дмитрия Михайловича Голицина, киевского губернатора, к гетману И. Скоропадскому. – С. 61-62. – № XXXVII.

[105] Універсали Павла Полуботка. – Док. 41, 45, 94, 112, 119, 120, 121, 143, 149, 192, 248.

Гетьманському уряду, але які давно царським урядом використовувалися виключно у своїх цілях[106].

Натомість 10 полків Гетьманського регіменту в ці роки вимордовувалися важкими завданнями. Полуботок ще 21 лютого звернувся з проханням до царя скасувати походи на Ладогу і Терек, оскільки як в 1721, так і в 1722 рр. у ці походи було відправлено по 20 000 козаків і багато з них загинуло, тому чисельність козаків значно зменшилася. Наказний гетьман натякав на незадіяну велику кількість російських військ в Україні, які до того ж неможливо утримати: "при этом нужно отбыть еще и постой восьми драгунских полков и Меклембургскаго корпуса, от которых если освободить дворы техъ казаковъ, что идут в поход, то вся тяжесть ляжет на одних посполитых, которые наверно́ станут расходиться и в людях учинится умаление"[107]. Звісно, жодному з російських полків в Україні не наказали підмінити призначені в похід козацькі полки, щоправда, в квітні Сенат відмінив вимогу про спорядження козаків на Ладозький канал, відправивши 10 000 козаків в черговий Терський похід[108].

Крім тягаря утримання, існувала ще й проблема підсудності російських військових. Гетьманський уряд не був спроможний забезпечити належний порядок і суд, там де розташовувалися царські полки, оскільки не мав права самостійно судити росіян за різні правопорушення. На скарги наказного стародубського полковника про самовільне захоплення квартир російськими офіцерами і солдатами та на його прохання надати пункти, на яких умовах вони повинні розташовуватися, Полуботок і старшини замість пунктів запропонували полковникові передати їм список кривд вчинених мекленбуржцями, про які вони напишуть командиру корпуса Вейзбаху (11 листопада 1722 р.)[109]. В іншому випадку, коли російські солдати з Мекленбурзького корпусу побили міського урядовця, лавника стародубського магістрату, Полуботкові і старшинам також доводилося звертатися до російської влади в Україні, цього разу до київського губернатора, з проханням про спільне розслідування справи (27 травня 1723 р.)[110]. Свавілля російських військових, які відверто ігнорували місцеву владу, підривало авторитет Гетьманського уряду, що було ще однією з причин, яка спонукала Полуботка домагатися спровадження з України драгунського корпусу.

Натомість Вельямінов, виключно для того щоб викликати невдоволення в суспільстві старшиною, в окремих випадках намагався провокувати посполитих записуватися в козаки, минаючи компетенцію Гетьманського уряду, при цьому, звичайно, виникала проблема права власності на землю, яку вони обробляли, адже на неї претендували як новоспечені козаки, так і державці, вирішувати такі конфлікти непопулярними заходами доводилося Гетьманському уряду[111].

---

[106] Там само. – Док. 111, 201, 237.

[107] Александр Лазаревский. Павел Полуботок. Очерк из истории Малороссии... С. 172.

[108] Загалом за наведеними А. Кащенком правдоподібними підрахунками за п'ять років, з 1720 по 1725 рр., за межами України загинуло в подібних походах 20 тисяч українських козаків – Адріан Кащенко. Оповідання про славне Військо Запорозьке низове. – Дніпропетровськ, 1991. – С. 250.

[109] Універсали Павла Полуботка. – Док. 140.

[110] Там само. – Док. 301.

[111] Там само. – Док. 260, 343, запис від 28 березня 1723 р.

Непевність у стосунках Гетьманського уряду з Малоросійською Колегією змінилася відкритим їх погіршенням, коли Колегія спішно відновила приготування до введення нових податків, запровадженню яких Гетьманський уряд перешкодив на початку грудня. Полуботок і старшина спочатку реагували на активність Колегії розсилкою 24 березня наказів у полки, в яких полковникам доручалося розтлумачити збирачам податків, що доручення Колегії було ними невірно сприйняте, і що йшлося про доручення збирати лише ті з податків, які йшли як раніше, так і тепер, на Гетьманський уряд, при цьому старшині заборонялося надавати Колегії інформацію про зібрані раніше на гетьмана хлібні та грошові податки. Оскільки ж негайно виявилося, що Вельямінов збирався таки стягати нові податки, і в деяких місцях навіть вже їх стягнув, Полуботок з старшиною 26 березня відправили в Колегію промеморію з протестом проти таких дій, трактуючи їх з свого боку як порушення царського указу[112]. Наказами полковій старшині заборонялося дозволяти збирати податки згідно інструкцій Колегії з козацьких, ратушних та церковних маєтностей до отримання відповідного роз'яснення з Сенату[113].

Крім того 4 травня на прохання, викладене у промеморії від Колегії до старшини, про надання списків усіх значкових та бунчукових товаришів за полками та сотнями, Гетьманський уряд відповів Колегії відмовою, з огляду на відсутність про це царського наказу з Сенату[114]. Таким чином, логіка подій вела до поглиблення протистояння між Колегією та Гетьманським урядом.

Невизначеність, що існувала в багатьох українсько-російських питаннях, з погляду старшини, мала б стати предметом відкритого обговорення, але вона до певного часу навмисне зберігалася російським урядом, невизначеність пригнічувала старшину, спонукала її звертатися до царя, який не збирався вести з нею дискусію щодо своїх управлінських заходів в Україні, але ще не зважувався на прямі репресії проти старшини.

23 травня[115] князь Єнгалич привіз Полуботкові виклик приїхати в Санкт-Петербург, здавалося б, з огляду на прохання щодо обрання повночинного гетьмана – це було своєчасно, але з огляду на загострення відносин з Малоросійською Колегією цей виклик насторожував, тим більше, що він напевне міг бути пов'язаний зі скаргами Вельямінова царю на Гетьманський уряд. Якщо Вельямінову звинувачення Полуботка нічим не загрожували, то скарги Вельямінова на Полуботка напевне становили для нього загрозу.

Тому їхати Полуботок не поспішав, 23 травня (згідно даних Лазаревського, 30 травня)[116] було відправлено в Петербург посланця Гетьманського уряду Карпіку, який мав передати в Сенат прохання щодо забезпечення транспортом членів

---

[112] Там само. – Док. 343, записи від 24 і 26 березня 1723 р.

[113] Там само. – Док. 254.

[114] Там само. – Док. 343, запис від 4 травня 1723 р.

[115] Так в опублікованому Лазаревським щоденнику Гетьманської канцелярії, в монографії про Полуботка Лазаревський подає 22 травня.

[116] Александр Лазаревский. Павел Полуботок. Очерк из истории Малороссии... С. 182. Перерахунок дат Лазаревським був виконаний на підставі плутаних непослідовних хронологічно записів в щоденнику Гетьманської канцелярії за травень 1723 р. Див. док. 343.

Гетьманського уряду для проїзду в Санкт-Петербург, що мало виправдати зволікання виїзду, одночасно були відправлені додаткові інструкції та запити до делегації, що виїхала на чолі з Корецьким, від якої, очевидно, очікували інформації, з чим пов'язаний цей виклик. Втім, вже 31 травня Полуботок, Савич і Чарниш розпорядилися про передачу повноваженнь на час їх відсутності в Україні генеральному осавулу Жураківському і генеральному бунчужному Лизогубу, отже, надовго відкладати поїздку не збиралися. А 1 червня, досить невчасно, чи навпаки, розраховано вчасно, повернувся з Петербурга у Глухів Вельямінов[117]. Проте, якщо вірним є твердження Бантиша-Каменського, відносно того, що цар наказав Вельямінову самому призначити урядовців на заміну Полуботка та його колег на час їхньої відсутності[118], то він так і не наважився це зробити.

5 червня Вельямінов надіслав промеморію у Військову канцелярію щодо надання йому відомостей: про прибутки Гетьманщини, починаючи з покуховного збору, який за наказом царя має збиратися з усіх; про кількість козаків; про кількість дворів, визначених для утримання військових. Промеморія доповнювалося вимогою не видавати універсали без підписів членів Малоросійської колегії. На це Полуботок і старшини 7 червня відповіли: що для отримання даних про кількість козаків в полки будуть відправлені комісари; що стосується податків, то усю інформацію Вельямінову надали за пунктами ще 11 серпня 1722 р.; накази та універсали, які видаються у важливих справах, будуть повідомлятися Колегії[119]. Щодо останнього, то з універсалів Полуботка і старшини відомо, що й раніше вони керувалися цим правилом, натомість лише забороняли надавати копії з універсалів Гетьманського уряду російським комендантам в полкових містах[120]. Але загалом з цих відповідей видно, що Полуботок не мав жодного бажання допомагати Колегії, і співробітництво між ними було швидше вдаваним.

Вельямінов поспішав спровадити Полуботка з України, тому 5 червня відправив в Генеральну канцелярію промеморію з царською інструкцією від 16 травня 1723 р., якою зводилося нанівець значення Гетьманського уряду, вона, очевидно, мала спонукати старшин до від'їзду, а 6 червня передав у канцелярію указ про вихід в похід українського війська[121], окремі історики сприймають версію про те, що виведення козацького війська за межі Гетьманщини мало нейтралізувати старшину і козаків на випадок обурення змінами, які мали передати всю владу в Гетьманщині Колегії, і які Вельямінов збирався впроваджувати після від'їзду Полуботка. Хоч такий наказ, що забезпечував їх згуртування, насправді лише допоміг би їм підняти повстання, якби такі прагення у козаків були, можливо, таке повстання було потрібне царському уряду для силового варіанту, але козаки були не готові до збройної боротьби.

Полуботок, Савич та Чарниш 11 червня розпорядилися щодо видачі уряду на дорогу 4490 рублів. 12 червня урядовці ще втигли написати листа миргородсь-

---

[117] Там само. – Док. 343, запис від 30 та 31 травня і 1 червня 1723 р.

[118] Бантыш-Каменський Д. Н. История … С. 429.

[119] Універсали Павла Полуботка. – Док. 343, записи від 5 і 7 червня 1723 р.

[120] Там само. – Док. 250.

[121] Александр Лазаревский. Павел Полуботок. Очерк из истории Малороссии… С. 182.

кому полковникові Апостолу про домагання Вельямінова, відправивши копію з його промеморії, а відтак просили його написати відповідну чолобитну від Миргородського полку про скасування впроваджуваних податків (те ж саме в цей день написали й прилуцькому полковникові, наказавши відправити чолобитну від полку їм навздогін, якому також надали копію чолобитної до царя від української старшини). 13 червня в усі полки були відряджені комісари, призначені Гетьманським урядом ще 10 червня для складання козацьких реєстрів. В цей же день Полуботок, Савич і Чарниш виїхали в Петербург[122]. Очевидно, дочекавшись їх від'їзду, 13 червня Вельямінов відправив в Генеральну Канцелярію указ про проведення ревізії населення України, перепису мав підлягати кожний двір[123], проведення ревізії повинне було надати матеріали для запровадження тотального оподаткування України.

Про те, що влада в Україні скоро мала змінити обличчя свідчила й сумновідома відповідь Петра I, яку 23 червня наказний стародубський полковник Корецький привіз у Глухів, відповідаючи на відправлене раніше прохання старшини про вибори гетьмана, цар проголошував, що усі гетьмани зрадники, тому не треба набридати з цим питанням[124].

Жураківський і Лизогуб, які залишилися представляти Гетьманський уряд у Глухові, між тим продовжували виконувати доручення Полуботка, зокрема повідомили також і гадяцькому полковникові Милорадовичу про характер клопотань Полуботка, Савича і Чарниша, попросивши і його подати чолобитну з підписами від полку про скасування нових податків (3 липня). Очевидно, в цьому напрямку працювали й раніше відправлені Полуботком до Сенату посланці, оскільки 4 липня звідти Жураківський і Лизогуб отримали указ про скасування деяких поборів[125].

Полуботок, Савич і Чарниш їхали через Москву, де на деякий час затрималися і мали можливість поцікавитися про свої попередні чолобитні, звідси вони принаймні двічі листувалися з урядовцями в Глухові. 18 липня Жураківський і Лизогуб відправили до них лист з Биковським, а 21 липня відповіли через Яснопольського на лист написаний з Москви Полуботком і старшинами про прийом влаштований там їм московськими сановниками в день ангела Петра I[126].

Жураківський і Лизогуб в цей час діяли в Україні, 26 серпня у військовому таборі на Коломаку вони погодили з полковниками (Апостолом, Галаганом, Милорадовичем та наказним полтавським Буцьким) питання щодо потреби складання чолобитних від війська до царя. Серед них були питання: скасування введених Вельяміновим грошових і хлібних податків; скасування медової і тютюнової десятини; скасування податку з млинів; виведення з України розквартированих тут російських армійських полків. Включення цих питань до чолобитних

---

[122] Універсали Павла Полуботка. – Док. 343, записи від 11-13 червня 1723 р.

[123] Александр Лазаревский. Павел Полуботок ... С. 185.

[124] Там само. У Бантыша-Каменського (История ... С. 429-430) зазначено. що цей указ 23 червня лише був виданий царем.

[125] Універсали Павла Полуботка. – Док. 343, записи від 3 і 4 липня 1723 р.

[126] Там само. – Док. 343, запис від 21 липня 1723 р.

узгоджувалося з дорученнями, які залишили при від'їзді з України Полуботок, Савич і Чарниш. Проте справа складання чолобитних загальмувалася після того як 28 серпня в Ахтирці генеральні старшини зустрілися з призначеним царем головним командувачем над військом в Україні генералом М. Голіциним (до компетенції якого було віднесене й командування козацьким військом). Після того як між ними відбулася довга розмова про податки, які запровадив у Україні Вельямінов, а в цьому контексті згадували й Полуботка з іншими старшинами, що на той час перебували в Петербурзі, Голіцин, очевидно, відчуваючи якусь небезпеку, наказав Жураківському і Лизогубу повернутися у Глухів для нібито спільного урядування з Малоросійською Колегією, попри те, що вони просили його залишити їх при війську, яке знаходилося неподалік, південніше Ахтирки[127].

У щоденнику Гетьманської канцелярії відсутні будь-які записи з 10 вересня по 3 жовтня, коли старшина на річці Коломак вирішувала питання про подання чолобитних царю. Їх, очевидно, остаточний варіант було прийнято і підписано 1 жовтня практично усією старшиною Гетьманщини, яка просила царя про скасування введених Малоросійською колегією податків та про обрання повноцінного гетьмана[128]. Лазаревський вважав, напевне перебільшуючи, Коломацькі чолобитні справою рук виключно Апостола[129], але прохання Війська дозволити вибір гетьмана, навіть якщо б на це погодився цар, зовсім не гарантувало Апостолу гетьманську булаву, адже на неї міг претендувати, і напевне претендував би, Полуботок. Натомість погляди Апостола і Полуботка щодо необхідності обрання гетьмана явно збігалися, інакше Полуботок не клопотався б весь час про обрання (а не про призначення) гетьмана, а Апостол не підтримав би подання відповідної чолобитної від Війська.

Чолобитні необхідно було відвезти в Петербург, але цьому став активно перешкоджати Вельямінов, який заарештував новгородського сотника Галецького та сенецького сотника Криштофенка, які були призначені для поїздки до царя від всього війська, що перебувало на Коломаку[130]. Про цей арешт відомо з протесту, заявленого Вельямінову Жураківським і Лизогубом 9 жовтня, які підтверджували, що посланці відправлені в дорогу з Генеральної канцелярії, і вважали, що вони їдуть з чолобитними від Війська в Петербург на законних підставах. Зрештою 20 жовтня у фатальну подорож до царя Жураківський і Лизогуб відправили з чолобитними військового канцеляриста Івана Романовського[131].

Неначе передчуваючи наслідки поїздки, генеральна старшина повільно їхала до закладеного Петром I міста, яке лише з 1712 р. стало столицею його держави, тому прибула в Санкт-Петербург тільки 3 серпня. 5 серпня, зустрівшись з канцлером Головкіним, старшина домоглася деяких незначних поступок в українських справах, зокрема було погоджено, що російських солдат не будуть розташовувати у дворах козаків, відправлених за наказом царя на будівництво

---

[127] Там само. – Док. 343, запис від 26 та 28 серпня 1723 р.
[128] Там само. – Док. 345.
[129] Александр Лазаревский. Павел Полуботок ... С. 195.
[130] Універсали Павла Полуботка. – Док. 345.
[131] Там само. – Док. 343, записи від 9 та 21 жовтня 1723 р.

фортеці Святий Хрест, мали бути скасовані штрафи з українців за приховування російських кріпаків-втікачів, а також врегульовувався порядок постачання українцями раціонів російським полкам, розташованим в Україні[132].

6 серпня Полуботок з товаришами бачив царя і царицю на острові Котлін, де внутрішнє напруження, яке виникло у стосунках обох сторін внаслідок радикальних змін запроваджуваних Вельяміновим згідно нової політики царя щодо України, нічим себе не виявило. Але коли наприкінці серпня старшина відновила перед Сенатом і канцлером Головкіним свої клопотання щодо прав України та скарги на Вельямінова, це негайно далося їм взнаки.

2 вересня Полуботка з старшинами викликали в Таємну Канцелярію, які змушені були відповідати на наступний список звинувачень:

1. Незаконне видання універсалів про послушенство посполитих державцям: пояснювалося Полуботком і Чарнишем бажанням заспокоїти людей, підбурюваних Вельяміновим та членами Колегії до непослуху.

2. Незатвердження Генваровського на посаді кролевецького сотника, якого нібито, за свідченням ніжинського полковника Толстого, підтримували кролевецькі козаки і жителі, та висунення на цей уряд кандидатами мазепинців Григоровича і Колісниченка (Григорович нібито ще й бив та ув'язнював козаків): відведення кандидатури Генваровського пояснювалося Полуботком численними скаргами на нього за зловживання, зловживання Григоровича не підтверджувалися, Савич додав, що Генваровського за утиски людей зняв з уряду ще Скоропадський.

3. Незаконна роздача ратушних сіл: Полуботок пригадав лише три випадки передачі трьох невеликих сіл: новгород-сіверському сотникові Галецькому, канцеляристу Хоменку та бунчуковому товаришеві Кушнєвському, усі три випадки мотивувалися належними підставами.

4. Привласнення полковниками грошових, хлібних і медових зборів: спростовано Полуботком і Савичем.

5. Невидача на вимогу Вельямінова зібраних за розпорядженням старшини їх представником Пекалицьким грошей в Стародубському полку: Полуботком роз'яснено, що згідно сенатського указу гроші були залишені на зберігання в полку для потреб полку, про спробу Вельямінова вилучити ці гроші у Пекалицького старшині нічого невідомо.

6. Проведення нарад про важливі справи без участі Вельямінова та видання універсалів без погодження з ним: зауважено Полуботком і Савичем, що важливі справи бувають рідко, тому не запрошували Вельямінова, копії універсалів відсилалися в Колегію і до перегляду в Колегії не публікувалися, лише в незначущих справах старшина приймала рішення, про які повідомляла в Колегію пізніше.

7. Впровадження в Глухові якогось нового Суду, окрім Генерального: заявлено Полуботком, що зроблено це було за погодженням з Вельяміновим, щоб не гальмувати судочинство, і що такі тимчасові суди встановлювалися й раніше у випадку хвороби генерального судді чи його відсутності.

Окрім цих були й інші, ще більш дріб'язкові причіпки до старшини й головним чином до самого Полуботка, що звинувачувався у привласненні майна

[132] Там само. – С. 430.

любецького попа та нанесенні йому інших збитків, на що Полуботок відповів запереченням[133].

Як зауважив Костомаров, все, у чому звинувачували Полуботка і старшину, залишилося недоведеним, звинувачення, які їм пред'являлися в Таємній канцелярії, були пустопорожніми, не підтверджувалися фактами і не були ними визнані. Неприпустимою особливістю цього кривосуддя, як вважав історик, було й те, що Малоросійська Колегія запрошувала суспільство скаржитися на старшину, що вже свідчило про її упереджене ставлення до українських урядовців[134].

Попри допити в Таємній канцелярії, які, можливо, були спробою залякати і вгамувати Полуботка, Савича і Чарниша, 13 вересня старшини подали чолобитні від Війська спочатку в Сенат, а 15 вересня в Колегії Іноземних Справ урядовці вручили ці ж самі чолобитні царю. В них містилися прохання про скасування введених в Гетьманщині хлібних і грошових поборів, яких ніколи не бувало від часів Хмельницького до Скоропадського ("толко жъ за непостояннаго гетмана Бруховецкого начали были събырать въ городах ратушніе денежніе и хлѣбные доходы въ казну вашего императорскаго величества, но и тѣ вскорѣѣ отставлены, а до приходовъ на гетмана належных не интересовались"), і які начебто сам цар своїми грамотами у 1708 і 1709 рр. обіцяв не вводити, друге прохання було не менш важливим, воно стосувалося непорушності судових прав Гетьманщини, чолобитними рішуче заперечувалася інформація, викладена в царській грамоті від 20 квітня 1722 р., що нібито царські воєводи з часів Б. Хмельницького мали в Україні судову компетенцію, навпаки, наголошувалося у поданні, ні воєводи, ні бояри, ні стольники, ніколи не мали права втручатися у козацькі суди[135]. Тоді ж були подані чолобитні Сенату щодо гетьманських прибутків, зарплати охочекомонним та охочепіхотним козакам, стосовно роботи канцелярії та полкових канцелярій, щодо покуховного збору та в інших питаннях[136].

Згідно Чернігівського літопису, після подання цих чолобитних, Петро І відправив до України майора лейб-гвардії Преображенського полку Олександра Рум'янцева для розпиту старшини і козаків про подані чолобитні, дізнатися, ким вони підписувалися і подавалися[137], що свідчило про бажання царя знайти підстави для відмови Полуботкові і старшині у праві представляти інтереси України. Але в дійсності Рум'янцев приїхав в Глухів лише 24 листопада[138], отже, виїхав до України вже після арешту Полуботка.

Старшини за інерцією продовжували свої клопотання, 22 вересня подали чолобитну цариці, а 1 жовтня знову бачили царя в Колегії Іноземних Справ, де, очевидно, цікавилися розглядом своєї чолобитної від 15 вересня, відповіді на яку цар давати не збирався.

---

[133] Костомаров Н. И. Исторические произведения // Павел Полуботок. – К., 1990. – С. 411-416.

[134] Там само. – С. 423-424.

[135] Універсали Павла Полуботка. – Док. 466.

[136] Александр Лазаревский. Черниговская летопись по новому списку... С. 101-102.

[137] Там само. – С. 102.

[138] Універсали Павла Полуботка. – Док. 343, запис від 24 листопада 1723 р.

Втім, відомостей про перебування Полуботка і старшини майже за весь жовтень та першу декаду листопада практично немає.

А 10 листопада Полуботок і його товариші згідно Чернігівського літопису були заарештовані. В цей день, відправлений таємно від Вельямінова Жураківським і Лизогубом, канцелярист Романовський подав у Петербурзі Петру І, після його виходу з церкви, Коломацькі чолобитні, підписані 164-ма старшинами усіх полків, за винятком Ніжинського, в яких вони зверталися до царя з проханнями про вибори гетьмана та скасування введених Малоросійською колегією поборів[139]. Ознайомився з ними Петро І прямо там, на вулиці "в кофейном доме", і їх зміст викликав у царя шалений вибух гніву, спрямований проти Полуботка, Чарниша і Савича, які стояли поруч. Петро І наказав генерал-майору Ушакову їх заарештувати, що той одразу й зробив, і о першій годині пополудні вони вже були поміщені нарізно в каземати Петропавлівської фортеці[140].

Саме 10 листопада під час арешту у Полуботка була зручна нагода висловити Петру І в обличчя свою відому промову з прямими звинуваченнями в нарузі над правами України, оскільки неймовірним слід вважати припущення, що він її міг виголосити царю в ув'язненні, як іноді згадується в літературі. Навести свої докори на адресу царя Полуботок міг принаймні Ушакову, в момент коли той власноручно відв'язував у старшин шаблі.

Не можна однозначно сприймати версію, що причиною гніву царя проти Полуботка і старшини стало виключно лише ознайомлення з підписаними старшинами дев'яти полків на річці Коломак чолобитними, адже чолобитні з аналогічним змістом подавалися до царя раніше неодноразово, і нічого нового в них не було, хіба що цього разу могла вразити кількість підписантів. Формально Полуботок не мав стосунку до Коломацьких чолобитних, адже його підпису під ними не було, тому каталізатором, який посилив царський гнів і спричинив арешт старшини, якраз могли стати неприємні, а отже, неприпустимі, з точки зору царя, слова Полуботка, що нагадали б Петру І про його обіцянку дозволити вибір гетьмана, яку він не збирався виконувати.

"Історія русів" датує виголошення знаменитої промови Полуботком також саме 10 листопада (і не обов'язково, що дата її проголошення була запозичена з Чернігівського літопису). Її остаточно невизначений автор подає радикальну промову, в якій Полуботок звинувачує царя в тиранії, і вже цього було досить, щоб він розлютився та наказав здійснити арешти, але й інші звинувачення чернігівського полковника висунуті царю за "Історією русів" багато чого варті. Хоч нібито про око промова подана як апеляція до царя, але складається вона із самих звинувачень, які українці дійсно могли б пред'явити російському уряду, оскільки вони відповідали реаліям політики Петра І щодо України (безжалісне спустошення України, поневолення народу, обкладення його неможливими податками, прокладання каналів та здійснення інших робіт ціною тисяч загиблих козаків і зрештою привласнення управління країною недолугими російськими чиновниками),

---

[139] Там само. – Док. 345.

[140] Александр Лазаревский. Черниговская летопись по новому списку... С. 102.

закінчення промови "знаю, что нас ждут оковы и мрачные темницы, где уморят нас гладом и притиснением, по обычаю московскому" підказує, що її редактор вже знав про сумну долю Полуботка, який ще довгий час після своєї трагічної смерті сприймався старшиною як захисник Вітчизни.

Арешт Полуботка в "Історії русів" пов'язувався не з поданням Романовським Коломацьких чолобитних, а з промовою Полуботка до царя, яка відома також і за списком Шерера[141]. Ця промова принаймні засвідчує, що Полуботку було що сказати, окрім прохання про дозвіл виборів гетьмана, і що ситуація в українсько-російських відносинах давно спонукала до з'ясування стосунків, довге відмовчування царя та його урядовців безсумнівно ставало нестерпним для Полуботка і генеральної старшини, які зрештою не були настільки наївними, щоб не здогадуватися, чим для них може обернутися опір ліквідаційним намірам царя щодо української влади.

Відлуння арешту Полуботка мало значний резонанс в старшинському середовищі.

Багато дослідників (і серед них Лазаревський і Костомаров) вважали, що Петро I просто не став би вислуховувати довгу промову Полуботка, роблячи з цього висновок про її неправдоподібність. Звичайно, можна знайти аргументи для тези, що текст промови був складений значно пізніше 1723 р., але її зміст ще більш переконливо дозволяє припустити, що промова створена "за свіжими слідами", викладені у ній проблеми були реальними у 1723 р. і потребували з точки зору української влади негайного справедливого вирішення, що не дозволяє вважати промову просто вдалою імітацією, штучним витвором наступної доби. Тойже Костомаров акцентував, що ця промова "имеет для нас значение как отголосок происшедшей с Полуботком катастрофы и проявление сочуствия к Полуботку у малоруссов его времени"[142], тобто історик вважав, що сучасники співчували Полуботкові і добре знали про його арешт, проте, погодившись з цим, можна погодитися, що ті ж сучасники були добре обізнані і про обставини, що спричинили арешт Полуботка, відтак, якщо усе інше реальне, чому саме виголошення промови мусить бути фантазією, лише тому, що в уяві істориків XIX століття Петро I був занадто жорстокою людиною, щоб хтось зважився йому заперечити?

За Чернігівським літописом арешт Полуботка і його однодумців стався десь опівдні 10 листопада. В цей же день о дев'ятій вечора було здійснено розпис арештантів. Разом з Полуботком, Чарнишем та Савичем були заарештовані та ув'язнені також наказні переяславський, стародубський і гадяцький полковники: відповідно переяславський полковий осавул Данилович (Кирпич), Корецький та гадяцький полковий суддя Граб'янка, серед інших арештантів були бунчуковий товариш Володьківський, канцеляристи Ханенко, Гаврилов, Биковський та Романовський, значкові товариші Римша і Носович, два сини генерального судді Чарниша, чернігівський полковий писар Янушкевич та челядь старшини[143].

---

[141] История Русовъ или Малой Россіи. – М., 1846. – С. 229-230; Annales de la Petite Russie par Scherer, t. 2, p. 207, 8-10. Цит. по Бантыш-Каменський Д. Н. История ... С. 431.

[142] Костомаров Н. И. Исторические произведения // Павел Полуботок. – С. 418.

[143] Там само. С. 416-417; Черниговская летопись по новому списку... С. 102-103.

Рум'янцев після цих арештів терміново був відправлений царем у Глухів, Жураківський і Лизогуб були першими, хто мав потрапити під удар, але, приїхавши, він чомусь заарештував їх не одразу, навіть запросив разом з членами Малоросійської Колегії 26 листопада на обід[144], хоч очевидно, що він з Вельяміновим негайно після приїзду почав збирати обвинувачувальний матеріал проти Полуботка і старшини.

11 грудня в Генеральній Канцелярії член Малоросійської Колегії Кошелєв з помічниками конфіскував листування і майно канцеляриста Валкевича, якого, очевидно, заарештували ще раніше, а 26 грудня Кошелєв заарештував в Канцелярії також канцеляриста Забілу[145]. Імовірно, Валкевича і Забілу росіяни залякали, оскільки канцеляристи погодилися виступити добровільними обвинувачами на майбутньому процесі проти Полуботка і старшини[146].

На початку 1724 р. Румянцевим також були затримані і відправлені в Петербург Жураківський, Лизогуб та Апостол, що надихнув старшину підписати Коломацькі чолобитні[147]. Румянцев отримав від царя повноваження змінювати полкову старшину. За період з 13 грудня по 1 лютого він відвідав усі полкові міста, за винятком Лубен, завітавши замість них до лубенського полковника Марковича в Лохвицю, де усюди шукав сліди злочинних задумів старшини, і в трьох полкових містах здійснив нові призначення, зробивши наказними полковниками: в Переяславі баришівського сотника Афендика, у Полтаві Тарануху, а в Гадячі, замість заарештованого Граб'янки, призначив гадяцьким полковим суддею Штишевського[148].

За розпорядженням царя з весни 1724 р. російські офіцери приступили до ретельного опису конфіскованих маєтностей заарештованих, адже мав бути підготовлений показовий процес, який повинен був би представити Полуботка та інших старшин гнобителями козаків та посполитих (було описано та заарештовано маєтності Полуботка, Савича, Чарниша і Апостола). Єфименко зазначає, що справу було передано до Вищого суду, але, незважаючи на те, що слідство з'ясувало невинуватість заарештованих, які діяли в законних межах, з фортеці їх не випустили[149]. З її побіжного викладу, на жаль, невідомо, як, коли і ким саме, це було з'ясовано. Однак те, що цю справу фабрикував Вищий Суд, відомо і з клопотань Апостола, після того як його було обрано гетьманом, він зокрема просив 18 березня 1728 р. царя Петра II повернути листи Полуботка і генеральної старшини, забрані до Вищого Суду. Звертався гетьман 14 серпня 1728 р. також і до канцлера Головкіна, намагаючись повернути у Генеральну Канцелярію канцелярські листи, які затримувалися до того часу в Петербурзі, що були вилучені у Полуботка і генеральної старшини ще під час їх арешту[150].

---

[144] Універсали Павла Полуботка. – Док. 343, запис від 26 листопада 1723 р

[145] Там само. – Док. 343, записи від 11 і 26 грудня 1723 р.

[146] Александр Лазаревский. Павел Полуботок ... С. 206.

[147] Черниговская летопись по новому списку... С. 103.

[148] Александр Лазаревский. Павел Полуботок ... С. 204-205.

[149] Ефименко А. Я. История украинского народа. – К., 1990. – С. 310.

[150] Материалы для Отечественной истории. Краткий журнал. – Киев. – 1853. – Т. I. – С. 24, 107.

Хоч можливо, що, незважаючи на розпочате слідство, справу з самого початку не збиралися доводити до відкритого процесу, адже згноїти заарештованих в казематах Петропавлівської фортеці було легше, ніж переконливо довести їх вину, яка, якщо дотримуватися права, невідомо в чому полягала. 28 квітня 1724 р. у фортеці згинув канцелярист Володьківський, і зрештою 18 грудня помер Павло Полуботок. Підозрілим, і не за православними традиціями, виглядає його поховання, яке чомусь відбулося лише через 11 днів після смерті, 29 грудня, при церкві святого Симеона "Странноприимца" за Малою Невою[151].

Просити про перепоховання Полуботка в Україні його родичі не зважилися ні після смерті Петра I, ні пізніше, відтак могила наказного гетьмана на чужині не збереглася. В Чернігівському Іллінському монастиреві знаходився родинний склеп Полуботків (в якому був похований Леонтій Полуботок)[152], але його синові тут спочивати не довелося.

Як і інші українські гетьмани Полуботок жертвував кошти Церкві, зокрема надавав пожертви Києво-Печерській Лаврі[153], відвідував та опікав Кам'янський монастир, де зберігалася ікона з його зображенням[154], щедро обдаровував Вознесенську церкву в Чернігові, яка знаходилася поблизу його будинку[155].

Після арешту Полуботка та усього складу Гетьманського уряду Малоросійська Колегія тимчасово стала верховною владною установою України, а новопризначений Гетьманський уряд перетворився на фікцію. Правителі Колегії навіть після смерті наказного гетьмана продовжували його сприймати вороже, це проявилося у їх ставленні до синів Полуботка, бунчукових товаришів Андрія і Якова, попри те що у 1725 р. за наказом Катерини I їм повернули конфісковані родинні маєтності, у 1727 р., вже після відкликання з України Вельямінова, члени Колегії знайшли підстави, щоб знову забрати в них раніше повернуті села Орловку і Казилівку[156].

* * *

Різним є ставлення до перипетій безнадійної, але впертої боротьби Полуботка і його товаришів за владні повноваження над Україною з Вельяміновим, який старанно виконував волю царя, намагаючись поглинути рештки самоврядування країни.

Бантиш-Каменський (1788-1850) характеризував боротьбу Полуботка як даремну, але щиру і відважну. Він високо оцінив його особисті риси, зауваживши, що той міг би бути гетьманом ще у 1708 р., якби його кандидатуру не забракував Петро I. Історик приводить сміливу промову Полуботка до царя, яка є звину-

---

[151] Там само.

[152] Коваленко Олександр. Павло Полуботок // Володарі гетьманської булави. – К., 1995. – С. 500-501.

[153] Митрополит Євг. Болховітінов. Описание Киево-Печерской Лавры // Вибрані праці з історії Києва. – К., 1995. – С. 330.

[154] Василенко Микола. Павло Полуботок // Гетьмани України. – К., – 1991. – С. 204.

[155] Коваленко Олександр. Павло Полуботок... С. 505.

[156] Материалы для Отечественной истории. Краткий журнал. – Киев. – 1853. – Т. I. – С. 36.

ваченням Петра І в тиранії, сприймає її за причину оголошеного йому царем смертного вироку, і оголошує: "Так умер Полуботок, предприимчивый, отважный и твердый въ правилахъ своихъ вождь малороссиян"[157].

Приблизно так само в "Истории Малороссии" оцінював Полуботка й М. Маркевич (1804-1860), який теж звертав увагу на патріотичність його промови[158].

З повагою до Полуботка ставився український історик Костомаров (1817-1885), який опублікував у 1876 р. в "Русском архиве" монографію "Павел Полуботок". Вона містила нові матеріали – протоколи допиту старшини Таємною канцелярією у вересні 1723 р. Костомаров помітив, що російський уряд, як за Петра І, так і пізніше, намагався наділити Полуботка рисами визискувача народа, на противагу поглядам тих українців, які вважали його героєм, що пожертвував свободою і життям заради Батьківщини. Запрошення Малоросійської Колегії подавати скарги на Полуботка та старшин свідчили, на думку історика, про її упередження, бажання будь-якими шляхами добути матеріали для звинувачення. Костомаров зауважував: "Нет и быть не может на свете человека, который бы всем угодил. Понятно, если оповестить всем и каждому, чтобы шли с жалобами на то или другое лицо, то непременно явится целая куча жалоб. Делать подобные приглашения к подаче жалоб можно только с предвзятым желанием повредить во что бы то ни стало тем, на которыхъ будут приноситься жалобы, так на самом деле и было". Він не сумнівався, що царю були неприємними вимоги старшини про обрання нового гетьмана та скасування Малоросійської колегії, які перешкоджали його планам розчинення України в Росії, вважав що царем старшини сприймалися як "люди, сравнительно более других политически развитые, и потому на них-то устремил свои удары". Для цього йому виявилися потрібними скарги козаків і посполитих. Костомаров риторично запитував: "Может ли историк верить искренности того, что могли отвечать казаки и простолюдины на вопросы человека, приехавшего от царя и своим тоном показывавшего им, чего хочет царь? Может ли, кроме того, верить беспристрастной правдивости донесений человека, прибывшего в Малороссию с заранее задуманным планом услышать там такое народное желание, какого хотелось получить самодержавному царю?". Історик відкидав справедливість цих штучних звинувачень, заявивши що Полуботок став жертвою цілеспрямованої державної політики Петра І[159].

Ще один напрямок думок, який став стійким і ледве чи не сакральним у свій час, започаткував історик Олександр Лазаревський (1834-1902), опублікувавши в серпні 1861 р. у щомісячнику "Основи" статтю "Говорил ли Полуботок речь, приводимую Конисским", яка започаткувала вкрай критичне ставлення до особи наказного гетьмана.

Свої думки Лазаревський розвинув у монографії про Полуботка, опублікованій в "Русском архиве" у 1880 році. Історик формував свої погляди про Полу-

---

[157] Бантыш-Каменский Д.Н. История Малой России. – К., 1993. – С. 428, 432. Публікація за третім прижиттєвим виданням 1842 р.

[158] Маркевич М. История Малороссии. – М., 1842. – Т. 1-2.

[159] Костомаров Н. И. Исторические произведения // Павел Полуботок. – С. 423-424.

ботка в часи проведення реформи 1861 р., якою було скасовано кріпацтво в Російській імперії, до того ж він сам приймав участь у реалізації реформи, спеціально приїхавши задля цього на Чернігівщину, де був включений до складу комітету, що займався розподілом землі між селянами. Відтак, Лазаревський належав до покоління лібералів, які вважали скасування кріпацтва (та власну причетність до цієї події) однією з найважливіших справ свого життя. Серйозна помилка історика полягала в тому, що підсвідомо він ретроспективно поширював усі жахи рабського статусу кріпаків XIX століття на статус посполитих першої чверті століття XVIII, а державців Гетьманщини сприймав як кріпосників.

На думку Лазаревського, на 1708 р. Полуботок став одним з найбільших землевласників Гетьманщини, коли за його підрахунками в підданство до чернігівського полковника потрапило близько 2000 дворів посполитих, оскільки ж у 1714 р. Полуботок видав свою дочку за небожа дружини гетьмана Скоропадського Анастасії Якова Марковича, то таким чином став ще й належати до клану Скоропадських, що начебто автоматично обумовлювало його зловживання своїм становищем задля наживи[160].

На прикладі села Оболоньє Лазаревський непереконливо намагався подати механізм експлуатації посполитих, так він наводив дані, що Полуботок отримував з цього села чинш, "осінщину", 126 карбованців 35 копійок на рік, і, поділивши суму грошей на кількість дворів у селі, вивів середньорічний "коефіцієнт гноблення" у 63 копійки з одного двора[161]. І хоч він зауважує, що розмір чиншу з дворів коливався від 10 копійок до 7 карбованців 40 копійок (така максимальна сума бралася лише з єдиного двору), це він не аналізує. Між тим були двори бідні і заможні, проте чисельність робітників в цих дворах не враховується, а вона, напевне, помітно коливалася, це могли бути і члени сімей, і підсусідки, і наймити також, які наймалися на роботу до заможних селян, що мали великі площі полів. Розміри земельних ділянок селян, звісно, істориком теж не були враховані, тому що були невідомі. Не враховується й сільськогосподарський реманент селянських дворів, насамперед тяглова сила (воли, коні). А без цього зроблені підрахунки є досить умовними, вони ні про що не свідчать.

Лазаревський досить вільно оперує поняттям панщина, воно зустрічається в ці роки, але дослідник розуміє її як працю, яку виконують кріпаки, тобто прикріплені до землі селяни. Але ж за часів Полуботка кріпаків в Україні не було, і панщиною того часу слід вважати виконання посполитими деяких робіт для державця за право користування землею. Щоправда, історик стверджує, що панщину виконували лише бідняки, які обробляли землю на невеликих ділянках землі, і не в усіх маєтностях. Але бідняки були юридично вільними людьми і могли будь-коли залишити село і вирушити в пошуках кращої долі, про що, до речі, свідчить і щоденник Генеральної канцелярії часів Полуботка опублікований Лазаревським[162]. Зрештою жодного конкретного факту використання кріпацької праці Полуботком історик у своїй роботі не подав (неможливо подати те, що ще не було

---

[160] Александр Лазаревский. Павел Полуботок. Очерк из истории Малороссии... С. 141.
[161] Там само. – С. 142.
[162] Універсали Павла Полуботка. – Док. 343, запис від 24 липня 1723 р.

властивим для українського суспільства, якщо не зважати на можливість використання праці кріпаків з Росії, завезених в українські маєтності російських вельмож).

Відробіток посполитих на користь державця за користування землею до того ж не був єдиною формою розрахунку, посполиті могли розрахуватися з ним, і нерідко розраховувалися, погодженими частками від зібраного врожаю. Що стосується Полуботка, то в його маєтностях така форма розрахунку була поширеною, і є підстави вважати, що зазначені натуральні податки в підвладних чернігівському полковникові селах були поміркованими.

Так, в описі маєтностей Полуботків кілька разів згадується такий податок як десятина, зокрема в Гадячі табак засівався з десятини, в селі Хицях жито також сіялося з десятини, серед переданого Полуботкам через сотника Добронізького зерна, зібраного в маєтностях Полуботка, згадуються жито, овес, ячмінь та пшениця зібрані з десятини[163]. Проте загальна кількість такого десятинного зерна невелика. Хоч посполитим на умовах десятини працювати було навіть вигідніше, ніж на умовах фіксованого платежу з певної площі, оскільки таким чином були меншими ризики втрат у випадку поганого врожаю. Але можна припустити, що й фіксований податок із земельних ділянок посполитих, які жили в маєтностях Полуботка, не був обтяжливим і значно не відхилявся від десятої частини звичайного врожаю, принаймні жодної скарги від посполитих на Полуботка за вимагання надмірної праці чи надмірних податків в літературі не наводиться.

Попри те, що значна частина зерна Полуботком отримувалася від посполитих через чинш, згідно його умовної вартості в грошах, треба враховувати що деяка частина зерна могла збиратися на полях, де працювали наймити.

Зерно дійсно забезпечувало Полуботкові добробут і багатство, але не за рахунок надмірної праці посполитих.

Лазаревський відзначає, що майже уся хлібна осінщина йшла на виробництво горілки, яка продавалася у власних шинках Полуботка в його селах від 50 до 70 копійок за відро[164]. Ці шинки знаходилися в кожному з сіл, які перебували в підданстві Полуботка, і приносили йому на рік сумарно тисячі карбованців, що видно за описом маєтностей Полуботків[165]. Отруєння власного народу задля отримання прибутків не додає позитивних рис Полуботкові, але на той час отримувати зиск подібним чином намагалися усі державці, якщо мали подібну можливість, так робили також міста і монастирі, та й Гетьманський скарб частково поповнювався за рахунок "п'яних" грошей, на них в окремі роки утримувалися охотницькі полки.

Лазаревський звинувачує Полуботка у скупівлі землі, внаслідок чого кількість дворів, які перебували в його підданстві, за 17 років збільшилася з 2000 до 3200. Але приклади, які він наводив свідчать, що здебільшого власники продавали землю Полуботкові з доброї волі, причому не квапилися це робити і торгувалися по три

---

[163] Там само. – Док. 466.

[164] Александр Лазаревский. Павел Полуботок. Очерк из истории Малороссии... С. 143.

[165] Універсали Павла Полуботка. – Док. 466.

роки, як, наприклад, в селі Полуботках[166]. Те, що селяни і козаки втрачали свою землю, відображало однозначно негативний процес, але звинувачувати Полуботка, що саме він його інспірував, некоректно. Навпаки, купуючи їх землю, він визнавав за ними права власності на неї, адже в цей час посполитим, що не мали документів на свою землю, ставало важко довести свої права на неї, надто якщо вона була зайнята їх пращурами за часів Хмельниччини і пізніше на правах займанщини.

Як правило, земельні володіння Полуботка збільшувалися не за рахунок шматків землі, яку обробляли селяни і козаки, а за рахунок пустищ, де він осаджував слободи. Тому Лазаревський не зміг навести фактів, які свідчили б про явні зловживання Полуботка в земельних справах, визнаючи що він: "Если наживался на счет своих полчан, то делал это так ловко, что громких жалоб против себя не возбуждал"[167]. Історик постійно чорнить українську старшину, як щось цілісне, не відрізняючи Полуботка і його однодумців від призначенців Петра І, здебільшого неукраїнців, які, хизуючись царським захистом, вели себе незалежно щодо української влади і дійсно уславилися своїми зловживаннями в полках і сотнях, де вони були адміністраторами (Танський, Милорадович, Лісовський). При цьому Лазаревський виявив неуважність щодо оцінки кріпацтва в самій Росії, де воно дійсно цілком реально тоді існувало, адже постійно критикуючи Полуботка, який захищав "старі порядки", можна було трохи порівняти їх з наслідками впровадження "нових порядків", які мали прийти з Росії на зміну старому ладу Гетьманщини.

Лазаревський прямо звинувачує Полуботка за універсал від 19 серпня 1722 р., спрямований на оздоровлення Генерального суду, який нібито мав перешкодити ображеним звертатися за судом в Колегію (при цьому правомірність і справедливість суду президента Колегії Вельямінова в історика чомусь зовсім не викликала сумнівів). Дослідник неодноразово згадує про якусь безліч фактів "ужасных насилий полковой старшини", але для їх доказу відшукав лише один приклад, що характеризує Полуботка якраз тільки позитивно.

Йдеться про наказ Полуботка лубенському полковникові Андрію Марковичу повернути К. Шишенку півтори сотні овець, захоплених у нього полковником під приводом того, що брат Шишенка вкрав у Марковича ягня. Полуботок називає Марковича грабіжником, за більш ніж дивну компенсацію, півтори сотні овець за ягня, яку йому, очевидно, присудив полковий суд (оскільки полковий суддя та лукомський сотник, як видно з наказу, також пограбували Шишенка). Очевидно, було спокусливо показати зловживання лубенської старшини владою, але на цьому прикладі не було можливості заплямувати Полуботка, тому Лазаревський вирішує, що "такія письма не имели никакого значенія", мовляв Маркович всеодно не став би виконувати наказ Полуботка[168].

Зрештою історик відмовляв наказному гетьману в елементарних розумових здібностях, за те що він опирався царю в його намірах ліквідувати самоврядду-

---

[166] Александр Лазаревский. Павел Полуботок. Очерк из истории Малороссии... С. 145-146.
[167] Там само. – С. 147.
[168] Там само. – С. 152-153.

вання Гетьманщини: "Полуботок ничего не соображал, будучи уверен, что не может же Малороссия остаться без гетмана. А царь давно уже думал совсем иначе, о чем Полуботок и не догадывался"[169].

Не побудовані на фактах висновки дослідника, такі як: "Державца фактически был волен в жизни и смерти своего подданаго, и для последняго оставалась одна только возможность избавиться от этого гнета – бежать куда-нибудь подальше, чтоб не быть пойманному державскими старостами и войтами"[170], принесли у свій час значну шкоду як об'єктивному вивченню соціально-економічних відносин першої чверті XVIII ст., так, звісно, й об'єктивному сприйняттю діяльності Полуботка.

Відтак, природний для світогляду Лазаревського своєрідний підсумок діяльності правителя Гетьманського уряду: "Полуботок прежде всего был честолюбцем искавшим гетманства, он действительно был защитником старых порядков, но только тех, с которыми связывались личные интересы его сословия. Народные интересы были настолько противоположны интересам старшины... что народ обрадовался учреждению Коллегии. Изучение народной жизни в период гетманщины начинается только теперь. Результаты этого изучения, надеемся, еще более подтвердятъ нашъ выводъ, что Полуботокъ если и былъ героемъ, то героемъ одного только «шляхетства»... и что народнымъ героемъ онъ не былъ и не могъ быть"[171].

Напевне, Лазаревський щиро вірив у свої висновки, захищеність України національним апаратом управління для нього була неактуальною, можливо, проведення реформ Олександром II, насамперед реформи 1861 р., що скасувала кріпацтво, слугувала для нього наочним доказом того, що Росія цивілізується і інші народи зможуть безпечно розвиватися в її складі, а отже захист колись Полуботком "непотрібної" старовини, з огляду на час що минув, здавався йому тоді не лише ірраціональним, але й шкідливим (це зараз українське село добре пам'ятає про запровадження в Росії радянського зразка державного колективного рабства для селянських громад у 1930-1950 рр., а Україна встановлює скільки мільйонів співвітчизників вона втратила внаслідок радянських експериментів, що обернулися для неї війнами, голодоморами та масовими репресіями). Історик був ідеалістом, для якого розвиток суспільства і людини слугував запорукою поширення добра, пошуки людського зла здійснювалися ним у темному минулому, а саме, в минулому України, недосконалий побут якої (але порівняно з ким і чим?) він досліджував. Тому мимоволі складається враження, що Лазаревський не сприймав думку про те, що зло, як постійна категорія, не лише повсякчас зберігається, а й може множитися незалежно від історичної епохи (якщо свідомість і воля людини нехтують небезпекою його поширення).

Проте критичні погляди Лазаревського щодо Полуботка мали помітний вплив на українських істориків, як на тих, що надавали посиленого значення соціальній проблематиці в історії України супроти розвитку її державності, так і на тих, хто не бажав бачити такого розвитку взагалі.

---

[169] Там само. – С. 173.
[170] Там само. – С. 150.
[171] Там само. – С. 208-209.

Молодий В. Модзалевський (1882-1921) опублікував у 1903 р. злостивий нарис про Полуботка, побудований на праці Лазаревського, що дихає неприхованою неприязню до наказного гетьмана, якому навіть відмовлено в цьому чині, з огляду на те, що таким його не визнавала Москва. Якщо Лазаревський відмовляв Полуботкові у праві представляти народ, але "дозволяв" представляти інтереси старшини, то Модзалевський відмовив йому і в цьому, твердячи: "П[олуботок] действовал в своих личных интересах, состоявших, главным образом, в достижении гетманской булавы. Не только нельзя сказать, что П[олуботок] являлся борцом за народ, интересы котораго шли вразрез с интересами его и старшины, но нельзя его назвать и выразителем желаний этой последней ... ибо старшина... постоянно отказывала П[олуботку] в своем содействии, народ... радовался учреждению Коллегии, куда он подавал множество жалоб"[172]. Звісно Модзалевський не повідомляв як же Полуботок протистояв інтересам народу, і хто взагалі був тоді їх виразником, але можна так зрозуміти, що якщо (за Модзалевським) народ радіє встановленню Малоросійської Колегії, то саме вона представляла ці інтереси, відтак, піклуючись про інтереси народу, Колегія за два роки (1722-1724 рр.) більш ніж втричі збільшила на радість народу стягнення з нього грошових і хлібних поборів у царську казну, чим остаточно його ощасливила. Тим більше незрозуміло, на чому засноване заперечення Модзалевським права Полуботка представляти принаймні погляди старшини, якщо ця теза пов'язана з твердженням, що старшина наказному гетьману не допомагала, то вона явно спирається на помилковий постулат, насправді старшина Полуботку допомагала, щоправда, допомагала по різному, але співчувала його політиці майже уся, інакше б не з'явилися Коломацькі чолобитні до царя.

Академік М. Василенко (1867-1935), написавши нарис до 200-річчя з дня смерті наказного гетьмана та давши в ньому огляд історіографії про Полуботка, зауважив про відсутність спеціальних самостійних робіт за цією темою після Лазаревського, згадавши лише про компіляції Я. Шульгіна та В. Модзалевського. Діяльність Полуботка історик намагався співвіднести з політичною та соціально-економічною історією Гетьманщини. Подавши короткі розділи щодо розвитку соціально-економічних відносин в Україні з часів Б. Хмельницького, він спиняється на тезі про загострення антагонізму між старшиною та народними масами на початку XVIII століття, що здавалася такою привабливою на фоні соціальних потрясінь початку століття XX. В цьому він, напевне, частково поділяв соціально-економічні погляди Лазаревського на історію Гетьманщини часів Полуботка (щоправда, не ототожнював тодішніх посполитих з кріпаками). Проте треба віддати належне Василенкові, при розгляді політичних питань, він бачив те, чого не бачив, чи не хотів бачити, Лазаревський і його послідовники, а саме, що впроваджувана царським урядом політика централізації влади щодо України мала результатом те, що нові правителі-чужинці завадили старшині впорядкувати місцеву систему судів та розбалансували місцевий апарат управління, на заміну ж царські урядовці запропонували заходи спрямовані не на полегшення життя

---

[172] Вадим Модзалевский. Павел Леонтьевич Полуботок. Биографический очеркъ. – С-Петербург. – 1903. – С. 66-67.

народу, навпаки Малоросійська Колегія ставила за мету вичавити з України побільше податків. Скептично він сприймав можливості старшини, яка прагнула захистити свою владу та зберегти право наводити в Україні порядок власними силами, але не мала жодних ефективних засобів протистояти намірам Москви, відтак її квола боротьба була приречена на поразку. Історик вважав відновлення влади гетьманів в Україні за Апостола і Розумовського вже випадковим явищем.

Боротьбу Полуботка Василенко характеризував так: "Поразка Павла Полуботка не принесла користі ні народним масам, ні козацтву, ні поспольству, вороже ставлення яких до старшини використовував російський уряд. Вони не мали змоги брати участь у новому ладі... Відтепер козацтво було відмежоване лише формально від поспольства, що стало помітно набирати рис російського "крестьянства", а це зрештою привело його до обезземелення, до матеріального виснаження і злиття з російськими кріпаками. Смерть Павла Полуботка... вирвала з життя заповзяту людину, великої волі й видатної серед української старшини сміливості... Полуботок... прагнув зберегти автономний лад і ті суспільні відносини, які тоді існували в Україні. Годі, звичайно, вбачати в ньому егоїста, який бився задля власних чисто особистих поривань"[173]. Власне в цих своїх висновках Василенко значною мірою повертається до оцінок діяльності Полуботка Бантишем-Каменським та Марковичем, яких звинувачували в ідеалізації наказного гетьмана під впливом "Історії русів", а також до оцінок Костомарова.

Сучасні нариси про Полуботка невеликі за обсягом.

В. Шевчук констатує, що: "Грунтовної монографії про цього визначного діяча української історії так і не створено, хоч потреба в тому конечна". Загалом його нарис грунтується на старих працях про Полуботка, причому сприймається загальна теза про надуживання владою української старшини в ті часи на свою користь, чому сприяла немічність політики гетьмана Скоропадського, і що нібито чудово довів Лазаревський. У Шевчука Полуботок є патріотом України і, природно, ліквідатором недоліків і зловживань української влади часів Скоропадського. Історик доходить висновку, що Малоросійська Колегія та цар поклали край спробам Полуботка оздоровити Гетьманщину, старшина за намагання вести самостійну політику була жорстоко придушена, а автономія України ліквідована. До уваги можна взяти й висновок дослідника, що промова Полуботка дійсно була виголошена ним царю, порівнявши списки Шерера та автора "Історії русів", він вважає, що вони містять однакові думки, які відрізняються лише різним словесним оформленням, тому їх походження грунтується на вільному переказі справжньої промови Полуботка[174] (яку чули, запам'ятали, а пізніше записали різні сучасники?).

Автор іншого сучасного нарису, О. Коваленко, використовуючи загалом відому інформацію, подає й окремі нові подробиці про Полуботка, звертає увагу на комерційну діяльність Полуботка, як складову досягнутого ним добробуту. Щодо

---

[173] Василенко П. Павло Полуботок // Гетьмани України. – К., 1991. – С. 202-203.

[174] Валерій Шевчук. Козацька держава // Боротьба Павла Полуботка за збереження решток української автономії. – К. 1995. – С. 234-253.

критики Лазаревського на адресу наказного гетьмана він висловлюється так: "Цей категоричний присуд, втім, не враховував історичних реалій та уявлень, що домінували натоді в суспільній свідомості". Дослідник вважає поглиблення соціальної нерівності зумовленим розвитком товарно-грошових відносин, натомість сприймає господарчу діяльність Полуботка як стимулювання економічного життя регіону, сприяння його залюдненню та піднесенню промисловості і торгівлі. Коваленко подає цей висновок обережно і переходить від оцінки суто Полуботка до узагальнення поведінки старшини взагалі, залучаючи думку І. Крип'якевича про її егоїстичне засліплення в намаганні підкорити собі козацтво, селянство і міщанство та руйнування нею таким чином основ державної сили, водночас цитує і Василенка щодо оцінки Полуботка в історії України, в центр якої треба класти значення справи Полуботка на перебіг історичних подій і відносин, що заступає собою його особисті і класові інтереси. Відтак, подаючи трагічний перебіг боротьби Полуботка з Малоросійською Колегією, за якою стояв цар, та її фінал, приходить до кінцевого висновку про роз'єднаність глибокими соціальними суперечностями українського суспільства, яке виявилося нездатним об'єднатися навколо національно-державної ідеї та не змогло захистити права і вольності, власне автономію, України. За це гамузом дістається усій старшині (хоч, як могли захищати національні інтереси України чужинці, або й "свої" за походженням старшини, які спеціально з часів Скоропадського відбиралися і призначалися царем на старшинські посади за принципом особистої відданості йому і Російській державі?). Недостатньо доказово старшина оголошується заляканою терором Петра I (про боязливість старшини щодо підтримки політики Полуботка непереконливо писав ще Лазаревський), відтак вона і українське духовенство визнаються винними за поразку курсу Полуботка на збереження автономії, так само як і за поразку курсу Мазепи на відокремлення України від Росії. Наслідки цих поразок виявилися катастрофічними для українського суспільства[175]. За своїми поглядами робота Коваленка є близькою до поглядів М. Василенка.

Загалом спеціальних праць про Полуботка створено було небагато.

Можна було б сподіватися на певну популяризацію діяльності Полуботка та зважений її аналіз в загальних курсах історії України. Проте, на жаль, для курсів історії України, написаних різними авторами, або колективами авторів, з початку XX ст. до сьогодення, тема Полуботка була темою щонайбільше однієї-двох сторінок ознайомчого викладу, загалом для них притаманне сприйняття Полуботка в межах концепцій, вироблених ще в XIX столітті, різняться вони між собою хіба що певними акцентами, на яких вони зосереджували свою увагу.

Першим з істориків на початку XX ст. відновив написання таких курсів М. Грушевський (1866-1934), який спочатку також опинився серед критиків Полуботка, очевидно, під враженням соціальної складової праці Лазаревського. В нарисі історії України, опублікованому в 1904 р., історик проводив думку, що Полуботок боровся за збереження автономії України, яку царський уряд намагався

---

[175] Коваленко Олександр. Павло Полуботок... С. 499-522.

знищити під приводом зіпсованості влади України, звертав увагу, що "деятельность Полуботка по искоренению... злоупотреблений и беспорядков украинского управления была правительству вовсе неприятна", але водночас не вірив, що політика Полуботка користувалася підтримкою українського суспільства, заявляючи: "Даже наиболее выдающиеся, горячие украинские патриоты вроде Полуботка были грешны общим грехом в своей экономической политике по отношению к посполитым и казакам, и сознание этого отчуждения подрывало их силу и стойкость в защите политических интересов в борьбе за автономию Украины"[176]. Це резюме дискредитувало Полуботка як борця за інтереси України, подавало його, загалом незаслужено, переважно як експлуататора посполитих і козаків. Проте в пізнішому курсі історії України-Русі (1913 р.) Грушевський значно пом'якшив характеристику Полуботка і вже подав його як великого патріота України[177].

Цілком слушно історик зняв тезу щодо підтримки чи непідтримки Полуботка замордованим постійними війнами народом, хоча б тому, що часи можливості збройного опору українців на випадок обмеження чи ліквідації Росією самоврядування України минули. За Петра І Російська держава досягла нечуваного рівня мілітаризації, її збройні сили перевищили 200 тисяч чоловік, частина з яких була розташована в Україні "приглядати" за українцями. Часи Полуботка стали часами дотримання чи недотримання добровільно взятих на себе раніше Росією політичних зобов'язань щодо статусу Гетьманщини, Петро І дотримуватися їх не збирався, а українці були неспроможні примусити його це зробити, не допомогли навіть чолобитні до царя, підписані від Війська на Коломаку фактично всією старшиною Гетьманщини, а яким чином могли апелювати до царя міщани, при тому що міська влада великих міст стала контролюватися російськими комендантами, чи посполиті, які взагалі не мали ніякого представництва у владі, якщо такими не вважати сільських війтів.

Серед перших курсів України можна відзначити працю О. Єфименко (1848-1918), опубліковану в 1906 р., вона відзначає протистояння між Полуботком і Вельяміновим та опір Полуботка нововведенням Петра І, не як боротьбу персоналій, а як боротьбу інституцій різних народів, коли царський уряд хотів ліквідувати самоврядування України, а Полуботок, спираючись на усю старшину – генеральну, полкову та сотенну, власне, на всю українську владу – намагався протидіяти ліквідації. Дослідниця подає українське суспільство як розколоте внаслідок соціального напруження, чим намагався скористатися царський уряд, попри це вона визнає право представляти Україну саме за старшинською верствою, сприймаючи арешт Полуботка, як програш всього українського народу, соціальне становище якого після цього лише різко погіршилося. Віднесення Єфименко деякими істориками до суворих критиків старшини безпідставне. Єфименко констатувала: "Малороссия имела право вздохнуть с облегчением, когда до нее дошла весть о смерти Петра"[178].

---

[176] Грушевский М. С. Очерк истории украинского народа. – К., 1990. – С. 241.
[177] Грушевський Михайло. Ілюстрована історія України. – Київ-Львів, 1913. – С. 394-398.
[178] Ефименко А. Я. История ... С. 306-310.

Тоді ж вийшла "Історія України-Русі" (1908 р.) М. Аркаса (1852-1909), в короткому параграфі про Полуботка він наводить кілька фактів періоду діяльності наказного гетьмана, не коментує їх, але, вболіваючи за Україну, критикує царя, який: "намислив знищити окромність України і завести в ній такі порядки, як і у Москві". Аркас називає Полуботка, Савича, Чарниша і їх товаришів першими політичними в'язнями Петропавлівської фортеці[179].

У курсі Д. Дорошенка (1882-1951), вперше виданому у 1932-1933 рр., історик загалом з повагою ставиться до Полуботка, що не був деморалізований московським тиском і наполегливо боровся за права української автономії, але на Дорошенка також вплинула теза Лазаревського про Полуботка, як про визискувача козаків, міщан і селян. Крім того в його курсі історії України твердилося: "Одначе більшість українських істориків, які спеціально писали про Полуботка: Костомарів, Яків Шульгин, Модзалевський і Василенко вважають його за безумовного українського патріота, дарма, що він, як син свого віку й своєї верстви, дбав також за свої матеріальні інтереси"[180], і те, що в цьому переліку згадано Модзалевського, який потрапив в ряди захисників наказного гетьмана, принаймні спантеличує, адже компіляція Модзалевського не дає для цього жодних підстав.

У "Історії України" (1938 р.)[181] І. Крип'якевича (1886-1967) про Полуботка згадується дуже коротко, як про людину, що підняла боротьбу за рештки автономії Гетьманщини, за що цар кинув його до в'язниці[182].

Власне, подібну подачу матеріалу у вигляді короткого висновку про Полуботка-патріота та його сміливу, але безсилу і безнадійну, боротьбу стали використовувати і у всіх пізніших курсах історії України включно до сьогодення, це властиво як для праць, що за радянської доби були видані за кордоном і лише пізніше перевидані в Україні, так і для праць опублікованих за часів незалежності України.

Серед авторів робіт виданих за кордоном можна назвати праці Б. Крупницького[183] Н. Полонської-Василенко (1884-1973)[184], О. Субтельного (р.н.1941)[185], серед виданих в Україні – В. Борисенка[186], О. Гуржія[187], у якого міститься

---

[179] Микола Аркас. Історія України-Русі. – Одеса, 1994. – С. 311-314.

[180] Дорошенко Д. І. Нарис історії України. – Львів. – 1991. – С. 406.

[181] Праці Дорошенка і Крип'якевича вперше були видані також за кордоном, проміжок часу з другої половини 1930-х рр. по першу половину 1980-тих рр. в Радянській Україні, частині СРСР, можна охарактеризувати як часи монополії комуністичної партії на істину, що майже унеможливлювало появу будь-яких праць, де зачіпалися питання національної проблематики.

[182] Крип'якевич Іван. Історія України. – Львів, 1992. – С. 240.

[183] Крупницький Б. Гетьманська держава у XVIII ст. // Енциклопедія українознавства. / Під. гол. ред. проф. В. Кубійовича і проф. д-ра З. Кузелі – Мюнхен; Нью-Йорк, 1949. – Т. 2. – С. 458.

[184] Наталія Полонська-Василенко. Історія України. – К., 1992. – Т. 1-2. – Т. 2. – С. 84-85.

[185] Орест Субтельний. Україна: історія. – К., 1991. – С. 152-154.

[186] В. Й. Борисенко. Курс української історії. – К., 1998. – С. 299-301.

[187] О. І. Гуржій. Ліквідація козацької державності // Історія України. /Під загальною редакцією В. А. Смолія. – К., 1997. – С. 117.

найлаконічніше резюме діяльності Полуботка: "Наказним... гетьманом призначили Павла Полуботка (1722-1723), котрий дуже швидко за свої порівняно незалежні погляди потрапив до Петропавлівської фортеці, де після тяжких моральних і фізичних страждань помер (1724)".

Звісно, останнім часом авторських та колективних робіт, що подають історію України, стає все більше, в яких також згадується і про Полуботка.

Очевидно, має право на життя точка зору, що боротьба Полуботка, а також інших старшин, що його підтримували, проти планів Петра I, спрямованих на ліквідацію самоврядування Гетьманщини, попри її трагічний фінал, мала як довгострокові, так і короткострокові позитивні наслідки для України.

Відновлення гетьманської влади, 1 жовтня 1727 р. гетьманом було обрано Апостола, має прямий зв'язок із зусиллями Гетьманського уряду Полуботка зберегти українську владу та обрати гетьмана у 1722-1723 рр., до яких був причетний і сам Апостол. Російський уряд, попри досвід Петра I, чи навпаки, враховуючи цей досвід, не зважився радикально вирішити "українське питання", для чого йому знадобилося ще кілька десятків років. Існування навіть суттєво обмеженої у правах автономії Гетьманщини перешкоджало поширювати сюди з Росії кріпацтво, залишало посполитим можливість самим влаштовувати свою долю, про яку так скрушно побивалися деякі історики. Хоч цивільне право занепадало, місцеві суди на деякий час ще залишалися відкритими для усіх громадян, відтак доступ до них ще зберігав важливу роль для визначення і підтвердження прав землеволодіння представників усіх верств населення. Навіть за спотвореної автономії не такими швидкими темпами руйнувалося місцеве самоврядування, зберігалася можливість для місцевого населення самим вирішувати деякі свої проблеми (заснування цехів і т.п.), адже згодом місцеве життя було так врегульоване російською бюрократією, що фактично самоврядна діяльність населення була знищена на довгий час.

На перспективу Полуботок своїм прикладом показав, що боротьба за суспільні цілі не буває зовсім безнадійною для досягнення мети, навіть якщо вона безнадійна для окремої людини. Він не зміг виявитися настільки "кмітливим", як згодом гетьман Розумовський, що був щедро винагороджений Катериною II за відмову від гетьманської влади, оскільки Полуботок сформувався як український політик, що вбачав відмінності в суспільному устрої України і Росії, і не бажав передавати владу створеній царем установі, яка мала перетворити Україну на Росію. Полуботок своїх поглядів не зрікався, тому був критикований деякими згаданими істориками за нерозуміння планів Петра I, хоч, напевне, є відмінності між нерозумінням і несприйняттям. Полуботок, якого звинувачували в тому, що він був одним з найбагатших людей Гетьманщини, свідомо пішов на ризик втратити все, і зрештою все втратив – свободу, майно і життя, але, опинившись в казематах фортеці, не зрадив самому собі і не став шукати порятунку будь-якою ціною. Ставши жертвою нігілістичного тирана, Полуботок вже самим цим залишив після себе буремний слід в українській історії, який примушує замислитися, що залишається народу, який втрачає власну державність. Це не лише неспроможність такого народу самому будувати власне майбутнє, але й повна

беззахисність цього народу перед жорстокістю держави, яка його полонила і заперечує його право на існування.

Саме такі люди як Полуботок залишають зарубини на історичному дереві пам'яті українського народу, які примушують його пам'ятати про власну самобутність, мову, традиції, менталітет, і, власне, творять його історію. Не так багато в українській історії людей подібних до Полуботка, які в його становищі так послідовно переймалися захистом політичних інтересів України, але порівняно з іншими відомими українцями про нього майже забули. Не в останню чергу до цього спричинився й закладений колись специфічний "соціальний" напрямок дослідження його діяльності.

Можна повторити слідом за іншими істориками, від Лазаревського до Шевчука, що тема Полуботка досліджена недостатньо і потребує подальшого вивчення, надто необхідними є грунтовні дослідження діяльності наказного гетьмана в напрямку соціально-економічних та українсько-російських відносин тих часів.

* * *

В основній частині збірника нараховується 12 полкових універсалів і наказів, виданих Полуботком у 1705-1722 рр., а також 302 наказових документи (універсали, накази і інструкції), виданих з липня 1722 по червень 1723 рр. Павлом Полуботком та членами Гетьманського уряду. Лише окремі з наказів цього періоду Полуботок видавав сам, усі інші документи були колегіальними, підписувалися Полуботком і старшинами. Особливістю цих документів є те, що після арешту Полуботка вони стали швидше джерелом турбот для тих, в чиїх руках вони опинилися, тому переважну більшість зазначених документів становлять чернеткові варіанти універсалів, збережених серед матеріалів Генеральної канцелярії. Відтак, переважно вони не містять інтитуляцій і підписів, виглядаючи анонімними. На відміну від універсалів накази не повинні містити інтитуляцій, в звичайній традиції вони лише підписувалися, але накази збірника мають іншу проблему, оскільки в частині з них відсутні точні інскрипції (звернення). Повністю правильну форму мають лише нечисленні оригінали та окремі копії документів.

Загалом у збірнику представлені 23 універсали, які мають як інтитуляцію, так і підписи, 1 універсал має інтитуляцію та незакінчений підпис, 27 універсалів мають лише інтитуляцію, 2 універсали містять недописані інтитуляції. Нараховується лише 18 наказів і універсалів з повними підписами, 13 аналогічних документів, у яких підписи подані в переказі, та 14 наказових документи, які мають незакінчені підписи. Решта документів не містять ні інтитуляцій, ні підписів, їх належність Полуботкові та іншим старшинам, які складали Гетьманський уряд, встановлюється за змістом та датами цих документів, що майже усі датовані.

Полуботок в документах зазначеного періоду майже завжди (за винятком окремих звернень в Чернігівський полк, полковником якого він був) підписувався наказним гетьманом і чернігівським полковником, тобто вважав себе, і таким його вважали генеральні старшини, тимчасовим гетьманом, який зберігав за собою окремо і владу в Чернігівському полку. Звісно, підписувався він першим,

підписи старшин, там де вони представлені поіменно, подаються в повному складі керівної інстанції не завжди, а в залежності від їх присутності в Глухові.

Універсали Павла Полуботка і генеральної старшини складаються з таких елементів:

Інтитуляція – вказує на суб'єкт, що видає універсал, якщо суб'єкт несамостійний, то зазначається також його політичний або інший зв'язок.

1. Всепресвѣтлѣйшого и державнѣйшого государя нашого, его императорского величества Войскъ Запорожских старшина енералная и полковники.

2. Великого государя нашого его императорского пресвѣтлого величества Войскъ Запорожских полковник чернѣговский и наказный гетманъ Павелъ Полуботокъ з старшиною енералною.

3. Его императорского священнѣйшого величества Войска Запорожского наказний гетманъ и полковникъ чернѣговский Павелъ Полуботок з старшиною енералною.

4. Его императорского священнѣйшого величества Войскъ Запорожских полковник чернѣговский и наказний гетманъ Павелъ Полуботокъ з старшиною енералною.

5. Его императорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказний гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботокъ.

6. Его императорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказний гетманъ Павелъ Полуботокъ з старшиною енералною.

7. Всепресвѣтлѣйшого государя нашого, его императорского величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказний гетманъ Павелъ Полуботокъ з енералною старшиною.

8. Всепресвѣтлѣйшого і державнѣйшаго государя нашего, его императорского пресвѣтлѣйшаго величества Войска Запорозкого полковникъ чернѣговский и наказний гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботокъ.

Варіант 1 використовувався лише в перші дні після смерті Скоропадського, до отримання грамоти з Сенату, якою було затверджено Гетьманський уряд на чолі з Полуботком разом з генеральними старшинами, але без інших полковників.

Не наводяться інтитуляції, підваріанти яких відрізняються незначними відмінностями, наприклад, коли формули повністю збігаються, але закінчення формули – такі слова, як "з старшиною енералною", подані в іншому (називному) відмінку – "и старшина енеральная", теж саме стосується формул, в яких чергуються слова "Войскъ Запорожскихъ" і "Войска Запорожского".

Інскрипція.

Інскрипція – елемент, звернений до тих, кому належало знати зміст документа, звернення персонолізувало відповідальність, якщо виклад стосувався виконання рішення адресатами, або навпаки покладав на них відповідальність за протидію ухваленому рішенню. Іноді, як у варіанті 5, звернення адресується до усіх, але в ньому ніхто не згадується конкретно.

1. Всѣмъ обще и кождому зособна духовного и мирского, такъ войскового, яко и нижшего чина людемъ, особливе пану войтовѣ кіевскому, а в небытности его наказному з майстратовими тамошними, и зо всѣмъ посполствомъ, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатимет, обявляемъ.

2. Пану полковниковѣ на сей часъ наказному стародубовскому, старшинѣ полковой тамошной, сотникамъ, а особливе паномъ державцомъ, въ томъ полку маетности свои мѣючимъ, и кождому, кому о томъ вѣдати надлежати будетъ, объявляемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ.

3. Панамъ сотникамъ новомлинскому, сосницкому и шаповаловскому з тамошними урядамы, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежит, сим нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ.

4. Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского іхъ милостемъ панамъ полковникамъ, обознимъ, судямъ, писарамъ, асауламъ и протчиимъ урядовимъ особамъ, такожъ пп: державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ и каждому, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ.

5. Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ.

6. Вамъ, войтовѣ села Серединой Буди з всѣма посполитими людми тамошними, нехай будет вѣдомо.

7. Панамъ полковникамъ з старшиною полковою, панамъ сотникамъ и ихъ урядникамъ вѣдомо чинимъ симъ нашимъ унѣверсаломъ.

8. Ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ пану судіи и наказному полковниковѣ кіевскому зъ другою старшиною полковою, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ.

Інскрипції мають велику кількість варіантів, ці звернення будувалися по різному, скоріше довільно, ніж за точно обумовленими нормами, але на їх семантику також впливало те, кому вони призначалися, при цьому конструкції зазначених звернень тяжіють до традиційних, що йдуть вглиб до часів Б. Хмельницького. Особливістю інскрипцій невеликої частини універсалів і особливо наказів збірника є те, що деякі з них навмисне не мають конкретно зазначених адресатів, оскільки готувалися у Військовій канцелярії як зразки, з яких мали бути написані універсали, що розсилалися в усі чи кілька полків, відтак замість іменних частин інскрипції в такому випадку ставилася спеціальна мітка, або залишався пробіл для тексту, наприклад: "Пану полковниковѣ N зъ старшиною полковою, сотникамъ, атаманѣ, войтамъ, а особливе ...[a] бунчуковому товариству, такожъ ... державцамъ духовнимъ и мирскимъ, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, симъ нашимъ унѣверсаломъ объявляемъ". Окремі з універсалів та наказів, що є чернетками з Військової канцелярії, взагалі не містять звернень.

Аренга.

Застосовувалася як юридичний чи інший привід, що пояснював право чи обов'язок на видання універсала. Могла вкладатися в коротку формулу, або місти-

---

[a] Крапками позначено пробіли у тексті копії.

ти детальне обгрунтування представника влади щодо своїх повноважень. В частині універсалів відсутня, але в деяких, особливо в тих, що стосувалися надзвичайних ситуацій, мала важливе значення і займала значну частину тексту.

1. Ижъ ясне велмо*жный* его м*илос*ть п*а*нъ Іоаннъ Скоропа*дский* Войскъ его імперато*р*ского пресвѣтлого в*ели*чества Запоро*жских* обоихъ сторонъ Днепра гетманъ, бувши пере*д* симъ недавно у его імперато*р*ского в*ели*чества в великомъ градѣ Мо*с*квѣ, и тамъ на здоровю ослабѣвши, болѣзненны*й* о*т*туду на свою резиденцию в Глуховъ возвратилъся, и в той болѣзни зде време*н*ное свое сме*р*тію настоящого іюля 3, в вовторокъ пополуднѣ о шестой годинѣ окончалъ житіе. Теды мы, нижей по*д*писанніи, будучи тому притомни, яко уже до его імперато*р*ского священ*н*ѣйшо*го* в*ели*чества г*осу*даря нашего всем*илос*тивѣйшого з донесенемъ о сме*р*ти его ге*т*манско*й* описалися и занесли прошеніе наше, дабы повелѣлъ намъ его імперато*р*ское в*ели*чество своимъ м*илос*тивимъ указомъ по давни*х* прав*ах*, поря*д*ка*х* и статя*х* наши*х* украинских волними голосами нового, кого г*осп*одь Б*о*гъ пошле*т*, ꙗзбрати ге*т*мана, такъ нѣмъ на тое бла*г*оволите*л*ны*й* его імперато*р*ского в*ели*чества присланъ буде*т* указъ, хотячи дабы в н*ы*нѣшное ме*ж*ду Гетманство*м*ъ время поря*д*ки и дѣла всякые Малоро*с*сійско*й* О*т*чизни нашо*й* своимъ обыкнове*н*нимъ и непремѣннимъ образомъ были о*т*правовани бе*з* жа*д*ной помѣшки по до*л*жности нашо*й* з мѣстца покойного его м*илос*ти п*а*на гетмана въ всѣ Полки о томъ писали*с*мо.

2. Ижъ по обявленіи о смерти покойного ясневелможного его милости пана Іоанна Скоропадского, гетмана нашого, прежде сего імператорскому пресвѣтлому величеству от нас учиненном, получилисмо мѣсяця июля 19 д[ня] премощнѣйшую его імператорского величества грамоту за подписаніемъ всего Високопревосходителствующого Сенату к намъ присланную, з таковим указомъ, чтобъ до избрания другого гетмана всею Малороссию на мѣсцу гетманскомъ вѣдатъ и все оной управленіе чинит по правам малороссийского народу намъ, полковниковѣ черниговскому и старшинѣ енералной обще, и во всѣхъ дѣлахъ, и совѣтахъ, и посилках в Малую Россию унѣверсаловъ, имѣтъ сношеніе и сообщеніе з его превосходительством господиномъ бригадиром Велямино[вы]мъ, уже нынѣ до Глухова по указу его імператорского пресвѣтлого величества прибившимъ, прето мы, яко тотъ монарший его імператорского величества указъ со всяким повиновеніемъ исполняти должни, такъ чинячи о томъ в протчие полки Малой России публѣкацію, посилаемъ и в полкъ Старод[убовский] сей нашъ обявителний унѣверсалъ.

В окремих випадках, як у наведеному варіанті 2, аренга фактично збігається з нарацією, оскільки є головним лейтмотивом документа.

Нарація.

Частина документа, що викладає обставини, які спричинили його видання.

1. Понеже за живота еще покойного ясне велможного его милости пана гетмана состоялъся его велможности указъ, особливий унѣверсалъ, посланны[й] до пана Івана Борозны и до пана Стефана Максимовича, чтобъ оны въ полку Стародубовскомъ о четвертнихъ грошахъ, сколко оныхъ що у кого изъ чого взято и куда оные обернени, слушную порядочную и праведную учинили ревѣзію.

2. Получили мы монарший его императорского всепресвѣтлѣйшого величества изъ правительствующого сенату указъ, дабы то маетности, на булаву гетманскую и на кухню належачые, въ свое завѣдоване принявши, доходовъ зъ оныхъ нѣкуда на сторону употреблять не велѣли, лечъ бы оные въ цѣлости содержали.

Причини видання документів були різними, але на відміну від старих часів за часів Полуботка більшість універсалів і наказів Гетьманського уряду було видано внаслідок розпоряджень царя, Сенату, Малоросійської колегії, або внаслідок непрямого впливу спричиненого діями царського уряду на ситуацію в Гетьманщині. Це було властиво вже й за часів Скоропадського, але на відміну від них, для часів Полуботка характерне катастрофічне зменшення документів, якими підтверджувалися чи надавалися маєтності. Для тих небагатьох випадків, коли майнові документи видавалися, характерне посилання ще на волю гетьмана Скоропадського, Полуботок з генеральними старшинами на власний ризик видавали такі документи дуже рідко, оскільки царський уряд заборонив їм це робити, порушення цієї заборони стало одним з пунктів звинувачення Полуботка і генеральних старшин Таємною канцелярією під час їх допиту восени 1723 р. Натомість значну частину документів становлять виклики Гетьманським урядом сторін у Глухів до Генерального Суду для розгляду їх справ, оскільки, як правило, в них подаються причини виклику в Суд, такі документи цікаві для вивчення судової практики за часів Полуботка, тим більше, що ще одним із звинувачень, які йому пред'явили царські слідчі, було проведення судової реформи. Наприклад, цікавими є виклики до Генерального Суду, спричинені скаргами слуг чи наймитів на державців за несплату зароблених грошей за службу чи виконану роботу, такі скарги не вкладаються в усталені погляди частини істориків про характер відносин між представниками цих соціальних верств у ті часи.

Диспозиція.

Є розпорядженням по суті справи. Може додатково включати мотивацію суб'єкта, що пояснює його реакцію на обставини, які спонукають ухвалити зазначене рішення, або кілька рішень, в майнових документах це, зокрема, може бути одночасне надання одних маєтностей та підтвердження прав на інші маєтності зацікавленій стороні. Розпорядчі документи також могли містити кілька імперативів, як це зроблено у варіанті 1, спочатку Гетьманським урядом пропонується (власне наказується), поки буде обрано нового гетьмана, дотримуватися київському магістрату з усією громадою законності на основі усталених норм і звичаїв, далі міститься наказ війту з магістратом ув'язнювати і карати порушників першого розпорядження, і наприкінці київському магістрату наказується у справах, що цього потребуватимуть, звертатися до чернігівського полковника Полуботка, як до тимчасового правителя країни, призначеного ще гетьманом Скоропадським. Іноді розпорядчі та майнові документи поєднуються за змістом, як у варіанті 3 (затвердження Григорія Отвіновського стародубським отаманом, наказ йому присягнути Вітчизні і царю в зв'язку зі вступом на посаду та підтвердження прав Отвіновського на села Смялч і Обухівку).

1. Теды мы, нижей подписанніи, будучи тому притомни, яко уже до его імператорского священнѣйшого величества государя нашего всемилостивѣйшого з донесенемъ о смерти его гетманской описалися и занесли прошеніе наше, дабы повелѣлъ намъ его імператорское величество своимъ милостивимъ указомъ по давних правах, порядках и статях наших украинских волними голосами нового, кого господь Богъ пошлет, избрати гетмана, такъ нѣмъ на тое благоволителный его імператорского величества присланъ будет указъ, хотячи дабы в нынѣшное между Гетманствомъ время порядки и дѣла всякые Малороссійской Отчизни нашой своимъ обыкновеннимъ и непремѣннимъ образомъ были отправовани без жадной помѣшки по должности нашой з мѣстца покойного его милости пана гетмана въ всѣ Полки о томъ писалисмо, и в Кіевъ сей нашъ унѣверсалъ засилаемъ и упоминателно предлагаемъ, абы панове майстратовіи зо всѣмъ посполствомъ жадного сумнѣнія и легкомислія перед себе не забѣраючи, единъ другому по старшинѣ и званію, якъ надлежащий давный порядокъ, обыкновеніе, право и самая слушность указует, приличную и достойную почесть и повиновеніе отдавали, и в чомъ надлежатимет подчиненніи началникамъ, безурядовіи урядникамъ, меншіи старшимъ обыклое послушенство и повинность при всякомъ постоянствѣ и скромномъ обхожденіи чинили бы по прежнему, заробляючи тоею статечностю у престола монаршого на вящшую милость и похвалу, а не на яковую за непостоянство, уховай Боже, уразу, а если бы хто з легкомисленниковъ имѣлъ яковые в народѣ возмутителные и непостоянные поступки од себе показувати, албо противу власти старшинской непокориво по самоволію обиходитися, чили подданіе державцамъ своимъ должного послушанія и повинности отдават не хотѣли бы, теды такових всѣхъ, яко общаго добра помишателей, Богу и власти противниковъ, повиненъ панъ наказний войтъ з майстратовими до крѣпкого вязеня брати, и без всякого пощадѣнія карати. А понеже, отездячи покойный ясне велможный до его імператорского величества в Москву, всякое в Малой Россіи поручалъ пану Павлу Полуботку, полковниковѣ чернѣговскому имѣти в строеніи порядковъ правленіе, що и при смерти потвердилъ неперемѣнно, того ради, яко оное и тепер при немъже, пану полковниковѣ чернѣговскомъ, найдуется, такъ по тому панъ войтъ кіевский, а в небытности его наказний з майстратовими, о всяких случаючихся інтересах в городѣ, и о помянутих противникахъ, если бы яковіи мѣли явитися, до его милости долженъ будет описуватися и требовати резолюціи, указомъ его імператорского величества предлагаемъ.

2. Ижъ посилаючи мы, пана Якова Жиловича, атамана артилерійского, на ярмалокъ зъборницкой, первой всякого поста недѣлѣ въ Стародубовѣ одправуючи[й]ся, полецилисмо ему на томъ ярмарковомъ зъездѣ, од кого що належатиметъ, особливе од торгових и купеческих людей, обыкновенную ярмалковую стягати повинность, и въ реестръ ввес тот зъборъ записавши, сюда привозити въ Глуховъ.

3. По желанию в[аших] милостей в листахъ ихъ, и в мемориялѣ нам поданномъ, о избраніи согласними всѣхъ обще вотами на урядъ атаманства городового стародубовского пана Григория Отвѣновского вираженному, мы на томъ же урядѣ оного конфирмуемъ, вѣдаючи его милостъ помянутого чину атаманского

достойнимъ, для лучшого же в томъ утверждения, долженъ онъ, панъ Отвѣновскій, обыкновенную на вѣрность его императорскому величеству і отчизнѣ, а інтересамъ всего Полку Стародубовского тщателное и полезное радѣние, тамъ в Стародубѣ виконати присягу, которого туда при семъ листѣ нашом и отпущаем, заховуючи при немъ же и тие маетности, іменно деревню Смялчъ и Обуховку, по унѣверсалахъ гетманскихъ, якие онъ по сей часъ в своемъ содержалъ владѣніи.

4. Прето и самы мы, вѣдаючи его, пана Романа Лазаревича, судіи полкового нѣжинского, з давныхъ часовъ знатные труди и праци войсковые, опредѣляемъ во владѣніе ему до волѣ и диспозиціи совершенного гетмана помянутое село Бугриновку, в Сотнѣ Новгородской найдуючоеся.

Санкція – застерігала не порушувати рішення ухвалене універсалом та передбачала покарання за його порушення. У порівнянні із попередніми часами застосовувалася значно рідше, як правило, містилася наприкінці основного тексту документа.

1. А хтобы з помянутихъ мелниковъ оказовалъся тому ослушнимъ, таковому взглядомъ дозорцѣ тамошнего розмѣровихъ приходовъ не давати, но до общого в двор Гетманский спряту одбырати и одвозити.

2. Чого всего барзѣй старшина кролевецкая смотрѣти повинна, а ежели кто колвекъ покажетъся быти спречнимъ, и оними копѣйками браковатиметъ, такого безъобходно повелѣваемъ урядникамъ кролевецкимъ до туремного брати вязеня и непоблажно карати.

Дата – зазвичай є передостаннім елементом документа, який мав більшменш уніфікований вигляд, окрім суто самої дати включав місце видання документа, у розумінні міста, села або місцевості. У цьому сенсі універсали Гетьманського уряду Полуботка не відзначаються різноманіттям, усі вони видані у Глухові, іноді зазначається також і установа, в якій вони видавалися – Генеральна (Військова) канцелярія, в окремих документах зазначається лише Генеральна Канцелярія, посилання на яку для цього періоду є цілком певною ознакою, що документ було видано у Глухові. Деякі чернетки універсалів з Генеральної канцелярії зазначають лише місяць і рік, або лише місяць видання, оскільки документи, які на їх основі були переписані і відправлені у полки, не збереглися, саме чернетки тепер стали першоджерелом зроблених розпоряджень, але відсутність числа місяця не завжди дозволяє визначити точну їх дату. Нерідко, як у наведених варіантах 2 і 5, дата може суміщатися із зазначенням про одну зі складових кооборації – військову печатку.

1. Данъ в Глуховѣ, з Канцелляріи Енералной Войсковой, іюля 6. Року 1722.

2. Данъ в Глуховѣ, при войсковой печати, з Генералной канцеляріи, августа 14. Року 1722.

3. Данъ въ Глуховѣ, августа 16 дня, року 1722.

4. Данъ при войсковой печати, з Енералной канцелляріи, августа 25. Року 1722.

5. Данъ в Глуховѣ, зъ Войсковой Енералъной Канцеляріи, при печати войсковой. Року 1722, септеврія 10 д[ня].

Підпис чи підписи – останній елемент універсалів і наказів, що також є елементом кроборації, яка повинна засвідчувати автентичність універсалів. Документи збірника характеризуються тим, що значна частина з них непідписана, оскільки це чернетки з Генеральної канцелярії. Належність таких документів до Полуботка і старшини Генерального уряду визначається за датою і змістом. За тією частиною документів, в яких збережені підписи, видно що всі вони підписувалися Полуботком, прізвище якого у переліку осіб знаходилося першим, підписи інших генеральних старшин, що складали Гетьманський уряд, подавалися, очевидно, лише тоді, коли вони були особисто присутніми при ухвалені рішень. Крім Полуботка, підписи усіх інших урядовців – Савича, Чарниша, Жураківського та Лизогуба ставилися у довільному порядку, отже питання, хто з них кому підпорядковувався згідно вертикалі влади, якщо судити за даними документами, очевидно, не виникало. Маркович підписувався лише в липні 1722 р. до прибуття в Глухів сенатської грамоти щодо складу Гетьманського уряду.

1. Павелъ Полуботокъ, полковникъ чернѣговскій.
   Семенъ Савичъ, писаръ войсковый енералный.
   Іванъ Чарнишъ, судія енералний.
   Василий Жураковский, асаулъ енералний.
   Андрей Марковичъ, полковникъ лубенъский.
   Варіант від 6 липня 1722 р.
2. Павелъ Полуботокъ, полковникъ чернѣговскій.
   Андрѣй Марковичъ, полковникъ лубенскій.
   Писаръ войсковий генеральний Семенъ Савичъ, рукою.
   Асаулъ войсковий енеральный Василий Жураковский.
   Варіант від 9 липня 1722 р.
3. Звышъменованний полковник и наказний гетман з старшиною енералною, рукою власною.
   Варіант від 7 серпня 1722 р.
4. Звишъменованный полковникъ и наказний гетманъ, рукою власною.
   Яковъ Лизогубъ, енералний бунчучний.
   Семенъ Савичъ, писаръ войсковий енералний.
   Варіант від 8 серпня 1722 р.
5. Звышменованний полковникъ и наказний гетманъ, рукою власною.
   Войсковий енер[алний] судія Іванъ Чарнишъ.
   Яковъ Лизогубъ, енералний бунчучний.
   Варіант від 3 грудня 1722 р.

Значну кількість документів збірника становлять накази, які мають різні форми, від напівприватних, адресованих старшинам, до офіційних, звернених до тих же старшин, або до представників різних прошарків населення, що особливо характерно для викликів до Генерального Суду. Накази, не маючи інтитуляцій,

містять повні підписи. Чернетки наказів, що походять з Генеральної канцелярії, підписів здебільшого не мають.

Основну частину матеріалів збірника становлять документи з Генеральної канцелярії (ЦДІАК. Ф. 51.) та колекції М. Василенка (ІР НБУВ. Ф. 40), порівняно з цими фондами частка інших документів незначна. Матеріали з Генеральної канцелярії та колекції Василенка частково представлені тотожними копіями.

Збірник містить десять додатків, це:

Додаток І – Майнові документи Павла Полуботка – включає універсали І. Мазепи (2) та І. Скоропадського (3), грамоти Петра І (2) та купчий лист.

Додаток ІІ – складається з одного документа – судової справи за позовом Павла Полуботка.

Додаток ІІІ – Листи Павла Полуботка – листи адресовані – переяславському полковому сотникові Добронізькому (1), гетьману Скоропадському (2) та Олександру Меншикову (15).

Додаток ІV – складається з одного документа – грамоти виданої Сенатом від імені царя Петра І Павлу Полуботку і генеральній старшині на управління Україною.

Додаток V – містить опублікований О. Лазаревським щоденник Гетьманської канцелярії, який у 1722-1723 рр. занотовували військові канцеляристи Пилип Борзаківський та Павло Ладинський.

Додаток VI – представляє опис маєтностей Павла Полуботка, опублікований Г. Милорадовичем.

Додаток VII – включає 33 гетьманських універсали за 1657-1713 рр., з тих, що раніше не потрапили до серії збірників "Універсали українських гетьманів", в тому числі опублікованих Т. Яковлєвою (7), М. Любарським (2), П. Марковичем (1) та Л. Похилевичем (1).

Додаток VIII – включає 85 універсалів генеральної старшини і полковників за 1656-1723 рр., які не публікувалися раніше в серії збірників "Універсали українських гетьманів".

Додаток IX – демонструє промеморії Павла Полуботка до Малоросійської Колегії (3).

Додаток X – містить чолобитні старшини, які були подані царю від Війська – Полуботком 15 вересня 1723 р. та канцеляристом Романовським 10 листопада 1723 р.

Загалом в даному виданні було здійснено спробу зібрати максимум документів пов'язаних з особою Павла Полуботка, з відомих упорядникові таких матеріалів не потрапили до збірника лише окремі промеморії очолюваного Полуботком Гетьманського уряду, адресовані до Малоросійської Колегії.

Для зручнішої роботи збірник супроводжується іменним та географічним покажчиками, словником архаїчних слів, а також переліком усіх вміщених документів.

Усі дати в збірнику подані за старим стилем.

Універсали чернігівського полковника Павла Полуботка

№ 1

1705, травня 9. Чернігів – Універсал чернігівського полковника Павла Полуботка про привілеї стрілецького товариства Сидора Моцара, постачальників дичини гетьманам і чернігівським полковникам

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозского полковныкъ чернѣговскій Павелъ Полуботокъ.

Всей старшинѣ и чернѣ Войска его царского пресвѣтлого величества Запорозкого, а зосо*б*на п*а*но*м* сотнико*м* се*д*не*в*скому і городницко*му*, и кождому, кому колвекъ о томъ вѣдати належатиметъ, сымъ нашимъ ознаймуемъ писаньемъ, показова*л* намъ унѣверсали о*т* антецессоровъ нашихъ, п*а*новъ полковнико*в* чернѣговскихъ, атаманъ стрелецкій Сидо*р* Моцаръ[1] з товариствомъ своимъ, потвержателніе, абы волности ихъ стрелецкіе подлугъ давной найдовалися обыклости ненарушне, а яко просилъ и нашого полко*в*ничого на тіе жъ волности свои унѣверса*л*наго стверження, такъ мы, давши у себе слушному его, атамана стрелецкого и его товариства, прошенію мѣстце, а ба*р*зѣй стосуючися до ухвали антецессоровъ наши*х*, заховуемъ его, атамана стрелецкого з товариство*м*, при волностяхъ стрелецки*х*, сорока человѣка, і позволяемъ всякіе звѣринніе о*т*правовати ловлѣ свободно, без перешкоди жадной, варуемъ тежъ пилно, абы нѣхто з старшини и чернѣ войскови*х* и посполити*х* людей жадной в томъ, в томъ ихъ ловленѣ звѣру, перешкоди и криеми*м* способомъ кривди чинити не важился, бо атаманъ вышреченной стрелецкій ясневелможному его милости п*а*ну гетманови и на*м*, полковникови, тоею з пущи ловлею звѣринною должни, зостаючи з своимъ товариствомъ, чинити выгоду, и когда бы онъ, атаманъ стрелецкій з пущи, албо самъ, албо его посланній, до насъ в Чернѣговъ[2] [з] звѣромъ простовали, теди по селахъ полку Чернѣговского[3] мѣютъ бити всегда по*д* звѣръ давани подводи, а однакъ мѣти хочемъ, абы стрелци простуючие, якъ для звѣру в пущу, такъ и з пущи привозячие звѣру, людемъ посполитимъ по селахъ жаднихъ

вимисловъ вымагання вымислних кормовъ и напоев горѣлчанихъ не важилися чинити, под срокгимъ караньемъ приказуемъ.

Данъ в Чернѣговѣ. Мая 9, 1705 року.

Звышименованний полковникъ чернѣговскій, рукою[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 56099. – Арк. 125. Копія.
ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 10058. – Арк. 80,88. Копія.

№ 2

1705, травня 10. Чернігів – Універсал чернігівського полковника Павла Полуботка про ствердження за товаришем Седнівської сотні Дем'яном Петличним половини прибутків у купленому ним млині на річці Снові, в Нових Млинах

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозкого полковник чернѣговскій Павел Полуботок.

Пану сотникови седневскому и кождому, кому о том ведати належатимет, сим нашим писанием ознаймуем, иж стосуючися мы до уневерсалов антецесоров наших, панов полковников чернеговских, даных п. Демяну Петличному, товаришови сотне Седневской, на зажываное половины в млину его власном, на реце Снове[4], [в] Новых Млинах[5], о двох колах мучных стоячом, пожитков всяких розмеровых, а до того респектуючи на его до войсковых услуг згодность, которого до далшых прац войсковых заохочаючи, позволилисмы, абы он в купленом своем млину, в Новых Млинах стоячом, половину всяких приходячих розмеровых пожитков ку вспартю своего господарства о[т]бирал до далшой ласки велможного добродея его милости п. гетмана, а половину в томже млину розмеровых приходов, абы на наш уряд полковничий належную отбирано верне, подлуг обыклости и давнего звычаю, мети теды хочем и пилно приказуем, дабы нехто з старшины и черне войсковых и посполитых людей, также и дозорци млынов наших полковничих, жадной в отбираню половине его размеров реченому п. Демяну Петличному не важилися чинити трудности, кривды и перешкоды, под строгим каранем.

Дан в Чернегове, мая 10, 1705 року[6].

ЦДАВО України. – Ф. 3561. – Оп. 1. – Спр. 63. – Арк. 77-78. Копія.

---

[a] Перед підписом зазначено "в подленномъ тако" після підпису в колі написано "мѣсто печати".

[6] Наприкінці зазначено "Подпись и печать".

№ 3

1706, липня 26. Чернігів – Наказ чернігівського полковника Павла Полуботка про підтвердження прав Федора Войтеховича на млин, розташований на Смичинській греблі, з належними на нього усіма прибутками

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозкого, полковникъ чернѣговский Павелъ Полуботокъ.

Всей Полку моего старшинѣ и чернѣ, а зособна пану сотникови городницкому, и каждому, кому колвекъ о томъ вѣдати належатимет, симъ моѣмъ унѣверсаломъ тепер и в потомные часы ознаймую. Презентовалъ мнѣ Федор Войтѣховичъ, Сотнѣ Седневской жител, даный фундушовый листъ небожчика пана Василія Борковского[6], полковника бывшого чернѣговского, дядкови его, Федоровому, небожчикови пану Богдану Войтѣховичу на заняте греблѣ и построене млына на рѣчцѣ Рудце[7], межи селцами Смичѣномъ и межи Дубровною, на котрой греблѣ давно уже построенъ о двохъ колах мучных, а третом ступнымъ, млынъ. При якомъ фундушовом листу показовалъ и унѣверсалъ ясне велможного добродѣя его милости пана гетмана, ствержаючий тот небожчиком п: Войтѣховичом строений млынъ. Яко теды и моего речоний Федор просилъ потвержателного унѣверсалу, такъ я, принявши его, Федора, прошеніе, а стосуючися до унѣверсалу ясне велможного его милости пана гетмана, выдалемъ сей мой листъ, позволяючи ему, речоному Федору, млыномъ тимъ спокойне владѣти, и всякіе розмѣровые ку вспертю своего господарства отбирати пожитки до ласки войсковое. В якомъ владѣнію млына оного и в отбираню розмѣровых пожитковъ абы нѣхто з войскових и посполитих людей ему, Федору, жадной не чинил трудности и перешкоды, пилно симъ моѣмъ вкладаюся унѣверсаломъ.

Данъ в Чернѣговѣ, іюля 26 д[ня]. Року 1706.

Вышъменованный полковникъ чернѣговский, рукою.

На арк 2 зв. зазначено: На греблю Смичинскую от Полуботка данній потвердителній унѣверсалъ.

ЦДІАК України. – Ф. 983. – Оп. І. – Спр. 71. – Арк. 1-2. Оригінал.

№ 4

1706, жовтня 19. Чернігів – Наказ чернігівського полковника Павла Полуботка про підтвердження обов'язку громад сіл, розташованих біля Величківської та Феськівської гребель, належних Макошинському дівичому монастирю, гатити їх у випадку потреби

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозкого полковникъ чернѣговский Павелъ Полуботокъ.

Вамъ, паномъ сотникамъ менскому и кіселювскому, атаманнѣ городовой и курѣнной, такъже войтамъ и всѣмъ посполитым в тых сотняхъ будучимъ обывателемъ, при узиченню доброго от Господа Бога здоровя, сымъ нашым ознаймуемъ писаннемъ, иж прибувши тут в Чернѣговъ законніцѣ, з монастіра дѣвичого Макошинского[8] посланніи, презентовали намъ в Богу зейшлого антецессора нашого его милости пана Іакова Лізогуба[9], полковника бувшого чернѣговского, унѣверсалъ себѣ данный, в которомъ віражает, абы греблѣ Величковская и Хвескувская, так тамошніми обівателми, яко и поблізу будучими селами, были гачены, и просили насъ, аби и мы нашим вновъ полковничим оний унѣверсалъ стверділи листомъ. Прето ми, слушной ихъ законницъ прозбѣ давши у себе мѣстце, а уважаючи самую слушност, конфѣрмуем сим писаннемъ нашимъ тотъ антецессора нашого унѣверсалъ и абы всѣ тиѣ села, якіи в прежном унѣверсалѣ поменѣнного пана полковника чернѣговского суть выражены, были помочни, без отмови, в гаченню гребелъ Величковской и Хвескувской, когда того оказоватимет потреба, пилно пріказуем.

Данъ въ Чернѣговѣ, октоврія 19, 1706 року.

Вышъменованный полковникъ чернѣговский, рукою.

ЦДІАК України. – Ф. 152. – Оп. 1. – Спр. 17. Оригінал.
Там само. – Спр. 39. Копія.

№ 5

1708, липня 23. Табір в Загородні – Наказ Павла Полуботка чернігівському єлецькому архімандритові Ісаакію Васинкевичу повернути хрипківському мельникові сіно, скошене і забране монастирськими підданими на його сіножатях

Высоце в Богу превелебный милосцивий отче архимандрит елецкий чернѣговский, мнѣ велце милосцивий пане ласкавый приятель и благодѣтелю.

Оказател сего моего листа мелникъ хрипъковъский, жалосне мнѣ ускаржался, же якобы за вѣдомомъ вашой превелебности сѣножати его, з частю Сутоковъского млына, купленые, подданые монастырские покосили тепер, и сѣно звозили. Що если учинилося такъ, же власные его мелницкие сѣножати, котрыми прежде сего бывъший того Сутоковъского млына мелникъ владѣлъ спокойно, поддаными вашой превелебности выкошены зостали, теды я, за ним, укривжоным мелникомъ хрипковъскимъ, інътерцедуючи, прошу велце вашой превелебности, абысь ізволилъ, хочъ уже и забранное з сѣножатей его сѣно в цѣлости росказат ему, мелниковѣ, вернути, а если бы онъ, укривжоный мелникъ, не узналъ таковой ласкавой учинности от превелебности вашой, то мусит удатися з жалосною суплѣкою своею до ясне велможного добродѣя, его милости пана гетмана, где позволят ему своими купленными сѣножатми владѣти, прекладаю о томъ вашой превелебности, и его жъ святымъ навсегда полецаю мя молитвамъ, о якие велце просячи, зостаю.

З табору з Загороднѣ, июля 23 д[ня]. Року 1708.

Вашой превелебности всего добра зычлівый приятел и поволный до услугъ.

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковник чернѣговский Павелъ Полуботокъ.

На арк. 2 зв. зазначено: Высоце в Богу превелебному, его милости господину отцу Ісаакію Васинкевичу архиманъдритѣ елецкому чернѣговскому, моему велце милосцивому пану, зычливому приятелевѣ и благодѣтелеви подат.

ЦДІАК України. – Ф. 157. – Оп. І. – Спр. 73. – Арк. 1-2. Оригінал з печаткою полковника.

№ 6

1708, липня 30. Табір під Кролевцем – Наказ чернігівського полковника Павла Полуботка щодо повернення жабницьким жителем Росолом сіна солоновським жителям, взятим з їх сіножатей

Атамане жабницкій и войте тамошній.

Поневаж Росолъ жабницкій забралъ сѣно солоновских жителей, подданих пана асаула, на синожатех ихъ, и перевозилъ оное до своего села, теди под час росправи его з солоновцами о тое, наказано ему вернути тое сѣно, а такъ се естъ, владою[a] нашою приказуем вамъ, абысте тому Росолови приказали, щоб заразъ тое сѣно, о якое билъ завод, отдал солоновцамъ, и жеби впред таковых неслушних задоров чинити не важился, от сего часу, що прекладаючи и [печат] же нашу, притомъ засилаемо ласкаво.

В табури з под Кролевця[10], июля 30, д[ня]. Року 1708.

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозского полковникъ черниговский Павелъ Полуботокъ[a].

---

[a] У копії написано "картою".

Нижче зазначено: Таковий подлинний ордер посводил, к себе обратно принялъ и росписался Демянъ Гутовичъ.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 19850[a]. – Арк. 41. Копія.

№ 7

1710, квітня 15. Чернігів – Універсал чернігівського полковника Павла Полуботка про встановлення податку на шинкарів у Чернігівському полку, призначеного для утримання переїжджих через полк

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговскій Павелъ Полуботокъ.

Всемъ обще, якъ духовного, такъ и мирского чина людемъ, в городѣ Чернѣговѣ мешкаючимъ, доброго узичивши здоровя, вѣдомо чинимъ, ижъ в сих дняхъ поданъ намъ ясне велможного его милости пана гетмана листъ, з вираженнемъ такого повторного уже указу, абысмо, якъ в самомъ Чернѣговѣ, такъ и во всемъ Полку Нашомъ, устроили таковій порадокъ, жебы не обтяжаючи посполитыхъ людей поборами ку отбуванню наездов рожнихъ в городѣ тутейшомъ, и всегда в Полку нашомъ завше биваючих, наложили окладъ, хто горѣлкою шинкуетъ, брати от куховъ по десятъ золотыхъ, а от носатки по золотому, и для отбирання того датку покуховного пристановили з козацкой и мѣщанской стороны певныхъ и правдывихъ двох человѣкъ, який указъ рейментарской исполняючи, любо уже поручилисмо перед тимъ двомъ человѣкомъ того дозирати, и отбирати тую належитост, однакъ и теперъ, за повторнимъ его велможности росказаннемъ, обявляючи вамъ тое, жадаемъ и приказуемъ, абы от отдаваня покуховной повинности по десятъ золотыхъ, а от носатки по золотому, нѣхто, якъ з духовного, такъ з козацкого и мѣщанского чину, не билъ спречнимъ, поневажъ тое вибирается не для приватного якого употребленя, лечъ для общого на отбуванне уставичныхъ в ратушу Черніговскомъ наездовъ потреби. Прекладаемъ.

Данъ в Чернѣговѣ, априлъ 15. Року 1710.

Звишъменованний полковникъ чернѣговскій, рукою власною[6].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54967. – Арк. 100 зв.-101. Копія.

---

[a] Перед підписом написано "В подленном подписъ", після підпису у колі зазначено "мѣсто печати полковничой".

[6] Перед підписом зазначено "в подлѣнномъ подписъ таковъ", після підпису в колі написано "в подлѣнномъ печатъ полковничая приложена".

№ 8

1714, листопада 1. Чернігів – Універсал чернігівського полковника Павла Полуботка про порядок ремонту Хвесківської та Величківської гребель, з підтвердженням отримання прибутків з військових часток, що припадають з млинів на цих греблях, Макошинським дівичим монастирем

Его ц*а*рского пр*е*свѣтлого в*е*л*и*ч*е*ства Войска Запоро*ж*ского полковникъ че*р*нѣговскій Павелъ Полуботокъ.

Пану сотникови ме*н*скому, а зособна атаманнѣ и войтамъ сѣлъ Хве*с*кувки, Куковичъ и Величковки, вѣдомо чинимъ симъ наши*м*ъ унѣверсаломъ, и*ж* презентовала намъ че*ст*ная го*сп*ожа Інокентія, ігуменія мо*на*стира дѣвичого Макошинского, унѣверсалъ антеце*с*ора нашего, небо*ж*чика, пана Евфима Лизогуба, полковника че*р*нѣговского, виданный, жебы жители села Хвескувки гатили Хвескувскую греблю з помоччю куковицки*х* людей, а села Величковки люде свою Величковскую гатили и напра*в*ляли греблю, з якихъ гребелъ иде*т* ча*сть* войсковая на помянутий мо*на*сти*р* дѣвичій, а яко на тое просила и нашего унѣверсалу, такъ стосуючися мы до волѣ покойного антеце*с*ора нашего, жадаемъ и приказуемъ, абысте тыи речоныи греблѣ сѣлъ своихъ лю*д*ми во время належитое гатили и направляли, поневa*ж* оныи и самимъ тамошнимъ жителемъ для переезду потребны.

Данъ въ Чернѣговѣ ноев*р*а 1. Року 1714.

Звышъ менова*н*ний по*л*ковникъ чернѣговский, рукою власною.

ЦДІАК України. – Ф. 152. – Оп. 1. – Спр. 22. – Арк. 1-2. Оригінал з печаткою полковника. Там само. – Спр. 39. – Арк. 8 зв.-9. Копія з датою 31 листопада 1714 р.

№ 9

1717, травня 2. Чернігів – Універсал чернігівського полковника Павла Полуботка про надання в послушенство чернігівському полковому осавулові Федору Лисенку посполитих в селі Киселівці

Его ц*а*рского пресвѣтлого в*е*л*и*ч*е*ства Войска Запоро*ж*ского полковни*к* чернѣговскій Павелъ Полуботокъ.

Всей полку нашого ста*р*шинѣ, а особливе пану сотниковѣ киселю*в*скому з его сотенимъ урядомъ и зо всѣмъ ста*р*шимъ и ме*н*ши*м* тоей Киселювской Сотнѣ товари*ст*вомъ и ко*ж*дому, кому би о то*м* вѣдати належало, ознаймуемъ симъ

нашимъ унѣверсаломъ, ижъ респектуючи ми на знатніе в Полку Чернѣговском, а барзѣй на урадѣ асаулства полкового працовітие пана Федора Лисенка[11], асаула нашого полкового, заслуги, до которих и впред оного заохочаючи, опредѣлилисмо ему во владѣніе в Сотнѣ Киселювской, в селѣ Киселювцѣ, до належитого послушенства людей посполитих. О чомъ всяк вѣдаючи, а особливе панъ сотник киселювский з своимъ урядомъ, абы жадной найменшой ему, пану асауловѣ, въ владѣнію тихъ людей киселювских з людми посполитими [не чинил перешкоды], жебы всякое подданское ему, пану асаулови, отдавалъ послушенство и повинностъ, жадаем и приказуемъ.

Дан в Чернѣговѣ, мая 2 д[ня], 1717 року.

Звышменованний полъковник чернѣговский, рукою власною[а].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 56147. – Арк. 6. Копія.

№ 10

1720, листопада 26. Чернігів – Подорожній лист чернігівського полковника Павла Полуботка, виданий аудитору Мекленбурзького корпусу для розслідування зловживань солдатів корпусу, розташованих в Чернігівському полку

Его царского пресвѣтлаго величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский Павелъ Полуботокъ.

Паномъ сотником Полъку нашего, також всей атаманнѣ и войтам вѣдомо чинимъ симъ нашимъ подорожнимъ листомъ, іжъ оказателъ оного господинъ авдитор Ийрхманъ сего настоящего месяца остатнихъ числъ мѣетъ во всѣ Сотнѣ, тіе где мекленбурци консистуютъ, ехати для розискання от жолнѣровъ ихъ людямъ нашимъ починенних кривдъ, якъ и для учинення належитой за тое сатисфакціи. Чого ради приказуемъ в[ашим] милостем, абысте ему, господину авдиторови от Сотнѣ до Сотнѣ двѣ подводи з проводником давали, панове сотники засъ повинни сами з нимъ господином авдиторомъ по Сотняхъ своихъ ездити и совокупно розиск чинячи, где окажутся в чомъ и наши люде винними, такожъ чинити слушную з них управу, приказуемъ и им же зичимъ доброго от Господа Бога здоровя.

Чернѣгова, ноеврія 26. Року 1720.

Звишъменований полъковникъ чернѣговский, рукою власною[б].

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 864. – Арк. 7. Копія.

[а] Після підпису в колі написано "мѣсто печати полковой".

[б] Перед підписом зазначено "у подлинного написано".

№ 11

1722, лютого 19. Чернігів – Універсал чернігівського полковника Павла Полуботка про право новозаснованого ріпицького ремісницького цеху прилучити до цехових повинностей усіх місцевих ремісників, крім гончарів

Его імперат*е*рского пресвѣтлого велич*е*ства Вой*с*ка Запоро*ж*ского полковникъ чернѣговский Павелъ Полуботокъ.

Всѣмъ обще, кому бы колвекъ о томъ вѣдати належало, а осо*б*ливе дозо*р*цѣ н*а*шому рѣпицко*м*у, и ко*ж*дому жителеви тамо*ш*нему ознаймуемъ, іжъ бувши тутъ в Чернѣговѣ Александ*е*р Шиманск*ій*, цехмистръ ремесныковъ рѣпицкы*х*, доносил намъ, что з ухвалы общой ихъ новый учиненъ зосталъ цехъ и канунъ о*т* ремесныцкого іхъ дѣла заведенъ на вспоможене це*р*квѣ Бо*ж*ественой, толко нѣкоторые ремесныки о*т* оного укриваючися, едны по*д* па*н*омъ Яковомъ Бакуринскимъ[12], сотникомъ ройскимъ, другіе по*д* па*н*омъ Захаріемъ Ліедовычомъ, третіе по*д* па*н*иею Петровою, сотниковою бывшою ройскою, не хотя*т* до цеху належати, і оному вспоможеня, ку хвалѣ Бо*ж*ой стягаючогося, чиныти, чого рады просилъ насъ о тое, жебысмо то*т* іхъ новоухваленны*й* цехъ н*а*шимъ ствер*д*или унѣвер*с*аломъ и повелѣли всякому ремесному чело*в*ѣкови, в селѣ Рѣпка*х* жиючому, чіею бы колвекъ оны мѣли щититися протекціею (:кромѣ гончаровъ, у которыхъ особливый здавна естъ цехъ:), належати до помянутого цеху и обиклое по пропо*р*ціи ремесла чинити до оного вспоможене. Мы прето, тое его, цехмистра, прошеніе принявши за слушное, а ба*р*зѣй желаючи разширеніа хвалѣ Бо*ж*ой, яко вѣдаемъ, же тотъ ново ухваленны*й* цехъ не для якыхъ іншыхъ безпотребныхъ прибытковъ, толко для удоволеніа нуждъ це*р*ковныхъ е*с*т учиненъ, такъ ствер*ж*аючи оный симъ н*а*шимъ унѣвер*с*аломъ, приказуемъ, абы всякій реме*с*ник, кромѣ вишънамѣненны*х* гончаровъ, о*т* того новоухваленного цеху не ухилялся и належитое з ремесла по мѣри зарабо*т*ку чинылъ оному вспоможене. А е*с*ли бы хто з речонныхъ ремесныковъ оказал*с*я се*м*у быти противны*м*ъ, то такого всякого позволяе*м*ъ ему, це*х*мистру, до тое*й* повин*н*ости нахиля*т*и, в чо*м*ъ і дозо*р*ца н*а*шъ рѣпицкі*й* повиненъ всякое чинытъ ему вспоможене, приказуемъ.

Данъ в Чернѣговѣ, фев*р*[уария] 19. Року 1722.

Звышъменова*н*ны*й* пол*к*овникъ че*р*нѣговски*й*, рукою власною.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 56300. – Арк. 110. Оригінал.
Там само. – Спр. 56298. – Арк. 107. Копія.

№ 12

1722, квітня 6. Чернігів – Лист Павла Полуботка наказному стародубському полковникові Петру Корецькому про відправлення присланого ним розкольника до виконуючого обов'язки київського губернатора обер-коменданта Києво-Печерської фортеці

Мой велце ласкавий и зичливий приятелю, мосцѣ пане полковнику наказний стародубовский.

Чернець отъ расколнического соборищного мѣсца избѣгшій, от в[ашей] милости присланной, поневажъ естъ русской породи, и росколщики, изобыдившіи его, належат до кгуберніи Киевской[13], того ради оного при нарочном моем посланном, зо всѣми его писмами от в[ашей] милости присланими, отправилем до его милости господина бригадира и обер коменданта Киево-Печерской крѣпости[14], на мѣстцу кгубернаторскомъ правящого в Киевѣ[15], обявляю и при том за повѣншованне дорочной Воскресимого Христа урочистости, благодарствуючи в[ашей] милости, зичу взаемне, якъ нынѣ тихъ урочистост, так и впред будущіе многіе здравственно при помислних щасливостех зо всѣми его домовими празноват.

З Чернѣгова, априля 6, року 1722.

В[ашей] милости мосцѣ пану всего добра зичливий приятел.

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запор[ожского] полковник чернѣговский и наказный гетманъ Павелъ Полуботокъ[а].

Мнѣ велце ласкавому и зичливому приятелевѣ его милости пану Петру Корецкому[16], знатному товаришовѣ войсковому и наказному полковниковѣ стародубовскому, належит[6].

На початку має заголовок: Копіе листу полковника чернѣговского и гетмана наказного, присланого до пана Корецкого, полковника наказного, о ченцу, котрого расколники постригали. Року 1722, мѣсяця априля 9 д[ня].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 610. – Арк. 325-326. Копія.

[а] Перед підписом зазначено "У сего листу полковничого подписъ руки тими слови".

[6] Перед адресою зазначено "Надписъ того листу таковий естъ".

Універсали та накази наказного гетьмана Павла Полуботка, видані з генеральними старшинами

№ 13

1722, липня 4. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини у N- полк про смерть гетьмана Івана Скоропадського та щодо підлеглості N-полковника чернігівському полковникові Полуботку, якому Скоропадський передав владу

Всѣмъ обще и кождому зъособна духовного и свицкаго, такъ вишшого, яко и ниж[ш]ого чина, людемъ, подъ богохранимой всепресвѣтлѣйшого государя нашего его імператорскаго величества державою въ Малой Россіи обрѣтаючимъся, а особливе пану полковниковѣ N, старшинѣ полковой, сотникамъ, атаманѣ зъ товариствомъ, войтамъ зъ посполствомъ и другимъ урядникамъ городовимъ и сѣлскимъ, всей тежъ чернѣ и всякого стану и кондиціи обывателямъ, и кому колвекъ вѣдати о томъ надлежатиметъ, объявляемъ, ижъ ясневелможній его милость панъ Іоанъ Скоропадскій[17], Войскъ его імператорскаго пресвѣтлого величества Запорожскихъ обоихъ сторонъ Днепра[18] гетманъ, бувши передъ симъ недавно у его імператорского величества въ великомъ градѣ Москвѣ, и тамъ на здоровю ослабѣвши, болѣзненный отътуду на свою резиденцію въ Глуховъ[19] возвратилъся, и въ той болѣзни зъ довременное свое смертію настоящаго 3 дня вовторокъ пополуднѣ о шестой годинѣ окончилъ житіе, теды мы нижей подписанніи, будучи тому притомни, яко уже до его імператорскаго священнѣйшаго величества государя нашего всемилостивѣйшого зъ донесеніемъ о смерти его гетманской описалися и занесли прошеніе наше, дабы повелѣлъ намъ его імператорское величество своимъ милостивимъ указомъ по давнихъ правахъ, порядкахъ и статяхъ украинскихъ волними голосами нового, кого Господь Богъ пошлетъ, избрати гетмана, такъ нѣмъ на тое благоволителний его імператорского величества будетъ указъ, хотячи дабы въ нинѣшное между гетманствомъ время порядки и дѣла всякые Малороссійской отчизни нашой своимъ обикновеннимъ, а непремѣннымъ образомъ были одправовани безъ жадной

помѣшки, по должности нашой [о смерти] покойного[а] его милости пана гетмана въ иншіе всѣ полки о томъ писалисмо, и въ полк N сей нашъ унѣверсалъ засилаемъ и пилно предлагаемъ, абы ... старшина, а барзѣй чернь, войскового и посполитого стану полку тамошнего жадного сумнѣнія и легкомислія передъ себе не забѣраючи еденъ другому по старшинѣ и званію[6], якъ надлежащий давний порядокъ, обыкновеніе, право и самая слушность указуетъ приличную и достойную почесть и повиновеніе отъдавати, и въ чомъ надлежатиметъ подчиненніи началникамъ, безъурядниковіи урядникамъ, подданіи панамъ державцамъ своимъ, меншии старшимъ [обыклое] послушенство и повинность при всякомъ постоянствіѣ и скромномъ[в] обхожденіи чинили бы по прежнему непремѣнно, зарабляючи на вящную тоею статечностію у престола монаршого милость и похвалу, а не на яковую за непостоянство (уховай Боже) уразу, а если бы хто зъ легкомисленіковъ имѣлъ яковіе въ народѣ возмутителные и непостоянные поступки одъ себе показовати, або противу власти старшинской непокор[л]иво по самоволію обходитися, чили подданные державцамъ своимъ должного послушанія и повинности оддавать не похотѣли бы, ти[х] противниковъ повиннни ... старшина и урядники до крѣпко[го] в[я]зеня брати и безъ всякого пожалѣнія карати. А понеже, отъездючи покойний ясне велможны[й] до его імператорского величества въ Москву всякое въ Малой Россіи поручалъ пану Павлу Полуботку, полковниковѣ чернѣговскому, имѣти въ строеніи порядковъ правленіе, що и при смерти подтвердилъ, непремѣнно того ради, яко оное и теперъ при немъ же, пану полковнику чернѣговскому, найдуетъся, такъ потому панъ полковникъ N о всякихъ приключаючихъся въ полку інтерессахъ и о помянутихъ противникахъ, если бы яковіи мѣли явитися до его милости, долженъ будетъ описоватися и требовати резолюціи, указомъ его імператорского величества предлагаемъ.

Данъ въ Глуховѣ зъ Канцеляріи Енералной Войсковой, іюля 4 дня, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 3-4. Копія.

№ 14

1722, липня 6. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини до київських міщан про обрання Павла Полуботка наказним гетьманом

Всепресвѣтлѣйшого и державнѣйшого государя нашого, его імператорского величества Войскъ Запорожских старшина енералная и полковники.

[а] В копії написано "покорного".

[6] В копії написано "зданію".

[в] В копії написано "сиротномъ".

Всѣмъ обще и кожд*о*му зособна д*у*ховного и м*и*рского, такъ в*о*йскового, яко и нижше*го* чина людемъ, особливе п*а*ну войтовѣ кіевскому, а в небытности его наказному з майстратов*и*ми тамошними, и зо всѣмъ посп*о*лствомъ, и кому колвекъ о томъ вѣдати на*д*лежатиме*т*, обявляе*м*ъ, ижъ ясне велмо*ж*ны*й* его м*и*лос*т*ь п*а*нъ Іоаннъ Скоропа*д*ски*й* Войскъ его импера*т*орского пресвѣтлого ве*л*ичества Запоро*ж*ски*х* обоихъ сторонъ Днепра гетманъ, бувши пере*д* симъ недавно у его импера*т*орского ве*л*ичества в великомъ градѣ Мо*с*квѣ, и тамъ на здоровю ослабѣвши, болѣзненны*й* о*т*туду на свою резиденцию в Глуховъ возвратилъся, и в той болѣзни зде време*н*ное свое см*е*ртію настоящого іюля 3, в вовторокъ пополуднѣ о шестой годинѣ окончалъ житіе. Теды мы, нижей по*д*писанніи, будучи тому притомни, яко уже до его імперато*р*ского священнѣйшо*го* ве*л*ичества го*с*у*д*аря нашего всем*и*ло*с*тивѣйшого з донесенемъ о см*е*рти его ге*т*манско*й* описалися и занесли прошеніе наше, дабы повелѣлъ намъ его імперато*р*ское ве*л*ичество своимъ м*и*ло*с*тивимъ указомъ по давни*х* правах, поря*д*ках и статях наши*х* украинских волними голосами нового, кого го*с*по*д*ь Бо*г*ъ пошле*т*, избрати ге*т*мана, такъ нѣмъ на тое бла*г*оволите*л*ны*й* его імперато*р*ского ве*л*ичества прис*л*анъ буде*т* указъ, хотячи дабы в ны*н*ѣшное ме*ж*ду Гетманство*м*ъ время поря*д*ки и дѣла всякые Малоро*с*сійско*й* О*т*чизни нашо*й* своимъ обыкнове*н*нимъ и непремѣннимъ образомъ были о*т*правовани бе*з* жа*д*ной помѣшки по до*л*жности нашо*й* з мѣстца покойного его м*и*ло*с*ти п*а*на гетмана въ всѣ Полки о томъ писали*с*мо, и в Кіевъ сей нашъ унѣве*р*салъ засилае*м*ъ и упоминате*л*но пре*д*лагае*м*ъ, абы п*а*нове майстратовіи зо всѣмъ посп*о*лство*м*ъ жа*д*ного сумнѣнія и легкоми*с*лія пере*д* себе не забѣраючи, единъ друго*м*у по ста*р*шинѣ и званію, якъ на*д*лежащи*й* давны*й* порядокъ, обыкновеніе, право и самая слушно*с*ть указуе*т*, приличную и досто*й*ную поче*с*ть и повиновеніе о*т*давали, и в чомъ на*д*лежатиме*т* подчиненніи началникамъ, безурядовіи уря*д*ника*м*ъ, меншіи ста*р*шимъ обыклое послушенство и повинно*с*ть при всяко*м*ъ постоянствѣ и скромно*м*ъ обхо*ж*деніи чинили бы по пре*ж*нему, зарабляючи тоею статечно*с*тю у престола мона*р*шого на вящшую м*и*ло*с*ть и похвалу, а не на яковую за непостоя*н*ство, уховай Бо*ж*е, уразу, а если бы хто з легкоми*с*ленниковъ имѣлъ яковые в народѣ возмутителные и непостоянные поступки о*д* себе показувати, албо противу вла*с*ти ста*р*ши*н*ско*й* непокориво по самоволію обиходитися, чили по*д*даніе де*р*жавцамъ своимъ до*л*жно*го* послушанія и повинности о*т*дава*т* не хотѣли бы, теды такови*х* всѣхъ, яко общаго добра помишателей, Бо*г*у и власти противниковъ, повиненъ п*а*нъ наказни*й* во*й*тъ з майстратов*и*ми до крѣпкого вязеня брати, и без всякого пощадѣнія карати. А понеже, о*т*ездячи поко*й*ны*й* ясне велмо*ж*ны*й* до его імперато*р*ского ве*л*ичества в Мо*с*кву, всякое в Малой Россіи поручалъ п*а*ну Павлу Полуботку, полковниковѣ че*р*нѣговскому, имѣти в строеніи поря*д*ковъ правленіе, що и при сме*р*ти по*т*ве*р*дилъ неперемѣнно, того ради, яко оное и тепе*р* при немъже, п*а*ну полковниковѣ че*р*нѣговскомъ, на*й*дуе*т*ся, такъ по тому п*а*нъ войтъ кіевски*й*, а в небытности его наказни*й* з ма*й*стратов*и*ми, о всяки*х* случаючи*х*ся інтере*с*са*х* в городѣ, и о помянути*х* противникахъ, если бы яковіи мѣли явитися до его м*и*ло*с*ти, долженъ буде*т* описуватися, и требовати резолюціи, указо*м*ъ его імперато*р*ского ве*л*ичества пре*д*лагае*м*ъ.

Данъ в Глуховѣ, з Канцеллярiи Енералной Войсковой, iюля 6. Року 1722.
Павелъ Полуботокъ, полковникъ чернѣговский.
Семенъ Савичъ[20], писаръ войсковый енералный.
Iванъ Чарнишъ[21], судiя енералний.
Василий Жураковский[22], асаулъ енералний.
Андрей Марковичъ[23], полковникъ лубенъский.

ЦДІАК України. – Ф. 220. – Оп. 1. – Спр. 295. Арк. 3-3 зв. Оригінал

№ 15

1722, липня 6. Глухів – Універсал генеральної старшини про доручення нею Павлу Полуботкові тримати уряд наказного гетьмана до обрання повночинного гетьмана

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ чрезъ сiе наше писанiе, ижъ яко перед симъ при отъездѣ своемъ въ Москву до его императорскаго величества ясне велможний его милость панъ гетманъ Iоанъ Скоропадскiй порядковъ всѣхъ малороссiйскихъ правленiе … своемъ полѣцилъ его милости пану Павлу Полуботку, полковниковѣ чернѣговскому, що и за поворотомъ зъ Москви въ Глуховъ при смерти своей неотмѣнно подтвердилъ, такъ мы, послѣдуючи тоей остатной волѣ его велможности, походного рейментара нашего обще и согласно всѣ просили его милости пана полковника чернѣговскаго, дабы его милость въ нынѣшнее между гетманствомъ время, не оставляя полѣценного себѣ того правленiя, оное по прежнему содержалъ до далшаго монаршого его iмператорского пресвѣтлого величества указу, жебы на сей часъ Малая Россiя въ безъпорядочномъ состоянiи не найдовалася, поколя по милости его всепресвѣтлѣйшого iмператорского величества и по давнихъ нашихъ войсковихъ правахъ избранъ будетъ новий волними голосами гетманъ, якое писанiе наше для достовѣрiя и руками нашими закрѣпляемъ.

Въ Глуховѣ, iюля 6 дня, 1722 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 6. Копія.

№ 16

1722, липня 7. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини у Київський полк про смерть гетьмана Івана Скоропадського, із закликом до суспільного спокою

Всепресвѣтлѣйшого и державнѣйшого государя нашого, его імператорского величества Войскъ Запорожских старшина енералная и полковники.

Всѣмъ обще и кождому зъособна духовного и мирского, такъ высшаго, якъ и нижного чина людемъ, подъ Богомъ хранимою всепресвѣтлѣйшого государя нашого, его імператорского величества державою, въ Малой Россіи обрѣтаючимься, а особливе пану полковниковѣ кіевскому наказному, панамъ старшинѣ полковой, сотникамъ, атаманіе зъ товариствомъ, войтамъ съ посполитствомъ и другимъ урядникамъ городовимъ и людемъ, всей тожъ чернѣ и всякого стану и кондиціи обывателемъ и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, обявляемъ, ижъ ясне велможний его милость панъ Іоаннъ Скоропадскій, Войска его імператорского пресвѣтлого величества Запорожского обоихъ сторонъ Днепра гетманъ, яко передъ тимъ по ізбраніи своемъ на урядъ гетманскій чрезъ все время въ монаршомъ его імператорского величества всемилостивѣйшого государя нашего содержанъ былъ респектѣ и оборонѣ, такъ любо и теперъ недавно, бувши перед лицомъ его імператорского величества в великомъ градѣ Москвѣ, премногую государскую его жъ величества милость и респектъ одержалъ, зъ которимъ и одпускъ восвояси на Украину благополучно воспріялъ, однакъ понеже съ Божего полѣценія отъ болѣзни при старости лѣтъ, и при многотруднихъ публѣчнихъ рейментарскихъ дѣлахъ, его одержащой, изнемогши и весма обезъсилѣвши, за возвращеніемъ своимъ до резиденціи своей же гетманской в Глуховъ, послѣдуя временному всякого человѣка житію, по неисповедимимъ[а] судьбамъ Божественнимъ, сего іюля 3 дня, в вовторокъ пополуднѣ о шестой годинѣ, дни своя смертію, нѣкому не ухронимою[б], сократилъ, въ ненарушимой ничимъ же къ его імператорскому величеству вѣрности. Того ради мы, нижей подписанніи, будучи притомни на сей часъ въ Глуховѣ при смерти и по смерти его велможности блаженнія памяти пана гетмана нашого, хотячи же дабы въ нинѣшніе между Гетманствомъ время порядки и дѣла всякіе Малоросси[й]ской отчизни нашой своимъ обыкновеніемъ и непремѣннимъ образомъ точились и справовани были, безъ жадной помѣшки и въ людяхъ непотребного розруху, яко о томъ по должности нашой зъ мѣсца покойного его милости пана гетмана въ протчіе всѣ Полки писалисьмо, такъ и въ полкъ Кіевскій сей унѣверсалъ нашъ засилаемъ и предлагаемъ, абы паны старшина, а барзѣй чернь войскового и посполитого стану полку тамошного, зъ такового почину натуралномъ ставшагося,

---

[а] В копії написано “по недолшешмимъ”.

[б] В копії написано “не ухрономую”.

рейментару нашому смертного случая, жаднихъ сумнѣній и легкомислія, и шатостного межи собою колѣбленія, не забираючи, единъ другому по старшинѣ и званію, якъ надлежащий давный порядокъ, обыкновеніе, право и самая слушность указует, приличную и достойную почесть и повиновеніе свѣдчили, и в чомъ подчиненніи началникамъ, безурядовіи урядникамъ, подданніи державцамъ, меншіи старшимъ обыклое послушенство и повинность при всякомъ постоянствѣ и скромномъ обхожденіи отъдавали бы непремѣнно, заробляючи тоею статечностю у престола монаршого на вященую милость и похвалу, а не на яковую за непостоянство, уховай Боже, уразу и нагону. Чиновники зась всякіе и державци взаемно съ подвласними и подданними своими ласкове обыходитися, и при управленіи належащихъ інтерессовъ статечнихъ шановати, а проступныхъ людей пристойно наказовати мѣютъ, поколь мы до его імператорского пресвѣтлѣйшого величества государя и протектора нашого всемилостѣвѣйшого зъ донесеніемъ о смерти гетманской, подданическо описавшись, упросимъ и получимъ, а дали дастъ Господь Богъ вскорѣ, на ізбраніе новаго по давнихъ правахъ и статяхъ нашихъ Украинскихъ волними голосами гетмана милостивое імператорское его величества позволеніе и указъ, а если бы хто зъ легкомисленниковъ имѣлъ между собою или въ народѣ возмутительніе и непостоянніе поступки отъ себе показовати, алъбо приводили все рѣчи отъ несталого ума своего на розрухъ людямъ произносити; такожъ если бы противо власти старшинской непокор[л]иво по самоволно поступовалъ, чили державцамъ своимъ должного послушанія и повинности отъдавати не хотѣлъ, теди таковыхъ всѣхъ, яко общаго добра и покоя мѣшателей и власти своей противниковъ, должни пани старшина и урядники подъ арестъ и до крѣпкого вязеня брати, наказовати, и намъ о томъ сюда до резиденціи Гетманской давать вѣдати, жадаемъ и указомъ самого его імператорского величества грозно упоминаемъ. Тутъ же докладаемъ и сіе, абы въ маетностехъ до двору покойного ясневелможного пана гетмана належавшихъ, подданіи и теперъ обычное во всемъ послушаніе дому его велможности отъдавали, и дозорцовъ, тамо зостаючихъ, опредѣленію и росказамъ отнюдь не противились.

Данъ в Глуховѣ, зъ Канцелляріи Енералной Войсковой, юля 7. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. Арк. 1-2 зв. Копія.

№ 17

1722, липня 9. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про надання бригадиру Стефану Вельямінову в користування військових сіл Литвиновичів, Стахорщини та Бигитової, якими раніше користувався стольник Федор Протасьєв

Вамъ, войтамъ селъ, Литвиновичъ сотнѣ Глуховской, Стахорщини и Бигитовой сотнѣ Новгородской, обявляемъ чрезъ сіе отвористое писаніе, ижъ яко передъ симъ опредѣ[ли]лисмо васъ было унѣверсаломъ ясневелможного его милости пана гетмана въ послушенство господину столнику Федору Ивановичу Протасіеву, тако поневажъ теперь мѣетъ въ Глуховъ прибити по указу его императорскаго пресвѣтлого величества благородній его милость господинъ Стефанъ Лукичъ Веляминовъ[24], брегадиръ, которому бывшые села во владѣніи помянутого[а] господина столника Протасіева отдати повелено, предлагаемъ[б] вамъ и всѣмъ вишемененнихъ селъ людямъ посполитимъ, абысте во всемъ (:якъ и прежнему своему державци:) его благородію господину брегадиру Веляминову и отъ его постановленнимъ прикажчикамъ отдавали послушенство и надлежащіе подданскіе повинности. Чого ради посилаемъ къ вамъ зъ симъ нашимъ писаніемъ нарочно отъселя зъ Глухова пана Остапа Ефимовича, писара сотенного глуховского, при человѣку вишъ вспомененного его благородія господина брегадира Веляминова, которіе тые села при немъ, посланномъ одъселя[в] писару сотенномъ, мѣетъ отъвести зъ угодіами до содержанія панъ Стефанъ Холодовичъ, бывший староста стахорский, въ такомъ состояніи, въ якомъ онъ, когда надлежали до двора гетманского, содержалъ. А козаки, въ тихъ же селахъ мешкаючии, и свои грунта, млини и протчіе угодіа мѣючіи, именно панъ Андрей Зѣновичъ …[г] товаришъ бунчуковий, Іосифъ Костантіевичъ, значковий полку Стародубовского, и другие значки[д] и рядовии мѣютъ безъ жадного препятія и трудности, такъ тими своими всѣми добрами, дворами, млинами, яко и людьми, на своихъ грунтахъ … по прежнему спокойно владѣти и при своихъ козацкихъ, безъ всякой … зоставати волностяхъ, пилно тое варуемъ.

Данъ въ Глуховѣ зъ Войсковои Генералной канцеляріи, іюля 9 дня, року 1722.

Павелъ Полуботокъ, полковникъ чернѣговскій.

Андрѣй Марковичъ, полковникъ лубенскій.

Писаръ войсковий генеральний Семенъ Савичъ, рукою.

Асаулъ войсковий енеральный Василий Жураковский[е].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 40-40 зв. Копія.

[а] В копії написано “помянутому”.

[б] В копії написано “предлагалъ”.

[в] В копії написано “одъ села”.

[г] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[д] Так у тексті, імовірно мало бути – “значковіе”.

[е] Перед підписами зазначено “Въ сего унѣверсалу подлинного старшина генеральная и полковники подписалися такъ”, замість прізвища “Жураковский” написано “Бураковский”.

№ 18

1722, липня 10. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини невідомому адресату з української старшини, що перебуває при царю, клопотатися перед царем від себе про обрання повночинного гетьмана

Обявляемъ ... что ясневелможни[й] его милость панъ гетманъ Іоанъ Скоропадскій, за битности своей еще на Москвѣ заболѣзновавши, и оттоль безъ поправи въ тойже болѣзни возвратившися въ Глуховъ, по волѣ Божой сего мѣсяца іюля 3 дня скончилъ смертію животъ свой, а 6 сего іюля тѣло покойного его велможности ... христіянскимъ порядкомъ зъ надлежащою імени гетманскому церемонѣею при битности насъ, нижей подписавшихъся, погребено зостало въ монастирѣ дѣвичомъ Гамаліовскомъ[25]. О чомъ, яко чрезъ нарочнихъ посланнихъ нашихъ посилаемъ извѣщеніе до его імператорского пресвѣтлого величества зъ прилогомъ всякой покорнѣйшого прошенія отъ всей Малой Россіи, дабы его величество милостивѣйше соизволилъ повелѣть подлугъ правъ и порядковъ нашихъ волними голосами збирати нового гетмана, такъ ... предлагаемъ, хоти ... будучи тамъ близко лица монаршого его імператорского пресвѣтлого величества, по совѣту зъ другими панами полковниками зъ старшиною въ томъ же обще малороссійскомъ інтересѣ ... приложити старане и отъ себе прошеніе согласное нашему челобитію занести до его імператорского величества, дабы Малая Росія по прежнему своему состоянію, на которое високо монаршескіе его величества привилегіи милостиво пожалованные имѣетъ, безъ совершенного комендѣра не зоставала, при семъ зичимъ ... зо всею старшиною и товариствомъ на службѣ монаршой цѣло ... поведенія и благополучного зъ прислугою его імператорскому величеству восвояси повороту.

Зъ Глухова, іюля 10 дня, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 5-5 зв. Копія.

№ 19

1722, липня 13. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини війтам і посполитим Шептаківського староства виконувати покладені на них старостою господарські роботи

Вамъ, войтовѣ[a] шептаковскому зъ посполитими людъми, и другихъ селъ, Шептаковскаго староства прислушаючихъ, войтамъ же зо всѣми подданними,

[a] В копії написано "войтамъ".

нехай будетъ изъвѣстно, ижъ донесено намъ вѣдати зъ дому покойного ясневелможного его милости пана гетмана Скоропадского, что вы, взявши передъ себе нѣкоторую легкомислность, и не хочете въ жатвѣ, косовицѣ и въ іншихъ работизнахъ до дворцовъ тамошнихъ послушенство отдавати, теды мы, яко тое ваше легкомислие и непотребное огурство ..., такъ жадаемъ и пилно приказуемъ вамъ, помянутимъ войтамъ зъ всѣмъ посполствомъ, абысте оставивши всякую [спреку] и непослушаніе, безъ жадного огурства и противности въ надлежащихъ работизнахъ, особливе настоящой косовицѣ въ знятю зъ поля пашень и въ протчіемъ до дворца Шептаковского, чили по слушности и старости тамошнего опредѣленія и загадовъ, по прежнему слухали, а если бы которие легкомисльники зъ войтовъ, чили подданнихъ, до тихъ, якъ надлежащии имѣли яковое шемране и противность передъ себе забѣрати и, непокориво зъ старостами обиходячи, належного послушенства и повиновенія чинить не хотѣли бъ, то велимо таковыхъ сюда въ Глуховъ, забивши въ колодки, присилати и тутъ, безъ всякого пощадѣния, на тѣлѣ карати.

Данъ въ Глуховѣ зъ Енералной канцеляріи Войсковой, іюля 13 дня, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 7. Копія.

№ 20

1722, липня 13. Глухів – Інструкція Павла Полуботка і генеральної старшини щодо розведення в Україні шльонських білих тонкорунних овець

Понеже указомъ его імператорского величества повелено для суконнихъ и преотчіхъ манифактуръ овецъ умножати ... шліонскихъ барановъ припускати и содержати такимъ порядкомъ, якъ въ нѣмецкихъ сторонахъ вувци содержатся, дабы чрезъ тое добрая шерсть вькоренитися могла, производити ихъ нижеописанними пунктами.

1.

Вувци, яковіе есть въ Малой Россіи у обивателей, изъ тихъ вибрати вовною бѣлихъ и до тихъ овецъ во свое время припускати барановъ зъ овчарнихъ заводовъ, которіе дадутъся ... манифактуръ, коллегіи такъ же дани будутъ люде, кому указувати якъ содержати овецъ изъ учениковъ малороссійскихъ, а которіе прежде были домашніе барани, онихъ отлучити и до тихъ бѣлихъ овецъ не допускать, и о дачѣ къ тому барановъ и учениковъ къ майору Кологривову, который овчарними заводами вѣдаетъ, указъ посланъ, а за тии барани платить по полъталяра, а если хто платити не похощетъ, то брать у тихъ тамошними баранами теежъ число въ замѣну, килко хто возметъ.

2.

Между тимъ доставать барановъ изъ Шліонска, щобъ часъ отъ часу добрая шерсть вькоренялася, и хто имѣетъ чернихъ и сѣрнихъ овецъ, щобъ оние были за часомъ переведенни, а которіе будутъ приплодние вувци бѣлие, оныхъ пускать на плодъ, а прежныхъ овецъ сѣрихъ и чорнихъ заживати всякому господару въ росходъ по своему разъсмотренію, и оные приплудные вувци равнимъ образомъ, якъ и другие малороссійскіе, всякъ во своей власти имѣти можетъ.

3.

Всѣмъ обывателямъ, хто имѣетъ сколько овецъ, по числу онихъ построить кошары теплии, где есть лѣсъ рубленій, а где лѣсу скудно плетеніи и вимазать глиною для тепла, или иншимъ чимъ, кому способнѣйше, тилко были бъ зимою тепли, а якъ наступить зима, то держать ихъ въ тихъ кошарахъ и зимою на дворъ випускать по двуйчи и по трейчи, на день когда сѣно закладуваютъ, а лѣтомъ вигонять въ поле, якъ солнце въсходитъ, а приганяти на заходъ солнца, а въ негоду не вигонять и держать въ кошарахъ.

4.

Овецъ стригти въ годъ по два раза, мая въ первихъ числахъ, да [в] септевріи мѣсяцѣ, и тую вовну разбирать весняную особно, а осѣнную особно, а поярочную особно, и употребляти въ продажу и на домашнии расходи по своему разсмотренію, тилко за границю не отъпускати и не продавати.

5.

Пасти вувцѣ тие на тихъ же мѣстахъ, на якихъ прежде паслись, тилко на болоти пасти не пускати, а зимою въ болшые дни давать сѣна, якое где есть, по четири рази, а въ малые по три рази въ сутки и наповати чрезъ двое сутки, когда ведрено, а в непогоду и чрезъ тиждень.

6.

Соль давать зимою, ежели имѣетъ кто[a] доволство, въ тиждень по разу, а лѣтомъ на всякий тиждень по одному разу, и що частѣй дастъся соль, то шерсть будетъ лучшая и овцамъ здорово, а когда буваетъ мокрота зимою метелиная, а лѣтомъ дождевая, тогда соли не давать, и имѣти въ томъ прилѣжаніе, то ис того надѣя певная всѣмъ обивателямъ быти можетъ въ такой мѣри, що прежнюю простую рунную шерсть продавали пудъ по копѣ и по таляру, то тая шерсть, которая зъ овчарнихъ заводовъ продаетъся на суконное дѣло по одинадцять золотихъ и поболшей, и между рунною малороссійскою шерстю немалая разниця въ ценѣ.

---

[a] В копіі написано “ито”.

7.

А когда вувци захоруютъ, и в такомъ случаи давати и суль зъ перепусканою смолою, тутъже мѣшати оцетъ и горѣлку, наприкладъ, на тисячу овецъ по четири кварти, такъже и ячменной муки, которой треба будетъ въ годъ на тисячу овецъ по двѣ четверти, а когда буваетъ короста, или рани, мазати чистимъ діогтемъ, хочай въ нихъ и черви бываютъ.

8.

Барановъ некладеныхъ[а] отлучати отъ овецъ февраля съ послѣднихъ чиселъ, а пускать зъ овцами октоврія зъ 20 числа, и овецъ доити не возбраняетъся.

Іюля 13 дня 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 8-9. Копія.

№ 21

1722, липень. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення Івана Борозни та Стефана Максимовича ревізорами в Стародубський полк для з'ясування стану справ з виплатою державцями четвертних грошей з плаців та їх стягнення з державців, які їх не сплачують

Пану полковниковѣ на сей часъ наказному стародубовскому, старшинѣ полковой тамошной, сотникамъ, а особливе паномъ державцомъ, въ томъ полку маетности свои мѣючимъ, и кождому, кому о томъ вѣдати надлежати будетъ, объявляемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, понеже за живота еще покойного ясне велможного его милости пана гетмана состоялъся его велможности указъ, особливий унѣверсалъ, посланны[й] до пана Івана Борозны и до пана Стефана Максимовича, чтобъ оны въ полку Стародубовскомъ[26] о четвертнихъ грошахъ, сколко оныхъ що у кого изъ чого взято и куда оные обернени, слушную порядочную и праведную учинили ревѣзію, того ради, яко донесено намъ подлено, что (кроме млиновъ) отъ многихъ …[6] державцовъ полку Стародубовского зъ мѣри кгрунтовъ, именно зъ трохъ пляцовъ по четверти взято, а нѣкоторіе … державци, ухиляючися чрезъ особливіе способи, по сей часъ того окладу зъ трохъ пляцовъ по четверти не виплативали и виплативати, закриваючи мѣру кгрунтовъ своихъ, не хотятъ, барзѣй боронячи тихъ земель, которіе причитуютъ и твердятъ за

[а] Так у тексті.

[6] Крапками позначені залишені в копії пробіли між рядками тексту.

купленніе, такъ мы зъ общаго совѣту и согласія, постановивши общимъ же указомъ, опредѣляемъ и жадаемъ, абы помянутіе ревѣзори, панъ Борозна и панъ Максимовичъ, и того не оставили, чтобъ на комъ доведетъся зъ державцовъ полку Стародубовского више вираженная зъ пляцовъ земли и отъ дачи грошей зъ четверти, каждый зъ нихъ, хтобы ни былъ, подлугъ прежнего окладу (кромѣ млиновъ) зъ трохъ пляцовъ на четверть скуплялись и ничимъ не отъговарувалися, належащое число грошей конечне виплачовалъ и оддавалъ до рукъ имъже, ревѣзорамъ, без всякой противности, а на комъ тая невиплаченная зъ пляцовъ четвертная повинность покажетъся, о тымъ оны, ревѣзори, и по розиску должни до комендѣровъ … въ Малой Росіи прислати именную спецѣфѣкацію обще предлагаемъ и упоминаемъ.

Данъ въ Глуховѣ, въ канцеляріи енералной войсковой, іюля […] дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 10-10 зв. Копія.

№ 22

1722, серпня 7. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному стародубському війтові Якову Андрієнку прибути на Генеральний Суд для розгляду скарги на нього глухівського обивателя Івана Івановича

Его імператорского священнѣйшого величества Войска Запорожского наказний гетманъ и полковникъ чернѣговский Павелъ Полуботок з старшиною енералною.

Вамъ, Якову Андрѣенку, наказному войтовѣ майстратовому стародубовскому, чрез сей листъ нехай будет вѣдомо, ижъ обыватель здешний глуховский панъ Іванъ Івановъ в суплѣцѣ своей жалостне намъ доносилъ, что будучи вы ему должны тисячу двѣстѣ золотих грошей, не хочете подлугъ рукоданного облѣкгу своего оныхъ виплачовати належите, то ест, записавшис за кождий годъ по певной квотѣ зверхъ столповой суммы платити. За три года оной не оддаете и в томъ з аппеляціею до Суду Войскового Енералного перед Судомъ Полковимъ Стародубовскимъ одозвалистеся, и нѣякиес у себе отводніе на тое писма быти сказали, а оныхъ тамъ, когда допрошуванося, не явили, чого ради суплѣкуючий хочай принялъ былъ од вас сумму столповую тисячу двѣстѣ золотих, однакъ для вишей означенних причинъ мусѣлъ тіе гроши на ратушу тамошнему положити, а тепер, хотячи конечно з вами тут в Глуховѣ росправитися просилъ на тое указу. Теди мы его, пана Івана Івановича прошеніе принявшы, вамъ приказуемъ, абысте по полученіи сего позовного листа зараз сюда для совершенной з нимъ пред Судомъ Войсковимъ Енералнимъ росправи приездили къ находячому празднику Успенія Пресвятой Богородиці непремѣнно, и гроши

тіе, якие положены на ратушу тамошнемъ, з собой привозили. Повторе пилно прикладаемъ.

Данъ з Глух[ова] Августа 7. Року 1722.

Звышъменованний полковник и наказний гетман з старшиною енералною, рукою власною.

На арк. 3 зв. написано детальний переказ наказу.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 695. Арк. 3-3 зв. Оригінал.

№ 23

1722, серпня 8. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Стародубський полк про переобрання ним із старшиною після смерті гетьмана Скоропадського управління над Україною до обрання нового гетьмана

Великого государя нашого его императорского пресвѣтлого величества Войскъ Запорожских полковник чернѣговский и наказный гетманъ Павелъ Полуботокъ з старшиною енералною.

Пану полковниковѣ наказному стародубовскому зо всею старшиною тамошнею, пп: сотником, атаманѣ, войтам и протчиим того полку старшим и меншымъ духовнимъ и свѣцкимъ, войсковим и посполитим обивателем и кождому, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуем сим нашим унѣверсалом, ижъ по обявленіи о смерти покойного ясневелможного его милости пана Іоанна Скоропадского, гетмана нашого, прежде сего імператорскому пресвѣтлому величеству от нас учиненном, получилисмо мѣсяця июля 19 д[ня] премощнѣйшую его імператорского величества грамоту за подписаніемъ всего Високопревосходителствующого Сенату к намъ присланную, з таковим указомъ, чтобъ до избрания другого гетмана всею Малороссию на мѣсцу гетманскомъ вѣдатъ и все оной управленіе чинит по правам малороссийского народу намъ, полковниковѣ черниговскому и старшинѣ енералной обще, и во всѣхъ дѣлахъ, и совѣтахъ, и посилках в Малую Россию унѣверсаловъ, имѣтъ сношеніе и сообщеніе з его превосходительством господиномъ бригадиром Велямино[вы]мъ, уже нынѣ до Глухова по указу его імператорского пресвѣтлого величества прибившимъ; прето мы, яко тотъ монарший его імператорского величества указъ со всяким повиновеніемъ исполняти должни, такъ чинячи о томъ в протчие полки Малой России публѣкацію, посилаемъ и в полкъ Старод[убовский] сей нашъ обявителний унѣверсалъ, з тимъ предложенемъ, аби всякъ з старшини и чернѣ, кому в чомъ войсковая или приватная будетъ якая нужда, описовался и удавался з оною до нас в Глуховъ, чего ради абы панъ полковникъ стародубовский сей нашъ унѣверсалъ во всемъ полку тамошнемъ опублѣковалъ обикновеннимъ порядкомъ, без найменшого замедления, жадаем пилно.

Данъ в Глуховѣ при печати войсковой Генералной канцелярии, августа 8, року 1722.

Звишъменованный полковникъ и наказний гетманъ, рукою власною.

Яковъ Лизогубъ[27], енералний бунчучний.

Семенъ Савичъ, писаръ войсковий енералний.

На початку має назву: Копия унѣверсалу о извѣщении гетмана наказного пана Павла Полуботка, полковника чернѣговского, року 1722, августа 18.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 610. – Арк. 333-336. Копія.
Там само. – Спр. 655. – Арк. 11-11 зв. В даті не позначене число місяця.

№ 24

1722, серпня 12. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження Василя Мовчана дозорцею гетьманських маєтностей на Шептаківщині, з регламентацією його обов'язків і прав

Вамъ ...[a] Василию Мовчану, дозорци волости Шептаковской, нехай будетъ вѣдомо, понеже по смерти ясневелможного его милости пана Скоропадскаго, Войскъ Запорожскихъ гетмана, получили мы монарший его імператорского всепресвѣтлѣйшого величества изъ правительствующого сенату указъ, дабы то маетности, на булаву гетманскую и на кухню належачые, въ свое завѣдоване принявши, доходовъ зъ оныхъ нѣкуда на сторону употреблять не велѣли, лечъ бы оные въ цѣлости содержали, теды во исполненіе того его імператорского повеленія, яко до протчиихъ дозорцовъ гетманскихъ обявителные о томъ укази наши послалисмо, такъ и вамъ, чрезъ сей унѣверсалъ нашъ предлагаемъ, не иншому кому, толко вамъ же, дозорчество и правленіе тоей Шептаковской экономии повѣраемъ и пилно приказуемъ, абысте обыкновенные въ ней господарскые устра[и]ваючи порядки до далшого указу нашого, всякіе прибели и доходи тамошные, збори тежъ денежные и хлѣбные, якые за живота покойного ясневелможного на домъ его гетманский употребляли были, вѣрно собирали и все, отъ мала до велика, въ цѣлости соблюдаючи, безъ вѣдома нашего отнюдъ никому на сторону подъ опасеніемъ жестокого наказанія не давали и брать не попускали, чего ради должисте всякые болшые и найменшые збори и користи виразно на реестрахъ у себе записовати и держати оные, жебы моглъ, когда воспросятъ объ оныхъ, подлинную зъ себе дати калкуляцію и виводъ, именно зась мѣете горѣлчаніе, въ Шептакахъ и во всѣхъ селахъ до Шептакувщини належныхъ, прибели шинковые, по прежнему горѣлку тамъ робячи, зѣбрати и другые шинкы,

[a] Пробіл в тексті копії.

где за владѣнія гетманского были, безъ жадной нѣ отъ кого перешкоди держати збожя, сколко ладного и неладного где въ стогахъ и молоченого на дворѣ и въ ямахъ есть, опрочъ того якое на горѣлку взиматися будетъ, содержати цѣло и ненарушно, и краденцію[a] сегорочную собравши, належите спрятати, и протчые, якые толко въ економіи Шептаковской суть дѣла и заводи господарскые, до управленія вамъ належные, повинные вы чинно и вѣрно устроевати и обо всемъ до насъ описоватися, войти ... и посполитые люде селъ тамошныхъ надлежащое послушенство и повиновеніе вамъ, дозорци шептаковскому, до дворца тамошнего по давному абы отдавали обикновенные, якъ дѣялося за покойного ясневелможного, побори и повинности вшелякіе вамъ же до збору вистатчали бъ безъ жадной противности, грозно приказуемъ и упоминаемъ, вы же, якъ зъ добръ тамошныхъ нѣчого нѣкому давати, такъ зъ подданныхъ нѣкого на сторону нѣ по чыемъ указу на роботизну посилати, или ихъ кому иншому, а не до дворца шептаковского, употребляты не повинны, варуемъ, а сколко якихъ добръ шептаковскихъ по умертвіи его велможности пана гетмана осталося, и сколко до дому гетманского, или куда въ сторону, взято, або вивезено, и на який расходъ употреблено, и еще, що именно по сее число есть на лице, яко то грошей, заводовъ, збожжя, статку, горѣлки и протчего, отъ мала до велика, все мѣете, заразъ списавши, до насъ на реестрѣ за рукой своею присилати, или сами тое заручное вѣденіе сюда въ Глуховъ привозити, пилно жадаемъ.

Данъ въ Глуховѣ зъ канцелляріи Войсковой Енералной, року 1722, августа 12 дня.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 17-17 зв. Копія.

№ 25

1722, серпня 14. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо обов'язку козаків Новомлинської, Сосницької та Шаповалівської сотень допомагати в ремонті Новомлинської греблі

Его імператорскаго священнѣйшаго величества Войскъ Запорожских полковник чернѣговский и наказний гетманъ Павелъ Полуботокъ з старшиною енералною.

Панамъ сотникамъ новомлинскому, сосницкому и шаповаловскому з тамошними урядамы, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежит, сим нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, поневаж пришла тая пора, же греблю Новомлинскую надлежит подчинити и угатити, чтобы под сее наступуючое осѣнное время не учинилася яковая от води шкода, того ради, яко здавна было такое обыкновеніе, что помянутая гребля не толко посполитимы людмы, но и козакамы, которіе

[a] Так у тексті.

дома сидят, ради ихъже всегдашнего свободного переезду, бывало оправляетъся, такъ и нынѣ по тому ж обыкновенію, барзѣй же з тоей греблѣ од млиновъ до двора Гетманского особливіе розмѣровіе пожитки одбываются, приказуемъ чрез сей унѣверсалъ, абысте такъ козаковъ, которіе тепер в домахъ знайдуютъся, яко и посполитих людей з возамы, заступамы, сокирамы и копаницямы, при приставахъ, висилали туда на греблю и велѣли оную добре подчинити и угатити, до якого гаченя греблѣ повинни всеконечне и мелники, млины свои тамъже мѣючие, всяк од себе по опредѣленію висилати людей в помощъ. А хтобы з помянутихъ мелниковъ оказовалъся тому ослушнимъ, таковому взглядомъ дозорцѣ тамошнего розмѣровихъ приходовъ не давати, но до общого в двор Гетманский спряту одбырати и одвозити.

Данъ в Глуховѣ, при Войсковой печати з Енералной Канцеллярiи, августа 14. Року 1722.

На звороті написано: О гаченю греблѣ Новомлинской.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 128. – Арк. 7- 7 зв. Копія.

№ 26

1722, серпня 15. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк про заборону українським купцям імпортувати і продавати голки, з огляду на монополію збуту голок, надану царем Петром I російським фабрикантам Томиліну та Рюміну

Пану полковниковѣ N, старшинѣ его полковой, сотникамъ и всѣмъ градскимъ и сѣлскимъ урядникамъ, и кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, симъ унѣверсаломъ нашимъ ознаймуемъ, ижъ принесена до насъ монаршая вспресвѣтлѣйшого имъператорского величества грамота зъ государственной иностранныхъ дѣлъ Коллегіи, на імя еще покойного ясневелможного его милости пана гетмана Скоропадскаго писанная, зъ тимъ объявленіемъ, что его имъператорское величество указалъ компанѣйщиком, Сидору Томилину и Панкрату Рюмину, въ Россійскомъ своемъ государствѣ, въ уездѣ Рязанскомъ, или где похотятъ, розмножити іголний заводъ, и оніе ігли во всей его величества державѣ продавати одни, а другихъ зъ заграницы и зъ иншихъ порубѣжнихъ мѣстъ отнюдь не въвозити[a], подъ запрѣщеніемъ взятя тихъ иголъ въ казну и зверхъ того наложеніемъ великого штрафа, а поневажъ помянутий компанѣйщикъ Сидоръ Томилинъ въ государственную Бергъ коллегію подавалъ доношеніе таковое, что хочай іменнимъ его имъператорского величества указомъ заприщено игли зъ иностраннихъ государствъ привозити, однакъ многіе, тотъ имъператорского величе-

[a] В копії написано “не вывозити”.

ства указъ презрѣвши, зъ Гданска[28], и зъ Шліонска и зъ протчіихъ порубѣжныхъ мѣстъ въ Россію и чрезъ малороссійскіе города отъ Азова[29] въ черкаскии городи[а] игли тайно привозятъ и въ продажу употребляютъ, отъ чего ихъ, компанѣйщиковъ, россійского дѣла игламъ продажи нѣтъ, и чрезъ тое имъ немалая есть остановка и убитокъ, того ради его імператорское величество, яко повелѣлъ везде въ государствѣ своемъ, и до насъ въ Малую Россію одправити монаршіе свои укази, чтобъ такихъ иголъ разныхъ чиновъ люде зъ за рубѣжа не привозили, но всеконечно покупали бы оные россійского дѣла, въ вѣдомѣ предречонныхъ компанѣйщиковъ будучого, такъ мы, на мѣстцу гетманскомъ правленіемъ всякихъ [мало]россійскихъ[б] дѣлъ нинѣ вѣдаючые, довлетворячи тому премощнѣйшому его імператорского величества указовѣ, и по оному во всѣ полки надлежащіе наши унѣверсали одправивши, предлагаемъ симъ же унѣверсаломъ и въ полкъ N к вишеизображеннымъ монаршимъ указомъ всякимъ торговимъ и гандлями бавлючимъся людемъ, якіе въ томъ полку N, суть зъ заграницѣ иголъ отъ сего времени вѣвозить[в] весма запрещаемъ, а вмѣсто оныхъ въ Малую Росію ввозити бъ и продавати игли російского дѣла, которые дѣлаютъся на заводахъ више обявленыхъ компанѣйщиковъ, а хто зъ нихъ, торговиковъ, до сего настоящого указу вивозные зъ за граници имѣетъ у себе игли, тимъ на спродане оныхъ даетъся сроку, въ той же монаршой грамотѣ означенного, полгода, ежели жъ и въ полгода будутъ непроданы, то по емъ, того сроку, оніе игли торговимъ малороссійскихъ заводовъ промишленникамъ вивезти за границу, или тыхъ же заводовъ компанѣйщикамъ, Томилину и Рюмину, продати самимъ …[г] по вийстю полрочного сроку отнюдъ уже чужесторонними иглами не торговать, подъ штрафомъ, а если хто нинѣшному [указу] явиться въпредъ въ преступленіи, таковий всякъ, узнавши якую за тое себѣ непомилную истрату, не отговарувалъся невѣданіемъ оного указу, чого ради, абы панъ полковникъ N заразъ въ полку своемъ сей унѣверсалъ нашъ вездѣ опублѣковалъ и особитый, вираженного въ немъ монаршого его імператорского величества указу, тщателное[е] имѣлъ, и под комендной своей старшинѣ приказалъ имѣти должное прилѣжаніе, пилно жадаемъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Войсковой Енералной Канцелляріи, августа 15 дня, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 18-18 зв. Копія.

[а] В копії написано “въ черкаский городъ”.

[б] В копії написано “россійскихъ”.

[в] В копії написано “вивозить”.

[г] Крапками позначено пробіл в тексті копії.

[д] Так у тексті, можливо в оригіналі було “особитое… тщание имѣлъ”.

№ 27

1722, серпня 15. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини значним військовим товаришам Андрію Лизогубу та Андрію Кандибі прибути в Глухів

Намъ зичливе приятелѣ пане Лизогубъ и пане Кандиба.

Бытности в[аших] милостей в Глуховѣ, поневаж нужная и пилная указуетъ потреба, а то для того же тут од насъ частіе, иле од сей часъ в інтересахъ войсковихъ в Полки бываютъ посилки, для якихъ мало кого при насъ найдуетъся, чого ради симъ нашимъ в[ашихъ] милостей засилаючи листомъ, приказуемъ, абысте за полученіемъ оного, оставивши всѣ домовіе забави, безъ жадного отлагателства, заразъ в Глуховъ до насъ приездили, взявши себѣ на два мѣсяцѣ провіанту, и повторе пилно приказуемъ.

З Глух[ова], августа 15. Року 1722.

В[ашим] милостемъ зичливіе приятелѣ, его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запор[ожского] полковник чер[ниговский] и наказний гетманъ Павелъ Полуботок.

Войсковый енералный писаръ Семенъ Савичъ.

Василий Жураковский, асаулъ енералний.

На звороті зазначено: Нимъ зичливимъ пріателямъ, пану Андрію Лизогубу и пану Андрію Кандибѣ, знатному товариству войсковому, пилно подати в Конотопѣ[30].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 55780. – Арк. 47. Оригінал з військовою печаткою.

№ 28

1722, серпня 16. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Гадяцький полк щодо грошового збору з посполитих, що живуть на землях державців та в маєтностях Гадяцького замку, на охочекомонне товариство

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежи[тъ] ...[a] особливе паномъ державцамъ, такъ духовного, якъ и мирского стану, въ полку [Гадяцкомъ] маетности свои мѣючимъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, поневажъ всегда прошедшыхъ годовъ по установленному обыкновенію денги стягалися на оплачене

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

помѣсячно охочокомонному товариству отъ посполитихъ людей зъ маетностей державскихъ, и до замку тамошнего Гадяцкого належачихъ, того ради жадаемъ ... и приказуемъ, абысте посланному зъ симъ нашимъ унѣверсаломъ для стягненя тыхъ грошей, не толко не боронили подданимъ своимъ, що одъ кого надлежитъ противъ давнего обикновенія видати гроши, [але] въ томъ зборѣ всякое[a] помоществованіе чиныли, якъ теперъ, такъ бы и въпредъ тая повинность зъ подданихъ ... безъ всякой спреки отдавана была, жадаемъ.

Данъ въ Глуховѣ, августа 16 дня, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 20. Копія.

№ 29

1722, серпня 17. Глухів – Лист Павла Полуботка і генерального писаря Семена Савича конотопському сотникові щодо покарання капітана Количева

Нашъ зичливый пріателю пане сотнику конотопский.

Листъ в[ашъ] милостинъ получилисмо, и з оного всѣ поступки нѣякогос кгренадерского Роппова полку капитана Количева з многими обыдами и озлобленіемъ в Конотопѣ над обывателями тамошними показанніе вирозумѣши, донесли объ онихъ в Малороссийскую Колегію, и просили з помянутого капитана управи, а что впред учинитъся, о томъ в[ашей] милости будетъ вѣдомо. Тилко смотри в[аша] милост того, чтобъ ваше, виписанное листом, донесене во всемъ было правдивое, и чрезъ тое впред бы не уросла якая трудностъ. Предлагаемъ в[ашей] милости и зичимо ему добраго здоровя.

З Глухова, Августа 17. Року 1722.

В[ашей] милости зичливе приятель, его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запор[ожского] полковник чер[ниговский] и наказный гетманъ Павелъ Полуботок.

Войсковый енералный писаръ Семенъ Савичъ[б].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54704. – Арк. 1. Копія.

---

[a] В копії написано "всякому".

[б] Наприкінці зазначено "Самая подлинная тертѣна".

№ 30

1722, серпня 18. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо здійснення військовим товаришем Мануїлом Зіневичем ревізії в селах, належних на гетьманську булаву

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, а особливе старостамъ, войтамъ и протчіимъ, маетностей на булаву гетманскую належнихъ, жителямъ, именно, Великого [и] Малого [Самбора], Подлипного[a], зъ прислушаючими туда жъ другими селами и приселками, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ получили мы указъ імператорского пресвѣтлого величества, зъ высокоправителствующаго сенату присланный, чтобъ намъ всѣми маетностями, на гетмана належними, вѣдать и збори всякые збирать по прежнему, а держать бы оніе въ цѣлости, не употреблая оныхъ нѣ на якые расходи безъ указу, сего ради въ помянутіе села Великий и Малий Самбори, въ Подлипное, и въ дворци тамошные, посилаемъ пана Мануила Зиневича, товариша войскового, которому яко полѣцилисмо и приказали, абы, приехавши въ тые села и дворци, о всѣхъ тамошныхъ господарскыхъ поименныхъ скотинныхъ и протчіихъ повисткахъ и зборахъ до найменшого, ничого не опускаючи, учинилъ обстоятелную пилную и и правдивую ревѣзію, сколко чого теперъ обрѣтаетъся, и що по смерти покойного пана гетмана хто и куда взялъ именно, такъ абы старости тамошные, такожъ и войти, чого помянутий нашъ посланный у ныхъ спроситъ, истинное обо всемъ безъ всякой утайки учинили ему обявленіе, а онъ всю тую ревѣзію, на особливихъ справивши реестрахъ, мѣетъ сюда къ намъ за своею рукою и вашими привозити, одъездячи одътоль онъ же, посланный нашъ, долженъ приказати старостамъ и войтамъ тамошнимъ, дабы оны все [с]оставленное по ревѣзіи его нѣкуда никому, безъ указу нашого, найменшой рѣчи не отъдаючи, держали въ цѣлости, пилно приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Войсковой Генералной Канцелляріи, августа 18 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 24-24 зв. Копія.

---

[a] В копії тут і далі написано – "Подлинного, Подлинное".

№ 31

1722, серпня 19. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк щодо недопущення притягнення козаків до посполитих повинностей та регламентації здійснення належного судочинства в полку

Пану полковниковѣ N, всей старшинѣ полковой тамошней ...[a] сотникамъ, атаманамъ, войтамъ и протчіимъ въ городахъ и селахъ обрѣтаючимъся урядникамъ, такожъ ... державцамъ духовнымъ и свѣцкимъ, въ томъ полку маетности свои мѣючимъ, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, предлагаемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ небезъизвѣстно есть всѣмъ, такъ старшинѣ, яко и подчиненнымъ полку N войсковимъ и посполитимъ обывателямъ и духовного чина людемъ о монаршихъ его імператорского пресвѣтлого величества, въ печатной зъ високоправительствующого сенату присланой інструкціи, выраженныхъ указахъ, и передъ симъ во всѣ полки малороссійскіе розосланыхъ, въ которыхъ между иншими пунктами и о козакахъ предложено, жебы ихъ къ работамъ посполитимъ не принуждати и чрезъ тое онымъ не чинити трудности и отягощенія, а нинѣ зъ Малороссійской коллегіи обявителнымъ его імператорского величества указомъ до насъ писано, жебы ... козаковъ и протчіихъ посполитихъ въ той коллегіи прошеніемъ своимъ обявляютъ, что въ полкахъ по городахъ полковники и сотники, и протчая старшина во время суда берутъ у ныхъ наклади, такожъ и принуждаютъ ихъ по прежнему въ работу, отъ чего оны приходятъ въ велыкое разореные, сего ради мы по оному его імператорского величества указу и по особливой званыя нашего должности, завстягаючи ... одъ таковихъ неслушнихъ и дерзновенныхъ поступковъ и остерѣгаючи, жебы который зъ старшины и другихъ зъ урядниковъ и державцовъ, на комъ тое указу монаршое преслушаніе объявится, на чести и здоровю не пострадалъ, при одправленіи о томъ во всѣ полки малороссійскіе нашихъ унѣверсаловъ, посилаемъ оный и въ полкъ N зъ тимъ упоминанемъ и указомъ, абы панъ полковникъ тамошний, панове старшина полковая, сотники, державци духовніе и свѣ[ц]скіе, атамани и протчіе урядники, и отнюдъ нихто, не дерзали козаковъ до приватныхъ своихъ работизнъ принуждати и употребляти, но мѣютъ они, козаки, при своихъ свободахъ зостаючи, толко войсковіе чину ихъ козацкому пристойные, яко то случаючиеся на службу монаршую походи, виправи на стойку, посилки зъ писмами, поездки въ провожатихъ и другие подлугъ давного званія своего козацкого отъбувати и исполняти услуги, такожъ абы нѣ самъ панъ полковникъ, анѣ старшина городовая и сѣлская, войсковимъ и посполитимъ людемъ накладами при судахъ убитку и разоренія не наносили ... въ томъ подлугъ правъ малороссійского народа, якъ указъ его імператорского величества повелѣваетъ, справовалися, бо если хто вишше писанному явиться прослушенъ, а опослѣ тое на него донесено и въ

---

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

правду доказано будетъ, таковый безъ пощадѣныя, якого бы не былъ чину, знатно наказанъ будетъ, деклярyемъ, а суди вездѣ въ полку тамошнемъ мѣетъ отъ сего часу панъ полковникъ со всякимъ надлежащимъ устроити порядкомъ, жебы не самъ онъ, и не одинъ судя, але въ присудствіи и другой старшины тамошной, такожъ безъ урядовыхъ, толко бы честныхъ и разумнихъ особъ, которихъ нарочно тому опредѣляти надлежитъ, справи судовые въ судебной избѣ разсмотрувалъ и рѣшалъ бы обще совѣстно[а] по истиннѣ, якъ право и самая слушность указуетъ, безъ жадного пристрастія и неправости, не норовячи нѣкому и не посягаючи нѣ на кого, якимъ порядочнымъ образомъ, абы и въ сотенныхъ того полку городахъ урядники суди по своему званію одправовали, а особливе по селахъ, где якъ слишно намъ, атаманя и войти въ шинковыхъ дворахъ при платицѣ, за которого совершенное и зрѣлое въ справахъ разсужденіе быти не можетъ, судятъ и на винного шию напиваютъ, чтобъ одселъ въ пристойныхъ мѣстахъ, не пянственнымъ, но трезвимъ и совѣстнимъ умомъ людей жалобливихъ зъ обжалованними справи слухали и окончували, корчемніе же суди абы вовся одставлены и скорененны были, грозно подъ опасеніемъ строгого[б] караня приказуемъ, ежели ж хто, сѣлскимъ, албо сотеннимъ не доволствуючись судомъ, апелліоватиметъ до полкового или зъ полкового суда до Войскового Енералного, теды мѣютъ суди, предъ которими тотъ апеллянтъ судимъ былъ, писменное за руками своими требуючой сторонѣ дати свѣдительство съ подлинною въсеей справи и контроверсіи обоихъ сторонъ описю изясненемъ, якимъ порядкомъ оная точилася, слухана и окончена была, що все абы неиначей дѣялося, подесяте пилно и сурово приказуемъ и упоминаемъ, сей унѣверсалъ панъ полковникъ N везде въ полку своемъ обикновеннимъ порядкомъ опублѣковати повиненъ, а когда оный получитъ и що по тому чинено будетъ, абы о томъ всемъ писменно къ намъ отвѣтствовалъ, пилно, пилно приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Енералной Канцелляріи Войсковой, августа 19 дня, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 25-26. Копія.

№ 32

1722, серпня 21. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини посполитим Самбірської маєтності, належної на гетьманський уряд, виконувати повинності, зокрема зорати поля та зібрати збіжжя

Вамъ, войтамъ самборскому и другихъ селъ, до Самбора належнихъ, зъ всѣми посполитими людми, нехай будетъ вѣдомо, ижъ увѣдомилися мы отъ старости вашого самборского, что вы въ надлежащыхъ до дворца тамошнаго

[а] Імовірно в оригіналі було – "совѣтно".

[б] В копії написано "срошого".

работизнахъ не хочете должного отъ себя послушенства ему, старостѣ, отъдавати, отъказуючи оному, прето симъ указомъ нашимъ, засилаючи васъ, грозно упоминаемъ, абысте по прежнему всякое подданское послушаніе и повинность ему, старостѣ, яко одъ насъ зъ потверженіемъ полѣценное себѣ до управленія господарство тамошное мѣючому, свѣдчили и належные побори до рукъ его безъ жадного противенства отъдавали, а понеже ясне велможная еи милость панѣ гетманова Скоропадская, опрочъ заборовъ, и воли робочые одтоля, зъ самборской маетности, на урядъ гетманский прислушаючой, до Быкова побрать велѣла, того ради надлежить всеконечно вамъже, подданнымъ, поочередно[а] своими волами поля, якые тамъ въ Самборщинѣ суть, зъорати и нинѣшную пресценцію збожа, куда потреба, звозити, ежели ...[б] дастъся намъ чути о якомъ сопротивленіи въ томъ, то велимо таковыхъ сюда въ Глуховъ зисковати и тутъ безъ пощадѣнія карати, непремѣнно деклярyемъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ канцелляріи генералной войсковой. Августа 21 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 27. Копія.

№ 33

1722, серпня 21. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини в Миргородський полк про збір медової десятини за Дніпром

Вѣдомо ...[в] зъ прежнихъ нашихъ листовъ, что, по состоявшомся монаршому его імператорского величества указу, надобно всѣ доходи малороссійскіе хлѣбніе, денежные и протчіе, а особливе на булаву и кухню гетманскую належніе, збырати и зде въ Малороссійской коллегіи превосходителному его милости господину брегадиру Веляминову вѣдати, о чомъ его превосходителство поединожди[г] ... високимъ імператорского величества указомъ предлагалъ, припоминаючи, что вибору медовой десятини зъ полковъ давно пришла пора, а поневажъ мы естесмо известни, же въ полку Миргородскомъ[31], барзѣй зъ за Днѣпра, въ пограничнихъ въ державѣ всепресвѣтлѣйшого государя нашего обрѣтаючихся мѣстахъ, то есть быти що медовой десятини, которая тамъ и неладно прошлихъ годахъ разъ, не безъ спору пановъ поляковъ, а потимъ уже свободно виобірался, одколъ и до двору покойно[го] ясне велможного было прислано, а и въпредъ надѣятися уже безъ спорного[д] взятку, одътолъ тоей повинности, якъ зъ листа до

[а] Так в тексті копії написано "почережно".

[б] Крапками зазначено пробіли в тексті копії.

[в] Крапками позначено пробіл в тексті копії.

[г] Так у тексті, імовірно мало бути – "непоединожди".

[д] У тексті написано – "сорного".

покойного ясневелможного одъ его милости пана полковника миргородского и зъ другого, до его милости, одъ Марковского зъ за Днѣпра писанного, якого копія тутъ въ Енералной Войсковой Канцеллярiи естъ, вирозумѣлисмо, того ради за согласиемъ его превосходителства господина брегадира ординуемъ нарочно сей листъ до ... и пилно повелѣваемъ, абы якъ найскорѣй обстоятелное намъ учинилъ извѣстіе, много тамъ знайдуеться тихъ пасѣкъ и оніе, которихъ именно обывателей[а], суть чого ради добросовѣстнихъ якихъ виборчихъ, не зъ такою тилко купою людей, якъ въ прошлихъ годахъ, зъ опачного пановъ поляковъ мнѣнія невинная уросла была трудность и турбація, але зъ людми певними и осѣдлими пошли ... въ мененніе мѣстца за тоею десятиною неоткладно, и придай еще къ тимъ съ потребу людей же зъ возами, которими можно[б] бъ было, вибивши пчоли, тоей десятини привезти зъ оной медъ въ цѣлости до ... мѣстъ тожъ въ цѣлости, не дѣваючи его нѣгде и единой кварти, одсилати той медъ зъ добримъ приставомъ до Замку Гетманского въ Гадячъ[32], который бы тамъ отдалъ оний зъ роспискою, а сколко всего будетъ, вѣрно обяви ... чрезъ листъ свой для донесенія его милости господину брегадиру, токмо тимъ виборчимъ, которихъ ... виправлятимешъ, грозно запрети, чтобы найменшой зачепки отнюдъ не учинили зъ стороною полскою, и [въ] тамошніе ихъ кгрунта за границу не уходили, чрезъ що бы зънову не было якой пенѣ и лишного клопоту, упоминаемъ и при томъ зичимъ ... доброго здоровя.

Зъ Глухова, августа 22 дня, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 28-28 зв. Копія.

№ 34

1722, серпня 24. Глухів – Відкритий лист Павла Полуботка і генеральної старшини, відпущеному з московського ув'язнення кобеляцькому жителю Федору Бреславченку, на вільний проїзд додому і вільне там проживання

Ознаймуемъ симъ нашимъ писаніемъ каждому, кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, а именно ...[в] старшинамъ, въ городахъ и селахъ малороссійскихъ обрѣтаючимъся, ижъ по указу всепресвѣтлѣйшого государя нашого, его величества імператора и самодержца всероссійского, и по рѣшенію одъ государственной іностранныхъ дѣлъ Коллегіи, Полтавского полку[33] кобеляцкий житель Федоръ Бреславченко, зъ великого города Москви зъ туремного двора (:на которомъ держалься зъ прошлого 1713 году, а дѣла объ немъ ни въ Коллегіи

[а] У тексті написано – "обыватели".

[б] У тексті написано – "тошно".

[в] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

іностранной, ни въ Земской Московской Канцелляріи не взискалося:) отпущеный, прибувши въ Глуховъ, явился мнѣ, полковнику чернѣговскому и старшинѣ енералной, сего настоящого году, августа 21 числа, зъ одпускнимъ зъ тоей же коллегіи іностранныхъ дѣлъ виданнимъ писаніемъ, въ которомъ поневажъ виражено, чтобы помянутому Федору Бреславченку позволити жити въ прежнемъ его мѣстѣ, того ради мы, объ немъ въ Малороссійской коллегіи іхъ милостемъ колле[ги]атамъ обявивши, одпустили оного Бреславченка зъ симъ листомъ нашимъ одкритимъ, зачимъ всякой старшинѣ городовой и сѣлской прекладаемъ, абы ему, Бреславченку, на трактѣ, до Полтави[34] лежачомъ, везде доброволный былъ пропускъ, а когда прибудетъ въ Полтаву, то явитъся тамъ наказному полтавскому полковниковѣ, пану Якову Черняку[35], и одътоль миетъ онъ, Бреславченко, подлугъ данного себѣ позволеня въ прежное свое мѣсто оди[й]ти [и] тамъ вѣрно и ... свободное провадити мешкане, безъ жадной одъ старшини, до далшого указу, трудности и тяжести.

Данъ въ Глуховѣ, августа 24 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 29. Копія.

№ 35

1722, серпня 25. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про збір з купців ярмаркового мита в Кролевці кролевецьким наказним сотником Семеном Григоровичем і військовим товаришем Захаром Калиновським

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, а меновите купцамъ и другимъ промишленникамъ великороссійскимъ и малороссійскимъ, такожъ зъ заграници Полской и Литовской приезджаючимъ людемъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ вѣдаючи мы, что наступаючого мѣсяца септебріа въ 1 день обикновенно одправуетъся ярмарокъ въ мѣстечку Кролевцу, опредѣляемъ ... [а] Семена Григоріевича, наказного сотника тамошнего, и Захарія Колѣновского, товариша войскового, для вибору по указу імператорского пресвѣтлого величества надлежащой ярмарковой повинности, которая было беретъся на дворъ гетманский, жебы оную, по чему отъ чего доводитъся праведно вибирати одъ вишныхъ, средныхъ и мѣлшихъ товаровъ, и одъ каждой продажной вещи по обикновенію, не обходя никого и нѣкому нѣчого не уступая, по чому ... рѣчи и одъ кого [в]озмутъ, повинни въ сущую правду на особливомъ записовати реестрѣ для достовѣрного ... обявленія, а такъ ярмарковую повинность вибравши, помянутые ... Григоровичъ и Калѣновскій, по самой істиннѣ должны буд[у]тъ ввесь

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

тотъ сборъ, безъ найменшой утайки, привезти въ Глуховъ цѣло и вѣрно въ Малороссійскую Коллегію, понеже оного Малороссійская коллегія указомъ его імператорского величества требуетъ, зачимъ[а] всякые купци великороссійскіе и малороссійскіе и заграничные, которіе толко будутъ въ Кролевцѣ на ярмарку, абы одъ гендліовъ своихъ великихъ и малихъ надлежащую ярмарковую повинность, почому доводиться, оддавали безъ всякой противности, а старшина кролевецкая имъ, посланнымъ нашимъ, въ чомъ востребуютъ в якое въ время того ярмарку, свѣдчили въ помоществованіе, пилно приказуемъ.

Данъ при войсковой печати зъ Енералной Канцеллярііи, августа 25 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 30-30 зв. Копія.

№ 36

1722, серпня 25. Глухів – Інструкція Павла Полуботка і генеральної старшини про збір з купців ярмаркового мита в Кролевці кролевецькому наказному сотникові Семену Григоровичу і військовому товаришеві Захару Калиновському

Ехать имъ въ мѣсто Кролевець и изчислить возы купеческіе болшіе, средніи и мѣлкіе, а по изчисленію брать ярмаркову повинность таковимъ образомъ, отъ возовъ купеческихъ шліонскихъ, московскихъ … [б] кромѣ жидовскихъ, по двѣ гривни, зъ средныхъ возовъ одъ крамарей по гривнѣ, или по чотири алтина, з мѣлкихъ, отъ коробейниковъ, по 2 алтина, а зъ прежныхъ возовъ и одъ … тамошнихъ не брати, зъ соли продажней … по 2 алтина отъ воза, с продажней горѣлки скотного[в] отъ куфи по 2 гривни, с продажней дачею по 2 алтина зъ куфи … зъ циганъ ярмаркового, кромѣ того что циганскому атаману платятъ, 2 рубля зъ продажныхъ лошадей и скотинъ, зъ купца и продавца по 2 копѣйки, зъ волоского вина зъ бути … ярмаркового по 6 алтинъ [и] по 4 денги, и отъ протчіихъ продажныхъ вещей, якіе не прилучатъся, должны предречоные зборщики обикновенно по разсмотренію взимати ярмарковую належитость, не обходячи нѣкого, и однюдъ нѣчого нѣкому не упускаючи.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 32. Копія.

[а] В копії написано “зичимъ”.

[б] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[в] Так у тексті копії.

№ 37

1722, серпня (25). Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Кролевець, з наказом приймати до обігу російську монету, за винятком фальшивої

Всѣмъ обще и кождому зъособна, кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, особливо старшинѣ городовой кролевецкой, симъ нашимъ унѣверсаломъ ознаймуемъ, ижъ донеслося намъ вѣдати, что въ Кролевцѣ знать …[а] бракуютъ копѣйчаною его імператорского величества монетою, чого барзѣй тамъ подъ часъ нинѣшнего ярмарку Симіоновского[б] сподѣватися, а поневажъ зъ того бракованя одна тилко между людми бываетъ трудность, которую пресѣкаючи неразъ предъ тимъ, одъ покойного ясневелможного его милости пана гетмана Скоропадского были во всѣ полки унѣверсали [посланы], грознимъ его імператорского величества указомъ браковати грошми воспрещаючие, того ради поколя вскорѣ и одъ насъ, по указу монаршомъ въ Малой Россіи правленіе содержащихъ, о томъ енерално везде въ городахъ и селахъ Гетманского [рейменту] будетъ предложено, теперъ старшину кролевецкую и всѣхъ обще тамошнихъ и ярмарковихъ людей увѣщеваемъ и тимъ же … імператорского величества указомъ повелѣваемъ, абы нѣхто, особливе зъ купеческихъ великороссійскихъ и малороссійскихъ людей, въ нинѣшномъ ярмарку кролевецкомъ и въпредъ, жадною мѣрою копѣйками не браковалъ, опрочъ фалшивыхъ мѣднихъ оловянихъ и срѣбнихъ, тихъ которие на обидвѣ сторони весма суть гладкіе, а если хочъ мало и на одной сторонѣ въ срѣбнихъ копѣйкахъ знакъ будетъ копѣйчаный, таковие, каждый бы въ куплѣ и продажѣ бралъ безъ всякой змаги и противности, чого всего барзѣй старшина кролевецкая смотрѣти повинна, а ежели кто колвекъ покажетъся быти спречнимъ, и ониими копѣйками браковатиметъ, такого безъобходно повелѣваемъ урядникамъ кролевецкимъ до туремного брати вязеня и непоблажно карати.

Данъ зъ Глухова, августа … дня. Року [1722].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 31-31 зв. Копія.

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] В тексті копії написано “ситіоновского”.

№ 38

1722, серпня 25. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини до опішнянського сотника Романа Корицького та інших власників селітренних промислів щодо надання визначеної частки селітри за теперешній і минулі роки, з представленням квитів за раніше здану селітру

Вамъ, паномъ Роману Корецкому[36], сотниковѣ опушнянскому, Роману и Якиму Баляснимъ, Івановой Тимченковой, Роману Коростовцу, Івану Онофрѣевичу нехай будетъ вѣдомо, ижъ яко за нинѣшний годъ не отдавали ... [а] а за нѣсколько прошлыхъ годовъ не додали по обыкновенію належитой зъ майдановъ своихъ селѣтраной повинности, такъ абысте, по обявленію сего унѣверсала нашого, за настоящій рокъ и за прошліе всю тую повинность, що на комъ доводиться, привозили въ Глуховъ самы, взявши съ собою квити, которіе вамъ за який годъ въ уищеню оной селѣтраной належитости были одъселя давани, мѣете зась кожди[й], що кому надлежитъ, привозити сюда селѣтру самую добрую, мотрованую, пилно предлагаемъ и приказуемъ, понеже нынѣ указомъ его імператорского пресвѣтлого величества всякихъ войсковихъ и протчіихъ порядковъ смотрить въ Малой Россіи намъ повелено.

Данъ въ Глуховѣ при войсковой печати, зъ Енералной Канцелляріи, августа 25 дня, 1722 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 33. Копія.

№ 39

1722, серпня 27. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення Якову Андрієвичу зібрати в полках, де культивується тютюн, тютюнову десятину

Его імператорского величества Войска Запорожского іхъ милостемъ панамъ полковникамъ, обознимъ[б], судіамъ, писарамъ, асауламъ и протчіимъ урадовимъ особамъ, такожъ ... [в] державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ, и каждому, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ,

---

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] В копії написано "и вознимъ".

[в] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

понеже пришла тая пора, въ которую обикновенно беретъся на дворъ гетманскій тютюнная десятина зъ полковъ, тихъ где тютюнъ сѣетъся, а нынѣ по указу імператорского пресвѣтлого величества велено всѣ доходи, на гетмана належніе, збирати по прежнему, того ради опредѣлилисмо въ полки, въ якіе надлежитъ …[Якова] Андрѣевича, которому, яко полѣцилисмо и приказали помянутую тютюнову десятину по давномъ обыкновенію вибирати, и на особливомъ мѣстцу въ добромъ спрату, где самъ онъ усмотритъ, зложити и держати въ цѣлости до далшого указу, такъ аби каждій, одъ кого тая десятина принадлежатиметъ, оддалъ оную безъ найменшой противности и ослушанія, а … старшина людей нарочитихъ, якихъ посланний нашъ для одправленія въ другіе мѣсца, где самъ бити не можетъ, за вибором тоей же десятини людей востребуетъ, такожъ сколко надобно будетъ подводъ звозити оній десятній тутюнъ зъ рожнихъ мѣсцъ до одного спрату, давали би немедлено, толко долженъ предреченій зборщикъ означенную десятину тютюнную по самой истинѣ, никому не попускаючи, всю обстоятелно и вѣрно вибрати, варуемъ, упоминаемъ и пилно приказуемъ.

Данъ зъ Енералной Войсковой Канцелляріи, при печати войсковой же, въ Глуховѣ, августа 27 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 35-35 зв. Копія.

№ 40

1722, серпня 27. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк N-полковникові щодо з'ясування на вимогу Малоросійської колегії обсягу грошових, хлібних та інших зборів в полку, з розпорядженням приїхати у цій справі з старшиною і урядниками до Глухова

Хочай ни единократне писалисмо до …[а] жебысь безъ важного умедленія прислалъ до насъ обстоятелное зо всего полку, за подписомъ руки своей и другой старшини, вѣденіе о[б] всѣхъ биваемихъ въ полку тамошнемъ грошевыхъ, хлѣбныхъ и протчіихъ сборахъ, що колвекъ въ якихъ городахъ, одъ чого, почому и на кого передъ тимъ вибиралося, и що особно до ратушей взимало[ся], зъ якихъ іменно доходовъ, да й зборщиковъ зъ каждого города и мѣстечка по два человѣка зъ мѣщанъ самихъ достатнѣйшихъ, вѣри годнихъ и писменныхъ людей вибравши, присилалъ бы … такожъ чимъ найскорѣй сюда въ Глуховъ, а поневажъ до сего часу ни вѣденія, такожъ ни опредѣленныхъ къ тому збору людей, не присилаешъ … а намъ тутъ немалая заходитъ трудность, же Малороссійская коллегія повсякъ день за непрестаннимъ упоминаніемъ требуетъ одъ

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.
[б] В копії написано – "и".

насъ указомъ імператорского величества зъ всѣхъ полковъ подлинного на писмѣ виденія зъ обстоятелнимъ изъясненіемъ о помянутихъ денежныхъ, хлѣбныхъ и всякихъ зборахъ, о якихъ мы, не будучи извѣстны, не можемъ оного тутъ учинити, того ради, якъ до инныхъ полковниковъ писалисмо, жебы взявши съ собою по человѣку зъ старшини полковой и сотенной, и побравши всѣхъ городовыхъ войтовъ, о всѣхъ, якіе где суть, сборахъ добре свѣдомихъ и означенныхъ к тимъ зборамъ зборщиковъ, приездили сюда въ Глуховъ ... такъ и до ... посилаючи наскоро сей нашъ листъ пилно, а пилно жадаемъ, абы ... заразъ, за вичитанемъ оного, поручивши кому справному свое въ полковомъ городѣ правленіе, а взявши съ собою зъ старшины полковой и зъ сотниковъ по человѣку, а зъ города по войту и бурмистру, вѣдаючомъ добре всѣ городовые и протчіе доходи, и при ныхъ по два человѣка зборщиковъ мѣщанъ самихъ достатнѣйшихъ вѣри годныхъ и книжныхъ людей, якъ о томъ и передъ симъ выразне до ... посилаючи, приездилъ къ намъ зъ пилностю сюда въ Глуховъ для спораженя обстоятелного о всѣхъ зборахъ віденія, такого яко тутъ требуетъся, и зборщиковъ при ономъ виправилъ, однакъ, хоти ... и самъ за симъ листомъ непремѣнно зъ предреченною старшиною сотенною и городовою (:приказавши оной на своемъ мѣстцу въ городахъ [для] управленія порядковъ направленныхъ людей оставытъ[а]:), яко наипилнѣй къ намъ приездити, по отъездѣ зась ... полку, если бы случилося въ якомъ городѣ, або мѣстечку, быти ярмарку, то прикажи ... урядникамъ того города или мѣстечка, жебы ярмарковый доходъ поручили вибирать подлугъ тамошного обыкновенія вѣрнимъ якимъ и добросовѣстнымъ людемъ, ижъ бы вибирали оный праведно, и що у кого озмутъ, все бъ тое мѣли записанное до реестру, да й въ цѣлости бы тие виборные гроши удержали до указу далшого, поневажъ оные надлежатиметъ тамъ же виборчимъ всѣ за рукъ своихъ отдать, кому указъ будетъ, подъ присягою упоминаемъ.

Зъ Глухова, августа 27 го, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 37-37 зв. Копія.

№ 41

1722, серпня 27. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Коропську сотню щодо постачання провіанту в Кролевецьку сотню, для розташованих там російських солдатів, переведених з Коропської сотні

Вамъ, пану сотнику коропскому зъ урядомъ, такожъ пп: державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ, въ той сотнѣ маетности свои мѣючимъ, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, поне-

[а] В копії написано – "остановытъ".

важъ по указу імператорского величества роти полковъ гварнѣзону здешнего глуховского для близости къ самому городу Глухову, ради нѣкоторихъ полковихъ інтерессовъ, станціею перемѣнены зостали, а імено такымъ порядкомъ, же тіе стоялци, которие въ сотнѣ Короповской квартери имѣли на[й]доватися, теперъ въ Кролевецкой сотнѣ, а провіантъ они[м] зъ прежнихъ ихъ квартиръ, въ помянутой Коропской сотнѣ опредѣленний, получати надлежитъ, который въ сотеный городъ Кролевецъ привозити треба, чому и репартиція зъ канцеляріи Гварнѣзонъной, откуду бы на сколко человѣкъ провіянту видавано, справлена, того рады, яко зъ цѣлои сотнѣ Короповской подлугъ нинѣшнего опредѣленія надлежитъ … въ сотню Кролевецкую зъ тихъ же квартиръ, на якихъ прежде оніе стояли, собравши, ввозити, такъ абы панъ сотникъ коропский, урядники тамошніе городовіе, такожъ державцѣ, якіе въ той сотнѣ маетности свои маютъ, за обявленіемъ себѣ ново правленой той репартиціи, приказавши зъ надлежащихъ квартиръ провіантъ вибрати, имено одному человѣку на мѣсяць по два четверички въщерть, безъ натопту, ржаной муки, по гарцу крупъ, по два фунти соли, въ мясоидніе дни[a] по шесть фунтовъ сала, а на постніе [в]мѣсто сала на цѣлой мѣсяць по шесть шаговъ на пристани до сурового провіанту, велѣли они одвозити въ самий городъ Кролевецъ, который тамъ одъ господъ оффѣцеровъ подлугъ тоей же репартаціи на своихъ подленихъ солдатовъ, безъ задержанія подводниковъ, приниматися мѣетъ, объявляемъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Енералной Войсковой Канцелляріи, августа 27 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 38-38 зв. Копія.

№ 42

1722, серпня 27. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини Федору Чуйкевичу на збір медової десятини в Переяславському полку

Варіант І

Пану полковниковѣ наказному переяславскому зо всею полку того старшиною, а особливе …[6] сотникамъ, атаманамъ, войтамъ городовимъ и сѣлскимъ, и протчіимъ того полку войсковимъ и посполитимъ обывателямъ ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ яко за гетманства покойного пана Іоанна Скоропадского … была зъ полку Переясловского[37] на дворъ его гетманский медовая десятина, такъ и теперъ того не отпускаючи, поневажъ и указъ его імператорского пресвѣтлого величества получилисмо, дабы всякые доходи гетманскые збирать по прежнему, посилаемъ и въ полкъ Переясловский пана Федора Чуйкевича,

[a] В копії написано “и на мясо и на иніе дни”.

[6] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

знатного товариша войскового, полецивши и приказавши ему, абы онъ обыкновеннымъ порядкомъ тую по чому належитъ десятину вибиралъ, которую чи въ самомъ городѣ Переясловлѣ[38], чили въ слободцѣ Чеховцѣ и дворцѣ тамошнемъ, усмотрѣвши приличний къ тому спрятъ, зложити мѣетъ до далшого указу, а где не доставатиметъ взяти десятини, то должно тамъ одъ уля пчолъ брать очковой повинности по два алтина, зверхъ зась того ниякихъ болшъ злишнихъ взятковъ, подъ опасеніемъ штрафа, неопустно вимагати не надлежитъ, упоминаемъ, докладываемъ тутъ же и о козакахъ, что хочай подлугъ давныхъ правъ и войсковыхъ уставовъ, респектовъ козацкихъ служебъ ихъ, подобало бъ одъ тоей десятинной повинности учинити оныхъ свободними, о чемъ мы и въ коллегію Малороссійскую писали обстоятелно, но понеже Малороссійская коллегія предложила намъ указомъ імператорского величества, чтобъ тую десятину во всемъ полку Переясловскомъ и въ присутствующихъ къ оному сотняхъ, селахъ, деревняхъ и слободахъ, якого ни были бъ званія, везде вибирано, того ради абы вишше намененный зборщикъ везде въ полку Переясловскомъ, никого не обходя, по тому его імператорского величества указу надлежащую медовую десятину вибиралъ, зачимъ абы панъ полковникъ наказний переясловский и протчіе того полку урядники градскіе и сѣлскые, въ чомъ надобно будетъ, а барзѣй когда онъ, нашъ посланный, для оправленія въ другіе мѣстца, где самъ быти не можетъ за краткостію времени, ради вибору тоей же десятини людей востребуетъ, такожъ сколко треба подводъ, [щобы] звозити оный десятинный медъ зъ рожныхъ мѣстцъ до единого спряту, давали бы немедленно, толко жъ долженъ предречоный зборщикъ означенную десятину самъ, и хто одъ его за оною будетъ посиланъ, по самой истиннѣ (:на чомъ должни и присягу виконати:), нѣкому нѣчого не упущаючи, всю обстоятелно и вѣрно вибрать, пилно приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Канцелляріи Енералной[a], при печати войсковой, августа 27 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – спр. 655. – Арк. 39-39 зв. Копія.

Варіант ІІ

1722, серпня 29. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини [Федору Чуйкевичу] на збір медової десятини в Переяславському полку

Пану полковниковѣ наказному переяславскому зо всею полку того старшиною, а особливе пп: сотникамъ, атаманамъ, войтамъ городовимъ и сѣлскимъ, и протчиимъ того полку войсковимъ и посполитимъ обивателямъ ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ яко за гетманства покойного Іоана Скоропадского [з]бырана была въ полку Переясловскомъ на дворъ его гетманский медовая десятина, такъ и теперъ того не отпускаючи, поневажъ и указъ его імператорского

[a] В копії перекручено – "Ереналной".

пресвѣтлого величества получилисмо, дабы всякые доходи гетманскые збирать по прежнему, посилаемъ и [въ] полкъ Переясловский [пана Федора Чуйкевича] ...[а] знатного товариша войскового, полецивши и приказавши ему, абы онъ обыкновеннымъ[б] порядкомъ тую по чому надлежитъ десятину вибралъ, которую чи въ самомъ городѣ Переясловлѣ, чили въ слободцѣ Чеховцѣ, дворцѣ тамошнемъ, усмотрѣвши приличний къ тому спрятъ, зложити мѣетъ до далшого указу, а где не доставатиметъ взяти десятини, то должно тамъ одъ уля пчолъ брать очковой повинности по два алтина, зверхъ того ниякихъ болше излишнихъ взятковъ, подъ опасеніемъ штрафа, ... вимагати не надлежитъ, а мѣетъ онъ, посланний нашъ, по указу імператорского пресвѣтлого величества, зъ коллегіи Малороссійской присланомъ, тую медовую десятину во всемъ полку Переясловскомъ и въ присутствующихъ къ оному ... сотняхъ, селахъ, и деревняхъ, и слободахъ, якого ни били бъ званія, никого отнюдъ не обходячи, по самой істинѣ везде вибрати, зачимъ абы каждий зъ полчанъ переясловскихъ тую повинность медовую опредѣленому зборщику оддавалъ безъ найменшой противности, а когда онъ, посланый, за краткостию времени и за опузненемся, где самъ быти не можетъ, востребуетъ въ помощь себѣ для одправленія на мѣсцу своемъ въ далшіе пасѣки людей нарочитихъ, аби панъ полковникъ наказний переясловский таковихъ людей придалъ ему безъ всякого отреченія, толко тіе люде повинни будутъ на томъже праведно указанную десятину мѣютъ збырать, присягу виконати, а въ прочиемъ, въ чомъ востребуетъ тотъ же посланий нашъ, повина старшина городовая и сѣлская, а особливе въ вистатчаню подводъ для зложеня меду, всякую чинити ему помощъ, приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, августа 29 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – спр. 655. – Арк. 44-44 зв. Копія.

№ 43

1722, серпень, не раніше 27. Глухів – Переказ універсалів Павла Полуботка і генеральної старшини військовим товаришам Стефану Холодовичу і Федору Чуйкевичу на збір медової десятини в Ніжинському і Переяславському полках

Унѣверсалъ пану Стефану Холодовичу, товаришевѣ войсковому, виданъ въ сотнѣ Глуховскую, Кролевецкую и Воронѣжскую на стягнене медовой десятини, якая передъ симъ на дворъ покойного ясневелможного вибиралася, а где недоставатиметъ взяти десятини, то должно тамъ одъ уля пчолъ брать очковой повинности по два алтина, а зверхъ того въ унѣверсалѣ вираженно[го], не

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] В копії зазначено – "обыкновенніемъ".

повиненъ онъ, панъ Холодовичъ, нѣчого нѣ въ кого болшъ вимагати, а вибиравши оную десятину, праведно и вѣрно въ цѣлости (не даваючи ни кварти никуда) кому впредъ указомъ повелено будетъ вручилъ бы, а що въ кого тоей медовой повинности [в]озметъ, долженъ тое все въ реестрѣ записовати, такий же унѣверсалъ пану Федору Чуйкевичу, товаришу войсковому, въ полкъ Переясловский на вибиране жъ тоей медовой десятини даный, вище сего написанный на…[a].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 34. Копія.

№ 44

1722, серпня 27. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини N - адресату в N- полк доповісти, чи збиралася, і на кого, в полку медова десятина, а якщо збиралася – запровадити збір десятини

Понеже указомъ его імператорского величества зъ коллегіи Малороссійской предложено намъ, абысмо показали именно, на кого власне, чи на покойного ясневелможного пана гетмана Скоропадского, чили на особу полковничую, въ полкахъ, до ихъ принадлежащихъ, пчоляная десятина вибиралася, ибо тутъ указомъ повелено зъ коллегіи оную десятину везде безъобходно въ городахъ и селахъ, слободахъ и деревняхъ, якого бы званія ни били, неотложно вибырать, теды мы, сами не могучи о томъ знати, ким въ полку тамошномъ тотъ десятинный поборъ чинилъся, и на кого и зъ кого, жадаемъ пилно, абы …[6] по полученіи сего листа нашего заразъ прислалъ до насъ подлинное и обстоятелное за рукою своею вѣденіе, на кого именно, чи то на гетмана, чи на полковничую особу, и чи зъ однихъ посполитихъ людей, чи зъ козаковъ, невимѣтно помянутая десятинная одъ пчолъ дабель въ полку N прежде сего вибиралася, и если оная тамъ была, якъ давно взиматися стала, да и въ державскихъ селахъ отъ посполитихъ людей, чи на самихъ державцовъ, чи на кого иншого, тая належитость взималася, а тимъ часомъ, если то оная на дворъ гетманский, чили на полковничий, албо на кого нѣбудь вибирана, пошли … якихъ совѣтныхъ справныхъ и пожиточныхъ одъ себе въ сотнѣ полку N виборчихъ, чтобъ тую десятину вѣрно и праведно, не обходя отнюдъ нѣкого и нѣчиихъ селъ, по вишшеписанному імператорского величества указу вибрали въскорости, понеже оніи виборчіи мѣютъ тутъ свою въ виборѣ томъ чиненную правду присягою потвердити, а одъ вибираной оной десятини надлежащий медъ ввесь, не дѣваючи оного нѣкуда нѣ кварти, вели въ пристойномъ мѣстѣ цѣло до далшого указу содержати и намъ въ то время заразъ дать знати, сколко всего того будетъ меду, если жъ въ полку N помянутого

---

[a] Переказ універсалів не має закінчення, на початку тексту позначено "№ 30, 1722".

[6] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

побору десятиннаго нѣ на кого и нѣ зъ кого не брано, то и о томъ учини … намъ писменное за рукою извѣщеніе немедленно.

Зъ Глухова, августа 28 дня, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 41-41 зв. Копія.

№ 45

1722, серпня 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини у Глухівську сотню щодо постачання провіанту російським солдатам глухівського гарнізону

Вамъ, пану сотниковѣ глуховскому зъ урядомъ, такожъ …[a] державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ, въ той сотнѣ маетности свои мѣючимъ, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, поневажъ роти полковъ гварнѣзону здешнего глуховского передъ симъ … … теперъ по указу імператорского величества подлугъ новосостоявшойся въ Канцеллярії гварнѣзоной репортиціи зостали по прежнему роспущени на квартери, того ради, яко передъ симъ опредѣленному въ сотню Глуховскую числу консистентовъ належити[й] зъ квартиръ тамошнихъ … помѣсячно провѣантъ, а въ зимніе мѣсяци подъемнимъ … и оффѣцерскимъ конямъ давано фуража, такъ абы и теперъ … сотникъ глуховский подлугъ помянутой новосостоявшойся репе[р]тиціи, опредѣленимъ въ сотню его консистентамъ, такожъ … державци духовніе и свѣцкие, въ той сотнѣ маетности свои мѣючіе, за обявленіемъ сего унѣверсалу велѣли зъ квартиръ къ наступуючому септеврію, первому числу, обыкновенний провѣантъ, вистатчатийся одному человѣку на мѣсяцъ по два четверички въщерть, безъ натопту, ржаной муки, по гарцу крупъ, по два фунти соли и по шесть фунтовъ сала въ мясоидніе днѣ, а на постніе въмѣсто сала на цѣлий мѣсяць по шесть шаговъ грошей на пристани до сирового провианту, а когда время надлежащое прийдетъ, въ которое фуражъ получати треба, въ тотъ часъ подъемнимъ … конямъ, на едного коня въ сутки вѣсомъ сѣна по шѣстнадцать фунтовъ, а жебы небраковано, хочай и по двадцать, такожъ овса въ сутки по два гарцѣ, еднимъ тилко … конямъ, и то на три мѣсяцѣ зимніе, съ того числа, съ которого поставлятся на стайняхъ, на другіе же три мѣсяци зимніе по едному гарцу, а оффѣцерскимъ самое тилко сѣно чрезъ всѣ зимніе мѣсяцѣ по прошлорочному, на сколко коней якому оффѣцеру по его рангу подлугъ указу монаршого давать надобно, видавали мѣти хочемъ и приказуемъ, зверхъ того зась вишшеписаного провѣанту, фуражу и грошей, такъ … оффѣцери, якъ и радовие солдати, нѣчого лишного брати и вимагати не повини.

---

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

Данъ въ Глуховѣ, при печати войсковой, зъ Енералной канцеляріи. Року 1722, мѣсяца августа 28 дня.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 42-42 зв. Копія.

№ 46

1722, серпня 29. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N- полк щодо оповіщення там призначеного складу Малоросійської колегії

Всѣмъ обще и кождому зъособна … …[a] старшинѣ и чернѣ полку N, и кому колвекъ зъ войскового и посполитого чина людей тамошныхъ, нехай будетъ вѣдомо, ижъ писано до насъ зъ Коллегіи здешной Малороссійской его імператорского величества указомъ, что понеже по указу его жъ величества імператора и самодержца всероссійскаго учреждена въ Глуховѣ Коллегія, въ которой велено быть милости его, господину брегадиру Стефану Лукичу Веляминову зъ шестю человѣки штапъ-оффіцери зъ украинскихъ кгварнѣзоновъ, да прокуроромъ одъ гвардіи зъ капитановъ, или зъ капитанъ-порутчиковъ … погодно, якъ о томъ въ інструкціяхъ печатныхъ, изъ високо правителствующого Сенату передъ тымъ въ Малую Россію присланныхъ, указано, и потому опредѣлены нинѣ зъ кіевского кгварнѣзона господа полковники Петръ Кошелевъ, Яковъ Ушаковъ, господа подполковники Андрей Щерпатовъ, Яковъ Ждановъ, господа маіори Яковъ Молчановъ, Іванъ Лихаревъ да прокуроръ одъ кгвардіи господинъ капитанъ порутчикъ Михайло Хрущовъ, изъ которихъ уже помянутые господа полковники Кошелевъ и Ушаковъ да маіоръ господинъ Лихаревъ въ оную коллегію прибыли, и в томъ правленіи отъ разныхъ его імператорского величества дѣлехъ, и по челобитчиковимъ дѣламъ, посилаются въ Малую Россію укази общо, за ихъ руками, а о томъ въ Малой Россіи невѣдомо, и дабы намъ о томъ въ малороссійскихъ городахъ публѣковать, чтобъ всякъ былъ свѣдомъ, теды мы во исполненіе того его імператорского величества зъ коллегіи Малороссійской указу, якъ въ інные полки унѣверсали наши о томъ одправили, такъ и въ полкъ N, сей унѣверсалъ посилаючи, повелѣваемъ, абы панъ полковникъ N вишъ помянутий указъ о опредѣленіи членовъ коллегіатскихъ въ Малороссійской коллегіи вездѣ по городахъ полку N обыкновеннымъ порядкомъ опублѣковалъ, и що потому учинено будетъ, о томъ бы намъ писменно за рукою своею вскорѣ далъ вѣдати.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Енералной Войсковой Канцелляріи, августа 29 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 43-43 зв. Копія.

---

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

№ 47

1722, серпня 30. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини щодо відшкодування уланівським городничим збитків завданих бистрицькому козаку Грицьку Слюсарю

До городничо*го* улановского.

Вамъ, отцу [Николаю][a], город*и*чому улановскому, нехай буде*т* вѣдомо, ижъ Грицко Слюса*р*, козакъ куреня Бистрицко*го*, супплѣковалъ до насъ, доносячи ска*р*гу свою, что вы, якобы хотячи его з коза*т*ства приве*р*нути себѣ в под*д*анство для то*го*, будто ска*р*жачи*й* на купле*н*номъ мужицкомъ грунтѣ жилъ, многіе оному затѣваите обыди, же мусѣлъ з вишше помянуто*го* грунту уступити пречъ, потимъ супплѣкуючи*й* и непенны*й* уже у козака бистрицко*го* жъ купилъ былъ грунтъ, на якомъ, поселившися, жилъ чрез два года споко*й*не, жа*д*ной ни о*д* кого не узнаючи перепоны: вы не зна*т* для чо*го* всю оного будувлю, яко то хатъ двѣ, комору, кузню зо всѣмъ з непенно*го* пляцу велѣлисте зобрати, и любо уска*р*жалъся па*н*у по*л*ковниковѣ нѣжинскому за таковое на васъ дому своего разореніе, по которомъ челобитю данъ былъ упоминате*л*ный до васъ же ли*ст*, дабы*с*те жа*д*но*й* до оно*го* не мѣли прете*н*сіи, о*д*накъ вы, зневажачи тое, задоси*т* жалобливому не учинилисте, да еще нѣкоторые погрозки на его произносите. Того ради просилъ в томъ на*ш*о*го* разсмо*т*ренія и указу. Зачимъ, е*с*ли тое в само*й* рѣчи е*ст*, и мона*р*шому его і[мператорского] в[еличества] новосо*ст*оявшомуся указовѣ буде*т* небезпротивно, дабы козаки Мало Россійско*го* народу ненарушно при свои*х* права*х* и волностяхъ были содер*ж*аны, и ни о*д* ко*го* не узнавали кривдъ и разоренія, предлагаемъ и упоминаемъ, абы*с*мо че*ст*но*сть* твоя за получение*м* сего листа наше*го* без всяко*го* о*т*лагателства и волокити за забранны*й* будинокъ и за другіе взя*т*ки жалуючи*х*ся належите успокоили и уконтевали, бо если повторе скаржачи*й* сюда до насъ занесе*т* аппелляцію, то когда о*т*правимо оною в Малоро*с*сийскую, по указу і[мператорского] в[еличества] для рѣшенія всякихъ дѣлъ учрежденную, Коллегію, з болшою тру*д*ностю и на[логой] за преслушаніе указовъ вамъ буде*т*, повторе упоминае*м*ъ.

Данъ в Глуховѣ, августа 30. Року 1722.

На арк. 1 зазначено: По доношению Грицка Слюсара, козака Куреня Бистрицкого о чиненю городничимъ улановскимъ ему, Слюсару, обыдъ. 1722 году, августа 30.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 753. – Арк. 1-3. Копія.

---

[a] В чернетці залишено пробіл для імені, ім'я встановлюється за викликом Грицька Слюсаря на Генеральний Суд у Глухів від 20 вересня 1722 р.

№ 48

1722, серпня 31. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини Сидору Ломаці на збір тютюнової десятини в Ніжинському, Чернігівському і Стародубському полках

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского іхъ милостемъ панамъ полковникамъ, обознимъ, судямъ, писарамъ, асауламъ и протчиимъ урядовимъ особамъ, такожъ пп: державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ и каждому, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, понеже пришла тая пора, въ которую обыкновенно береться на дворъ гетманский тютюнная десятина зъ полковъ, тихъ где тютюнъ сѣется, а нинѣ по указу его імператорского величества велѣно всѣ доходи, на гетмана належніе, збирати по прежнему, того ради опредѣлилисмо въ полки Нѣжинский[39], Чернѣговский и Стародубовский п: Сидора Ломаку, которому, яко збирать полѣцилисмо, и приказали помянутую тютюнную десятину по давномъ обикновенію и на особливомъ мѣстцу въ добромъ спряту, где онъ самъ усмотритъ, зложити и держати въ цѣлости до далшого указу, такъ абы каждий, одъ кого тая десятина принадлежатыметъ, оддалъ оную безъ найменшой противности и ослушанія, а пп: старшина людей нарочитихъ, якихъ посланный нашъ для одправленія въ другие мѣстца, где самъ быти не можетъ, за вибромъ тоейже десятини людей востребуетъ, такожъ сколко надобно будетъ подводъ звозити оний десятинний тютюнъ зъ рожнихъ мѣстцъ до единого спряту, давали бы немедленно, толко долженъ предреченый зборщикъ означенную десятину тютюнную по самой істинѣ, нѣкому не опускаючи, всю обстоятелно и вѣрно вибрати, маетъ зась предречоный Сидоръ Ломака подъ вѣдомомъ и росположенемъ главнѣйшого зборщика, пана Якова Андрѣевича, найдоватися, и всю тую функцію, перве виконавши присягу, отбыти же праведно и, не обходячи нѣкого, тую збиратиметъ десятину тютюнную, а для помочи, абы везде въ полкахъ, по всѣхъ городахъ, давано въ потребу козаковъ, повелѣваемъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Енералной канцеляріи, августа 31 дня, 1722 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – спр. 655. – Арк. 45-45 зв. Копія.

№ 49

1722, серпня 31. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк щодо розведення овець

Ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ пану полковниковѣ ...[а] старшинѣ полковой, сотникамъ, атаманѣ, войтамъ зъ протчиими градскими и сѣлскими урядниками и всѣмъ, кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, ижъ еще покойний ясневелможний его [милость] панъ гетманъ Скоропадский по именному імператорского всепресвѣтлѣйшого величества указу одъ високихъ лицъ имѣль[б] собѣ на словахъ и на писмѣ предложенія о держаніи и размноженіи въ Малой Россіи овецъ тихъ, которихъ бы вовна могла быти способна на дѣланіе въ манѣфактурнихъ заводахъ добрихъ суконъ, якъ въ томъ уже и въ полки малороссійскіе прежде сего было публѣковано, а нынѣ и мы ... его велможности на имя его жъ, покойного, получили писаніе одъ превосходителного его милости господина Василия Яковлевича Новосѣлцова Государственной Манѣфактуръ Коллегіи президента, зъ тимъ обявленіемъ и предложеніемъ, что его імператорское величество неусипного своего изволитъ прилагати стараня, дабы въ Россійскомъ его величества государствѣ везде, и въ Малой России, овци зъ потребною до суконихъ заводовъ шерстю были разведени, а якъ власне надлежитъ онихъ держати, кормити и дозирати, о томъ по требованію покойного ясневелможного, паче же по указу всепресвѣтлѣйшого імператорского величества, его жъ превосходителство господинъ Новосѣлцовъ особливую інструкцію зъ обстоятелнимъ изясненіемъ прислалъ до насъ ... ... монаршой его величества волѣ и указу повинуючися, и тотъ інтересъ в ползу государственную по должности нашой желаючи произвести до события, чрезъ сей нашъ унѣверсалъ прекладаемъ указомъ его імператорского величества, абы такъ самъ панъ полковникъ Н., яко и другіе урядовіе и безъурядовіе знатнѣйшіе и мѣлшие войскового и посполитого стану тамошного полку обывателѣ, пристойные поля и протчие вигодніе осѣдлости въ себе мѣючіе, по своей его імператорскому величеству вѣрности до устроенія помянутихъ овечихъ заводовъ безъ жадного сумнѣния и вонтпливости охочо принялися и оніе овци, хто колко подлугъ пропорціи свое[и] ... ихъ у себе имѣти можетъ, старалися содержати и выховувати таковимъ порядкомъ, якъ власне інструкція, при семъ унѣверсалѣ нашомъ списанная, наставляетъ, которую зъ симъже унѣверсаломъ мѣетъ панъ полковникъ Н. везде въ полку своемъ опублѣковати и всякому могущому приказати заразъ внушити для совершенного зрозумленія, же тое овець размноженіе [не для] убытку и трудности, но еще въ продажѣ зъ онихъ вовни не менший буде зискъ и приобрѣтеніе, котрий интересъ, яко до государственой ползи стягаючийся, долженъ панъ полковникъ въ полку своемъ старатися всѣми неотложними мѣрами

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] В копії написано “имѣть”.

въ семъ же року приводити въ дѣйствіе и сколко таковыхъ людей зъ урядниковъ и другихъ тамошнихъ полчанъ збереться на лице, которіе змогутъ вишшеозначеніе овци держати, намъ учинити [донесение ...], мы зась подлугъ первого пункту, въ інструкціи изображенного, извѣстившися, якіе где въ великороссійскихъ и слободскихъ городахъ овечіе заводы къ Малороссійскимъ полкамъ суть близки, о томъ деклярuемъ впредъ прислати обявленіе, жебы всякому было вѣдомо зъ якихъ мѣстцъ людей, на вихованю тихъ овецъ добре знаючихъся, и барановъ къ тимъ же овцямъ способнихъ, требувати будетъ надобно.

Данъ зъ Глухова, августа 31 дня. Року [1722][а].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 46-47. Копія.

№ 50

1722, серпень. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини полтавському наказному полковникові[б] розглянути справу за скаргою роменського сотника Якова Лук'яновича щодо сплати позики, взятої в лубенських купців для повернення хворих козаків Полтавського полку з під Великого Новгорода додому, за борговим зобов'язанням кобеляцького сотника Василя Рубана

Подалъ намъ свою супплѣку панъ Іаковъ Лукіановичъ[40], сотникъ роменский, зъ таковымъ жалобы вираженемъ, что прошлого году, когда онъ былъ оставленъ подъ Великимъ Новагородомъ[41] въ границѣ надъ болнимъ товариствомъ, при которимъ зъ нимъ же оставалъся для досмотру зъ полку ...[в] Василь Рубанъ [сотникъ] кобеляцкий, тогда визичивши для запроваженя того товариства ... на подводи и на харчъ у купцевъ лубенскихъ, зъ Санктъпітербурха[42] поворочавшихся, певную квоту грошей, зъ поступленіемъ належитой провізіи зъ той же сумми, подводи, и подъ товариство полку ... на 90 человѣкъ отъ всякого по три рублѣ, а особно на харчъ оному жъ далъ полътораста золотихъ, чего всего выходитъ полтори тисячи золотихъ, на которіе, что имѣли ему быти отъдани въ цѣлости зъ провізіею такожъ полътораста золотыхъ, за поворотомъ товариства ... помянутий Рубанъ и облѣкъ ему далъ, але поневажъ доселѣ зъ полку ... не тилко провізіи, лечъ ... полторитисячной двохъсотъ семидесятъ и пяти золотихъ доплачивати ему не хотятъ, даючи тую причину, [подрядчики], товариство при-

---

[а] На початку має позначку "№ 42, 1722".

[б] Припускається, що це наказ до наказного полтавського полковника щодо козаків Полтавського полку.

[в] Крапками позначені залишені в тексті пробіли.

провадивши, дешевше отъ вишьвираженного порядку наняти были, а онъ панъ сотникъ, доводить самими подрядними писмами, которіе намъ отъ него тутъ были презентовани, что якъ въ нихъ виражено, дать за наемъ подводъ по три рубля отъ человѣка, такъ любо первіе сами, подрядчи другихъ, уже отъ себе тамъ же въ Бронницѣ и на Москвѣ подрядчиковъ дешевше наняли, однакъ на немъ по своемъ порядку и доправили по три рубля мененніе кредиторовѣ лубенскіе, сами на інтересъ у людей денги займаючіе, доправуютъ оного такожъ по облѣку и на немъ, пану сотнику, зъ взятою у себе истою … да й старшина полку … не толко самую плату, и збитний лишокъ провізіи, отъ припроваженного зъ Бронницѣ товариства, давно уже якобы стягли, теды яко просилъ … панъ сотникъ нашего … упомненя, за которимъ бы и недоплаченная иста и поступленная провізія въ отдачи его кредиторомъ зъ полку … была доплачена, такъ мы, узнавши быти въ томъ его слушное прошеніе, предлагаемъ … чрезъ сей нашъ листъ, абы, не чинячи жадного отговору, що доводитъся подлугъ облѣку Рубанового исти, ему, пану сотниковѣ заразъ конечне казалъ доплатити, поневажъ, якъ зъ вишънамѣненнихъ подряднихъ писемъ являетъся, если не иначей, тилко по три рубля отъ человѣка первіе подрядчики наняти, то хочай и дешевей уже отъ себе наняли за тое, якъ панъ сотникъ не моглъ имъ цѣни убити, такъ и самъ шкодовати на оной ради недоплаченя … не повиненъ … вишеписаной [сумми] полтораста золотихъ, провізію не оплачуючи ему, пану сотнику, заразъ первіе учини … розискъ и ревізію, сколко старшина … надъ самую исту за подводи, и що на харчъ брали, доводячуюся лишку зъ товариства взяли и намъ по самой істинѣ наскорѣ обяви, опасуючи на себе жестого штрафу, если бы що зъ того лишного взятку моглъ покому потаити, и такое постановлене по розиску інному, отъ насъ поручитися мѣючомъ, на … переводетъся, о що повторе и подесяте упоминаючи, ему жъ зичимъ здравствовати.

Зъ Глухова, августа … дня, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 12-12 зв. Копія.

№ 51

1722, серпень. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк N-полковникові призначити в полковому та сотенних містах збирачів грошових і хлібних зборів

По указу его імператорскаго величества присланный въ Глуховъ, его милость господинъ брегадиръ Стефанъ Лукичъ Вельяминовъ, писалъ до насъ, требуючи указомъ его імператорскаго величества, чтоби зъ полковъ малороссійскихъ для сборовъ денежнихъ и хлѣбнихъ вибрани и учреждени были въ каждомъ полку особливіе особы добріе и пожиточніе, которимъ бы можна въ томъ вѣрить, а по вибраню прислано бы сюда въ Глуховъ немедленно; теды во исполненіе его

імператорскаго величества указу, яко въ иншіе полки о томъ отъ насъ писано, такъ и посилаючи листъ сей жадаемъ, абы подлугъ помянутого монаршого указу заразъ въ полку тамошнемъ, въ самомъ городѣ полковомъ, двохъ особъ, войскового и мѣского, знатнихъ, такожде и въ сотеннихъ мѣстахъ по два человѣка, едного зъ товариства, а другого зъ посполитихъ, добросовѣстнихъ и маетнихъ, людей зъ общаго старшини согласія вибравши, присилалъ оныхъ въ Глуховъ немедленно.

Зъ Глухова, августа, дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 664. – Арк. 31 зв. Копія.
Там само. – Спр. 655. – Арк. 13. Копія.

№ 52

1722, серпень. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини господарю двору покійного гетьмана Скоропадського Григорію Яснопольському наказати мутинському старості Стефану Бірманському прибути в Глухів на Генеральний Суд, в зв'язку з висунутим проти нього обвинуваченням про обернення козаків у посполитих

Вамъ, пану Григорію Яснополскому, господаревѣ двору покойного ясневелможного его милости пана гетмана Скоропадского, нехай будетъ вѣдомо, ижъ козаки сотни Глуховской, жителѣ села Каменя прекладали на старосту мутинского ...[a] Стефана Бѣрминского суплѣчную жалобу, что уже тому дѣетъся пятий годъ, якъ онъ тихъ козаковъ, въ подданство повернувши, до всякихъ тяглихъ повинностей онихъ равно зъ мужиками потягаетъ, прето пилно повелѣваемъ, абы ... заразъ нарочно по помянутого старосту Бѣрминского свой ордеръ послалъ, чтобы онъ сюда въ Глуховъ передъ Судъ Войсковий Енералний для росправи зъ жалобливими безъ жадного умедленія прибувалъ, поневажъ імений его імператорского величества повелѣваетъ указъ, чтобы нихто козаковъ ниякимъ образомъ до мужицкой тяглости не понуждалъ, предлагаемъ.

Данъ въ Глуховѣ зъ Енералной Войсковой Канцелляріи. Августа ... дня, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. Спр. 655. – Арк. 15. Копія.

---

[a] Крапками позначено пробіли у тексті копії.

№ 53

1722, серпень. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк N-полковникові зібрати і виправити в Глухів іноземців та іновірців, що проживають в полку, для приведення їх до присяги згідно уставу про наступництво російського престолу

Пану полковниковѣ N зъ старшиною полковою, сотникамъ, атаманѣ, войтамъ, а особливе ...[a] бунчуковому товариству, такожъ ... державцамъ духовнимъ и мирскимъ, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, симъ нашимъ унѣверсаломъ объявляемъ, ижъ сего на датѣ положенного числа получили мы указъ его императорского величества зъ Малороссійской коллегіи, по присланному жъ его императорского величества зъ военной коллегіи указу, которимъ повелено іноземцовъ всякого чина и званія, где хто обретаетъся, привесть о наслѣдствіи къ присягѣ по ихъ законахъ при пасторахъ, чого ради уставовъ и присягъ, на нѣмецкомъ язику печатнихъ, пять листовъ въ мененную коллегію прислано, и ежели гдѣ въ малороссійскихъ мѣстахъ помянутіе якого нибудь чина и званія іноземци взищутся и оныхъ всѣхъ для показанной присяги прислать бы въ Малороссійскую коллегію немедленно, прето мы, ісполнаючи тотъ его императорского величества указъ, яко въ протчіе полки, такъ и въ полкъ N сей унѣверсалъ нашъ ординуючи, пилно жадаемъ и приказуемъ, абы панъ полковникъ N тотъ монарший его величества указъ вездѣ въ полку своемъ оголосивши, где колвекъ, чито въ городахъ, чи селахъ ... державцовъ и у старшини, або у кого нѣбудь іноземцѣ, чили барзѣй ін[о]вѣрци, на службѣ, албо въ якомъ колвекъ чину и званіи будучіе, винайдутъся, тихъ всѣхъ, собравши, въ Глуховъ сюда къ намъ присилалъ безъ всякого умедленія къ виконаню надлежащой присяги для содержанія помянутого о наслѣдствіи уставу, а по учиненю оной присяги безъ задержанія мѣютъ тіе іноземци каждий туда, отъколя хто придетъ, отпущены были, предлагаемъ.

Данъ въ Глуховѣ зъ Енералной Канцелляріи Войсковой. Августа ... дня, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. Спр. 655. – Арк. 16-16 зв. Копія.

---

[a] Крапками позначено пробіли у тексті копії.

№ 54

1722, серпень. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини стародубському наказному полковникові щодо відрядження двох значкових товаришів та двох дворян полковничого дому з кіньми на два місяці в Глухів для кур'єрської служби

Многіе въ сее время до насъ, Малою Россіею правящихъ, приключаютъся таковіе дѣла, якіе треба во всѣ малороссійские полки розсилати пилно, а поневажъ оніе медлятъся, для того, же немаішъ чрезъ кого посилати, того ради пилно приказуемъ, абы ...[a] заразъ зъ полку Стародубовского сюда въ Глуховъ двохъ значковихъ о тро[х] кунъ собственныхъ іхъ, да двохъ зъ дворянъ, дому войсковому полковничому прислушаючихъ, справнихъ и на коняхъ добрихъ, виправилъ, и велилъ, ижъ бы оны брали зъ собою харчовий запасъ или гроши, чимъ бы могли, тутъ будучи, питатися чрезъ два мѣсяци, поколя по зыйстю ихъ тоей двомѣсячной черги другіе на перемѣну онимъ отътоль же зъ полку прислани будутъ, а званіе іхъ и служба таковая, что едни зъ нихъ до господъ енераловъ и губернатора кіевскаго за експедиціями ординовани будутъ, а другіе зъ письмами одъселя въ полкъ Стародубовский належними, и отътоль знову зъ отвѣтними, ездити должни, такожъ при листѣ если цедули во всѣ полки поліовіе писаны, жебы сторожовъ для посилки въ тіежъ полки и одътоль листовъ на два мѣсяцѣ перемѣнно присилали сюда въ Глуховъ, приказавши брать имъ, сторожамъ, на двомѣсячное число харчи, или грошей, жебы мѣли, мѣшкаючи въ Глуховѣ, черезъ тотъ часъ чимъ питатися ... въ семъ же листѣ цедула приложена зъ повторнимъ указомъ во всѣ полки, жебы шафарей покуховного збору зъ реестрами и грошми, якіе и сколко есть у нихъ, безъ умедленія ... полковники присилали.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 14. Копія.

---

[a] В тексті копії пробіл.

№ 55

1722, серпень. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк N-полковникові та старшинам щодо контролю, щоб переїжджі через міста сплачували власникам підвод прогонні гроші, по півкопійки за одну версту шляху

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, а меновите пану полковниковѣ N зо всею того полку старшиною, такожъ ...[а] сотникамъ, атаманамъ, войтамъ и протіимъ началнымъ людямъ, въ городахъ, въ городкахъ и села[хъ] ... обрѣтаючимъся, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ въ прошломъ еще 1721 году мѣсяца февраля 28 дня, по состоявшомъся его всепресвѣтлѣйшого імператорского величества именномъ указу, зъ Санктъ Пітербурха, зъ коллегіи Іностранныхъ дѣлъ, прислани сюда во всю Малую Россію монаршіе его величества грамоти, при государственной печати за подписаніемъ сіателнѣйшого графа, великого канцлера его милости господина Гаврила Івановича Головкина[б] [43], повелѣваючіе, дабы везде въ Малой Россіи за подводи всякъ платилъ прогонные денги, за одну подводу на версту по денгѣ, но многіе того его імператорского величества указу не сохраняючи, брали з обивателей малороссійскихъ подводи насилно, не платя надлежащихъ прогоновъ, а сего 1722 году мѣсяца априля ... дня, по чолобитю покойного пана гетмана нашего, въ бытности оного на Москвѣ, его імператорское пресвѣтлое величество на поданные пункта изволилъ собственною монаршою своею рукою всемилостивѣйше подписати, дабы за подводи въ Малой Россіи платить такъ, якъ и во всемъ государствѣ платятъ, а насилно не брать, и потому нинѣ прислана зъ високоправителствующого Сената монаршая его імператорского величества грамота зъ подтвержденіемъ помянутого жъ его величества указу, дабы всякихъ чиновъ люде, едучые чрезъ малороссійскіе города, за всякіе подводи платили прогонные денги, на версту по денгѣ, а безъ прогоновъ отнюдъ нихто бъ неякихъ подводъ не имали и насилія въ томъ не чинили, сего ради, яко тое его імператорского величества повеленіе особливими его жъ монаршими зъ Малороссійской коллегіи указами, зъ которихъ тутъже оденъ приложенъ, потвержаетъся, такъ и мы, одъ себе засилаючи сей нашъ въ полкъ N унѣверсалъ, пилно предлагаемъ, абы панъ полковникъ заразъ во всемъ полку вишшемененный его імператорского величества указъ надлежащимъ опублѣковалъ порядкомъ и везде по городахъ, городкахъ и селахъ при разосланю списковъ ... сотникамъ, атаманамъ, войтамъ и протчіимъ урядникамъ приг[р]озилъ и запретилъ накрѣпко, чтобъ отнюдъ никому жадныхъ[в] подводъ почтовыхъ, емскихъ и ниякихъ безъ прогоновъ давати не важилыся, но

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] В копії написано "Горовкіна".

[в] В копії написано "важныхъ".

всякъ, хтобы и якого чину не былъ, [за] подводи платилъ прогоны по указу, именно за одну подводу, чи почтовую, чили емскую, на версту по полкопѣйки, а безъ подорожныхъ отнюдъ бы никому и за прогоны подводъ не давано, хто бы задерзнулъ самоволно брать подводи и чинить обивателемъ насиліе и побои, не платя прогоновъ и не являя подорожныхъ, то такового везде, чи въ городѣ, чили въ селѣ, мѣютъ старшина и протчіи началныи безъ опасенія задержовать и до насъ въ Глуховъ описоватъся, приказуемъ [а]бы панъ полковникъ, или который зъ сотниковъ въ сотняхъ своихъ, такожъ атаманя и войти, такого его императорского величества указу въ пилности сохраняли и содержали[a], а зъ стороны донесено будетъ, что за ихъ нестроеніемъ у обивателей братимутъ подводи безъ прогоновъ, то зъ таковыхъ началниковъ взятъ будетъ знатный штрафъ ... сотники ... и войсковое еще понесутъ наказаніе, безъ оставленія, деклаpуемъ, а которого числа сей унѣверсалъ въ полку N полученъ будетъ и якое по ономъ дѣатиметъся исполненіе, о томъ мѣетъ панъ полковникъ ...

Данъ въ Глуховѣ, при печати войсковой, зъ Енералной Канцелляріи, августа ... дня, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 21-22. Копія.

№ 56

1722, серпень. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини до старшини міст і сіл на шляху з Глухова до Полтави, з огляду на впровадження поштового зв'язку між президентом Малоросійської Колегії Вельяміновим та полтавським комендантом Чичеріним, призначити у визначених місцях на поштову службу козаків

Панамъ старшинамъ малороссійскимъ, по городахъ и селахъ на трактѣ отъ Глухова до Полтави зостаючымъ и каждому, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ прекладалъ намъ указомъ его императорского пресвѣтлого величества превосходителний его милость господинъ брегадиръ Стефанъ Лукичъ Веляминовъ, абысте зъ Глухова до Полтавы для пересилки писемъ, отъ его превосходителства до господина Івана Чечерина, подполковника и коммендантa полтавского, и одътоль сюди ординоватися мѣючихъ, въ приличныхъ мѣстцяхъ нарочныхъ перемѣнныхъ ездаковъ велѣли розставити, теды мы, предложенное указомъ імператорского величества требованіе его превосходителства господина брегадира приводячи во исполненіе, яко нарочно одправили товариша сотнѣ Глуховской Стефана Ума[н]-

[a] В копії написано "зъ пилности сохраняти и содержати".

ца, приказавши ему по приличныхъ мѣстцахъ, а іменно: въ Ярославцѣ, въ Мутинѣ, въ Конотопѣ, въ Корибутовѣ, въ Хмиловѣ, въ Ромнѣ[44], въ Липовой Долинѣ, въ Гадячомъ, въ Зѣнковѣ[45], въ Опушнемъ[46], въ Великихъ Будищахъ, ажъ до Полтавы, по два человѣка козаковъ на каждомъ стану, самихъ справнихъ и на коняхъ добрихъ, опредѣлити и поставити такъ, абы тыхъ всѣхъ городовъ, городковъ и селъ …[а] сотники и атаманя по обявленіи собѣ сего унѣверсалу (которого списокъ на каждомъ стану оставленъ быти имѣетъ) тотъ часъ, при семъ же отъ насъ посланномъ, везде въ означенныхъ мѣстцахъ, почавши одъ першого, ажъ до послѣдного стану, по два козаки опредѣлилы, и перемѣною оныхъ всегда держали, которые должны будутъ писма, одъ его превосходителства господина брегадира Стефана Лукича Веляминова въ Полтаву до господина Чечерина, коменданта тамошнего, и одътоль сюда посилаючіеся, пилно и сохранно отдаючи оденъ другому, одъ стану до стану, перемѣнно перевозити безъ найменшого замедленія, а опрочъ тоей посилки помянутихъ козаковъ абы нѣхто ни на якые другіе потребы зъ учрежденного стану не бралъ и не хваталъ, пилно грозимъ и приказуемъ.

Данъ зъ Глухова, при войсковой печати зъ Енералной Канцеллярііи, августа … дня, року [1722][б].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 19-19 зв. Копія.

№ 57

1722, серпень. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо сплати позичальниками взятих позик у померлого стродубського війта його вдові Ганні Григорівні Злотниковій

Пану полковниковѣ наказному стародубовскому, старшинѣ тамошной полковой и майстратовой, и всѣмъ, кому о томъ вѣдати, надлежатиметъ, симъ нашимъ обявляемъ, унѣверсаломъ, ижъ …[в] Анна Григоріева Злотникова, войтова стародубовская, чрезъ суплѣку намъ поданную, ускаржалась на должниковъ своихъ, тамъ въ полку Стародубовскомъ зостаючихъ, которіе въ … суть покойному мужевѣ ей должны, не хотятъ теперъ ей, обудовѣлой, того виплачовати, въ чомъ немалую собѣ узнаючи трудность и убытокъ, яко просила нашего на тое себѣ указу, такъ мы, прошеніе ей за слушное принявши, чрезъ сей открытий листъ, жадаемъ и упоминаемъ, хто тилко що долженъ, въ правдѣ покойному мужевѣ … Злотниковой, уищалъ должное безъ далшой волокити и противности,

---

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] Рік в копії не позначено, але те, що йдеться саме про 1722 р., видно з відповіді Полуботка і генеральної старшини в Малоросійську колегію від 24 жовтня 1722 р. – див. дотаток IX.

[в] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

а моглъ бы который зъ тыхъ дебѣторовъ въ отданю належного отъ себе долгу, по обявленіи сего указу, показоватися противнимъ, теды такого старшина тамошная полковая и майстратовая абы судомъ, а по суду пристойнимъ арештомъ до уищена ей … Злотниковой, должного нахиляли, предлагаемъ чого во увѣреніе, при семъ листѣ, зъ Енералной канцеллярiи справленномъ, войсковая печать приложена.

Данъ въ Глуховѣ, августа … дня, року 1722 го.

ІР НБУВ. – Ф. 40 – Спр. 655. – Арк. 23. Копія.

№ 58

1722, серпень-вересень. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини ніжинському полковникові Петру Толстому[47] залучити козаків Прохорської та Івангородської сотень до заготівлі сіна для коней Військової артилерії

Небезъизвѣстно велможному пану, за милого тестя его, покойного ясневелможного, нѣкоторие сотнѣ полку Нѣжинского всегда бывало въ степу скошуютъ сѣножать войсковую для войсковихъ же артиліерійскихъ коней, що издавна за прежнихъ гетмановъ чинилося, а хочай теперъ вислани были двѣ сотнѣ, Прохорская и Івангородская, по обикновенію, однакъ оние, мало тамъ побувши, дерзновенно утекомъ зийшли зъ степу, о которихъ и писано передъ симъ до велможного пана, чтобы знову туда повеленіемъ его были виправлени, але велможний панъ на тое не соизволилъ, опасаяся козаковъ висилати, а поневажъ тое не приватная чия, но общая войсковая потреба, которую не токмо посполитие люде, но за скудостію онихъ и козаки повинни удоволити, того ради хоти велможний панъ безъ отлагателства помянутие сотнѣ, Прохорскую и Івангородскую, приказать вислать на войсковую сѣножать по давному обикновенію, не обходя и козаковъ тихъ, которые нинѣ въ дому зостаютъ, чтобы могли столко укосити сѣна, якъ и за покойного ясневелможного кошовали, а если за ихъ …[а] не станетъ зимою сѣна для артиліерійскихъ коней, то всеконечно прийдетъ до того, же будутъ оние [на] прокормленіе въ тиежъ сотнѣ прислани, а и не чепали бысмо козаковъ, якожъ правда и чепати ихъ до тоей косовицѣ, хочъ она есть и войсковая, ненадобно бъ, если бы артиліерійская … зъ своими селами належалъ по прежнему до войсковой енералной артиліеріи, а же … одойшолъ для того за скудостию посполства, могутъ и козаки въ томъ общомъ дѣлѣ теперъ услужити, до далшъ объ онихъ опредѣленія и указу, о семъ велможному пану предложивши, зостаемъ[б].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 36-36 зв. Копія.

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] На початку має позначку "№ 32, 1722".

№ 59

1722, вересня 2. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про виправлення в Прилуцький полк військового товариша Івана Костенецького для спільного розслідування з капітаном Бранчанином, призначеним Малоросійською Колегією, справи про образливі слова сотника Монастирського щодо особи царя, згідно доносів капітана Штофеля та генерал-майора Ропа

Его імператорского пресвѣтлого величества Войскъ Запорожскихъ полковникъ чернѣговский и наказний гетманъ Павелъ Полуботокъ з старшиною енералною.

Пану полковниковѣ наказному прилуцкому, старшинѣ полковой, и кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ его превосходителство господинъ енералъ маіоръ Роппъ писалъ до насъ по учиненномъ себѣ от Штофеля капитана кгранадерского полку обявленіи о нѣкоторой противности, якоби чрез п: сотника Монастирского произнесенной, касаючойся до интересу его императорскаго пресвѣтлаго величества, о чомъ яко чрез особливое доношеніе предлагалисмо Малороссийской Коллегіи, а из Коллегіи для слѣдованія того дѣла опредѣленъ гварнѣзону здешнего глуховского капитанъ, господинъ Бранчанинъ, такъ и ми, опредѣлѣвши вперед од себе пана Івана Костенецкого, товариша войскового, полецили и приказали оному обще з помянутимъ капитаномъ, господиномъ Бранчаниномъ, о той сотника Монастирского показанной противности обстоятелно розискати, если оную в самой рѣчи исполнилъ. Зачимъ абы панъ полковникъ наказный прилуцкий людей, якие для оного розиску господину капитану Бранчинову и Костенецкому для свѣдетелства потребни будут, велѣлъ представляти без остановки, а оныи бы по самой истинѣ, що колвек будут вопрошены, являли свое свѣдителство.

Данъ в Глуховѣ, з Енералной Войсковой канцеллярііи, септевр[ия] 2. Року 1722.

А такъ справивши о вишъписанномъ дѣлѣ надлежащий розискъ, мѣетъ къ намъ на паперѣ порядочно оний привозити, пилно приказуем, чого во увереніе, при войсковой печати, видаемъ сей за руками нашими унѣверсалъ. А для лучшого помянутой справи вѣденія копіи листовъ господина енерала фонъ Роппа, и Штефеля такожъ сказокъ, посланому нашему, пану Костенецкому, з Канцеляріи Енералной видани.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 797. – Арк. 2. Копія.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 48-48 зв. Копія.

№ 60

1722, вересня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про виправлення бакланського сотника Антипа Соколовського та значного військового товариша Стефана Косовича для розслідування справи про ув'язнення, побої і змушення до продажу греблі козака Петра Іващенка глухівським сотником Іваном Мануйловичем

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ заносилъ намъ жалобу чрезъ суплѣку свою Петро Иващенко, житель и козакъ села Тулиголовъ на пана Ивана Мануйловича[48], сотника глуховскаго, прекладаючи что когда онъ, панъ сотникъ, купилъ у Борисенковъ, жителей тулиголовскихъ же, греблю з млиномъ, и довѣдался, же нижшая гребля есть суплѣкуючого, Петра Иващенка, тогда[а] посилалъ многократное до его, Иващенка, дабы онъ нижшой своей греблѣ уступилъ ему во владѣніе належніе себѣ по ценѣ людской, принявши гроши, на що же не склонился Иващенко, теди будто панъ сотникъ прислалъ къ нему з такимъ виговоромъ Максима Оникіенка, что когда доброволне не продасть ему, пану сотнику, греблѣ, то онъ, Оникіенко, забивши в колодки его, мѣетъ провадити въ Глуховъ, чого, устрашившись, суплѣкуючый поехалъ до городничого улановского и виправилъ инстанціалное за собою до его, пана сотника, писмо, а то з такой причини, что и чернецкая на той греблѣ в млинѣ нѣякаясь часть знайдуетъся, з которымъ писмомъ якъ скоро онъ, Иващенко, явилъся предъ пана сотника въ Глуховъ, такъ заразъ онъ, панъ сотникъ, велѣлъ первіе всадити в турму, а з турми винявши, нещадно кіами бить, одъ якого бою онъ [...][б] недѣль под свѣдомомъ людскимъ хоруючи, мало не умеръ, а потимъ примусилъ за више означеную греблю чотириста золотихъ приняти грошей, а тую греблю въ свое обялъ владѣніе, в чомъ онъ, Иващенко, просилъ нашего разсмотренія и справедливости. Мы прето, хотячи совершенно вѣдати, если было тое такъ в самой рѣчи или нетъ, якъ онъ, [И]ващенко, в суплѣцѣ своей виражаетъ, ординуемъ нарочно туда въ село Тулиголови пановъ Антипа Соколовского[49], сотника бакланскаго, и Стефана Косовича, знатного товариша войскового, полѣцивши имъ праведный по самой истинѣ, не хибячи нѣ на жадную сторону, обо всей той виже обявленой жалобѣ учинити розискъ, и що по ономъ явится, та[м]же обстоятельно на писмѣ выписавшы за руками своими, сюда привезти въ Глуховъ, зачимъ мѣти хочемъ, абы имъ, панамъ Антипу Соколовскому и Степану Косовичу, нѣхто з обывателей тамошнихъ тулиголовскихъ въ ...[в] того заводного Петра Иващенка з паномъ сотникомъ

[а] В копії написано "когда".

[б] Скільки тижнів не зазначено, в тексті залишено пробіл.

[в] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

глуховскимъ дѣла жадного не чинилъ препятствія и перешкоди овшемъ, кого они, панове розисчики, чи то къ свѣдительству, чили для якои то иншои причини, пред себе востребуютъ, без отмовку свѣдчили по волности и в чомъ потреба укажетъ помоществовали[а]. А тутже докладуемъ и тое, что они жъ, панове Антипъ Соколовскій и Стефанъ Косовичъ, по указу нашому мѣютъ и в село Быстри[къ] заехати и тамъ такожъ заводную [справу] Федора ... козака быстрицкого з двоюроднимъ братомъ его, Федоромъ Семененкомъ, жителемъ погребскимъ праведно розискати и, если возможно, тамъ успокоити, такъ жебы впредъ жадная сторона своими насъ не затрудняла въ томъже дѣлѣ суплѣками.

Данъ в Глуховѣ, при печати войсковой, з Енералной Канцеляріи. Року 1722. Сентеврія 3 д[ня].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 49-49 зв. Копія.

№ 61

1722, вересня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо повернення взятих накладів з Павла Скоробагатого для полегшення йому сплати боргу козакам Букашенку і Барабашенкові

Ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсалнимъ писаніемъ всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ижъ суплѣковалъ до насъ Павло Скоробогаті[й], житель села Печенѣѣ, что правуючися въ Малороссійской Коллегіи въ заводѣ своемъ зъ козаками того жъ села Печенѣѣ Демкомъ Букасенкомъ и Евдокимомъ Барбасенкомъ, примирился зъ ними на томъ, что мѣетъ ...[6] и сперва всѣ наклади на шесьсотъ золотихъ выплатили, на якое сумми уищеніе и облѣкгъ имъ на себе видалъ, а же убожества ради своего не можетъ тоей сумми уистити, для того просилъ насъ о такові[й] указъ, за которимъ бы онъ у тихъ особъ, которіе передъ симъ тіе его наклади неслушне брали, моглъ подлугъ реестру своего, тутъже приложенного, всѣ зискати въ помощь до виплати сумми означенной. Мы теды, разсудивши, жебы ему, Скоробогатому, отдачею тихъ грошей не пріити въ крайную нищету и разореніе, велѣлисмо зъ Канцеляріи Войсковой видати сей нашъ унѣверсалъ, чрезъ которій пилно упоминаемъ, абы всякъ, хто тые бралъ наклади, безъ всякой противности ему, суплѣкуючому, взятое назадъ возвращалъ, чтобы онъ волокити и болшого убитку не поносилъ, понеже нынѣ и указъ его императорского величества народу малороссійского накладами отягощать запрѣщаетъ.

[а] В копіі написано "без отмовку вѣдчити поволности и в чомъ потреба укажетъ помоществованія".

[6] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Войсковой Енералной Канцеляріи, септеврія 3 д[ня]. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 50. Копія.

№ 62

1722, вересня 5. Глухів – Лист Павла Полуботка до генерального бунчужного Якова Лизогуба з наказом терміново прибути в Глухів на службу

Мосци пане бунчучный войсковый енеральный, намъ велце мосцивый пане и брате!

Не требовалыбысьмо такъ нагле в[ашу] м[илость] м[илостивого] пана сюда въ Глуховъ прибытіа, если бы въ правленіи всей Малороссіи дѣлъ по указу императорского пресвѣтлого величества, намъ порученномъ[a], не заходыла крайняя того нужда. Ибо зъ между насъ никоторые похоровалыся, яко то і ихъ милость панъ судія енеральный и панъ асаулъ, въ дилехъ за недугомъ не присутствуютъ. А и я зъ его милостію паномъ пысаремъ енералнымъ на великую сылу волочымся. И хоча й видаемъ, же ваша милость панъ никоторое въ Москви время пробавылъ, однакъ тое в[ашей] м[илости] м[илостивому] пану мылостію императорского величества награждено, зде же, яко для публычного всей Малороссіи интересу, всимъ намъ обще присутствоваты и трудытыся надлежитъ по указу императорского величества такъ, жебы и в[аша] м[илость] м[илостивый] панъ обще з нами булъ оного исполнителемъ, и въ семъ трудномъ малороссійского состоянія управленіи помощникомъ не отрицающымся. Хоти в[аша] м[илость] м[илостивый] панъ для такой публѣчной общой нужды, домовыи прываты оставывши, пріиздиты до насъ немедленно. При семъ, братерской в[ашу] м[илость] м[илостивого] пана пріязни себе полицаючи, зостаемъ.

В[ашей] м[илости] м[илостивому] пану всего добра зычливыи братья и поволне, и до услугъ.

Его императорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ черниговскій и наказный гетманъ Павелъ Полуботокъ зъ старшыною енеральною.

Зъ Глухова, сентеврія 5 дня. Року 1722.

На початку зазначено: Письмо Полуботка к Я. Е. Лизогубу.

Наприкінці надруковано: Скорописью напечатанное на подлинникѣ, писано собственноручно Полуботкомъ.

Опубліковано: Черниговские Губернские ведомости. – 1861. – № 9. – С. 58.

---

[a] В тексті надруковано “полщенномъ”.

№ 63

1722, вересня 6. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в село Середину Буду щодо ревізії тамтешніх статків, належних на гетьманський уряд

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказний гетманъ Павелъ Полуботокъ з старшиною енералъною.

Вамъ, войтовѣ села Серединой Буди з всѣма посполитими людми тамошними, нехай будет вѣдомо, ижъ яко повелено намъ указомъ его імператорского пресвѣтлого величества, изъ Правителъствующого Сената присланнимъ, маетности на булаву и на кухню гетманскую належные вѣдат и доходи з онихъ збират по прежнему для содержаніа ихъ до избраніа нового гетмана в цѣлости, такъ пославши мы в иншые села гетманъскые нарочных од себе ревѣзоровъ, ординуемъ и до васъ, в Середину Буду, именно Якима Федоровича, товариша Сотнѣ Глуховской, который когда туда прибудет, абысте о прибеляхъ и зборах грошовых и хлѣбныхъ по сколъко чого и от чого тамъ до двора гетманского в годъ вибиралося, якые нерухомые угодія и заводи до вашого села Серединной Буди належные сут. Сколко теж чого до умертіа покойного ясне велможного пана гетмана Скоропадского найдовалося, а по смерти его велможности, що куда в сторону взято и вивезено, а нынѣ на лице сколъко чого в заводах и в протчіихъ грошевих и хлѣбних прибелехъ ест, обстоятелъное и правдивое дали за руками своими ему, посланъному нашому, на писмѣ вѣденіе со всякою поволностию, безъ жадной противности и огурства, пилно приказуемъ, понеже ему велѣлимо о всемъ висше писанномъ подлинно розвѣдати и того всего реестра, у вас взявши, привозити сюда в Глуховъ, куда и вамъ войтовѣ з десятникомъ и другими нѣсколъкома подданими при помененномъ посланъномъ нашомъ приездити повелѣваемъ.

Данъ в Глух[ова], з Енералъной Канцелъляріи, септевр[ия] 6. Року 1722.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 734. – Арк. 3. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 51-51 зв. Копія.

№ 64

1722, вересня 7. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення Якова Івановича дозорцею гетьманських прибутків в селах Обмачові, Великому Усті, Красному, Митяївці та Млиновцях, а також дозорцею прибутків з Батуринських млинів, перевозів та рибних угідь

Вамъ, войтамъ и посполитимъ людемъ сѣлъ Обмачева, Устя Великого, Краснаго, Митяювки и Млиновецъ, и кому толко о томъ вѣдати надлежатиметъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, понеже указомъ императорскаго пресвѣтлаго величества предложено намъ, жебысмо о маетностехъ и о протчихъ доходахъ на булаву гетманскую належныхъ имѣли радѣніе и смотрѣніе, и велѣлисмо з оныхъ всякіе повинности збѣрать по прежнему, между которыми же и Обмачевъ з принадлежними[a] къ оному селами и приселками, и зъ протчими угодіями, до владѣнія гетманскаго ...[6] а тимъ всѣмъ доселѣ дозорца короповскій завѣдовалъ, з тыхъ мѣръ для лучшого порядку и досмотру туда в Обмачевъ до дворца гетманскаго теперь особливого дозорцу, пана Якова Ивановича, опредѣлилисмо, который абы тамъ в самомъ селѣ Обмачевѣ, яко и в инныхъ селахъ и присѣлкахъ до оного належныхъ, всякіе господарскіе дѣлалъ и устроевалъ правленія, и всѣ тамошніе приходи, денежные, хлѣбніе и протчіе, збиралъ по прежнему без найменшой страти и умедленія, зачимъ абы помянутыхъ селъ Обмачева, Устя Великого и протчіих войты з посполствомъ надлежащое до дворца тамошнего ему жъ, пану Якову, безъ жадной противности, якъ прежнимъ дозорцамъ, отдавали послушенство и повиновеніе, пилно приказуемъ, тутъже докладаемъ, жебы млинами Батуринскими Новомлинскими, двома перевозами, на веснѣ въ Снитинѣ и Устѣ найдуючимися, и рибними ловлями, до гетманского владѣнія принадлежащими, новопоставленному дозорцѣ завѣдовати и всякіе приходи з того всего по самой истинѣ собирати приказалисмо.

Данъ въ Глуховѣ, при печати войсковой, з канцеляріи Енералной. Сентеврія 7 д[ня]. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 52-52 зв. Копія.

---

[a] В копії написано "принадлежнимъ".

[6] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

№ 65

1722, вересня 7. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному новгородському сотникові розглянути справу за скаргою новгородського жителя Захарка Гапоненка на новгородського війта Іллю

Пане сотнику наказный новгородский.

Подавалъ намъ супплѣку Захарко Гапоненко, житель новгородский ускаржаючис на Ілю, войта тамошнего, в которой виразилъ перве, что позначенный долгъ у помянутого войта два рази виплачувалъ оному, и чрез тое до немалого пришолъ убитку и разоренія, другое, же мстячис тотже войтъ на супплѣкуючого, опорочилъ злодѣйствомъ за спожѣн[a] нѣсколко каменей в Почепѣ[50] купувнуя, и такъ самого, яко жену скаржачого ж, чрез многое время туремним трапилъ вязенемъ, третее, за побор грошевий, которий по приказу тогда бувшого сотника Лисовского[51] в селѣ Очкинѣ жалуючийся выбиралъ, и уже былъ зобранъ, да хочай Лисовский велѣлъ тимже селянамъ возвратити, однакъ войтъ новгородский ввесь возвращенный побор селянамъ очкинскимъ доправилъ якоби на скаржачому. Прето, посилаючи мы помянутой суплѣки копію за справою канцелляриской до в[ашей] милости, приказуем, абысь в одно призвавши пред себе обидвѣ стороны, на жадную сторону фавору не потакуючи, ни по якой завзятости не посягаючи, подлинно и совершенно по самой истиннѣ розискалъ, а по розиску, если доведется, слушную жалуючомуся учинил сатисфакцію, бо когда бы презѣло неправедно тот розисковати и росправляти будет, а суплѣкуючий повторную занесет до насъ аппелляцію, теди самъ в[аша] [милость] за тое отвѣтне де штрафуватимеш, и вуйтовѣ всенепремѣнно з жалобливим доводно будет пред Судом Войсковым Енералным росправовати ся, предлагаем[6].

З Глух[ова], септевр[ия] 7. Року 1722

В[ашей] милости ласкавіи.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 692. – Арк. 3. Копія.

---

[a] Слово написано нерозбірливо.

[6] Зверху написано закреслені слова “деклярuем и приказуем”.

№ 66

1722, вересня 10. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження Семена Соболевського погарським сотником

Пану полковниковѣ наказному стародубовскому, панамъ старшинѣ полковой, а особливе пану атаманови и войту погарскому з всѣмъ сотнѣ тамошней товариствомъ, и кому кольвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ получили мы монаршую императорского пресвѣтлого величества грамоту зъ Государственной Иностраннихъ Дѣлъ коллегіи, еще за покойного пана гетмана Скоропадского писанную, з тимъ указомъ, чтобъ пана Семена Соболевского[52], за нѣкоторие его во время шведского въ Украину вступленія показанные прислуги, произвести на сотнитство погарское; прето мы по должности нашой подданской исполняючи тотъ премощнѣйшій его величества указъ, яко нарочно засилаемъ пана полковника наказного симъ нашимъ унѣверсаломъ, такъ черезъ оный приказуемъ, абы панъ полковникъ наказный виправилъ кого з старшини полковой до мѣста Погару[53], который бы, собравши товариство сотнѣ Погарской, обявилъ сей нашъ унѣверсалъ и по вичитанію оного урядъ сотничества тамошнего и …[a] вручилъ ему, пану Семену Соболевскому, приказавши помянутой сотнѣ Погарской товариству и посполитимъ людемъ градскимъ и сѣльскимъ ему, пану Соболевскому, яко сотенному своему началънику … барзѣй въ войсковыхъ услугахъ отдавали послушенство, а взаемне онъ, панъ Соболевскій, во всякомъ з сотнянами добромъ обхожденіи безъобыдно и безтяжестно найдоватися мѣетъ, отдаючи вначалѣ Гетманской власти, а потомъ полковому коммендѣру своему всегдашное подлугъ правъ и указовъ войсковихъ повиновеніе и послушенство, упоминаемъ и приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ зъ Войсковой Енералъной Канцеляріи при печати войсковой. Року 1722, септеврія 10 д[ня].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 664. – Арк. 2-2 зв. Копія.
Там само. – Спр. 655. – Арк. 54-54 зв. Копія.

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

№ 67

1722, вересня 10. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення Парфена Пекалицького ревізором та розпорядником полковничих маєтностей в Стародубському полку

Пану полковнику на сей часъ наказному стародубовскому [и] всей того полку старшинѣ, такожъ панамъ маистратовимъ тамошнимъ и кождому, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, иж звѣстно намъ учынилося, что во время нинѣшнего в полку Стародубовскомъ вакансу ураду полковничого села, мелници и другіе приходи, на совершеного полковника належные, в розніе руки порозбырани и до приватнихъ нѣкоторыхъ работизнъ без респекту бываютъ употребляеми, того рады оказателя сего унѣверсалу пана Парфена Пекалецкого нарочно посилаемъ въ полкъ Стародубовскій, которому, яко приказалисмо належніе на урядъ полковничества всѣ маетности, мелници и другіе угодія зревѣдовать и одселѣ, в кого ни суть, до единого его завѣдованія и смотренія поодбырать, такъ абы онъ, панъ Пекалецкій, за прибитемъ своимъ въ полкъ Стародубовскій, в помянутихъ на урядъ полковничій тамошнихъ належнихъ маетностяхъ и млинахъ, извѣдавши совершено хто имы владѣетъ и одбыраетъ з онихъ належитости, и по чиемъ указу, заразъ одобралъ оные до своего завѣдованія и намъ, виписавши о всемъ томъ обстоятелно, далъ знати …[a] всю Чолховщину, Замишово, Синѣй Колодязь, а при томъ и село Перегонъ од … обозного полкового тамошнего на урадъ ему данное, а прежде по указу покойнаго пана гетмана одобраное, такожъ млини на греблѣ Погарской, въ Чолховщинѣ, и въ иншихъ мѣстцяхъ, где суть полковничіе, туда жъ прилучилъ подъ свое смотреніе, и, призвавши тѣхъ селъ войтовъ, приказалъ онымъ, щобъ од сего часу ни до кого болше, кромѣ его, не належали, и ни в чомъ нѣкого не слухали, корысти зась з тихъ всѣхъ селъ, мелницъ и другихъ угодій, обикновенно стягаючіеся, повиненъ онъ, панъ Пекалецкій, где усмотритъ, чи в д[в]орѣ войсковомъ полковничомъ, чили на иншомъ мѣстцу, збырати и содержати в цѣлости и до далшого указу, въ чомъ абы панъ полковникъ наказни[й] стародубовскій и нихто инш[и]й з старшини тамошней ему, пану Парфену Пекалецкому, жадной не показали противности, овшемъ, въ чомъ востребуетъ, чинили свою помощь. А поневажъ сему нашему посланому в отправованю назначенной оному фу[н]кціи треба будетъ людей для посилокъ, того ради мѣетъ панъ наказный полковникъ стародубовскій и старшина тамошная городовая и селская козаковъ, где востребуетъ, дати без отреченія, приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, при печати войсковой, з Енералной Канцеляріи. Сентеврія 10. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 53-53 зв. Копія.

---

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

№ 68

1722, вересня 10. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини бурківському жителю Леську Дубині з'явитися в Генеральний Суд для свідчення щодо розірваного гадяцьким полковим суддею листа генерального судді

Тобѣ, Леску Дубинѣ, жителевѣ бурковскому, нехай будетъ вѣдомо, ижъ, явившися тутъ въ Глуховъ, Омелко Дюгтяній заносилъ намъ жалобу на пана Григорія Грабянку[54], судію полкового гадяцкого, прекладаючи, что когда онъ, правуючись зъ братаничомъ отчима своего, Омелкомъ Яблуновскимъ, за кгрунта, виправилъ у его милости пана судіи войскового енералного листъ, дабы помянутій братаничъ до кгрунтовъ ему, скаржачому, по матцѣ спадаючихъ, не інтересовался, панъ Гребянка будто, тотъ листъ одобравши, не знать для якой причини подралъ, що когда мы вручили въ разсмотрѣніе Суду Енералному, теди на ономъ узнано, же справа тая, поти не укончена будетъ, поколя ты не предстанешъ въ Глуховъ, а то для тоей причини, же такъ панъ Гребянка, якъ и суперникъ его, на свѣдителство твое о подранѣ того листа слагаются, чого ради засилаючи мы тебе нарочнимъ симъ нашимъ указомъ, пилно приказуемъ, абысь за полученіемъ оного, заразъ, безъ всякого замедленія, для истинного сознанія, если тое было въ самой рѣчи, что виже объявленній его милости пана судіи енералного листъ подралъ п: Гребянка, или нѣтъ, приездилъ въ Глуховъ предъ тойже Судъ Войсковій Енералній.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Енералной Канцеляріи, при печати войсковой, року 1722, мѣсяца сентеврія, 10 дня.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 55. Копія.

№ 69

1722, вересня 12. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Лубенський полк з наказом приймати до обігу російську монету, за винятком фальшивої

Всѣмъ обще и кождому зособна, а меновите его м*илос*ти п*а*ну полковниковѣ лубенско*му*, пп: старшинѣ полковой, сотенной и сѣлской зъ всѣмъ товари*ст*вомъ и посполитыми всякого чина, а ба*р*зѣй купеческими званія лю*д*ми Полку того, и про*т*чи*имъ* туда з сторони прие*ж*джаючи*мъ*, тако*ж* д*у*ховного стану людямъ, и кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, ознаймуе*мъ* сымъ унѣверсало*мъ* нашымъ, и*ж* доноси*т*ся на*мъ* о*т*всюду вѣдати, что в Малороссійскы*х*

Полкахъ рейменту Гетманского велми бракуютъ копѣйчаною его імператорского величества монетою, пересмотруючи чтобъ была копѣйка в копѣйку, и тымъ немалая между людми бываетъ трудность и ссора, да и многіе чрез тое браковане срѣбних копѣекъ знатний поносятъ убытокъ, що все пресѣкаючи, любо неразъ передъ тымъ отъ покойного ясне велможного его милости пана гетмана Скоропадского унѣверсалами в полки писано зъ запрѣтителными указами, чтобъ копѣйокъ не браковано, яко ж потому и бѣровали ж всякые копѣйки, однакъ поневаж недолго тое въ исполненіи сбывалося, того ради нынѣ мы, по указу імператорского всепресвѣлѣйшого величества Малой Росіи правленіе содержащіи, яко в иншые Полки о томъ одправили унѣверсали наши, такъ и в Полкъ Лубенскый[55] сей унѣверсалъ посилаючи, приказуемъ и упоминаемъ, абы одселѣ в Полку томъ нѣхто з старшини и чернѣ войскового и посполитого чина люде жадною мѣрою копѣйками срѣбными не браковалы, опрочъ фалшивых, мѣднихъ, оловяныхъ и срѣбных, тих которые на обыдвѣ сторони весма сут гладкие, а если хочъ мало [добріе] и тилко на одной сторонѣ в срѣбныхъ копѣйках знакъ будет копѣйчаный, то таковые кождый бы в куплѣ и продажи и в иншых платежахъ бралъ безъ всякой змаги и противности, чого барзѣй панове старшина полковая, сотенная и всякая в городах и селах накрѣпко смотрѣти и пилновати повинни, подъ опасеніемъ на себе за тое знатного штрафу и наказанія войскового, а ежели кто колвекъ показуватимется сего указу нашего ослушнимъ, и непремѣнно копѣйками браковатимет, такого безъобходно повелѣваемъ старшинѣ и урядникамъ в полковомъ городѣ и сотеннихъ городках и селах до туремного брати вязеня и непоблажно кіевимъ боемъ карати, инших зась в томъ упрямых, и указу весма противящыхся, сюда в Глуховъ для наказаніа присилати.

Данъ в Глуховѣ, з Енералной Канцеллярііи, при печати войсковой, септевр[ия] 12. Року.

На арк. 1 має назву: Дѣло о небракованню срѣбними копѣйками, опроч фалшивихъ мѣдних, оловяних и срѣбних на обѣ сторони гладкихъ, 1722 году на 2 листах, сентября 12.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 1 – Спр. 744. – Арк. 1-2. Копія.

№ 70

1722, вересня 13. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк з наказом приймати до обігу російську монету, за винятком фальшивої

Всѣмъ обще и кождому зособна, а меновите его милости пану полковниковѣ N, панамъ старшинѣ полковой, сотенной и сѣлской зъ всѣмъ товариствомъ и посполитыми всякого чина и званія, а барзѣй купеческими полку того людми,

и протчимъ з стороны приежджаючимъ, також духовного стану людямъ, и кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашымъ, иж доносится намъ отвсюду вѣдати, что в Малороссійскых Полкахъ рейменту Гетманского велми бракуютъ копѣйчаною его імператорского величества монетою, пересмотруючи чтобъ была копѣйка в копѣйку, и тимъ немалая между людми бывает трудность и ссора, да и многіе чрезъ тое браковане срѣбних копѣекъ знатний поносят збытокъ, що все пресѣкаючи, любо не разъ перед тымъ од покойного ясне велможного его милости пана гетмана Скоропадского унѣверсалами в полки писано зъ запретительными указами, чтобъ копѣйокъ не браковано, яко ж потому и бѣровали уже всякые копѣйки, однакъ поневаж недолго тое во исполненіи сбывалося, того ради нынѣ мы, по указу імператорского величества Малороссіи правленіе содержащіи, яко в иншые Полки о томъ одправили унѣверсали наши, такъ и в Полкъ N сей унѣверсалъ посилаючи, приказуемъ и упоминаемъ, абы одселѣ в Полку томъ нѣхто з старшини и чернѣ войскового и посполитого чина, а особливе промишленники всякіе, також духовного чина люде, жадною мѣрою копѣйками срѣбными не браковалы, опрочъ фалшивых мѣднихъ и срѣбных, тыхъ которіе на обыдвѣ сторони весма суть гладкіе, а если хочъ мало добріе, албо тилко на одной сторонѣ в срѣбныхъ копѣйках знакъ будет копѣйчаній, то таковіе кождій бы в куплѣ и продажи и в инихъ платежахъ бралъ безъ всякой змаги и противности, чого барзѣй панове старшина полковая, сотенная и всякая в городах и селахъ накрѣпко смотрѣти и пилновати повинни, подъ опасеніемъ на себе за тое знатного штрафу и наказанія войскового, а если кто колвекъ показуватимется сего указу нашего ослушнимъ, и непремѣнно копѣйками браковатиметъ, такого безъобходно повелѣваемъ старшинѣ и урядникамъ в полковомъ городѣ и сотеннихъ городках и селах до туремнаго брати вязеня и непоблажно кіевимъ боемъ карати, инших зась в томъ упрямихъ, и указу противящихся, сюда в Глуховъ для наказанія присилати.

Данъ в Глуховѣ, з Енералной Канцеляріи, при печати войсковой, септевр[ия] 13. 1722 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 57-57 зв. Копія.

№ 71

1722, вересня 13. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генерального осавула Василя Жураківського ніжинському полковникові щодо притягнення дівицького міщанина Стефана Кубрака до міського послушенства

М[ѣлос]цѣ[вий] пане полковнику нѣжинскій, нашъ велце м[ѣлос]цѣ[вий] пане и брате.

Войтъ Дѣвици Салтиковой[56] Семенъ Гарасимовичъ з мѣщанами тамошними прекладалъ намъ чрез супплѣку свою, что Стефанъ Кубракъ, житель дѣвицкій

з тоей причины, же швакгер его за нѣякіесь свои до Двору покойного пана гетмана прислуги одержалъ унѣверсалъ гетманскій в мѣсто протекціи ему данный, чтобъ мѣщане дѣвицкіи до жадных его не потягали повинностей, ниякіхъ не хочетъ одбувати обшенародныхъ тамошныхъ налоговъ, и всегда тимъ, швагровѣ его: который уже якъ онъ же войтъ доносилъ и померъ, даннымъ, защищается унѣверсаломъ, чого ради помянутый войтъ з мѣщанами просилъ нашего таковаго указу, чтоб тотъ Кубракъ, яко мѣщанинъ дѣвицкій мѣскіе з ними обще одбувалъ повинности впередъ тимъ, швагровѣ его даннымъ, не обороняючись унѣверсаломъ. Ми прето жалобѣ помянутых дѣвичанъ не отрѣкаючи, пишемъ по оной до в[ашей] милости пана, и предлагаемъ, абысь в[аша] милост панъ, яко в Полку своемъ коммендѣръ, призвавши передъ себе того Стефана Кубрака, велѣлъ его допросит, и если так покажется, якъ дѣвицкій войтъ з мѣщанами намъ в супплѣци своей донесли, что той Кубракъ, тилко на вишеобявленный унѣверсалъ слагаючись, не хочет помоществовать нѣ в чомъ мѣсту, тот унѣверсалъ одобрати и приказат оному, яко мѣскому человѣку, всякіе до мѣста належные повинности одбувати без всякой противности. При семъ пріязненному в[ашей] милости пана аффектовѣ полѣцаемъ и зостаемъ.

З Глух[ова], септевр[ия] 13. Року 1722.

А в том интерессѣ сатисфакцію супликуючим [абы] учинил по своему разсмотренію

В[ашей] милости пану всего добра зичливые братя и поволные до услугъ.

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запороз[кого] полковник чер[ниговский] и наказ[ный] гетманъ Павелъ Полуботокъ.

Василий Жураковский, асаулъ енералний[a].

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 745. – Арк. 2. Копія.

№ 72

1722, вересня 13. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо сприяння співаку російської імператриці Івану Костянтинову в пошуку співаків для її двору

Панамъ полковникамъ з старшиною полковою, панамъ сотникамъ и ихъ урядникамъ вѣдомо чинимъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ обявлено намъ з Малороссійской Коллегіи указомъ імператорскаго величества, что писано въ оную Коллегію з Москвы од его сіателства генерала лейтенанта и генерала прокурора его милости господина Павла Ивановича Ягужинского[57], что одправленъ въ Малую Россію его величества пресвѣтлѣйшой …[6] императрици пѣвчей Иванъ

[a] Ліворуч від підписів написано "Войсковий Енералний, мцѣ пане".

[6] Крапками позначено пробілии в тексті копії.

Костантиновъ для приисканія в домныхъ мѣстахъ пѣвчихъ до двору ея величества, по которому письму онъ, пѣвчой, з Малороссійской Коллегіи въ полки малороссійскіе одправленъ, и дабы ему видать унѣверсалъ, чтобъ в томъ, ежели о комъ прекладать будетъ, чинено ему всякое споможеніе. По таковомъ прето Малороссійской Коллегіи предложенію виданъ оному пѣвчому Ивану Костантинову з Канцеляріи Войсковой сей унѣверсалъ, чрезъ которій предлагаемъ, абы помянутому пѣвчему по его требованію, ежели онъ в приисканію пѣвчихъ будетъ о комъ предлагать, чинено было вспоможеніе, а подорожную на подводи и на оные прогонніе денги дано ему з Малороссійской Коллегіи.

Данъ въ Глуховѣ, при печати войсковой, з Енералной Канцеляріи. Септеврія 13 д[ня], року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 56 зв. Копія.

№ 73

1722, вересня 13. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Прохорську і Івангородську сотні про надання транспорту для вивезення скошеного, призначеного для коней військової артилерії, сіна та звезення деревини для ремонту військових стаєнь, з дорученням контролю за цими справами артилерійському отаманові Якову Жиловичу

Ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ панамъ сотникамъ прохорскому [и] ивангородскому з урядами тамошними, и кому колвекъ о семъ вѣдати надлежатиметъ, ижъ яко пришло время по всякорочному обыкновенію сѣно, которое для коней артилеріи войсковой теперъ укошено, в надлежащое мѣсто звозити на зиму и опаліе станѣ, на тѣхъже коней потребніе, оправити, такъ мы о томъ дѣлѣ по доношенію пана Якова Жиловича, атамана войсковой артилеріи, намъ поданномъ, требовали Малороссійской Коллегіи совѣта и разсужденія, якими людми помянутую войсковую потребу упорати, а же Коллегія Малороссійская указомъ его императорского величества предложила намъ, дабысмо одправленіе подводъ для перевозу на артилерійскихъ лошадей сѣна и о направѣ оныхъ стаенъ, чили конюшень, учинить велѣли по гетманскимъ унѣверсаламъ противъ прежнего обыкновенія, теди по тому его императорскаго величества указу пилно жадаемъ и приказуемъ, абы панове сотники прохорскій [и] ивангородскій, стосуючися до прошлорочныхъ покойного ясневелможного пана гетмана Скоропадского унѣверсаловъ, якіе в семъ интересѣ видаваніе, предпомянути[й] панъ Яковъ Жиловичъ у себе имѣетъ, подводъ з сотень своихъ звозити из всею упряжу по давному обыкновенію, сколко ихъ по предложенію его жъ, Жиловича, надобно будетъ, од нихъ висилати на степь къ Бѣлимъ Вежамъ для звезенія оттуду

до войсковой стадници, въ Хвастовую, а другихъ для вивозу, одколя надлежитъ, и для оправи оныхъ вишреченихъ конюшень немедлено, поколь осѣнная распутица и слота не настужутъ, выправовали бы, поневажъ того необходими[й] войскови[й] требуетъ интересъ, в чомъ всемъ ему, пану Жиловичу, атаману артилерійскому, надзирателство и досмотръ имѣти полѣцилисмо, барзѣй чтобы сѣно без всякого потеранія и без отвозу на сторону, куда належитъ было звезено и зложено въ цѣлости, тилко бы, чи онъ, атаманъ, чи урядники, и нихто иншій, въ висилцѣ людей на тое дѣло жаднихъ взятковъ у нихъ не брали и не вимагали, варуемъ и грозно упоминаемъ.

Данъ въ Глуховѣ, з Канцеляріи Войсковой Енералной, сентеврія 13 д[ня], року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 58-58 зв. Копія.

№ 74

1722, вересня 15. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення стародубському полковому осавулу Семену Березовському розглянути конфлікт між громадою села Каменя та кам'янським жителем Семеном Різником

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ скаржилися намъ чрезъ супплику свою жители села Каменя цѣлою громадою, и подали жалобливіе пункта на Семена Ризника, жителя каменского, з вираженіемъ разныхъ обыдъ и побоевъ, надъ супплѣкуючими од оного Семена затѣваемихъ, на що всѣ просили у насъ з его …[a] справедливости, прето мы, не оставляючи жалобы помянутыхъ каменчанъ безъ надлежащой справки сатисфакціи, а хотячи знати совершенно, ежели такъ есть въ самой рѣчи или иначе, якъ оны въ жалобѣ своей предлагаютъ, ординуемъ з общого нашого совѣту и приговору въ село Камень на розискъ пана Семена Березовскаго[58], асаула полковаго стародубовского, которій, приехавши туда, долженъ противъ каждого пункту, въ чомъ и якъ жалоба предложена, людей, во всемъ томъ добре знаючихъ, з обохъ сторонъ до свидѣтелства допрошовать подъ совѣстию, со всякими обстоятелствами, по самой истинѣ, никому ни въ чомъ не потакуючи, а такъ жалобливіе пункта всѣ и отвѣти, если яковіе будутъ обжалованного, освѣдителствовавши и виписавши все тое ясно и порядочно особливимъ розискомъ, мѣетъ за своею рукою оние до насъ привозити для учиненія надлежащой въ томъ дѣлѣ предъ Судомъ Войсковимъ Енералнимъ росправы и рѣшенія, пилно

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

приказуемъ, а хто до того розиску надобенъ будетъ для свидѣтельства, абы всякъ таковій пред посланного нашого ставалъ без противности и въ чомъ вопрошенъ будетъ, о томъ правдивое чинилъ свидѣтелство, упоминаемъ.

Данъ въ Глуховѣ, сентеврія 15 д[ня], року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 59-59 зв. Копія.

№ 75

1722, вересня 18. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини конотопському сотникові щодо сплати боргів за м'ясо колишніми конотопськими наказним сотником, городовим отаманом, війтом і писарем конотопському різницькому цеху

Пане сотнику конотоповский.

Супплѣковалъ до нас цехмистръ рѣзницкий Іванъ Терещенко з товариствомъ, предлагаючи, что не от[те]пер ему должние урядники тамошные за набори до ратуша, еще за сотництва п[ана] Андрея Лизогуба[59], любо от покойного пана гетмана, былъ указъ, жебы оному цехмистру уплаченъ тот долгъ и розиском вивожено и декретомъ децѣдовано, на якомъ декрету сами дебѣтори подписавшися, хотѣли зречоний свой долгъ суплѣкуючому уистити, однакъ по сей часъ не хотят оного уплатити, через що они ризники, доходячи своего долгу на талярей пятдесят отдати, и просили, абысмо якъ розискъ п[аном] Дорофѣевичемъ, товаришом, и п[аном] Армашенкомъ, канцеляристою, войсковими, проведенний, и такая децѣзія, по якой они, урадники, платит записалися свѣдителствоване, велѣли имъ, урядникам, заплатити. Теды приказуемъ, абыс призвавши перед себе помянутих урядников, именно сотника наказого Стефана Лободу, атамана городового Пе[тра] Мортика, войта Павла Бажаненка, писара, без отволоки приказали, якъ и указъ императорского величества повелѣваетъ, суплѣкуючим вишелекгований долгъ, талярей ста зол[отих], жалуючимся уплатити, жеби болшъ супплѣками своими намъ не стужали, о томъ повторе приказуемъ через пана Дорофіевича, товариша, и Армашенка, канцелляриста, войскових.

З Глух[ова] септевр[ия] 18. Року 1722.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 809. – Арк. 2. Копія.

№ 76

1722, вересня 18. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини Іванисі Десятинниковій Суденковій з'явитися в Глухів на Генеральний Суд з Данилом Софоновичем

Вамъ, Иванисѣ Десятинниковнѣ Суденковой, гадяцкой жителцѣ, нехай будетъ извѣстно, ижъ супплѣковалъ до насъ панъ Данило Софоновичъ, обиватель опошнянскій, зъ предложеніемъ скаргы своей на Васъ, что вы по смерти мужа своего, сестренца жени его, Данила Софоновича, не мѣючи жадного зъ нимъ себѣ потомства, неслушне и неналежне всѣми[a] добрами завладѣли, а ему, супплѣкуючому, зъ женою его, не тилко лекгованнихъ духовницею, и посессіею спадаючихъ добръ уступити, но и должного имъ нѣчого ворочати не хочете чрезъ килко лѣтъ, любо уже въ томъ одъ покойного ясневелможного пана гетмана Скоропадского и были укази, въ чомъ онъ, Софоновичъ, просилъ у насъ справедливости и для того позовного къ вамъ листа, мы теди, прошенію его давши мѣстце, черезъ сей открытій листъ нашъ повелѣваемъ вамъ, абысте по полученіи оного, заразъ безъ отлагателства сюда до Глухова передъ Судъ Войсковій Енералный приездили для всеконечной зъ помянутымъ Софоновичемъ расправы.

Данъ въ Глуховѣ, сентеврія 18 д[ня], року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 62. Копія.

№ 77

1722, вересня 18. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини Гаврилові Орендаренкові та Семенисі Цілій з'явитися в Глухів на Генеральний Суд з Василем Павловичем

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказний гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботокъ.

Тебѣ, Гаврилу Василиевичу Арендаренковѣ, жителеви великобудискому, и тебѣ Семениссѣ Цалой, жителцѣ полтавской, нехай будетъ вѣдомо, ижъ на тебе, Гаврила Василиевича, заносилъ намъ жалобу Василий Павловичъ, житель великобудиский, будто ты, мѣючи от отца супплѣкуючого зоставленний млинъ за талярей сто, которіе гроши, любо супплѣкуючий килка рази хотѣлъ тебѣ отдати, але ти, ни грошей от супплѣкуючого не хочешъ приймати, и млина его власного

[a] В копії написано "всмѣми".

уступити, кладучи до него якую[сь] жалобу и претенсію. А ти Семениха Цалая, такъже суплѣкуючому, якоби будучи винна талярей сто, оного долгу супплѣкуючому не виплатила, чого рады супплѣкуючий просилъ, чтоб з вами тут в Глух[овѣ] перед Суд[омъ] В[ойсковымъ] Е[неральнымъ] росправитись, мы теди симъ нашимъ позовнимъ васъ засилаючи листомъ, приказуемъ, абысте для всеконечной з онимъ Павломъ Василиевичемъ росправи на день 15 октоврія мѣсяца пред Судъ Войсковий Енералний приездили, под винами правними, пилно приказуемъ.

З Глухова, септев[рия] 18. Року 1722.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 810. – Арк. 6. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 63. Копія.

№ 78

1722, вересня 18. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження Івана Кириловича дозорцею гетьманської маєтності Чехівки

Пану полковниковѣ наказному переясловскому и всѣмъ, кому колвекъ вѣдати о томъ надлежатиметъ, ознаймуемъ [симъ] нашимъ унѣверсаломъ, ижъ яко предъ симъ маетность, прозиваемая Чеховка, на булаву гетманскую належная, зъ присутствуючими до ней селами, были въ завидованю у Ивана Кириловича, и всякіе приходи, належніе на особу гетманскую, имъже били стягани, такъ и теперъ ему, Кириловичу, дозорчество въ помянутой Чеховцѣ, зъ приналежащими[a] до ней селами, и всякіе приходи денежніе и хлѣбніе збирати полецилисмо, зачимъ вѣдаючи о таковой волѣ нашой абы войтъ чеховскій зъ посполитими людми, и протчіе войти зъ при[належащими] до Чеховки селами, послушенство и подъ давного обыкновенія всякіе приходи до рукъ его оддали, такожъ зъ млиновъ гребелнихъ и лодейнихъ, зъ якихъ предъ симъ збиралися повинности, з тихъ и теперь якіе, мѣетъ онъже, Куриловичъ, стягати, въ чомъ абы нѣхто жадной и найменшой не чинилъ спреки и противности, мѣти хочемъ и повелѣваемъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Енералной Войсковой Канцеляріи, сентеврія 18 д[ня], року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 60. Копія.

[a] В копії написано "принѣлежащими".

№ 79

1722, вересня 18. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження права бобровницького отамана Григорія Івановича і його товариства на вилов бобрів і видр в річках Гетьманщини

Всѣмъ обще духовного и мирского чина особамъ, а меновите панамъ полковникамъ цѣлимъ и наказнимъ зъ старшинами полковими, панамъ сотникамъ, атаманѣ зъ товариствомъ и войтамъ зъ посполствомъ и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, симъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ Григорій Ивановичъ, атаманъ бобровницкій зъ товариствомъ, презентовали намъ покойнаго ясневелможного пана гетмана Скоропадского унѣверсалъ, прошлого 1721 року генварія 4 виданій, на волное ловленіе воднихъ звѣрковъ, бобровъ и видеръ, по давному обыкновенію, въ рѣчкахъ Сожѣ[а] [60], Ипутѣ[61], Беседѣ[62], Судости[63], Ивотѣ[64], Убедѣ[65], Деснѣ[66] и по иншихъ, въ чіихъ колвекъ маетностяхъ, такъ духовнихъ, яко и свѣцкихъ владѣлцовъ будучихъ, въ рѣчкахъ же, одъ чого уже оны еще прошлого мая м*есяц*я належную на гетмана рату, именно талярей сто грошей и двадцать, вознихъ господарей[6] двору Гетманского уплатили, [и просили] нашого потвердителного на настоящій 1722 годъ унѣверсалу. Мы прето, по силѣ полѣценного намъ на сей часъ въ Малой Россіи Правленія, велѣвши зъ Енералной Войсковой Канцеляріи сей нашъ унѣверсалъ видати ему, Григорію Иваненку, [атаману] бобровницкому зъ товариствомъ, позволяемъ по прежнему въ предреченіе рѣчки, въ чіихъ колвекъ кгрунтахъ оные суть, зъ посудномъ и орудямъ ихъ входити и ловити звѣръ оній водній, не узнаючи жадной найменшой нѣ од кого трудности и перешкоди, а если бы мимо его, атамана, хто иншій для ловлѣ того звѣру водного мѣлъ въ помянутіе рѣчки входити, у такового всякого, где колвекъ поймаютъ, свободно имъ будетъ пойманій звѣръ и всѣ желѣзніе орудія одобрати, въ чомъ абы всякая старшина ему, атаману зъ товариствомъ, давали помощь, а ремесники, до направованя ихъ посудковъ здавна опредѣленіи, когда попсуются оные, безъ жадной отмовки направовали бы, жадаемъ, толко варуемъ и грозно упоминаемъ, абы онъ, Григорий, атаманъ бобровницкій, и его товариство, за ловленемъ помянутого водяного звѣру ходячи, жаднихъ людямъ тяжестей и трудностей мимо вишписанній указъ нашъ [не чинилъ]…[в], а о надъходячомъ мѣсяцѣ януаріи мѣютъ онижъ, атаманъ зъ товариствомъ, подлугъ обыкновенія прежнихъ годовъ, за нынѣшній [17]22 годъ, належащій на дворъ Гетманскій, платежъ отдати.

Данъ въ Глуховѣ, сентеврія 18 д[ня], року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 61-61 зв. Копія.

[а] В копії написано – “Сужѣ”.

[6] Так у тексті, не виключено, що дані тут слова зазнали змістовного спотворення.

[в] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

№ 80

1722, вересня 19. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк щодо недопущення порушення раніше виданих царського указу та універсалів, якими забороняється надавати транспорт переїжджим без сплати прогонних грошей

Пану полковниковѣ N, старшинѣ полковой, сотникамъ, також и всѣмъ обще войскового и посполитого стану урядникамъ городовимъ и сѣлскимъ ознайму-емъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, любо недавно писано отъ насъ, якъ въ инніе полки реймента Гетманского, и въ полкъ N, жебысте вашмость, исполняючи монаршій всепресвѣтлѣйшого императорского величества указъ, въ унѣверса-лахъ нашихъ изображенный, которій и особними зъ Малороссійской коллегіи ви-данними листами зосталъ въ сихъ числахъ въсюда при нашихъ унѣверсалахъ опубликованъ, не давали никому зъ проежджаючихъ жаднихъ подводъ безъ про-гоннихъ денегъ, однакъ, поневажъ намъ доносится зъ нѣкоторихъ городовъ и сотенъ вѣдати, что старшина городовая и сѣлская, не сохраняючи того монар-шого указа, чрезъ особливое свое недбалство и небреженіе, даютъ по прежнему переежджаючимъ великороссійскимъ людемъ подводи безъ указнихъ прогоновъ, теди яко такую ослушную старшину, где тое указовъ преслушаніе показалося, велѣлисмо за вѣдомомъ Малороссійской [коллегіи] значне наказаніемъ штра-фовати, такъ за согласіемъ и совѣтомъ тоей же Малороссійской коллегіи припи-салисмо повторе во всѣ полки зъ такимъ крайнимъ упомненемъ и приказомъ, чтобъ отнюдъ нигде никому жаднихъ подводъ безъ платежу прогоновъ не дава-но, а и въ полкъ N одправуючи сей нашъ повторній унѣверсалъ, пилно всѣхъ остерѣгаемъ, упоминаемъ и приказуемъ, абысте вашмость, такъ сами пане пол-ковнику N, яко и вся полковая и сотенная старшина, не дожидаючися впредъ одъ насъ инакшого на сее потвер[ж]дения, крайне отъ сего часу обявленый вашмо-стеви передъ сымъ указъ императорскаго величества содержали накрѣпко и отнюдъ никому, хочъ бы хто за чией нибудь ехалъ подорожною, подводъ безъ прогоновъ не давали, не ослабѣваючи во исполненіи того указу, нимало не опасу-ючися ничиихъ погрожокъ. А если бы хто зъ якой старшини за своимъ несмот-рѣніемъ и нераденіемъ, важачи легце тотъ монаршій високій указъ, и за симъ нашимъ напомненемъ не мѣлъ оного всеконечне исполняти, но слабо при ономъ стоючи, або оказуючи свою до кого прислугу, далъ кому, чи то зъ переижджихъ, чили зъ квартируючихъ, хочай одну безъ прогоновъ, и не по указу, подводу, а тое потимъ на кого доведется, таковій всякъ, яко прослушникъ указовъ, зисланъ бу-детъ въ Глуховъ безчестно и тутъ не толко знатній денежній штрафъ заплатитъ, але сверхъ того и особливимъ на тѣмъ каранемъ нещаднимъ наказанъ будетъ, що жебы кого не поткало, и чтобъ нихто на потимъ невидѣніемъ не одговоровался, долженъ панъ полковникъ N всюда въ тамошнемъ полку сей нашъ унѣ-

версалъ публѣковати для всенародного извѣстія, и дабы по оному непремѣнно всякая старшина справовалася розослать во всѣ сотнѣ сего унѣверсалу при своихъ листахъ списки, пилно о тое повторе и подесяте упоминаемъ, докладаемъ тутъже и сіе, ижъ если бы где учинилося противъ указу монаршого якое отъ проежджаючихъ великороссійскихъ людей въ самоволномъ подводъ вимаганѣ зъ побоями и грабежами насилство и гвалтъ, теди о таковомъ самоволствѣ и насиліи, на якомъ мѣсцу оное и отъ кого именно показано будетъ, мѣете вашмость, яко найскорѣй, сюда въ Глуховъ къ намъ з доношеніемъ писати, предлагаемъ.

Данъ въ Глуховѣ, сентеврія 19 д[ня], року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 64-65. Копія.

№ 81

1722, вересня 19. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини шептаківському старості компенсувати кистерському козакові Мартину Самсоненку завдані кривди

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказний гетманъ Павелъ Полуботокъ з старшиною енералною[a].

Вамъ, старостѣ шептаковскому, симъ нашимъ откритимъ листомъ обявляемъ, ижъ прекладалъ намъ чрез супплѣку свою Мартинъ Самсоненко, житель и козакъ кистерскій, ускаржаючися на Івана Роговченка, обывателя кистерского, который меючи дядка супплѣкуючого у себе двѣ нивѣ в заставѣ, а домагаючися у его за одкупъ над слушность лихви чотирох осмачокъ жита, од якого скаржачий ему не отмовлялъ, толко просилъ мало подождати, чого онъ, Роговченко, не дожидаючися, заехалъ самовластне з парубками своими на ниву Самсоненкову и набралъ злодѣйскимъ способомъ овса, которого жалобливий заставши з накладенними уже копами на нивѣ хотѣлъ для улики до села провадити, но онъ, Роговченко, не давшися ему, мало якобы о смерти его супплѣкуючого боемъ не приправилъ. В якомъ разѣ, боронячись, Самсоненко по руцѣ Івана Роговченка якос ударилъ, за який удар, когда удалъся з жалобою до васъ Роговченко, теды вы, потакаючи ему, Роговченку, не толко за злодѣйский поступокъ его обвинили, но еще и кіами велѣлисте скаржачого бити, в чомъ Мартинъ Самсоненко, будучи напрасно изобиженний, просилъ нашего в томъ себѣ указу. Прето, если такъ ест, засилаючи мы васъ симъ нашимъ листомъ, яко неслушности вашой в томъ не похваляемъ, же козака, до завѣдованя вашего не принадлежащого, важилистеся бити, и в обидѣ его не учинили сатисъфакціи, такъ приказуемъ, абысь зараз

[a] Нижче написано "Пане староста шептаковский".

велѣлъ все з боем скаржачому возвратити и за побой, ему чинен*ний*, нагородити, и належите уконтентовати. Если *ж* бы онъ, Роговченко, тамъ з нимъ Мартиномъ Самсоненкомъ не помѣрковалъся, то мѣют обидва сюда на ден Покрови Пресвятія Богородиці в Глуховъ перед Судъ Войсковий Енералний для конечной росправи становитися, приказуемъ.

Данъ з Глухова, з Енералной Войсковой Канцелляріи[а], септевр[ия] 19. Року 1722. Вам ласкавие[б].

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 690. – Арк. 3. Копія.

№ 82

1722, вересня 19. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення Василя Варязького та Філіпа Данченка для розгляду скарги отамана села Волокитина Семена з товариством про притягнення Стефаном Міклашевським козаків до панщини

Всѣмъ обще и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ ускаржался намъ чрезъ супплѣку свою Семенъ, атаманъ села Волокитина зъ товариствомъ, на пана Стефана Миклашевскаго, что якобы онъ усиловне козаковъ нѣкоторыхъ тамошнихъ до дворовой своей работизни совокупне съ посполитими потягаетъ, насилаючи на ихъ доми старосту своего, и которіи доброволне на панщину ити не хотятъ, кажетъ бити и худоби ихъ забирати, и великіе будто имъ чинитъ грабителства и отягощенія. Зачимъ, послали[в] мы пановъ Василія Варажского и Филипа Данченка, которимъ яко велѣлисмо о томъ по самой истинѣ розискати, если ихъ, козаковъ, онъ, панъ Миклашевскій, до подданства примушаетъ грабежами и побоями, и чи власне суть они, козаки, чили люде тягліе, якъ покажется, все то виписать по свидѣтелству людскомъ на особливомъ паперѣ въ сущую правду, ни на якую сторону не потакуючи и не посягаючи, и тотъ розискъ привозити до насъ въ Глуховъ, вѣдаючи прето о семъ нашомъ указѣ жителѣ предреченного села Волокитина, козаки и мужики, абы кого будетъ къ тому розиску надобно, безъпротивно становилися предъ ся посланнихъ нашихъ[г], и о чомъ онъ востребуетъ свидителствовали бъ по самой истинѣ, упоминаемъ.

Зъ Глухова. Сентеврія 19 д[ня] 1722 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 66. Копія.

[а] В копії слова "Енералной Войсковой Канцелляріи" закреслено.

[б] Перед підписом написано "Звышъменованный", але закреслено.

[в] В копії написано "хотячи".

[г] В копії написано "посланного нашого".

№ 83

1722, вересня 20. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини бистрицькому жителю Грицьку Слюсарю прибути в Глухів на Генеральний Суд для розгляду його справи з уланівським городничим, отцем Миколаєм

Тобѣ, Грицку Слюсару, жителевѣ быстрицкому, чрезъ сей нашъ листъ приказуемъ, абысь по полученіи оного, для крайней зъ отцемъ Николаемъ, городничимъ улановскимъ, (:которій тутъ перед намы занесъ на тебе скаргу:) расправи, безъ всякого умедленія, на день сего жъ мѣсяца сентеврія 22 приездилъ сюда въ Глуховъ предъ Судъ Войсковій Енералній, подъ винами правними и неотпустнимъ за преслушаніе войсковимъ каранемъ, повторе приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, сентеврія 20 д[ня], року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 67. Копія.

№ 84

1722, вересня 21. Глухів – Лист Павла Полуботка шептаківському дозорці щодо доручення наказному стародубському полковнику розібрати справу про підтоплення архипівських сіножатей

Пане дозорца шептаковский.

На листъ вашъ з архиповцями до нас писаний, же курковскіи козаки, прозиваеміи Хведенки, строением млина своего всѣ сѣножати архиповскіи стопили, и даби за тіе з курковцювъ належитая чинення была управа и взята нагорода; учинилисмо на супплѣцѣ от архиповцовъ нам поданной помѣту і рукою нашою закрепилисмо, жебы панъ полковникъ наказний стародубовский присилалъ туди знатних яких полкових персонъ для учиненя в том справи, зъ которою суплѣкою в доми архиповцовъ отпускаем, прекладаем о том и зостаем.

З Глухова, септевр[ия] 21. Року 1722.

Вамъ ласкавий его імператорського пресвѣтлого величества Войска Запороз[кого] полковник чернѣговский і наказ[ний] гетманъ Павел Полуботокъ.

А мѣете и ви к тому розиску присутствовати, тилко смотрѣте того накрѣпко, жебы праведно оний былъ чинен, і един до нас присланъ, а другий у вас оставленъ[a].

[a] Наприкінці у колі написано "печат".

Наприкінці зазначено: над*пис*: п*а*ну Василію Мовчану, дозо*р*цѣ шептаковскому належи*т*, о мѣючихся вислати з Стародуба[67] особъ на розискъ въ Архиповцѣ, пода*н* септе*в*[рия] 21. Тако слово в слово.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 50673 (ІІ). – Арк. 23 зв. Копія.

№ 85

1722, вересня 21. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини товаришу Глухівської сотні Івану Мироновичу з'явитися в Генеральний Суд для розгляду справи за скаргою козаків Каленика і Микити про неналежне притягення Мироновичем їх до підданства

Тебѣ, Ивану Мироновичу, товарищу сотнѣ Глуховской, нехай будетъ вѣдомо, ижъ супплѣковали до насъ жителѣ пустогородскіе, а козаки сотнѣ Глуховской, Каленикъ да Никита, утискаючи жалосне на тебе за тое, что онъ, Каленикъ, когда взялъ у тебе грошей на куфу горѣлки полчварта рубля и клячу за пять рублей, и на означенній термѣнъ онихъ тебѣ не уистилъ, поработилесь въ подданство и семій рокъ уже работаетъ, да и Никиту, за взятую у тебе жъ на виплачене клячу, цѣною въ сѣмъ рублей, и готовими грошми три копи у вѣчное неслушне поработилесь подданство, якіе должніе денги, любо онъ, Никита, и уищалъ тебѣ, до онихъ не принялесь. Зачимъ симъ нашимъ откритимъ тебе засилаючи листомъ пилно предлагаемъ, абысте по полученіи оного заразъ сюда въ Глуховъ на означенное сего сентеврія 22 число для слушной из ними, суплѣкуючими, Каленикомъ да Никитою, расправи становился предъ Судъ Войсковій Енералній, и повторе подъ неотпустнимъ за преслушаніе караніемъ предлагаемъ.

Данъ зъ Глухова, сентевріа 21, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 68. Копія.

№ 86

1722, вересня 22. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини щодо повернення сватківськими жителями заборгованих грошей батуринцю Семену Шоху, або вирішенням цієї справи в Генеральному Суді

Варіант I

Вамъ, Гарасиму Пражцѣ и Гордѣю Сѣробабѣ, жителям святковскому и бурковскому, нехай будетъ вѣдомо, ижъ супплѣковалъ до нас Семенъ Шохъ, мешканецъ батуринскій, предлагаючи, что вы не оттепер ему зостаете сто тридцать золотихъ виновати, на якій долгъ и облѣки ваши онъ мѣетъ, и любо уже по злиценю пана судіи войскового енералного разсмотривали тыхъ вашихъ облѣков панове Стефан Ситенский и Герасимъ Кроткевичъ, товариство полку Гадяцкого, и узнали такъ, что надлежит вам подлугъ оныхъ платити, однакъ вы, по тому узнаню явившись противни, не хочете ему, Шоху, платитися, чого ради онъ просилъ з васъ управи. Теды мы приказуемъ, абысте за полученіемъ сего нашого указу, если такъ есть, якъ скаржачій донеслъ намъ, заразъ его в дому належите уконтентовати, подлугъ своихъ рукоданныхъ облѣковъ и узнанія помянутих пановъ Ситенского и Кроткевича, а если бысте не мѣли тамъ з онымъ въ все погодитись, то сюда в Глуховъ для крайной росправи приездити предъ Судъ Войсковій Енералный на день 3, мѣсяца октоврія, приказуемъ.

З Глухова, сентевріа 22. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 69. Копія.

Варіант II

Его ім[ператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказный гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботок].

Вамъ Гарасиму Пражцѣ, жителю[а] бурковскому, Трохиму Бардаченку[б] и Гордѣю Сѣробабѣнку, жителям сватковским, иж суплѣковалъ до нас Семенъ Шохъ, житель батуринский, предлагаючи, что вы не оттепер ему зостаете суму золотых виновати, на який долгъ и облѣки ваши онъ мѣетъ, и любо уже по злѣценю пана судіи войскового енер[алного] уже смотрували тих облѣков ваших пп: Ситенский[в] и Кроткевичъ, и узнали такъ, что надлежит вам подлугъ оных платити, однакъ вы, тому узнаню явившись противни, не хочете ему, Шоху, платитись, чого ради онъ просилъ з вас управи. Теды мы приказуемъ вамъ, абысте

[а] Слово "жителю" закреслене.

[б] Слова "Трохиму Бардаченку" закреслені.

[в] В копії написано – "Сипенский".

за полученіемъ сего н*ашого* указу, если есть якъ онъ, ск*аржачий*, донеслъ н*амъ*, заразъ его в дому належите контентовали подлугъ своихъ рукода*нных* облѣковъ и узнаня помянут*их* пп: Ситенск*ого* и Кроткевича, а если бы*сте* не мѣли тамъ з оны*м* въ всѣмъ погодитися, то сюда в Глуховъ для крайней росправи приездѣте пере*д* Судъ Войсковий Енер[алний] на день 7 м*есяца* октовріа, приказуемъ.

З Глух[ова], септев*р*[ия] 21. Року 1722.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 722. – Арк. 3. Копія.

№ 87

1722, вересня 22. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини козаку Кіндрату Бученкові з'явитися в Глухів на Генеральний Суд за позовом його брата Івана Бученка у справі про захоплення спадкової землі та іншої власності

Тебѣ, Кондратови Бученкови, козакови сотнѣ Прохорской, вѣдомо нехай будетъ, скаржился намъ чрезъ суплѣку свою братъ твой, Иванъ Бученко, на тебе и на братанича ихъ же, Грицка Хоменка, что вы, якобы по неправомъ пана сотника своего разсужденію одобрали въ его кгрунтъ отче[с]кі[й], якій онъ, викупивши своими власными грошми зъ заставы, чрезъ килко [лѣтъ] владѣлъ тамъ спокойне, такожъ кужухъ, за его гроши купленный, и коня, отъ матери подъ часъ женитбы его ему дарованного, особно удержалисте вола и корову, отъ матери позосталые, и не хочете ничого ему зъ того дати, а онъ, матеръ поминаючи, стратилъ своихъ денегъ, талярей десять. Зачимъ приказуемъ вамъ подъ неопустною войсковою карою, абысте (ежели тамъ самы межъ собою безъ болшой трудности не можете такъ погодитися, щобъ не укривженъ былъ суплѣкуючий, и що ему власне належитъ не привернете) становилися предъ Судъ Войсковий Енералный зъ нимъ, Иваномъ, на росправу, повторе и подесяте приказуемъ.

Данъ зъ Глухова. Сентеврія 22. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 70. Копія.

№ 88

1722, вересня 22. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини борківському жителю Карпу Проценкові повернути захоплені ним землю і волів зінківському козаку Якову Яременку, куплених Яременком у його брата, або з'явитися в Генеральний Суд для вирішення справи

Тебѣ, Карпу Проценку, жителеви борковскому, нехай будетъ вѣдомо, ижъ прекладалъ намъ чрезъ супплѣку свою Яковъ Яременко, козакъ сотнѣ Зѣнковской, а житель дейкаловскій, ускаржаючися на тебе, что купилъ онъ за пятдесятъ золотихъ у брата твоего родного Ивана лугъ зъ трома [волами]...[а] за[б] т[в]оимъ же вѣдомомъ, на рѣчцѣ Грунѣ Черкасской[в] [68], поблизу села Трояновки будучіи, на що и писмо во свидѣтелство зъ уряду золотоноского, себѣ данное одъ брата твоего, мѣетъ, якою куплею [с]вободно до того времени владѣлъ, поколя братъ твой зъ Борокъ на житло до Золотоноши[69] не перейшолъ, а по виходѣ братнимъ, давши ти тую причину Яременку, же нѣбы онъ, скаржачій, лѣса твоего часть заехалъ, завладѣлесь самовластне половину купленного его луга изъ двома ... и хочай онъ, супплѣкуючій, одъ того поклепу оправданъ былъ розыскомъ, атаманомъ барковскимъ Филиппомъ Цебренкомъ изъ другими атаманами чиненнимъ, однакъ ти, идучи упоромъ, и не контентуючися тимъ розискомъ, виправилъ себѣ якимѣсь способомъ у покойного пана Бороховича, обозного полкового гадяцкого, на его, Яременкову, куплю указъ, и по ономъ ему, скаржачому, недопускаешъ тоею куплею владѣти, въ якой своей обыдѣ просилъ онъ, Яременко, нашего разсмотренія и указу. Засилаючи прето мы тебе симъ нашимъ позовнимъ листомъ, жадаемъ, абысь, если такъ есть, что онъ, скаржачій, куплею той кгрунтъ, отъ брата твоего набутій, имѣетъ, не заховуючи даремне въ болшую турбацію, пришолъ съ нимъ, Яковомъ Яременкомъ, до полюбовной згоди и помѣркованя, и тоей куплѣ ему вступилъ, и трое воловъ, грабежемъ взятыхъ, возвратилъ, если жъ бысь и по семъ листу нашомъ зъ нимъ, скаржачимъ, не помѣрковался, то мѣешъ сюда на Покровѣ въ тиждень для конечной росправи предъ Судъ Войсковій Енералній прибувати въ Глуховъ, повелѣваемъ.

Данъ зъ Глухова, зъ Енералной Канцеляріи Войсковой, сентеврія 22. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 71-71 зв. Копія.

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] В тексті зазначено – "зъ".

[в] За текстом зрозуміло, що під такою назвою мається на увазі річка Груня Ташанська.

№ 89

1722, вересня 22. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо утримання в Гадяцькому полку полкової сторожі

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковник чернѣговский и наказний гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботок.

Всѣмъ кому колвекъ о том вѣдати надлежит, а особливе паном держовцам, такъ духовного, яко [и] мирского стану, маетности свои в Полку Гадяцком[70] мѣючимъ, сим нашимъ унѣверсаломъ ознаймуемъ, иж в быт[н]ость свою тепер его милость панъ полковникъ гадяцкий доносилъ намъ, же сторожамъ полковимъ Полку Гадяцкого, з листами в войсковихъ інтересах посилаючимся, з державских маетностей до Замку Гадяцкого належних на тых сторожовъ полевых[а] ничого не дается. Зачим, поневаж панъ господар тамошний замковый особливого в себе для посылокъ всяких з писмами сторожа мѣетъ, и на оного з Замковых маетностей роковая выстатчается плата, того ради засилаючи в[аша] милость симъ нашимъ унѣврсалом жадаем, абысте тую роковую помянутим полковим сторожамъ належитость приказали подданымъ своим всю тепер выдати, якъ и прежде сего выдавали, и впередъ без всякой спреки выстатчати [а если бы подданіе в[аших] милостей не схотѣли тоей заслуги сторожамъ выдавати, теди в таковых позволяемъ его милости пану полковниковѣ гадяцкому велѣти грабежи брати и оніе в нагороду сторожам отдават предлагаемъ][б], жебы оние за роковую свою службу належной не лишены были нагороди, предлагаемъ.

Данъ в Глух[овѣ], септевр[ия] 22. Року 1722.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 720. – Арк. 3. Копія.

№ 90

1722, вересня 24. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо спорядження з Конотопської і Воронізької сотень 50 підвод в Глухів, потрібних для транспортування платні російським армійським полкам, розташованим в Україні

Вамъ, панамъ сотникамъ конотопскому и во[ро]нѣжскому зъ тамошними урядниками[в], симъ нашимъ объявляемъ листомъ, ижъ провадится его импера-

---

[а] Так у тексті.

[б] Текст в дужках в чернетці закреслений.

[в] В копії написано "тамошнимъ урядникомъ".

торскаго пресвѣтлаго величества денежная казна на роздачу жалованя армейскимъ полкамъ, зде[а] въ Малой Россіи стоючимъ, подъ которую поневажъ многого числа указуетъ потреба подводъ, теди мы, засылаючи вашмостей симъ нашимъ листомъ, пилно приказуемъ, абысте за полученіемъ оного, вистатчивши зъ сотнѣ Конотопской подводъ 30, а зъ сотнѣ Воронежской 20, зо всею упряжю при нарочныхъ приставахъ безъ найменшой остановки сюда въ Глуховъ присилали оніе къ 27 числу сего настоящего сентеврія непремѣнно, чтобы за невистатченіемъ помянутихъ подводъ Казнѣ его величества не учинилося остановки, за якіе подводи прогонніе деньги, по указу, тымъ же самимъ подводникамъ тутъ въ Глуховѣ видани будутъ, объявляемъ.

Данъ въ Глуховѣ, з Войсковой Енералной Канцеляріи, сентеврія 24, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 72. Копія.

№ 91

1722, вересня 24. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини сокиренському старості Матвію П'ятаку з'явитися в Глухів в Генеральний Суд для розправи за позовом прилуцького козака Михайла Онопрієнка

Вамъ, Матвѣеву Пятаку, старостѣ сокирѣнскому, нехай будетъ вѣдомо, ижъ Михайло Онопріенко, козакъ сотнѣ Прилуцкой[б], прекладалъ намъ жалобу чрезъ супплѣку свою, утискаючи на васъ за тое, что любо заводная ваша зъ нимъ справа Енералнымъ и окончена судомъ, и по ономъ наказано вамъ, супплѣкующому, за его увѣчіе дати осѣмъдесятъ золотихъ и во всемъ погодитъ, але вы, прослушнымъ ставши тому Енералному Войсковому Суду, не погодилисте во всемъ жалобливого, и грошей сполнене уистити, позавзявши якуюсь злость, усиловне двадцать копъ жита позабѣралисте, и его самого до полсмерти въ дворцѣ повторе били и мордовали, да и жену его такожъ и дочеръ, чрезъ нѣсколко дній въ ліоху безвинне держали, и отнятемъ поля его на пятдесять день укривдили, и въ такой незносной кривдѣ, одъ васъ ему затѣянной, просилъ онъ, Оноприенко, нашого указу и разсмотренія. Теды мы, его прошенію давшы мѣстце, симъ нашимъ откритимъ вамъ предлагаемъ листомъ, абысь по полученіи оного заразъ сюда въ Глуховъ, якъ найскорѣй, для крайней зъ нимъ, Оноприенкомъ, расправы становился предъ Судъ Войскови[й] Енерални[й], подъ правними войсковими правами и неотпустнимъ за преслушаніе каранемъ, повторе предлагаемъ.

Данъ зъ Глухова, при войсковой печати, сентеврія 24 д[ня], року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 74. Копія.

[а] В копіі написано "где".

[б] В копіі написано "Прилуцкій".

№ 92

1722, вересня 24. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини Івану Чумаку-Гутнику з'явитися в Глухів в Генеральний Суд для розправи за позовом свого зятя Павла Степановича Гутника

Тебѣ, Ивану Чумаку Гутнику, нехай будетъ вѣдомо, ижъ прибывши тутъ въ Глуховъ Павелъ Степановичъ Гутникъ, же зять твой, ускаржался намъ чрезъ супплѣку на тебе въ томъ, что ти, многолюдне набигши на дворъ супплѣкуючого, ограбилъ его, а именно товаръ рогатій, кабаны годованые, скринѣ и инніе рѣчи до себе позабѣралъ, и просилъ за тое у насъ зъ тебе Суда и ...[а] справедливости, того рады мы тебе симъ позовнимъ листомъ засилаючи, пилно приказуемъ, абысь за полученіемъ оного для росправи и крайнего рѣшенія зъ помянутимъ зятемъ своимъ за ограбленіе его двора предъ Судомъ войсковимъ Енералнымъ, на день 30 термѣнъ сего сентеврія прибувши въ Глуховъ, росправилъ[б], повторе упоминаемъ и приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, сентеврія 24, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 75. Копія.

№ 93

1722, вересня 25. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження військової протекції військовому товаришеві Леонтію Галецькому

По титлѣ.

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатимет, а особливе пану полковниковѣ старод[убовскому], тепер наказному, а вперед совершенному, старшинѣ полковой, також п: сотниковѣ погарскому з урядом, ознаймуемъ симъ нашим унѣверсалом. Иж панъ Леонтий Кгалецкий, товарищъ войсковий, презентовал намъ унѣверсалъ од покойного пана гетмана Івана Скоропадского, з охраненіем и протекціею братовѣ его, пану Семену[в] Кгалецкому[71], и ему виданний, по котором просилъ насъ о потвердителний[г], особливе наданий на імя свое унѣверсалъ, для того, что по указу імператорского пресвѣтлого величества брат его старший, панъ Семенъ Кгалецкий переведенъ з Погару в Новгородок Сѣверский[72]

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] В копії написано "росправимъ".

[в] В першій копії. написано – "Стефану".

[г] В першій копії. написано – "повторний".

на сотничество. Теди ми, стосуючися до унѣверсалу покойного пана гетмана, велили теперъ[а] подтвердителний оному з Енералной Войсковой Канцеляріи од насъ свой видати унѣверсалъ, чрез который предлагаемъ, аби панъ полковникъ старод[убовский], а особливе п: сотникъ погарский, и нихто в томъ Полку, помянутому пану Леонтію Кгалецкому жадних налогов и обидъ чинити и до Полкового Суду належитости потягати не важился, лечъ хто колвекъ[б] мѣтимет з ним що до росправи, повинен на его до Суду Вой[скового] Енер[алного] заносити апелляцію и искати управи и сатисфакціи.

Данъ в Глух[овѣ]. Року 1722, мѣсяца септевр[ия] 25.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 316[а]. – Арк. 120 зв. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 73. Копія.

№ 94

1722, вересня 25. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення товариша Прилуцького полку Дмитра Івановича полковим комісаром

Всепресвѣтлѣйшого государя нашого, его імператорского величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказний гетманъ Павелъ Полуботокъ з енералною старшиною.

Пану полковниковѣ наказному прилуцкому з пп: старшиною полковою того Полку и сотникамъ, також пп: держављамъ духовнимъ и свѣцкимъ, маетности свои в томже Полку мѣючимъ, и кождому, кому колвекъ о томъ вѣдати будет надлежало, сим нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ: иж яко прошлими годами комиссари полковіе, от покойного пана гетмана во всех Полках опредѣляеміе, дабы за их правленіемъ обыватели тех Полков не поносили злишной трудности од станціи драгунской, такъ понеже и тепер учреждаючи пана Дмитра Івановича, товариша Полку Прилуцкого[73], на тую коммиссарскую полковую функцію, которому чрез сей нашъ унѣверсалъ повелѣваемъ, жеби господарства вездѣ, не минаючи нѣчіихъ маетностей, подлугъ пропорціи людской и их набитковъ, в квартирах и в видачи мѣрою провіанту, а вѣсомъ фуражу чинити распоряжение, и нѣчого лишнего над указъ взимати, и квартир стоялцамъ собою занимат, не допускали, що жебы оны не инакшимъ порядкомъ содерживали, полѣцаемъ того накрѣпко пилновати, жебы вездѣ в Полку для драгунъ по городахъ и селахъ стоящихъ, где кому одведена будет квартира, провиантъ сировий, муки, крупи, и соль з поденними копѣйками, мѣрою указною, а для коней драгунскихъ и офицерских сѣно вагою и овесъ мѣрою ж давним кгарцемъ видавано в такой силѣ, якъ указъ імператорского пресвѣтлого величества повелѣвает, о чом вѣдаючи

[а] В першій копії. написано – "велилисмо".
[б] В першій копії. написано – "по всякъ".

пп: сотники того Полку ему, пану Дмитру Івановичу, коммісаровѣ, в той его коммисарской функціи должни будут бити послушними, без всякой противности, не забираючи к себѣ стяганного для драгунъ в магазенъ нѣякого провіанту, нѣ копѣекъ поденных, анѣ фуражу, лечъ все тое в вѣдомости и диспозіціи его, пана Дмитра Івановича, повинно найдоватися. А если хто з пп: сотниковъ мѣлъ в чомъ яковую показати ему, коммиссару, од насъ учрежденному, противность, то таковый, за его ж комміссара к намъ донесенемъ, от уряду будет отставленъ. Когда б зась од господъ офѣцеровъ, чили драгунъ, [ненор]мовонимъ занятемъ себѣ квартиръ, перебором провіанту и фуражу без мѣри и вѣсу, поборами или иншими налогами чынилася обывателямъ тамошнимъ кривда, то комміссари сотенніе мѣют ему, Дмитру Івановичу, доносити, а онъ у полкових коммендѣровъ, чили у самого генералітету. Жебы подлугъ указу императорского пресвѣтлого величества обыдимому была чинена справедливость, искати долженъ оправи и сатисфакціи. Що все абы такъ, а не иначей было, приказуемъ.

Данъ в Глуховѣ при печати войсковой, з Енералной Канцелляріи, септеврія 25. Року 1722.

Если ж бы внов не имѣлъ получити, теди абы до насъ о том писалъ з правдивимъ и обстоятелним доношеніем, а мы уже сами на таковго укор з таковых обидителей належатой управи истребовати[мем].

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 684. – Арк. 2-2 зв. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 76-76 зв. Копія з датою 24 вересня 1722 р.

№ 95

1722, вересня 27. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення військовому канцеляристові Павлу Ладинському розібрати справу між державицею Уляною Кандибівною Карпиччиною та жителями села Пустогород

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказний гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботокъ.

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, симъ нашъим ознаймуемъ унѣверсаломъ. Ижъ супплѣковали до насъ Улияна Кандибовна Карпѣччина, по[лкового] ассаула Артилеріи жена, з синами своими, скаржачись на жителей села Пустогородки, которіе учинившися ей противними, не тилко не хотят жадного послушенства отдавати, але и старосту еи мало до смерти [не убили], а тое село Пустогородъ мужевѣ еи за службу его од покойного пана гетмана Скоропадского унѣверсаломъ его гетманскимъ надано, а онии пустогородскіе жители противную подали намъ супплѣку, виразивши в оной, якъ бы имъ од

молодих пп: Карпѣкъ и самой еи, панѣ Карпѣчиной, в загонахъ, в лишнихъ взятках и побояхъ вишемѣрная чинится [тяжесть].Теды мы, яко о томъ имѣли з его превосходителствомъ господиномъ бригадиромъ Стефаномъ Лукичемъ Веляминовимъ сношеніе, такъ хотячи совершенно вѣдати о жалобѣ паней Карпѣчиной и отвѣтѣ подданихъ, чія в томъ есть правда, а чія неслушность, ординуемъ на розискъ в село Пустогородъ з Войсковой Енералной Канцеляріи Павла Ладинского, которому полѣцилисмо, по свѣдителству людскомъ и по другимъ доказателствамъ, з обоихъ сторонъ предлагаемихъ, самою слушною правдою тое розискное сочинити дѣло, и, на особливомъ паперѣ обстоятелно виписавши, за руками своими до насъ привозити, по якомъ би можно пред Судомъ Войсковимъ Енералнимъ надлежащое рѣшеніе и сатисфакцию учинити, приказуемъ.

З Глухова, септевр[ия] 27. Року 1722.

Звышименованний полковникъ и наказний гетманъ, рукою.

Войсковий Енералный писарь Семенъ Савичъ.

Василий Жураковский, асаулъ енералний.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 786. – Арк. 8. Оригінал з військовою печаткою.

№ 96

1722, вересня 27. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення військовому товаришові Андрію Дзевульському та бакланському писарю Леону Клопотовському провести розслідування справи між Архипом Ломакою та Стефаном Косовичем щодо належності греблі

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказний гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботокъ.

Ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ пану полковниковѣ наказному стародубовскому, пп: старшинѣ полковой и всѣмъ, кому о томъ вѣдати надлежитъ, ижъ в справѣ Архипа Ломаки з п: Стефаномъ Косовичомъ о кгрунта, о гребелку и заборах заводной, для совершенного об оной извѣстія, ординуемъ на розискъ в Полкъ Стародубовский п: Андрѣя Дзѣвулского, товариша войскового, и Леона Клопотовского, писара бакланского[a], которимъ, яко полѣцилисмо тое розискное дѣло по предлагаемих з обохъ сторонъ документахъ, барзѣй по людскихъ свѣдителствахъ, обстоятелно со всякою истинною, никому не фолкгуючи

[a] "Леона Клопотовского писара бакланского", написано на лівому полі аркуша, як вставку.

сочинити, и на особливомъ папери виписавши, за руками своими до насъ привозити. Такъ абы ко*ждий*, хто до того розыску потребенъ будетъ, пре*д* помянутих послан*н*ихъ н*а*шихъ ставалъ бе*з* противности, и о чомъ его воспрося*т*, о томъ по самой сущой правдѣ чинилъ свое свѣдителство, упоминаемъ и приказуемъ.

Данъ в Глуховѣ, з Енералной Канцелляріи, при войсковой печати, септев*р*[ия] 27. Року 1722.

Звышъменова*нный* полковникъ и наказны*й* гетма*н*ъ, рукою влас[ною].

Войсковый Енерал*ный* писа*р* Семенъ Савичъ.

Василий Жураков*ский*, асаулъ енерал*ний*.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 130. – Арк. 35. Оригінал.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 80. Копія з датою 30 вересня 1722 р.

№ 97

1722, вересня 27. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини Андрію Міклашевському щодо повернення ним боргу значному військовому товаришеві Афанасію Досифійовичу

Н*а*шъ зичливи*й* пріателю, милос[ци]вий п*а*не Миклашевски*й*.

Подалъ намъ супплѣку п*а*нъ Афанасий Досифѣевичъ, знатни*й* товаришъ войсковий, прекладаючи, что многіе в[аша] м[милость] его побравши ценою вещи, и ка*р*ту своеручную на тое давши, не хочешъ оние 385 золоти*х* ему *ж* платити, онъ же до в[ашей] м*илос*ти и писалъ, о томъ долгѣ упоминаючися. Зачимъ просилемъ у насъ з в[ашей] м*илос*ти судной справедливости. Теды мы, сей н*а*шъ ли*ст* пишучи до в[ашей] м*илос*ти, предлагаемъ абы*сь* без предложенія турбаціи помянутіе 385 золотих ему, п*а*ну Дорофіевичу, заплатилъ, ежели же не учнеш то*го* уплатити, то в[аша] м*илос*ть, зичливій приятель, должне буде*т* в[ашей] м*илос*ти з нимъ пере*д* Суд Енер[алный] о то*м* росправоватися, при се*м* зичи*м* ему доброго здоровя.

З Глухова септев*р*[ия] 27. Року 1722.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 741. – Арк. 2. Копія.

№ 98

1722, вересня 27. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини Андрію Міклашевському повернути Прокопівський хутір згідно ухвали Генерального Суду стародубським козакам Федору і Степану Прокоповичам, або, при невиконанні присуду, з'явитися в Генеральний Суд за їх позовом для вирішення справи

Вамъ, пану Андрею Миклашевскому, объявляемъ симъ нашимъ откритимъ листомъ, ижъ Федоръ да Степанъ Прокоповичи, козаки полку Стародубовского, жителѣ невзоровскіе, занесли жалобу на вашмости въ томъ, что якобы хуторъ ихъ Прокоповскій, и близъ того хутора поле зъ засѣвомъ, неоттеперь завладѣвши, не хочете онимъ привернути, и любо вашмости и наказано будто было Судомъ Енералнымъ оного хутора, и что въ немъ есть, по слушной рахубѣ супплѣкуючимъ уступити, однакъ и до сего времены нѣчого имъ не возвращено, въ чомъ просили нашого указу и справедливости. Теды, если такъ есть, засилаючи вашмость симъ нашимъ откритимъ листомъ, предлагаемъ абысь вашмость того хутора, и що въ немъ есть, подлугъ наказу судового жалобливимъ уступилъ, ибо если того не уступите, то должно будетъ вашмости передъ Судъ Войсковій Енералній стати и зъ жалобливимъ за тое справитися, повторе предлагаемъ.

Данъ зъ Глухова, сентеврія 27 д[ня], року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 77. Копія.

№ 99

1722, вересня 28. Глухів – Лист Павла Полуботка і генеральної старшини полтавському наказному полковникові щодо збору в Полтавському полку медової десятини

Хочай требовалъ вашмость одъ насъ обстоятелного сторони вибору посланой десятини указу, якъ оная въ полку тамошнемъ и зъ кого вибиратися мѣетъ, однакъ, яко надѣемся что зъ коллегіи Малороссійской въ данной зборщикамъ полку Полтавского инструкціи и о пчоляной десятини доложено, такъ въ томъ подлугъ тоей инструкціи и поступати должно, понеже Коллегія Малороссійская о всемъ[a] предлагаетъ и повелѣваетъ указомъ императорскаго величества.

Зъ Глухова, сентеврія 28 д[ня], [року 1722].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 85. Копія.

[a] Так у копії, але імовірно в оригіналі було написано "о семъ".

№ 100

1722, вересня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк щодо складання реєстрів російських кріпаків, що втекли з підданства російських поміщиків, а також списків російських драгун і солдатів, які дезертирували зі служби, і проживають на території полку

Пану полковниковѣ NN, панамъ старшинѣ полковой и сотникамъ, атаманамъ, войтамъ и протчимъ градскимъ и сѣлскимъ урядникамъ, а особливе панамъ державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ, въ полку тамошнемъ маетности свои мѣючимъ, и каждому, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, ознаймуемъ чрезъ сей нашъ унѣверсалъ, ижъ въ прошломъ 1715 году, мѣсяца іюня въ 30 день, состоялся монаршій его императорскаго пресвѣтлаго величества указъ чрезъ особливую грамоту до покойного пана гетмана изображенній, которій тогда жъ во всѣхъ полкахъ малороссійскихъ публиковано о бѣглихъ великороссійской породи людяхъ, дабы ихъ, за кимъ они сищутся въ малороссійскихъ городахъ въ козакахъ, или за кимъ въ подданствѣ, зъ женами, зъ дѣтми, и зъ ихъ животи, отдавать сищикамъ по крѣпостямъ на вивозъ прежнимъ помѣщикамъ зъ [1700][а] году бежавшихъ, такожъ драгунъ и солдатъ, бѣглихъ же, отсилать до главного коммисаріату, а которіе бѣгліе крестьяне пришли и живуть до [1700][б] году, о тихъ отдачи помѣщикамъ и вотчиникамъ бить челомъ, а на тыхъ людехъ, за кимъ они, бѣгліе, жили, править пожилихъ денегъ за семю по пяти рублей, якожъ по тому его императорскаго пресвѣтлаго величества указу въ прошлихъ годахъ полковникъ …[в] зъ приданними малороссійскими комисарами во всей Малой Россіи тотъ бѣглихъ великороссійской породи людей одъ … году бежавшихъ, чинилъ виборъ и висилку, а которіе зъ тихъ бѣглецовъ пришли и жили въ малороссійскихъ городахъ и селахъ до [1700] году, тихъ онъ, полковникъ, въ нѣкоторихъ мѣстцахъ, у тихъ малороссійскихъ владѣлцовъ, за которими оные явилися, оставлялъ на роспискахъ, прошедшого же 1718 году, м*есяц*а февраля въ 25 день, за першой пана гетмана на Москвѣ, у его императорскаго величества, битности, по чолобитю его гетманскомъ прислана къ нему монаршая его величества грамота, въ которой указомъ его императорскаго величества пожилихъ годовъ за бѣглихъ платежъ одставлено, и уже малороссіянамъ платить за оныхъ не велено, зъ заприщеніемъ подъ великимъ штрафомъ, чтобъ впредъ ниякихъ бѣглихъ нѣхто въ Малой Россіи принимати

[а] З якого року не зазначено, в копії залишено пробіл для дати, дата всановлюється за царським наказом.

[б] Рік не зазначено. Дата встановлюється за царським наказом.

[в] Який полковник не зазначено, тут і далі крапками позначаються пробіли в тексті копії.

не важился, а въ минувшомъ 1721 и настоящемъ 1722 годахъ состоялся его императорскаго пресвѣтлаго величества именный указъ, и в Високоправителствующомъ Сенатѣ для публикаціи во Всероссійской Имериумъ пространно напечатанъ, дабы бѣглихъ зъ дѣтми, зятями и со внучатами, и зъ ихъ животи, въ давнихъ и недавнихъ годахъ бѣжавшихъ, всѣхъ обще видавати съ платежемъ пожилихъ денегъ, а опредѣленъ тому срокъ въ наступающомъ 1723 году по первое число мѣсяца януарія, хто бы же чрезъ тотъ срокъ бѣглого удержалъ, и не отдалъ оного помѣщику его, таковій долженъ будетъ одъ голови мужеска полу по сто рублей, а женска по 50 за годъ платити, и потому покойній панъ гетманъ Скоропадскій, будучи повторе, сего 1722 году, на Москвѣ, подавалъ его императорскому величеству въ Високо Правителствующій Сенатъ доношеніе и прошеніе, дабы подлугъ прежнихъ его императорскаго величества указовъ бѣглихъ крестьянъ, которіе одъ 17[00] году бѣжали, отдавать зъ Малой Россіи безъ пожилого платежу, а отдавать на вивозъ помѣщикамъ тимъ, якіе сами до бѣглецовъ своихъ приищутся и по онихъ приедутъ, албо кого пришлютъ по якому его гетманскомъ прошенію, въ присланнихъ къ нему, гетману, зъ Високоправительствующого Сенату грамотахъ предложено: въ первой, дабы превосходителной его милость господинъ брегадиръ Стефанъ Лукичъ Веляминовъ объ отдаче бѣглихъ, которіе являтся въ малороссійскихъ городахъ и въ разсколщицкихъ деревняхъ, чинилъ такъ, якъ его императорскаго величества укази повелѣваютъ, въ другой, Правителствующій Сенатъ приказали по доношеніямъ гетманскимъ объ оддаче бѣглихъ зъ указовъ прежнихъ, и вновъ состоявшихся, виписать и о томъ зъ Колегіею Иностраннихъ дѣлъ справится и предложить къ слушанію. Чого ради, поколя крайнюю зъ Високоправителствующаго Сенату получимъ о томъ резолюцію, для которой и теперь въ Високоправителствующій Сенатъ писалисмо, яко въ иншіе полки малороссійскіе о всемъ вишеписанномъ предложилисмо, такъ и до полку NN ординуючи сей нашъ унѣверсалъ, пилно чрезъ оній приказуемъ, абы панъ полковникъ NN тамошний во всемъ N полку каждому зъ духовнихъ и мирскихъ владѣлцовъ, и протчимъ всѣмъ, по сотнямъ зостаючимъ, урядовимъ и неурядовимъ обывателямъ предложилъ и упомянулъ накрѣпко, чтобъ зъ нихъ не толко бѣглецовъ великороссійскихъ, которихъ полковникъ … оставилъ на роспискахъ, але которіе и не введены въ росписку, а были бъ породи великороссійской, каждого допросивши, перво по имени и по званію, такожъ якого уезду, города чили села и деревнѣ, и въ якомъ году и отъ якого помѣщика бѣжалъ, такожъ бѣглихъ драгуновъ и солдатъ, списовали бъ обстоятелнымъ реестромъ на особливомъ паперѣ и отдавали за руками ему, пану полковникови, а панъ полковникъ NN тое видѣніе до насъ въ Глуховъ за рукою своею присилати долженъ въскорости, а мы о такихъ бѣглихъ по присланномъ виденію объявимъ Малороссійской Коллегіи и искати будемъ, якъ зъ ониими бѣглѣцами поступить, совѣту и согласія. Для лучшого зась и скорѣйшого исполненія по сему указу долженъ панъ полковникъ особливихъ ревѣзоровъ двохъ или трохъ человѣки отправити во весь полкъ тамошній, которіе по городахъ и селахъ въ каждого владѣлца … въ якого тилко могутъ зъискатися бѣгліе великороссійской породи люде, брали бы объ оныхъ за руками виденіе и онія привозили до

N пана полковника для одсилки къ намъ въ Глуховъ, повторе и подесяте пилно упоминаемъ и приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, при войсковой печати, зъ Енералной Канцеляріи, мѣсяца сентеврія 30, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 81-82.

№ 101

1722, вересня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення бакланського писаря Леона Клопотовського доглядачем за гетьманським майном і прибутками в Бакланській і Погарській сотнях

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запоророжского полковникъ чернѣговский и наказный гетманъ Павелъ Полуботокъ з генералною старшиною.

Всѣмъ колвекъ кому о томъ вѣдати надлежатиметъ, особливе пану полковниковѣ наказному стародубовскому, такоже пп: сотникамъ погарскому и бакланскому з ихъ урядами, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ яко за прежних гетманов, и за живота покойного пана Скоропадского, дворецъ сотнѣ Бакланской, млини и люде жигайловские, и посудицкіе скуплѣ, такоже в мѣстѣ Погаръ млины на греблѣ тамошней, на рецѣ Судости будучие, надлежали, и всякие з онихъ приходи отбиралися, на булаву гетманскую, такъ и теперъ, жеби з помянутих млиновъ и другихъ угодий пожитки на гетмана били збирани, опредѣляемъ оние в досмотръ и завѣдование Леону Клопотовскому[a], писаревѣ бакланскому, который аби з всѣхъ тѣхъ добръ обикновение збори и приходи по прежнему на гетмана, якъ и указъ его імператорского величества, до нас присланний, поправуетъ збиратъ надлежащим порядкомъ по самой истѣннѣ, самъ найменшого з тихъ пожитков частей не користуючись, под опасениемъ жестокого наказания, а що зберетъ, тое все держал би вѣрно и сохранно в добромъ спряту и цѣлости до далшого указу и опредѣления, а понеже предреченний Клопотовский, будучи тут, обявилъ намъ, что греблѣ двѣ в Погарѣ и в Бакланѣ[74] од велиководдя часто псуются и опадают, и требуютъ всегдашнего подчинку и оправи, того ради аби тие греблѣ Погарская, з помощию тѣхъ хто на онихъ имѣетъ млини свои, а Бакланская людми сотни тамошней, всегда били гачени и оправлени, пилно упоминаемъ и приказуемъ.

Данъ в Глуховѣ, сентября 30, 1722 году.

---

[a] В першій з копій написано "Илопотовского", за другою копією та за іншими документами бакланський писар є Клопотовським.

Звишеименований полковникъ и наказний гетманъ, рукою власною.
Войсковий енералний писаръ Семенъ Савичъ.
Асаулъ енералний Василъ Жураховский[a].

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 11269. – Арк. 3. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 83. Копія.

№ 102

1722, вересень. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо спорядження з Батуринської, Бахмацької, Конотопської і Красноколядинської сотень 120 підвод у Глухів, потрібних для транспортування платні російським армійським полкам, розташованим в Україні

Панамъ сотникамъ батуринскому, бахмацкому, конотопскому и краснокольдинскому, такожъ панамъ державцамъ, въ тыхъ сотняхъ маетности свои мѣючимъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ проводится его императорскаго величества денежная казна на роздачу жаловань армейскимъ полкамъ, здесь въ Малой Россіи стоящихъ, подъ которую поневажъ многого числа треба подводъ, теды засилаючи вашмостей симъ нашимъ листомъ, пилно приказуемъ, абысте за полученіемъ оного, вистатчивши зъ Сотенъ своихъ, а панове державци зъ маетностей тамошнихъ, по вашому разсмотренію и расположенію, именно, зъ Батуринской 50, зъ Бахмацкой 20, зъ Конотопской 40, зъ Красно-Колядинской 10, всѣ тіе подводи собрали въ ратушъ немедленно къ числу 9 наступающаго мѣсяца октоврія, безъ всякой противности, жебы за невистатченіемъ помянутихъ подводъ казнѣ его величества не учинилося остановки, вторично приказуемъ, а за подводи тимъже, чіи они будутъ, по указу его императорскаго величества прогонніе денги мѣютъ быти плачени, объявляемъ, тилко бы тіе подводчики брали себѣ харчъ на недѣлю, понеже имъ въ гонѣ мѣетъ быти перемѣна.

Данъ зъ Канцеляріи Войсковой Енералной, при печати войсковой же, мѣсяца сентеврія …[6] року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 84. Копія.

---

[a] Перед підписами зазначено "на подлѣнномъ тако", після підписів у колі написано "мѣсто печати".

[6] Число не проставлене.

№ 103

1722, жовтня 2. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини урядникам Новомлинської сотні забезпечити дровами російських офіцерів, розташованих у Воронежі, але закріплених на квартирах у їхній сотні

Вамъ, пану сотниковѣ наказному новомлинскому зъ урядомъ тамошнимъ, симъ нашимъ одкритимъ листомъ ознаймуемъ, ижъ Григорій Купчинскій, атаманъ, Романъ Ивановичъ и Дмитрій Яковлевич[a], урядники воронѣжскіе, чрезъ супплѣку свою прекладали намъ, что, опрочъ ихъ консистентовъ и гварнѣзону, въ мѣстечку Воронѣжу[75] стоятъ и тіе консистенты, которіе въ сотнѣ вашой имѣютъ свои квартири, между якими понеже пять офицеровъ, тамъ же въ Воронѣжѣ поставленніе, требуютъ отъ тамошнихъ обывателей вистатченія дровъ, которіе должны видатися зъ Сотнѣ вашой, чого ради просили насъ, абы Новомлинская сотня своимъ консистентамъ, теперь въ Воронежъ заведеннимъ, при видачи провианту и дрова вистатчили, прето засилаючи Васъ симъ нашимъ листомъ, приказуемъ, абысте стоялцамъ своимъ, такъ якъ и въ Воронежи, любъ дрова, любъ за оніе деньги, почому надлежитъ, вистатчали и присилали, а за сотню вашу Новомлинскую обивателѣ воронѣжскіе дровъ для онихъ стоялцовъ давати не мѣютъ.

Зъ Глухова, октоврія 2, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 79. Копія.

№ 104

1722, жовтня 3. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини лубенському полковникові розібрати справу про насильницьке оволодіння євангелієм Ільком Олександровичем в церкві та побиття ним чорнуського священика Феодота

Милосцѣ[вый] пане полковнику лубенский, нашъ велце милосцѣ[вый] пане и брате.

Прекладалъ намъ чрез супплѣку свою жалобу отецъ Феодотъ, священикъ чернуский на Ілка Александровича, жителя тамошнего *ж*, что данное чернцемъ качарскимъ до церкви Евангеліе, зъ оной церкви неправедно одобралъ, и

[a] В копії написано “Яковлевій”.

когда мененний законникъ з олтара взялъ Еванг[елие] для подпису на онимъ руки, а оний Ілко, вирвавши в чер[н]ца, додому занес, упоивши оного, з города випроводилъ, а священика, тилко почалъ о тое вирване о чернцу скаржитись[а], побылъ, [от чего] оний священик лежалъ. Прето жалобливий просилъ з него управи. Теды мы, одсилаючи суплѣкуючого до в[ашей] милости пана, жадаемъ, абы в[аша] милость панъ, призвавши оного Александровича пред Суд Полковий, велѣл розисковати, если такъ, якъ жалобливий доносилъ, покажется, приказалъ Евангелие вернут ко церкви, отдати и за побой пораспросити и переедната, при сем зичим в[ашей] милости пану здоровя, здравственного и щасливого поведенія.

З Глух[ова], октовр[ия] 3[6]. Року 1722.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 725. – Арк. 4. Копія.

№ 105

1722, жовтня 4. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення військовому товаришеві Федору Карпіці розібрати справу між значним військовим товаришем Стефаном Міклашевським та зазірськими козаками Глухівської сотні щодо належності грунтів

Его імператорского священнѣйшого величества Войска Запоророжского полковник чернѣговский и наказный гетманъ Павелъ Полуботок з старшиною енералною.

Ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ кому о томъ вѣдати надлежатимет: иж суплѣковали до насъ козаки Сотнѣ Глуховской зазѣрскіе ускаржаючися на пана Стефана Миклашевского, знатного товариша войскового за тое, что якобы еще отецъ его покойный Михайло Миклашевский[76], отнявши у нихъ кгрунта, прозваніемъ Яри, з гатямы[в] и сѣннимы покосами, далъ имъ в замѣну у литвиновских козаковъ отнятіе ж собою кгрунти, которіе грунта литвиновскіе козаки, яко свои власніе, у нихъ, зазѣрцовъ, поотбырали, оны зас, зазѣрскіе козаки, без жадной причины чрез его толко насиліе покойного Миклашевского учиненное, своих добръ лишилися. Противъ якой суплѣкуючих жалобы, понеже панъ Стефанъ Миклашевский отмовилъ, же хочай що колвекъ отецъ его покойный Миклашевский з тихъ грунтовъ завладѣлъ, однакъ тое не насиліемъ, лечъ за мѣрного ихъже соизволенію мусѣло статися, а къ тому что оны до сихъ часъ нѣ до кого о томъ и не одзивалися и ему самому о своей нужде будто нѣчого не доносили, да и самъ онъ, панъ Миклашевский зверхъ позосталих по небожчику отцевѣ своему кгрунтовъ нѣ у кого нѣчого тамъ в Зазѣрках насилно не бралъ.

[а] В копії написано "скаржачого", текст чернетки дуже поплутаний.

[6] В копії датовано 30 жовтня, а за заголовком справи 3 го.

[в] У копії зі спр. 655 написано "гаями".

З тихъ мѣръ хотячи мы подлинно вѣдати, чія в томъ правда, а чія неслушност покажется, ординуемъ в помянутое село Зазѣрки пана Федора Карпеку, товариша войскового, и з нымъ подписка Максима Онікіенка, на розискъ, которіе, прибувшы туда, повинны будутъ о всемъ праведно, если що покойний отецъ пана Миклашевского и онъ самъ у зазѣрских козаковъ поотнималъ, или нѣтъ, розискат, а тот розискъ обстоятелно, чрез достовѣрние свѣдителства на писмѣ спорядивши, къ намъ для вѣденія привозити, до которого розиску, когда оных посланніе наши кого з тамошнихъ обывателей вытребуют для свѣдителства, то абы всякъ таковий без жадной противности пред нихъ пп: розищиков становилъся, и праведное по самой истиннѣ, о вишепомянутомъ обосторонномъ заводѣ чинилъ сознате, упоминаемъ.

Данъ з Войсковой Енералной Канцелляріи, октоврія 4. Року 1722.

Звышъменованный полковникъ и наказний гетманъ, рукою.

Войсковый Енералный писаръ Семенъ Савичъ.

Василий Жураковский, асаулъ енералний.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1692[а]. – Арк. 87-87 зв. Копія.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 86-86 зв. Копія.

№ 106

1722, жовтня 4. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Київський полк про доручення військовому товаришеві Костантію Генваровському заарештувати вбивць польських купців-євреїв Василя Гончара і Лавріна Ільченка

Ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ пану судіи и наказному полковниковѣ кіевскому зъ другою старшиною полковою, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ижъ писалъ до насъ его милость панъ Любомірскій, подкоморій коронній, доносячи о томъ, что жидовъ его въ полку Кіевскомъ[77] межи Лѣтками и Семиполками побито, и много въ товарахъ и грошахъ субстанціи забрано, зъ якимъ листомъ присланніи его, пана Любомирскаго, презентовали намъ и розискъ чрезъ пана судію полкового кіевского и присутствующыхъ ему особъ, еще мѣсяца іюня въ 6 числѣ о томъ убийствѣ составленній, а понеже зъ того розиску показуется, что до онихъ заграничнихъ жидовъ убійства приличаются лѣтковскіе, Печерской маетности, бояре, именно: Василь Гончаръ и Лаврѣнъ Илченко, потому что оны, старостѣ семиполскому объявивши о коняхъ жидовскихъ, упоминалися за оніе у его, старости, нагороди, зъ такими словами "годилося бъ що колвекъ дати перейми за оніе кони, бо то же конѣ вѣчные ваши, же суть одинъ жидъ забитій", и то конечне мѣютъ жидовскіе кони бити, а къ тому одынъ зъ тихъ лѣтковскихъ бояръ, именно Василь Гончаръ, водилъ помянутого старосту

семипулского, якъ до трупа забитого жида, такъ и до возка зъ товарами, въ лѣсѣ густомъ о пол мили отъ трупу знайдуючогося, и ключикъ до шкатулки, въ томъ возѣ бывшой, далъ старостѣ, и називалъ дорожку, тою которую возъ въ гущину лѣсную запроваженъ былъ злодѣйскою дорожкою, "же можни", мовилъ, "оною пошедши въ самъ Кіевъ буди[a], не займаючи жодного села". Прето, посилаючи мы нарочно пана Костантія Генваровского[78], товариша войскового, для взятія и припровожденія сюда помянутихъ лѣтковскихъ бояръ Василя Гончара и Лаврѣна Илченка за крѣпкою сторожою, приказуемъ абы панъ наказній полковникъ кіевскій ему, посланному нашому, придалъ добрихъ и справнихъ козаковъ, сколко потреба, которые бы, якъ захватили въ Лѣткахъ приличаючихся до убийства пречонихъ людей, такъ и припроводили оныхъ на ихъже подводахъ въ Глуховъ, накрѣпко ихъ въ дорозѣ стерегучи, чтобъ вирвавшися зъ рукъ въ сторону куда не удалися, чого ради еще въ другихъ мѣстахъ на дорозѣ по нѣсколко козаковъ перемѣною давано бы ему, пану Генваровскому, посланному нашому, которій зъ зверхъ вишреченныхъ двохъ человѣкъ, лѣтковскихъ бояръ, мѣетъ и старосту семипулского зъ другими людми, до тоей справи належними, взявши, сюда жъ къ допросу провадити, а поневажъ зъ помянутого розиску дается вѣдати, что и товари нѣкоторіе, въ возку убытихъ жидовъ въ лѣсѣ знайденіе, припроваженны въ Козелецъ[79], и тамъ на ратушу козелецкомъ нынѣ обрѣтаются, того рады ему жъ, посланному, злѣцаемъ, абы онъ всѣ тіе товари, одъ мала до велика, въ присутствіи пана наказного и другои старшини зъревѣдовавши, и реестромъ описавши, запечаталъ и велѣлъ на певномъ мѣсцю зложити для содержанія въ цѣлости до далшого указу. Зачимъ абы во всемъ подлугъ сего унѣверсалного указу нашого задосить было непремѣнно учинено, повторе пилно приказуемъ, а до городничого лѣтковского особливій указъ нашъ о видачи оныхъ бояръ чрезъ того жъ посланного пана Генваровскаго отправленъ.

Зъ Глухова, октоврія 4, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 78-78 зв. Копія.

№ 107

1722, жовтня 4. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про виправлення Якима Федоровича та Григорія Богдановича в село Локню для розгляду скарги козака Стефана Рощенка на князя Яна Четвертинського про захоплення його поля і ліса

Вамъ, атаману зъ товариствомъ и войту зъ посполитими людми села Локнѣ, симъ нашимъ откритимъ листомъ объявляемъ, ижъ Стефанъ Рощенко, козакъ и житель вашого жъ села, ускаржался намъ чрезъ суплѣку свою на его милость

[a] Тобто – "бути".

князя пана Яна Четвертинского, въ томъ, что будто князь его милость поле и лѣсъ въ его, супплѣкуючого, чому дѣется лѣтъ двадцять, насилно отнявши, владѣетъ тимъ всѣмъ по сей часъ неналежно. Мы прето, хотячи въ томъ подленно вѣдати, посилаемъ туда на розискъ панивъ Якима Федоровича и Григория Богдановича, которіе за прибытемъ своимъ въ село Локню, собравши людей, о томъ полю и и лѣсѣ добре вѣдаючихъ, подъ совѣстію мѣютъ допросити, если помянутій князь его милость тое полѣ и лѣсъ супплѣкуючого отнялъ и владѣетъ неналежне, такожъ по якихъ крѣпостяхъ и доводахъ жалобливій до оного кгрунту въпирается, въ чомъ въсемъ, обстоятелній справивши розискъ, мѣютъ оніи за руками своимѣ къ намъ привозити въ Глуховъ, а кого потреба будетъ дло того розиску, абы таковій предъ посланнихъ нашихъ ставалъ безъ противности и чинилъ свидѣтелства по самой истинѣ, приказуемъ и упоминаемъ.

Данъ зъ Глухова, зъ Енералной Канцеляріи, при печати войсковой, октоврія 4. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 87. Копія.

№ 108

1722, жовтня 8. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо передачі вдовою лубенського полкового судді Михайла Андрійовича Ульяною Терновіотівною боргових розписок на 1100 талерів та реєстрів боржників зятям судді Василю Мартосу та Івану Себестьяновичу

Его милости пану полковниковѣ лубенскому зъ старшиною полковою и всѣмъ, кому бы о томъ вѣдати надлежало, ознаймуемъ симъ нашимъ откритимъ листомъ, ижъ супплѣковалы до насъ панове Мартосъ Василій и Иванъ Собестіяновичъ, зятѣ первого малженства покойного пана Михаила Андреевича, судіи полкового лубенскаго, ускаржаючися на повсталую тестя своего троебрачную жену, паню Уліяну Терноліотовну[a], что она, завладѣвши по смерти тестя ихъ всѣми кгрунтами и рухомими набитками, не толко зъ того ничого онимъ [не хочетъ] удѣлити, але и внесеня покойной ихъ тещи, тисячи талерей и ста талерей готовихъ грошей, якое въ поссесію женамъ ихъже повинно спадати, не выдаетъ, по которой помянутихъ Василя Мартоса и Ивана Себестіяновича жалобѣ, когда призвана зостала пани Уліана Торноліотовна, судійна лубенская, въ Глуховъ ку Суду Войскового Енералного, слухана была обоихъ сторонъ жалобливой и обжалованной контроверсія, прето довелося, что покойній панъ судія, прежде понятя еи, пани Уліаны, внесене тещи ихъ рознимъ должникамъ пороспожичалъ, а тіе долги по сіе время не подоправляни, чого ради вручила жалобливій ре[е]стръ

[a] Так у копії, можливо мало бути – "Терновіотовну".

долговъ на рожнихъ должниковъ и на шинкарахъ перекопскихъ заводячихся, позволяючи имъ подлугъ того реестру всѣхъ грошей на должникахъ и на вишписаннихъ шинкарахъ, хочай оніе въ болшой квотѣ сумми отъ ихъ претенсіи содержатся, доправляти, а для свободнѣйшого тыхъ долговъ стягненя обѣщала, якъ облѣкги, выраженніи въ реестрѣ своемъ, должниковъ, такъ реестра шинкаревъ перекоповскихъ, за прибытіемъ своимъ въ домъ, отдати имъ безъ отволоки, якіи реестрѣ отъ пани судійной мененимъ Мартосу и Себестіяновичу тутъ вручени, поневажъ для лучшого вѣроятія и Суду Енералного подписомъ рукъ есть стверженъ, прето абы по тому реестру, и по облѣкгахъ мѣючихся, отъ паней судійной зъ реестрами шинкарскими имъже отдати, всякъ зъ должниковъ безъ спреки оплачовалъ [бы] свои долги имъ, Мартосу и Себестіяновичу, пилно упоминаемъ и приказуемъ, а если бы которій должникъ по своей противности не похотѣлъ зъ долгу своего оплачуватися, то на такого, где будетъ занесена жалоба, чи то передъ самого его милости пана полковника, чили передъ старшину якую полковую, албо сотенную, везде бъ чинена безъволокитная сатисфакція, прекладаемъ.

Данъ въ Глуховѣ, октоврія 8, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 88-88 зв. Копія.

№ 109

1722, жовтня 9. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини старшині міст і сіл на шляху від Смілого до Ромен щодо підготовки підвод для транспортування царської казни

Всякимъ старшинамъ, по городахъ и селахъ обрѣтаючимся, и каждому, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ откритимъ листомъ, ижъ монаршая его императорскаго пресвѣтлаго величества казна при благородномъ его милости господину Ивану Макаровичу Полянскому, оберштеръ-криксъ-коммисару, на роздачу армейскимъ полкамъ, здесь въ Малой Россіи стоящимъ, проводится отъ великаго града Москви трактомъ на Путивель[80], на Смѣлое[81] до Ромна. Зачимъ, когда тая казна зъ Путивля до Смѣлого будетъ проважена, абы подъ оную подводъ сто и десять давано, о чомъ особливій нашъ туда въ Смѣлое до отца городничого тамошнего указъ посланъ, за всѣ зась тіе подводи подлугъ указу императорскаго величества на надлежащіе прогони, именно на одну версту по дензѣ помянутій его милость господинъ оберъштеръ-криксъ-коммисаръ платити мѣетъ, а зверхъ того, абы жаднихъ налоговъ обывателямъ не чинено, предлагаемъ.

Данъ зъ Глухова, октоврія 9, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 89. Копія.

№ 110

1722, жовтня 9. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини смілівському городничому Києво-Печерської Лаври щодо надання підвод для транспортування царської казни шляхом від Смілого до Ромен

Ознаймуемъ симъ нашимъ писаніемъ Вамъ, честному отцу городничому смѣловскому, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, поневажъ подъ монаршую его императорскаго величества казну, зъ великого града Москви до Главного Коммиссаріату чрезъ Путивль въ Роменъ трактомъ на Смѣлое проводячуюся, надобно вистатчити сто десять подводъ, того ради указомъ монаршимъ пилно приказуемъ и повелѣваемъ, абы ваша честность заразъ безъ всякого умедленія зъ смѣловскихъ Кіево-Печерской обители селъ отъ людей посполитихъ, во всей сотнѣ тамошней обрѣтаючихся, (:не счетаючи козаковъ:) вистатчилъ оніе сто десять подводъ зъ надлежащою упражю для отвезеня оной казни до Ромна, за тіе зась подводи подлугъ указу его императорского величества надлежащіе прогони по дензѣ на версту платити будутъ, повинни тилко бысте въ вистатченю оного числа подводъ найменшого замедленія не показали, чтобы чрезъ тое казнѣ его императорскаго величества остановка не учинилася, вторично упоминаемъ.

Данъ зъ Глухова, октоврія 9, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 90. Копія.

№ 111

1722, жовтня 9. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо видачі рокової плати козакам охочепіхотного полку Гаврила Бурляя за 1722 рік

Пану полковниковѣ охочопѣхотному Гаврилу Бурлаю и всей его полковой старшинѣ, сотникамъ, атаманѣ и рядовому товариству, симъ нашимъ объявляемъ унѣверсаломъ, ижъ по указу его императорскаго пресвѣтлаго величества нашого, всемилостивѣйшаго государя, зъ Коллегіи Малороссійской чрезъ нарочного офицера посилается вамъ за нынѣшній конча[ю]чійся 1722 годъ плата роковая по обикновенію, которую абысте благодарно принявши, на прежніи свои розийшлися кватери да и впредъ были надежными, что по милости его императорскаго пресвѣтлаго величества такожъ его величества жаловане за службы ваши вамъ даватися мѣетъ, а понеже прежде сего, при заплатѣ роковой, и бѣляки

давалися, теперь зась за умеретемъ гетмана Скоропадского не могли оніе скоро заготовитися, зачимъ впредъ и тая барва будетъ же вамъ видана, деклярyемъ.

Зъ Глухова, октоврія 9, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 91. Копія.

№ 112

1722, жовтня 10. Глухів – Лист Павла Полуботка і генеральної старшини N-полковникові щодо змін в постачанні з N-полку фуражних раціонів на коней драгунських полків з корпусу генерал-лейтенанта Девейзбаха на жовтень-грудень

Писалъ до насъ превосходителній его милость господинъ генералъ лейтенантъ Девензбахъ[82], объявляючи, что велѣлъ полкамъ каменди своей, въ Малой Россіи стоющимъ, для наступившихъ нынѣшнихъ осѣннихъ холодовъ, зъ компоменту сего мѣсяца октоврія зъ 15 числа розійтися и вступити на свои прежніе зимовіе кватери, зъ которихъ требовали бъ одъ обивателей зъ означеннаго числа до 1 ноеврія на каждую государеву драгунскую подемную лошадь по возу сѣна, да въ сутки овса по гарцу, зъ тимъ предложеніемъ, же тое сѣно и овѣсъ, сколко оного въ мѣсяцъ октоврій забрано будетъ, зачтется въ слѣдующій ноеврій и декаврій мѣсяцахъ, именно мѣютъ въ тихъ мѣсяцахъ мѣсто двохъ гарцей полтора гарца овса въ сутки, а на мѣсяцъ [в]мѣсто двохъ возовъ полтора воза сѣна на одного коня, а зверхъ того, жебы зъ тихъ же, где кому надлежитъ квартиръ, въ запасъ для готовности въ походъ тимъже полкамъ было на мѣсяцъ провіанту по обыкновенію, якъ и прежде сего бывало, готовано, прето мы, вѣдаючи о томъ монаршомъ[a] его императорскаго величества интересѣ, засилаемъ симъ нашимъ вашмости листомъ, предлагая, абы вашмость приказалъ въ полку тамошнемъ зъ надлежащихъ квартиръ одъ 15 сего октоврія до 1 ноеврія по возу сѣна на лошадь и овса по одному кгарцу въ сутки давать, а сколко того сѣна и овса въ октовріи мѣсяцѣ видано будетъ, тое все полковіи и сотенніе коммѣсари повинни въ особливой записцѣ имѣти, и, когда пріидется, имъже въ наступаючіе ноеврій и декаврій мѣсяцахъ фуражъ видавати, тоже бы тотъ сегомѣсячній сѣна и овесъ заборъ былъ зачтенъ подлугъ вишписанного его превосходителства господина генерала предложенія, такожъ и провіантъ на оденъ мѣсяцъ для предъ будущого случаю въ походъ, если такового провіанту въ готовности нѣтъ, зъ надлежащихъ квартиръ стоялцамъ тамошнимъ зобрати велите, вашмость, и держати оніе въ цѣлости, а когда бы случился походъ, въ тотъ часъ оній провіантъ видаватися повиненъ. Тутъже объявляемъ вашмости, что хочай его

---

[a] В копії написано "монаршую".

превосходителство господинъ генералъ лейтенантъ Девензбахъ писалъ до насъ, требуючи, жебы поротно драгуни на надходящіе винтеръ кватери расположити, однакъ мы отвѣтовали до его превосходителства, что имѣемъ указъ императорскаго величества, дабы поротно драгунъ не ставить, але стояли бы порознь, по прежнему; когда зась начнутъ армейскіе стоялци вступати на кватери, то абысь вашмость приказалъ коммисарамъ полковому и сотеннимъ смотрѣть того накрѣпко, чтобъ въ домахъ тыхъ козаковъ, которіе ...[a] службу свою отправуютъ, ихъ, стоялцовъ, не ставити, но были бъ оны одъ того [с]вободни, о чомъ особливо до его превосходителства енерала одъ насъ писано, предлагаемъ вашмости, и при томъ ему жъ зичимъ доброго отъ Господа Бога здоровя.

Зъ Глухова, октоврія 10, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 92-92 зв. Копія.

№ 113

1722, жовтня 11. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення колишньому лубенському осаулові Петровському та Стефану Уманцю розібрати справу між значним військовим товаришем Стефаном Міклашевським та козаками і посполитими села Чорторії щодо належності ґрунтів

Ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, кому о томъ вѣдати надлежитъ, ижъ супплѣковали до насъ сотнѣ тутейшой Глуховской села Черторіи жители, Иванъ Малченко, атаманъ зъ товариствомъ, и Яковъ Матвѣевичъ, войтъ зъ посполитими людми, прекладаючи жалобу свою на пана Стефана Миклашевского, знатного товариша войсковаго, за завладѣніе якобы еще отцемъ его покойнимъ паномъ Михайломъ Миклашевскимъ окола села ихъ Черторіи знайдуючихся грунтовъ, гаювъ, сѣножатей и пол пахарнихъ, такожъ за многіе и отъ его уже самаго пана Стефана Миклашевскаго нѣкоторимъ селянамъ тамошнимъ починеніе обиды и утесненія, противъ якой супплѣкуючихъ жалобы, поневажъ панъ Стефанъ Миклашевскій отвѣтовалъ, же нѣ отецъ его покойній Миклашевскій жаднимъ неслушнимъ образомъ грунтовъ ихъ Чорторійскихъ не завладѣлъ, нѣ онъ самъ тамошнимъ селянамъ нѣякой обиди и утѣсненія не чинилъ и не чинитъ, лечъ, що колвекъ зъ добръ его пана Миклашевскаго тамъ внутръ и около Чорторіи есть, все куплено и чрезъ обмѣну набытое, зъ тихъ мѣръ, хотячи мы подлинно вѣдати чія въ томъ правда, а чія неслушность покажется, ординуемъ въ помянутое село Чорторіи пана Петровского[83], бывшого асаула лубенского, и Стефана

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

Уманца, на розискъ вручивши имъ и супплѣку, зъ обширнымъ жалобы выраженіемъ намъ поданную, которіе, прибувши туда, повинни будутъ подлугъ оной во всемъ праведно розискати и тотъ розискъ, обстоятелно чрезъ достовѣрніе свѣдителства на писмѣ спорядивши, къ намъ для виденія привозити, до которого розиску, когда оніе посланніе наши кого зъ тамошнихъ обывателей, чили зъ околичнихъ селъ людей, востребуютъ указомъ нашимъ для свидѣтелства, то абы всякъ таковій безъ жодной противности предъ нихъ, пп: розищиковъ, становился и праведное по самой истинѣ о вишепомянутомъ обосторонномъ заводѣ чинилъ сознаніе, упоминаемъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Войсковой Енералной Канцеляріи, 11 октоврія, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 93-93 зв. Копія.

№ 114

1722, жовтня 15. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному воронізькому сотникові з воронізьким урядом розглянути скаргу Івана Старця на воронізького сотника Івана Холодовича щодо побоїв та грабунку та компенсувати завдану йому шкоду

Пане сотнику наказный воронѣжскій з урядом тамошнымъ.

Суплѣковалъ до насъ Иванъ Старецъ, скаржачись на господара, пана Івана Холодовича[84], сотника воронѣжского, в томъ, что жилъ суплѣкуючий в сотницкой хатѣ за подсусѣдка, и былъ у него на загонѣ пашенномъ, и у инних дѣлъ господарских, и за вѣдомомъ того ж господарства когда поехалъ былъ з города Воронѣжа, тот господаръ, нагнавши его, Івана Старца, на дорозѣ билъ оного, и заграбилъ вола з другими его вещами. Зачимъ, если такъ есть, приказуемъ в[ашей] милости, абысте призвавши оного господара зганили ему тот самоволний поступокъ, и приказали вола и протчіе рѣчи заграблѣнніе суплѣкуючому поотдавати, а если бы онъ не мѣлъ того возвратити, то зисканъ будет сюда, и за такое свое самоволство прийметъ наказаніе, и во всемъ муситъ суплѣкуючого годити и контентовати.

Данъ в Глуховѣ, октоврія 15. Року 1722

В[ашей] милости ласкавіе.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 686. – Арк. 3. Копія.

№ 115

1722, жовтня 15. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини в N-сотню N- сотникові з урядниками щодо розшуку збіглого з ув'язнення ченця

Ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ пану сотнику N зъ урядниками тамошними городовыми и сѣлскими, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ижъ октоврія 9 го, зъ вторка на среду, зъ туремного вязеня одъселя, зъ Глухова, утекомъ збѣгъ колодникъ чернецъ, прошлаго іюня мѣсяца настоящого 1722 року сюда въ Глуховъ зъ Кіево-Печерской крѣпости одъ господина Штока, коменданта тамошнего, присланный, а понеже зъ нимъ есть немалое дѣло, въ допросѣ отъ его показанное, того ради нарочно сей унѣверсалъ въ Сотню посылаемъ зъ тымъ указомъ, абы всякъ зъ урядниковъ и безъурядовыхъ войсковихъ и посполитихъ людей помянутого чернца, зъ вязеня бижавшаго, въ самомъ городку и селахъ пострѣчати и накрѣпко пилновати старался, и гдѣ мѣлъ онъ явитися, заразъ бы взято его и проважено къ сотнику N, которій повиненъ оного чернца, въ колодки или въ кайдани забивши, сюда въ Глуховъ немедленно при добрихъ, въ пристави опредѣленнихъ, козакахъ присилати, подесяте приказуемъ, тотъ зась чернецъ, якъ зъ допросовъ оного показуется, разъ Іосифомъ, а другой разъ Рувимомъ именовался, волосъ чорнихъ, смагляватого и дзюбанаго лица, на едну ногу кривий, статурою своею невеликъ, лѣтами молодъ, раска на нимъ черная ...[a] о чомъ, абы во всей сотнѣ N было вѣдомо, мѣетъ панъ сотникъ N сей унѣверсалъ нашъ вездѣ въ городѣ и по селахъ опубликовати, пилно жадаемъ.

Данъ въ Глуховѣ, октоврія 16, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 94. Копія.

№ 116

1722, жовтня 17. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини Якиму Федоровичу і Богдановичу провести слідство за скаргою славутських жителів Тимоша Парія та Юхима Куриленка про насильницьке захоплення генеральним писарем Семеном Савичем їх земель

Его імператорскогo пресвѣтлого величества Войска Запорожскогo.

Ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, кому о томъ вѣдати надлежит, иж суплѣковали до насъ Тимушъ Парѣй и Юфимъ Куриленко, славутскіе

[a] Крапками поначено пробіл в тексті копії.

жителѣ, ускаржаючись на его милость пана Семена Савича, писара войскового енералного, в томъ что при куплѣ у родича скаржачихся огорода его милость панъ писар будто насиліемъ их огородъ з садомъ и з пущею отнялъ, и толко за тое копъ шесть онимъ дали, противъ якой супплѣкуючих жалоби, поневаж его милость панъ писар отвѣтствовалъ, же помянутих грунтовъ не велѣлъ отнимати и не знает, развѣ о томъ дѣлѣ войтъ тамошний славутский может быти извѣстенъ, із тих мѣръ хотячи мы подлинно вѣдати, ординуемъ в помянутое село Славути Якима Федоровича и Богдановича на розискъ, вручивши имъ супплѣку помянутих селянъ славутских, з обстоятелнимъ жалоби их вираженемъ намъ поданную, которіе прибувши туда повинни будут подлугъ оной во всемъ праведно по самой истиннѣ с войтомъ тамошнимъ и другими о томъ свѣдомими людми розисковати, и тот розискъ, обстоятелно чрез достовѣрніе свѣдителства на писмѣ спорядивши, к намъ для виденія привозити для крайного дѣлу тому рѣшенію и оконченію. До которого розиску, когда оніе посланнніе наши кого з тамошних селянъ востребуют указомъ нашимъ для свѣдителства, то абы всякъ таковый без жадной противности пред них, пп: розищиковъ, становился и чинилъ свѣдителство по самой истиннѣ, приказуем.

Данъ в Глух[ови], октовр[ия] 17. Року 1722.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 679. – Арк. 2-2 зв. Копія.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 95. Копія з датою 16 жовтня 1722 року і незначними відмінностями тексту.

№ 117

1722, жовтня 17. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини миргородському полковникові щодо розведення в Миргородському полку овець з білою вовною

Писалисмо прежде сего въ протчіе малороссійскіе полки, а такъже и въ Миргородский, особливими нашими унѣверсалами, зъ прилогомъ инструкціи, по указу императорскаго пресвѣтлаго величества зъ Государственной Манифактуръ-Коллегіи присланной, жебы подлугъ оной въ Малой Россіи чинено расплодокъ бѣлихъ овецъ для вовни, на суконніе заводи потребной, но понеже по сю пору о томъ жадного отъ вашмости отвѣту не получилисмо, если по тому императорскаго величества указу началося и есть яковое исполненіе, а нынѣ зъ тоей же Манифактуръ-коллегіи къ намъ писано вторично указомъ императорскаго величества, дабы тое овецъ содержаніе, не укосневая нѣмало, въ дѣйство было произведено, понеже о томъ зъ Високо Правителствующого Сената отъ оной Коллегіи увѣдомленія требуютъ, сего ради въ потверженіе першого нашого унѣверсалу чрезъ сей приватній листъ пилно предлагаемъ и приказуемъ, абись вашмость, чинячи исполненіе указу монаршому, подлугъ инструкціи при первомъ унѣверсалѣ нашомъ приложенной, не упуская времени, старался хочъ малимъ

початкомъ тое содержаніе овецъ въ дѣйствіе производилисты, а для лутшой латвости предложить панамъ старшинѣ полковой, сотникамъ, державцамъ, зъ товариства бунчуковіхъ и значковіхъ, и другихъ знатнѣйшімъ полку Миргородского обивателямъ, чтобъ, хто ватаги овецъ у себе имѣетъ, велѣлъ отъ пятисотного оніхъ числа сѣмдесятъ, отъ трехсотного сорокъ, а отъ тисячного полтораста, отдѣлить бѣлихъ овецъ и въ хуторахъ ихъ за приставами держати тепло и чисто, и кормити такъ, якъ инструкция повелѣваетъ, которую когда всякъ зъ прилежаніемъ разсмотритъ и уважитъ, то жадной трудности въ оной не узнаетъ, а надто хто держати будетъ вишепомянутіе одборніе овци зъ особливою оному прибелю дѣятимется, ибо вовна тіхъ овецъ далеко дорогшою цѣною, нежели простыхъ, плачена будетъ. Якій императорскаго пресвѣтлаго величества указъ, не пробавляючи жаднихъ трудностей и не допускаючи времени[a], должно вашмости и прочимъ полчанамъ тамошнимъ, хто ватаги овецъ имѣетъ, со всякою охотою исполняти и заразъ посилати до ближшихъ овчарніхъ заводовъ въ полкъ Сумскій по барановъ на росплодокъ, и тимъ отборнімъ овцамъ потребніхъ, которихъ велено досмотрщику оніхъ заводовъ, именно маіору Кологривову, чи за гроши платити одного барана по десять алтинъ, чили за простіе барани отмѣною давати, и хочай уже приходитъ пора сего мѣсяца октоврія 25 д[ня] овечокъ спускати зъ баранами по обыкновенію, однакъ тіхъ отборнихъ овечокъ, сколко оніхъ у кого отлучено л[ь] будетъ, спускати съ простими баранами не потреба, лечъ держати особно, поколя нарочніе къ онімъ барани зъ помянутіхъ овчарнихъ заводовъ привезени будутъ, а такъ надлежитъ вашмости, учинивши по вишше предложенному указу, вскорѣ до насъ отвѣтствовать, ибо за неисполненіе монаршого повеленія всякъ, хто оному явится ослушнімъ и пренебрежетъ въ дѣйство того производити, будетъ знатне штрафованъ, и подесяте подтвержаемъ и упоминаемъ.

Зъ Глухова, октоврія 19, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 96-97. Копія.

№ 118

1722, жовтня 24. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо постійного надання коней і провідників кур'єру полтавського коменданта Чичеріна для доставлення кореспонденції в Глухів і з Глухова

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ яко передъ симъ по указу его императорскаго пресвѣтлаго величества, зъ Малороссійской Коллегіи до насъ принесенномъ, посилалисмо

[a] За контекстом в оригіналі очевидно мало бути – "не допускаючи жаднихъ трудностей и не пробавляючи времени".

пана Стефана Уманця, товариша Сотнѣ Глуховской, чтобы для перевозу писемъ одъ господина Чечерина, коменданта полтавского, устроилъ вмѣсто почти нарочніе въ различнихъ мѣстцахъ станы, и на онихъ по два человѣка козаковъ коннихъ постановилъ, такъ и теперь въ потвержденіе того первого опредѣленія ординуемъ вторично Ивана Кологривого, которій едучи одъ стану до стану, ажъ [до] Полтави, мѣетъ постановленнимъ по учрежденныхъ станахъ козакамъ пилно приказать, дабы оны, когда случатся якіе до переписки одъ помянутого господина Чечерина, коменданта полтавскаго, сюда въ Глуховъ писма, тіе безъ замедленія перевозили, такожъ когда бы и нарочній, посланній одъ его жъ, господина коменданта, въ Глуховъ и воспять зъ Глухова до Полтави, зъ нужними писмами ехалъ, подъ таковаго бы зъ тихъ же коней одного, а другого въ проводники, на учрежденнихъ станахъ брать не боронено, зачимъ где Иванъ Кологривій, когда къ Сотнѣ Глуховской сей нашъ указъ оголошати будетъ, то абы по оному везде чинено исполненіе, упоминаемъ.

Зъ Глухова, октоврія 24, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 99. Копія.

№ 119

1722, жовтня 24. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо постачання фуражу Глухівською, Воронізькою і Новомлинською сотнями для полку Бальцера

Вамъ, панамъ сотникамъ глуховскому, воронижскому и новомлинскому зъ урядами, такожъ панамъ державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ, в этихъ сотняхъ маетности свои мѣючимъ, и кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, понеже уже надходить мѣсяцъ ноеврій, в которой солдатского[а] при резиденціи Гетманской обрѣтаючогося, а въ помянутихъ сотняхъ коней стоючихъ, полку господина полковника Галцера[б] подемнимъ государевымъ конямъ и офицерскимъ надлежитъ давати раціони, того ради предлагаемъ, абы отъ перваго числа мѣсяца ноеврія зъ ихъ квартиръ, въ Сотняхъ Глуховской, Воронѣжской и Новомлинской, конямъ именно на одного въ сутки вѣсомъ сѣна по шестнадцать фунтовъ, а жебы не браковали хочай и …[в] такожъ овса по два гарца въ сутки жъ однимъ тилко подемнимъ государевымъ лошадямъ, и то чрезъ три мѣсяца съ того числа, когда оны поставлятся на станахъ, а на другіе, осталніе три мѣсяца, по одному кгарцу, офицерскимъ зась самое тилко сѣно било бъ вистатчено по прошлорочному, на сколко коней якому офицеру по его рангу подлугъ указу монаршого надобно давати, а солдатамъ сировій

[а] Так у тексті копії.

[б] Правильно – "Бальцера".

[в] Скільки не зазначено в тексті залишено пробіл.

провіантъ подлугъ першихъ нашихъ унѣверсаловъ, о томъ виданнихъ, давати зъ помянутихъ сотень мѣютъ, предлагаемъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Енералной Войсковой Канцеляріи, при войсковой же печати, октоврія 24, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 100. Копія.

№ 120

1722, жовтня 25. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк N-полковникові щодо надання звіту, необхідного для запобігання шахрайства офіцерами і драгунами російських полків при відшкодуванні фуражу

Доносится намъ вѣдати, что одъ полковъ армейскихъ, здесь въ Малой Россіи стоящихъ, нѣкоторіе гг: офицери, а на нихъ смотря и рядовіе драгуне, безъ отводу старшинъ городовихъ и сѣлскихъ домы обывателскіе себѣ въ квартери занимаютъ, а къ тому на неначальнихъ и въ отпуску по домахъ, а не на службѣ найдуючихся, когда въ полкъ возвратятся, за все тое время, чрезъ якое въ домахъ пожили, порціоновъ и раціоновъ, или за оное деньгами берутъ, у обывателей, зверхъ того зась дровъ, сѣчки и соломи таковіе жъ домагаются, зачимъ мы, хотячи подлинно вѣдати, если тое и въ полку NN чинится, засилаемъ симъ нашимъ вашмости N листомъ и предлагаемъ, абы NN знеслися зъ коммисаромъ полковимъ тамошнимъ, извѣдавши достовѣрно, хто где именно доми безъ отводу тамошнихъ старшинъ въ квартиру себѣ занималъ, и сколко хто где и у кого порцѣоновъ и раціоновъ, али за тое деньгами, возвратившися зъ дому, за прожилое время взялъ, или взяти требуетъ, такожъ дровъ, сѣчки и соломи домагается, обстоятелное о всемъ томъ отрядилъ виденіе, и оное за рукою коммисара тамошнего и своею къ намъ, якъ найскорѣй, присилать сюда въ Глуховъ.

Зъ Глухова, октоврія 25, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 101. Копія.

№ 121

1722, жовтня 25. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному новомлинському сотникові щодо постачання фуражу для переведених у Воронізьку сотню коней російських офіцерів

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказный гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботокъ.

Вамъ, п: сотниковѣ наказному новомлинскому з урядомъ, сымъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ: поневажъ з Сотнѣ вашой в Воронижскую Сотню по ново состоявшойся диспозиціи переведено полковника Юдина Балсера подемнихъ государевихъ лошадей дванадцятъ, да з вашой сотнѣ господинъ подполковникъ Писаревъ, два капитаны, Яковъ Усовъ и Александер Македонский, два порутчики Данило Усовъ и Кузма Степановъ, два прапорщики Іванъ Ізносковъ да Данило Акуловъ также в Воронижу постановилися, того ради, яко тимъ государевымъ офіцерскимъ лошадямъ з Сотнѣ вашой належачих стацѣях квартиръ, где кому доведется, для подемнихъ государевих лошадей числомъ дванадцяти овесъ и сѣно, и для офіцерскихъ онихъ самое тилко сѣно, вистатчали и отдавали, безъ всякои остановки и противности, сотняне теж воронижскіи своихъ консистентовъ таковимъ же порядкомъ отбувати без противности мѣютъ, предлагаемъ и приказуемъ.

Данъ в Глуховѣ, з Енералной Войсковой Канцеллярiи, октовр[ия] 25, 1722 року.

По предложеному нижей реестру, якби прежде сего било, людей и коней, якие власне ихъ сотнѣ по квартирах належит:

Реестръ, сколко видавати фуражу лошадямъ на государеве подемніе лошадѣ сѣна в сутки, полъ фунта, овса на три месяци од первих чиселъ ноеврія по 2 гарци, а на другіе три месяци по едному гарцу в сутки ж.

На афѣцерскіе:

Господину подполковнику на 8 лошадей.

Господину капитану на 4.

Господину порутчику на 3.

Господину прапорщику на 2.

Самаго тилко сѣна в сутки полъ фунтовъ, а оброку не давать, поневаж и прежде сего не давували.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 637. – Арк. 2-2 зв. Копія.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 103. Копія, має незначні відмінності від наведеної.

№ 122

1722, жовтня 25. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини прилуцькому наказному полковникові щодо допомоги кролевецькому протопопові Михайлу Трифановському в отриманні зиску з покинутих та відчужених мужицьких грунтів в селі Березовиці

Нашъ зичливий приятелю, пане полковнику наказный прилуцкий.

Превелебный его милост отецъ Михаилъ Трифановский, протопопъ кролевецкий за возвращеніемъ своимъ з великого града Москвы будучи тутъ, презентовал премощнѣйшую императорского пресвѣтлого величества жалованную грамоту на село Березовицю его милости данную особливе еще показивал [...][a] еще до покойного пана гетмана писанную, з помѣтою саморучною [...] Якова Лизогуба, бунчучного енералного, вираженою, з тем в суплѣцѣ изображеннимъ доношеніемъ, же Стефанъ Островершенко, зъ того села Березовицѣ посполитий человѣкъ, оставивши там свой кгрунт, перешелъ на житло до села Талалаевки, маетности пана асаула Мовчана, и просил насъ о тое, дабысъ в[аша] милост якъ значного якого персону полкового [послал з] помянутою монаршою грамотою в тое село Березовицю, и просилъ оную там всѣмъ опубликовати, такъ быся, призвавши виразне мененного Стефана Островершенка, повелѣлъ ему по прежнему на свои кгрунта в Березовицю перейти, и надлежащую тяглость з протчими тамошними людми отбувати, а если бы оний не мѣлъ туда переходити, то жеби его милости отцу протопопѣ свободно било тіи его, Островершенка, кгрунта іному якому человѣковѣ во владѣніе дати, з яких бы обще могла отбуватися служба. Для оной намъ тутже отца протопопа реляции доносилъ, что нѣякій казакъ именно [...][6], взявши за себе мужичку в Березовицѣ з кгрунтом мужицкимъ, казацкую з оного отбуваетъ повинность, и просил нас, даби якъ тот кгрунтъ мужицкий, такъ бы и посполитая з оного чинена была тяглость, того ради пишучи ми до в[ашей] милости нашъ лист, жадаем, абыс для опубликованя вишенамѣненнои монаршои грамоти в село Березовицю якого персону знатного послалъ, и кгрунтами Стефана Островершенка велѣлъ его милости отцу протопопѣ свободно владѣти, если бы не имѣлъ оный на тии свои кгрунта перейти, и належитии подданскии отбувати тяглости. Да и с того бы кгрунта мужицкого помянутого козака, якая колъвекъ его милости отцу протопопе чинена би была подданская плата, о тое и повторе жадаючи в[ашей] милости, зичимъ доброго от Господа Бога здоровя.

З Глухова, октовр[ия] 25. Року [17]22.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 747. – Арк. 2-2 зв. Копія.

---

[a] Документ пошкоджено.

[6] Залишено пробіл для імені.

№ 123

1722, жовтня 26. Глухів – Наказ Павла Полуботка ямпільському комендантові повернути куплені ним спадкові грунти Леонтію Стягайлу, з поверненням коменданту сплачених грошей

Благородный и почтенний господинъ коммендантъ ямполский.

Подавца сего листа Леонтий Стегайло, товариш стародубовский, будучи тепер тутъ, подалъ намъ свою супплѣку, доносячи о томъ, что братъ его меньший, Федор Стегайло жъ, половину собѣ належачихъ отческихъ добръ, а именно слободи Стегайловки людей, млина ступника и всякихъ кгрунтовъ продажею завелъ вашей милости за 140 рублей, чого ради жалобливий просилъ у насъ к в[ашей] милости листъ, по которомъ бы ваша милость, принявши от его, Леонтія Стягайла свою сумму денегъ, моглъ ему тых братом его заведеннихъ уступити добръ. Мы теды, прошеніе его принявши, сей до вашей милости чинимъ одозовъ и предлагаемъ, абысь ваша милость, яко самъ добре самой ізвѣстинъ естесь слушности, помененніи денги от его, Леонтія Стегайла, принявши, а продажи Федоровой Стегайловой в[ашей] милости тыхъ вышеобявленнихъ добръ, иле его отчизни, и весма ономy належной, за полученіемъ [денегъ], тихъ вышеобявленних добръ ему, Леонтію, уступилъ, не чинячи ономy у его добрах напрасной обиды, и сіе виразивши, иле бы ему уступилъ, а если б того не учинилось, и для того о томъ намъ учинилъ отвѣтствіе, понеже тут в Украине таковое обыкновеніе, а часми у великороссійскихъ не інакшое ж, же кому ближшей якии добра, а барзѣй отческіи, тому оніе, хотя бъ на сторону продани, должно отплатити, и сіе обявивъ предлагаемъ.

Вашей милости зычливые прия́тель.

Его імператорского пресвѣтлого величества [Войска] Запороз[кого] полковникъ чернѣ[говский] и наказн[ий гетманъ] Павелъ Полуб[отокъ].

З Глухова, октовр[ия] 26. Року 1722.

Наприкінці написано: Не чинячи ему, Леонтію, яко в отчизнѣ его, обиды.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 698. – Арк. 2-2 зв. Копія.

№ 124

1722, жовтня 27. Глухів – Універсал Павла Полуботка про доручення значним військовим товаришам Петру Уманцю, Семену Чуйкевичу і Парфену Пекалицькому розглянути справу про підтоплення Лубенською міською греблею Мгарської греблі Лубенського Мгарського монастиря та грунтів монастиря і значного військового товариша Петра Булавки

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ заносили до насъ жалобу превелебный его милость отецъ Петрина, игуменъ монастыря Мгарского Лубенского[85], зъ братіею, на мѣщанъ лубенскихъ же, которіи прошлого року мѣскую тамошную греблю оправляючи, скринѣ млиновъ своихъ, на оной стоячыхъ, положеніемъ вновъ небывалого бруса такъ подвишшили, же и млини ихъ монастырскіе у высшой греблѣ, на Мгарѣ найдуючіеся, и сѣнокосные мѣстца и луги, подъ Сулою рѣкою будучіе, подтопили, а особливе зайшла насъ скарга и одъ пана Петра Булавки[86], знатного товариша войсковаго, на тыхъ же мелниковъ греблѣ мѣской Лубенской за подтопленіе его власныхъ, куплею набутихъ, кгрунтовъ, луговъ и лугъ[а] сѣнокосныхъ, зъ того жъ напрасного скринъ млиновыхъ поднятя ставшоеся, яко [в] своей кривдѣ помененний[б] отецъ игуменъ мгарскій лубенскій зъ братіею и он, панъ [Петро Булавка] хочай удавалися двокротне до пана полковника лубенского, яко жъ п: полковникъ, чрезъ розищиковъ, одъ себе посланныхъ, увѣстившися, же такъ власне дѣется, и приказовалъ помянутымъ мищанамъ, више намѣненный брусъ скинувши по прежной мѣрѣ, скринѣ млиновіе держати, они и доселъ въ своей упортости, не скидаючи того бруса, триваютъ, чого ради, такъ честные отцеви законники обытели Мгарской Лубенской, якъ и панъ Петро [Булавка] просили насъ, абысмо справу тую высланними нашими велели розискати и сатисфакцію по розиску учинити, прето мы, гетманъ, тому ихъ прошенію …[в] слушному давши у себе мѣстце, полѣцаемъ пану Петру Уманцевѣ, Семену Чуйкевичу и Парфену Пекалицкому[87], знатному товаришу[г] войсковому, высланнымъ нашимъ, въ полку Лубенскомъ обрѣтаючимся, сей интересъ о подтопѣ одъ млиновъ мѣскыхъ Лубенскихъ высшымъ млинамъ Мгарскимъ и другимъ кгрунтамъ монастырскимъ и пана [Петра Булавки] дѣючомся, предъ себе взявши, предъ себе взявши, когда надъпораются одъ полѣценныхъ себѣ напередъ сего дѣлъ, по самой истинѣ, безъ рушеня своей совѣсти, розискати, на що мѣютъ къ себѣ

[а] Так у тексті.

[б] У копії написано “поменший”.

[в] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[г] Імовірно в оригіналі було написано – “товариству”.

посторонныхъ мелниковъ и другихъ людей на важности води и подтопѣ добре знаючихся, употребыти, куда до Лубенъ[88] въ присутствіе имъ, панамъ висланнимъ нашимъ, панъ полковникъ лубенскій одъ себе кого, хочай зъ тыхъже якіе перед тымъ уже посланы были, розищиковъ зослати мѣетъ, жадаемъ, а когда доведется жалоба[a] помянутыхъ особъ на мелниковъ греблѣ мѣской Лубенской, до насъ занесенная, быти праведна, позволяемъ имъ, панамъ высланнимъ нашимъ, вишеозначенній новоприложенній брусъ, чили пленицу, чрезъ що подняте скринъ млиновихъ и подтопъ висшимъ млинамъ и кгрунтамъ, въ городѣ будучимъ, стался, пречъ знести, а на старой мѣри, на которой и у монастырского млина, на тойже греблѣ мѣской стоячого, скриня зостаетъ, скринѣ млиновъ мѣщанскихъ устроити и все тое, зъ розиску записавши документами, къ намъ въ Глуховъ оній привозити, зачимъ абы всякъ, кого колвекъ вишемененніе висланіе наши до того розиску востребуютъ, безъ опурства передъ нихъ становился и праведное, не хилячися на жадную сторону, чинилъ одъ себе сознаніе и свѣдителство, рейментарско жадаемъ и приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, октоврія 27, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 104-105. Копія.

№ 125

1722, жовтня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення військовому товаришеві Олексію Туранському розглянути скаргу жителів села Попівки на зловживання старости Івана Ковпиненка

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ подавали намъ супплѣку Данило Шевченко, Романъ Дудченко, Игнатъ Евстратенко, жителѣ попувскіе, именемъ протчихъ селянъ тамошнихъ, ускаржаючися на старосту своего Ивана Ковпиненка, что онъ великіе имъ обыди и тяжести взятками затѣваетъ излишними поборовъ, накладовъ и винъ, такожъ напрасными побоями и другими налогами онихъ озлобляетъ, по которой своей супплѣци просили у насъ розиску и справедливости. Прето мы, хотячи вѣдати такъ ли есть, якъ супплѣкуючіе доносятъ, чили иначе, опредѣляемъ на розискъ пана Алексѣя Туранского, товариша войскового, такъ чрезъ сей нашъ унѣверсалъ приказуемъ, абы онъ, взявши въ село Попувку о всѣхъ обыдахъ, якіе толко имъ, поповцямъ, одъ помянутого старости дѣлалися, справилъ обстоятелній по самой истинѣ розискъ, якіе именно тотъ староста бралъ зъ нихъ взятки поборовіе, по прежнему ли обикновенію, или съ прибавкою, такожъ сколко у

[a] У копії написано “жалобы”.

кого взялъ винъ и накладовъ, и кого и за що билъ, и протчими налогами кому въ чомъ именно учинилъ отягощеніе и обыду, що все порядочно чрезъ людскіе свидѣтелства изслѣдовавши и выписавши, на особливомъ паперѣ привозили бы до насъ въ Глуховъ немедленно, а кого до того розиску надобно будетъ, абы всякъ таковій, предъ того посланного нашого ставши, въ чомъ будетъ вопрошенъ праведное предлагалъ свѣдителство, пилно приказуемъ.

Данъ зъ Глухова, октоврія 30 д[ня], року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 106-106 зв. Копія.

№ 126

1722, жовтня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк щодо відправлення в полковому і сотенних містах молебнів та зачитування там відомостей про успіхи російських військ на Кавказі

Пану полковниковѣ NN, старшинѣ полковой, панамъ сотникамъ и протчимъ того полку войсковимъ и посполитимъ обивателямъ и кождому, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ сего мѣсяца октоврія 30 д[ня] получили мы указъ его императорскаго пресвѣтлаго величества зъ Малороссійской коллегіи, въ которомъ предложено, что отъ его императорскаго величества зъ Дебреня[89], минувшаго мѣсяца августа одъ 30 числа, въ Високоправителствующій Сенатъ прислано писмо и при немъ журналъ, то есть вѣдомости, по которихъ велено за оніе благополучніе вѣдомости Всеблагому во Тройци Святому Богу за толикое его милосердіе во прославленіе слави его императорскаго величества и всего народа россійскаго по прочтеніи онихъ вѣдомостей одправить соборное молебное пѣніе, гдѣ есть артиллерія, зъ пушечною стрельбою одного залпа, а гдѣ артиллеріи нѣтъ, тамъ зъ церковнимъ дз[в]оненіемъ, и яко зъ тоей же коллегіи Малороссійской помянутихъ вѣдомостей прислано къ намъ десять списковъ, которіе дабы мы при унѣверсалахъ нашихъ въ полкахъ малороссійскихъ опублѣковали по вишеозначенному его императорскаго величества указу. Почому тутъ въ Глухови оніе вѣдомости сего жъ мѣсяца октоврія 17 числа при молебномъ соборномъ пѣніи и при стриляню зъ арматъ публѣковани, такъ по тому жъ его императорскаго величества указу, пишучи мы о томъ въ протчіе полки малороссійскіе, посилаемъ и въ полкъ N сей нашъ унѣверсалъ съ приложеннимъ спискомъ предреченнихъ вѣдомостей, которимъ абы панъ полковникъ N въ самомъ городѣ полковомъ и въ сотеннихъ мѣстцахъ при молебномъ соборномъ пѣніи, воздаючи Вишнему благодареніе за толикое слави монаршой и всего народа россійского прославленіе, учинилъ заразъ надлежащую публикацію и велѣлъ по прочтенію онихъ благополучнихъ вѣдомостей въ церквѣ предъ народомъ, где есть артиллерія, зъ арматъ оденъ разъ вистрелити, а где нѣтъ артиллеріи тамъ обикновеннимъ въ дзвони глашеніемъ

тоежъ опублѣковати, о полученіи же сего нашего унѣверсалу зъ приложенемъ списка вѣдомостей и о исполненіи по вишеписанному мѣетъ панъ полковникъ NN въскорѣ къ намъ отвѣтствовати, пилно предлагаемъ и приказуемъ.

Данъ зъ Енералной Канцеляріи, въ Глуховѣ, октоврія 30 д[ня], року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 107-107 зв. Копія.

№ 127

1722, жовтень. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо ремонту Батуринської греблі підданими державців з Борзенської, Батуринської і Красноколяденської сотень

Вамъ, панамъ сотникамъ борзенскому, батуринскому и красноколядинскому, такожъ пп: державцамъ, в отихъ сотняхъ маетности свои мѣючимъ, объявляемъ, понеже получилисмо зъ Коллегіи Малороссійской указъ его императорскаго величества, чтобъ греблѣ Батуринскую и Новомлинскую гатити по прежнему, сего ради, яко зъ сотень вашихъ люде Батуринскую греблю прежде сего обще подчиняли и гатили, такъ и теперь абысте за объявленіемъ одъ старости обмачевского сего нашого унѣверсалу зъ маетностей тотъчасъ подлугъ давного обыкновенія, якъ и за покойного гетмана было, людей зъ конми и зъ возами, а пѣшихъ зъ сокирами и заступами, сколко надобно, на греблю Батуринскую виправили безъ всякой противности, которіе должни будутъ за присмотромъ помянутого старости обмачевского оную греблю прежнимъ порядкомъ зо всѣмъ, якъ надлежитъ, оправити и угатити, пилно предлагаемъ и приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, октоврія …[a] дня, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 98. Копія.

№ 128

1722, жовтень. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо заборони продажу і скупівлі хліба (зерна) за спекулятивними цінами в Стародубському полку

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказный гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботокъ.

---

[a] Число в копії не зазначене.

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатимет, а меновите пану полковниковѣ наказному стародубовскому, всей того Полку старшинѣ, пп: сотникомъ, атаманамъ, войтамъ и всякого чину градским и сѣлским промислами бавлячимъся людямъ. Ознаймуем симъ нашимъ унѣверсалом. Иж донеслося намъ вѣдати, что многіе з границѣ полскіе и литовскіе люде, такоож великороссіане и расколщики, приездячи не толко в городи малороссийскіе, но и по селах, а нѣкоторіе из обивателей малороссійских, скуповуют всякіе пашнѣ, барзѣй жита на подряды подвешаючи щораз вишше мѣри цѣну, з которихъ пріежджаючіе вывозят оніе пашнѣ за границу. Наши же обиватели наполняют ями и протчие спряты, держачи тот хлѣбъ ради далшой вишшой цени и дорожнечи. Недостатніе зась и убогіе люде, не могут и для пропитанія своего затимъ хлѣба докупитися. Прето мы з общого нашого совѣту и приговору постановили, такой неслушности и непорядку завременно запобѣгти, жебы чрез тую излишную хлѣба скуплю и вивожене оного з Малой Россіи за границу не учинилася дорожнеча, а послѣдователно крайняя на хлѣбъ скудостъ, з скудости же не пришла бы (:уховай Боже:) на людей голоднеча. А такъ, одправивши в инніе Полки рейменту гетманского нарочніе о томъ укази, ординуемъ и в Полкъ Стародубовский сей нашъ унѣверсалъ, чрез которий пилно предлагаем и приказуем, [абы] панъ полковникъ наказный стародубовский, розославши копіи з оного во всѣ Сотнѣ Полку тамошнего по городкахъ и селахъ, заказалъ и загрозѣлъ накрѣпко, чтоб не толко пріежджимъ з заграници людямъ и раскольщикамъ, але и нашим великороссійскимъ и малороссийскимъ обывателямъ излѣшной хлѣба скуплѣ чинити нѣгде недопускано, и такъ в продажи, яко и в купованню всякого збожа цени подвишати для приватнихъ прибитковъ нихто бы не важился. Лечъ мѣетъ быти цена всякому збожу по слушности и по обыкновенію, жеби чрез тое чернь и посполство в пропитаніи своем, барзѣй в сустентаціи сего часу армейских войскъ, нужди и скудости не имѣли. Если ж бы хто по опублѣкаціи сего унѣверсалу, вѣдая указ в оном выраженый, дерзнулъ збоже многим числом чрез подвишене цени, чи то на подрядъ за границу, чили на схови и спряти приватніе, для предбудущой дорожнети и зароботков, продавати или куповати, таковых позволяемъ арештовати, до вязеня осажовати, и хлѣбъ ввесь забирати и держати без возвращенія до указу нашого[a]. Такоож которіе прежде заслання сего унѣверсалу поскуповували и держат в спрятах многое число збожа, ради предбудущой дорожнечи и заработковъ, теди и тіе пашни повелѣваемъ старшинамъ ревѣдовати, а зревѣдовавши, колко оних есть и у кого именно, давat намъ знати. Збоже зас тое все до полученія од насъ указу держати под арестомъ в цѣлости.

Данъ в Глуховѣ, з Енералной Канцелляріи, при войсковой печати, месяца октоврія - [6]. 1722 року.

Звышъменованный полковникъ и наказный гетманъ, рукою.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 658. – Арк. 5-5 зв. Копія.
Там само. – Арк. 3-3 зв. Копія.

---

[a] У другому чернетковому варіанті щодо таких також є речення відсутнє в біловику – "хочай би и з позволеня старшины, поскуповували оную яковими датками, то таких из нихъ позволившая ему старшина за певним донесением знатне карани будут и немалий заплатят штрафъ".

[6] Число не зазначене в обох копіях.

№ 129

1722, жовтень. Глухів – Лист Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк N-полковникові щодо утримання полкових гармашів, з наказом подати реєстр військових службовців полку, які отримують окрему річну плату

Передъ симъ било Вашмостино до насъ предложеніе ...[а] войсковой полковой и о пушкаряхъ, армашахъ и о протчихъ служителяхъ, которіе обилно бываютъ въ каждомъ полку, одъколь имъ надлежащую роковую плату выдавати, теды, яко есть указъ императорскаго величества, чтобъ намъ во всякихъ дѣлахъ и совѣтахъ зъ господиномъ Стефаномъ Лукичомъ Веляминовимъ, брегадиромъ, имѣть сношеніе, такъ мы о томъ въ Коллегію Малороссійскую доношеніе посилали, толко жадаемъ вашмости, абысь заразъ спорядивши подлинное вѣденіе, сколко при полку NN помянутихъ служителей всѣхъ именно обрѣтается, и що кому въ рокъ денегъ, хлѣба и протчего выдается[б], и одколь тая дача взимается, прислалъ оное за рукою своею къ намъ немедленно, а безъ указу нашого нѣчого вибирати не кажи вашмость, упоминаемъ[в].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 102. Копія.

№ 130

1722, листопада 1. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини суходольському війту Антону Риленкові відшкодувати завдані ним збитки глухівському козаку Хомі Кузьминичу, або з'явитися в цій справі до Генерального Суду

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказный гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботок.

Тобѣ, Антону Риленку, войтовѣ суходолскому, чрезъ нашъ листъ нехай будетъ вѣдомо, ижъ занеслъ намъ чрезъ суплѣку свою Хома Кузминичъ, житель суходолский, козакъ Сотнѣ Глуховской на тебе скаргу, что ти неналежне нивою его тестевскою завладѣвши от килка лѣтъ, и на оной пашню засѣваючи

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] В копії написано "протчіевъ дается".

[в] Дата відсутня, на початку зазначено "Коллегія. Финансы, 1722, № 94.".

кориcтуешься, в чомъ просилъ з тебе справедливости. Мы теди, если такъ естъ, якъ суплѣкуючый доноситъ, приказуемъ абысь ниви помянутому Кузмѣничу уступилъ, и щось черезъ килка лѣтъ з оной пожиткy имѣлъ по слушности ему за тое нагородилъ, ежели ж не можетес помирковатися, то сего ноевріа дня для крайной в заводѣ томъ з жалобливимъ росправи приездилъ в Глуховъ передъ Судъ Войсковий Енералный подъ винами правними и неопусними за преслушаніе каранем, приказуемъ.

Данъ з Енералной Войсковой Канцелляріи, ноевріа 1. 1722 року.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 756. – Арк. 3. Копія.

№ 131

1722, листопада 2. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини щодо компенсації завданих кривд Федору Тихоновичу Федором Ольшанським

По титлѣ.

Вамъ, пану Федору Олшанскому, нехай будет вѣдомо, иж суплѣковалъ до насъ Федоръ Тихоновичъ, жителъ села Андриевки, что онъ, живучи в селѣ, в мѣстѣ Радомцѣ, чрез чотири года платилъ чиншу за всякій годъ по осмъ копъ грошей, да еще за его казанъ, хочъ онъ горѣлки не робилъ, взялъ в[аша] милост у оного три копи за овечину товаромъ в[ашъ]милостинымъ пробитную копу, а другую нѣ знат за що копу взялъ, и любъ былъ у возвращенію тихъ взятокъ до в[ашей] милости покойного ясне велможного пана гетмана Скоропадского указъ, однакъ в[аша] милость онихъ не толко не возвратилъ, але еще у оного заграбилес казанъ, пару воловъ, овецъ 25, кунтушъ подшитий, шапку кармазиновую, полотна кужолного локоть 64, и билъ в[аша] милост его нещадно, за що, з в[ашей] милостю правуючися, утратилъ осмъ талярей грошей, и пришолъ онъ до краю, чого ради просилъ нашого такового указу, чтобы з в[ашей] милостю передъ Судомъ Енералнимъ росправитися, теди мы симъ нашимъ откритимъ засилаючи в[ашей] милости листомъ, если такъ естъ, жадаемъ в[ашей] милости, абыс по полученіи оного все взятое ему возвратилъ, и варуемъ успокоилъ.

На окремому аркуші має заголовок: Указъ до Федора Олшанского по поданию на его суплѣки от Федора Тихоновича, жителя села Андреевки, о забратии у него денегъ напрасно и протчиихъ фантовъ и побою имъ, Федоромъ Олшанскимъ, с прошениемъ пред Судомъ о росправѣ, с предложениемъ таковымъ, чтобъ возвратилъ ему все.

Ноября 2 д[ня]. Року 1722.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 659. – Арк. 1-2. Копія

№ 132

1722, листопада 2. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини щодо відновлення прав Симона Маслака на Мглинський хутір

Нашъ велце зичливий пріятелю, пане полковнику наказний стародубовский.

Будучи тутъ в Глуховѣ Симонъ Маслакъ, жител стародубовский, при супплѣце своей презентовалъ намъ лист откритій покойного ясневелможного пана гетмана Скоропадского, в року 1720 до пана Чарнолуского, а другій закритій з Москвы до в[ашей] милости писанний, дабы за учиненное ему от ченцовъ Лищинских кгвалтовное в дворѣ его грабителство и разореніе здѣлано по розиску слушную и неотволочную сатисфакцію, аже по сей часъ оной не учинено, жалобливій зас, мѣючи долгъ на Микитѣ Нѣжинченку, в обителѣ Печерской[90] зостаючомъ, переданихъ чрез брата его Василія Нѣжинченка грошей двадцят и одинъ рубль, и тилко оних поданной ему от оного Василія квѣтаціи, чрезъ такъ долгое время на ономъ Микитѣ доправити не может, але еще его, Маслака, з власного оного дворца, в Стародубовѣ лежачомъ, хутора Мглынского, чернци Лищинскіе витиснули, и немаліе ему починили грабежи и убытки, на який футор он, Маслакъ, и писмо имѣет од помянутого Нѣжинченка, данное себѣ, и екстрактомъ з книг мѣскихъ ратушних винят, чрез которое тимъ футоромъ Мглынскимъ безперепонно владѣти ему ствержаемъ непремѣно, чого ради просилъ в томъ разсмотренія и указу. Прето, если такъ, разсуждаючи мы, же жалобливій неслушне понеслъ и поносит от законниковъ Лищинскихъ обыду и убытокъ, жадаемъ в[ашей] милости, абысъ примѣраючися до писемъ в его, Маслака, обрѣтаючихся, по которих он обыди своей доискуется, и на оних всю свою фудцует претенсію, приказалъ в двор его Симонов и хуторецъ, з которих насилно и безправно чер[н]цѣ Лищинскіе оного витиснули, свободно ему вступити и мешкат по прежнему без далшой волокити.

З Глух[ова], ноевр[ия] 2. Року 1722.

А буде по сему указу чернци Лищинскіи покажут якую небуд противность, то певне самъ отецъ городничій будет зисканъ в Глуховъ, в Коллегію Малороссійскую отвѣтствовать.

В[ашей] милости зичливіе пріятели.

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказ[ний] гетманъ Павелъ Полуботокъ.

Войсковій енералний писаръ Семенъ Савичъ.

Василий Жураковский, асаулъ енералний.

Яковъ Лизогубъ, енералний бунчучный.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 56798. – Арк. 159. Копія.
ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 711. – Арк. 7. Копія.

№ 133

1722, листопада 2. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження Павла Минецького ніжинським полковим писарем

[Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказний гетман Павел Полуботок з старшиною енералною.]

Ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ[а] старшинѣ полковой тамошней, сотникамъ, атаманѣ городовой и сѣлской съ товариствомъ, войтамъ зъ посполствомъ полку того, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, поневажъ панъ Павелъ Минѣцкій[91], енералной войсковой канцеляріи товаришъ, по изволенію его милости пана Петра Петровича Толстого, полковника [нѣжинского], и по согласію[6] старшини тамошной на мѣсце умерлого пана Маволского[92] избранъ писаремъ полковимъ нѣжинскимъ, до якого уряду и мы онаго годность и способность вѣдаемъ и узнаемъ быти того чина достойнимъ, теди по сношенію о томъ зъ Малороссійскою Коллегіею учиненномъ, яко уже онъ, панъ Мѣнѣцкій, перве тутъ въ Глуховѣ при резиденціи гетманской по обикновенію надлежащую на вѣрность імператорському всепресвѣтлѣйшему величеству[в] въ церквѣ выконалъ присягу, такъ по тому и сей унѣверсалъ нашъ зъ енералной войсковой канцеляріи на помянутый урядъ писарства полкового н-жинского ему жъ, пану Минѣцкому, по силѣ повѣренного намъ указомъ его імператорського величества малороссійского правленія видалимо. Зачимъ абы, его, пана Павла Минѣцкого, писара полкового нѣжинского, старшина и чернь войскового и посполитого чину Полку того въ пристойномъ, якъ полковую особу, пошанованю и репутаціи имѣли, онъ тежъ взаемне зъ старшиною и со всякимъ обходительно и людско поступуючи, повиненъ будетъ въ своемъ писарскомъ званіи вѣрно и радительно справоватися, приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, [ноеврія] 2 дня, 1722 року.

ІР НБУВ. – Ф. 8. – Спр. 1855. – Арк. 21-21 зв. Копія з датою 2 числа, 1722 р.
ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 55. – Арк. 72. Копія з датою 2 листопада 1722 р.
Там само. – Спр. 4922. – Арк. 4. Копія з датою 5 листопада 1722 р.
Там само. – Спр. 709. – Арк. 7. Копія з датою 2 листопада 1722 р.

[а] В копії зі спр. 1855 додано далі “его милости пану полковниковѣ нѣжинскому”.
[6] В копії зі спр. 1855 тут написано “и по изволенію мененной старшины”.
[в] В копії зі справи 1855 написано “по указу его жъ величества виконалъ”.

№ 134

1722, листопада 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення полтавського полкового сотника Якова Черняка полтавським наказним полковником

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорозского полковник чернѣговский и наказний гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботокъ.

Ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ пп:старшинѣ полковой полтавской, сотникамъ, атаманнѣ городовой и сѣлской з товариство, и войтам з посполством Полку того, и кождому, кому колвекъ о том вѣдати надлежатимет. Поневаж его милость панъ Іванъ Чернякъ[93], полковникъ Войска его імператорского величества Запорожского полтавский, по многой службѣ и працах своихъ в Войску роненных Божіимъ изволеніем при каналѣ Ладожском[94] окончил живот свой: того ради аби без настоящого полководци и коммандѣра в Полку тамошномъ в правленіи полкових дѣлъ и всяких обикновенных порядковъ непорядку якового и остановки не было, яко [за ж]ития небожчика пана полковника полтавского, идучого в поход до Ладоги[95], и по умертии пана Нащинского, обозного полкового тамошнего, опредѣлили наказнымъ полковникомъ в Полтавѣ пана Якова Черняка, сотника полкового тамошнего, такъ и нинѣ, по смерти пана полковника, не перемѣняючи мы в том волѣ его небожчиковской, до далшого указу помянутому пану сотниковѣ полковому полтавскому чрез сей унѣверсалъ нашъ уряд полковничества наказного тамошнего повѣряемъ, и пилно приказуем, абы всяк з старшини и чернѣ Полку Полтавского[96], во всѣхъ приключаючихся интересах, що колвекъ до правленія его по указу імператорского величества и по нашему до того конфермуючомуся веленію стягатися будет, надлежащое послушенство и поволность безсперечно свѣдчили, онъ теж, панъ наказный полковник полтавский, мѣет з старшиною обходително поступуючи, всякого добре справуючогося и услужност полченина пилновати, а проступных по самой слушности, безъ жадных пристрастных аффектовъ, за совѣтом другой старшини полковой наказовати. Во всем зас том, а барзѣй в чомъ якая заходитимет трудность, до нас описоватися и резолюціи требовати повиненъ. Судовіе теж в Полку Полтавском случаючиеся дѣла не един панъ судія полковый рѣшил бы, но з ним и самъ онъ же, панъ полковникъ наказный купно ж из другою старшиною полковою оніе разсматривати, и по самой истиннѣ, якъ право и слушност повелѣвает, укончувати повинен, якъ о том в прежде виданном в Полкъ Полтавский унѣверсалѣ обстоятелно писано.

Данъ в Глуховѣ з Енералной Войсковой Канцелляріи. Ноеврія 3. Року 1722.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 126. – Арк. 57-57 зв. Копія.

№ 135

1722, листопада 4. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини київському наказному полковникові не допускати захоплення прикажчиком Павуни Кантакузинової маєтностей Карпік, до розгляду справи Сенатом, з підтвердженням за Карпіками тих маєтностей, які були ними куплені

Нашъ зычливый при*я*телю, пане полковнику наказный кіевски*й*.

Будучи тепе*р* ту*т*, панѣ Даниловая Ка*р*пѣчная, доносила о то*м*ъ, что по о*т*ездѣ малжонка еи в Москву, прика*ж*чикъ, о*т* Павунѣ Кантакузиново*й* присланни*й*, премного оную уби*ж*дае*т*, не допускаючи оной не толко тими мае*т*ностями, якии по покойномъ Коровченку, еи малжонкови, доста*л*ись в де*р*жа*н*е до слушно*го* времены владѣти, и з оны*м* пожи*т*ки имѣтъ, але и на власномъ, купленномъ паномъ Данилою Ка*р*пѣкою, кгрунтѣ, по*д* село*м* Мостище*м* слобо*д*ки и гумна, и*х* о*т*даляе*т*, а якая пашня тамъ есть его *ж*, па*н*а Ка*р*пѣки, и тоей и для пропитанія самой паней Ка*р*пѣчиной не позволяе*т* употребляти, з чего крайняя ей, паней Карпѣчиной дѣется ну*ж*да. Зачи*м*, поневa*ж* малжонокъ еи, па*н*ъ Ка*р*пѣка, о*т*ехалъ в Москву до Високо Правителствующого Сената, прося та*к*ой милости, дабы при ти*х* своих маетностехъ, которіе опредѣлены помененной Павунѣ Ка*н*такузиновой, былъ захованъ, того ради до поворота пана Карпѣки, якъ неналежи*т* тому прика*ж*чику Павунѣному ей, паней Ка*р*пѣковой, всѣхъ маетностей и дворовъ, а ба*р*зѣй слободы и гумна з пашнею, по*д* Мостище*м* будучи*х*, купленни*х*, лишати, такъ пригласивши в[аша] м*и*ло*с*ть его до себе, прика*ж*чика, пре*д*ложи ему іменемъ наши*м*ъ, дабы онъ па*н*ѣ Ка*р*пѣчиную не всема еще ти*х* мае*т*ностей нуждою чинячи, в чомъ потреба указуе*т* приказалъ по*д*данимъ, а прина*м*нѣй мостищанамъ, по слушности оной, а до слобо*д*ки з гумно*м*, и до пашнѣ, та*м* по*д* Мостищемъ будучой, неналежа*л* бы, понеже якъ тие купленнии добра при Ка*р*пѣцѣ, [до ти*х* маетностей Коровчинскихъ неналежи*т*, а о*т* его, па*н*а Ка*р*пики не о*т*бирано. Жадаемъ пилно о тое в[ашей] м*и*ло*с*ти и ему *ж* желае*м*ъ доброго здоровя][a].

З Глухова, ноев*р*ия 4 *д*[ня]. Року 1722.

Такъ оные о*т* его не о*т*бираны и никому не о*т*даваны.

В[ашей] м*и*ло*с*ти зычливіе при*я*телѣ, его импера*т*о*р*ско*го* пре*с*вѣтлого ве*л*ичества Войска Запорожского по*л*ковни*к* че*р*[ниговский] и наказ[ный] гетма*н*ъ Павелъ Полуботокъ.

П[исарь] Е[неральный] Семенъ Савичъ.

В[асилий] Ж[ураковский] асаулъ енералний.

Я[кимъ] [Л]изогубъ енера*л*: бунчучний.

---

[a] Текст в дужках в копії перекреслений.

Праворуч зазначено: Цедула осере*д* листу: Що по сему учини*т*ся не оставъ в[аша] м*ило*сть насъ освѣдоми*т*, и ли*ст* в себе сей, не о*т*даючи пану прика*ж*чику, уде*р*жа*т*.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 786. – Арк. 16. Копія.

№ 136

1722, листопада 8. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини трьом сестрам Омельянівнам з'явитися в Глухів на Генеральний Суд у справі щодо неповернення боргу значному військовому товаришеві Андрію Лизогубу

Вамъ, тромъ сестрамъ роднимъ, именно панямъ Меланіи Михайловой Гамалѣевой, Зѣновіи Валѣеватой Матвѣевой и Маріи Кграбовской, Омеляновнамъ, вѣдомо чинимъ чрезъ сей нашъ …[a] указъ, ижъ панъ Андрей Лизогубъ, знатний товаришъ войсковий, донеслъ намъ чрезъ суплѣчную свою жалобу, что вы, передъ сымъ прибувши въ домъ его, п: Андрея Лизогуба, просили его о позичене ч*о*тирохъ сотъ червонихъ золотихъ грошей, поступуючи оному за рочнее пождане отъ ста червонихъ, любо те сто золотихъ грошми дробними, любо по десять червонихъ провѣзіи давати, и взявши тые гроши у него, пана Лизогуба, до сихъ часъ противъ …. ни исти въсее, ни провѣзіи въсеей не отдавали, зачимъ просилъ онъ у насъ … справедливости … жебы оная на Судѣ Войсковомъ Енералномъ была учинена, теди ми, по той его, п: Андрея Лизогуба, жалобѣ пилно жадаемъ, абысте … всѣ три для расправи зъ нимъ, о помянутихъ вами позиченнихъ у него грошахъ, сюда въ Глуховъ передъ Судъ Енералний приездили немедленно къ числу 8 дня предъ будущаго мѣсяца декаврия.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Енералной Войсковой Канцеляріи, ноеврія 7 дня, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 108. Копія.

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

№ 137

1722, листопада 8. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини стародубському наказному полковникові розглянути в полковому суді справу між Василем Вілінським та вдовою стародубського отамана Федора Скоробагатого щодо компенсації збитків за перешкоджання нею його шлюбу з родичкою її чоловіка

До наказного стародубовского.

Суплѣковалъ до насъ Василь Вилинскій, дворянинъ полковничий, скаржачися на бывшую атаманиху стародубовскую Федору Скоробогатую, о томъ, что онъ зговоренной себѣ небожчика мужа еи братанки за певною еи, Скоробогатой, перешкодою не могучи поняти за жену, нашел в своей субстанціи убыток и шкоди понеслъ, в чомъ просилъ у насъ з еи, Скоробогатой, суда и справедливости. Теди мы, посилаючи предречоного Вилѣнского суплѣки копію до в[ашей] милости при семъ листѣ нашемъ, жадаемъ абысь в[аша] милость, призвавши обжалованую Скоробогатую пред Судъ Полковий и майстратовій, судове ихъ в тим интерессѣ росправилъ, жебы болшъ онъ, Вилинский, не узнавал волокити и получил бы в том дѣлѣ своем крайнюю сатисфакцію.

Данъ з Глух[ова], ноевр[ия] 8. Року 1722.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 717. – Арк. 3. Копія.

№ 138

1722, листопада 10. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини ніжинському полковникові надати у Військову Канцелярію раніше складені в Полку реєстри козаків і селян

Милосцѣвий пане полковнику нѣж[инский], нашъ велце милосцѣвий пане и брате.

Посланному нынѣ до нас з Мало Россійской Коллегіи его імпер[аторского] величества о присилцѣ в оную Коллегіи реестровъ, сколко въ каждомъ Полку Реймента Гетманского козаковъ приданих всѣхъ обрѣтается, понеже [нале]жит, якъ з других Полковъ, з которих реестровъ тих приставлено до Войсковой Канцеллярии, такъ и з Полку вашей милости пана оные сюда первей къ намъ присилати [до] одсилки в Коллегию, а по справцѣ тут в Енералной Канцелляріи явилося, же любо ваша милость пане прошлого року по указу покойного ясневелможного пана гетмана Скоропадского таковые реестра велѣвши в Полку

своемъ спорядити, козаковъ всѣхъ по именѣ, сколко в якой Сотнѣ обрѣтается, а особно посполитих людей за руками сотниковъ урядниковъ тамошних присилалъ былъ в Глуховъ, однакъ знову оніе по требованію вашей милости пана тогда ж до Нѣжина[97] безъ переписки одослани, того ради тепер, хоти вашей милости пане тыеж подлинные реестра козацкие, також и мужицкые, до насъ в Енеральную Войсковую Канцелярію присилати немедленно предлагаемъ, и при семъ братерской вашей милости пана пріязнѣ рекоммендуемъся зоставати.

Вашей милости пану всего добра зичливые.

З Глухова, ноевр[ия] 10. Року 1722.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 670. – Арк. 2. Копія.

№ 139

1722, листопада 10. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження новомлинським сотником значного військового товариша Кирила Троцького

Его императорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговскій и наказный гетман з старшиною енеральною Павел Полуботок.

Его милости пану полковникови нѣжинскому з старшиною полковою, пп: сотникомъ, атаманѣ городовой и сѣлской, и всему того Полку товариству, и кому колвекъ о том вѣдати надлежит, симъ нашимъ унѣверсалом ознаймуемъ. Поневажъ товариство Сотнѣ Новомлинской по смерти Григорія Шишкевича[a 98], сотника новомлинского, не мѣючи совершенного в той Сотнѣ властелина, избрали собѣ за господара по войсковому обикновенію волними голосами на уряд сотнитства новомлинского пана Кирила Троцкого[99], знатного товариша войскового, теды мы за прибытемъ оного сюда в Глуховъ, узнавши быти ко управленію всяких порядковъ сотеннихъ способного, яко велѣлисмо ему, пану Кирилу Троцкому, указную в церквѣ обикновенно виконати на вѣрность императорскому всепресвѣтлѣйшому величеству присягу, такъ на тотъ уряд сотнитства приказалисмо видати оному в конфирмацію сей нашъ унѣверсалъ з Войсковой Енералной Канцеллярiи. Через который пилно упоминаемъ и приказуемъ, абы всѣ атаманя городовіи и сѣлскіи Сотнѣ Новомлинской, со всѣмъ тамошнымъ товариствомъ, менен*н*ному пану Кирилу Троцкому, новоучрежденному сотниковѣ новомлинскому, яко властелиновѣ своему, надлежащее во всем отдавали послушенство в подобающемъ его содержуючи почитаніи, а и панъ сотник

[a] В копії зі справи 664 написано "Шликевича".

долженъ взаемне любовное свое ку товарис*т*ву имѣти обхожденіе, и всегда доброго милова*ти*, а злого карати, подлугъ вини его, пристой*но*.

Да*н* в Глуховѣ, ноевр[ия] 10. Року 1722.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 55. – Арк. 78. Копія.
Там само. – Спр. 55. – Арк. 80. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 664. – Арк. 31 зв.-32. Копія з датою 27 листопада 1722 року.
Там само. – Спр. 655. – Арк. 114. Копія з датою 27 листопада 1722 року.

№ 140

1722, листопада 11. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному стародубському полковникові доповісти про конкретні факти зловживань офіцерів та рядових з Мекленбурзького корпусу

До наказного стародубовского о*т*вѣтный ли*ст*.

Пишешъ в[аша] м[илость] до насъ, обявляючи, что многые обыды о*д* Ко*р*пуса Мекленбу*р*ско*го* самоволнимъ занятемъ ква*р*тиръ, вимаганемъ сторожувъ, бракованемъ сѣна полчанамъ стародубовски*м*ъ затѣваю*т*ся, и просишъ на*ш*ого о томъ виложеня ся до превосходителнѣйше*го* его м*и*ло*с*ти го*с*по*д*ина генерала лейтенанта Девей*з*баха, жебы его превосходителство изволилъ до в[ашей] м[илости] при*с*лати пункта, якъ мѣю*т* помянутые мекленбу*р*цы в Полку тамошне*м*ъ Ста*р*[одубовском] квартировати и проче поступати. Теды мы в о*т*вѣтъ предлагае*м*ъ в[ашей] м*илос*ти, что мы, не вѣдаючи сове*р*шенно, хто именно на яковую чи з оффѣцеръ, чили з рядови*х* кому затѣял и затѣва*ет* обыду, и хто именно самоволне занима*ет* ква*р*тири и бракуе*т* сѣномъ, не можемъ без разсмотренного увѣдомленя ся до его пр[евосходителства] генерала лейтента Девейзбаза направлятися, и для того мѣешъ в[аша] м[илость] подлинное, о всяки*х* обыда*х* порознь, о*д* кого вла*с*не и кому именно таковые обыди проис*х*оди*т*, спорядивши за рукою своею, вѣденіе к намъ неме*д*ленно присилати, и потому буде*м*ъ до его превосходителства го*с*по*д*ина енерала лейтенанта Девейзбаха писати, обявляемъ в[ашей] м*илос*ти и ему *ж* зичимъ добро*го* о*д* Го*с*пода Бо*г*а здоровя.

З Глу*х*[ова], ноевр[ия] 11. Року 1722.

Також надлежит в[ашей] м*илос*ти и коммисара*м* полкови*м* при томъ обстоювати накрѣпко, жеби мекленбу*р*цѣ зверхъ то*го*... ...понеже чинити указъ его імпе*р*[аторского] в[еличества] повелѣва*ет*.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 433. – Арк. 47. Копія.

№ 141

1722, листопада 14. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Переяславський полк про надання на відкуп військової індукти в Україні на три наступних роки Михайлу Шереметєву, Микифору Зайцеву та Івану Дранову

Пану полковниковѣ наказному переясловскому, всей того полку пп: старшинѣ полковой, такъже пп: сотникамъ, атаманамъ, войтамъ и протчиімъ градскимъ и сѣлскимъ духовного, войскового и посполитого чину людямъ и каждому, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, понеже въ нинѣшное небытіе гетмана въ Малой Россіи по приговору Малороссійской Коллегіи індукта войсковая, которая за всѣхъ прежнихъ гетмановъ, почавши отъ Богдана Хмѣлницкого[100], на рангъ гетманский хожевана, а за покойного господина Скоропадского имѣлъ оную на одкупъ тайный надворный совѣтникъ господинъ Рагозинский[101], оддана зъ торгу изъ наддачи указомъ імператорского величества сѣлскимъ обывателямъ гостинной сотнѣ[а] Михайлу Шереметиеву да изъ купечества Никіфору Зайцову и Івану Дранову зъ первого числа сего мѣсяца ноеврія въпредъ на три года, якъ о томъ же зъ Коллегіи Малороссійской въ указѣ імператорскаго величества намъ обявлено и предложено, дабы мы тую індукти войсковой помянутимъ новимъ закупщикамъ отдачу во всѣхъ городахъ малороссійскихъ опублѣковали, теды мы, по тому імператорского величества указу посилаемъ сей унѣверсалъ въ полкъ [Переяславский][б], чрезъ который, яко о вишшеписанно[й] індуктового збору отдачи новимъ откупщикамъ всякому объявляемъ, такъ предлагаемъ и упоминаемъ, абы во обнятю и содержаніи во всей Малой Россіи тоей індуктовой повинности предречонимъ откупщикамъ и тимъ, которіе отъ нихъ поставлени будутъ, нѣхто зъ старшинѣ и чернѣ рейменту гетманского жадной перепони и трудности чинити не важилися купецкіе, зась люде и торговіе промишъленники заграничніе, великороссійскіе, малороссійскіе, абы во всемъ, що одъ кого тоей повинности надлежатиметъ подлугъ квитовъ давнихъ и обикновенія, меновите отъ рубля по шагу онимъ одкупщикамъ, чи то самимъ, чили хто где отъ нихъ поставленъ будетъ ...[в] безъ всякого упору и противности, хтобы любъ зъ войсковихъ рейменту гетманского людей, любъ зъ посполитихъ, купеческими промислами бавячихъся, ... тоей купеческой повинности не хотѣлъ, таково[го], въ якомъ полку станетъся тое, всякая старшина сполне зъ одкупщиками повинни арештовати и потомъ зъ оного не отпускати, поколь тоей належитости не у[п]латитъ, на остатокъ докладаемъ и

[а] Так у тексті.

[б] В копії зазначено – "НН", але звернення на початку універсалу до переяславського наказного полковника, попри те що текст можна вважати зразком для розсилання у всі полки, вказує що даний документ адресувався саме в Переяславський полк.

[в] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

тое, ижъ если бы хто утаевалъ предъ ними, закупщиками, свои товари, а тое на него мѣло бы довестися въправду, у такого позволяемъ удвое брати індукту, а и тотъ, который жаднихъ не отъправуетъ гандліовъ, а тилко минянемъ грошей бавиться, повиненъ неотъмовне должную індукту платити.

Данъ въ Глуховѣ, ноеврія 14 дня, року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 109-109 зв. Копія.

№ 142

1722, листопада 20. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини лубенському полковникові уніфікувати в Лубенському полку міри обсягу збіжжя та повідомити про їх співвіднесення з московськими аналогами

Ознаймуемъ …[a] пану, что Коллегія Малороссійская указомъ его імператорского пресвѣтлого величества, сего ноевріа 18 дня до насъ присланнимъ, требуютъ зъ Енералной Войсковой Канцелляріи вѣденія [какъ] въ полкахъ малороссійскихъ, во всѣхъ городахъ и мѣстечкахъ, селахъ и деревняхъ хлѣбніе мѣри содержатся, равние ли, и если неравніе, то въ которомъ городѣ или селѣ именно, якіе мѣри и по сколко въ онихъ мѣетъ быти московскіхъ четвертей или четверичковъ, зачимъ мы, любо вѣдаемъ, же въ Малой Россіи различная и неравная мѣра вездѣ есть, однакъ не имѣючи извѣстія по сколко въ якомъ городѣ, особливе въ полковихъ городахъ, мѣра тамошная вмѣщаетъ въ себе четвертей албо четвериковъ московскіхъ, о присилки таковихъ вѣдомостей писалисмо до пановъ полковниковъ, въ якомъ числѣ и до … пана пишучи, жадаемъ абысь … панъ по полученіи сего листа нашего въ полковомъ городѣ Лубнахъ, подлинно справившися вимѣромъ сколко именно четвертей албо четвериковъ великихъ или малихъ московскіхъ въ осмачцѣ настоящой тамошной мѣри вмѣщаетъся, заразъ до насъ прислалъ за рукою своею о тимъ извѣщеніе безъ всякого замедлѣнія, толко уже вели … панъ отъ сего времени всеконечно въ полку N по сотняхъ въ городахъ и селахъ тамошнихъ везде равного состоянія мѣру, якою всякое збоже и мука мѣритися мѣетъ, учинити, стосуючися до нинѣшной мѣри, въ полковомъ городѣ найдуючойся, а инакшой и несходной зъ тоею полковою мѣрою нѣхто отнюдъ подставляти, подъ опасеніемъ жестокого штрафа и караня, не повиненъ, чтобъ въ той мѣри жадного во всемъ полку тамошнемъ не было разнствія и ниякой помѣшки, предлагаемъ, а когда сей листъ нашъ … панъ получишъ и що по оному … панъ учинишъ, дай намъ вскорѣ при отвѣтѣ своемъ вѣдати, за тимъ зичимъ доброго здравствовенного … пану поведенія.

Зъ Глухова, ноевріа 20 дня, 1722 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 111-111 зв. Копія.

---

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

№ 143

1722, листопада 21. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини N- полковникові видати російським солдатам, розташованим в його полку, провіант на місяць вперед, відповідно до пропозицій Військової колегії київському губернатору Івану Трубецькому

Обявляемъ ...[a] же писалъ до насъ сіятелний его милость господинъ генералъ и генералъ губернаторъ кіевский, князь Іванъ Юрьевичъ Трубецкий[102], извѣствуючи, что получилъ его сіятелство зъ Государственной Военной Коллегіи такій до себе одправлений указъ, дабы его сіятелству имѣть комменду надъ всѣми армейскими и протчіими полками ... въ Малой Россіи найдуючимися, да въ томъже своемъ писаніи предложилъ его сіятелство, что по полученіи о неприятелскомъ зломъ намѣреніи вѣдомостей онымъ полкамъ велено стоять до далшого указу по городахъ и мѣстечкахъ поротно, а по селахъ капралствами, для опасенія одъ неприятелей и готовости въ походъ, если куда ... случитъся, и для того его сіятелство розослалъ ордери во всѣ полки комменди своей, ижъ бы оніе зъ опредѣленныхъ себѣ квартиръ собранного провіанту на мѣсяцъ сухарами для случаю въ походъ имѣли въ поготовости, что и одъ насъ бы было [в] здешніе малороссійскіе полки о видачи такого пров[и]янту сухарами на мѣсяцъ до старшини предложено, прето мы, яко еще прошедшого мѣсяца августа о томъ до [вашмилости] такъ, яко и въ прочіе полки писалисмо, предлагаючи, чтобы когда армейскіе жолнѣре въ полку НН расположатъся на консистенціи, велѣлъ ... зъ квартиръ надлежащихъ провіанту указное число сухарами на мѣсяцъ, для походного случаю собравши, держати въ поготовости и если бы оные мѣли куда по указу імператорского величества маршъ свой воспріяти, тотъ провіантъ казалъ видати, такъ и нинѣ о зобраню предречоного въ полку НН провіанту повъторе предлагаемъ, что если еще тотъ провіантъ доселѣ [не собранъ] абы ... заразъ полковому и сотеннимъ коммисарамъ приказалъ оний зъ опредѣленнихъ квартиръ въ полку своемъ собырати и держати до далшого указу въ цѣлости, и когда укажетъ потреба тотъ провіантъ видати, [ч]тобы коммисаре о видаче оно[го] брали, у кого надлежитъ, росписки, ежели жъ бы уже былъ собранъ и розданъ на консистентовъ, то изволищъ НН нашъ о томъ, якъ найскорѣй, чрезъ листъ свой освѣдомити, такожъ сторони дачи грошовой на драгуновъ, тыхъ которіе зъ писмамы одъ коммендѣровъ своихъ въ рожные мѣста посилаеми бываютъ, писалъ до насъ его сіятелство, ознаймуючи, что послалъ въ полки комманди своей указы такіе, жебы на одного человѣка въ сутки за порцію и рацію по пяти копѣекъ у обывателей възимано, и того зъчисливши по копѣ три на мѣсяцъ виходитъ, що же есть зъ людскою тяжестію, любо въ отвѣтъ до его сіятелства предложилисмо, ижъ бы такіе посланіе драгуне по чотири копѣйки за порцію и рацію брали

---

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

одъ обывателей, понеже и тимъ доволствовати себе [...]ли бы, однакъ, поколя на тое наше предложене одъ его сіятелства получимъ резолюцію, чрезъ сей листъ жадаемъ ... абы еще тимъ временемъ по пять копѣкъ въ сутки на человѣка за порцію и рацію въ полку своемъ велилъ видавати за роспискою, чтобы между обывателми и консистентами чрезъ недачу грошей за порціонии раціони не происходили яковіе ссори и непотребніе заводи и грабителства, при томъ зичимъ ... доброго отъ Господа Бога здоровья.

Зъ Глухова, ноевріа 21. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 112-112 зв. Копія.

№ 144

1722, листопада 22. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному стародубському полковникові вжити заходів щодо повернення стародубською старшиною Кіндрату Скороходенку стягнутих грошових поборів

До наказного стародубовского.

Кондрат Скороходенко, жителъ понуровский, прекладалъ намъ чрез супплѣку жалобу свою о томъ, что онъ, Скороходенко, справуючись з Ломакою, многіе старшинѣ стародубской в накладах давалъ датки грошевіе, подлугъ реестру, о чемъ любо и виправилъ былъ лист покойного ясневелможного пана гетмана Скоропадского до Журавка[103], полковника стародубовского, з такимъ указомъ, абы помянутая старшина всякие виклади скаржачомуся Кондратови возвратила, но поневаж листъ гетманский намъ од оного Скорохода былъ презентованъ, по тому листовному указу ему, Скороходенку, виклади и донынѣ не суть повернении, того ради в повернению оних просилъ нашого указу, мы теди симъ нашимъ засилаючи листомъ, приказуемъ, абысь ваша милост всеконечно велѣлъ старшинѣ тамошней, хто що у его, Скорохода, викладу забралъ по помянутомъ реестру, тутже до вашей милости посилаемъ листъ, при супплѣцѣ его поданний[a], якого листа ему возвратити, а если бы не мѣла помененная старшина оних викладовъ повернути, тому впред з болшою турбаціею и трудностию [будетъ], за позовомъ сюда в Глуховъ оные поотдавати, повернетъ тут в Глуховѣ, и повторе приказуемъ.

Данъ в Глух[овѣ], ноевриа 22. Року 1722.

В[ашей] милости зичливіе пріятелѣ.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 130. – Арк. 23. Копія.

---

[a] В копії написано "поданному".

№ 145

1722, листопада 23. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про надання у володіння вдові полтавського полковника Івана Черняка Ірині Стефанівні містечка Решетилівки

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковник чернѣговский и наказный гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботокъ.

Пану полковниковѣ наказному теперешному полтавскому, старшинѣ полковой, пп: сотникомъ того Полку, а особливе пану сотниковѣ решетиловскому зо всею тоей Сотнѣ атаманею городовою и сѣлскою, и кому колвекъ о том вѣдати надлежит, симъ нашимъ откритимъ листомъ ознаймуемъ, ижъ просила насъ е[е] мил[ость] панѣ Ірина Стефановна Іванова Черняковая, полковниковая полтавская, (:которои муж на монаршой императорского пресвѣтлого величества службѣ тепер свое окончилъ житие:) о такий респектъ, дабы свободно было оной мѣстечкомъ Решетиловкою[104], до полковничего уряду належнимъ, владѣти до совершенной Власти Гетманской, которое еи, паней полковниковой полтавской, прошеніе мы за слушное принявши, через сей нашъ листъ жадаемъ и приказуемъ, абы нѣхто з в[ашихъ] милостей, а барзѣй панъ сотникъ решетиловский зо всею атаманею тамошнею, в томъ владѣніи помянутого мѣстечка оной жадной не чинилъ перепоны. Войтъ зас решетиловский зо всѣми тамошними посполитими людми по давному обыкновенію во всем належащое оной отдавалъ послушенство, повторе упоминаемъ и приказуемъ.

Данъ в Глуховѣ, ноевр[ия] 23 д[ня]. Року 1722.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 126. – Арк. 46. Копія.

№ 146

1722, листопада 23. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо послушенства монастирських підданих Глухівському Петропавлівському монастиреві

Вамъ, всѣмъ войтамъ зъ посполитими людми, до монастира святихъ апостолъ Петра и Павла Глуховского[105] належачимъ, ознаймуемъ сымъ указомъ нашимъ, ижъ донеслося намъ вѣдати, что зъ сѣлъ вашихъ нѣкоторіе легкомислніе люде зъуфале и ...[a] поступуючи, не хотятъ по прежнему мененному

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

монастыревѣ Глуховскому належитого подданского отдавати послушенства и повинности, такъже и то[го] за старшого мѣти, хто надъ вамы зъ монастыра поставленъ, якые ваши самоволные и зуфалые поступки сурово ганячи, приказуемъ и упоминаемъ, абысте, оставивши всякую шатость и ослушаніе, тому монастыревѣ святыхъ апостолъ Петра и Павла Глуховскому по давному обыкновенію, а барзѣй по унѣверсалахъ гетманскихъ, свою подданскую повинность и послушенство, якое до васъ належитъ, безъ жадной спреки и огулства, отдавали, и хто вами по опредѣленію монастирскому завѣдоватиметъ, того во всемъ слухали бъ, а если бы хто зъ васъ впредъ оказалъся быти противнимъ и не чинилъ вишъ выраженному указовѣ нашому задосить, теды такового ослушника, зискавши сюда въ Глуховъ, безъ пощадѣнія на здоровю карати роскажемъ.

Данъ въ Глуховѣ, ноеврія 23 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 113. Копія.

№ 147

1722, листопада 29. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генерального бунчужного Якова Лизогуба новгородському війту щодо надання села Мефедівки для домашнього господарства новому новгородському сотникові Семену Голецькому

По титлѣ.

Вамъ, п: войту новгородскому, чрез сей одкритий листъ нехай будет вѣдомо, поневаж нынѣшный сотникъ новгородский панъ сотникъ Голецкій, з Погара на сотництво в Новгородок переехавши, не мѣетъ жадного тамъ на новомъ своемъ господарствѣ вспоможенія, ибо село Голубовка, на уряд сотництва тамошного належное, опустѣло, того ради предлагаемъ вамъ, абысте уезду тамошного Новгородского мехедовскому войтовѣ приказали ему, п: сотниковѣ, в привезеню сѣна и дровъ чинити вспоможене, и бити послушними.

З Глухова, ноеврія 29. Року 1722.

Его императорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказний гетман.

Яковъ Лизогубъ, бунчучный енералный.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 489. – Арк. 29. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 115. Копія.

№ 148

1722, листопада 29. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо послушенства посполитих села Нічочувки та прилеглих хуторів київському війту Дмитру Полоцькому, із забороною старшині обкладати їх надмірними поборами

Пану полковниковѣ, теперъ наказному, а впредъ совершенному кіевскому, пп: старшинѣ полковой, особливе пп: сотникамъ козелецкому и острицкому[а], и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ будучи тутъ въ Глуховѣ его милость панъ Димитрий Полоцкий[106], упривѣлеованный[б] войтъ киевскій, жалостне прекладалъ намъ, что любо имѣетъ онъ покойного пана гетмана Скоропадского килкокротные унѣверсали, якіе и намъ были презентовани, виданные на село Ничочувку, и на хуторѣ близъ того села, въ полку Кіевскомъ будучіе, а іменно на Емелѣановъ Полуяновъ и Тополѣ, что села Ничочувки посполитіе люде звиклое ему, пану войту, яко державци своему, оддавали послушенство, тыхъ зась вишенамѣненнихъ хуторовъ обыватели въ вистатченю на компанѣйцовъ мѣсячного и въ иншихъ общихъ тяглыхъ повинностяхъ чинили …[в] помоществованіе, такожъ пп: коммісари полку Кіевского, и нѣхто инний, подданнимъ его, пана войта, бранемъ подводъ, насланемъ неподлугъ пропорціи людей на станцію жолнѣровъ, вимаганемъ збыточного провіанту и фуражу, и иншихъ надъ мѣру податей не дѣяли тяжести и налогу, однакъ ничому тому не чинитъся задосить, чого ради просилъ нашего на все тое потвердителного указу, мы прето таковому его, пана войта, прошенію слушному не отрекши, чрезъ сей нашъ унѣверсалъ приказуемъ, абы посполитіе люде села Ничочувки звиклое ему, пану войту кіевскому, подлугъ данныхъ покойного пана гетмана унѣверсаловъ отдавали послушенство хуторовъ Емеляновского Полуянового и Тополѣ обыватели въ вистатченю на компанѣйцовъ мѣсячного и иншыхъ общыхъ тяглыхъ повинностей чинили … помоществованіе, пп: коммѣсаре зась и нихто иншый, такъ зъ старшыхъ, яко зъ меншыхъ, полку Кіевского чиновниковъ …подданимъ его, пана войта, бранемъ безъденежно подводъ, якъ и указъ імператорского величества повелѣваетъ, насланемъ неподлугъ пропорціи людей на станцію жолнѣровъ, вимаганемъ збыточного провѣанту и фуражу и иншихъ надъ мѣру податей, тяжести и налогу абы не затѣвали, зачимъ вѣдаючи о таковой волѣ нашой панъ полковникъ теперъ наказний, а впредъ совершенный кіевскій, старшина полковая тамошная, особливе пп: сотники козелецкий и острицкий, абы жадной ему, пану войту кіевскому, не чинили перешкоди и препятствія, мѣти хочемъ и приказуемъ.

[а] В копії написано "ветрицкому".

[б] В копії написано "упривѣлеованныхъ".

[в] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Войсковой Енералной Канцелляріи. Року 1722. Ноеврія 29 дня.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 116. Копія.

№ 149

1722, листопад. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк N-полковникові щодо призначення другого полкового комісара у справах постачання провіанту російським полкам в Гетьманщині, з розпорядженням потім прибути обом комісарам до Глухова

По промеморіи, зъ государственной нашой Коллегіи въ Малороссійскую Коллегію принесенной, а зъ тоей Коллегіи къ намъ въ Енералную Войсковую Канцелярію, въ указѣ его імператорского величества присланномъ, вираженной[а], [о] сустентаціи армейскихъ полковъ, въ Малой Россіи консистенцію мѣючихъ, поневажъ надлежитъ во всякомъ полку рейменту Гетманского быти двомъ коммисарамъ главнѣйшымъ полковымъ, кромѣ другыхъ сотеннихъ коммисаровъ, того ради якъ въ иншіе полки писалисмо укази наши, такъ и въ полкъ Н пишучи [указъ] нашъ, пилно жадаемъ абы … заразъ по полученіи оного, зверхъ настоящого коммисара полкового тамошнего, именно п: […] опредѣлилъ еще по согласію зъ старшиною тамошнею жъ въ товарищи ономy, якого писменного справного и достатного особу, чи то зъ урядниковъ чи зъ другыхъ полчанъ Н, который бы моглъ въ томъ коммисарскомъ званіи вѣрно и радително, якъ надлежитъ, справоватися, а опредѣливши такого человѣка, присилай … обоихъ тихъ коммисаровъ безъ жадной остановки и умедленія сюда въ Глуховъ, ибо они мѣютъ тутъ въ Малороссійской коллегіи подлугъ вишъписанной промеморіи и указу інструкцію себѣ приняти, якимъ власне образомъ порученніе себѣ коммисарскіе дѣла въ отводѣ … въ видачи надлежащого провѣанта и фуража, и въ протчіемъ, обще зъ великороссійскими коммисарами отъправовати повинни, о якое опредѣленіе другаго коммисара и немедленною присилкою обоихъ ихъ сюда до Глухова усугубительно … предлагаемъ и приказуемъ.

Зъ Глухова, ноеврія …[6] дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 110. Копія.

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[6] Число не зазначене.

№ 150

1722, грудня 1. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини пресвітеру села Кулаг Івану Полховському порозумітися з Архипом Ломакою щодо належних тому грошей і жита, або з'явитися з ним на Генеральний Суд

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказный гетманъ з старшиною енералъною Павелъ Полуботокъ.

Вамъ, отцу Івану Полъховскому, презвитеревѣ села Кулагъ, чрез сей нашъ одкритій листъ нехай будетъ вѣдомо, ижъ ускаржалъся на васъ чрез супплiку свою Архипъ Ломака в томъ, что правуючись онъ з вашей честностю за нѣякийсь жоны вашой ексцесъ, возвратилъ сто талярей и десятъ осмачокъ жита, а по вершеніи суда, якобы наказано было вамъ десятъ осмачокъ жита повернути супплѣкуючому, чому и вы повинувшися, далистмо ему на себе рукоданное писмо, же за приездомъ своимъ к дому мѣли ему отдати оные десят осмачок жита, а понеже по сее время не отдалисте и не хочете отдавати жита того, просилъ насъ онъ, ускаржаючий, о том указъ неотступно, стужаючи о ваша честност, абы к тому ж еще з ста талярей хочай пятдесят талярей грошей повернулъ ему Ломацѣ, бо якобы онъ напрасно оные утратилъ, теди мы, сымъ нашымъ откритымъ листомъ пилно предлагаемъ, абысь ваша чест[ность] за полученіемъ оного без всякого отлагателства вышъозначенные десять осмачокъ жита да пятьдесять талярей проторних грошей, если такъ ест, же суплѣкантъ невинне оніе утратилъ, возвратилъбыся ему, а если тамъ не похочете з нимъ погодитися, то для крайней заводу своего росправи пред Судъ Войсковый Енералъный идучихъ святах приездѣте в Глуховъ, пилъно приказуемъ.

З Глухова, декавр[ия] 1. Року 1722.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 130. – Арк. 66. Копія.

№ 151

1722, грудня 2. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо надання державцями Кролевецької і Воронізької сотень транспорту на потреби турецького посла, що буде прямувати через Київ, Ніжин і Глухів на Москву

Обявляемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ панамъ державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ, въ сотняхъ Кролевецкой и Воронѣжской маетности свои мѣючимъ, и

кому о томъ вѣдати надлежатиметъ, ижъ до всепресвѣтлѣйшого государя нашого его імператорского величества, въ великий градъ Москву отправленний, въ характеръ посланника, отъ турского солтана посланникъ[а], простовати мѣетъ на Кіевъ, Нѣжинъ и Глуховъ, для которого ...[б] понеже на станахъ почтовихъ немалое надлежитъ приготовати число подводъ, которихъ едни кролевецкіе и воронѣжскіе мѣщане сами вистатчати не могутъ, теди приказуемъ, абы пп: державци духовніе и свѣцкіе, въ тихъ сотняхъ маетности свои мѣючи[е], и безъ найменшой спреки и остановки, по опредѣленію пановъ сотниковъ тамошнихъ, належное число подводъ подъ помянутого турецкого посла заразъ вистатчили, и во время потребное, за данемъ отъ тихъ пановъ сотниковъ кролевецкого и воронѣжского вѣданя, на стану кролевецкомъ зъ санмы и всею упряжю поставили, пилно мѣти хочемъ и приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Енералной Войсковой Канцелляріи, декаврія 2 дня, 1722 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 117. Копія.

№ 152

1722, грудня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Переяславський полк про підтвердження переяславського полкового осавула Івана Даниловича на уряді переяславського наказного полковника

Пану Лукиану Васильевичу, асауловѣ полковому переясловскому, по ... полковниковѣ наказному зъ протчіею старшиною полковою, пп: сотникамъ, атаманнѣ, войтамъ, и всѣмъ войсковимъ и посполитимъ того полку обывателямъ, и кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, симъ унѣверсаломъ нашимъ ознаймуемъ, небезизвѣстно есть всѣмъ полчанамъ тамошнимъ переясловскимъ, что покойний ясневелможний его милость панъ гетманъ Скоропадский указомъ своимъ опредѣлилъ наказнимъ полковникомъ пана Івана Даниловича[107], асаула полкового переяславского жъ, яко жъ онъ въ томъ званіи пребывалъ и правленіе полковихъ дѣлъ содержалъ до своего виходу на монаршую его імператорского пресвѣтлого величества службу въ Ладогу, а понеже помянутій панъ Іванъ Даниловичъ съ тоей монаршой службы нынѣ возвратился, теды мы, стосуючися до волѣ покойного пана гетмана, вручилисмо до далшого времени наказное полковничество ему жъ, пану Івану Даниловичу, по прежнему, о чомъ пп: старшина полковая, сотники, атаманя и прочіе войскового и посполитого стану полку Переясловского обывателѣ вѣдаючи, абы ему, пану Івану Даниловичу, асауловѣ полковому и наказному полковниковѣ переясловскому, приличное пошановане и

[а] Так у тексті.

[б] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

належитое въ обще народнихъ и войсковихъ дѣлахъ послушенство безъ противности оддавали, а онъ, панъ наказний полковникъ, содержуючи полковое правленіе, подлугъ своего званія долженъ по самой слушности и по нашихъ указахъ радѣтельно въ дѣлахъ поступовати, и оніе справовати, упоминаемъ и приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, декаврія 3. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 664. – Арк. 31. Копія.
Там само. – Спр. 655. – Арк. 122. Копія.

№ 153

1722, грудня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення комісарами з боку Гетьманщини значного військового товариша Йосипа Тарасовича та чорнуського сотника Семена Максимовича в комісію полковника Семена Давидова, призначену за наказом царя для межування кордонів Почепа

Варіант І

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, а особливе пану полковниковѣ наказному стародубовскому, пп: старшинѣ полковой, сотникамъ, такожъ майстратовымъ урядникамъ и протчіимъ того полку войскового и посполитого чина обывателямъ, симъ нашимъ унѣверсаломъ ознаймуемъ, ижъ получили мы указъ з Високоправителствующого Сената прошедшого мѣсяца [октоврия 5] числа, къ намъ одправленный, въ которомъ обявлено, что по іменному указу его імператорского пресвѣтлого величества посланъ въ Малую Россію для отмежованя мѣста Почепа его [милость] господинъ полковникъ Семенъ Димитріевичъ Давидовъ зъ товарищи, а якая его [милости] зъ Високоправителствующого Сената на тое межовое дѣло дана інструкція, въ такой же симъ власне и до насъ імператорского величества зъ того жъ високоправителствующого сената указъ присланъ, а понеже въ томъ монаршомъ премощнѣйшомъ указѣ предложено и намъ зъ старшини малороссійской знатнихъ двохъ человѣкъ до тоей же межовой коммисіи въ присутствіе къ его [милости] къ господину Семену Дмитріевичу Давидову опредѣлити, того ради, назначивши мы по тому імператорского величества указу къ оному дѣлу коммисарами знатного товариша войскового пана Иосифа Тарасовича и пана Семена Максимовича[108], полку Лубенского[a] сотника чорнуского, и вручивши [имъ помянутого] одъ Високоправителствующого Сената къ намъ присланного указу за руками нашими копію,

[a] В копії написано – "Любенского".

ординуемъ онихъ въ полкъ Стародубовский, которимъ пилно предлагаемъ, абы зъ его милостію господиномъ полковникомъ Давидовимъ обще тую межовую коммисію подлугъ того жъ указу его імператорского величества справовати старалися, вѣдаючи прето о семъ панъ полковникъ наказний стародубовский, старшина полковая и протчіе того полку урядники и владѣлци, абы до его милости господина полковника Давидова и до ихъ, пановъ коммисаровъ нашихъ, якая въ томъ межовомъ дѣлѣ заходитиметъ потреба реферовалися и кого надобно будетъ, такъ духовнихъ, яко и мирскихъ людей, къ тому коммисаріалному дѣлу предъставляли, якъ и указъ імператорского пресвѣтлого величества повелѣваетъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Войсковой Енералной Канцелляріи. Року 1722, мѣсяца [декаврія], 3 дня.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 118-118 зв. Копія.

Варіант ІІ

Всепресвѣтлѣйшого і державнѣйшаго государя нашего, его імператорского пресвѣтлѣйшаго величества Войска Запорозкого полковникъ чернѣговский и наказний гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботокъ.

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежит, а особливе пану полковниковѣ наказному стародубовскому, пп: старшинѣ полковой, сотникамъ, такожъ майстратовимъ урядникамъ і протчиимъ того ради полку войскового и посполитого чина обивателямъ, симъ нашимъ унѣверсаломъ ознаймуемъ, іжъ получили ми указъ високоправителствующого Сената, прошедшего месяця октоврия 5 числа, к намъ одправлений, в которомъ обявлено, что по имяному указу імператорского пресвѣтлого величества, посланъ в Малую Росию для обмежованя мѣста Почепа его милостъ господинъ полковникъ Семенъ Дмитровичъ Давидовъ з товарищи, а якая его милости з високоправителствующого Сената на тое межевое дѣло дана інструкция, в такойже силѣ власне и до нас імператорского величества з того ж високоправителствующого Сената указъ присланъ, а понеже в томъ монаршомъ премощнѣйшомъ указѣ предложено и намъ з старшини малороссийской знатних яких людей до тоейже межовой Коммисіи в присудствие к его милости господину Семену Дмитриевичу Давидову опредѣлити, того ради назначивши ми по тому его імператорского величества указу къ оному дѣлу коммисарами знатних товаришовъ войскових, пана Афанасия Дорофѣевича и пана Данила Кутневского, а к нимъ в помоществование такожъ знатного товарища войскового пана Иосифа Тарасовѣча и пана Семена Максимовича[108], сотника чорнуского, і вручивши имъ помянутого от високоправителствующого Сената к намъ присланного указу за руками нашими копию, ординуемъ оних в полкъ Стародубовский, которимъ пилно предлагаемъ, аби з его милостию господиномъ полковникомъ Давидовымъ обще тую межевую коммисию подлугъ того ж указу імператорского величества справовати старалися, вѣдаючи прето о семъ панъ полковникъ наказъний стародубовский, старшина полковая и протчие того Полку урядники и владѣлци, аби до его милости

господина полковника Давидова и до их, пановъ комисаровъ наших, якая в томъ межевомъ дѣлѣ заходитимет потреба, реферовалися и кого надобно будетъ, такъ з духовних, яко и мѣских людей, къ тому то комисарному дѣлу представляли, якъ указъ імператорского величества пресвѣтлого повелѣвает.

Данъ в Глуховѣ, з войсковой енералной канцелярии. Року 1720.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 61951. – Арк. 9. Копія.

№ 154

1722, грудня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Гадяцький полк щодо можливої мобілізації козаків на випадок ворожого нападу з боку Криму та перепідпорядкування козаків, при розгортанні військових дій, київському губернатору, генералу Івану Трубецькому

Пану полковниковѣ Н, пп: старшинѣ полковой, сотникамъ, атаманнѣ городовой, сѣлской и курѣнной и всему старшому и меншому полку того товариству, и кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, симъ унѣверсаломъ нашимъ ознаймуемъ, ижъ по вѣдомостяхъ, въ канцелляріи Високоправителствующого Сената являючихъся, присланъ до насъ монарший імператорского всепресвѣтлѣйшого величества зъ того жъ високоправителствующого сенату указъ, что Кубанци и Кримци, такъже и Буджацкая[а] орда, намѣреваетъ учинити въпаденіе въ граници великороссійскіе и малороссійскіе, якіе вѣдомости, любо поставленнимъ зъ Портою Оттоманскою мирнимъ трактатамъ суть противни, бо подлугъ тихъ трактатовъ оного нападенія несподѣватися бы, однакъ поневажъ и передъ тимъ за мирними договорами такіе легкоми[с]леніе нападки одъ Кубанцовъ и Кримцовъ происходили, которіе чи не учнутъся и нинѣ, одъ Кубанской сторони въ великороссійскіе, а зъ Кримъской въ малороссійскіе городи, зъ тихъ мѣръ по приговору и указу високоправителствующого сената, а по диспозиціи Военной Коллегіи, опредѣленъ въ Бѣлгородѣ[109] его превосходителства господинъ енералъ Алартъ, которому такожъ де и превосходителному его милости господину енералу лейтенанту …[6] зъ драгунскими при немъ обрѣтаючимися полками велено одъ тихъ неприятелскихъ нападений осторожность содержати и въ дѣйствіи противъ онихъ поступовати подлугъ указовъ его імператорского величества, а сіятелнѣйшому его милости господину енералу и енералу кгубернатору киевскому князю Івану Юриевичу Трубецкому драгунскіе своей комменди полки имѣти во всякой готовости и форпости укрепляти, чтобъ неприятелю не толко нападенія въ Украину не допустити, но и надлежащий одпоръ противъ оного учинити моглъ, для чого и

[а] В копії написано – "Буржацкая".

[6] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

слободскіе Харковский[110], Сумский[111] и Ахтирский[112] полки въ комендѣ его княжого сіятелства зоставати опредѣлени, Малороссійскимъ тежъ рейменту Гетманского полкамъ помянутий монарший его імператорского величества зъ високоправителствующого сенату присланний указъ повелѣваетъ, одъ того неприятелского нападенія быти во всѣхъ городахъ для охраненія тихъ городовъ и домовъ своихъ во всякой осторожности и ку оборонѣ готовости, и ежели его сіятелство господинъ енералъ князь Іванъ Юріевичъ Трубецкий и его превосходителство господинъ енералъ Алартъ требовати будетъ для военнаго дѣйствія … зъ малороссійского народа войсковихъ людей до себе въ слученіе, то тое ихъ милостей требованіе посилкою онихъ къ нимъ въ коменду было бъ исполняемо, якому его імператорскаго величества премощнѣйшому указовѣ мы, на сей часъ въ Малой Россіи коммендующіе по должности нашой, чинячи задосить, и по тому во всѣ полки наши унѣверсали одправивши, ординуемъ и въ полкъ Гадяцкий, и пилно тимъже монаршимъ указомъ повелѣваемъ и упоминаемъ, абы его милость панъ полковникъ Н, пп: старшина полковая, сотники и все товариство старшое и меншое полку того, по полученіи сего унѣверсалу нашого, на вѣдомости о неприятелскихъ оборотахъ засмотруючися, надлежащую и чулую одъ надлежащого оного нападенія имѣти осторожность и всякую до походу на одпоръ неприятеля готовость чинити завременно, а именно конѣ годовали и подкованіе держали, въ доброе исправное оруже, списи, шаблѣ и въ мушкети споражалися, пороху на каждий мушкетъ по … фунти и свинцю на кулѣ по … фунти призапасили, а надто въ провіантъ на три мѣсяцѣ прибиралися, чого ради долженъ его милость п: полковникъ Н о семъ вѣдати, и сей унѣверсалъ нашъ везде въ полку публѣковати, такожъ старшинѣ, сотникамъ и атаманнѣ подъ опасеніемъ неодпустного штрафу и наказанія приказовати прилѣжное ложити старане …смотрѣти, чтобы до тоей монаршой его імператорского величества службы и походу у каждого полку, а барзѣй по сотнямъ въ урядовихъ козаковъ при всякой осторожности и готовости предъ помянутое первое оруже и увесь козацкий порядокъ и запасъ належитий, якъ вище виразилисмо, былъ неотмѣнно, жебы затимъ, когда о походѣ и предречонимъ ихъ милостемъ, господамъ енераламъ, въ слученіе и куда еще военний позоветъ [случай] на одпоръ противъ неприятеля … подтвердителний нашъ указъ, не было тогда въ томъ порушеню жадной остановки и медлѣнія, лечъ бы за тимъ подтвердителнимъ нашимъ указомъ на службу монаршую, куда будетъ повелено, заразъ зъ домовъ своихъ виходити, повторе пилно упоминаемъ и приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Енералной Канцелляріи, при печати войсковой. Декаврія 3 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 119-120. Копія.

№ 155

1722, грудня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Полтавський полк щодо можливої мобілізації козаків для походу, з призначенням наказними полковниками – в похід – полтавського полкового сотника Якова Черняка та залишеним в Полтаві – полкового судді Григорія Буцького

Пану Якову Черняку, сотниковѣ полковому полтавскому и на сей часъ полковниковѣ наказному, зъ протчіими пп: полковою старшиною, сотникамъ, атаманнѣ, войтамъ и всѣмъ войсковимъ и посполитого чина людямъ полку того, и кому колвекъ о семъ вѣдати надлежитъ, ознаймуемъ сымъ унѣверсаломъ нашымъ, поневажъ нинѣ указомъ его імператорского величества зъ високоправителствующого сената предложено намъ, дабысмо велѣли всякую одъ нападенія неприятелского имѣти[a] осторожность и къ походу, когда указъ зайдетъ и случай военний позоветъ, готоватися, якую поготовость найбарзій побережнимъ полкамъ малороссійскимъ, въ томъ числѣ и Полтавскому, имѣти надлежитъ, того ради абы п: Яковъ Чернякъ, сотникъ полковий и на сей часъ полковникъ наказний полтавский, до оного походу съ надлежащимъ приборомъ готовалъся приказуемъ, якъ о томъ въ особлѣчномъ[6] унѣверсалѣ нашомъ въ полкъ Полтавский сего 3 декаврія писано [и] обстоятелно указано, а правленіе полковихъ всякихъ порядковъ содержати полѣцаемъ нинѣ пану Григорію Буцкому[113], судіи полковому полтавскому, до избраня нового гетмана въ Малой Россіи и въ полку тамошнемъ господара, о чомъ пп: старшина полковая, сотники, атаманя и протчые войскового и посполитого стану полку Полтавского обывателѣ вѣдаючи, абы ему, пану Григорію Буцкому, судіи полковому и наказному полковниковѣ полтавскому, приличное пошановане и належитое въ общенародныхъ и войсковыхъ дѣлехъ послушенство безъ всякой противности отдавали, а онъ, панъ наказний полковникъ, содержачи полковое правленіе подлугъ своего званія, долженъ по самой истиннѣ и по нашихъ указахъ радѣтелно въ дѣлахъ поступовати и оные, барзій якіе будутъ притрудніе и важнѣйшіе, по согласію зъ пп: обознимъ [и] писаремъ полковими, и сотниками тамошними, въ пристойной почести оныхъ мѣючи, и зъ другою старшиною справовати во всемъ, зась до насъ рефероватися, повелѣваемъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Енералной Войсковой канцеллярііи, декаврія дня 3. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 124-124 зв. Копія.

---

[a] В копії написано – "имѣли".

[6] Так у тексті.

№ 156

1722, грудня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Ніжинський полк щодо надання транпорту турецькому посольству Капичі-баши на шляху до Москви через Ніжин, Борзну, Батурин і Кролевець

Его милости пану полковниковѣ нѣжинскому, пп: старшинѣ полковой, сотникамъ, атаманнѣ городовой и сѣлской, такожъ пану войту маистрату нѣжинского и другимъ войтамъ гражданскимъ[а] и сѣлскимъ зъ бурмистрами, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ, ижъ получили мы монаршую імператорского пресвѣтлого величества грамоту, зъ тимъ его величества обявленіемъ по реляціи его імператорского величества резидента, господина Неплюева[6], что салтанъ турецкий восприялъ резолюцію послать к его імператорскому всепресвѣтлѣйшому величеству одного Копачи-Башу въ характеръ посланника, который зъ Цариграда виедетъ въскорѣ, и ехати будетъ зъ поспѣшеніемъ, о чомъ и къ его сіятелству князю Трубецкому господину генералу и генералъ губернатору кіевскому писано, и дабы намъ по полученіи вѣдомости одъ его сіятелства, ежели помянутий посланникъ на Кіевъ чрезъ Малую Россію до Москви ехатиметъ, велѣлъ [в] городахъ малороссійскихъ подъ того посланника и подъ его людей подводъ, сколко будетъ потребно, давать безъ всякого задержанія, и протчіемъ доволствовать противъ прежнихъ примѣровъ, и якъ будетъ въ Глуховѣ учинить ему жъ приемъ[в] с подобающою честію и учтивостію, прето мы, исполняючи тотъ его імператорского величества въ грамотѣ изображенний указъ, чрезъ сей унѣверсалъ нашъ повелѣваемъ, абы его милость панъ полковникъ нѣжинский зъ полку Кіевского одъ наказного пана полковника тамошнего, до которого мы особливий унѣверсалъ нашъ въ семъ інтересѣ послали, забѣраючи вѣдомость, когда тотъ посланникъ турский Капѣчи баша мѣлъ бы въ Кіевъ прибути, велѣлъ заразъ со всякою пилностію подводъ, сколко потребно для его и присутствуючихъ, оному зъ околичнихъ сотень полку своего стягнути …[г] а именно въ Нѣжинѣ, Борзнѣ[114], Батуринѣ[115] и въ Кролевцѣ въ поготовости до его прибитія держати, а когда зъближится къ Нѣжину приказалъ бы его милость панъ полковникъ нѣжинский старшинѣ своей того посланника турецкого передъ городомъ стрѣтити и, на приличной квартери до виезду его поставивши, противъ прежнего обикновенія зъ ратуши тамошней надлежащое ему чинити доволствованіе, а такимъ же образомъ и въ другихъ сотеннихъ городкахъ оного приймати и контентовати зъ приходовъ ратушнихъ, якъ и прошлого року Капичи башу, посланника турецкого, чрезъ Малороссію ехавшего,

---

[а] Так у тексті.

[6] В тексті копії написано – "Кеплюева".

[в] В тексті копії написано – "при семъ".

[г] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

доволствовано, въ чомъ зборщики тамошніе жадного препятія чинити не повинни, понеже нинѣ таковий монарший его імператорского величества милостивий состоялъся указъ, дабы тіе зборы, которіе на ратуши зъбирались, по прежнему зъ ратуши жъ на расходи были збирани, и зъ тихъ сборовъ надлежащий чинить расходъ, толко зъ росписками и записками, и о томъ уже до зборщиковъ, жебы въ означенніе зборы не интересовались зъ Малороссійской коллегіи, укази послани, а когда сей нашъ унѣверсалъ полученъ будетъ, и що по тому учинитъся, о томъ и намъ его милость панъ полковникъ писати мѣетъ немедленно, а въ вистатченю подводъ для означенного посланника пп: державцѣ, такъ духовніе, якъ и свѣцкіе, маетностей своихъ заступати не повинни, но по опредѣленію его, пана полковника, сколко откуду онихъ надлежатиметъ, вистатчати должни безъ жадной спреки и остановки.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Енералной Войсковой Канцелляріи, декаврія 3 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 121-121 зв., 123. Копія.

№ 157

1722, грудня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про скасування згідно розгляду Сенату запроваджених Малоросійською Колегією в Гетьманщині тютюнової і медової десятини та інших зборів

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказній гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботокъ.

Всѣмъ обще, старшинѣ и чернѣ полку н[ашого], а зособна пану полковниковѣ н[аказному], старшинѣ полковой, знатному войсковому товариству, сотникамъ, атаманнѣ городовой и сѣлской з товариствомъ, також войтамъ и бурмистрамъ и протчіимъ урядникамъ зо всѣми посполитими людми: тутже пп: державцамъ духовнимъ и мирскимъ, в томъ полку маетности, млини и другіе свои угодія мѣючимъ, и церковникомъ, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, предлагаемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ, небезизвѣстно ест всѣмъ войскового и посполитого чина обивателямъ полку н[ашого], якіе Малороссійская Коллегіа повелѣла зборщикамъ зо всей Малороссіи в Казну імператорского величества неподлугъ статей Богдана Хмелницкого взимати збори и приходи, и публѣковали своими мымо нас унѣверсалами, дабы всякъ, хто якіе и от кого имѣетъ обыди, удавался просто до оной Коллегіи з чоломъбитемъ, и искалъ себѣ управи, також на ревѣзию всѣхъ млиновъ и инних всяких угодій и пожитковъ з указами посилала от себе оффѣцеровъ, что з тихже млиновъ и инних

всяких угодій по приказу Коллегіи начали были по нѣкоторих мѣстцах зборщики и розмѣровіе отбират приходи, а особливе небувалую здавна тютюнную от левад тютюнних и медовую от пчолъ десятину, такъ з гетманских, полковничих, старшинних, державских, якъ и зъ козачих, монастирских и церковних пасѣкъ зо всѣхъ безобходно брат указала, и по тому уже в нѣкоторих полках тое и вибрано, да и протче од помянутой Малороссійской Коллегіи показивани были поступки, прето мѣючи мы по указу его императорского величества под нынѣшное между Гетманствомъ время повѣренное собѣ малороссійское правленіе, а искаючи по должности нашой в тих всѣхъ трудностях милостиваго монаршого его императорского величества на народъ малороссійский помилованія, ординовалисмо до его императорского величества в високоправителствующий сенат з чолобитственнимъ подданическимъ прошеніемъ нашимъ нарочних посланниковъ, пана Димитрія Володковского[116] знатного товариша войскового, и пана Івана Холодовича сотника воронѣжского, и получили през оних з достодо[л]жнимъ почитаніемъ премощнѣйшую его імператорского всепресвѣтлѣйшого величества грамоту з обявленіемъ в ней премногой монаршой его величества милости таковой: что збори денежние, и хлѣбніе, и протчіе, которіе по пунктах Богдана Хмелницкого в Казну монаршую взимати опредѣленно, хотя і нынѣ збѣрат Малороссійской Коллегіи повелено по прежде обявленномъ в печатной інструкціи его величества указу, однакъ зверхъ того положенних вновъ зборовъ, яко то десятини медовой и табачной и протчіихъ, которіе за покойного гетмана Скоропадского и других гетмановъ были уставлени брати з малороссійского народа людей з маєтностей безъ указу з високоправителствующого Сената збират не велено, такъже которіе панове полковники и старшина на свои уряди и за заслуги, да и знатное войсковое товариство и протчіе всякого зданія люде, якими зборами и респектами, то ест млинами и в них войсковими частми и іншими пожитками и приналежитостями и доходами пожаловани по монарших жалованних грамотах и по гетманских унѣверсалах, то з тих пожитковъ ничого в казну и тепер не збирают, якъ при гетманѣ Скоропадскомъ оних незбирано: а буде для тих зборовъ, которих по пунктахъ Богдана Хмелницкого збирати не надлежит, послани зборщики, и там зборщикамъ збират оних не велено, а к тому которіе доходи збирано перед тимъ на ратушніе росходи, то тіе збират по прежнему на ратушъ, толко з чого и почему онде збиратися будут записовати в приходніе реестра по указу, и з того збору держати росход по прежнему з запискою и роспискими, а остаточніе держат в цѣлости, а что в которомъ мѣсцѣ будет в росходѣ и в остатку, о томъ присилат в Колегію по третимъ годамъ репорти, а на приежджаючих з тих ратушних приходов, якъ прежде бывало, да и на другіе неналежніе дачи росходу не чинити, а сколко где ратушних служителей, и по чому имъ плата давалася, и що на другіе росходи ратушніе употребляемо было, и впред употреблятися будет, о томъ у Малороссійскую Колегію повелено дати вѣдомости за руками тих людей, у кого тіе збори вѣдоми, також де и на церковніе приходи збори, которіе прямо до церквей збираны были, по прежнему збират к церквамъ же, а в оную Колегію не збират же, и зборщиковъ, чили шафаровъ, прежних лѣтъ, которіе якими колвекъ зборами, нѣмъ еще не остоялася Коллегіа, завѣдовали, тепер в приходах и росходах Коллегіи не щитовати, а взглядомъ

судовъ сицевая его імператорского величества достоялася нынѣ резолюціа, что ежели хто первей в Ратушних, Сотенних и Полкових судах, тако ж в Енералномъ Войсковомъ Судѣ жалобы заносити и судитися не будет, то не повиненъ в Малороссійскую Колегію з аппеляціею удаватися, ибо в таковіе судовіе дѣла вступатися и чоломбитних принимати оной коллегіи не велено, а велено исправлят все по печатной инструкціи для ползи всего малороссійского народа, дабы нихто ни от кого обыдимъ не былъ, и если о чомъ потребно будет Коллегіи Малороссійской имѣтъ з Полковъ якіе вѣдомости, о томъ указовъ въ полки к полковникомъ мимо нас, то ест не сносячис и не совѣтуючи з нами, не посилат, а посилат з общого совѣту: для чого зас оная Коллегіа в Малороссійскіе Полки оффицеровъ посилала о томъ велено в Сенат послат извѣстіе, а якое в народѣ малороссійскомъ монаршое его імператорского величества грамотою показано милосердіе и призрѣніе, тоей копіа в полкъ н[ашъ] прилагается для виденіа, зачимъ, яко о томъ вишъписанномъ премногомъ его ж величества всепресвѣтлѣйшого государя нашого к намъ и ко всему малороссійскому народу призрѣнію и милости по прошенію нашомъ показанной въ протчіе всѣ Полки Рейменту Гетманского унѣверсалами нашими при копіах пред помянутой монаршой грамоти обявилисмо, такъ и в Полкъ н[ашъ] в ровной же силѣ сей унѣверсал нашъ посилаючи, жадаемъ, абы его милостъ панъ полковникъ н[аказной], получивши оний з копіею монаршой грамоти, заразъ в полковомъ городѣ публѣчно при всенародномъ собраніи всѣмъ вслух приказалъ вичитати и по других сотенних городах, мѣстечках и селах державских и ратушних списки с того унѣверсалу и копіи з грамоти исправно починивши, для опублѣкаціи розослати немедленно, чтобъ всяк з Малороссійского народа людей духовного и мирского стану од старшого и меншого, видячи такую монаршую милостъ, были благодарни и в непоколѣбимой вѣрности его імператорскому величеству служили со всякимъ усердіемъ. О Судах зас докладаемъ и тое, поневаж указомъ его імператорского величества велено всяким чоломъбитчикамъ, якъ вишеозначилисмо первей, у нижного степени Судах оправоватися, теди абы войти, атаманя и сотники, всякіе справи и заводи, судящихся пред собою людей, по самой истинѣ без всяких прихотей судили и писмами закрѣпляли свою децизію в правду, чтобъ потомъ сами не были сужени и карани за тое, когда неправедно що в их судѣ здѣлается, и тіе писма сторонѣ потребуючой отдавали, если ж бы упорчивая сторона на свою шкоду и убыток тим не контентуючися, мѣла до вишънего полкового суду удатися, то урядъ сотенний долженъ будет оправдавшойся сторонѣ звѣрхъ декрету врученого еще и свѣдителство дати до того Суду Полкового, виразивши причину упорчивости противной сторони, а если и на судѣ полковому децѣзіею и росправою письменною обѣдвѣ сторони не контентуватимуться, а похощет якая сторона аппеллювати до Суду Войскового Енералного, то такимже образомъ и такими документами Судъ Полковой, описавши ясно и праведно з надлежащим обстоятелствомъ все дѣло и контроверсію их при вираженю своей децизіи за руками присилали бъ обохъ сторон ку намъ до Енералного Войскового Суду в Глуховъ, о чомъ и перед симъ прошедшаго месяца августа 19 [дн]я унѣверсалами нашими в полкъ н[ашъ] предложено, бо если без такових о всяких справах ихъ без полкового суду декретовъ и свѣдителствъ чоломбитчики тут в Глуховѣ

з жалобами являтимуться, то оних воспят до Суду Полкового, яко в ономъ еще небувалих, без прийманя их чоломъбитних, отсюду висилати будемо все конечно, а з полкових суддей, якъ доведется за неприсилку чолобитческого дѣла в такой силѣ вишейнамѣненного свѣдителства неопустний штрафъ до Скарбу Войскового брати прикажемо, а зверхъ того и без наказанія не оставимъ, поневажъ иначей тут познати трудно, если былъ суплѣкуючий в Сотенномъ и в Полковомъ Судах или нѣ, и если праведно, албо ложно супплѣковал вѣдати невозможно. Що все абы по сему было содержано, и абы нѣхто потомъ невѣдомостю не отмовлялъся, мѣетъ его милостъ панъ полковникъ н[аказной] в Полку своемъ по сотнях сей унѣверсалъ публѣковати, предлагаемъ.

Данъ в Глуховѣ з Енералной Войсковой Канцелляріи. Декавр[ия] 3 [дн]я, 1722 року.

Звышменованний полковникъ и наказний гетманъ, рукою власною[a].

Войсковий енер[алний] судія Іванъ Чарнишъ.

Яковъ Лизогубъ, енералний бунчучний.

На початку має назву: Копія унѣверсалу о полученіи милостивого его імператорского пресвѣтлого величества указу взглядомъ зборовъ, судовъ и протчего.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 55588. – Арк. 23-25. Копія з датою грудень 1722 р.
Там само. – Спр. 65737. – Арк. 6-7. Копія.
Там само. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 126-128. Копія.
ЦДІАК України у Києві. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 18584. – Арк. 26-27 зв. Копія.

№ 158

1722, грудня 5. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо закупівлі для потреб царя підполковником Батурином та його посланцями ста тисяч відер горілки в Гетьманщині за вільною ціною

Всѣмъ обще и кождому, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, а особливе пп: старшинѣ городовой и сѣлской рейменту Гетманского, симъ нашимъ подорожнимъ листомъ ознаймуемъ, ижъ прибылъ до насъ въ Глуховъ зъ Москви господинъ подполковникъ Батуринъ и обявилъ намъ тое, что велено ему указомъ імператорского пресвѣтлого величества на его жъ монаршую потребу купить горѣлки простой въ Малой Россіи вѣдеръ тисячей сто такою цѣною одно ведро, якою хто хочетъ свою горѣлку продавать, который господинъ подполковникъ, поневажъ посилаетъ своихъ посланнихъ, оказателей сего нашого листу, въ городи и села для купленя оной, того ради жадаемъ и приказуемъ, абы всякъ хто толко въ себе мѣетъ горѣлку, передъ тихъ помянутого господина подполковника

[a] Перед підписом зазначено "у подленного подпис рукъ такий".

Батурина посланниковъ и такъ зъ ними на свою горѣлку торговалъся, якъ кому будетъ угодно, по своей волѣ, безъ опасенія, а они, посланники, зъ кимъ торгъ на горѣлку учинятъ, мѣютъ того же часу тому всякому денежніе давать задатки, обявляемъ.

Зъ Глухова, декаврія 5 дня. року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 125. Копія.

№ 159

1722, грудня 8. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Київський полк щодо організації переїзду через Київ у напрямку Москви турецького посла Капичі-баши

Іхъ милостемъ панамъ державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ, на той сторонѣ Днепра маетности свои въ полку Кіевскомъ имѣючимъ, такожъ пану войту кіевскому зъ майстратомъ тамошнимъ, и кому колвекъ о томъ вѣдати будетъ надлежало, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ получилисмо імператорского пресвѣтлого величества прошлого ноеврія мѣсяца грамоту зъ обявленіемъ по реляціи зъ Царигорода его імператорского величества резидента господина Неплюева, которому подъ часъ авдиенціи его обявилъ везиръ, что солтанъ турецкой воспріялъ резолюцію послати Капичи башу въ характерѣ посланника до его імператорского всепресвѣтлѣйшого величества, и вскорѣ тотъ посланникъ виехати имѣлъ зъ Цариграда, ехати зъ поспѣшеніемъ, и дабы намъ, если тотъ посланникъ чрезъ Малую Россію въ Москву ехатиметъ, везде ему подводи с потребу безъ задержанія, такожъ всякое доволствованіе, противъ прежнихъ примѣровъ чинити, а поневажъ немалого числа подводъ зъ самого города Кіева для оного посланника и людей его вистатчити будетъ невозможно, а прошлихъ годовъ помянутии іхъ милость панове державцѣ по указу гетманскому надлежащее въ вистатченю подводъ подъ таковихъ посланниковъ всегда чинили ратушу кіевскому помоществованіе, того ради мы, стосуючися до того по прежнему установленію, велѣли Генералной Войсковой Канцелляріи видати сей нашъ унѣверсалъ, чрезъ которий пилно мѣти хочемъ и указомъ імператорского величества предлагаемъ, абы всѣ ихъ милость пп: державци тамошніе, за Днѣпромъ коло Кіева маетности свои мѣючие, подъ оного посланника турецкого, когда туда къ Кіеву зближитъся, подводъ сколко потребно по определенію пана войта кіевского, безъ жадной спреки и противности зъ маетностей своихъ въ помощъ ратушевѣ кіевскому давали и подданнихъ бы своихъ од дачи онихъ отнюдъ не заступали, да и въпредъ въ таковихъ оказіяхъ и навалностехъ, о чомъ заходитиметъ его імператорского величества інтересъ и необходимая нужда, помоществованіе зъ селъ своихъ нижному городу Кіеву свѣдчили бы безъ

остановки, а панъ войтъ кіевский, собравши подводи …[a] мѣстахъ, для приезду оного посланника турецкого поставилъ бы, на якыхъ подводахъ тотъ посланникъ турецкий провоженъ мѣетъ быти до …, а тимъ часомъ первей, когда до Кіева прибудетъ, то тотъже панъ войтъ зъ маистратовими стрѣчею за городомъ, или где пристойно, почтили его, и на певной квартири до виезду его поставивши, зъ ратушнихъ приходовъ всякое доволствованіе ему и свытѣ его противъ прежнихъ примѣровъ и обикновенія чинити долженъ.

Данъ въ Глуховѣ, декаврія 8 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 129-129 зв. Копія.

№ 160

1722, грудня 10. Глухів – Подорожній лист Павла Полуботка і генеральної старшини приставу Олександра Меншикова на провезення вина з Волощини через Україну до Москви

Его імператорского пресвѣтлого величества почтеннимъ господамъ оберъкомендантамъ, комендантамъ, лантратамъ, камерирамъ, бурмистрамъ и протчіимъ началнимъ и подначалнимъ въ великороссійскихъ городахъ, селахъ и деревняхъ обрѣтаючимъся людямъ, тутъже и реементу Гетманского старшинѣ городовой и сѣлской, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, симъ нашимъ подорожнимъ обявляемъ листомъ, ижъ до свѣтлѣйшого и високопочтеннѣйшого князя, его милости господина Александра Даниловича Меншикова[117], его імператорского пресвѣтлого величества надъ войски …[6] генерала фелтъмаршала и многихъ орденовъ кавалера провадятся при нарочномъ приставѣ на двохъ подводахъ вино волоское зъ инними запасами въ великий градъ Москву. Зачимъ абы везде въ томъ пути помянутому приставу зъ виномъ и запасами надлежащий безъ всякого удержанія чинено пропускъ, великороссійской старшинѣ указомъ імператорскаго величества предлагаемъ, а малороссійской старшинѣ приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, декаврія 10. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 130. Копія.

---

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[6] Крапками позначено пробіли в копії.

№ 161

1722, грудня 11. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення Дмитра Володьківського, Данила Карпіки та Семена Шаули для розгляду справи між адамівським священиком Леонтієм та наказним київським полковником, полковим суддею Іллєю Жилою щодо прав на млин, розташований на Киселівській греблі

Паномъ старшинѣ полковой кіевской и всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ, ижъ по жалобѣ до насъ одъ пана Іллѣ Жили[a] [118], судіи полкового и наказного полковника кіевского, на отца Леонтія, священника адамовского, занесенной, и по отвѣтной оного священника супплѣцѣ, намъ поданной, о млиновиску, на греблѣ Киселювской будучомъ, которое якобы онъ, панъ Ілля Жила, неналежне завладлѣлъ, велѣлисмо на Судѣ Войсковомъ Енералномъ тую ихъ заводную справу смотрѣти, а по которого узнаню понеже доводитъся первей о помянутомъ пана Іллѣ Жили съ священникомъ адамовскимъ въ заводѣ подлинно для лучшого вирозумленя розискати, того ради полѣцилисмо тотъ розискъ пану Димитрію Володковскому, а зъ нимъ пп: Данилу Карпѣцѣ и Семену Шаулѣ[119], знатному товариству войсковому, справити, которіе, приехавши въ село Адамовку, мѣютъ по само[й] истиннѣ, и по свѣдителству людскому, помянутую ихъ справу о вишобявленномъ млиновиску обстоятелно роструснути и роспросити, и потомъ, якъ доведетъся, и если возможно будетъ, надлежащимъ помѣркованемъ и росправою тотъ ихъ заводъ тамъ же успокоити, а розискъ той, закрепивши руками своими, къ намъ въ Войсковую Енералную Канцеллярію прислати, ежели же за якими перепонными причинами невозможно будетъ сторонъ тамъ погодити по оному розиску, то приказали бы они, пп: розищики, именемъ нашимъ речоному пану судіи полковому по Рождественныхъ святѣхъ сюда въ Глуховъ для крайной росправи зъ вишеозначеннимъ священникомъ адамовскимъ, отцемъ Леонтіемъ, приездити на Судъ Войсковий Енералний, тимъже висланнимъ нашимъ и другые супплѣчніе на его жъ, п: судію полкового кіевского, жалобы носувскихъ обивателей, Петра Шацули, Тимоша Лаштуна, Вакула Поживутченка и иннихъ полѣцаемъ до розиску и слушного по самой истиннѣ окончанія.

Данъ въ Глуховѣ, декаврія 11 дня, 1722 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 132-132 зв. Копія.

---

[a] В копії написано “чили”.

№ 162

1722, грудня 11. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк щодо вжиття карних заходів проти підданих, які відмовляються виконувати повинності на користь своїх державців

Пану полковниковѣ НН, пп: старшинѣ полковой, пп: сотникамъ, атаманамъ городовимъ и сѣлскимъ зъ товариствомъ и войтамъ зъ посполствомъ, а зъособна пп: державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ, въ томъ полку маетности свои мѣючимъ, и кождому, кому колвекъ о семъ вѣдати потребно, ознаймуемъ, доноситься намъ зъ рожнихъ мѣстъ чути, же многіе легкомислніе зъ посполства подданіе, упратнувши себѣ неякое самоволство, не хотятъ своимъ владѣлцамъ належитого отдавать послушенства, теди мѣючи мы по милости пресвѣтлѣйшого монарха нашого, его імператорскаго величества повѣренную на сей часъ между Гетманствомъ власть устроевать всякіе въ Малой Россіи належитіе порядки, а стараючися жебы чрезъ такіе легкомислнихъ подданихъ самоволства не устало обиклое отъ нихъ послушенство, засилаемъ …[a] сымъ унѣверсаломъ, чрезъ который пилно жадаемъ и приказуемъ, абы такъ самъ панъ полковникъ НН, яко всякая того жъ полку городовая и сѣлская [старшина] накрѣпко того постерѣгали, чтобъ посполство, въ подданствѣ зостаючое, не показували жадного самоволства противъ своихъ владѣлцовъ, а если бы где и отъ якихъ подданихъ мѣла якая происходити зъ самоволствомъ легкомислность и противность, таковихъ приказуемъ до туремного вязеня брати и по разсмотренію вини нещадно публѣчне карати.

Данъ въ Глуховѣ. Декаврія 11 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 131. Копія.

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

№ 163

1722, грудня 11. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про визнання прав Себастьяновичів на Брагинський грунт та відмові в таких правах брагинським селянам, які володіють землею без відповідних документів, за чим мають простежити, а також обмежувати грунти селища Брагинець, Андрій Кандиба та Іван Армашенко

Пану полковниковѣ наказному прилуцкому, старшинѣ тамошной полковой, особливе пану сотниковѣ варвинскому зъ урядомъ тамошнимъ, и всѣмъ, кому о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ, ижъ супплѣковала до насъ Тетяна Брагинчиха, жителка бѣлогорѣлская, ускаржаючись на пана Івана Себестіановича и братовъ его, будто ...[а] и Андрей Себастиановичъ[120], судія полковий прилуцкий, насилно у помянутой Брагинчихи селище Брагинецъ зъ прилеглими до него [грунтами] отнявши, людей на ономъ осадилъ, когда жъ по той супплѣкуючой жалобѣ [на] п: Себестіановичей[6] очевисте стали зъ него на Судѣ Войсковомъ Енералномъ для росправи, теди на ихъ, п: Себастіановичовъ, вишъвираженное отняте не довелося, хочай она, Брагинчиха, винайшовши декретъ за руками пп: Івана Самойловича[121] и Івана Домонтовича[122], судей войсковихъ енералнихъ, и печатю судовою закрѣпленний, а въ року 1671 ферованний, презентовала, въ которомъ изображено, что вишъ вираженные грунта власніе Брагинчихи, и чрезъ куплю суть набитіе, однакъ они, п: Себастиановичи, поставили и своихъ заводцовъ, у якихъ тое селище купили, которихъ когда теперъ допрошовано предъ Судомъ Войсковимъ Енералнимъ, по якимъ крѣпостями брагинскими грунтами завладѣвши, п: Себастіяновичамъ попродали, теди они отвѣтствовали, что оніе грунта имъ по отцахъ во владѣніе досталися, а документовъ жаднихъ писменнихъ не показали, да и околичніе селяне, мѣючи въ вишобявленномъ Брагинцскомъ грунтѣ ... поля пахотніе и сѣнокосные, и лози, неслушне ними чрезъ килка лѣтъ владѣютъ и всякіе [прибыли] зъ нихъ взимаютъ, чого ради просили п: Себастіяновичи такового у насъ респекту, ижъ бы околичные селяне, которіе въ брагинскомъ кгрунтѣ поля и протчіе угодія свои мѣютъ, а необявлять певнихъ на писмѣ документовъ, безъ жадного отреченія вступили онихъ, а люде, которые попродали п: Себастіяновичамъ луги и инніе поля, тіе п: Себастіяновичамъ зъ брагинцами назадъ гроши возвратили, теды мы, прошеніе п: Себастіановичовъ, але слушное, принявши для вишевираженнихъ причинъ, ординуемъ одъ боку нашого пановъ Андрея Кандибу и Івана Армашенка въ полкъ Прилуцкий, которимъ, яко полѣцилисмо въ село Брагинецъ зъехати и подлугъ декрету грунта праведно по самой истиннѣ ограничити, и

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[6] В копії написано "Себестіановича".

знаками утвердити, такожде людей всѣхъ тихъ, которіе въ Брагинскомъ грунтѣ угодія мѣютъ, допросити, по якимъ крѣпостямъ оны вишъ вираженними грунтами владѣютъ, и если не обявлять документовъ певнихъ и купчихъ, одъ заводцовъ себѣ даннихъ, то мѣютъ панове висланніе наши всѣмъ околичнимъ селянамъ одказати, чтобъ они до угодій, въ брагинскомъ грунтѣ будучихъ, весма не интересовались, о якой волѣ нашой вѣдаючи панъ полковникъ наказний прилуцкий, такожде панъ сотникъ варвинский, жадной п: висланнимъ нашимъ въ томъ не повиненъ чинити трудности и препятія.

Зъ Глухова, декаврыя 11. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 133. Копія.

№ 164

1722, грудня 12. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо ремонту Новомлинської греблі державцями та мельниками, які мають прибутки з розташованих на ній млинів

Іхъ м*ил*о*с*темъ п*а*на*мъ* де*р*жавца*мъ* и мелникамъ, на греблѣ Новомлинской млини свои и части войсковые мѣючимъ, и кому колвекъ о то*мъ* вѣдати на*д*лежатиме*т*, озна*й*муе*мъ* сы*мъ* унѣве*р*сало*мъ* нашы*мъ*, понева*ж* оная на Сейму[123] рецѣ, по*д* Новими Млина*ми* будучая, гребля зчаста, а на*й*ба*р*зѣй весняно*го* и осѣнно*го* времени о*д* случаючогося наводненія, псуе*т*ся и требуе*т* гаченя и оправи, якъ и н*ы*нѣ вѣдомо на*мъ* е*сть*, же на оно*й* прурва немалая учинила*сь*, а для угаченя оно*й* з околичны*х* сотенъ люде*й* иле по*д* сее время стягати было бы з особливою трудностю и остановкою, теди яко в иншы*х* мѣстца*х*, где подо*б*ные *ж* греблѣ на потужно*й* водѣ суть у*ст*роени, постановлене и опредѣлене издавна таковое есть, что ме*л*ники самы од себе для оправи и гаченя они*х* по урочно*м* числу люде*й*, ско*л*ко ко*му* доводи*т*ся, виставляю*т*, такъ чре*з* се*й* унѣве*р*са*лъ* н*а*шъ опредѣляе*мъ* и пилно повелѣвае*мъ*, абы и помянутые іхъ м*ил*ости п*а*нове де*р*жавци и мелники, на греблѣ Новомлинско*й* кола свои, или в ни*х* части войсковые, мѣючии, одселѣ на гачене и по*д*чинку оной, чи то на веснѣ, чи в осенѣ, и коли колвекъ случа*й* позове*т*, по пропо*р*ціи числа млинови*х* камене*й*, или наемни*х* людей, или свои*х* власни*х* по*д*данни*х*, конни*х* и пѣшы*х* вистатчали наро*ч*но, а и тепе*р* для угаченя означенно*й* на то*й*же греблѣ Новомлинско*й* про*р*ви, до*л*жни они, пп: державци и мелники, о*д* кождого каменя, сколко хто та*мъ* имѣетъ, по [шес]*т* че*л*овѣка з конми и з возами, а по три пѣшы*х*, безъ всяко*го* умедления [и откладки][a] виправовати зара*з*, по обявленіи себѣ се*го* унѣве*р*сала нашо*го*, запобѣгаючи всякъ своей же шкоды и убытку, бо если бы котории з помянутих мельников по сему опредѣлению, унѣверсалному указу н*а*ше*му*, не мѣли людей

[a] За копією зі спр. 655.

на гачене и подчинку помянутой греблѣ Новомлинской вислати, то велимо всеконечно у тихъ колъ заставки заставляти, и молоти не допускати, всеконечно деклярuемъ, а з околичныхъ сотенъ и селъ тамошныхъ одселѣ уже люде на оправу оной греблѣ висилани не будут, и того ради сей нашъ унѣверсалъ мѣетъ дозорца обмачовский всѣмъ помянутымъ іхъ мил[остемъ] панамъ державцамъ и мелникам, до тоей греблѣ участіе мѣючимъ, обявити, и копіи оного розослати приказуемъ.

Данъ в Глуховѣ, з Енер[алной] Вой[сковой] Канцелляріи. Декавр[ия] 12. Року 1722.

На початку має заголовок: Песмѣна унѣверсалу.
Наприкінці зазначено: Вписан в метрику.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 128. – Арк. 14-14 зв. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 135-135 зв. Копія.

№ 165

1722, грудня 12. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо послушенства посполитих села Кулаги Мглинської та слобід Суботовичі і Душатин вдові управителя гетьмана Скоропадського

Вамъ, войтовѣ села Кулагѣ Мглинской и всѣмъ посполитимъ, якъ тамошнимъ кулажскимъ, такъ и въ двохъ слободкахъ Суботовѣчахъ и Душатинѣ, мешкаючимъ людемъ чрезъ сей нашъ унѣверсалъ пилно приказуемъ и упоминаемъ, абысте по унѣверсалу покойного ясневелможного пана гетмана Скоропадского …[a] вдовствуючой умершого господара гетманского жонѣ зъ дѣтми, ей данному, якой и намъ въ Енералной Войсковой Канцелляріи былъ презентованъ, надлежащое послушенство чинили и повинность подданскую ей, якъ державци своей, отдавали бы безъ жадной противности и ослушанія по прежнему повторе приказуемъ.

Данъ зъ Енералной Войсковой Канцелляріи, мѣсяца декаврія 12 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 134. Копія.

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

№ 166

1722, грудня 16. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини стародубському наказному полковникові розсудити справу про належність успадкованого майна між Лук'яном Старосільським та його небожем Яковом Старосільським

Нашъ зичливий пріятелю, пане наказний полковнику стародубовский.

Предлагалъ намъ чрез супплѣку свою Яковъ Скоросѣлский, Іоанъ Дяконъ и Яковъ Старосѣлский[а] на дядка своего Лукяна Силенка жалобу, доносячи, что дѣдъ ихъ покойний Григорий Старосѣлский[124], асаулъ полковий стародубовский, при смерти своей ле[к]говалъ все имѣніе свое имъ, унукамъ, и до зросту ихъ вручилъ синовѣ своему Якову, который також вскорости часа помер, и по его смерти самоволне худобу и грунта означенного асаула Лукянъ Силенко во владѣніе свое принялъ без жадной ле[к]гаціи его, а именно футор Родняковский, млинъ на два каменѣ валних, сѣнокоси, товару рогатого пятдесят во владѣніе свое Лукянъ Силенко принялъ, да еще окром[6] того многого денегъ, срибра, мѣди[в], жита и нѣсколко казановъ розкимъ способомъ у супплѣкуючого позабѣралъ, чого ради онъ, жалобливий, просилъ з помянутого Силенка Суду и справедливости, и любо мы велѣли были Суду Войсковому Генералному ихъ, Старосѣлских, до Силенка претенсію и справу ихъ, якъ слушность кажет, разсмотрити, однакъ поневажъ оная без обстоятелного розиску и без свѣдителей у той справѣ потребних, якихъ зимо[ю] вести[г] сюда з трудностю было бы, вестися тут не могла, того ради, обоихъ сторонъ до вашей милости отсилаючи, приказуемъ, абысь вишъписанное дѣло ихъ заводное, по самой слушности розискавши, окончилъ, албо инному кому, если бы ваша милость самъ чимъ иннимъ забавний былъ, велел бысь разсмотрити, и, якъ слушност кажет, спокой встановити, а що по то[му] будет, мѣешъ ваша милост приказат обстоятелно справу и свѣдителей по той справѣ належних описати, и рукою розискуючих и судячих потребуючой сторонѣ для всякого случаю отдати.

З Глухова, декавр[ия] 16. Року 1722.

Вашей милости зичливіе приятелѣ.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 673. – Арк. 3-3 зв. Копія.

[а] Так у тексті копії, імовірно в тексті мало бути лише – "Яковъ Скоросѣлский".

[6] В копії написано "отром".

[в] В копії написано "гѣни".

[г] В копії написано "зимовсти".

№ 167

1722, грудня 18. Глухів – Повторний універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N- полк щодо укріплення кордону на випадок ворожого нападу з боку Криму та перепідпорядкування козаків, при розгортанні військових дій, київському губернатору, генералу Івану Трубецькому, з призначенням наказним гетьманом над козаками гадяцького полковника Михайла Милорадовича

Обявляемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ пану полковниковѣ НН, пп: старшинѣ полковой, сотникамъ, атаманнѣ городовой и сѣлской зъ товариствомъ, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ, яко послалисмо передъ симъ унѣверсалъ нашъ въ полкъ Н, по полученномъ въ грамотѣ его імператорского величества зъ Високоправителствующого сената указу, повелѣваючи абы панъ полковникъ НН зъ панамѣ[а] старшиною, сотниками и атаманею, зо всѣмъ товариствомъ полку того, не тилко отъ нападенія неприятелского татарского всякую имѣли осторожность, али и къ походу военному, куда случай и далший указъ позоветъ, были бъ въ надлежащой поготовости и въ приборѣ, въ певное и доброе оруже приспособивши къ тому маршу на три м*есяца* харчевихъ запасовъ и протчого, такъ поневажъ сего декаврія 14 дня получилисмо одъ сіятелного князя Івана Юревича Трубецкого, его милости господина генерала губернатора кіевского, листовное обявленіе по присланному зъ Царицина[125] одъ его імператорского величества, за собственною его величества рукою, указу, дабы его сіятелству имѣть крѣпкое смотреніе одъ незалпного[6] приходу въ Украину кримскихъ татаръ и другихъ ордъ и измѣнниковъ …[в] и до того по граници форпости, якъ драгунами, такъ и малороссійскихъ полковъ козаками укрѣпить, такъже полковники, сотники, атаманя и козаки были бъ во всякой готовости къ военному случаю и походу противъ незалпного приходу непріятелского и по предложеніи его милости господина генерала маіора Роппа, нарочно того ради въ Полтавѣ квартиру мѣючого, въ скоростѣ слѣдовали бъ, а особливе бы въ пограничнихъ полкахъ, где есть въ городкахъ пушки, были бъ к случаю исправни, и где городки валолѣ[г] верхи, всячески велѣть подѣлати полисади и поправлять, яко возможно, зъ тихъ мѣръ, повторителний сей нашъ унѣверсалъ въ полкъ Н велѣвши видати, грозно приказуемъ и упоминаемъ, абы панъ полковникъ НН, старшина полковая, сотники зъ атаманею и рядовіе козаки, одъ старшого до меншого, пилную со всякою бодростію и чулостію имѣючи осторожность, отъ нечаянного непріятелского набѣгу и нападенія не тилко споряжали бъ належитую

[а] В копії написано “паномъ”.

[6] Так у копії, можливо в оригиналі було написано “незапного”.

[в] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[г] Так у тексті.

допомогу, на отпоръ противъ непріятелей пого[то]вость, но уже спорядившися зъ всѣмъ приборомъ козацкимъ и зъ запасами, и приспособивши въ конѣ, въ доброе оруже, въ порохъ и въ кулѣ, подлугъ первого унѣверсалного указу нашого найдовалися, всякого дня готови виходити и за полученіемъ въскорѣ третого отъ насъ указу, куда военній случай по усмотреню вишъпомянутого его милости господина енерала маіора Роппа позоветъ, тотъ часъ безъ жадной найменшой остановки ступали, и для устроеванія въ томъ походѣ доброго воинского порадку, чтобы въ томъ ниякое помѣшателство и трудность не учинилася, мѣетъ быти по опредѣленію нашомъ надъ коммендерованнимъ зъ полку Н и зъ другихъ полковъ товариствомъ главний коммендиръ его милость панъ Михайло Милорадовичъ[126], полковникъ гадяцкий, до которого, яко о томъ особенно одъ насъ указомъ предложено, такъ по тому долженъ вишъреченний наказний панъ полковникъ Н зъ старшиною заразъ, по полученіи сего унѣверсалу, до его, пана полковника гадяцкого, описоватися, и отъ его ординансовъ въ семъ интересѣ ожидати, и по онихъ чинити приказуемъ, а онъ мѣетъ о всемъ томъ зъ его милостію господиномъ енераломъ маіоромъ Роппомъ писменно сношеніе имѣти, и по его предложеню, что надлежитъ исполняти по указу его імператорского величества, а на форпости к берегу Днѣпра, въ сообщеніе тамъ учрежденнимъ на заставахъ офицерамъ и драгунамъ, для розъезду и обереженя одъ помянутого неприятеля, абы заразъ, безъ отлагателства и очекиванія другого указу, панъ полковникъ НН [з] товариства полку тамошнего на добрихъ коняхъ человѣка ординовалъ, опредѣливши надъ ними ... исправного и чулого зъ пп: сотниковъ, которий бы къ Днѣпру, именно противъ своего полку, прибувши, явилъся у офицеровъ заставнихъ, и тамъ, въ назначенномъ мѣстцу ставши, належите справовалъся, а особливе зась пилно жадаемъ и приказуемъ, абы тотъже панъ полковникъ НН старшинѣ городовой во всемъ полку тамошнемъ, где въ городахъ поростаскувался ..., а барзѣй полисади, чили полѣваковіе[а] тые, всякимъ образомъ, якъ найскорѣй, старалися зъ прилѣжаніемъ поопрaвлять[6], велѣвши на подводахъ зъ околичнихъ селъ ратушнихъ и державскихъ деревнѣ и чого надлежитъ навозити, въ чомъ пп: державци жадной перепони и противности показовать не повинни, под [у]траченемъ своихъ маетностей, а що привезено будетъ тоей деревнѣ, и сколко отъ той останетъся потреби, жеби оная вся въ цѣлости была и никимъ не розобрана, мѣетъ того городовая старшина зъ пилностю досмотровать, подъ неопустнимъ войсковимъ наказаніемъ и знатнимъ денежнимъ штрафомъ, дай ... где есть со всякою пилностю къ случаю исправно наготовани были бъ съ потребнимъ числомъ пороху, жебы где за нечаяннимъ, с уховай Боже, нападеніемъ неприятелскимъ не явилося якое помѣшателство и шкода, и тое на старшинѣ и урядникахъ полку тамошнего Н не взискалося, пилно упоминаемъ, о чомъ всемъ вишеписанномъ и въ иншіе полки рейменту Гетманского унѣверсали наши зъ Енералной Войсковой Канцеллярiи послани.

Данъ въ Глуховѣ, декаврія 18 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 136-137 зв. Копія.

[а] Так у тексті.

[6] В копії написано "поотправлять".

№ 168

1722, грудня 19. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генерального бунчужного Якова Лизогуба кролевецькому сотникові забезпечити вдові кролевецького сотника Маковського непорушність прав на Гутище

Нашъ зичливий приятелю пане сотнику кролевецкий.

Любо писалисмо передъ симъ до в[ашей] м[илости], жебы межи грунтами госпожи Маковской и паней Голубовой учинилъ розискъ, однакъ поневажъ Гутище и люде в близости оного мешкаючие, в грамотѣ его імператорского пресвѣтлого величества, отъ госпожи Маковской тутъ намъ презентованной, того ради панѣ Голубовая, якъ до помянутого Гутища, такъ и до людей близъ жиючих, не мѣетъ належати, кромѣ сѣножати, если оною за Старого Маковского[127] владѣла, прекладаемъ о томъ в[ашей] м[илости] и зичимъ ему ж доброго здоровя.

З Глух[ова], декавр[ия] 19. Року 1722.

Полковникъ чернѣговский Павелъ Полуботокъ.

Яковъ Лизогубъ, енералний бунчучний.

На початку зазначено: До Семена Григоровича листъ.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54143. – Арк. 108 зв. Копія.

№ 169

1722, грудня 21. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо мобілізації сотень Гадяцького полку в Терський похід

Пану полковниковѣ НН зъ старшиною его полковою, пп: сотникамъ, атаманѣ городовой и сѣлской, и всему полку того старшому и меншому, ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ, писалисмо передъ симъ НН двократніми унѣверсалами нашими, первей по полученомъ імператорского пресвѣтлого величества зъ высокоправителствующего сената указу, а въ другий разъ по листовному его князкого сиятелства, господина енерала и енерала губернатора кіевского, предложеню, жеби въсе товариство …[a] [Гадяцкого] полку въ осторожности одъ нападенія татаръ и измѣнниковъ запорожціовъ, и въ готовости къ

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

военному случаю на ... неприятеля найдовалися, а поневажъ нижей сего писаного числа зайшолъ насъ монарший імператорского пресвѣтлого величества таковий указъ, жебысмо на перемѣнутихъ козаковъ, которіе прошлого лѣта на монаршой его жъ величества службѣ подъ комендою его милости пана полковника миргородского найдовалися въ ..., вистатчивши козаковъ добрихъ, ни малихъ, ни старихъ, середнего вѣку толикое число зъ полковъ малороссійскихъ, такъ скоро онихъ виправовали ... [в] Терковский походъ, а имено зъ 15 дня наступуючего генваря предъ идущого 1723 року, чтобъ оніе непремѣно въ новопостроеной Святого Креста фортеци[128], за Теркомъ[129] будучой, стали въ мартѣ мѣсяцѣ, прето мы, тотъ премощнѣйший імператорского величества указъ приводячи во исполненіе, яко въ ініе полки рейменту Гетманского розислалисмо наши унѣверсали, его жъ величества монаршимъ повелѣваючи указомъ, абы панове полковники безъ всякого отлагателства, наготовавши подлугъ опредѣленія нашого, въ тихъ же унѣверсалахъ вираженого, по певномъ числу товариства, велѣли въ належитой до войскового маршу, якъ найскорѣй, найдоватися готовости, такъ и въ полкъ Гадяцкій ординуючи сей нашъ унѣверсалъ, пилно жадаемъ, дабы его милость панъ полковникъ гадяцкий заразъ, по полученіи оного, велѣлъ зо всѣхъ сотенъ полку того наготовати самого лучшего и дужого въ середномъ вѣку, ни млодолѣтнихъ, ни пристарѣлихъ, товариства числомъ 200, опредѣливши при ономъ товариству однихъ сотенъ самихъ совершеннихъ пановъ сотніковъ, а зъ другихъ наказнімъ, тилко разумнімъ, добримъ и надежнімъ людемъ до того походу быть готовимъ, которіе, якъ сами повинни, нимало не упускаючи времені, заразъ, а заразъ, въ возки укладалися, такъ товариству всему приказати сухаръ сушити, и приспособывши онихъ зъ другою обыклою харчою, мѣсяцей на три, на возки жъ класти, конѣ годовати и подкувовати, оруже мѣти справное и порядное зъ доволнимъ запасомъ кулъ и пороху, чого должна старшина досмотрѣть и зо всѣмъ тимъ порядкомъ въ такомъ быть приуготовленю, жебы, якой години о порушенію повторний нашъ зайдетъ указъ, безъ жадного стяганяся всѣ въразъ въ указний путь вишли и соединившися зъ другими полками маршировали до предреченой Святого Креста фортеци, а поневажъ надъ всѣмъ того полку товариствомъ и сотенними коммендѣрами надлежитъ быть одному зъ полковихъ особъ первѣйшому коммендѣровѣ, прето имѣетъ панъ полковникъ NN назначити кого одного зъ нихъ наказнимъ полковникомъ въ помянутий порядокъ, а хто именно будетъ назначенъ, и которіе также по імени совершенніе пп: сотники, а которіе наказніе въ предлежащий путь опредѣляться, и по якому числу товариства зъ которой сотнѣ мѣетъ вийти, о томъ, якъ найскорѣй, мѣетъ панъ полковникъ НН насъ рапортовати, для того жебы о томъ всемъ его милость панъ Д[анило Апостолъ][130], полковникъ миргородскій, который въ скорости зъ походу нинѣшного возвратитися зъ войскомъ, тамо бывшимъ, и зънову надъ всѣмъ симъ новоопредѣленнимъ толкимъ же числомъ товариства, въ тотъ походъ виправуючомъ, главнимъ по іменномъ монаршомъ указу быти мѣетъ коммендѣромъ, завременно отъ насъ имѣлъ извѣстіе, а поневажъ надлежитъ намъ, якъ полкового, такъ и сотеннихъ того полку коммендѣровъ, тутъ въ Глуховѣ вѣдѣти, прето, за полученіемъ сего унѣверсалу нашого, панъ полковникъ НН, заразъ опредѣливши по вишъ писанному онихъ всѣхъ, присилалъ бы въ Глуховъ по надходя-

щомъ Рождественскомъ празднику къ 6 числу января непремѣнно, якое тежъ одъ вишеозначенного въ Терковскій походъ числа товариство въ полку НН останетъся въ домахъ, толку мѣетъ панъ полковникъ НН приказати быть въ осторожности и въ поготовости до военного случаю, на опоръ внезалпного въ границы россійскіе непріятелского нападенія, съ такимъ приборомъ, якъ прежде посланнихъ въ тотъ полкъ двохъ унѣверсалахъ нашихъ виражено, а именно жебы 450 козаковъ къ тому похода случаю было наражено предлагаемъ, докладаемъ при семъ, поневажъ панъ полковникъ миргородскій НН прошлого лѣта, идучи въ походъ Терскій, бралъ зъ нѣкоторихъ полковъ и армату, того ради, если тогда и зъ полку НН якая армата ходила къ Терку, то такимъ порядкомъ и теперъ мѣетъ оную панъ полковникъ тамошний при комендѣрованнимъ одъ себе наказномъ коммендѣру зъ товариствомъ виправити, тилко того всего товариства, которое нинѣ коммендѣровано будетъ до Терского походу, именний ... чили реестръ за рукою своею, такожъ и тихъ козаковъ, которіе опредѣляться къ походу, по случаю быти мѣючому, іменную жъ на особливомъ паперѣ оного[a] заручную жъ немедленно до насъ присилати долженъ, пилно жадаемъ.

Данъ въ Глуховѣ, декаврія 21 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 138-139. Копія.

№ 170

1722, грудня 22. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Ніжинський полк щодо пред'явлення державцями в Малоросійську Колегію наданих їм документів, які засвідчують їх майнові права

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковник чернѣговскій и наказній гетман з старшиною енеральною Павел Полуботокъ.

Всѣм обще и кождому зособна, кому бы колвекъ о том вѣдати надлежало, а меновите его милости пану полковниковѣ нѣжинскому, пп: старшинѣ полковой, сотником, атаманѣ, войтам, особливе духовнимъ всякого чину лицам, и свѣцким державцамъ и протчіимъ войсковим и посполитим в Полку Нѣжинском мешкаючим людем, сим унѣверсаломъ нашимъ ознаймуемъ, іжъ получилисмо монаршій императорского всепресвѣтлѣйшого величества з високоправителствующаго Сената милостивій указъ, что якими зборами [пожалованны] по жалованним грамотамъ и по гетманским унѣверсалам старшина енеральная, полковники и другая старшина и знатное войсковое товариство и протчего всякаго званія люди, и тих зборовъ в казну его величества не збиратъ, якъ уже о том во обширнихъ нашихъ унѣверсалахъ перед симъ во всѣ полки обстоятелно

[a] В копії написано "оний".

виразилисмо, токмо надобно пресвѣтлѣйших великих государей, царей и великих князей, самодержцовъ всеросійских, давние, и нынѣ благощасно нам государствуючого, его імператорского величества, монаршіе грамоти, прежде бывших гетмановъ унѣверсали, хто тилко оніе на маетности, на млини, також на какие нибудь приходи, и на иншіе кгрунтовіе угодія наданніе и накупление з другими крѣпостми имѣетъ, всякому привозити до Глухова подлиніе, и тутъ з тих монарших грамотъ, гетманскихъ унѣверсаловъ и інших крѣпостей давати в Малороссійскую Коллегію копіи, поневажъ оная Коллегія того по пресланномъ к себѣ імператорского величества з Високо Правителствуючого Сената указу у нас требуетъ, жебы вѣдомо было, хто чимъ и по яких крѣпостях владѣетъ, а так чрез сей унѣверсал нашъ духовнимъ и свѣцким кождого чина и званія людем прекладаем, чтоби его милость панъ полковникъ нѣжинскій, пп: старшина полковая, сотники, атаманя, такожде знатное войсковое товариство, особливе духовніе всякіе, и протчіе тамошнего Полку обивателѣ, всѣ за своими крѣпостми, то есть монаршими жалуванными давними и теперешними грамотами, з гетманскими всякими, начавши от гетмана Богдана Хмелнѣцкого, унѣверсалами, и з другими стародавними правами, хто тилко оніе на маетности, на млини, и на якіе нибудь приходи, и на всякіе кгрунтовіе угодія купленніе, і заслуженніе имѣетъ зараз, спустивши килко дней наступуючих Рождественскихъ святъ, до Глухова всеконечно виездили, сами, или чрез надежнихъ своих людій, неоткладно присилали подленіе, и при подлинних всякъ би имѣлъ, и в Глуховъ привозил за своими руками, и копіи, сочинивши оніе з тих вишше означенних крѣпостей слово до слова книгою, а не на платанихъ листах, якъ унѣверсали пишутся, надто и войти, если которіе з них монаршіе грамоти и гетмановъ всякихъ унѣверсали на мѣскіе и на свои добра имѣютъ, в тоежъ время, спустивши килко дней святъ Рождественскихъ, з оними крѣпостями суда ж би в Глуховъ приездили немедленно, а ми обявляем, что кождій тіе крѣпости, грамоти монаршіе, унѣверсали гетманскіе, и протчіе подленніе знову себѣ в цѣлости отберетъ, оставши тутъ в Мало Россійской Коллегіи одни тилко копіи, чого ради долженъ его милость панъ полковникъ нѣжинскій сей унѣверсалъ нашъ при своихъ листах в полку своем, а барзѣй кому надлежитъ, для ісполненія вираженнаго в нем інтересу опублѣковати неоткладно, ежели бъ з вишше вираженнои старшини и других духовнихъ и свѣцких властей, и з протчіихъ всякого чина и званія людей хто нибудь по наступуючом Рождественском Празднику з помянутими крѣпостми вскорости до Глухова не прибудетъ, то такому надлежитъ опасатися штрафа и наказанія, и потерянія своих добръ, деклярuемъ.

Дан в Глуховѣ, декам[в]р[ия] 22, 1723[а] року.

Звишъменованній полковникъ и наказний гетман.

Войсковій енералній писар Семен Савич, рукою власною.

Яковъ Лизогубъ, енералній бунчучній[б].

ЦДІАК України. – Ф. 153. – Оп. І. – Спр. 17. – Арк. 1-1 зв. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 654. Копія.

[а] В копії помилка, має бути 1722 рік.

[б] Після підписів в колі зазначено "мѣсто печати войсковой".

№ 171

1722, грудня 22. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Прилуцький полк щодо пред'явлення державцями в Малоросійську Колегію наданих їм документів, які засвідчують їх майнові права

Всѣмъ обще и кождому зъособна, кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, а меновите пану полковнику прилуцкому наказному, пп: старшинѣ полковой тамошней, сотникамъ, атаманнѣ, войтамъ, особливе духовнимъ всякого чину лицамъ, и свѣцким державцамъ и протчіимъ войсковимъ и посполитимъ в Полку Прилуцкомъ мешкаючимъ людямъ, симъ унѣверсаломъ нашимъ ознаймуемъ, ижъ получилисмо монаршій імператорского всепресвѣтлѣйшого величества зъ Високоправителствующого Сената милостивий указъ, что якими зборами пожаловани по жалованним грамотамъ и по гетманскимъ унѣверсаламъ старшина енералная, полковники и другая старшина и знатное войсковое товариство и протчего всякого званія люде, и тих зборовъ въ казну его величества не збиратъ, якъ уже о томъ въ обширнихъ нашихъ унѣверсалахъ передъ симъ во всѣ полки обстоятелно виразилисмо, токмо надобно пресвѣтлѣйшихъ великихъ государей, царей и великих князей, самодержцовъ всероссійскихъ, давніе, и нынѣ благощасно намъ государствующого, его імператорского величества, монаршіе грамоти, прежде бывшихъ гетмановъ унѣверсали, хто тилко оніе на маетности, на млини, такожъ на якіе нибудь приходи, и на иншіе кгрунтовіе угодія наданніе и накупленіе имѣетъ, всякому привозити до Глухова подленніе, и тутъ з тихъ монаршихъ грамотъ, гетманскихъ унѣверсаловъ и инших крипостей давати въ Малороссійскую Коллегію копіи, поневажъ оная Коллегія того по присланномъ себѣ імператорского величества з Високоправителствующого Сената указу у нас требуетъ, жебы вѣдомо было, хто чимъ и по якихъ крѣпостях владѣетъ, а такъ чрезъ сей унѣверсалъ нашъ духовнимъ и свѣцкимъ кождого чина и званія людемъ прекладаемъ, чтобы панъ полковникъ наказний прилуцкий, пп: старшина полковая, сотники, атаманя, такожде знатное войсковое товариство, особливе духовніе всякіе персони, и протчіе тамошнего Полку обивателѣ, всѣ зъ своими крѣпостми, то есть монаршими жалованными давними и теперешними грамотами, зъ гетманскими всякими, начавши отъ гетмана Богдана Хмелниѣцкого, унѣверсалами, и зъ другими стародавними правами, хто тилко оніе на маетности, на млини, и на якіе нибудь приходи, и на всякіе кгрунтовіе угодія купленніе, і заслуженніе имѣетъ заразъ, спустивши килка дний наступуючих Рождественскихъ святъ, до Глухова всеконечно виездили сами, или чрезъ надежнихъ своих людей неотокладно присилали подленіе, а съ подлиннихъ всякъ би имѣлъ, и в Глуховъ привозилъ за руками своими и копіи, сочинивши оніе зъ тихъ вишше означеннихъ крипостей слово до слова кнігою, а не на платанихъ листахъ, якъ унѣверсали пишутъся, надто и войти, если которіе з ніхъ монаршіе грамоти и гетмановъ якихъ унѣверсали на мѣскіе и свои добра имѣютъ, в тоежъ время,

спустивши килко дни святъ Рождественскихъ, з оніми крѣпостѣ сюда ж бы в Глуховъ приездили немедленно, а мы обявляемъ, что кождій тіе крѣпости, грамоти монарше, унѣверсали гетманскіе, и протчіе подлинніе зънову себѣ в цѣлости отберетъ, остав[ив]ши тутъ в Мало Россійской Коллегіи одні тилко копѣи, чого ради долженъ панъ полковникъ наказній прилуцкий сей унѣверсалъ нашъ при своихъ листахъ в полку своемъ, а барзѣй кому надлежитъ, для исполненія вираженнаго в немъ інтересу опублѣковати неотокладно, ежели бъ з вишше вираженнои старшини и других духовнихъ и свѣцких властей, и з протчіихъ всякого чина и званія людей хто нибудь по наступующомъ Рождественскомъ Празднiку зъ помянутими крѣпостми въскорости до Глухова не прибудетъ, то такому надлежитъ опасатися штрафа и наказанія, и потерянія своихъ добръ, деклярuемъ.

Данъ зъ Глухова, декаврія 22 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 140-141. Копія.

№ 172

1722, грудня 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Понурницьку сотню про доручення значному військовому товаришеві Дем'яну Туранському провести спільно з капітаном Волжиним ревізію кількості дворів, щоб впровадити рівномірне утримання жителями сотні розташованих тут драгунів

Пану сотниковѣ наказному [понурницкому] зъ урядомъ, такожъ пп: державцамъ, маетности свои въ той сотнѣ маючимъ, зъособна пану дозорци понурницкому, и кому колвекъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ, поневажъ донеслось намъ вѣдати, что якобы въ сотнѣ Понурницкой неравномѣрную драгунамъ въ квартирахъ расположено станцію[а], чрезъ що однимъ обывателямъ знатная полегка, а другимъ не меншая чинитъся тяжесть, того ради ординуемъ въ тую Сотню Понурницкую пана Демяна Туранского, знатного товариша войскового, полецивши ему, дабы онъ обще …[6] [з] капитаномъ Волжиномъ, который зъ Малороссійской коллегіи туда жъ посилаетъся, во всей сотнѣ тоей, жаднихъ не мѣ[на]ючи селъ и деревень, число дворовъ, въ онихъ обрѣтаючихъся, праведно зъревѣдовалъ, особно козаковъ, а особно посполитихъ людей, опись учинивши, і тую ревѣзію, сколко всѣхъ дворовъ явится, на писмѣ належите порядкомъ справивши, къ намъ въ Глуховъ привозилъ бы, а тамъ повиненъ подлугъ пропорціи числа дворовъ оной, въ сотнѣ Понур-

[а] В копії написано "станціи".

[6] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

ницкой будучихъ, равномѣрное въ станціи драгунской учинити расположеніе и диспозицію.

Зъ Глухова, декаврія 28 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 142. Копія.

№ 173

1722, грудня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини у Вороніжську сотню щодо постачання з сотні 30 підвод на потреби Військової артилерії

Пану сотниковѣ воронѣжскому зъ урядомъ, а особливе панамъ державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ, въ той сотнѣ маетности свои мѣючимъ, и кому о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, понеже для окованя арматнихъ станковъ, фурмановъ и іннихъ до Войсковой Енералной артиллеріи належнихъ припасовъ, уголя немало треба, того ради за полученіемъ сего унѣверсалу нашого мѣетъ панъ сотникъ воронѣжскій зъ урядомъ по прежнему обикновенію въ сотнѣ своей вистатчати возовъ 30, и оніе, за полученіемъ повторного указу, въ Глуховъ присилати жадаемъ, для якой нужной войсковой потреби абы нѣхто, такъ зъ пановъ державцовъ духовнихъ, якъ и зъ мѣщанъ, [возити деревню зъ] пущи, въ недалекости отъ Воронѣжа будучой, не возбранилъ, пилно мѣти хочемъ и приказуемъ.

Данъ зъ Глухова, декаврія 30. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 655. – Арк. 143. Копія.

№ 174

1723, січня 1. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Гадяцький полк щодо вивезення з полку в Глухів борошна, зібранного для членів Малоросійської колегії

Пану полковниковѣ NN зъ пп: старшиною его полковою, пану господареви замку тамошнего, а особливе пп: державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ, в полку N маетности маючимъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ писалисмо передъ симъ во всѣ полки рейменту Гетманского, абы борошно, якое зборщики, по инструкціи зъ Малороссійской Коллегіи имъ данной, прежде полученнаго

милостиваго зъ Высокоправителствующаго Сената указу, зобрали, одобравши одъ мененнихъ зборщиковъ, оное на отдачу жалованя коллегіацкимъ членамъ и служителямъ въ Глуховъ присилали, и по тому донеслъ намъ панъ полковникъ NN, же въ одпроваженю мененного борошна для небытія подводъ великая дѣется трудность, и нескорая онаго въ Глуховъ виправа, прето, хотячи мы, абы помянутое борошно безъ умедленія въ Глуховъ было спроважено, яко въ инніе полки послали о томъ наши указы, абы панове державци въ вистатченю[a] подводъ подъ мененное борошно не отмовлялися, такъ и въ полкъ N сей нашъ ординуемъ указъ, чрезъ который пилно жадаемъ, абы когда востребуетъ панъ полковникъ NN для отвозу борошна, такъ зъ маетностей до замку Гадяцкого прислушаючихъ, яко и державскихъ, подлугъ пропорціи зъ числа людей зъ каждого села и города несперечно оніе подводи вистатчано, пилно приказуемъ.

Зъ Глухова, генваря 1 дня, року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 1. Копія.

№ 175

1723, січня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо ревізії значними військовими товаришами Федором Кочубеєм та Стефаном Холодовичем власності, що належала померлому новгородському сотникові Лісовському, для її розподілу між кредиторами і спадкоємцями

Ознаймуемъ симъ нашимъ [унѣверсаломъ] пану сотниковѣ новгородскому зъ урядомъ тамошнимъ и кождому, кому колвекъ вѣдати надлежатиметъ, поневажъ указомъ імператорского пресвѣтлого величества зъ Святѣйшого Правителствующого Синода повелено, дабы позосталіе добра помершого Лисовскаго, сотника новгородского, на четири части раздѣлить, а именно, первей зъ тихъ добръ долги кредиторамъ его, Лисовского, уплатити, а потомъ первобрачной женѣ его, Пелагіи Улѣзковнѣ, часть да второбрачной жонѣ его часть, и дѣтямъ зъ …[6] опредѣлить часть, того ради, хотячи мы вѣдати, сколко всѣхъ тихъ добръ есть по небожчику Лѣсовскому его власнихъ, оставшихъся, ординуемъ туда въ Новгородокъ пановъ Федора Кочубея и Стефана Холодовича, знатнихъ товарішовъ войсковихъ, полѣцивши имъ оніе всѣ помянутого Лисовского добра и вещи въ присутствіи уряду новгородского зревѣзовати и опись праведную всего того одъ мала на писмѣ спорядити, аже донеслося намъ знати, что въ монастиру Новгородскомъ[131] скринѣ его жъ, помершого Лисовского, зъ нѣкоторими вещами обрѣтаютъся, теди мѣетъ онъ же, панъ Кочубей, въ тотъ монастиръ зъехав-

[a] В копії написано "вистарченю".

[6] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

ши, за вѣдомомъ висоце въ Богу превелебного его милости отця архимандрита тамошнего, найдуючыеся въ помянутихъ скриняхъ вещи всѣ осмотрѣти и реестровне переписати, тутъже и тое докладаемъ, понеже по отъездѣ второбрачной жони помершого Лисовского въ Москву, якъ зъ донесеня оной же увѣдомилисмося, въ дому его, Лисовского, якобы грабителства нѣкоторые починено, и тымъ многые вещи въ сторону рознесени, теды мы о томъ имъже, пану Федору Кочубею и пану Стефану Холодовичу, розискати, и тотъ розискъ со всею описю добръ и рѣчей Лисовского къ намъ въ Глуховъ привозити, велѣлисмо, зачѣмъ вѣдаючи о семъ п: сотникъ новгородскій зъ старшиною тамошнею должни имъ, панамъ Кочубею и Холодовичу, за прибутемъ ихъ въ Новгородокъ, яко пристойную одвести квартиру, такъ и при помянутому розиску онимъ присутствовати, да и Василь Мовчанъ, дозорца шептаковскій, притомнимъ тому быти повиненъ, а по окончаніи розыску не тилко они, панове висланніи наши, но и панъ сотникъ новгородскій зъ урядниками новгородскими имѣетъ оний своими руками закрепити, пилно приказуемъ и обявляемъ, при семъ чтобы зверхъ висшъреченной справи полѣцилисмо еще помянутому пану Федору Кочубею и дѣло о обвѣнѣнномъ безъ суда и права въ Хилчичахъ человѣку, якъ о томъ намъ донесено, розискати и подлинно обо всемъ, зъ якой причини тое сталося и хто былъ до того приводцемъ, обстоятелно изслѣдовати, такожъ между … Іосифа Юркевича дочерю и Андрѣемъ Искалѣцкимъ справу, все тое описавши къ намъ привозити для крайного рѣшенія, прето хто колвекъ зъ новгородскихъ и зъ околичнихъ селъ тамошнихъ къ онимъ розискамъ потребенъ будетъ, абы предъ ихъ, пп: висланнихъ нашихъ, безъ огурства становилъся и праведное по самой истиннѣ чинилъ, въ чомъ надлежатиметъ сознати[a], свѣдительство.

Данъ въ Глуховѣ, януарія 3 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 3-3 зв. Копія.

№ 176

1723, січня 3. Глухів – Подорожній лист Павла Полуботка і генеральної старшини намісникові Глухівського Петропавліського монастиря на проїзд з Глухова до Києва

Паномъ старшинѣ рейменту Гетманского, въ городахъ и селахъ на трактѣ одъселя до Кіева же тамъ обрѣтаючойся, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, симъ подорожнимъ листомъ нашимъ обявляемъ, ижъ превелебний въ Богу его милость отецъ намѣстникъ монастира святыхъ апостолъ Петра и Павла Глуховского зъ законниками простуетъ въ Кіевъ до ясне въ Богу преосвященного его милости господина отца архіепископа кіевского. Зачимъ абы, такъ

[a] В копії написано – "сознаетъ и".

самому его милости, яко и при немъ будучимъ людемъ, везде въ пути томъ, безъ задержанія, свободний свѣдчено пропускъ, пилно предлагаемъ и приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ. Генваря 3. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 4. Копія.

№ 177

1723, січня 5. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини київському полковникові оприлюднити в Київському полку наказ царя про фальшиві гроші та вжити згідно наказу необхідних заходів

Сего генваря 4 дня 1723 году, при промеморіи зъ Малороссійской Коллегіи принесено къ намъ въ Войсковую Енералную Канцеллярію десять печатнихъ его імператорского величества указовъ, въ Високо Правителствующомъ Сенатѣ состоявшихся, о искорененіи воровскихъ денегъ; которіе укази зъ Государственной Бергъ Коллегіи въ Кіевогубернскую Канцеллярію, а оттоля въ помянутую Малороссійскую коллегію прислани. Прето мы, якъ въ иншіе всѣ полки Рейменту Гетманского при листахъ нашихъ по одному указу печатному послали, такъ и въ полкъ Кіевскій до вашмости еденъ посылаючи, пилно предлагаемъ, абы вашмость тотъ імператорского пресвѣтлого величества указъ заразъ въ полковомъ городѣ опублѣковалъ, и, копіи зъ оного починивши, во всѣ сотнѣ полку тамошнего для опубликаціи розослалъ, а якъ въ томъ его величества указѣ выражено, такъ бы вашмость и самъ управлялся, и всей старшинѣ и чернѣ полку Кіевского справоватися, и оные со всякимъ старателствомъ и прилѣжаніемъ во исполненіе приводити велѣлъ, повторе пилно приказуемъ. При семъ зичимъ вашмости доброго отъ Господа Бога здоровя.

Въ Глуховѣ, генваря 5, року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 5. Копія.

№ 178

1723, січня 8. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо незмінного виконання посполитими села Фастівки повинностей на потреби Військової артилерії згідно наказів артилерійського отамана Якова Жиловича

Вамъ, войту села Фастовецъ со всѣми того села посполитими людми, симъ нашимъ унѣверсаломъ обявляемъ, ижъ учинилося намъ вѣстно, что его милость панъ полковникъ нѣжинскій мимо вѣдомость нашу тое село Фастовцѣ нѣякому[сь] Марку, полчанину своему, въ владѣніе опредѣлилъ. А понеже оное за всѣхъ прежде бывшихъ гетмановъ до армати артилеріи Войсковой Енералной належало для всякихъ въ дворцѣ тамошнемъ Войсковомъ послугъ, прето, яко писалисьмо до его милости пана полковника нѣжинского, абы мененному Марковѣ одъ владѣнія того села одказалъ, такъ вамъ пилно приказуемъ, жебысте по давному опредѣленію и обыкновенію, якъ [за] прежде бывшихъ гетмановъ чинилося, такъ и теперъ всякое послушенство до армати артилеріи Войсковой Енералной въ дворецъ тамошній хвастовскій безъ жадного озурства и противности отдавали по приказу, и загаду п: Якова Жиловича, на сей часъ будучого атамана артилериского. Если ж бысте подлугъ сего унѣверсалу нашого не мѣли по прежнему надлежащого одъ себе повиновенія и послушенства до дворца тамошнего Войскового оддавати, то вѣдайте тое, певне же прикажемъ васъ сюда въ Глуховъ зъ безчестіемъ зискати и тутъ за преслушаніе указу нашого жестокое учинити наказаніе, деклярyемъ.

Данъ въ Глуховѣ, генваря 8 дня, року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 5. Копія.

№ 179

1723, січня 8. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини обмачівському, підлипянському та самбірському дозорцям щодо організації вивезення заготовленого в Біловежському степу сіна у Фастівку на потреби Військової артилерії

Вамъ, пп: дозорцамъ обмачевскому и подлипянскому, и самборскому, нехай будетъ вѣдомо, понеже донеслъ намъ п: Яковъ Жиловичъ, на сей часъ атаманъ артилерійскій, что до дворца[а] въ селѣ Хвастовцахъ до армати артилеріи Войсковой

[а] В копії написано в рядку слово "дозорца", слова "до дворца" написані на лівому полі аркуша в цьому ж рядку.

Енералной, належного сѣна[a] для коней артилерійскихъ зъ степу Бѣловежского звозити треба, того ради пилно жадаемъ, абысте за полученіемъ сего унѣверсалу нашого заразъ зъ сѣлъ дозорчества своего людей сколко потребно, зъ возами и конми и зо всею упражю, для звозеня оного сѣна висилали, казавши імъ и корму для себе якъбы на двѣ недѣлѣ зъ домовъ взяти. А если бы виправленніе одъ васъ подводи за однимъ разомъ всего сѣна, въ помянутомъ Бѣловежскомъ степу будучого, въ Хвастовци не возили, то мѣете по остатной зимной дорозѣ, любъ зъ тихъ же, любъ зъ иншихъ сѣлъ, до Обмачевского, Подлипянского и Самборского дозорчества вашего належныхъ, с потребу вистатчати и туда на степъ висилати, не дожидаяся о томъ повторного нашего указу, а мѣетъ дозорца обмачевскій 20, подлипянскій 30, и самборскій 30 подводъ вистатчати, пилно приказуемъ.

Зъ Глухова, генваря 8 дня, року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 5 зв. Копія.

№ 180

1723 січня 13. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підготовку сотень Чернігівського полку для відсічі можливого нападу турків і татар, з призначенням наказним командиром над козаками чернігівського полкового осавула Лисенка

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковник чернѣговский и наказный гетманъ Павелъ Полуботокъ з старшиною енералною.

Паном сотникомъ Полку нашого полковому, бѣлоускому, выбелскому, слабинскому, роѣскому, любецкому, седневскому, городницкому, березинскому, столенскому, менскому, синявскому, киселювскому, сосницкому, волинскому и понорницкому ознаймуемъ, ижъ по первой присланой до насъ в прошлом мѣсяцѣ монаршой его імператорского пресвѣтълого величества з Высоко правителствующого Сената грамотѣ о осторожности от нападенія Кубанской, Кримской и Бу[д]жацкой ордъ, и о поготовости противъ оной на отпор получили мы еще сего мѣсяця генвар[я] 9 числа его ж монаршие з Высокоправителствующого Сената двѣ грамоти по вѣдомостяхъ в Канцелляріѣ Сената будучих, к намъ отправленіе, з такимъ обявленіем, что хочай по мирномъ трактатамъ не чаяти, однакъ будто турки и орда войною ити под великороссійскіе и малороссийские городи намѣренніе, и приуготовление имѣют, и того ради велѣт бы нам в Полкахъ Реѣменту Гетманского всякую от нападенія неприятелского имѣти

[a] В копії написано – "сѣно".

предосторожность, якъ прежние его императорского величества указы повелѣваютъ, прето любо уже килкокротне о томъ прежде сего по первой монаршой грамотѣ, якъ в інние Полки нашими унѣверсалами писали о крѣпкой отъ незапного неприятелского нападенія осторожности, и о неоткладной на отпор противъ онного поготовости, а и в нашъ Полкъ о тойже осторожности и о поготовости предлагали, однакъ и тепер, пишучи до всѣхъ в[аших] милостей сей унѣверсал, пилно, а пилно приказуемъ, абысте в[аши] милости подлугъ перших указовъ не толко всякое отъ вишепомянутого нападенія неприятелского опасеніе и крайнюю осторожност, приналежитой до походу поготовости, имѣли, але приказали заразъ опредѣленному сотенъ своихъ к тому походу товариства повкладатися у вози з борошенним тромѣсячним запасомъ за сим унѣверсалом изъ домовъ оние випроважати и постановити сотнями в крайних при Деснѣ селах таким порядком, околични черънѣговскіх сотен в Горбновѣ и Муравейцѣ, сотен Седневской и Городницкой в Лойни, в Таркгустовцѣ, Березинской и Столенской сотен в Блистовѣ и Бурковцѣ, Менской и Синявской и Киселювской в Макошинѣ, Куковичах и Бондаровцѣ, Сосницкой, Волинской и Понорницкой в Устѣ Маломъ постановити, а постановивши и возки в тих мѣстах под певним присмотром, можете приказат конѣ отъ тих возковъ в доми поотводити и ожидати ежеден собѣ отъ нас порушеня, куда случай позовет, ординансу, а сколко по толко вперед поковителний обиходѣ их указ зайдетъ, жебы тией же години всѣ враз, едни комонно, другіѣ до возковъ з конеми ступали, и без найменшой остановки поспѣшали туда, куда указом будет імъ повелено, под неопустним за неисполненіе сего указа штрафним и знатним войсковим каранием, ежели бы коммендѣри сотеннние по сему не мѣли учинити, а жеби тих сотен всѣх товариством, якъ при виходѣ з домовъ, такъ и в маршу, куда укажет потреба, содержан былъ добрий во всем порядок и належитое управление, приказуем п: сотникам городницкому и волинскому совершенним до того походу на отпор противъ неприятеля виходити, и о дальших своѣхъ оборотах одбират укази отъ п: Лисенка, асаула нашого полкового, которого над всѣмъ пятисотним числом нашихъ пулчанъ означаем главнѣйши[м] быти коммендѣром, якому, тут будучому, приказалисмо у всего товар[иства] сотен в[аших] милостей, якъ до Терковского походу виправуючогося, такъ и на отпор противъ ордъ з нимъ ити мѣючого, пересмотрѣти з яким оны приготовалися порядкомъ, и исправности оных, якъ найлѣпшое, жебы нѣ зачим в порушеню до обеихъ походовъ остановки не учинилося, а и в[аши] милости мѣете посполу з нимже, п: асаулом, посполу помянутого товар[иства] своего пересмотръ чинити, и спорядит оных в оруже доброе, порох, кулѣ и протчій запас военний, подлугъ прежних наших указовъ непремѣнно, а що по сему учинится, о том нам репортовати без замедления.

Данъ в Глуховѣ, януар[ия] 13, 1723, при печати войсковой енер[алной].

Звишъменованний полковникъ и наказный гетманъ з стар[шиною] енер[алною], рукою власною[a].

ЦДІАК. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 843. – Арк. 2-2 зв. Копія.

---

[a] Перед підписом зазначено "подлиной подпис такий".

№ 181

1723, січня 15. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини воронізькому сотникові щодо нерозміщення солдата з глухівського гарнізону в будинку Ірини Биковської

Нашъ зичливій пріятелю, пане сотнику воронѣжскій.

Вдовствуючая Ірина Биковская, жителка села Богдановки, прекладала намъ черезъ супплѣку свою жалобливе, что по опредѣленію в[ашъ]милостиномъ гварнѣзону глуховского салдата близко года з дому своего сустентуе, [хоч] мѣет от покойного ясне велможного пана гетмана Скоропадского за услуги небожчика мужа своего протекціалний унѣверсалъ, прето якъ не годилося в[ашей] милости подлугъ того протекціалного унѣверсалу мененную Биковскую до кормленя салдата определяти, такъ преддагаемъ в[ашей] милости, абы упредь не велѣлъ старшинѣ своей до сустентаціи салдата оной притягати, при семъ зичимъ доброго от Господа Бога здоровя.

З Глухова, генвар[я] 15. Року 1723.

В[ашей] милости зичливіе пріятелѣ.

ЦДІАК. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 851. – Арк. 2. Копія.

№ 182

1723, січня 15. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини переяславському полковникові готувати полк до походу

Кромѣ первопринесенной до насъ въ прошломъ мѣсяцѣ зъ Високо Правителствующого Сената его імператорского величества грамоти о осторожности одъ нападения Кубанской, Кримской и Буджацкой ордъ и о поготовости къ походу на отпоръ противъ оныхъ непріятелей, получили мы еще вновъ текущаго мѣсяца генвара 3 дня монаршіе его імператорского величества зъ Високо Правителствующаго Сената двѣ грамоты, одну одъ 15 дня, а другую 25 прошедшего декавр[ия] мѣсяца, зъ Москви до насъ одпущенніе, по вѣдомостяхъ въ Канцеляріи Сената будучихъ, зъ тимъ обявленіемъ, что хочай по змирнимъ трактатамъ не чаяти, однакъ будто турки и орда войною ити подъ великороссійскіе и малороссійскіе городы намѣреніе и приуготовленіе имѣютъ, и того рады бы намъ велѣть въ полкахъ рейменту Гетманского всякую одъ нападенія непріятелского имѣти предосторожность, якъ преждніе его імператорского величества укази повелѣваютъ, прето любо уже килкокротніе о томъ прежде сего полученіи вишъписанной первой монаршой грамоти, якъ въ протчіе полки, такъ и въ полкъ Переясловскій зъ Енералной Войсковой Канцеллярі укази послани, зъ

тимъ докладомъ, же въ томъ інтереccѣ мѣете вашмость до его милости пана полковника гадяцкого Михайла Милорадовича, опредѣленного одъ насъ въ тотъ походъ коммендѣра, реферовати ся, такъ еще и теперъ пишемъ сей листъ нашъ до вашмости, пилно упоминаючи, абы вашмость не толко подлугъ посланнихъ унѣверсаловъ нашихъ [на] всякое отъ нашествія непріятелского опасеніе, и до походу по случаю быти мѣючого, надлежащій приборъ и поготовость имѣти велѣлъ, але и въ возки, кого до того походу зъ товариства назначено, зъ запасомъ вкластися, и заразъ зъ домовъ своихъ оніе випроважовати, и до пп: сотниковъ своихъ всякой сотнѣ, особенно зъ тимъ запасомъ стягати вози свои, и тамъ бы у ихъже, пп: сотниковъ, оніе возки подъ певнимъ присмотромъ оставивши, сами зъ конми еще въ доми свои возвратилися, ожидая крайнего отъ насъ до порушенія ордеру, а скоро тилко впредъ зайдетъ отъ насъ поновителній о виходѣ, куда случай востребуетъ, указъ, то тоейже години, абы всѣ вразъ, одни комонно, другіи до готовыхъ зъ запасомъ возковъ, припровадивши, и конѣ ступали бъ куда надлежатиметъ, безъ всякой остановки и помѣшки, бо иначій за уклоненье[a] въ выходѣ по присилцѣ того указа самъ вашмость отвѣтовати будешъ, а которіе именно въ той маршъ пп: сотники цѣліе и наказніе зъ полку Переясловского отъ вашмости суть назначенни, такожъ которіе именно рядовіе товариство ступати мѣютъ, того всего спецѣфикацію чили реестровное вѣденіе, заразъ по полученіи сего нашего указу въ Енералную Канцеллярію прислати приказуемъ, якъ уже о семъ передъ симъ въ послѣдномъ взглядомъ Терковского походу унѣверсалѣ нашомъ писано; за симъ зичимъ вашмости отъ Господа Бога доброго здоровя.

Зъ Глухова, генваря 15 дня, року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 9-9 зв. Копія.

№ 183

1723, січня 16. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини бунчуковому товариству Ніжинського полку сплачувати визначені внески на відновлення постаждалої від пожежі Києво-Печерської церкви призначеним для цього ніжинським полковником комісарам

Вамъ, паномъ бунчуковимъ товариству, и всякого чина въ оборонѣ и протекціи Гетманской зостаючимъ особамъ, въ полку Нѣжинскомъ мѣшканѣе мѣючимъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ писалъ до насъ его милость панъ полковникъ нѣжинскій, доносячи что вашмость жаднихъ по указу імператорского священнѣйшого величества на погорѣлую Кіевопечерскую церковъ

[a] В копії написано – "укоененъе".

грошей, подлугъ диспозиціи покойного ясневелможного пана гетмана Скоропадского на вашмость означенныхъ, не выстатчаете, за що мы вашмости, яко волѣ и указу покойного рейментара нашего противящихся, не позволяемъ, такъ пилно приказуемъ, абысте безъ найменшой спреки и остановки назначенную всякъ отъ себе квоту, опредѣленнымъ до того збору отъ его милости полковника нѣжинского коммисарамъ, выплачивалъ, пилно мѣти хочемъ и приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, генваря 16 дня, 1723 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 10. Копія.

№ 184

1723, січня 21. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження прав Євфимії Нащинської та Марії Сухининої на грунти, конфісковані у мазепинців Красноперича і Дороша, із звільненням Нащинської від претензій Марії Красноперичівни

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказный гетманъ з старшиною енеральною Павелъ Полуботокъ.

Пану полковниковѣ теперъ наказному, а впредъ совершенному полтавскому, пп: старшинѣ полковой тамошней, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, симъ нашимъ одкритимъ вѣдомо чинимъ писаніемъ, и недавно перед симъ, будучи тутъ в Глуховѣ, Марія Красноперичовна, жона Федора Коростовца, жителя полтавского, прекладала намъ чрез супплѣку свою, что покойные Климъ Нащинскій[132], обозний, и Василь Сухина[133], асаулъ, полковые полтавские, кгрунта еи отческіе, на Коломацѣ[134] и Орчику[135] будучіе, а при них и пчолъ двѣстѣ двадцятъ, завладѣли не по надлежателству, которые пчоли же, по баталлѣи Полтавской будто инный кто, а не муж еи вибилъ, мужа еи принуждено за тое платитис, чого ради сѣмъ десят пчолъ у него взято, якобы неслушне, и паней Нащинской отдано. Прето такъ бы кгрунтовъ оставшіеся нынѣ жони ихъ, именно панѣ Евфимія Нащинская обозная и Марія Сухинина асаулина, ей уступили, і по якомъ еи чолобитю любо виданъ былъ з Канцелляріи Войсковой Енералной таковый нашъ указ, дабы во всемъ скаржачую обжалованная сторона успокоила; однакъ поневаж за прибытіемъ своимъ в Глуховъ панѣ Нащинская обозная з п: асаулиною Сухининою обявила намъ на предречоные кгрунта Красноперичовскіе и Дорошовскіе его свѣтлости господина фелтмаршала и многих ординовъ кавалера князя Александра Даниловича Меншикова два листи, еденъ под Полтавою, а другій в Гадячомъ виданные, и покойного ясневелможного его милости пана гетмана Скоропадского унѣверсалъ, а о пчолах декрет полковый, також узнане

его м*илост*и пана Якова Лизогуба, бунчучного войскового енер*а*лного, в которы*х* крѣпостяхъ виражае*тся* тое, и*ж*бы поко*йн*ымъ Нащинскому обозному и Сухому асауловѣ всѣми грунта*ми* изм*ѣ*нниковъ Крас*н*оперича[136] и Дороша[137] вѣчними часи владѣтъ безперепонно, пчолъ за*с* сѣмъдеся*т* улювъ Судомъ наказано у мужа помянуто*й* Красноперичовни взяти, гдижъ довело*с* же онъ пчоли в кгрунтахъ Красноперичовски*х* уже обозному Нащинскому и асауловѣ Сухому о*дданих* побилъ и медъ попродалъ, теди узнавши еи, Красноперичовни Коростовцевой, неправое челобите уволняе*мъ* па*н*ю Нащи*н*скую о*д* плаченя за взятіе у Коростовця пчоли, и о*д* неслушной юи и Сухининой асаулиной Красноперичовною затѣянной тур*б*аціи, пилно варуючи, абы впредъ она и нѣхто з сро*д*никовъ еи, нѣ самы*х* паней Нащинской обозной и асаулиной Сухининой, нѣ пото*м*ковъ ихъ, о пре*д*речоные кгрунта Красноперичовские, и о пчоли тур*б*овать не важилас по*д* неопустного до Ска*р*бу Войскового имъ плаченя штрафа, оны за*с*, п: Нащинская и Сухинина, мѣютъ Красноперичовскими и Дорошувскими кгрунтами споко*йн*е владѣти по пре*ж*нему по*д*лугъ мененны*х* свѣтлѣйшо*го* кня*з*я листовъ, мы помянутые всѣ мунѣмента и права при очной ставцѣ и контроверсіи, якъ пп: Нащинской и Сухининой, такъ и менено*го* Федора Коростовца Судомъ Войсковы*м*ъ Енер[альнымъ] разсмо*т*рѣвши, и рейменто*р*ского унѣверсалу пре*д*лагаемъ, чого ради имъ и сее о*т*вор*ч*астое писаніе вмѣсто декрету Войскового Суду з Войсковой Енералной Канцелляріи при войсковой печати видано.

В Глуховѣ, генвара 21. Року 1723.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 615. – Арк. 7-7 зв. Копія.

№ 185

1723, січня 21. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо ремонту гетьманських Погарської і Бакланської гребель жителями ратушних сіл Мглина, Баклані та Погара

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказный гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботокъ.

Панамъ сотникамъ погарскому и мглинскому зъ ихъ урядами симъ нашимъ одкрити*м* ознаймуемъ писаниемъ, ижъ, будучи тутъ в Глуховѣ, Леонъ Илопотовский[a], дозорца бакланскій, прекладалъ намъ, что о*т* бывшаго великово*д*дя греблямъ Погарской и Бакланской немалое учинилося зопсование, и для того млины, на оны*х* будучие, нео*т*теперъ уже не мелятъ, а поневе*ж* прежде сего тые гребли, з котори*х* и на гетманскій дворъ приходы розмѣровые взимаютъ,

[a] Має бути – "Клопотовский".

оправляемы были *об*ще людми сотенными, з тыхъ мѣръ и теперъ для по*д*чиненья оны*х* гребелъ, именно до Бакланской, сотни Мглинская и Бакланская мѣскими селами потребнои деревни числомъ брусовъ пятдесятъ, палей засъ сотце, а до Погарской греблѣ сотня Погарская тако*ж* ратушными селами приспособили брусовъ тритцатъ, палей тежъ сотце, и якъ належитъ тые гребли пооправляли по прежнему, тако*ж* и пп: державцы, хто на ты*х* же гребляхъ имѣетъ свои млины, подобающое подлугъ пропорциі владѣния своего учинили бы в то*м* бе*з* о*т*мовы вспоможение, упоминаемъ.

Данъ в Глуховѣ, генваря 21. Року 1723.

Звышъменованый полковникъ и наказний гетманъ, рукою власною.

Енералный писаръ Семенъ Савичъ.

Василей Жураковскій, асаулъ енералный.

Яковъ Лизогубъ, енералный бунчучный[a].

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 11269. – Арк. 4. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 12. Копія.

№ 186

1723, січня 21. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Чернігівський полк щодо забезпечення охочепіхотних та інших призначених в похід козаків грошима і провіантом

Ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ пану полковниковѣ наказному чернѣговскому, панамъ сотникамъ и панамъ державцамъ, маетности свои въ томъ полку мѣючимъ, а также и дозорци шептаковскому, ижъ по указу его імператорского пресвѣтлого величества назначено товариству охочопѣхотному зъ прочиими камендерованнимы козаками малороссійскіми до службы Войсковой въ походъ Низовий слѣдовати, которимъ, яко надлежитъ на тую дорогу видать гроши и провѣянтъ для пропитанія, такъ абы панъ полковникъ наказній черниговскій стоящимъ въ полку тамошнымъ сердюкамъ, а дозорца шептаковскій зъ селъ волости Шептаковской, сколко онихъ тамъ найдуется, каждому товаришу на оденъ мѣсяцъ грошми по полчварта золотого, а на другий провѣянтомъ, спорядивши на пяти человѣка по возку, зъ придаткомъ сокиръ, заступовъ и протчіего по давномъ обыкновенію зобрати и виготовити, зъ тихъ квартиръ, где стоятъ заразъ, безъ замедленія старалися, а зобравши и спорядивши, все тое держати въ цѣлости до далшого указу, которій когда впередъ зайдетъ, то жебы всѣ тіе гроши и провіянтъ зъ возами и протчіимъ тотчасъ

[a] Перед підписами зазначено "на подлинномъ подписано тако", після підписів у колі написано "мѣсто печати".

могло быти, куда надлежитъ, роздано и распоряжено, пилно приказуемъ, а докладаемъ и тое, ижъ бы конямъ сердюцкимъ, которіе подъ возками будутъ, теперъ для подкормленя онихъ зъ квартиръ, имъ надлежащихъ, выдано овса на полмѣсяца въ сутки по кгарцу.

Данъ въ Глуховѣ, генваря 21 дня, 1723 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 11. Копія.

№ 187

1723, січня 21. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення дозорці гетьманських млинів в Лубенському полку Якову Андрійовичу провести ревізію млинових прибутків, належних на гетьманську булаву

Ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ его милости пану полковниковѣ лубенскому, всей его полковой пп: старшинѣ и кождому, кому о томъ надлежитъ вѣдати, ижъ яко за живота покойного его милости пана гетмана Скоропадского млинами, въ полку Лубенскомъ на дворъ Гетманскій належними, и всякими зъ нихъ приходами, завѣдовалъ п: Яковъ Андреевичъ, товаришъ войсковій, такъ и теперъ, и мы ему тую функцію поручаючи, чрезъ сей нашъ унѣверсалъ приказали, абы всѣ помянутіе млини, въ полку тамошнемъ на булаву Гетманскую[a] приналежніе, обехалъ и що въ нихъ розмѣровихъ приходовъ въ сборѣ есть, такожъ зо всѣхъ ли поколѣщину за минувшій 1722 годъ побрано, и хто що отдалъ, и чого не отдано, обо всемъ томъ обстоятелную учинилъ ревѣзію, и оную ревѣзію исправивши, о томъ особливіе реестра присилалъ въ Глуховъ, въ чомъ ему, пану Якову, нихто жадного препятія и трудности чинити не мѣетъ, упоминаемъ.

Данъ въ Глуховѣ, генвар[я] 21 дня, року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 13. Копія.

---

[a] В копії написано – "Гетманскомъ".

№ 188

1723, січня 23. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини прилуцькому полковникові розсудити справу про побиття військовим товаришем Якимом Горленком прилуцького полкового комісара Дмитра Івановича

До полковника прилуцкого.

Супплѣковалъ до насъ п: Дмитро Івановичъ, комміссаръ полковый прилуцкий, ускаржаючись на пана Якима Горленка, товариша войскового, якобы онъ его, напавши в церквѣ, побилъ пред Праздникомъ Богоявленским, чого ради мененный Дмитро Івановичъ просилъ у насъ з его, п[ана] Якима Горленка, судной справедливости. Теди, яко намъ надлежит вѣдати первей, для якой причини помянутий п: Якимъ оного комміссара побилъ, такъ пишемъ о томъ до в[ашей] милости пана, предлагаемъ, хоти в[аша] м[илость] панъ, призвавши пред себе п: Якима Горленка, о томъ побои роспитати, и ким надлежатиметъ праведно розискати, и намъ учинити извѣстно, а если сторони обидвѣ будутъ склонни, то тамъ и погодити онихъ позволяемъ.

З Глух[ова], януар[ия] 23, 1723 року.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 127. – Арк. 15. Копія.

№ 189

1723, січня 24. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення комісарам Дорофійовичу, Тарасевичу і Максимовичу розгляду справи між Валкевичами і Плотною щодо слободки Піщанки

Слухана была тутъ справа на Судѣ Войсковомъ Енералномъ по жалобѣ п: Алексѣевой Плотной, будто бы панове Валкевичи одъ слободки отдаляютъ и витискаютъ напрасно и безъ документовъ, а обявила въ челомъбитной тое, что тая слободка заведена и поселена въ волномъ кгрунтѣ, на Судѣ зась Енералномъ предлагала: же прежде вступу пановъ Валкевичовъ до того кгрунту она куплю тамъ имѣетъ и тотъ кгрунтъ власний ей есть, да к тому жъ якобы сего уже году привлекано еи предъ Судъ полковий на майстратъ, где що сужено и писано она того не знаетъ, такожъ слобожанъ, о якихъ споръ ходитъ, будто панове Валкевичи собою велѣли, забивши въ колодки, запровадить до вязеня въ Стародубъ. А панъ Валкевичъ въ отвѣтѣ своемъ обявилъ, что помянутий кгрунтъ, прозиваемий Веребіовскій, въ которомъ слободка Пещанка осажена,

не естъ волний, але зъдавна селу Пантусеву въвесь, сколко оного есть въ ограниченю, зъ лѣсомъ, боромъ, изъ землею прислушаетъ, а во владеніе панамъ Валкевичамъ дойшолъ по купчихъ правахъ, и на все тое подлинніе суть на писмахъ доказателства, и уже той кгрунтъ унѣверсалами покойного пана гетмана Скоропадского, а по по унѣверсалахъ и монаршею жалованною грамотою имъ, панамъ Валкевичамъ, во владеніе утвержденъ есть, къ тому же предложилъ панъ Валкевичъ, что другими гетманскими указами (:кромѣ унѣверсаловъ:) еще самому Плотному одъ тоей слободки и отъ вступу до того Веребіовского кгрунту одказано: и о томъ кгрунтѣ были розиски, по которыхъ и самой уже п: Плотной одъ того кгрунту одказовано, да и п: Плотной на Суду Полковому не привлекано, але сама она доброволне подала супплѣку въ Судъ Полковий и просила росправи, и въ томъ слался панъ Валкевичъ на власную еи супплѣку и на декретъ, изъ Суду Полкового виданний, да и слобожане не отъ пановъ Валкевичовъ, але одъ пана полковника наказного, по унѣверсалу нашомъ, за ослушаніе зисковани были въ Стародубъ. Яко прето, по предложенъю обоихъ сторонъ прислано къ намъ зъ Суду Енералного доношеніе за подписаніемъ руки пана Івана Пироцкого зъ товарищи, что п: Плотная требуетъ розиску, а по розиску, когда доведется оной одъ слободки одступитися, [ч]тобы строенію тамъ, при слободцѣ, одъ еи учиненному, слушний учинился шацунокъ, понеже першій шацунокъ чиненъ ей якобы зъ обыд[о]ю, зъ тихъ мѣръ все тое дѣло полѣцаемъ вашмостемъ и приказуемъ, абысте вашмости зъ прису[т]ствіемъ пана полковника наказного стародубовского жалобу и отвѣтъ разсмотрѣли, чія будетъ въ томъ правда и права достовѣрнѣйшіе и крѣпчайшіе покажутся, при томъ слободку заховати и кгрунту владеніе чрезъ декреталное одъ себе узнанъе потвердити, безъ продолженія и понаровки, а при ошацованъю строенія при слободцѣ, по прошенію паней Плотной, не оставте вашмости и о шкодѣ, одъ слободки въ томъ кгрунтѣ ставшойся, уважити, и кгдижъ тое розискомъ (:якъ панъ Валкевичъ донеслъ:), прежде сего учиненнимъ, яко жъ и освидѣтелствовано и зъданъемъ судовимъ уконфирмовано, а барзѣй тимъ узнанъемъ и конченное мѣете учинити разсмотрѣніе, и если тотъ кгрунтъ Веребіовскій есть волний, и если купила оной панѣ Плотная, прежде нежели до оного панове Валкевичи почали вступъ имѣти, и покажетъ на тие купчіе урядовіе писма, то жалобливой одъ слободки отдаляти нѣ для чого. Если жъ оний кгрунтъ не есть волний, [а] Пантусовскій, и по купчому праву дойшолъ до владѣнія панамъ Валкевичамъ, и на тое все писменніе крѣпости будутъ, такожъ розиски и унѣверсали на тое жъ обявлятся, и если тая слободка есть внутрѣ граничною кгрунту окружностью подлугъ писемъ, то слободку при державцахъ кгрунту заховати [и] утвердити, строенію зась п: Плотной, въ гребелцѣ и въ дворцѣ обрѣтаючомуся, учинити слушний шацунокъ, и велѣте за тое приняти гроши безъ противности, о сіе жадаемъ и зичимъ при томъ вашмостемъ доброго отъ Господа Бога здоровя.

Зъ Глухова, інвар[я] 24 д[ня], року 1723.

Наприкінці зазначено: При семъ листу писана цедула за рукою наказного гетмана.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 14-15. Копія.

№ 190

1723, січня 24. Глухів – Наказ Павла Полуботка стародубському наказному полковникові у справі між Валкевичами і Плотною щодо слободки Піщанки, дорученої для розгляду комісарам Дорофійовичу, Тарасевичу і Максимовичу

Справу пановъ Валкевичовъ, о слободку Пещанку, заводную зъ п: Плотною, полѣцилисмо чрезъ пространний нашъ указъ, котораго копія тутъже прилагается, пп Дорофѣевичу, Тарасевичу и Максимовичу крайне по документахъ писменнихъ разсмотрити и укончити, до чого и вашмость будь притоменъ, жадаемъ, а якъ оний заводъ окончите вашмости, тое сторонѣ потребуючой для предбудущого покоя за руками и печатми мѣете на писмѣ декретомъ выдати, да при томъ предложилъ намъ панъ Валкевичъ, что въ кгрунтѣ ихъ Веребіовскомъ Пантусовскомъ Андрий Демяненко, житель стародубовскій, мѣючи частку отчины, бортнихъ килко десятъ деревъ, за шинковый долгъ одъ человѣка Пантусовского жъ, во владѣніи его завислой, продалъ будто предречонной паней Плотной, и далъ купчую минувшого 1722 году мѣсяца декавр[ия] за своею рукою написанную, а панъ Валкевичъ на улику тоей продажи и куплѣ презентовалъ признатъе священника пятовского, въ которомъ явствуетъ, что торгъ былъ о тихъ деревахъ бортнихъ сего уже 1723 году настоящаго мѣсяца, іануар[ия] 8 числа, и то уже по посланю декрету и особливаго вашмости указу къ нему, Демяновичу, чтобъ продаватися не важился, писанного прежде торгу, о чемъ такожъ разсмотрите вы обще зъ панами коммисарами, и если тіе дерева бортніе найду[ю]тся въ кгрунтѣ пановъ Валкевичовъ, то должніе[a] оны, яко кгрунту державци, одложити гроши, такою цѣною, въ якой тому Демяненку оная отчина одъ Пантусовского досталася, о чомъ мы особливо и до пп: коммисаровъ писалисмо.

Данъ въ Глуховѣ, іануар[ия] 24 дня, року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 16. Копія.

[a] В копії написано “ближніе”.

№ 191

1723, січня 26. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини N- полковникові щодо порядку здійснення судочинства в його полку та надання відомостей про вирішення судових справ, які згідно відправлених раніше наказів було покладено на розгляд полкового суду

По супплѣкамъ одъ обивателей полку Н, намъ подаваннихъ, многократне писалисмо [вашмилости...][а], пред[лаг]аючи справи, въ нихъ вираженніе, ему самому до разсмотренія, или дабы оніе тамъ на судѣ Полковомъ были розысканы, въ сущую правду вершени и писанними декретами успокоени, а що по тому учинится, о томъ бы [вашмилость] давалъ намъ вѣдати, але жадного, по сѣю пору, вершени[б] яковимъ образомъ помянутые дѣла челобитческіе, или нѣтъ, не мѣемъ извѣстія, а тутъ въ Глуховѣ тые же супплѣканти повторе и потрете, послѣ отправи являючися, [хотячи] укончення своего заводу, до насъ з супплѣками удаются, з того намъ особливое удивленіе происходитъ, а по полученіи милостивого его імператорского пресвѣтлого величества изъ Высокоправителствующого Сената указу, якъ и въ полкъ Н ... унѣверсаломъ писалисмо зъ прилогомъ екстракта оного указу, абы обивателѣ того полку первей у нижнихъ судахъ, яко то градскихъ, сотеннихъ и полковихъ, заводніе точили[в] справи, и если бы онихъ тамъ для якихъ перепоннихъ причинъ и обстоятелствъ неудобно было вершити, то бы въ ту пору ..., зъ свѣдителствомъ чого ради[г] тее такъ сталося, супплѣкуючую и обжалованную сторону[д] къ намъ одправовалъ въ Глуховъ, и іхъ заводу изслѣдованіе присилалъ на писмѣ за руками старшинскими и своею справленное, но и до того всего, якъ видимъ, во исполненіе [...] и старшина тамошняя донинѣ не приходитъ, того ради тое и не похваляемъ [вашмилости] и чрезъ сей листъ нашъ упоминаемъ и приказуемъ пилно, абы [вашмилость] и старшина полку Н въ предречонихъ супплѣчнихъ дѣлахъ такъ прилѣжно и радѣтелно справовалъся, якъ указъ, въ помянутомъ екстрактѣ и унѣверсалѣ нашемъ описаннихъ, повелѣваетъ[е], ижъ бы нихто сюда въ Глуховъ до Суду Енер[алного] не удавалъся, поколя тамъ первей у низшыхъ судовъ и у полкового справа его, чи то на руку его жъ полезно, чили противно, рѣшенна не будетъ, и хочай бы хто судомъ тамошнимъ не конте[нту]ючися и зийшолъ зъ оного безъ росправы, аппелюючи сюда къ Суду Енеральному[є], однакъ мѣете ... дѣло его и другой сторони

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] Після даного слова в копії йде зайве за контекстом і очевидно неправильно прочитане копіїстом слово "листу".

[в] В копії написано – "точной".

[г] В копії написано – "рати".

[д] В копії написано – "сторонъ".

[е] В копії написано – "повелѣваемъ".

[є] В копії написано – "Енералного".

все по ислѣдованію надлежащимъ въ конецъ судомъ и порядкомъ привести, по самой истиннѣ и оное декретомъ писменнимъ за подписаніемъ рукъ судящихъ и притисненемъ печати для свѣдителства и далшой твердости потребуючой сторонѣ укрѣпити: чтобъ за неучинене нѣякого рѣшенія и управи самъ [вашмилость] зъ судящими не былъ сюда призиванъ для отвѣтствія сего и прежде отправленнихъ указовъ нашихъ въ штрафѣ и въ наказаніи не оставалъся бъ; тутъже и взглядомъ вишеписаннихъ чолобитскихъ справъ, которіе до Суду Полкового тамошнего для разсмотренія и укончанія отсюду при указахъ нашихъ отправлени, приказуемъ пилно, абысте [вашмилость] присилалъ до насъ обстоятелное извѣстіе, якимъ образомъ и порядкомъ оніе тамъ вершени зостали, и если еще ни то для якихъ препятствій и свершено, понеже намъ тутъ въ Енералной Канцелляріи тое вѣдати и в запѣскахъ имѣти для предречонихъ причинъ и для всякого случаю потреба, обявляемъ.

Въ Глуховѣ, генвар[я] 26, въ року 1723.

Зичливіе пріятелѣ ...[a]

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 17-17 зв. Копія.

№ 192

1723, січня 29. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини новомлинському сотникові щодо можливих умов постачання провіанту солдатам глухівського полка полковника Бальцера

Нашъ зичливій пріятелю, пане сотнику новомлинский.

Гварнѣзону глуховского полку салдатского господинъ полковникъ Балцеровъ требовалъ до насъ того, абы салдатамъ его з тихъ квартеръ, на яких они консистенцію мѣютъ, любъ самимъ провіантомъ, любъ грошми по копѣ за порцію обыватели вистатчали. Теди мы, по тому сей листъ нашъ до в[ашей] милости пишучи, предлагаемъ, абысь в[аша] милост обывателемъ Сотнѣ своей обявилъ, жебы они по требованію помянутого господина полковника консистентомъ своимъ, чи то самый провѣантъ указный на порцію оддали, чили за провіантъ денгами по копѣ на мѣсяцъ, якъ хто похочетъ, видавали. За тимъ зичимъ в[ашей] милости доброго здоровя.

В Глух[овѣ], генвар[я] 29. Року 1723.

В[ашей] милости зичливіе пріятели.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 844. – Арк. 3. Копія.

---

[a] Перед підписом написано "У подлинномъ подписалися".

№ 193

1723, січня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження Лаврентія Микитича обозним Полтавського полку

По титлѣ.

Пану полковниковѣ полтавскому, теперъ наказному, а впредъ совершенному, пп: старшинѣ полковой, сотникамъ зъ атаманею и прочіими урядникамы, и всему полку того товариству, и каждому, кому о томъ вѣдаты надлежитъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ презентовалъ намъ панъ Лаврентий Никитичъ[138], бывший асаулъ полковій полтавскій, листомъ откритимъ покойного пана Івана Черняка, полковника полтавского, за согласнимъ въсей старшины и товариства, на каналномъ дѣлѣ з нимъ будучихъ, вотами изобраніемъ на урядъ обозничества полкового ему, п: Лаврентію данной, и просилъ нашего потвердителного на той урядъ себѣ зъ Войсковой Енералной Канцелляріи унѣверсалу; мы прето подлугъ помянутого листа покойного пана полковника полтавского на тое соизволивши, зъважаючи, дабы болшъ той урядъ обозничества въ полку Полтавскомъ, особливе под нинѣшное тревожное время, въ вакансѣ не зоставалъ, яко велѣлисмо пану Никитичу за согласіемъ и сношеніемъ зъ его милостю господиномъ брегадиромъ Веляминовимъ, тутъ въ Глуховѣ, при резиденціи Гетманской належащую на вѣрность его імператорскому пресвѣтлому величеству виконати въ церквѣ присягу, такъ и сей нашъ зъ Войсковой Енералной Канцеллярііи унѣверсалъ въ конфирмацію того обознического уряду видали, зачимъ абы пп: старшина полковая, сотники зъо всѣми урядниками, и все старшое и меншое товариство, вѣдаючи о таковой волѣ нашой, ему, пану Лаврину Никитичу, обозному полковому полтавскому, яко первѣйшому между старшиною полковою особѣ, пристойное отдавали пошановане, и в случаючихся полковихъ дѣлахъ належитое отдавали повиновеніе, онъ тожъ, панъ обозный полковой полтавскій, обходително зо всѣми тамошними полчанами, а барзѣй зъ пп: полковою старшиною уцчиво поступаючи, долженъ будетъ въ войсковихъ услугахъ вѣрно и радѣтелно управоватися, подлугъ своего званія.

Данъ въ Войсковой енералной Канцеллярііи, генвар[я] 30 въ року 1723.

Вишъменованний полковникъ и наказной гетманъ, рукою власною

Войсковый енералный писаръ Семенъ Савичъ.

Енералный асаулъ Василий Жураковский.

Енералный бунчучный Іаковъ Лизогубъ[а].

На початку має заголовок: Унѣверсалъ виданъ на урядъ обозничества полтавского п: Лаврину Никитичу.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 664. – Арк. 3 зв. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 19-19 зв. Копія.

[а] Після підписів зазначено "Мѣсце печати".

№ 194

1723, січня 30. Глухів – Подорожній лист Павла Полуботка і генеральної старшини на провезення до Москви Дмитру Горленкові з його дому їстівних припасів і напоїв

По титлѣ.

Его жъ імператорского священнѣйшого величества почтеннимъ іхъ милостемъ господамъ воеводамъ, оберъ-комендантамъ, лантратамъ, секретарямъ, камериламъ, бурмистрамъ, коммисарамъ и протчіимъ началнимъ и подначалнимъ въ городахъ и селахъ великороссійскихъ[a] обрѣтаючимъся людемъ, тутъже старшинѣ рейменту гетманского, и кождому, кому о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ подорожнимъ листомъ: ижъ до пана Димитрія Горленка, по указу імператорского пресвѣтлого величества въ великомъ градѣ Москвѣ пребиваючого, посилаются зъ Малой Россіи от домовихъ его истние и питние припаси, зачимъ абы везде въ томъ пути свободний пропускъ помянутимъ припасамъ безъ задержанія и трудности чиненъ, великороссійскимъ особамъ указомъ імператорского величества предлагаем, а старшинѣ малороссійской приказуемъ.

Въ Глуховѣ, генваря 30, року 1723.

Нижче зазначено: Подписъ рукъ его милости пана полковника и наказного гетмана зъ старшиною енералною при войсковой печати.

На початку має назву: Подорожний листъ виданъ въ Москву о добровольномъ пропуску истнихъ и питнихъ припасовъ, которіе посилаются отъ домовихъ до пана Димитрія Горленка.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 18. Копія.

---

[a] В копії написано – "великороссійскимъ".

№ 195

1723, січня 31. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини стародубському наказному полковникові Петру Корецькому та іншим полчанам розсудити справи Стефана Кголембіовського з полковим сотником Іваном Чарнолуцьким, а також розглянути інші справи

Вамъ[а], п: Петру Корецкому, наказному полковниковѣ стародубовскому, пану Семену Березовскому, Афанасію [Е]симонтовскому, Василію Завадовскому, Григорію Скоруппѣ, Стефану Максимовичу обявляемъ, ижъ панъ Стефанъ Кголембовскій, товаришъ Полку Стародубовского, мѣючи справу свою въ рознихъ претенсіяхъ зъ паномъ Іваномъ Чарнолуцкимъ[139], сотникомъ полковимъ стародубовскимъ, заводную, и по сей часъ совершенно не укончанную, просилъ насъ, жебысмо велѣли тутъ передъ Судомъ Войсковимъ Енералнимъ въ томъ ихъ конечно расправити; ми прето, хотячи, жебы тамъ въ Стародубѣ безъ болшой турбаціи обохъ сторонъ тая справа разъсужденіемъ ...[б] была разсмотрена и общимъ совѣтомъ и узнаніемъ права децѣдована, полѣцаемъ оную ... од початку всего ихъ заводу, по предложенію зъ обохъ сторонъ самою сущою безъпорочною правд[о]ю фундаментално изслѣдовати, а по изслѣдованію, чия въ томъ будетъ вина, чия зась правда, достатечное ... приложили отъ себе мнителство, на чомъ якая сторона переставати, и чимъ кончено[в] контентоватися должна. Если жъ по тому можна будетъ жалобливого и отвѣтуючого до крайнего привести помѣркованя, то и писма для[г] въ предъ будущого успокоенія при собственно ручнихъ ихъ роспискахъ обомъ сторона ... подавати, ежели же тамъ ихъ вашимъ разсужденіемъ успокоити невозможна, то изслѣдованіе, и при томъ свое узнанъе, за руками до насъ присилайте, а мы по тому з апп[е]ляціею обоихъ[д] сторонъ прикажемъ тутъ передъ судомъ Войсковимъ Енералнимъ всего дѣла слухати, и, якъ надлежатиметъ, оное укончити, да при томъ изслѣдованіи дѣло атамана кневицкого и козаковъ душкинскихъ, на его жъ пана Чарнолуцкого жалуючихся ... и если возможна, якъ слушность кажетъ, подобающою росправою тимъ окончите, жадаемъ и приказуемъ, а поневажъ онъже, п: Голембовскій, просилъ и тое, жебы ... же разсмотреніемъ и заводъ его зъ п: Даровскою, бывшою господаркою двору Гетманского, точачийся, былъ помѣрковань, теды мѣете еѣ, п: Даровскую, призвати и о томъ заводѣ допросити, а по допросѣ дѣло ихъ

[а] В копії документ починається словами "Унѣверсалъ виданъ Вамъ ...", але перші два слова очевидно винесені на початок копіїстом механічно, оскільки початково напевне становили на документі примітку про те що даний наказ був переданий адресатам, що вказує на те, що копіїст переписував зазначений документ з копії Генеральної канцелярії.

[б] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[в] В копії написано – "конечно".

[г] В копії написано – "даю".

[д] В копії написано – "от насъ".

заводное слушнимъ разсужденіемъ, ежели къ тому не будетъ якого трудного препятія, разрѣшити и успокоити, жадаемъ.

Данъ зъ Глухова, іануар[ия] 31. Въ року 1723.

Нижче зазначено: подписъ рукъ … его милости пана полковника чер[ниговского] и наказного гетмана, и старшини енералной, при войсковой печати, листъ во всѣ полки малороссійскіе писанъ о судахъ[a].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 20-20 зв. Копія.

№ 196

1723, січня 31. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження Тихона Никифоровича понорницьким сотником

Его імператорского величества Войска Запорожского полъковникъ чернѣговский і наказний гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботокъ.

Всѣмъ обще і кождому зособна, кому о семъ видати потребно, а особливо пану полковниковѣ на сей час наказному чернѣговскому, пп: старшинѣ полковой, сотникомъ, атаманѣ городовой і селской і всему того ж Полку Чернѣговского товариству ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, поневажъ товариство Сотнѣ Понорницкой, не мѣючи в Сотнѣ своей по смерти пана Никифора Савенка[140] совершеного сотника, ізбрали соби за господара по войсковомъ обикновению волними голосами сына его, пана Тихона Никифоровича[141], теди и ми, знаючи его того уряду бити годного і в отправленю сотенних порядковъ способного, яко велѣлисмо ему на вирность императорскому[6] пресвѣтлому величеству тут в Глухови указную в Церкви виконати присягу, такъ его ж пана Тихона Никифоровича на том сотництва Понорницкого урядѣ симъ утверждаючи унѣверсаломъ, мѣти хочемъ и приказуемъ, аби атаманы Сотнѣ Понорницкой зо всѣми старшимъ и меншимъ тоей же Сотнѣ товариствомъ ему пану Тихону Никифоровичу, новопоставленому сотникови, яко своему началнику, при подобаючом почитании належитое во всемъ отдавали послушенство, а онъ, панъ сотник, долженъ взаемне любовне зо всѣми сотнянами имити обхождение, і добрих всегда миловати, а проступних по расмотрению вини пристойно карати.

Данъ в Глухови, з Войсковой Енералной Канцелярии, при печати войсковой, генваря 31 д[ня], 1723 року.

Звишъименований полковникъ и наказний гетманъ.

Іванъ Чарнишъ, судия енералний.

Василій Жураковъскій, асаулъ генералній.

Яковъ Лизогубъ, енералній бунчучній.

---

[a] Так у копії, цей документ звичайно адресувався лише в Стародубський полк.

[6] В копії написано “імператорского”.

К сей копіи в мѣсто Тихона Никифоровича, сотника понурницкого по его желанию писар сотенний, Яско Илейко, подписался, а подленій к себе принялъ

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 4830. – Арк. 26. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 664. – Арк. 4. Копія з датою 11 січня 1723 року.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 6. Копія з датою 11 січня 1723 року.

№ 197

1723, січня 31. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини N-полковникові про виправлення з N-полку зведеного загону козаків в похід до фортеці Святого Хреста

По титлѣ.

Посланы передъ симъ во всѣ полки Малороссійскіе, а такъже и в полкъ ...[а] пана двокротніе наши указы зъ доволнимъ предложеніемъ и упомненъемъ, дабы подлугъ опредѣленія, сколко зъ которого Полку назначено, козаки саміе виборніе къ 13 числу сего ж мєсяца іануарія зъ слушними над собою коммендѣрами и зо всѣмъ военнимъ и харчовымъ запасомъ до походу къ фортеци Святого Креста были готови, для того что въ іменномъ его імператорского пресвѣтлого величества указѣ, о поготовости въ тот походъ присланномъ, велено дабы войско Малороссійское могло маршомъ своимъ поспѣть до помянутой фортеци въ мѣсяцѣ мартѣ, надѣемъся[б] что по тихъ указахъ товариство Полку ... пана зо всѣмъ до походу есть готово, а нинѣ получили мы зъ Коллегіи Малороссійской промеморію, въ которой обявлено, ижъ бы до того походу къ крѣпости Святого Креста коммендѣрованное зъ Полковъ Малороссійскихъ товариство по высшеозначенномъ імператорского величества указу, въ семъ немедленномъ времени слѣдовало, зъ тѣхъ мѣръ, хоти ... панъ заразъ по полученіи сего листа нашого назначенное товариство Полку своего при надлежащихъ коммендѣрахъ зо всѣмъ приборомъ подлугъ посланнихъ перед симъ од насъ унѣверсаловъ[в] до указног[о] походу виправляти безъ жадного замедленія, а именно вишла [б] въ маршъ[г] тая команда надходящого мєсяца февр[аля] 10 непремѣнно, иж бы въ томъ інтересу імператорского величества не учинилося яковое остановленіе[д], когда зас зъ домовъ Полку ... пана товариство виступлят, то мѣешъ ... панъ, чи то коммендѣромъ над ними опредѣленнимъ, чили асауламъ полковимъ, онихъ со всякимъ обстоятелствомъ осмотрѣти и зревидовати, жебы между нимы все

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.
[б] В копії написано – "надѣтъся".
[в] В копії написано – "унѣверсаломъ".
[г] В копії написано – "мартъ".
[д] В копії написано – "установленіе".

люде были среднего вѣку, и немолодіи, и нестаріи, такожъ мѣлъ бы всякъ оруже доброе и справное, пороху и кулъ з потребу и въ весъ до того походу належачий приборъ[a], якъ перед симъ въ посланнихъ нашихъ пространнихъ указахъ изображено; а же тая виправа под комендою его милости пана полковника лубенского будетъ слѣдовати, то бы всякъ от полку своего коммендѣръ до его милости пана полковника лубенского въ томъ походѣ, о чомъ потреба указоватиметъ, описовалися, а онъ, панъ полковникъ лубенский, во всемъ до его милости пана полковника миргородского реферовватися мѣетъ, понеже указомъ імператорского пресвѣтлого величества нинѣшную комманду его милости пану полковнику миргородскому до назначенного мѣстца провадити велено, предлагаемъ.

З Глух[ова], генвар[я] 31, 1723 року.

Нижче зазначено: Подписъ рукъ его милости пана полковника чер[ниговского] и наказного гетмана, и старшини енералной, при войсковой печати.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 21-21 зв. Копія.

№ 198

1723, січня 31. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини у Чернігівський полк щодо завершення збору грошей з старшини та заможних козаків і міщан на реставрацію постраждалої від пожежі Києво-Печерської лаври

По титлѣ.

Пану судіи полковому чернѣговскому и наказному на сей часъ полковникови тамошному, пп: старшинѣ полковой, и всему знатному полку Чернѣговског[о] товариству, паномъ сотникомъ з старшиною ихъ сотенною, а зособна панамъ товариству бунчуковому и протчіимъ панамъ державцамъ, под протекціею Гетманскою зостаючимъ, у полку Чернѣговском мѣшканъе и маетности свои мѣючимъ, такъже пану войтовѣ чернѣговскому з майстратомъ и всей обще старшинѣ того же полку городовой: березинской, менской и сосницкой, ознаймуемъ симъ нашимъ универсаломъ, еще въ прошломъ 1721 году принесена зостала монаршая его імператорского пресвѣтлого величества грамота у покойного ясневелможного его милости пана гетмана Скоропадского, з такимъ указомъ, жебы для реставраціи погорѣлой церкви Печерской Кіевской зложена и вистатчена была з Украини от всей старшинѣ малороссійской и знатного товариства (:кромѣ рядовихъ козаковъ:) певная грошей квота, по яком грамотномъ указу, а по опредѣленію покойного пана гетмана, учинилося того жъ часу на всѣ полки реймента

[a] В копії написано – "приподъ".

Гетманского расположене, сколко з якого полку довелося, такъ от старшини полковой и знатного товариства, яко от урядниковъ сотенних и протчиихъ обывателей, купеческими гандлями и другимы торговими промислами бавлячихся, тоей окладной суммы выстатчити, и по тому расположенію въ іннихъ полкахъ означенная сумма стала уже в зборъ, а любо въ томже году былъ и до полку Чернѣговског[о] его же гетманскій указъ о зборѣ таких же, на помянутую церковъ Печерскую, грошей, однакъ же не було от его ж, пана гетмана, іменного опредѣленія, якая квота тихъ грошей мѣла бы з полку выстатчитися, до сего зборъ оныхъ грошей продолжилъся: а тепер поневаж знову принесена уже до нас монаршая его імператорского пресвѣтлого величества з високо Правителствующого Сената грамота зъ поновителнимъ таким указомъ, дабы опредѣленная первою грамотою квота грошей для отновленія вишереченной церкви Печерской, если еще не вся зостаетъ в зборѣ, была яко найскорѣй зобрана, а если бы заразъ не мѣла быть въ зборѣ, то велено послать з Малороссійской коллегіи для скор[о]го збору нарочныхъ коммѣсаровъ, теди, исполняючи мы тотъ премощнѣйшій его величества указъ, яко до инныхъ полковъ, где не всѣ еще указніе суть в зборѣ гроши, о скоромъ стягненю оныхъ писалисмо, такъ учинивши и на полкъ Чернѣговскій диспозицію, такого ж грошовог[о] окладу, хто що мѣетъ, отдати, іменно з старшини полковой, знатного товариства, сотенныхъ войскового и посполитого стану урядниковъ и знатныхъ городовыхъ обывателей, а особливе, присовокупивши до тоей же диспозиціи и другое вѣденіе, положенного указомъ покойного жъ его милости пана гетмана Скоропадского, на пановъ бунчуковыхъ и инныхъ персонъ протекціалнихъ грошового окладу, послалисмо оную до рукъ пана Василія Томари[142], судіи полкового и наказного тепер[ешнего] полковника чернѣговского, приказавши ему для збору по той диспозиціи окладнихъ грошей опредѣлить въ полку нарочныхъ коммѣсаровъ, дабы оніе коммѣсари указніе гроши, що на какомъ з полчанъ чернѣговскихъ по окладу възявши доведется, со всякою скоростію и неоткладно оніе за обявленіем сего унѣверсала зараз доправляли, зачимъ, когда опредѣленніе к тому церковныхъ грошей збору коммѣсари подлугъ данной им диспозиціи будутъ у кого з властей доправлять назначенной квоти окладныхъ грошей, абы всякъ оним тое, що на кого положено, без жадной противности и отлагателства отдавалъ, а старшина бы сотенная имъже, коммѣссарамъ, чинила въ том свою помочь, пилно жадаемъ и приказуемъ, оніе зась коммѣссари мѣютъ, отбираючи тіе до рукъ своихъ гроши, якъ себѣ в реестръ записовати, що у кого іменно [в]озмутъ, такъ и въ приемѣ оныхъ всякого зъ отдавца квѣтовати, докладаемъ тутъже и тое, абы нихто з пановъ бунчуковыхъ и протчіихъ персонъ, под обороною власти гетманской зостаючихъ, не противлялъся отъ отдачи опредѣленного на себе окладу, але всякъ бы свою квоту отдавалъ до рукъ тихъ же коммѣссаровъ, за ихъ упомненъемъся, безъ жаднихъ отговорокъ, откладовъ и волокити, а если бы хто зъ нихъ мѣлъ сему предложеню явитися противенъ, посланы будутъ зъ оной Коллегіи такіе коммиссари, которіе на всяком противном назначенную грошей квоту доправлятъ зъ штрафомъ, деклярuемъ.

Данъ в Глуховѣ, генвара 31, року 1723.

Нижче зазначено: Подписъ рукъ его милости пана полковника чер[ниговского] и наказного гетмана, и старшини енералной, при войсковой печати.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 22-23. Копія.

№ 199

1723, лютого 1. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження перебування стрілецького товариства Матвія Мироновича на гетьманській службі

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ черниговский Павелъ Полуботокъ и наказний гетманъ, и старшина енералная.

Ознаймуемъ сымъ унѣверсаломъ нашымъ, пану полковниковѣ наказному и вперед совершенному стародубовскому, з старшиною полковою, особливе п: сотниковѣ мглинскому з урядомъ, и кому о томъ вѣдати надлежатимет, ижъ что обявлялъ намъ Матвѣй Мироновичъ, атаманъ стрѣлецкий з товариствомъ, в Сотнѣ Мглинской мешкаючий, унѣверсалъ покойного ясне велможного пана гетмана Скоропадского, в которомъ изображено: что онъ по давнемъ обыкновенію до двора гетманского належалъ, и половомъ звѣриннимъ одбывалъ свою повинность, чого ради и тепер просилъ такового у насъ респекту, иж бы ему, атаману з товариствомъ, в прежномъ бытъ состояніи. Теди мы, того давнего обыкновенія и опредѣленія гетманского не нарушаючи, яко прошенію его, атамана стрелецкого, з товариствомъ не отреклисмо, такъ велѣли з канцелляреи Войсковой Енералной нашъ видати унѣверсалъ, чрез которій пилно приказуемъ, абы панъ полковникъ наказний стародубовскій з старшиною, також сотникъ мглинскій з урядомъ, до жаднихъ его, атамана з товариствомъ, потягати повинностей, звѣра и птаства забѣрати, и инних жаднихъ вимаганемъ яковихъ дачей трудностий чинити не важилися, лечъ бы по давнему обыкновенію до власти гетманской належали, звѣромъ и птаствомъ свою належитость отбывали, повелѣваемъ.

Данъ з Глухова, февруария 1. Року 1723.

Звышъ менованный полковникъ и гетманъ наказний, рукою.

Войсковий енералний писар Семенъ Савичъ.

Яковъ Лизогубъ енералний бунчучний[a].

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 972. – Арк. 2. Копія.

---

[a] Перед підписами зазначено "у подлинного подписали руки".

№ 200

1723, лютого 1. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо мобілізації сотень Чернігівського полку в Терський похід

Его імператорского всепресвѣтлѣйшого величества Войска Запорожского полковник чернѣговский и наказний гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботокъ.

Паномъ сотникомъ Полку нашого Чернѣговского полковому наказному, бѣлоускому, вибелскому, слабинскому, роѣскому, любецкому, седневскому, городницкому, березинскому, столенскому, менскому, синявскому наказному, киселювскому, сосницкому, волинскому и понурницкому. Доброго от Господа Бога здоровя узнавати зычимъ. Такъ надѣемъся, же в[аши] милости по зосланых наших к себѣ перших указахъ спорядили сотенъ своих товариство к походу Низовому Терковскому до Святого Креста тую поготовость, а поневажъ писано теперъ к намъ з Малороссийской Коллегіи промеморіею, жебысмо Корпусу Малоросейскому до помянутого Терковского походу, з Малой Россіи опредѣленому, казали рушити заразъ з домовъ, и ступат в предлежащую дорогу сымъ зимнымъ временемъ, ижъбы они поспѣлѣ туда на указное мѣсце к крѣпости Святого Креста (:якъ монарший его императорского величества указъ повелѣваєт:) в мясяцю марту, теды, якъ в инніе Полки о выправѣ назначеного к тому походу товариства писалисмо, такъ и в[ашихъ] милостей засилаючи сымъ унѣверсаломъ, пилно, пилно жадаєм и приказуєм, абысте зараз за вичитаннем оного, а именно десятого числа сего февраля мясяця выправовали комендерованное сотенъ своих товариство в указный походъ конечне и непремѣнно, в таковомъ з каждого Сотнѣ, якъ в первомъ унѣверсалѣ нашомъ диспозиціа учинена, а виправуючи оных мѣете в[аши] милости сами[a], не спускаючись ни на кого, переглядѣти сотнянъ своих, чтобъ такъ сами выходили люде добріе, ідучи нѣ старые, нѣ молодые, такъ бы мѣли все бъ конѣ, оруже певное и справное, пороху и куль по достатку, и ввесь такий порядный оружейный и борошенний прибор, якъ о томъ доволно в перших унѣверсалах наших до в[ашихъ] милостей выразилося, и чтобы сами в[аши] милости, плим[6] если якая несправност между товаристом в[ашимъ] милостем покажется, не были в отвѣтѣ и в наказаніи, упоминаемо и остерѣгаєм, а колко з якой Сотнѣ выйдет в той походъ товариства, и хто именно над якою сотнею пойдет наказнымъ, о томъ все присилайте в[аши] милости до нас за руками своѣми іменніе реестра, а другіе такіе ж реестра одошлѣте в[аши] милости з каждой сотнѣ за руками своѣми до пана Омеляновича[143], сотника сосницкого, которого опредѣлилисмо над всѣми полчанами нашими быти в сем походѣ коммендѣромъ, и о полчанахъ обхожденіях и подорожних оборотех

---

[a] Слідом написано “панове сотники”, але закреслено.

[6] Так у тексті.

росписовати*ся* до главного на*д* десятитисячи*м* Малоросейским вси*м* корпусомъ учрежденого комендѣра его милости пана полковника лубенского. Докладае*м* ту*т*же и тое, абы до сего *ж* Те*р*ковского походу выходили сове*р*шенніе пани все сотники, выбельский панъ Михаловски*й*[144], киселювский панъ Лисенко[145], и по*н*орницки*й* панъ Никифоровичъ, а з прочіихъ сотенъ выправлены *б* були добреи справные комендѣри. Комендовати те*ж* мѣе*т* панъ сотникъ выбелски*й* сотнями Уезду Чернѣговского, киселювский Березинскою, Студенскою, понорницкий своею и Волинскою, а панъ сотникъ сосницкий све*р*хъ того на*д* всѣмы полчанами содержати буде*т* коменду, мѣе*т* к тому и собственно команди в[аших] м*и*ло*с*тей Сотнями при ево, Сосницкой, Седневскою, Городницкою, Менскою, а мѣю*т* полчане иди, трактовати, на Конотопъ и далѣй, пробираючися на Сумски*й* Полкъ и на Рибное[146], куда з Конотопу буде*т* способно, обявляе*м* и о том рушане отмѣнную о назначено*м* те*р*мѣнѣ оны*х* высил*к*у, повторе и подесяте пилно приказуемъ.

Данъ в Глуховѣ, февруа*р*ия 1. Року 1723.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1088. – Арк. 2-2 зв. Копія.

№ 201

1723, лютого 1. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Ніжинський, Прилуцький і Київський полки щодо розміщення на колишніх квартирах козаків охочекомонного полку Карпа Часника, які повернулися з Терського походу

По титлѣ.

Ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ панамъ старшинамъ городовымъ и сѣлскимъ полковъ Нѣжинского, Прилуцкого и Кіевского, також и панамъ державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ въ тихъ полкахъ, а особливе за Днѣпромъ около Кіева маетности свои мѣючимъ, ижъ товариство компанѣйское полку пана Карпа Часника, которіе были по указу імператорского пресвѣтлого величества въ Низовомъ походѣ, под Терками[а], нинѣ, повернувшися сюда въ Малую Россію, мѣютъ по прежнихъ своихъ квартирахъ, где который стоялъ, расположитися. Зачимъ, абы онымъ, которіе тут на лице обрѣтаютъся и которіе оставлены въ походѣ, надлежащую зъ ихъ квартеръ мѣючую грошовую повинност, також сѣно и овесъ для коней, и для самихъ, по вѣдру бураковъ на м*е*сяцъ выстатчано[б], въ чомъ такъ панове старшина городская и сѣлская, яко и панове державци духовніе и свѣцкіе, не чинили имъ трудности и воспрещенія[в], а давати имъ тую

[а] В копії написано “подтернами”.
[б] В копії написано “достатчано”.
[в] В копії написано “воспящения”.

належитость од первого числа *месяца* іануар[ия] до далшого извѣщенія и указу, жадаемъ и упоминаемъ.

Данъ зъ Глух[ова], февр[аля] 1. Року 1723.

Нижче зазначено: У подленного подпис рукъ его милости пана полковника чер[ниговского] и наказного гетмана и старшини енералной, при войсковой печати.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 24. Копія.

№ 202

1723, лютого 1. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини з дозволом капітану глухівського гарнізону Волжину розшукати свого біглого кріпака Федора Честоклєтова, що втік з сім'єю в минулі роки до України

По титлѣ.

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати належитъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ подавалъ до нас въ Войсковую Енералную Канцелярію гварнѣзону глуховского капитанъ господинъ Волжинъ на імя імператорского священнѣйшого величества чоломбитную, доносячи, что въ прошлих годахъ Рилского уѣзду зъ села Растараго бѣжалъ от него старинний крепостний крестьянин зъ дѣтми своими, именно Федоръ Афанасіевъ синъ Честоклетовъ, и, бѣгая, живет онъ въ малороссійских городах, въ селахъ и деревняхъ переходя, и просилъ онъ, господинъ капитанъ, о розыску тихъ бѣглихъ крестянъ зъ Войсковой Енералной Канцелляріи откритого указу, абы пп: старшина городовая и сѣлская, где онъ, господинъ Волжинъ, тих помянутих своихъ винайдет крестянъ, и крипости на оніе покажет, възят бы ему іхъ безъ жадной справки позволили, и ни в чомъ не претили, толко онъ, господинъ капитанъ, по взятю онихъ, если где зищет, мѣетъ сюда привести въ Глуховъ и в Войсковой обявит Канцелляріи, предлагаемъ и приказуемъ.

Данъ в Глух[овѣ], февр[аля] 1. Року 1723.

Нижче зазначено: Въ подлинного подписалися его милость панъ полков-[никъ] чернѣгов[ский] и наказний гетманъ и старшина енерал[ная], зъ печатю войсковой.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 25. Копія.

№ 203

1723, лютого 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження Андрія Ковбаси охочекомонним полковником

По титлѣ.

Всѣмъ, кому бы о томъ вѣдати надлежало, а особливе пп: старшинѣ полковой, сотникамъ, атаманѣ и всему полку охочекомонного старшому и меншому товариству, симъ нашимъ обявляемъ унѣверсаломъ, ижъ по указу імператорского священнѣйшого величества, и грамотѣ до насъ принесенной, вираженному, ижъ панъ Андрей Ковбаса … [за] его службы въ Войску Запорожскомъ імператорскому пресвѣтлому величеству передъ симъ … опредѣленъ на урядъ от нас, на урядъ полковничества охочекомонного, яко прето велѣ(лисмо) ему, пану Андрею Ковбасѣ, первей надлежащую въ церквѣ обикновенно на вѣрно(сть) імператорскому всепресвѣтлѣйшому величеству виконати присягу, такъ на тот урядъ полковничества охочекомонного в конфѣрмацію сей нашъ унѣверсалъ [выдаемъ], черезъ который пилно упоминаемъ и приказуемъ, абы старшина полковая, сотники, атаманя и все полку охочекомонного товариство реченному пану Ковбасѣ, на ономъ урядѣ знайдуючомуся, яко началниковѣ своему, належитое зъ подобающою учтивостю во всемъ, що до войскового управленія и порядку стягается, отдавали послушенство и повиновеніе, а онъ, панъ полковникъ, долженъ възаемне любовное ко всему полку своего товариству, содержачи ихъ въ пристойной почести, имѣти обхожденіе, барзѣй къ старшинѣ, и по званію своему надлежащые въ полку порядки съ вѣрностю, радѣніемъ и пилностю устроевати.

Данъ въ Глуховѣ, февр[аля] 3, въ року 1723.

Его милость панъ полковникъ и наказни[й] гетманъ, и старшина енералная при войсковой печати[a].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 664. – Арк. 3. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 26. Копія.

[a] Перед підписом зазначено “Въ подлинномъ подпис рукъ”.

№ 204

1723, лютого 4. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо ревізії дворів в Лубенському полку гадяцькими комісарами Стефаном Ситенським та Герасимом Кротневичем, спричиненої скаргою гадяцького полковника Михайла Милорадовича на надмірне обкладання стацією обивателів полку порівняно з іншими полками

По титлѣ.

Панамъ старшинамъ полку Лубенского городовымъ и сѣлскимъ, також панамъ державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ, въ томъ полку маетности свои мѣючимъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, иж его милость панъ Михайло Милорадовичъ, полковникъ гадяцкій, многократне доносилъ намъ, что въ полку Гадяцкомъ якобы од консистенціи армейских жолнѣровъ обывателямъ тамошнимъ паче других полковъ Малороссійских излишняя и вишше мѣрная ис противъ числа жителей тяжесть и утисненіе[а] дѣетъся, же заледво на одного жолнѣра зъ можнѣйшихъ дворовъ по одному, а зъ убогшихъ по два или три может вити ку сустентаціи, а в Лубенскомъ Полку далеко многіе якобы жолнѣре консистуют, ибо на едного жолнѣра въ иншихъ мѣсцяхъ по килканадцят, а инде по килко десятъ дворовъ опредѣлено, въ томъ требовалъ разсмотренія нашого. Мы прето, хотячи того довѣдатися, если властне такъ есть, якъ его милость панъ полковникъ гадяцкій доносит, по указу імператорского величества, а жебы везде равномѣрная подлугъ пропорціи людей безъ обътяженія и изълишной легкости была станція, полѣцаемъ пп: Стефану Ситенскому и Герасиму Кротневичу, коммисарамъ Полку Гадяцкого, нарочно зъехати въ Полкъ Лубенскій и праведную въ ономъ учинити ревизію, сколко въ якомъ мѣстѣ, мѣстечку, такожъ въ селахъ и приселкахъ, людей и по сколко человѣкъ на одного жолнѣра и коня для кормленя опредѣлено, такую ревѣзію самую сущую истинную, не посягаючи ни на кого и не потакуючи, под штрафомъ и потерянемъ уряду и маетностей, и под неопустнимъ войсковимъ наказаніемъ, справовати должни, а справивши оную и виписавши именно число обывателей и число стоялцовъ особную каждой сотнѣ, а въ сотнѣ[б] порознь каждого села, прислати за руками до насъ[в] для разсмотренія, а такъ въ чиненю тоей ревизіи ни его милость панъ полковникъ лубенскій, а ни пп: старшина и державци, и найменшого не мѣютъ показовати препятствія и трудности, упоминаемъ, докладаемъ тутже и тое, чтобы тые ж панове коммиссари людей купеческихъ и кгрунтових, особено зас огородниковъ и безъкгрунтовихъ також, и козаковъ можнихъ, особливе, а особливе,

---

[а] В копії написано “сотисненіе”.

[б] Слова “а въ сотнѣ” написано двічі.

[в] Після цього слова в тексті копії знову написано – “за руками”.

худшихъ, которимъ нинѣ надлежитъ кормлене драгунъ, обявити въ своей ревизіи, вписали и означили именно, ижбы обывателей зъ убогшими заровно не поверстаючи, пилно приказуемъ.

З Глух[ова], февр[аля] 4, въ року 1723.

Нижче зазначено: Въ подлинномъ подписъ рукъ его милости пана полковника чернигов[ского] и наказнаго гетмана, и старшина енералная, при войсковой печати.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 27-27 зв. Копія.

№ 205

1723, лютого 7. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини полтавському наказному полковникові щодо мобілізації старшини і козаків полку в Терський похід

Нашъ велце зичливый приятелю, пане полъковнику наказній полътавскій.

Присланная од в[ашей] милости старшина, именно наказные сотники, и еденъ з ныхъ цѣлій бѣлицкій, в Низовій Терковскій походъ нараженные, подобно з направы в[аш]милостиной, власне, на особливую трудность нашу, мало не всѣ подавали намъ тут супліки, одпрошуючись од указного походу, ово ради убожества своего, ово ради другихъ причинъ, в суплікахъ ихъ вираженныхъ, що намъ з особливимъ ест удивленіемъ, однако ж велѣлисмо тутъ в Енералъной Войсковой Канцеллярії кождого з ныхъ порознь о состояніи и достаткахъ ихъ роспросити, а по разсмотренію нашому Хома Марченко, атаманъ старосанжаровскій, и Динисъ, старосанжаровскій же, в тот походъ нараженые[a] ради своего убожества од оного одставлены, того ради мѣешъ в[аша] милость на мѣсце его, Дениса, надежного якого человѣка назначити, а на мѣсце Хоми Марченка казалисмо Михайла Карпенка сотникомъ наказнимъ старосанжаровскимъ, и асауломъ полъковимъ наказнимъ в тот походъ опредѣлити пана Василія Евфимовича[147], сотника бѣлицкого, на мѣсце его, Карпенка, полковимъ коммендѣромъ до завѣдованя ему назначилисмо. А по разсмотренію нашомъ, якое состоялося обще, хто з ныхъ чимъ нараженъ в настоящій Низовий походъ, а хто з ихъ мѣет оставатися в дому, в томъ з приложенной раде именной спецефікаціи, поименно в[аша] милость, подлугъ кождой особи в[аша] милость, безъобходно всѣхъ з указнимъ числомъ товариства, означенного в недавно посланномъ указу нашомъ термѣну, в тую дорогу виправляти, постановленя нашего отнюдъ не перемѣнюючи, и тимъ намъ не наносячи трудности, пилно приказуемъ.

З Глухова, февр*ал*[я] 7. Року 1723.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1160. – Арк. 5. Копія.

---

[a] В тексті копії написано "нездеачи".

№ 206

1723, лютого 7. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження гетьманської протекції колишньому старосанжарівському сотнику Івану Тарнавському

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полъковникъ чернѣговскій и наказный гетманъ Павелъ Полуботокъ з старшиною енералною.

Пану полковниковѣ полтавскому, тепер наказному, а впред совершенному, пп: старшинѣ полковой, сотникамъ, а особливе старосанжаровскому сотниковѣ, такожъ атаманѣ з урядниками, и всѣмъ, кому бы о томъ вѣдати надлежало, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ панъ Іванъ Тернавскій[148], бывшій сотникъ старосанжаровскій, презентовалъ намъ унѣверсалъ покойного ясне велможного его милости пана гетмана Скоропадского, под протекціею рейментарскою его, пана Тарнавского, консервуючій, и просилъ нашего в томъ подтвердителного себѣ унѣверсалу, мы прето респектомъ его службы войсковой на урядѣ сотничества старосанжаровского роненные, яко велѣлисмо сей нашъ унѣверсалъ з Енералной Войсковой Канцелляріи ему, пану Тарнавскому, видати, казавши ему, под протекціею в[аш]милости гетманской найдуючися, войсковую отбувати службу, такъ пилно приказуемъ, абы панъ полковникъ полтавский, тепер наказный, а впред совершенній, пп: старшина полъковая тамошная, а особливе сотникъ старосанжаровский з другими урядниками, и нихто прочий до его, пана Тарнавского, не интересовалъся до войсковыхъ, и ни до яковыхъ, Полку повинностей, такожъ и къ Суду Полковому тамошнему не потягалъ, и жаднихъ трудностей и турбацій ему затѣвати не важилъся, а если бы хто з полчанъ тамошныхъ мѣлъ до его якую претенсію, то долженъ, повиненъ, до насъ в Глуховъ заносити аппеляцію, и тут у Суду Войскового Енер[алного] искати з него сатисъфакціи, мѣти хотимъ и повелѣваемъ.

Данъ в Глуховѣ з Енералъной Войсковой Канцелляріи, при печати войсковой же, февр[аля] 7. Року 1723.

Наприкінці написано: Вписанъ в книгу.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1145. – Арк. 4. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 28-28 зв. Копія.

№ 207

1723, лютого 8. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження виділених вдовою протопопа Заруцького Параскевією спадкових маєтностей для свого старшого сина Андрія

По титлѣ.

Всѣмъ, кому о томъ вѣдати надлежатимет, особливе пану сотниковѣ новгородскому зъ урядомъ тамошнимъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ госпожа Параскевія Заруцкая, протопопиная новгородская, будучи тут въ Глуховѣ, учинила старшому сину своему п: Андрею Заруцкому опредѣленіе добръ отческих, чимъ онъ мѣетъ контентоватися до совершенного и далшого подѣлу, именно, уступила ему село Знобу, футора Протопоповского зъ полемъ пахатнимъ, зъ винницею и з половиною сѣножатей тамошнихъ, камен млива на греблѣ Малининской Смяцкой и млинъ Протопоповскій, опрочъ подданних протопоповских, що все, яко зъ доброй еи, госпожи Заруцкой, волѣ сталося, чимъ ...[а] старший еи сынъ, п: Андрей, есть контентимъ, себѣ же зъ синомъ меншимъ оставила подданнихъ протопоповских, село Ковпинку и Бѣлокопитовъ[б] зо всѣми кгрунтами за Клевенью[в] [149], зъ млинами Малининскими и млиномъ Ковпинскимъ, и зъ протчіими угодіями. Такъ и мы, симъ нашимъ унѣверсаломъ ствержаючи тоеж госпожи Заруцкой опредѣленіе, пилно упоминаемъ, абы [старший еи сынъ] опрочъ села Знобы, хутора Протопоповского, до жаднихъ при самой госпожѣ Заруцкой и меншомъ еи синомъ зоставшихъ маетностей, млиновъ и грунтовъ, и другихъ угодій не интересовалъся и неякихъ вещей зъ тихъ добръ (:пилнуючи своей части:) забирати не важился, въ части еи найдуючихся, и отнюдъ дѣла нѣякого до подѣлу совершенного не мѣлъ, вторично под неопустнимъ штрафомъ и наказаніемъ упоминаемъ и приказуемъ.

Данъ въ Глух[овѣ], февр[аля] 8, въ року 1723.

Нижче зазначено: В подлинномъ подписалися его милость панъ полковникъ чер[ниговский] и наказній гетманъ, и старшина енералная, при войсковой печати.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 29-29 зв. Копія.

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] В копії написано – "Дѣлокопитовъ".

[в] В копії написано – "зъ плевенью".

№ 208

1723, лютого 8. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження Андрія Полянського синяківським сотником

Его імператорскаго пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковник черниговскій и наказній гетманъ з старшиною енералною Павелъ Полуботокъ.

Всѣмъ обще и кождому зособна, кому о семъ вѣдати потребно, а особливе пп: старшинѣ полковой черниговской, сотникамъ, атаманнѣ городовой и сѣлской, и всему того жъ Полку Чернѣговского товариству ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, поневаж товариство Сотнѣ Синявской, не имѣючи в сотнѣ своей, по смерти пана Клима Свидерского, совершеннаго сотника, избрали себѣ за господара по войсковомъ обикновенію волними голосамы пана Андрея Полянского[150], знатного товариша полкового, теды и мы, узнавши его того уряду бити годнимъ и до правленія сотеннихъ порядковъ способнимъ, яко велѣлисмо на вѣрностъ [его][a] імператорскому пресвѣтлому величеству тут в Глуховѣ значную в церквѣ виконати присягу, такъ его ж, пана Андрея Полянского на том сотничиства синяковского урядѣ симъ утверждаючи унѣверсаломъ, мѣти хочемъ и приказуемъ, абы атаманіи Сотнѣ Синявской зо всѣмъ старшимъ и меншимъ тоей же Сотнѣ товариствомъ ему, пану Андрею Полянскому, новопоставленному сотникови, яко своему началному при подобающомъ по читаніи належитое во всемъ отдавали послушенство, а онъ, панъ сотникъ, долженъ взаемне любовное з своими сотнянами имѣти обхожденіе, особливе на добрихъ всегда респектовати, також в судахъ не самому, лечъ з товариствомъ годнимъ для справ случаючихся засѣдати, и общетрезвенним у томъ розискуючи дѣла спорніе нескапливо, да и без отволоки ж по самой истиннѣ окончевати, и невинних подлугъ права оправдати, проступнихъ же по разсмотренію выны без здирства пристойно наказоваты.

Данъ в Глуховѣ, з Войсковой Енералной канцеляріи, при печати войсковой, февр[аля] 8. Року 1723.

Звишъменованный полковникъ і наказній гетманъ, рукою власною[6].

Енералній писар Семенъ Савичъ.

Яковъ Лизогуб, енералній бунчучний.

Наприкінці написано: С подленнимъ унѣверсаломъ свидѣтелствовалъ полковой чернѣговской канцеляристъ Иванъ Страховский.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 55391. – Арк. 1. Копія.
Там само. – Ф. 40. – Спр. 664. – Арк. 2 зв. Копія.
Там само. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 30-30 зв. Копія.

---

[a] В тексті копії в цьому місці було залишено пробіл, а в оригіналі напевне мало бути написано – "его".

[6] Перед підписами зазначено "в подлинномъ подпис такова", після підписів в колі написано "мѣсто печати реймен тарской".

№ 209

1723, лютого 8. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини полтавському наказному полковникові наказати старосанжарівській старшині не обкладати зайвими поборами підсусідків колишнього старосанжарівського сотника Івана Тарнавського

Нашъ велце зичливий приятелю, п[ане] п[олковнику] н[аказный] п[олтавский].

Панъ Іванъ Тарнавскій, бившій сотникъ старосанжаровский, будучи тутъ в Глуховѣ, подалъ намъ супплику, жалобливе ускаржаючися на Михаила Карпенка, что онъ, Карпенко, по отездѣ его, п: Тарнавского для росправи з обжалованною стороною в Глуховъ, принявши на время власть наказного сотництва в Старосанжаровѣ[151], подсусѣдковъ его власныхъ, не подлугъ пропорціи, до дачи провіанту и фуражу драгунамъ з инними заможними тамошними жителями притягалъ, а еще и ремесниковъ, именно шевця, кравця, ткача и коваля, ему, п: Тарнавскому, для домового употребленія от покойного пана полковника полътавского листомъ его полъковничимъ опредѣленних, которий и намъ былъ презентованъ, до цеховыхъ повинностей сталъ наклоняти, в чомъ и просилъ нашого респекту. Теди мы симъ нашимъ в[ашей] милости предлагаемъ листомъ, абысь в[аша] милость, од себе напомянувши старшину старосанжаровскую и комисаровъ полъковыхъ, казалъ дабы его, п: Тар[навского] подсусѣдковъ, сколъко ихъ под собою имѣетъ, злишною не обтягчали драгунскою станціею, але якъ инные подсусѣдки другыхъ владѣлъцовъ, такъ в Старосанжаровѣ жиючіе, такъ би по пропорціи и оные, в сустентаціи драгунской одбували свою повинност, да и помянутыхъ ремесниковъ, полковничимъ листомъ на домовую услугу ему ствержденныхъ, къ цехамъ не чипано *б*.

З Глухова, февр[аля] 8. Року 1723.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1145. – Арк. 3. Копія.

№ 210

1723, лютого 8. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини полтавському наказному полковникові щодо конфіскації у Федора Швидкого волів для відшкодування білицькому сотникові Василю Юхимовичу збитків, завданих даремними позовами Швидкого

Нашъ велце зичливий приятелю пане судія полковий и наказний полковник полтавский.

Прекладалъ намъ чрезъ суплѣку свою панъ Василий Евфимовичъ, сотник бѣлицкий, что Федоръ Швидкий по состоявшомся з Суду Войскового ж Енералного наказания проторъ и убитковъ чрезъ напрасние от оного позови и турбации немало ронених ему, пану сотниковѣ нагорожати не хощетъ. А любо онъ у мененного Швидкого за свою утрату заграбилъ пар чотири воловъ, еднак ставши при упорѣ, жебы ему не платился и грабежемъ отцурался, в чомъ просилъ нашего разсмотрения и указу. Теди ми симъ нашимъ в[ашей] милости засилаючи листомъ, жадаемъ, абысь его милость, когда онъ, Швидкий, ему, п[ану] сотниковѣ, за прибитиемъ оного в Полтаву проторей и убитковъ по судовомъ наказанию пополняти не схочетъ, тие воли, по самой слушности оцѣнивши, во вся п[ану] сотниковѣ отдалъ. Что зась зверхъ онихъ воловъ еще от помянутого Швидкого нагорожати доводитимется, то и тое все безотволочно пану сотниковѣ уистилъ, прикажи в[аша] милость, до якой з имъ, паномъ сотникомъ, росплатни оного Швидкого мѣешъ в[аша] милость хочъ і принудити, предлагаемъ, и при томъ зичимъ доброго от Господа Бога здоровя.

З Глухова, февр[аля] 8. Року 1723.

В[ашей] милости зичливые приятелѣ.

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорозкого полковник чер[ниговский] и наказний гетманъ Павелъ Полуботокъ.

Енералний писар Семенъ Савичъ.

Яковъ Лизогубъ енералной бунчучний.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 814. – Арк. 11. Копія.

№ 211

1723, лютого 9. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини ніжинському наказному полковникові щодо непритягнення до загальних повинностей підданих київського архієпископа в маєтностях Комарівці і Ковчині

До наказного полковника нѣжинского.

Писалъ до насъ преосвященній его милость отецъ архіепископъ киевский, галицкій и Всея Малия Росіи, обявляючи, что наказний Сотнѣ Полковой Нѣжинской сотникъ Лавро Гузенко, пренебрегши унѣверсали покойного ясне велможного пана гетмана Скоропадского, данніе антецессору его преосвященства на уволненене катедралнихъ подданихъ, в маетностяхъ Комаровцѣ и Ковчинѣ мешкаючихъ, от всякихъ общихъ податей, комаровскихъ людей потягаетъ до виплаченя належной войсковимъ служителемъ повинности, у которихъ и нѣсколко воловъ помянутій сотникъ, якобы заграбивши, доселѣ не ворочает, що яко противно тот сотникъ унѣверсаламъ, покойного реймента нашого даннимъ

комаровчанамъ на уволнене *от* общихъ шарварковъ, поступилъ, такъ мы его ганячи, в[аша] *мило*сть жадаемъ, абыс приказалъ тому наказному со*т*никовѣ полковому нѣжинскому не тилко взятое проти*в* воли имъ заразъ возвратилъ, але и впере*д* до жадних сотенних шарварковъ комаровчанъ, подданнихъ Катедри Киевской, подъ опасени*емъ* наказанія не чепати, о чомъ и повторе в[ашей] м*ило*сти жадаючи, ему *ж* зичимъ доброго здоровя.

З Глух[ова], февр[аля] 9. 1723 року.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 849. – Арк. 3. Копія.

№ 212

1723, лютого 10. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про виправлення в похід до фортеці Святого Хреста десятитисячного корпусу козаків

По титлѣ.

Всей старшинѣ и чернѣ Войска его імператорского величества Запорожского, особливе панамъ полковникамъ наказнимъ зъ старшиною полковою, пп: сотникамъ зъ атаманею курѣнною и зо всѣмъ старшимъ и меншимъ товариствомъ, до фортецѣ Святого Креста въ походъ ординованнимъ, и кождому, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, поневаж по указу всепресвѣтлѣйшого монарха нашего, его імператорского величества, до Малороссійской Коллегіи и къ намъ въ прошлихъ числахъ зосланномъ, виправуется зъ полковъ реймента Гетманского на мѣстце бывшого прошлого году въ Терковскомъ походѣ под коммендою его милости пана полковника миргородского войска козацкого и тепер такого же десятитисячного числа людей корпусъ въ тотже походъ Терковскій на службу его величества до новоустроенной Святого Креста фортеци. Теди ассигноваммъ зъ полковъ до того походу полковимъ и сотеннимъ всего того корпуса коммендѣромъ чрез сей нашъ унѣверсалъ вѣдомо чинимъ, же по іменному его ж імператорского всепресвѣтлѣйшого величества указу опредѣленъ есть над всѣмъ десятотисячного числа войскомъ козацкимъ главнимъ коммендѣромъ его милость панъ Андрей Марковичъ, полковникъ лубенскій, которому яко дана есть зъ мѣсца власти Гетманской от нынѣшного нашого между Гетманствомъ Правленія полная моць тимъ войскомъ Малороссійскимъ въ указномъ походѣ належите комендовати, такъ абысте, зънаючи его милости пана полковника лубенского над собою за зъвѣрхнѣйшого комендѣра, не толко подобающое его милости зъ своими подкомендними почитаніе виражали, но и належитое во всемъ томъ походѣ послушенство чинили, особливе, если в чомъ от его милости заходити будут властей якіе ординанси, и управленія воинскихъ его імператорского пресвѣтлого величе-

ства интересовъ, и до иншихъ войсковихъ добрихъ порядковъ стягающихся[а], исполняли оные ...[б] [з] чулостью и должнимъ прилѣжаніемъ, якъ власне подобает за подкомендними своими накрѣпко смотрѣли, дабы оны въсякую въ предлежащомъ походѣ статечност и скромность заховали, и такъ въ переходѣ до указного мѣсца, яко [и] на мѣсцѣ будучи, и назад поворочаючися, нигде никому зъ обывателей жадныхъ обыдъ, найменшыхъ шкодъ и нѣякого отнюдъ самовласства не показовали, а барзѣй чтоб рядовіе зъ того жъ подкомендного товариства сами зъ под знаковъ полковихъ и сотеннихъ нимало на сторону не отлучалися и ку домамъ не уходили, лечъ во всемъ такъ добре и постоянно в той войсковой службѣ поступали, якъ власне добримъ и вѣрнимъ синамъ отчизни приналежит, и если бы въ томже походѣ по случаю приключилося где над непріятелемъ воинское отправляти дѣйствіе, мужественно за достоинство монаршое и за цѣлость отчизни, не щадя здоровя своего, зостановлялися, заробляючи всякъ себѣ своею отвагою, справностью и добримъ обхожденіемъ тое на далшую у престола монаршого милость отчизни нашой прислугу и своего жъ имени похвалу, о що все за пилностю властей упоминаемъ, а докладаемъ тутъже и тое, ижъ если бы хто не мѣлъ въ томъ походѣ заховати належитого послушенства, и противно що воинскимъ обхожденіямъ чинилъ, албо, увлѣкшися легкомисліемъ, уходилъ бы зъ тоей коменди ку дому, или всяких іншихъ, себѣ шкодливих, попалъ бы ... такового моцен ест, может его милость панъ полковникъ лубенскій по правамъ войсковимъ, и по силѣ данной себѣ власти, Войсковимъ судити Судомъ, а по судѣ проступного не толко зъначне наказовать, но за тяжкій [проступокъ] и на горлѣ без пощади карати, чого никому не желаючи, [в]о исполненіе всего вишшевыраженного повторе и подесяте пилно властей упоминаемъ и зычимъ імъже въ предлежащемъ путешествіи доброго ... здоровя и щасливого зо всѣми подкомандними поведенія.

Данъ въ Глух[овѣ], февр[аля] 10, въ року 1723.

Нижче зазначено: Подпис рукъ его милости пана полковника черн[иговского] и наказного гетмана, и старшини енералной, при печати войсковой.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 33-34. Копія.

[а] В копії написано – "стягающися".

[б] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

№ 213

1723, лютого 10. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Київський полк щодо впровадження на прикордонні, між Межигорами та Трипіллям, спостережно-сигнальних пунктів для попередження можливих нападів кримських та білгородських татар

По титлѣ.

Всѣмъ, кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, а особливо его милости пану полковниковѣ кіевскому зъ старшиною полковою, пп: державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ, по той сторонѣ Днѣпра маетности мѣючимъ, симъ нашимъ ознаймуемъ писаніемъ: ижъ сего февр[аля] 6 и 15 ...[а] промеморія[ми] своими Малороссійская Коллегія въ Енер[алную] Войсковую Канцелярію обявила, что первей его сіятелство господинъ енералъ и енералъ губернаторъ кіевскій въ Коллегію писалъ, потимъ зъ Високоправителствующого Сената печатній его імператорского пресвѣтлого величества сего февр[аля] 10 указъ присланъ о устроеніи маяковъ или пирамид въ удобнихъ мѣстахъ, ради предостерегательства от приходовъ Кримских и Кубанских ордъ, яко въ инніе губерніи и провинціи, такъ и въ Коллегію Малороссійскую писано при томъже указѣ печатномъ, такъ въ себѣ мѣючомъ, въ нинѣшномъ 1723 году генвар[я] 7 дня всепресвѣтлѣйшій державнѣйшій Петръ Великій, імператоръ и самодержецъ всероссійскій, указомъ, [по] полученнимъ вѣдомостямъ о намиреніяхъ татарскихъ, что оны намѣрены [противно] мировому[б] зъ Портою Атаманскою[в] постановленію учинит въпаденіе въ граници россійскіе, и для надлежащей од такового ихъ намѣренія предосторожности, [приказалъ] въ Кіевской, въ Воронѣжской, въ Казанской и Астраханской губерніяхъ, а именно какъ при Царицинской линѣи, такъ и [в] протчіихъ пограничних в тих губерніяхъ мѣстахъ, по всѣхъ учрежденнихъ форпостахъ и караулахъ, такожъ по болшихъ и малихъ дорогахъ, которіе лежат од тих форпостовъ къ городамъ, мѣстечкамъ и селамъ, и деревнямъ великороссійскимъ, малороссійскимъ и козачимъ, учинить въ каждомъ мѣстѣ по три маяки или пирамиди, въ вишину по три сажени трохаршинних, и чтоб тѣ маяки один од другого былъ въ такомъ разстояніи, какъ въ одномъ мѣстѣ одна или всѣ три пирамиди зажжени будут, чтоб въ другомъ дымъ былъ виденъ, а тѣ маяки дѣлат из сухаго дерева, и какъ вънизу, такъ и вверху, класт хворост и солому, а гдѣ ест смоляніе бочки и такіе бочки употреблят въ теж пирамиди, даби возможна было во время случая [военного] зажечь тѣ маяки въскорѣ, и оніе маяки изготовит и содержат драгунами и малороссійскими, и слободскими, и донскими козаками,

---

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] В копії написано – "за мировимъ".

[в] Так у копії, мало б бути – "Отоманскою".

где способнѣе, и что [б] у тѣхъ караулъ всегда былъ конній, и когда явится какая непріятелская партія, тогда зажигат по одной пирамиди, а ежели явится непріятель во многой силѣ, тогда зажигать всѣ три пирамиди, начавъ од того мѣста, где непріятелскіе люде покажутъся, во всѣ сторони, какъ по самой границе по всѣмъ форпостамъ, такъ и внутръ по всѣхъ дорогахъ, дабы такимъ образомъ, какъ на пусторунгахъ[а], такъ и на квартирахъ стоящіе полки, и во всѣхъ пограничнихъ городѣхъ и селах, и деревняхъ жители всѣ въскорѣ свѣдат и в надлежащую осторожность прийти, и[б] непріятелю отпоръ чинити могли, и чтоб тѣ маяки и у них караули везде [были], а особливе обе[з]жжат и дозират ихъ непрестанно ... штапъ и оберъ оффицеромъ зъ драгунами, которіе будут имѣть въ тѣхъ мѣстахъ свои пусторонги, а для скорого зажиганія чтоб при тѣхъ маякахъ непрестанно былъ готовый огонъ, а на изготовленіе тихъ маяковъ лѣсъ, хворост, солому и смоляніе бочки, ежели где оніе случатся, брать въ тихъ мѣстахъ у жителей, которимъ велѣтъ ставит до тих мѣстъ, где тѣ маяки учреждени будут, на градскихъ и уиздних подводахъ, для того, что оное чинится для ихже предосторожности, такъже въ тѣхъ городѣхъ и селахъ, и деревняхъ публѣковат указомъ, что [б] тѣхъ мѣстъ жители от приходу непріятелского были во всякой опасности, а когда тѣ маяки зажгутъ, чтоб всѣ пограничніе жители ретировали въ городи, кому куда способно, дабы не впали въ незлапу[в] въ тихъ непріятелскіе руки, по которомъ его імператорского величества печатномъ указу, яко въ иншіе побережніе полки велѣлисмо зъ Енералной Войсковой Канцелляріи видати укази, такъ и его милости пану полковниковѣ кіевскому предлагается, абы од Межигора до Триполя[152] по форпостахъ и иннихъ приличних мѣстцахъ, подлугъ вижей описанного монаршого указу, маяки чили пирамиди строити, и къ онимъ хворосту и соломи, и смоляних бочок, где оные бить могут, тогобочнимъ людемъ велѣлъ приспособити, а пп: державци духовніе и свѣцкіе, на томъ боку Днѣпра маетности свои мѣючіе, сколко потеба будет[г], для оного строенія хворосту и другой деревнѣ въ лѣсахъ рубат не зборонили, и подводъ для воженя того къ помянутому пирамидъ строенію, а къ содержанію оних соломи, смолянихъ бочокъ, если где взищутся, и протчаго, зъ потребу вистатчали, поневаж тое дѣлати для предосторожности общой людской од незлапного[д] нападенія Кримской и Бѣлгородской ордъ и запорожцовъ помянутимъ указомъ імператорского пресвѣтлого величества повелѣваемъ.

Данъ въ Глух[овѣ], февр[аля] 10, въ року 1723.

Нижче зазначено: Подписъ рукъ его милости пана полковника чер[ниговского] и наказного гетмана зъ старшиною енералною, при войсковой печати.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 35-36. Копія.

[а] Так у тексті.

[б] В копії написано – "притит къ".

[в] Так у тексті.

[г] В копії написано – "будут".

[д] Так у тексті, можливого в оригіналі було написано – "незапного" чи "внезапного".

№ 214

1723, лютого 10. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Ніжинський полк про доручення значному військовому товаришеві Михайлу Шендюку зібрати із заможного військового товариства і духовенства заборговані гроші на відбудову погорілої Києво-Печерської лаври

По титлѣ.

Пречестнимъ отцамъ протопопамъ, намѣстникамъ, також товариству бунчуковому, и протчіимъ въ полку [Нѣжинскомъ] под протекціею и обороною Гетманскою зостаючимъ особамъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, поневаж донесено намъ вѣдати по опредѣленію покойного ясневелможного пана гетмана Скоропацкого и по посланному перед симъ[а] до нас въ полкъ Нѣжинскій указу, нѣкоторіе зъ предпомянутых, а барзій зъ духовнихъ персонъ, означенной квоти денегъ, на репарацію[б] погорѣлой Кіевопечерской обители належнихъ, вистатчати не хотятъ[в], будучи тому опредѣленію гетманскому и нашому указу [противны] ...[г]. Того ради мы тепер нарочно до вибору помянутихъ денегъ пана Михайла Шендюка, знатного товариша войскового, опредѣливши, яко позволилисмо ему у тихъ, хто бы мѣлъ еще сему указовѣ нашому противитися, всякіе войсковіе ... яко то маетности, в млинах части войсковіе и протчіе наданя до Гетманскихъ добръ отбирати, такъ пилно жадаемъ и повелѣваемъ чрезъ сей унѣверсалъ нашъ, абы всякъ зъ вишмененнихъ особъ духовнихъ и мирскихъ, въ полку Нѣжинскомъ найдуючимъся, по обявленію себѣ [о]ного заразъ безъ жадной спреки и отреченія надлежащое от себе число грошей, на репарацію Кіевопечерской обители указних, подлугъ опредѣленія покойного ясневелможного, якъ о томъ особливій ему, пану Шендюку, врученъ зъ Енералной Канцеллярії реестръ, отдавали, под неопустнимъ вишереченнымъ войсковихъ респектовъ [отобранемъ] ... повторе приказуемъ.

Данъ въ Глух[овѣ], февр[аля] 10, въ року 1723.

Нижче зазначено: Подпис рукъ его милости пана полковника и наказного гетмана, и старшины енералной, при войсковой печати.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 39-39 зв. Копія.

[а] Слова "перед симъ" написано двічі.

[б] В копії написано – "на репацію".

[в] В копії написано – "не хотячи".

[г] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

№ 215

1723, між 11 та 28 лютого. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини до N-полковника щодо вжиття ним заходів для прискорення маршу козаків, призначених з його полку в похід до фортеці Святого Хреста

По титлѣ.

Любо надѣемъся, же [вашмилость…][а] по першихъ наших указах виправилъ уже опредѣленное полчанъ своихъ товариство до указного к фортеци Святого Креста походу, в[б] терминѣ от нас назначенномъ, однак поневаж и сего на датѣ положеного числа принесена до нас монаршая імператорского пресвѣтлого величества з Высокоправителствующого Сената грамота з выраженемъ такого повеленія, дабы по первому его імператорского пресвѣтлого величества указу, от Царицина засланом, выправовано з Малой Россіи 10 000 козаковъ до указного мѣсца сым зымнимъ путем безъ всякого замедленія, тоди тому его імператорскому пресвѣтлому величеству чинячи [задосить] повеленію, а … симъ нашимъ листомъ пилно, а пилно, прекладаемъ и приказуемъ, абыс … если уже зъ полку НН комендерованое до указного походу товариство о назначеном терменѣ в маршъ вступило, подновил своимъ до комендующого над оним[в] товариствомъ указомъ, ижъ бы онъ з порученою[г] собѣ полчанъ Н комендою поспѣшалъ, яко найскорѣй, в предлежащо[й] дорозѣ нигде не застанавляючися, а если еще до сего часу не всѣ з назначеного товариства з домовъ выправлени зостали, то выправуй и осталнихъ заразъ, а заразъ, днемъ и ноччу, до назначенного им походу, со всякою скоростію, и прикажи всѣмъ комендѣрамъ сотеннымъ, а найбарзѣй грозно и накрѣпко полковому, чтобъ не отягаючися нигде на трактѣ, по селах, ишли чимъ найскорѣй спѣшно до указного мѣсяца, забѣраючи дорогу на Царицинъ, до Царицина якимъ мѣют ити трактом, о том нехай комендующій над полчанами НН опишется до его милости пана полковника лубенского, яко началнѣйшого своего комендѣра, которого изчаста нехай репортует, и от его о далшом своемъ з комендою оборотѣ требует наставленія, а жебы подлуг перших наших указовъ товариство Полку НН в зуполном числѣ до того походу выйшло з належитим войсковымъ оружейнимъ порядкомъ и борошенным запасомъ, так жебы и сами були люде добріе, нѣ перестарѣліе, а нѣ барзо молодые, тому всему мѣешъ [вашмилость] самъ ревѣзію учинити и досмортѣти з пилностью, чтоб ни в чом противного указу не дѣялося, за якого неисполненіе самъ быс [вашмилость] не былъ во отвѣтѣ, где належит, и в наказаніи, якого теж числа полчане … в предлежащи[й] собѣ походъ рушили, о том [вашмилость] до

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] В копії написано “о”.

[в] В копії написано – “наодним”.

[г] В копії написано – “порученого”.

нас опишися, о все тое и повторе пилно, а пилно, приказуючи, ему ж зычим доброго от Господа Бога здоровя.

Зъ Глух[ова], февр[аля].

Въ подленномъ подписалися его милость панъ полковникъ чер[ниговский] и наказний гетманъ, и старшина енерал[ная], при войсковой печати.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 41-41 зв. Копія.

№ 216

1723, лютого 13. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини опішнянському сотникові розслідувати справу про образу полтавського отамана Лук'яна Старицького полтавським полковим хорунжим Михайлом Руденком та його спільниками

Нашъ зичливый приятелю пане сотнику опошнянскій.

Прибивши тут в Глуховъ, п: Лукянъ Старицкий, атаманъ городовий полтавский, подалъ намъ суппліку жалобливе, ускаржаючися на пана Михайла Руденка[153], хоружого полкового полтавского, что онъ, панъ хоружій, з нѣкоторими себе согласуючими, напрасно опорочилъ его суппліkуючого, доносячи, же будто онъ знатные у едныхъ у козаковъ побравши коррупціи, а другых, именно десят человека, до работизнъ домовыхъ употребляя, уволнилъ од походу войскового, а потомъ, зшедшися з нимъ, п: атаманомъ, на ратушу полтавскомъ, публѣчне при войту городовомъ тамошнемъ доволно безчестилъ и билъ по щекахъ, о чомъ у Суду Полкового Полтавского паномъ полъковникомъ наказнимъ з другою пп: старшиною полъковою тамошнею виваженна была інквизиція, якая и до насъ за руками его ж пана полковника наказного полтавского и пана писара полкового ж присланна, и просилъ у насъ онъ, атаманъ, з его, п: хоружого, такоож и помочниковъ его, Суда и святой справедливости. Теди мы, зважаючи, же зисковать обжалованную сторону и другихъ к тому ж потребныхъ людей для росправи в Глуховъ было бы затрудно, полецаемъ в[ашей] милости оній заводъ до разсмотренія, и симъ листомъ нашимъ предлагаемъ, абысь в[аша] милость, взявши указомъ нашимъ от пана полковника полтавского наказного за рукою его ж копію тоей власне инквизиціи, якая и до насъ прислана, и если, яко в оной выражено, такъ доведетъся, по аппробаціи в[аш]милостиной, же онъ, п: хоружий, невинне его, атамана, опорочилъ, безчестилъ и билъ публѣчне в ратуши, то, по согласію з п: наказнимъ полковникомъ, накажи его в[аша] милость арматнимъ вязенемъ, и указомъ нашимъ прикажи, абы всѣ протори и убитки в заводѣ имъ, паномъ хоружимъ, нанесеннымъ, роненные, ему, жалобливому, нагородилъ и во всемъ успокоилъ, толко по тому наперед хоти в[аша] милость децезію чили узнанне свое на писмѣ виразити по обикновенію, а що по тому учинится будет, о

томъ в[аша] м*ило*сть писмомъ своимъ намъ увѣдомити повиненъ. За тимъ зичимъ в[ашей] м*ило*сти доброго о*д* Г*оспо*да узнавати здоровя.

З Глухова, феврал[я] 13. Року 1723.

В[ашей] м*ило*сти зичливые приятели.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1146. – Арк. 3. Копія.

№ 217

1723, лютого 14. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини батуринському сотникові щодо постачання 50 ободів для гармат Військової артилерії

По титлѣ.

Вамъ, пану сотниковѣ батуринскому зъ урядомъ, и кому о томъ вѣдати надлежатиме[т], ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, понеже Енералная Войсковая артилерія, по покойномъ[а] ясневелможному пану гетману Скоропадскимъ въ крайномъ непорядку оставшаяся, требуетъ себѣ оправѣ и репораціи, того ради, яко въ протчіе мѣста послалисмо, о виготованю и присилцѣ въ Глуховъ многих потребностей до помянутой артилеріи належнихъ, укази наши, такъ и въ сотню Батуринскую ординуючи сей нашъ указъ, пилно приказуемъ, абысте безъ всякого продолженія въремени до оной артилеріи на колеса подстинки арматніе потребнихъ 50 ободовъ вистатчили и присилали оные въ скоростости сюда въ Глуховъ.

Данъ въ Глуховѣ, з Енер[алной] Войсковой Канцелляріи, февр[аля] 14, въ року 1723.

Нижче зазначено: Такій же указъ посланъ и до Борзни о вистатченю[б] под арматніе станки тридцати колоцидъ[в], под такою датою.

Подписъ рукъ его милости пана полковника чер[ниговского] и наказного гетмана, и старшини енералной, при войсковой печати.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 37. Копія.

[а] У тексті копії написано "покорномъ".

[б] В копії написано – "вистарченю".

[в] Так у тексті.

№ 218

1723, лютого 14. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо розгляду Федором Гречаним та Захарієм Рощаківським справи між Іваном Балясним, Іваном Онуфрійовичем та іншими опішнянськими жителями

По титлѣ.

Ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ его милости пану полковниковѣ гадяцкому со всею полку его старшиною, також пану господаревѣ Замку Гетманского тамошнего, и кождому, кому о томъ вѣдати надлежатимет, поневажъ Іванъ Балясній зъ Іваномъ Онофріевичомъ и другими жителями опошнинскими, мѣючи заводъ, от семи лѣтъ уже точачійся, за майданніе заводи, за служщину, за Гданскую дорогу[а], о млину, и о сватовстве, а не могучи чрез такъ долгое время до надлежащого прити помѣркованя, и хотячи крайне[б] въ тих интерессахъ успокоитись, приговорили тепер тут въ Глуховѣ на Судѣ Войсковомъ Енералномъ согласне между собою, жебы по новому[в] (:хоча уже перед симъ они сужени были:) всѣ тые справи розысковано[г] розискомъ и судомъ, и въ томъ просили насъ о указу до пановъ Федора Гречаного[154] и Захаріи Рощаковского, знатнихъ товариства войсковихъ, чтоб оны, зъехавши въ Гадячъ, и пригласивши тамъ еще въ сообщеніе себѣ нисколко людей купеческихъ, а для записованя свѣдителствъ и иннихъ доводовъ обстоятелныхъ възявши Трофима, писара бывшого замкового гадяцкого, или кого инного, тіе ихъ всѣ заводи въ приідучій Великій Постъ на второй или третой недѣлѣ сего 1723 году розискали зъ самого початку, а якъ по фундаменталномъ разсмотренію помянутіе панове розищики зъ купеческими людми узнают, на томъ они перестати, крайне успокоитись, и вѣчне тіе заводи уморити[д] должни будутъ. Теди мы, тому іхъ прошенію не отрѣкаючи, а хотячи чтобъ между меннними сторонами, зъдавна заводними, не устала далшая трудность и турбація, яко чрезъ сей унѣверсалъ нашъ розискъ помянутимъ панамъ Федору Гречаному и Захарію Рощаковскому, знатнимъ товариству войсковимъ, полецаемъ, такъ пилно жадаемъ, абы они, зъехавши въ полковій городъ Гадячъ, праведно, не потакуючи то за кимъ, не посягаючи ни на кого, по самой истиннѣ, предречонихъ Баласного и Онофриевича зъ другими жителями опошнянскими[е], въ заводѣ томъ[є] данномъ, и о прочемъ вишшеписанномъ,

---

[а] В копіі написано – "зогданскую".
[б] В копіі написано – "красне".
[в] В копіі написано – "зъпотонову".
[г] В копіі написано – "россумовано".
[д] Так у тексті, можливо мало бути – "усмирити".
[е] В копіі написано – "жителей опошнянскихъ".
[є] В копіі написано – "той".

розискали, и всѣ обстоятелства, къ тому дѣлу касаючіеся, совершенно зъважили и записат[ь] велѣли розискъ зас належите, справивши на паперѣ, за руками децезію и узнане, свое[ю] и купеческих людей, тамъже виразили, и сюда въ Глуховъ приславши, для виденія въ Войсковую Енералную Канцелярію, якъ тіе заводи должны быт[ь], безъ далшой аппеляціи, успокоенны и уморенни вовся, прето абы его милость панъ полковникъ гадяцкій и панъ господаръ замку тамошнего, кого означенніе панове розищики зъ купеческихъ людей для присидѣнія[а] розиску и справлени[я] децизіи, для свѣдителства предречонимъ справамъ надлежащого и записованя онихъ востребуютъ, становитися перед нихъ казалы, и въ протчемъ, въ чомъ потреба и слушност[ь] укажет, помоществованіе чинит[ь] онимъ же не отрѣкали, предлагаемъ; [а] кто за свидѣтелство призван будет, абы праведно, по самой христіанской совести, чинилъ сознате[б], упоминаемъ.

Данъ въ Глух[овѣ], зъ Енер[алной] Войсковой Канцеллярііи, февр[аля] 14, въ року 1723.

Нижче написано: Подписъ рукъ его милости пана полковника чер[ниговского] и наказного гетмана, и старшини енералной, при войсковой печати.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 38-38 зв. Копія.

№ 219

1723, лютого 15. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини Олексію Черняку передати царську грамоту надану його батькові, полтавському полковникові Леонтію Черняку, в якій згадуються обіцяні царем Полтавському полку привілеї, для виготовлення копії у Військовій Канцелярії

Пане Алексѣю Чернякъ.

Из вашего донесенья извѣстилися мы, же монаршую его імператорского пресвѣтлого величества жалованную грамоту пану Леонтію Черняку[155], отцу вашему, во время полковництва его в Полтавѣ за вѣрные службы полчанъ тамошних, з вираженіемъ в ней обънадеживанія впред монаршой всему Полку Полтавскому милости, мѣете у себе. А поневаж оная грамота монаршая под сее время, якъ намъ донесено, всему Полку Полтавскому ест потребная, того ради предлагаемъ вамъ, абысте з оною жалованною грамотою, любъ самы приезжали, любъ чрезъ якого надежного человѣка для обявленія к намъ присилали оную в Глуховъ, а тутъ копію з оной грамоти списанную в Вой[сковой]

[а] Так у тексті.

[б] В копії написано – "сознает".

Ене[ральной] Канцел[лярии] оставивши, кажемъ оную вамъ знову оддати, обявляемъ.

З Глухова, февр[аля] 15. Року 1723.

Вамъ ласковые.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 126. – Арк. 70. Копія.

№ 220

1723, лютого 15. Глухів – Лист Павла Полуботка і генеральної старшини полтавському полковому сотникові щодо полкових справ

Нашъ зичливій приятелю пане сотнику полковый полтавский.

[...]атовъ листа вашмилостиного до насъ присланного, извѣстилисмо мы, же панъ Григорій Буцкій, наказный полковникъ полтавскій, чинит преслѣдованіе домовѣ покойного пана Івана Черняка, полковника полтавского, яко то, недавно прошлого времени, пославши в Будище п: Михаила Руденка, одставилъ од сотництва пана Колачинского[156], зятя покойного пана Черняка, а на его мѣстце наказнимъ когось тамъ устроилъ. Посилаемъ указъ нашъ до пана Романа Корицкого, сотника опошнянского, дабы яко полѣценное себѣ заводное Луки Старицкого[157], атамана городового полтавского, з Михаиломъ Руденкомъ, хоружимъ полковимъ, дѣло, розисковалъ и успокоилъ, такъ и о томъ всемъ вышепомянутомъ учинилъ розискъ, и що розиску явится, всего того обстоятелную на писмѣ прислалъ бы к намъ вѣдомость, а по цѣдулѣ вашой милостиной посилается лист од насъ до п: Алексѣя Черняка, дядка вашмилостиного, дабы монаршую жалованную грамоту, всему Полку Полтавскому потребную, якая у него содержитъся, любъ самъ привозилъ, любъ присилалъ чрезъ якого надежного человѣка своего. Для обявленія ся, да в Глуховъ приезду, зичимъ вашей милости доброго здоровя.

З Глухова. Року 1723, февр[аля] 15.

Вашей милости зичливые.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 126. – Арк. 71. Копія.

№ 221

1723, лютого 15. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини розслідувати справу про усунення будищанського сотника Колачинського з уряду наказним полтавським полковником Григорієм Буцьким

Нашъ зичливий приятелю пане сотнику опошнянский.

Донесено намъ, же панъ Григорий Буцкій, судія полковій, вѣдаючи на сей часъ порядкомъ Полъку Полътавского, чинит преслѣдованіе дому покойного пана Івана Черняка, полъковника полтавского, також и кревному его ж полъковничому, яко то недавно прошлими часи пославши онъ, панъ наказній, Михаила Руденка, хоружого полъкового полътавского в мѣстечко Будище, одставилъ от уряду сотніцства пана Колачинского, зятя покойного пана полковника, и на его мѣсто устроилъ инного когось, такъ наказнимъ сотникомъ, да тойже хоружій полтавскій, будучи в Будищахъ, возмущалъ людей и допускалъ онымъ его, пана Колачинского безчестити, мы теди его, пана Буцкого поступокъ (:если так есть:) не похваляючи, яко полецилисмо перед симъ вашей милости заводную Луки Старицкого, атамана городового полътавского, з помянутимъ Михайломъ Руденкомъ справу до разсмотренія и окончења, такъ и тепер симъ листомъ нашимъ засилаючи вашой милости предлагаемъ, абысь и о томъ, будучи в Полтавѣ для помянутой справи, розискалъ подлинно, если чинится якое от пана Буцкого домовѣ покойного пана Черняка преслѣдованіе и якимъ образомъ да и по чіему указу пана Колачинского от уряду сотництва оддалено росизскавши, о всемъ томъ совершенно, если так доведется якъ намъ донесено, упомяни ваша милость указомъ нашимъ его, пана полковника наказного полтавского, дабы впред дому покойного пана Черняка полковника жаднихъ трудностей и долегливостей не затѣвалъ самъ и подручнимъ своимъ затѣват наказалъ, а що по розиску явиться, всего того писменную з обстоятелствомъ пришли ваша милость до насъ вѣдомостъ, жадаемъ. При томъ зичимъ вашей милости доброго здоровя в полѣценномъ себѣ дѣлѣ управленія.

З Глухов[а], февр[аля] 15. Року 1723.

Вашой милости зичливые приятели.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 126. – Арк. 69. Копія.

№ 222

1723, лютого 18. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Полтавський полк щодо перехоплення турецьких шпигунів

По титлѣ.

Пану полковниковѣ НН, пп: старшинѣ полковой, сотникамъ, атаманнѣ и всѣмъ городовимъ и сѣлскимъ урядникамъ, и кому бы о томъ вѣдати надлежатиметъ, симъ унѣверсаломъ нашимъ ознаймуемъ, ижъ настоящого м*ес*яца февр[аля] 18 числа принесена до насъ монаршая всепресвѣтлѣйшого великого государя нашого, его імператорского величества, грамота, въ которой написано, что его імператорскому величеству извѣстно, же с[a] Порти чрезъ нинѣшнего волос[к]ого господара посланы въ Россію шпіони греческого закона, попи и чернци, въ образѣ прошаковъ милостини (:или зъбору милостини въ монастири:) присмотроват состоянія войскъ и протчего военного приуготовленія, чого ради его імператорское величество изволилъ указати намъ такихъ шпіоновъ въ Малой Россіи прилѣжно постерегат, и где таковіе люде, якъ вишъ написано, являтся, албо под образомъ прошаковъ милостини себѣ, или на монастири, или на церкви, албо под иннимъ якимъ подлогомъ, тыхъ ловить и отсилат въ Високоправителствующій Сенатъ къ Москвѣ, которій его імператорского величества указъ мы зъ должности нашой исполнячи, яко по полученіи оного въ томъже разѣ въ инніе полки одправилисмо наши унѣверсали, такъ и въ Полкъ Н посилаючи, пилно предлагаемъ и тимъ же его величества монаршимъ указомъ увѣщаваемъ, абы панъ полковникъ наказній полтавскій безъ всякого умедлення сей унѣверсалъ нашъ при особливихъ своихъ листахъ везде въ полку Н старшинѣ городовой и сѣлской, и кому належитъ, велѣтъ публѣковати, вичитовати и вишеозначеннихъ шпіоновъ, греческого закона поповъ и чернцовъ, во образѣ прошаковъ милостины собѣ или на монастири, или на церкви, или под иннимъ якимъ подлогомъ, накрѣпко со всякимъ прилѣжаніемъ постерегати, и если где таковіе предречоніе люде являтъся, тых брати и безъ жадной остановки за доброю и надежною сторожою присилати до нас въ Глуховъ, а одселя одослани будут оные въ Високоправителствующий Сенатъ къ Москвѣ по его імператорского величества указу.

Данъ въ Глух[овѣ], февр[аля] 18. Року 1723.

Нижче зазначено: Подпис рукъ его милости пана полковника чернѣговского і наказного гетмана и старшини енер[алной], при войсковой печати.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 40-40 зв. Копія.

---

[a] В копії написано – "о".

№ 223

1723, лютого 19. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини військовому товаришеві Данилу Кутнєвському прибути на суд в Глухів у справі знущань, завданих ним та його слугою Гаврилові Бучку при переїзді через село Локотки

Его імператорскаго пресвѣтлого в*е*л*и*чества Войска Запоро*ж*ского полковникъ че*р*нѣговски*й* и наказни*й* гетманъ з ста*р*шиною енералною Павелъ Полуботокъ.

Вамъ, п*а*ну Данилу Кутневскому, товаришеви войсковому, нехай будетъ вѣдомо, ижъ уска*р*жался намъ чре*з* супплѣку священникъ глуховский от*е*цъ Мойсѣй церкви с*в*ятихъ Анастасіи, з о*т*цемъ своимъ Гавриломъ Бучкомъ, что в[аша] м[илость], едучи з Глухова до Новгородка, прибувши в село Локотки полночной години сего фев*р*[аля] 2, и ставши тамъ по*д* домомъ о*т*ца супплѣкуючого, Гаврила Бучка, вислали*с* в дворъ его своихъ служокъ брати провод*н*ика. Где они, служки, пришедши на дво*р*, кгвалтовне двери вибили, и о*т*ца супплѣкучого Гаврила Бучка, взявши бе*з* шапки и бе*з* чоботъ сонно*го* з хати, проводили, бючи, до в[ашей] м[илости] за ворота, а о*д*толь чре*з* село во дворъ атаманский, и когда за*с* тамъ, супплѣкуючи*с*, от*е*цъ проговорилъ тое, же за таковое насилствіе до Суду Войскового Енерално*го* вдатися з жалобою мѣетъ: в[аша] м[илость] за тое слово, розгнѣва*в*ши*с*, и по*р*вавши, о*т*ца супплѣкуючо*го* пре*д* атаманом*ъ* билъ перве са*м* нещад*н*о, а наостатокъ казалъ слу*ж*камъ своимъ из двора в шию вибити. Чого ради мене*н*ни*й* священикъ з о*т*цемъ своимъ просили у насъ с в[ашей] м*илос*ти Суду и справедливости. Теды мы, велѣвши з Канцелляріи Войсковой Енералной лист позовни*й* видати, приказуемъ пилно, абы*с* в[аша] м[илость] для надлежаще*го* з супплѣкуючи*м* о*т*цемъ, противъ занесенной о*д* его жалоби, росправленія приездѣлъ в Глуховъ на другой неделѣ велико*го* Поста пере*д* Судъ Войскови*й* Енерал*н*и*й*, а йидучи сюда мѣешъ в[аша] м[илость] и слу*ж*ку своего Сидора Кур*г*анця для тоеи же росправи з собою взяти, предлагаемъ.

З Глух[ова] фев*р*[уария] 19. Року 1723.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 963. – Арк. 2. Копія.

№ 224

1723, лютого 20. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення стародубському полковому отаманові Павлу Яворському та військовому товаришеві Семену Рубцю встановити межі між селами Кам'янкою і Грем'ячим

По титлѣ.

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатимет, особливе пану полковникове наказному стародубовскому зъ старшиною полковою тамошнею, такожъ п: дозорцѣ шептаковскому, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ: ижъ панъ Максимъ Корсакъ …[а] покойного его милости пана Михайла Корсака, знатного товариша войскового, синъ, доносилъ намъ, что жителѣ села Каменки[б], до волости Шептаковской прислушаючого, подданимъ его, пана Корсака, гримячовскимъ великіе въ кгрунтахъ, до тоей маетности зъдавна належнихъ, чинят обыди и утиски, вътручаючись въ оніе противъ слушности и ограниченъя, якое онъ, панъ Корсакъ, на писмѣ, еще Бѣлозорецкимъ и Бистрицкимъ[158] справленное, имѣетъ, чого ради просилъ у нас такового реементу, иж бы тое граниченъе било висланними особами теперъ въновъ аппробовано и потвержено, мы прето, прошеніе его, пана Максыма Корсака, иле слушное, принявши, яко полѣцаемъ пану Павлу Яворскому, асаулу полковому старод[убовскому], и пану Семену Рубцу, товаришовѣ войсковому, на помянутіе гремячевскіе[в] кгрунта, въ которіе якобы неналежне села Каменки жителѣ въступаются, зъехати и тот заводъ по самой истиннѣ розискати, и если мененное Бѣлозорецкого и Бистрицкого розграниченье явится праведное, то подлугъ оного въновъ на кгрунтах учинити знаки, жебы а нѣ жители села Каменки въ кгрунтах, до Гримячого отдѣленнихъ, жадной не чинили кривди и утиску, а нѣ селяне гримяцкіе, подданніи пана Корсака, въ грунта, до села Каменки належніе, не интересовались, тіе жъ панове висланніе мѣютъ помянутое свое розграниченъе на писмѣ спорядити зъ вираженъемъ, якіе знаки и въ якихг прикметах будутъ положени, чтоб въпред жадная сторона найменшой между собою въ томъ не мѣла распри и заводу, предлагаемъ.

Данъ въ Глуховѣ, февр[аля] 20, року 1723.

Нижче зазначено: Подпис рукъ его милости полковника и наказного гетмана и старшини енер[алной], при войсковой печати.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 42-42 зв. Копія.

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] В тексті копії написано – "Комменди".

[в] В тексті копії написано – "граничевскіе".

[г] В тексті копії написано – "всяких".

№ 225

1723, лютого 21. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення артилерійському отаманові Якову Жиловичу зібрати ярмарковий збір під час ярмарки у Стародубі

По титлѣ.

Пану полковниковѣ наказному стародубовскому зъ пп: старшиною тамошнею полковою и всѣмъ, кому о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ писаніемъ, ижъ посилаючи мы, пана Якова Жиловича, атамана артилерійского, на ярмалокъ зъборницкой, первой всякого поста недѣлѣ въ Стародубовѣ одправуючи[й]ся, полецилисмо ему на томъ ярмарковомъ зъездѣ, од кого що належатиметъ, особливе од торгових и купеческих людей, обыкновенную ярмалковую стягати повинность, и въ реестръ въвес тот зъборъ записавши, сюда привозити въ Глуховъ, прето, вѣдаючи о семъ, помянутій панъ полковникъ наказній стародубовскій и старшина тамошняя полковая, абы ему, пану Жиловичу, въ томъ полѣценномъ себѣ інтерессѣ, если яко востребуетъ од его людми къ тому дѣлу належними помощи свѣдчити, они не отрѣкалѣ[a], предлагаемъ и приказуемъ.

Данъ въ Глух[овѣ], февр[аля] 21. Року 1723.

Нижче зазначено: Подпис рукъ его милости полковника чернѣгов[ского] и наказного гетмана и старшини енералной, при войсковой печати.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 43. Копія.

№ 226

1723, лютого 22. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо викупу військовим товаришем Трохимом Афанасовичем млина, перекупленого у його своячихи Романихи Гуляницької ченцями Києво-Печерської лаври, із залишенням наданої їм в цьому млині військової частки

Великого государя нашого, его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковник черниговский и наказній гетманъ Павелъ Полуботокъ, и старшина енералная.

---

[a] В копії написано – "не отрѣкалъ".

Его м*ило*сти п*а*ну полковниковѣ нѣжинскому з ст*а*ршиною его полковою, п*а*ну сотниковѣ полковому з урядомъ, а особливе о*т*цу городничому буромскому, и кому о томъ вѣдати надлежатиметъ, сымъ н*а*шимъ ознаймуемъ унѣве*р*саломъ, понеже по жалобѣ Трофѣма Афанасовича, козака Сотнѣ Полковой Нѣжинской, первее покойному я*с*не велможному п*а*ну гетману Скоропадскому, а опослѣ уже и нам*ъ*, ме*ж*ду гетманствомъ по указу імперато*р*ского ве*л*ичества в Малой Ро*с*сіи правленіе содержуючимъ, занесенной, о продаже млинку вешняку, на рецѣ Удай[159] в селѣ Вишнивцѣ, стоячого, о*д* своячини его, Романихи Гуляницой, отцемъ городничимъ вишнювскимъ по*д*ступне купленно*м*ъ, такъ з розиску, п*а*нами Іосифомъ Тарасовичем*ъ*[160] и Яковомъ Жураковскимъ, зна*т*ними войсковими товаришами, да приданнимъ до того *ж* изслѣдованія о*т* его м*ил*[ости] п*а*на по*л*ковника нѣжинско*го* наказни*м*ъ сотникомъ по*л*кови*м*ъ нѣжинскимъ п: Іваномъ Бо*р*сукомъ, при прису*т*ствіи уряду ічанско*го* чиненного, яко и з иншы*х* тоже чинены*х* доводовъ и слушны*х* причинъ, барзѣй же указъ мона*р*ший, в ста*т*ях гетмана Богдана Хмелницкого, повелѣва*е*т чтобъ козачие имѣнія были при ни*х* доброволно (:яко *ж* з ти*х* имѣний и кгрунтовъ на*д*лежи*т* козака*м*ъ во*й*сковую о*т*бувати службу:), ясно довелося тое, же Трохимъ Афанасовичъ, покойного Романа Гуляницкого швакге*р*, бли*ж*шій есть до о*т*купленъя и завладѣнія того млинка, нежели бы буро*м*ъскій горо*д*ничій, которий до того толко до куплѣ то*го* млинка претенсію мѣетъ, что зъ ласки войсковой позволено іхъ м*ило*стем*ъ* о*т*ца*м*ъ Киево Пече*р*скои обители законникамъ розмѣровую часть войсковую з оного млинка до дво*р*ца Буромского взимати, а к тому что Трофимъ пре*ж*де то*р*гу городничого то*р*говалъ и намѣривалъ всеконечне талярей сто виплатити, а млинъ той, яко ближайшій до оного, в свое владѣніе приняти, тилко *ж* своячина Трохимова, Настя Романиха Гуляницкая, увявшися городничо*го* буромского намовою, мусила оному млинокъ той за талярей сто продати: на которій и купчую давную у Василя Гуляницко*го* помянутій горо*д*ничій, хитро*с*тію своею, на малое время для обаченя взявъши, затихловалъ, и любо в почат*к*у сеей продажи Трофимъ з указами н*а*шими жъ [до] помянуто*го* городничо*го* издилъ для о*д*даня за млинъ грошей, о*д*накъ онъ, укази н*а*ши уничтожившы, грошей не принялъ, а млинъ, камень одинъ, викинувши ступы, утроилъ, и лѣсъ, злобуючи, Трохимовъ спустошилъ. Того ради мы сей унѣве*р*салъ н*а*шъ Трохиму Афанасенковѣ, товаришовѣ Сотнѣ Полковой Нѣжинской, велѣвши видати з Енер[альной] Вой[сковой] Канцелляріи, заховуемъ при немъ то*т* млинъ, такожъ и лѣсъ тамъ будучи*й*, на рецѣ Удаи в селѣ Вишновцѣ стоячій, яко при ближшомъ сукце*с*сору, а о*т*е*ц*ъ городничий мѣетъ, при посланномъ з Полку Нѣжинского, данніе за то*т* млинокъ сто талярей грошей о*т* Трохима безъ спору принявши, вовся до его жадного дѣла мѣти не повиненъ, по*д* винами правними приказуемъ и угрожаемъ. Зачимъ абы ему, Трофиму Афанасенковѣ нихто зъ старшини и черни, з войскових и посполитихъ людей Полку Нѣжинского, а особливе буромскій городничий, жадной в заживаню з помянутого млинка надлежащой мелницко*й* части, на которую нашъ унѣве*р*салъ виданъ, чинити трудности и перешкоди не важилися, опрочъ войсковой части, в томъже млинку будучой, которая по прежнему мѣетъ, до ла*с*ки войсковой же, на Киево Пече*р*скую обитель ити. Докладаемъ ту*т*же и тое, жебы когда дѣти покойного Романа Гуляницкого до

совершенного возрасту прийдут и, розсмотривши, похотятъ тот млинокъ откупити, то невозбранно будетъ имъ, яко по отцевѣ своемъ ближшимъ сукцессорамъ, оние гроши, талярей сто, дядковѣ своему Трохиму заплативши, безперепонно оний в свое владѣніе приняти.

З Глух[ова], фев[руария] 22. Року 1723.

Звишменованний полковникъ чернѣговский и наказній гетманъ, рукою влас[ною][а].

Войсковій енералний писаръ Семенъ[б] Савичъ.

Іаковъ Лизогубъ, бунчужній енерал[ній][в].

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 912. – Арк. 2-3. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 45-45 зв. Копія.

№ 227

1723, лютого 22. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Ніжинський полк щодо відправлення п'яти тисяч козаків на канальні роботи до Ладоги

По титлѣ.

Пану полковниковѣ наказному нѣжинскому зъ пп: старшиною полковою тамошнею, пп: сотникамъ, атаманѣ городовой, сѣлской и куринной, и всему полку того товариству симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ настоящого февр[аля] 18 получилисмо монаршую его імператорского величества грамоту зъ таковимъ указомъ, дабы кромѣ десятотисячного числа козаковъ, въ Низовий[г] къ фортеци Святого Креста походъ опредѣленнихъ, и уже виправленних, еще пят тисячъ козаковъ же, опрочъ кашоваровъ, на каналную роботу до Ладоги по прошлорочному наряду висилалисмо, велѣвши имъ харчевихъ запасовъ до половини тоей дороги възяти, а от половини дороги данъ будет онимъ зъ магайзеновъ провіантъ, по указу его імператорского величества нарочно устроенних, и фуражъ на коня одного пят человѣка везде по тракту получатимут, ижъ бы тіе пятъ тисячъ козаковъ зъ кошоварами на назначенномъ мѣстцу въ Ладогѣ къ первимъ числамъ месяца априля стали, мы прето, приводячи тую волю и указъ монарший во исполненіе, яко въ инніе полки рейменту Гетманского розослали[д] наши ордери, такъ и в полкъ Нѣжинскій сей нашъ ординуючи унѣверсалъ, пилно предлагаемъ, абы панъ полковникъ наказній нѣжинскій скорого ради исполненія

[а] Перед підписом зазначено – "Въ подлинномъ подписъ:".
[б] В копії написано – "Степанъ".
[в] Після підписів написано – "мѣстце печати".
[г] В копії написано – "ізъ низових".
[д] В копії написано – "розослани".

того імператорского величества указу и неотложной къ Ладозѣ виправи тихъ козаковъ, которіе опредѣлени сут под коммандою его милости пана полковника гадяцкого на одпоръ, ежели бы куда позвалъ случай непріятелский[а], тепер уже туда до Ладоги на Каналную роботу зъ придаткомъ къ нимъ приличного числа кошоваров подъ команду того ж его милости пана полковника гадяцкого, над пяти тисячами товариства въ тую Ладожскую дорогу опредѣленного главного коммендѣра, виправовалъ заразъ при добрихъ полковомъ и сотеннихъ наказних, приказавши онимъ зъ домовъ възяти провіантъ до половини дороги, а найбарзѣй въ пшоно, крупи и сало доволно призапасеннихъ[б], а от половини дороги зъ магазейновъ подлугъ вишъ намѣненного его імператорского пресвѣтлого величества указу провіантъ, фуражъ, зас на коня одного пятомъ человѣкамъ, везде на трактѣ, которимъ слѣдоватимут, даватися будетъ, если бы възялъ кто для своей вигоди лишніе над тое конѣ, теды на онихъ фураж покупати долженъ будет, а виступивши безъ отлагателства въ тот до Ладоги на роботу походъ, такъ въ дорозѣ поспѣшати, жебы въ первихъ числехъ априля къ мѣстцу означенному могли дотягнути, а якимъ именно трактомъ оніе товариство мѣютъ ити, о томъ опредѣленній над ними наказный до его милости пана полковника гадяцкого описатися, а далшіе од его ж забирати ординанси, повиненъ, жебы зас и въ домах не было безъ надлежащой осторожности, мѣетъ панъ полковникъ наказній нѣжинскій и ...[в] въ мѣсто тихъ, до каналу виправуючихся, заразъ назначити такое ж число козаковъ з оставшихъся въ дому, которіе были [б] зъ припасомъ на полтора мѣ*сяца* зъ оружейнимъ прибором на одпоръ од нападенія непріятелского по готовости, якъ и сее тепер къ Ладозѣ виправоват указанные найдовалися, и когда востребует случай неотложно бъ за полученіемъ о томъ указу нашого, куда велено будет, виходили, упоминаемъ и приказуемъ, и такъ о виправѣ до Ладоги, когда именно зъ домовъ вийдутъ, яко и о опредѣленніи коммендѣровъ и товариства наших [на] мѣстца ку одпору непріятелскому, повиненъ панъ полковникъ наказній нѣжинскій къ[г] Войсковой Енералной Канцеллярії прислати изъвѣстіе немедленно, жадаемъ.

Данъ въ Глух[овѣ], февр[аля] 22, въ року 1723.

Нижче зазначено: У подленномъ подписалися его милость панъ полковникъ и наказній гетманъ, и старшина енералная, при войсковой печати.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 44-44 зв., 46. Копія.

[а] В копії написано – "непріятелемъ".

[б] В копії написано – "призапашеннихъ".

[в] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[г] В копії написано – "въ".

№ 228

1723, лютого 22. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо прав опішнянського жителя Івана Балясного на виробництво селітри в Гадяцькому та Полтавському полках

По титлѣ.

Его милости пану полковникови гадяцкому, пп: старшинѣ его полковой, и всѣмъ, хто бы о семъ потребовалъ зънати, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, презентовалъ намъ п: Іванъ Балясний, житель опошнянскій, унѣверсалъ покойного ясневелможного его милости пана гетмана Скоропадского, данній ему въ року 1720 мъ, зъ позволенъемъ, чтобы ему мощно было въ Веприку[161], около Веприка також, около Куземина[162] и села Билена, зачеплючи и Грунской сотнѣ, на могилкахъ, на гноях и на инших волнихъ, а не пенних мѣсцах, въ полку Гадяцкомъ, а по зробленю тамъ приспособленной земли и въ полку Полтавскомъ, где винайдется способное мѣсце, свой майданъ заняти, и на одинъ казанъ рубити селѣтру, и просилъ такъ на оній нашой конфирмаціи, яко и на другій казанъ для робленя селѣтри нашого позволеня, і якое его, п: Балясного, прошеніе принявши, а стосуючися до выданного ему гетманского унѣверсалу, яко позволяемъ ему на два казани, на вираженнихъ въ томъ унѣверсалѣ мѣсцахъ селѣтру робити, такъ абы въ томъ нихто зъ старшины и чернѣ войсковихъ и посполитих, полковъ Гадяцкого і Полтавского обивателей, ниякои ему, п: Баласному, не чинили перепони и трудности, и людей на тую селѣтранную работу гроши позабиравших, где якіе възыщутся, брати и до майдану отсилати урядники городовіе и сѣлскіе не збороняли [бы], властію нинѣшнего нашего между Гетманствомъ правленія приказуемъ, а докладаемъ и тое, что от того селѣтраного заводу жадная въ сусѣдственних людских добрах и угодіях не дѣялася [бы] шкода и кривда, опрочъ що води зъ потребу для робленъя брати ему, пану Баласному, нихто не боронилъ, также бъ и гноіовъ на волнихъ мѣсцахъ онъ тежъ, п: Баласній, зъ того своего селѣтраного майдану долженъ есть от каждого казана за всякую чверть року, [пока] майданомъ стоятиметъ, вистатчати до артилеріи войсковой селѣтри по десят каменей, [а] учрежденная на заставах при рецѣ Ворсклѣ[163] от великороссійских людей и рейменту Гетманского казаковъ сторожа, абы такъ самого Івана Балясного, яко людей его, з харчами[a] и зъ другими запасами, до майдану и зъ майдану ездячихъ, и роботниковъ посилаючихся, без задержанія пропускала, прекладаемъ.

Данъ въ Глух[овѣ], февр[аля] 22, 1723 року.

А сколко въсей селѣтри онъ, п: Балясний, виробит, не повиненъ оной безъ вѣдома власти Гетманской нѣкому въ продаж заводити, варуемъ.

---

[a] В копії написано – "харчу".

Нижче написано: Въ подленномъ подпис рукъ его милости пана полковника чер[ниговского] и наказного гетмана, и старшини енералной, при войсковой печати.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 47-47 зв. Копія.

№ 229

1723, лютого 24. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про послушенство громади села Перегона Антипу Соколовському

По титлѣ.

Вамъ, войтовѣ села Перегону и всѣмъ тамошнимъ посполитимъ жителемъ, симъ нашимъ писаніемъ приказуемъ, абысте до далшого указу зъверхнѣйшой власти Гетманской отдавали належитое послушенство пану Антипу Соколовскому, которій въ заживаню вас до своего господарства мѣет всякую заховати мѣрност, и жадно[й] излишней, кромѣ нужного употребленія, не чинит вамъ долегливости.

Зъ Глух[ова], февр[аля] 24, року 1723.

Нижче зазначено: Подпись рукъ его милости пана полковника чер[ниговского] и наказного гетмана, и старшини енер[алной], при печати войсковой.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 48. Копія.

№ 230

1723, лютого 25. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо доручення відправленим в Кобижчу ніжинському полковому і басанському сотникам Іванові Піроцькому та Федорові Рудьківському з ніжинським магістратським писарем Григорієм Коніжським розслідувати зловживання київського полковника Танського

По титлѣ.

Его милости пану полковниковѣ кіевскому, пп: старшинѣ полковой тамошней, а особливе атаманѣ и всему товариству сотнѣ Кобѣжской, и кому колвекъ о томъ надлѣжатиметъ [вѣдати], симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ: ижъ

панъ Алексѣй Мандрика[164], сотникъ кобежскій, занеслъ намъ чрезъ супплѣку свою на его милость пана полковника кіевского жалобу о многихъ обидахъ, такъ ему самому, яко и сотнѣ его починеннимъ, а именно, что онъ, панъ полковникъ, за прибутемъ своимъ зъ Низового походу, его, пана сотника, зъ надлежащимъ пришовшого къ себѣ поклономъ, первый доволно словами безъчестилъ, за тое, же въ небитности его въ дому козаками и посполитими сотнѣ своей людми сѣна не наносилъ да збожа зъ поля не познималъ, и велѣлъ своему господаревѣ, такъ у самого его, сотника, не знат для якой причини, а наконецъ от сотництва его отдаливши, и при немъ бившихъ урядниковъ поодставлявши, на мѣстце оного нѣякого жъ поставя[а] Гречку[165] тамъ учредилъ сотникомъ, и инихъ урядниковъ постановлялъ, возбранивши ему, п: Мандрицѣ подлугъ указу нашого и наказнимъ полку Кіевского комм*а*ндеромъ въ Низовий походъ при настоящой[б] ити в*и*правѣ, чего ради онъ, п: сотникъ, просилъ насъ, дабы тамъ о всемъ вишъписанномъ, яко потомъ за якую вину чину своего сотницкого лишенъ, розискано и рѣшеніе праведное учинено; мы прето, не отрѣкши его прошенію, предлагаемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ, абы панъ Іванъ Пироцкій[в] [166] полковый нѣжинский и панъ Федоръ Рудковскій[167] басанскій сотники и п: Григорий Конѣжскій писаръ майстратовій нѣжинскій, зъехавши въ Кобижчу[168] по самой истинѣ праведно[г] р[оз]искуючи, не на одну сторону, со всякимъ обстоятелствомъ въ вишеозначенномъ ему п: сотнику и сотнянамъ его починенныхъ од его м[илости] пана полковника кіевского творимыхъ обидахъ, яко и о томъ, чого ради онъ одставленъ от уряду сотничества, розискали, и если по розиску не явится на немъ таковая вина, для якой от сотничества ему отдалену быти достойно, абы короговъ ему ж въручили, приказавши атаманѣ, товариству и посполству тоей Кобизской сотнѣ по прежнему надлежащое отдават послушенство и повиновеніе; якіе зась люде тойже Сотнѣ, къ оному розиску для свѣдителства и доводовъ будучи потребни, абы пред помянутихъ пп: висланнихъ, когда кого зъ них востребуют, становилися и сознате свое безъ всякого опасенія, токмо по самой хрестиянской совѣсти чинили, а що по тому учинится мѣетъ они, пп: высланіе, на писмѣ за руками своими розискъ спорядивши, къ намъ прислали въ Глуховъ, предлагаемъ.

В Глух[овѣ], февр[аля] 25, року 1723.

Звишменований полковник чер[ниговский] и наказній гетманъ, рукою влас[ною].

Войсковій писаръ Семенъ Савичъ.

Іаковъ Лизогубъ, бунчужній енер[алний][д].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 664. – Арк. 4-4 зв. Копія.
Там само. – Спр. 656. – Арк. 49-49 зв. Копія.

[а] В копіі написано “останя”.
[б] В копіі написано “настоящомъ”.
[в] В копіі написано “Тороцкій”.
[г] В копіі написано “незраво”.
[д] Перед підписами зазначено “в подленном подпис”, після підписів написано “мѣсце печати”.

№ 231

1723, лютого 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Чернігівський полк щодо розпізнавання та вилучення з обігу фальшивих монет

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ черниговский и наказний гетманъ Павелъ Полуботокъ, и старшина енералная.

Пану судіи полковому и наказному на сей часъ полковниковѣ чернѣговскому, пп: старшинѣ полковой, сотникам з товариствомъ и войтам з посполитствомъ, тутже и духовного чина людем в Полку том обрѣтаючимся, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежит, ознаймуем симъ унѣверсаломъ нашимъ, прошлого генваря 5, сего 1723 году, яко в інніе рейменту гетманского полки, такъ и в Полкъ Чернѣговский, при листах нашихъ, по едномъ печатномъ імператорского пресвѣтлого величества указѣ в високоправителствующом сенатѣ, о искорененіи воровских денегъ состоявшомъся, послалисмо, в котором указѣ достаточно изображено, яким способом тие воровские денги познават и одбират надлежит, що теж з тими людми, у которих оніе и яковимъ числомъ взищутся, чинити, и где тіе гроши дѣвати. А поневаж тепер еще тихже печатнихъ указовъ 86, також образцовъ воровскихъ сребнихъ и мѣднихъ копіекъ, алтинниковъ и полушокъ по первомъ числу з Мало Россійской Коллегіи при промеморіи в Енералную Войсковую Канцелярію для публѣкованя въ Малой Россіи и для розсилки по мѣстечкам и селам ради перестереганя оних денегъ сего февраля 21: принесено, которіи укази и денги оная Малороссійская Коллегия з Государственной Бе[р]гъ Коллегіи получила: того ради, посилаючи мы в Полкъ Чернѣговский од них імператорского величества печатних указовъ десят, да воровских грошей алтинниковъ три, копѣек мѣднихъ великих двадцят, копѣекъ дробнихъ литихъ мѣднихъ тридцят двѣ, а оловянихъ дванадцят, чеканних двадцятъ полушокъ сорокъ чотири, пилно приказуем, абы панъ полковникъ наказний чернѣговский при помянутихъ указахъ для вѣдома и постерѣганя онихъ фалшивих денегъ, посколко станет, во всѣ Полку тамошнего Сотнѣ розислалъ, а сотники бы всѣмъ сотнянам своимъ менення монаршие укази публѣковали и тіе денги для вѣдома ж и роспознаня обявляючи, и старалися, чтобъ по оних указах надлежащое чинено было исполненіе во всемъ непремѣнно, а найбарзѣй по церквах священниками помянутіе фалшивие гроши роздат, якъ [въ] тихже указахъ монарших написано, чтобъ при вичитаню онихъ указовъ и тіе гроши людям в образецъ для вѣденія и обереженя показовали, и якъ власне в помянутих указах изображено, о искорененеи воровских денегъ, о одбираню онихъ, когда случится, во всяких торговлях и куплях, а именно, если будет у купця в рублю пяти алтинъ воровских денегъ, то тіе денги воровскіе брат продавцевѣ дармо и оддават старшинѣ городовой, где оніе взищутся, на мѣстце зас воровских толиким же числомъ долженъ купецъ продавцевѣ добрими грошми доложити, а если в рублѣ зищется пят алтин или

болшъ воровских же грошей едного чекана, то и гроши взят, и того у кого оніе были ловит и приводит к тамошнему уряду, которій мѣетъ обстоятелно допросит одкуду бы онъ тіе взял денги, а по допросу, если виводу слушного не покажет, овшем повинится, сюда к намъ, такъ самого, якъ и денги его оніе воровские, за добримъ прислат карауломъ для одсилки одсель в Бергъ Коллегію, и о прочемъ, якъ в тихже указах предложено, такъ бы всяк безобходно справовался, и нихто бъ, невѣденіем не отговорувался, упоминаем и приказуемъ, тилко ж и тое вездѣ в Полку Чернѣговском старшинѣ и урядникам тамошнимъ постерѣгати треба, жебы ради воровских мѣдних и оловяних копѣекъ срѣбними гладкими копѣйками небраковано, ибо на якой ест хочай з едной сторони знакъ копийчаний, быле бы оная срѣбная правдивая была, тую безбрано принимат надлежит, а не хотячих принимат оних срѣбних, любъ и гладкіе сут копіекъ, жестоко штрафовати и наказовати позволяем, якъ о том прошлого 1722 году септеврія 13 в Полки рейменту Гетманского, в том числѣ и в Полкъ Чернѣговский посланніе, од нас унѣверсали указуют.

Данъ в Глуховѣ з Войсковой Енералной Канцелляріи, февр[уария] 28. Року 1723.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1077. – Арк. 2- 2 зв. Копія.

№ 232

1723, лютого 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Полтавський полк щодо розпізнавання та вилучення з обігу фальшивих монет

Пану полковниковѣ наказному полтавскому зъ пп: старшиною полковою, сотникамъ зъ товариствомъ и войтам зъ посполствомъ, тутъже и духовного чина людемъ въ полку томъ обрѣтаючимъся, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ прошлого генваря 5, сего 1723 году, яко в інніе рейменту Гетманского полки, такъ и въ полкъ Полтавский, при листахъ нашихъ, по едномъ печатномъ імператорского пресвѣтлого величества указѣ въ високоправителствующомъ сенатѣ, о искорененіи воровскихъ денегъ состоявшомъся, послалисмо, въ которомъ указѣ достаточно изображено, якимъ способомъ тіе воровскіе денги познавать и одбирать надлежитъ, що тежъ зъ тими людми, у которихъ оніе и якимъ числомъ взищутъся, чинити, и где тіе гроши дѣвати, а поневажъ теперъ еще тихъ же печатнихъ указовъ 86, такожъ образцовъ воровскихъ сребнихъ и мѣднихъ копѣекъ, алтинниковъ и полушокъ по певному числу зъ Малороссійской Коллегіи въ Енералную Войсковую Канцелярію для публѣкованія въ Малой Россіи и для россилки по мѣстечкамъ и селамъ ради постериганя онихъ денегъ сего февраля 21 дня принесено, которіе укази и денги оная Малороссійская Коллегія зъ Государственной Бергъ Коллегіи получила. Того ради, посилаючи мы в полкъ Полтавский онихъ імператорского

величества печатнихъ указовъ восимъ, да воровских грошей алтинниковъ два, копѣек дробнихъ литихъ мѣднихъ [тридцат двѣ]...[a] а оловянихъ [дванадцят], чеканнихъ полушокъ [сорок чотири] Пилно предлагаемъ, абы панъ полковникъ наказний полтавский помянутихъ указовъ для вѣдома и постерѣганя онихъ фалшивихъ денегъ, посколко станетъ, во всѣ полку своего сотнѣ розислалъ, а сотники бы всѣмъ сотнянамъ своимъ мененніе монаршіе укази публѣковали и тіе денги для видома жъ и роспознаня обявляли, и старалися, чтобъ по онихъ указахъ надлежащое чинено было исполненіе во всемъ непремѣнно, а найбарзѣй по церквахъ священникамъ помянутіе фалшивіе гроши роздать, якъ въ тихъже указахъ монаршихъ написано, чтобъ при вичитаню онихъ указовъ и тіе гроши людямъ въ образецъ для виденія и обереженія показовали, и якъ власне въ помянутихъ указахъ изображено, о искоренении воровских денегъ, о одбираню онихъ, когда случатъся, во всякихъ торговляхъ и купляхъ, а именно, если будетъ у купца въ рублѣ менше пяти алтинъ воровскихъ денегъ, то тіе денги воровскіе брать продавцеви дармо и отдавать старшинѣ городовой, где оніе взищутъся, на мѣстце воровскихъ толикимъ же числомъ долженъ купецъ продавцевѣ добрими грошми доложити, а если въ рублѣ зищетъся пять алтинъ или болшъ воровскихъ же грошей одного чекана, то гроши взять, и того у кого оніе были ловить и приводить къ тамошнему уряду, которий мѣетъ обстоятелно допросить одъкуду бы онъ тые взялъ денги, а по допросу, если виводу слушного не покажетъ, сюда къ намъ, такъ самого, якъ и денги его оніе воровскіе, за добримъ прислать карауломъ для отсилки одселъ в Бергъ Коллегію, и о протчіемъ, якъ в тихъ же указахъ предложено, такъ бы всякъ безъобходно справовалъся, и нихто [бъ], невѣденіемъ не отъговоровалъся, упоминаемъ и приказуемъ, толко жъ и тое вездѣ въ полку Полтавскомъ старшинѣ и урядникамъ тамошнимъ постерѣгати треба, жебы ради воровскихъ мѣднихъ и оловянихъ копѣекъ срѣбними гладкими копѣйками небраковано, ибо на якой есть хочай зъ едной сторони знакъ копѣйчаний, быле бы она срѣбная правдивая была, тую безъбрано приймати надлежитъ, а не хотячихъ приймать онихъ срѣбних, любъ и гладкіе сут копіекъ, жестоко штрафовати и наказовати позволяем, якъ о томъ прошлого 1722 году септеврія 13 дня въ полки рейменту Гетманского, в том числѣ и въ полкъ Полтавскій, посланніе одъ насъ унѣверсали указуютъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Войсковой Енералной Канцеллярiи, февр[аля] 28. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 53-54. Копія.

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

№ 233

1723, лютого 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення значному товаришеві Глухівської сотні Якиму Федоровичу та писарю Кролевецької сотні Федору Дубневичу розглянути справу про побиття спаським отаманом Мартином Демиденком жовнірів вдови гетьмана Скоропадського та про паплюження її імені

Пану старшинѣ наказному глуховскому зъ урядомъ и кому о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ зъ двору ясневелможной еи милости паней гетмановой Скоропадской[169] дойшла насъ жалоба на Мартина Демиденка, села сотнѣ Глуховской [Спаского атамана] ...[а] который, гуляючи на веселю, у когось зайшолъ зъ товариствомъ[б] своимъ до двору Терешка Грушенка, нанявшагося теперъ зъ братомъ въ двору еи велможности за жолнѣровъ служити, где якобы помянутий атаманъ зъ товариствомъ [своимъ]... безчестними словами ругали имя ея жъ велможности, паней гетмановой, а потомъ помянутого Терещенка и братовъ его самъ и товариство, при немъ будучое, по мънемъ[в] кулаками и ногами били, въ якомъ побою мати оного Терещенка такъ прибита, же ажъ хороба оной припала, въ чомъ прошено зъ двору ясневелможной паней гетмановой о розискѣ и надлежащую справедливость, прето мы, подлинно о таковомъ помянутого атамана ... поступку хотячи видати, ординуемъ туда въ село Спаское на розискъ пп: Якима Федоровича, знатного сотнѣ Глуховской товариша, да Федора Дубневича, писара сотнѣ Кролевецкой[г], которимъ яко повелѣлисмо подлугъ доношенія зъ двору еи велможности, паней гетмановой, намъ поданного, обстоятелно противъ всѣхъ въ немъ вираженнихъ контентовъ розискати, такъ абы всякъ до того розиску потребний, кого тилко оны, пп: посланніи наши, для свѣдительства и доводовъ востребуютъ, становилъся передъ онихъ и ежели доведетъся, что обжалованний Мартинъ Демиденко, атаманъ спаскій, имя ясневелможной паней гетмановой ругателски поносилъ, и жолнѣровъ двору еи велможности безъ жадной причини билъ, то такъ ему самому въ томъ жолнѣровъ побою мѣютъ тіежъ пп: інквѣзитори приказати становитися до Глухова, и розискъ привозити, упоминаемъ.

Зъ Глухова, [февраля] 28 дня, 1723 года.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 55-55 зв. Копія.

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] В копії написано – "товаришомъ".

[в] У тексті написано – "помънемъ".

[г] В копії написано – "Кролевецкого".

№ 234

1723, лютого 28. Глухів – Подорожній лист Павла Полуботка і генеральної старшини для комісарів п'яти козацьких полків, що прямують через російські міста на канальні роботи до Ладоги

Его жъ імператорского всепресвѣтлѣйшого величества почтеннимъ господамъ воеводамъ, оберъкоммендантамъ, лантратамъ, бурмистрамъ, коммисарамъ, секретарямъ, камергерамъ и протчіимъ началнимъ и подначалнимъ по городахъ, селахъ и деревняхъ великороссійскихъ обрѣтающимъся людемъ, и кождому, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, симъ подорожнимъ ознаймуемъ писаніемъ, ижъ по именномъ его імператорского величества указу, въ монаршой, до насъ принесенной, грамотѣ изображенномъ, коммендерованіи при наказномъ полковнику, пану Михайлу Руденку, полку Полтавского козаки на каналную роботу до Ладоги слѣдуютъ трактомъ на Сѣвскъ[170], Карачевъ[171], Болховъ[172], Белювъ[173], Калугу[a 174] къ Москвѣ и далѣй, подъ коммендою его милости пана полковника гадяцкого, зъ другимъ такимъ же корпусомъ, інною дорогою маршъ воспринявшого, до указного мѣстца, зачимъ когда чрезъ коммѣсаровъ одъ коммендѣровъ, надъ тими пяти полковъ козаками передомъ посланнихъ, по више означенномъ тракту управителямъ великороссійскимъ обявлена будетъ при семъ нашомъ подорожномъ листу помянутой монаршой імператорского величества грамоти копія, въ которой и тое выражено, что отъ половини дороги, куда маршировать указано, мѣетъ провіантъ предреченихъ малороссійскихъ полковъ козакамъ зъ магазейновъ видаватися, по указу его імператорского величества нарочно устроеннихъ, а фуражъ на едного коня пять человѣка по тракту получатимуть, абы указний фуражъ везде въ томъ пути на едного коня пятомъ человѣкамъ, а отъ половини дороги провіантъ на каждого козака зъ магазейновъ видавано, всѣмъ предпомянутімъ великороссійскимъ началникамъ и подначалнимъ указомъ его імператорского величества пилно предлагаемъ, а коммѣсари оныхъ пяти полковъ, передомъ посланніе, мѣютъ за руками своими тимъ же управителямъ великороссійскимъ подавать виденія, сколко на лице людей и коней у нихъ обрѣтаетъся, и на сколко где фуражу получать квитаціи видавати, чого и сія подорожная дана зъ Войсковой Енералной Канцеллярііи, при войсковой же печати.

Въ Глуховѣ, февраля 28 дня. Року 1723 писана, а послана при отправѣ козаковъ до Ладоги априля 5 дня, такожъ и въ книгу въписана того жъ априля.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 56-56 зв. Копія.

---

[a] У копіі написано – "Кашогу".

№ 235

1723, лютого 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про виправлення в похід до Ладоги на канальні роботи п'ятитисячного корпусу козаків, з призначенням гадяцького полковника Михайла Милорадовича головнокомандувачем

Всей старшинѣ и чернѣ Войска его імператорского пресвѣтлого величества Запорожского, особливе панамъ полковникамъ наказнимъ, пп: сотникамъ зъ атаманею курѣнною и зо всѣмъ, въ пятитисячномъ числѣ обрѣтаючимъся, товариствомъ, до Ладоги на Каналную роботу [в] виправу теперъ зо всѣхъ полковъ рейменту Гетманского ординованнимъ, и кождому, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ приводячи мы монаршую его імператорского величества волю и указъ до исполненія, въ присланной сего февраля 18 дня грамотѣ изображенний, поневажъ ради скорѣйшой и неотложной въ Ладогу указного числа товариства виправѣ велѣлисмо тихъ козаковъ, которіе по всѣхъ полкахъ назначени были подъ комменду его милости пана Михайла Милорадовича, полковника гадяцкого, на одпоръ, если бы куда позвалъ случай противъ непріятеля, теперъ уже до Ладоги на Каналную роботу зъ придаткомъ къ нимъ приличного числа кошеваровъ висилати, того ради надъ онимъ пятотисячнимъ корпусомъ его жъ милости панъ полковникъ гадяцкій опредѣленъ отъ насъ въ тую Ладожскую дорогу главнимъ коммендѣромъ, которому яко дана есть зъ мѣстца власти Гетманской отъ нинѣшного нашего между Гетманствомъ правленія полная мощь тимъ пятотисячнимъ числомъ козаковъ въ походѣ належите коммендовати, такъ абы каждий ассигнованний зъ полковъ до того походу коммендѣръ, знаючи его милость пана полковника гадяцкого надъ собою за звѣрхнѣйшого властителя, не тилко подобаючое его милости зъ своими подъкоммендними почитаніе виражали, но належитое во всемъ томъ пути и на мѣстцу послушенство чинили, особливе если въ чомъ отъ его милости заходити будутъ якіе ординанси до управленія монаршого інтересу въ указномъ дѣлѣ, и до иннихъ добрихъ порядковъ стягаючіеся, исполняли бъ оніе со всякою чулостію и должнимъ прилѣжаніемъ, яко власне подобаетъ зъ подъкомандними своими накрѣпко смотрѣли, дабы оны всякую въ предлежащомъ походѣ статечность и скромность заховали, и такъ въ переходѣ до указного мѣстца, яко на мѣстцѣ будучи, и назадъ поворочаючись, нигде никому зъ обивателей жаднихъ обидъ, найменшихъ шкодъ и нѣякого отнюдъ самоволства не показовали, доволствуючися тимъ, що указомъ імператорского величества всякому въ пути и на мѣстцу за роботу давать опредѣлено, докладаемъ тутъже и тое жъ, если бы хто не имѣлъ въ томъ походѣ належитого его милости пану полковниковѣ гадяцкому, яко главному коммендѣру, отдати повиновенія и противно поступалъ, албо уходилъ бы зъ тоей монаршой службы ку дому, такового моценъ

его милость по силѣ данной себѣ власти наказовати и безъ поблаженя карати, пилно упоминаемъ.

Данъ въ Глуховѣ, февраля 28. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 50-50 зв. Копія.

№ 236

1723, лютого 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про послушенство громади села Устя Малого сосницькому сотникові Павлу Омельяновичу, зі скасуванням такого послушенства на користь місцевого монастиря

Тобѣ, войтовѣ села Устя Малого и всѣмъ тамошнимъ людемъ посполитимъ, чрезъ сее откритое писаніе повелѣваемъ, абысте до теперешнего державци своего пана Павла Омеляновича, сотника нинѣшного сосницкого, належали и всякое до двору его по прежнему отдавали послушенство и повиновеніе, подлугъ унѣверсалу покойного ясне велможного пана гетмана ему жъ, пану сотниковѣ, виданного, на мененное село ваше, респектомъ заслугъ и за разоренія[a] домовѣ его подъ часъ Руини учиненной, и монастирцевѣ тамошнему, поневажъ васъ былъ къ оному покойний панъ гетманъ на время толко до далшой волѣ своей и разсмотренія опредѣлилъ, не отдавать уже жадной повинности приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, февраля 28. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 51. Копія.

№ 237

1723, лютого 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо коштів, які мають надходити від державців Ніжинського, Прилуцького та Київського полків на утримання охочекомонного полку Карпа Часника

Ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ іхъ [милостемъ] паномъ полковникамъ прилуцкому, кіевскому и наказному нѣжинскому зъ старшиною полковою тамошнею и сотниками, такожъ пп: державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ, въ

[a] В копії написано – “и за роненія”.

тихъ полкахъ, особливе на той и на сей сторонѣ Днѣпра въ полку Кіевскомъ маетности мѣючимъ, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, ижъ любо виданъ передъ симъ унѣверсалъ нашъ, настоящого мѣсяца февраля первого числа, зъ таковимъ опредѣленіемъ, абы повернувшомуся зъ Низового Терковского походу пана Карпа Часника, полковника охочекомонного, товариству надлежащую зъ прежнихъ ихъ квартиръ мѣсячную повинность отъ 1 го числа мѣсяца януарія вистатчано до далшого указу и извѣщенія, однакъ поневажъ теперъ вѣстно намъ учинилося, что зъ полку Нѣжинского на 74 козаковъ, зъ полку Прилуцкого на 103 и полкозака, да зъ Трипольля и Стаіокъ отъ первого числа августа зъ полку Кіевского сотенъ сегобочнихъ на 24 человѣка, итого на 30 такожъ зъ Василкова и протчіихъ тогобочнихъ монастирскихъ и другихъ державъ[цовъ], отъ первого числа септеврія помянутимъ компанѣйцамъ на службѣ монаршой, и въ походѣ бывшимъ и на квартерахъ оставшимъся, мѣсячной належитости не видавано, того ради чрезъ сей нашъ унѣверсалъ предлагаемъ, абы іхъ милость пп: полковники прилуцкий, кіевскій и наказний нѣжинский, старшина полковая и сотники, такожъ пп: державци духовніе и свѣцкіе, въ тихъ полкахъ селами владѣючіе, надлежащую зъ квартиръ подлугъ давного расположенія мѣсячную повинность за всѣ прошедшіе мѣсяцѣ, то есть за августъ, септеврій и протчіе, якъ вишше именно виражено, до первого числа януарія велѣли вистатчити и виплатити компанѣйцамъ, тилко жебы въ вистатченю оной людямъ излишной не было тяжести, можна тую дачу, на двѣ или на три части расположивши, и не еднимъ разомъ, но такъже по частямъ, стягати и отдавать помянутимъ полку Часникового товариству, впредъ зась отъ прошедшого януарія за слѣдуючіе чверти мѣютъ они тую жъ мисяцную належитость по прежнему подлугъ первого унѣверсалу нашого, 1 го февраля виданного, получати, зачимъ вѣдаючи всякъ о семъ, абы жадной въ стягненю и видачи за прошедшіе мѣсяцѣ тоей товариству пана Часника мѣсячной повинности не показовалъ противности и ослушанія, зъ мѣстца власти Гетманской пилно напоминаемъ и приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Войсковой Енералной Канцеллярііи, при войсковой же печати, февраля 28 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 52-52 зв. Копія.

№ 238

1723, лютий. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження значного військового товариша Івана Лисенка киселівським сотником

Всѣмъ обще и кождому зъособна кому о семъ вѣдати потребно, а особливе пану полковникови на сей часъ наказному чернѣговскому, пп: старшинѣ полковой, сотникомъ, атаманнѣ городовой и сѣльской и всему того жъ полку Чернѣговского товариству ознаймуемъ сымъ нашимъ унѣверсаломъ: поневажъ

товариство сотнѣ Киселювской, не имѣючи въ своей сотнѣ по пану Омеляновичу, сотнику своему, который зъ киселювского сотництва ушелъ, зосталъ сотникомъ сосницкимъ, совершенного сотника, избрали себѣ по правамъ войсковымъ волними голосами пана Івана Лисенка, знатного товариша полкового, теды и мы, узнавши его того уряду быти годного и до правленія сотенныхъ порядковъ способного, яко велѣлисмо ему на вѣрность імператорскому пресвѣтлому величеству тутъ въ Глуховѣ указную въ церквы виконати присягу, такъ его жъ пана Івана Лисенка на томъ сотництва урядѣ симъ утвержаючи унѣверсаломъ, мѣти хочемъ и приказуемъ, абы атаманя сотнѣ Киселювской зо всѣмъ старшимъ и меншимъ тоей же сотнѣ товариствомъ ему, пану Івану Лисенку, новопоставленному сотникови, яко своему началнику, при подобающомъ почитаніи належитое во всемъ отдавали послушенство; а онъ, панъ сотникъ, долженъ взаемне любовное зъ своими сотнянами имѣти обхожденіе, особливе на добрихъ респектовати; такъ же въ судахъ не самому, лечъ зъ товариствомъ годнимъ, для справъ случаючихся, засѣдати и обще, трезвеннимъ умомъ розыскуючи, дѣла спорние некваплыво да и безъ отволоки по самой истиннѣ окончевати и невиннихъ подлугъ правъ оправдати, проступнихъ же по разсмотренію выны безъ здирства пристойного наказовати.

Данъ въ Глуховѣ зъ Войсковой Енеральной Канцеляріи при печати войсковой, февраля. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 664. – Арк. 1. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 32-32 зв. Копія.

№ 239

1723, лютий. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження киселівського сотника Павла Омеляновича сосницьким сотником

Всѣмъ обще и кождому зъособна, кому о семъ вѣдати потребно, а особливе пану полковникови на сей часъ наказному чернѣговскому, пп: старшинѣ полковой, сотникомъ, атаманнѣ городовой и сѣлской, и всему того полку Чернѣговского товариству ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, поневажъ панъ Василій Дорошенко, бывшій сотникъ сосницкій, слабости рады своего здоровя оставилъ урядъ сотництва сосницкого самъ доброволне, сотняне зась сосницкіе, не имѣючи совершенного въ сотнѣ своей сотника, зъ кимъ бы могли назначенную имъ до фортеціи Святого Креста монаршую імператорского пресвѣтлого величества отправовати службу, просили насъ прилѣжно, абы опредѣленъ былъ въ сотню ихъ Сосницкую сотникомъ панъ Павелъ Омеляновичъ, сотникъ киселювскій, яко тамъ же въ Сосницѣ[175] житіе свое имѣючий, теды мы тое ихъ неотступное прошеніе принявши, зважаючи, же трудно онимъ сотнянамъ въ такий знатный и далний походъ безъ совершенного ити комендѣра, яко

опредѣлилимо имъ, по согласномъ ихъ же прошенію, сотникомъ въ Сосницу пана Павла Омеляновича, знавши его зъ сотницства киселѣвского, такъ его жъ, пана Омеляновича, на тотъ сотницства Сосницкого урядъ симъ нашимъ утверждаемъ унѣверсаломъ, которого повагою мѣти хочемъ и приказуемъ, абы атаманя сотнѣ Сосницкой зо всемъ старшимъ и меншимъ тоей сотнѣ товариствомъ, купно же и всѣ обще граждане сосницкіе, урядники и посполитие, маючи его, пана Омеляновича, въ городѣ Сосницѣ и цѣлой своей сотнѣ совершенного быти господара, належитое ему, яко своему началнику, при подобающомъ почитаніи во всемъ отдавали послушенство, ажъ панъ сотникъ долженъ взаемне любовное зъ своими сотнянами имѣти обхожденіе, особливе на добрихъ респектовати; въ судахъ мѣетъ не самъ, лечъ зъ товариствомъ годнимъ, для справъ случаючихся засѣдати, и обще трезвеннимъ умомъ розискуючи дѣла спорние, неквапливо да и безъ отволоки по самой истиннѣ окончевати, и невинныхъ подлугъ права оправдати, проступнихъ же по разсмотренію вины безъ прихотей и безъ здирства пристойно наказывати.

Данъ въ Глуховѣ зъ Войсковой Енеральной Канцеляріи, при печати войсковой, февраля, 1723 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 664. – Арк. 1 зв.-2. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 31-31 зв. Копія.

№ 240

1723, березня 4. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини полтавському наказному полковникові прослідкувати, щоб великобудиський сотник не переслідував великобудиських жителів за подану на нього скаргу генеральній старшині

Нашъ зичливий приятелю, пане полковнику наказный полтавский.

З листомъ в[аш]милостинымъ прибувши тутъ в Глуховъ, великобудискіе жители подали намъ супплѣку з пунктами обширне написанними, ускаржаючись на сотника своего, п: Дмитра Колачинского, о многих обыдахъ, от его имъ починенныхъ, и просили насъ, абысмо опредѣлили якихъ особъ, тилко бы не з Полку Полтавского, на розискъ до ихъ в Будище[176]. Мы прето, любо онихъ буднянъ прошенію не отрекли, однакъ теперъ для настоящой распутици нѣкого туда на розискъ не посилаемъ, але якъ дорога, хочай мало, послѣ сего роскаля просохнетъ, в тую пору по разсмотренію для виведеня обстоятелной інквізиціи, кого пристойно, зошлемъ в Будища, и если доведется, якъ супплікуючіе в своихъ пунктах описали, вина п: Колачинского, то кажемъ его и от сотницства отдалити, и якого по дѣлам годенъ будет, понесетъ наказаніе, а тимъ часомъ покамѣс розищики туда прибудутъ, предложи в[аша] милост ему, п: Колачинскому, жебы

онъ, нѣякого помянутымъ будискимъ жителямъ не чинилъ отмщенія. Да и его самого от уряду сотнитства прежде росправи з жалобливою стороною не отдалятъ, и в правленіи сотенних порядковъ не чинит помѣшки, предлагаемъ.

З Глухов[а] марта 4. Року 1723.

В[ашей] милости зичливіе при[ятели].

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1147. – Арк. 17. Копія.

№ 241

1723, березня 6. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження прав Глухівського Петропавлівського монастиря на прибутки з Мутинського перевозу

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказный з старшиною енералною гетманъ Павелъ Полуботокъ.

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежит, ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ, иж жалостне прекладалъ намъ превелебный в Богу его милость отець Лука, ігуменъ монастира Петро Павловского Глуховского, что многие з войскового и посполитого чину обивателѣ, також великороссійскіе люде, а особливе гварнѣзону здешнего глуховского прапорщикъ Григорій Аненковъ, препроважаючи свои борошна, горѣлки, бруся дубовое и протчее чрез перевозъ Мутинский, который од прежде бывших гетмановъ монастиревѣ Петро Павловскому ест наданный, не хотят належитого за оный оддавати платежу, чрез що обытел Петро Павловская неменший поносит убитокъ. Теди мы, таковыхъ людей неслушный в томъ поступокъ узнавши, пилно чрез сей унѣверсалъ нашъ приказуемъ, абы всякъ з малороссійских и великороссійских обывателей, особливе помянутий гварнѣзону глуховского прапорщикъ Григорій Аненковъ, чрезъ вишреченный Мутинский перевозъ борошна, горѣлки, деревя и протчее посилаючи, без жадной спреки належитую оддавалъ повинност и приставамъ своимъ уищати велѣлъ, а если бы хто былъ противнимъ, такового позволяемъ грабити; що все абы не іначей чинилос, повторе и подесяте приказуемъ.

Данъ в Глуховѣ з енералной канцеляріи при печати войсковой, марта 6, року 1723.

Звишъменованный полковникъ и наказный гетманъ, рукою власною.

Енералный писаръ Семенъ Савичъ.

Яковъ Лизогубъ, енералный бунчучний.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 61928. – Арк. 20. Оригінал з військовою печаткою.
Там само. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 57. Копія.

№ 242

1723, березня 6. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини Олексію Черняку залишити при собі не більше тридцяти козаків, усім іншим призначено йти в Терський похід на канальні роботи на Ладогу

Нашъ велце зичливій приятелю пане Чернякъ.

Просишъ ваша милость у насъ листомъ своимъ такового респекту, дабы мы загрозили пану Григорію Буцкому, полковниковѣ наказному, жебы онъ казаковъ, в селахъ Вистиннихъ[a] жиючых, од[б] Сотнѣ до Полку одривати не важилъся, теди мы на тое таковую чинимъ резолюцію, абысь ваша милость по прежде писанному указу нашому для своей на войсковую потребу обыходки указное число двадцять, а принамнѣй уже по крайней мѣри тридцять человека козаковъ оставивши собѣ для всякихъ посилокъ, протчиіих, в селахъ Вистиних мешкаючихъ, уступилъ под Сотнѣ до Полку. И кого з тыхъ козаковъ в Терскій Низовый и в новоуказній, до каналу Ладожского, походи опредѣленно, абысь ваша милость не заступалъ од назначенной имъ дороги, пилно предлагаемъ.

З Глухова, марта 6. Року 1723.

Поневаж оних под сее время для случаючихся походовъ немалого числа потреба, якож для тоей причини всеконечно приказуемъ вашей милости, абысь принамнѣй тепер шѣстьдесят козаковъ з маетностей своих в походъ къ фортеци Святого Креста, албо в новоуказанную до канала Ладожского дорогу вислалъ.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 126. – Арк. 102. Копія.

№ 243

1723, березня 8. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини полтавському полковникові щодо завершення збору грошей в Полтавському полку, призначених на відбудову постраждалої від пожежі Києво-Печерської лаври та їх відправлення в Київ

Неоднократне писано передъ симъ въ полкъ Полтавский о зборѣ грошей, на репарацію Кіево-Печерской обители по указу імператорского величества належнихъ, и потому мы надѣемъся, что уже доселѣ оные гроши, сколко до того полку

---

[a] Далі також написано, але закреслено "Рибцяхъ и Гавранцях".

[б] В копії зазначено – "под".

доводиться вистатчити, въ зборѣ найду[ю]тъся, а поневажъ его сіятелство господинъ енералъ и енералъ кгубернаторъ кіевскій, князь Іванъ Юревичъ Трубецкий два рази писалъ до насъ, предлагаючи, что уже пришло время, въ которое погорѣлая Кіево-Печерская церковъ зъ експенсовъ тихъ грошей, якіе збирать повелѣно, по указу імператорского величества реставроватися мѣетъ, и требовалъ, дабы оные вскорѣ въ Кіевъ, для кого належить, были присиланни, теди мы, яко въ інніе полки о томъ писали, такъ и въ полкъ Полтавский до [вашмилости]...[a] сей ордеръ нашъ засилаючи, пилно предлагаемъ, абысь [вашмилость] помянутые гроши на возобновленіе Кіево-Печерской Лаври, въ полку тамошнемъ зобранные, сколко ихъ всѣхъ въ зборѣ есть, чрезъ нарочнихъ на тое опредѣленнихъ коммисаровъ безъ далшого отлагателства къ 25 числу настоящего мѣсяца марта сего 1723 году въ Кіевъ до пана войта тамошнего зъ майстратомъ одсилали, а онъ, панъ войтъ, по особливому указу нашому, до его зосланному, мѣетъ для приему и содержанія помянутихъ грошей певнихъ особъ зъ майстратовыхъ опредѣлиты на приемъ тыхъ привознихъ грошей, коммисаровъ квитовавши, самихъ до дому отпускать, а коликое число зъ полку Полтавского зобранныхъ на реставрацію Кіево-Печерской Лаври грошей коммисарами въ Кіевъ отъвезено будетъ, о томъ въпредъ неукосни[телно] ... насъ писменно увѣдомити, що зась еще надлежащого числа грошей въ недоборѣ на полчанахъ полтавскихъ знайдуетъся, то и тые неотложно стягнувши, мѣетъ [вашмилость] безъ удержаня туда жъ въ Кіевъ одсилати и о томъ всемъ насъ репортовати, упоминаемъ, при семъ зичимъ [вашмилости] доброго здоровя.

Зъ Глухова, марта 8 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 58-58 зв. Копія.

№ 244

1723, березня 11. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо розшуку та повернення майстрів та учнів іконописця Якима Глинського, які, не виконавши перед ним свої зобов'язання залишили роботи по розпису іконостасу Великої Києво-Печерської церкви

Всѣмъ, кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, особливе старшинамъ городовимъ и сѣлскимъ, въ полкахъ рейменту Гетманского обрѣтаючимъся, такожъ духовного чина людемъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ супплѣковалъ до насъ Якимъ Глинскій, іконописецъ, въ томъ, что челядъ его, занявши певное число у него денегъ на роботу, и не поотроблявши за оніе, одни въ великороссійскіе городи поуходили, а другіе въ малороссійскихъ подъ

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

рожнихъ особъ протекціею въ монастирахъ найдуютъся ...[a] которіе, на якихъ онъ и рукоподанніе ихъ писма у себе мѣетъ, принявши одъ его способъ и належитое за показанемъ оного въ іконописком художествѣ наставленіе, а не дослуживши уреченого термѣну, безъ заповѣдне, повтѣкали, зъ чого немалая оному трудность и въ оддилцѣ іконостной роботи до Великой Кіево-Печерской погорѣлой церкви, коштомъ покойного ясневелможного его милости пана гетмана Скоропадского справуючойся, чинитъся остановка, чого ради просилъ насъ о таковый зъ Войсковой Енералной Канцелляріи указъ, по которомъ бы помянутую бѣглую челядъ, на роботу грошей у него занявшихъ и неотробившихъ дѣла, [и] до надлежащого времени учениковъ зась его жъ, уреченного термѣну недослужившихъ, где они взищутъся, невозбранно было ему взяти, теди мы, разсудивши слушное его, Якима, быти въ томъ прошеніе, яко чрезъ сей унѣверсалъ нашъ пилно упоминаемъ, такъ абы всякъ мененной супплѣкуючого челяди, зъ займомъ у него на роботу грошей безъ отробу бѣжавшихъ, такожъ учениковъ, уговоренного термѣну не дослужившихъ, где колвекъ онихъ, чи то въ городахъ или селахъ рейменту Гетманского, любъ въ монастирахъ, винайдутъ, безъ жадной трудности, на которихъ онъ покажетъ писма, взяти не возбранилъ до удержаня ему до себе ихъ поти, покаместь челядъ занятіе у него жъ гроши иконописнимъ своимъ рукодѣліемъ не отроблять, а ученики вимовленного собою сроку не дослужать, барзѣй чтобъ чрезъ тое, въ дѣлѣ, теперъ коло вишъ намѣненного іконостасу до Кіево-Печерской Великой церкви справуючогося, не было медленія.

Данъ зъ Глухова, марта 11 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 59-59 зв. Копія.

№ 245

1723, березня 13. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк N-полковникові щодо виправлення козаків полку в похід до Ладоги на канальні роботи

Минувшого февраля 22, сего 1723 году, послалисмо въ полкъ Н унѣверсалъ нашъ, зъ вираженемъ въ ономъ таковаго монаршого его імператорского величества указу, грамотою до насъ принесенного, дабы намъ зъ полковъ рейменту Гетманского, кромѣ десятотисячного[6] числа козаковъ, въ Низовий до фортеци Святого Креста походъ опредѣленнихъ, еще пять тисячъ козаковъ же, зъ придаткомъ къ нимъ приличного числа кошеваровъ, на каналную роботу до Ладоги по прошлорочному наряду висилати, въ которомъ унѣверсалѣ нашомъ доложилисмо и тое, что за опублѣкованемъ оного, и вираженного въ немъ помянутого монаршого указу, заразъ товариство полку Н при добромъ полковомъ и сотеннихъ

---

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[6] В копії написано – "десято тисято тисячного".

коммендѣрахъ въ тую до Каналу Ладожского дорогу неотложно виходили, а поневажъ доноситься намъ вѣдати, якобы надлежащого полчанъ Н въ указний маршъ порушеня по сюю пору нѣтъ, теди мы чрезъ сей листъ нашъ повторительно о томъ [вашмилости]...[а] о томъ пилно упоминаемъ, и тимъже указомъ імператорского величества пилно приказуемъ, абысь [вашмилость] по полученіи оного, едного дня, не медлячи, заразъ, а заразъ, указнимъ числомъ товариству зъ полку тамошнего на каналную роботу до Ладоги зъ домовъ изъ полку виходити велѣлъ всеконечно, казавши имъ, а барзѣй коммендуючимъ надъ ними въпредъ пріятомъ[б] [в] маршъ такъ поспѣшати, чтобъ конечно въ первихъ числехъ слѣдуючого априля до указного мѣстца къ Ладозѣ могли достигнути, якъ и въ предпомянутой грамотѣ его імператорского величества указано, ижъ бы за нескорую ихъ виправу зъ якой причини мѣла бы въ інтересѣ монаршомъ учинитися остановка, не толко въ отвѣтствіи и штрафѣ, але и въ наказаніи не осталъся, ибо мы по должности нашой, исполняя вишеизображенний монаршій его імператорского величества указъ, тогда жъ, по полученіи оного, якъ и въ протчіи полки реймент Гетманского, такъ и въ полкъ Н послалисмо о томъ унѣверсали, и жебы скорѣйше тая до Ладоги виправа состоятися могла, для того велѣли тыхъ козаковъ, которіи до походу, куда бы позвалъ случай на отпоръ противъ непріятеля, ассігновани были, въ оную Ладожскую дорогу немедленно коммендѣровати и потому, ежели якое въ виправѣ той станетъся умедленіе, мы самого ... для отвѣтствія, где надлежитъ, представити намѣрили, обявляемъ.

Зъ Глухова, марта 13 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 60-60 зв. Копія.

№ 246

1723, березня 13. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Київський і Переяславський полки щодо забезпечення транспортом турецького посольства Капичі-Баші, що повертається до Туреччини через Київ

Его милости пану полковниковѣ кіевскому и пану наказному полковниковѣ переясловскому зъ старшинами полковими, сотникомъ, атаманѣ городовой и сѣлской, въ тихъ полкахъ обрѣтаючойся, такожъ пп: державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ зъ бурмистрами, и кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ прошлого 1722 году, декаврия 3 числа, по присланной до насъ въ ноевріи мѣсяци імператорского величества грамотѣ о принятю и доволствованіи турецкого посланника Капичи баши, къ его імператорскому пресвѣтлому величеству зъ Царицина одправленного, унѣверсаломъ

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] Так у тексті.

нашимъ въ полкъ Кіевскій предлагалисмо, абы оного посланника, если бы онъ чрезъ Малую Россію ехалъ, доволствовано везде зъ ратушнихъ приходовъ подлугъ прежнего обикновенія, и подводъ для самого и свити его зъ потребу вистатчано, а поневажъ тотъ посланникъ не малороссійскими мѣстами ехалъ, но иннимъ путемъ до Москви прибувъ, а теперъ отътуду одпущенъ восвояси, якъ о томъ сего марта 12 числа получили мы вновъ імператорского пресвѣтлого величества грамоту, зъ таковимъ его величества указомъ, дабысмы для оного посланника Капичи Баши, и зъ нимъ присланного вейзирского зъ людми свити ихъ, такожъ посланного зъ Москви въ Кіевъ пристава Василія ...[а] да Каллегіи Иностраннихъ дѣлъ переводчика Антона Марина и для проваженя ундеръ оффѣцера зъ двадцятю солдати, когда приедутъ въ Малую Россію, приказали везде въ городахъ рейменту Гетманского сто двадцать пять подводъ вистатчити и въ протчемъ всемъ одправленіе учинить подлугъ прежнихъ примѣровъ подлугъ вишъреченной першой монаршой его величества грамоти, въ ноевріи одпущенной, того ради чрезъ сей нашъ унѣверсалъ пилно повелѣваемъ, абы панове старшина полковая кіевская и переясловская и сотники тихъ полковъ зъ другими урядниками означенного турецкого посланника Капичи Башу и присланного вейзѣрского и людей, зъ нимъ будучихъ, забѣраючи о приездѣ ихъ вѣдомость, на всякий станъ по 125 подводъ стягнути и оніе въ поготовости зъ всею упряжю имѣти, и, якъ приедутъ, вистатчати приказали непремѣно, такожъ абы вездѣ въ полку Кіевскомъ, а барзѣй въ городѣ Козелцѣ, тамошная старшина полковая оного посланника турецкого, когда надближитъся, передъ городомъ стрѣчею почтила, и на приличной квартирѣ до виезду его поставивши, противъ прежнего обикновенія надлежащое ему и всѣмъ, при немъ будучимъ, чинено бъ доволствованіе зъ ратушей тамошнихъ, якъ и въ прошломъ 1722 году турецкого посланника ... Капичи Башу, чрезъ Малую Россію ехавшего, доволствовано, а въ вистатченю подводъ пп: державци духовніе и свѣцкіе маетностей своихъ жаднимъ способомъ заступати не повинни, но по ассигнаціи пп: старшинѣ полковой, сколко одкуду онихъ надлежатиметъ, вистатчити должни будутъ, пилно мѣти хочемъ и указомъ імператорского пресвѣтлого величества упоминаемъ, а сколко зъ якой полковъ Кіевского и Переясловского сотнѣ на подъемъ[б] турецкого посланника Капичи Баши и присланного вейзерского зъ людми ихъ, такожъ пристава Василія ... переводчика Антона Марини и ундеръ оффѣцера зъ двадцатю солдати надлежитъ подводъ вистатчити, и якіе сотнѣ до якого мѣстца на подводахъ мѣютъ онихъ провадити, о томъ таковое слѣдуетъ опредѣленіе: зъ Носувской сотнѣ 56, зъ Кобижской 19, зъ Бобровицкой[в] 25 да зъ Кіевской сотнѣ полку Нѣжинского[г] 25 подводъ въ Носувку[177] забрать и ними провадити до Козелца мѣютъ ... зъ Козелецкой 58, зъ Моровской подводъ 16, зъ Басанской полку Переясловского 51 подводъ въ Козелецъ стягнуть и ними до Семипулокъ провадити, зъ сотнѣ Остерской 35, зъ Баришовской 46 полку Переясловского, зъ

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] В копії написано – "надъемъ".

[в] В копії написано – "Добровицкой".

[г] Так у тексті.

Баришовской[a] 44 подводъ стягнути въ Семипулки и оними до Броваровъ провадити мѣютъ ... зъ Гоголіовской 85, зъ Воронкувской 40 въ Бровари собрать и оними зъ Броваровъ до Кіева провадити.

Данъ въ Глуховѣ, марта 13 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 61-62. Копія.

№ 247

1723, березня 13. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини до міщан Києва та прикиївських містечок щодо забезпечення транспортом турецького посольства Капичі-Баші, що повертається до Туреччини через Київ

Іхъ милостемъ панамъ державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ, на той сторони Днѣпра маетности свои въ полку Кіевскомъ имѣючимъ, такожъ пану войту кіевскому зъ майстратомъ тамошнимъ, и кому колвекъ о томъ вѣдати будетъ надлежало, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, яко по полученіи монаршого імператорского пресвѣтлого величества грамоти, въ прошломъ 1722 году въ ноевріи мѣсяци до насъ принесенной, о принятіи и доволствованіи турецкого посланника Капичи Баши, къ его імператорскому пресвѣтлому величеству зъ Цариграда одправленного, послалисмо въ Кіевъ до пана войта кіевского унѣверсалъ нашъ зъ таковимъ указомъ, абы не тилко зъ города Кіева, але и іхъ милость пп: державци тамошніе, за Днѣпромъ коло Кіева маетности свои мѣючіе, подъ помянутого посланника турецкого, если бы онъ мѣлъ малороссійскими городами на Кіевъ ехати, подводъ, сколко потребно, безъ жадной спреки и противности давали и подданнихъ бы своихъ одъ вистатченя онихъ отнюдъ не заступали, такъ и теперъ, поневажъ тотъ Капичи Баша, турецкый посланникъ, не Малороссіею, но иншимъ путемъ на Москву приехавши, уже одътоля восвояси одпущенъ зъ присланнимъ вейзѣрскимъ и посланними одъ сторони імператорского величества приставомъ Василіемъ ...[6] да Коллегіи Іностраннихъ дѣлъ переводчикомъ Антономъ Маринимъ, и для провоженя ундеръ оффѣцеромъ зъ тридцатю солдати нинѣ Малою Россіею ехати мѣютъ (:якъ о томъ монаршою жъ грамотою вновъ сего марта 12 дня присланною намъ обявлено:), чрезъ сей унѣверсалъ нашъ мѣти хочемъ и пилно повелѣваемъ, абы панъ войтъ кіевскій для подъему оного Капичи Баши, турецкого посланника, зъ Москви восвояси возвращаючогося, и при немъ будучихъ людей, велѣлъ зъ Нижного города Кіева и зъ подварковъ 35 подводъ, а зъ Василкова[178], Триполя, Барщаговки, Бѣлогородки[179] и протчіихъ маетностей монастирскихъ 90 подводъ же стягнути и оними

---

[a] Так у тексті, можливо мало бути – "Борисполской".

[6] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

помянутого посланника зъ товарищи до граници провадити, въ чомъ жадной пп: державци тамошніе противности чинити, зъ конми зъ своихъ селъ въ подводи боронить, не повинни, указомъ его імператорского величества пилно предлагаемъ, докладаемъ тутъже и тое, что когда онъ, посланникъ, до Кіева прибудетъ, то тотъже панъ войтъ зъ майстратовими надлежащимъ порадкомъ пристойно приняти его, и на певной квартирѣ до виезду его поставивши, зъ ратушнихъ приходовъ всякое доволствованіе самому и людямъ[а] свити его, противъ прежнихъ примѣровъ и обикновенія, чинити долженъ, якъ и въ первомъ вишънамѣненномъ унѣверсалѣ нашомъ, въ прошломъ 1722 году декаврія 8 дня до его посланномъ, виражено.

Данъ въ Глуховѣ, марта 13 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 63-63 зв. Копія.

№ 248

1723, березня 16. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Ніжинський полк щодо видачі російським унтер-офіцерам і драгунам, відрядженим на форпости і в караули, лише визначеного утримання

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, особливе пану полковниковѣ нѣжинскому зъ пп: старшиною полковою, сотникамъ зъ товариствомъ и войтамъ зъ посполствомъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, по учиненномъ намъ зо всѣхъ рейменту Гетманского полковъ донесеню, о томъ что коммендѣруючіеся на форпости и караули, и въ інніе указніе отлучки, ундеръ-оффицери и драгуне, где въ Малой Россіи консистуютъ[б], вымагать и брать начали въ обывателей на мѣсяцъ за рацію и порцію [полтора рубля]...[в] не контентуючись[г] давнимъ опредѣленіемъ [брать] по два таляри грошей, тогда писалисмо до его княжого сіятелства господина енерала и енерала губернатора кіевского зъ предложеніемъ, дабы его княжое сіятелство повелѣлъ таковимъ, отпускаючимъся въ розніе отлучки консистентамъ, за порцію и рацію подлугъ давнего постановленя по два таляри принимать. Теди его княжое сіятелство отвѣтомъ своимъ до насъ теперъ обявилъ, что во всѣ полки комменди своей посилалъ ордери зъ таковимъ повеленіемъ, жебы ундеръ-оффѣцери и драгуне, отлучаючіеся на форпости и караули, не вимогали уже впредъ по полтора рубля за порцію и рацію, але брали бы толко по два таляри на мѣсяцъ, такъже и соломи на подстѣлку конямъ своимъ не домогалися, о чемъ мы, яко во всѣ рейменту

[а] В копії написано – "людей".

[б] В копії написано – "консистуючіе".

[в] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[г] В копії написано – "не контентуючихъ".

Гетманского обявителніе наши послали унѣверсали, такъ и въ полкъ Нѣжинскій, сей ординуючи унѣверсалъ, повелѣваемъ въ сихъ зимнихъ мѣсяцахъ за порцію и рацію коммендеруючимъся на ординанси[а], караули или куда [случай позовет] по указу консистентамъ вистатчать по два таляри, а не болшъ, на мѣсяцъ, лѣтомъ зась, отъ первого числа мая, за одну порцію по таляру толко видавать надлежатиметъ, а соломи на постѣлане подъ коней офѣцерскихъ и драгунскихъ отнюдъ не давати, якъ и указъ его імператорского величества повелѣваетъ, лечъ должны оны къ тому сѣнныхъ зъ идовъ[б] употреблять, чого жебы везде въ полку Нѣжинскомъ прилѣжно коммисари полковий и сотенній постерѣгали, мѣетъ панъ полковникъ наказний нѣжинскій тое имъ, коммисарамъ, накрѣпко приказать, пилно упоминаемъ.

Данъ въ Глуховѣ, марта 16 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 64-64 зв. Копія.

№ 249

1723, березня 18. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини із застереженням Івану Балясному використовувати дозвіл на розробку селітри без порушення суспільних та приватних прав та наказом відновити зруйнований ним вал містечка Веприка

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, а меновите его милости пану полковниковѣ гадяцкому и пп: старшинѣ его полковой, сотникамъ, такожъ пану господаревѣ Замку Гадяцкого, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, любо велѣлисмо видати п: Ивану Баляскому зъ Войсковой Енералной Канцеллярііи унѣверсалъ, позволяючи ему въ Веприку, около Веприка, такожъ около Коземина и села Бѣлека и Грунской сотнѣ на могилкахъ, на гнояхъ[в] и на иннихъ волнихъ …[г] мѣстцахъ, въ полкахъ Гадяцкомъ и Полтавскомъ, и где винайдетъся непенное жъ, а способное мѣстце, майданъ заняти, и на два казани селѣтру робити, толко бы отъ того селѣтраного заводу жадная въ сусѣдственнихъ людскихъ добрахъ и угодіяхъ не дѣлалася шкода и кривда, однакъ донеслося намъ вѣдати, что онъ, Балясний, въ городку Веприку минувшого 1722 году валъ пороскоповалъ, беручи способную до робленя селитри землю, прето мы чрезъ сей унѣверсалъ ему, Баляскому, тое не похваляючи, варуемъ и приказуемъ, абы якъ въ самомъ городку Веприку и въ Куземѣни, такъ и въ Грунской Сотнѣ на людскихъ добрахъ, угодіяхъ и на иннихъ потребнихъ городовихъ, а барзѣй пеннихъ,

---

[а] Так у тексті копії, імовірно помилка, напевне мало бути – "форпости".

[б] Так у тексті.

[в] В копії написано – "на гноятъ".

[г] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

мѣстцахъ майдану селѣтраного не заводилъ и гноювъ зъ тихъ мѣстцъ не бралъ, опрочъ води, где надлежитъ, съ потребу, чого жебы везде старшина полковая и сотники, такожъ п: господаръ Замку Гадяцкого, прилѣжно смотрѣли, упоминаемъ, а онъ, Балясний, мѣетъ въ мененномъ городку Веприку роскопанний валъ коштомъ своимъ направити, приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, марта 18 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 65. Копія.

№ 250

1723, березня 21. Глухів – Лист Павла Полуботка до чернігівського полкового судді з роз'ясненням щодо неправомірності вимоги коменданта російського гарнізону в Чернігові вимагати від нього копії універсалів, що відправляються в Чернігівський полк урядом Гетьманщини

Мой ласкавый приятелю, пане судія полковый.

Уже то другий раз пишешъ в[аша] милость до нас о требованіи господина коменданта чернѣговского, же доправляется у в[ашей] милости обявленія собѣ унѣверсаловъ нашихъ, в Полкъ посыланныхъ, хотячи оніе освѣдителствовать з копіями посилаючимися до его з Малороссійской колегіи, которому же в[аша] милость в томъ отказалъ, что без вѣдома своего комендѣра того чинить не можешъ: то слушне сталося, але онъ з тим дался чути в[ашей] милости, что мѣет писати в Колегію, ежели бы не були от в[ашей] милости наши унѣверсали ему обявлени, теды у его тое волѣ дѣтъся, нехай, якъ хочет, пишет, нѣчого того в[ашей] милости опасовается, поневаж в[аша] милость ему не подкомендный, и если по его доношенію мѣла б Колегія тут о томъ к намъ промеморію прислати, то мы оной отвѣтъ учинымъ, якъ уже по доношенію другом з инших полковъ и отвѣтовали, что мы в себе такого монаршого імператорского пресвѣтлого величества з Высоко Правителствующаго Сената, жебы унѣверсалы наши комендующая в Полках реѣменту Гетманского старшина, для изслѣдованія оных, обявляла коменда[н]там гварнизонным, указу не мѣемъ, а имѣемъ указ о всяких дѣлехъ согласіе чинит з одным толко господином бригадиромъ Веляминовым, и ему самому, а не в бытности его в Колегію, давать копіи наших унѣверсаловъ, в Полки отправуючихся, який и исполняем, а чого нам чинить не повелено, того по нас и вымагат не надлежит, що в отвѣтъ можешъ в[аша] милость обявити ему, господину коменданту, прекладаем, при томъ зичимъ в[ашей] милости доброго от Господа Бога здоровя.

З Глухова, марта 21 д[ня] Року 1723.

В[ашей] милости зычливый приятель.

Присланая от в[ашей] милости такъ рочной роботи каналной табель, любо показует колко якому Полку за роботу даных изчислено грошей, однакъ в листѣ своемъ пишеш в[аша] милость, же жадной копѣйки козакам на каналѣ, опрочъ одного провіанту не давано, и что в[аша] милость позичил на Полки утвари 1200 рублей, на роздачу Полкам, поворочаючи ку домам, о яких позиченых грошей, поневаж в[аша] милость до нас не ознаймил, якъ в[аша] милость, позичаючи, записался, и если треба оніе отдавати, чили нѣ. Такъже колко на який Полкъ тих грошей, и хто іменно, з рукъ в[ашей] милости взялъ, теды дай в[аша] милость о том за оказіею выразвѣдати, ибо если треба тіе гроши отдават, то надобно оніе завременно, у тих хто позичавъ, доправлят.

Радичъ если тут мѣлъ бы явитися менший, то з чим приедет, з тим назад отедет, которого если сей листъ заедетъ в Чернѣговѣ, то недопустивши в[аша] милость ему до нас ехат, выправляй до канала конечне.

Баракъ Седневский добре учинил, що заохотился пойти до Каналу, которому прикажи в[аша] милость над сотнею Седневскою, хочай и над Городницкою, в той дорозѣ быти комендѣром, и надлежащие межи товариством управлят порядки, же вы правил в[аша] милость сотнѣ до каналу подлугъ указу, то добре сталося, а что пишешъ в[аша] милость жебы нашим полчанам Смоленским идти трактом, то нам кажется лѣпшей Болшою Московскою дорогою оным идти, где в переходѣ собѣ и конем по селахъ латвѣй здобути могут корму, а там на Смоленском трактѣ, если по дворцах государевых не мѣло бъ бути магазеѣновъ, то кромѣ ихъ нигде болшъ достат собѣ и конем живности.

Гроши окладние на Печерскую церковь, кажи в[аша] милость, комѣсарам якънайпилнѣй стягати з инших полчанъ и з бунчуковыхъ.о если сей листъ заедетъ в Чернѣговѣ, то недопустивши в. ковъ, именно шевця, кравця, ткача и коваля, ему п: Та_____

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1144. – Арк. 6-6 зв. Копія.

№ 251

1723, березня 22. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини миргородському полковникові щодо повернення майна Федором Липиненком Михайлові Дмитрієву, відібраного ним у нього начебто за борги іваницького сотника за наказом полковника

До пана полковника миргородского.

Оказател сего листа п. Михайло Димитріевъ, яко жител іваницкий, ускаржался намъ жалостне чрез супплѣку свою на Федора Липиненка, жителя Полку в[аш]м[илостиного] м[илости] пана кременчуцкого, что едучого его з за Днѣпра на перевозѣ тамошнемъ Кременчуцкомъ, якобы по указу в[ашей] м[илости]

м[илостивого] пана, за долгъ надежній п: сотника іваницкого Полку Прилуцкого заарештовавшы, забралъ зо всѣмъ, а именно, клячу з хомутомъ и з возомъ, рибы щукъ двѣ бочки, а прикладной рибы пятдесят щукъ, лантухъ, сокиру, сверделъ, стругъ, мазницю, вудокъ двое, кужище и протчую возовую упряжъ, в якой своей обидѣ и заборѣ просилъ нашего респекту, и з мененного Липиненка справедливости. Мы теды, слушное его прошеніе принявши, пишемъ до в[ашей] м[илости] м[илостивого] пана, если тот заборъ за волею его учинилъся, послат указъ оному Федору Липиненкови, кременчуцкому обывателю, дабы помянутому Михаилу Дмитріеву всѣ забранніе его вещи, от мала до велика, возвратилъ, и во всемъ бы обыдимого по надлежателству самой слушности погодилъ и успокоилъ, и если якая слушная его, Липиненка, до вишпомянутого п: сотника ивангороцкого за долгъ претенсія есть, то з тихъ пождалъ бы повороту его сотницкого з Терковского походу, в которомъ доселѣ обрѣтается, и з нимъ бы самимъ, якъ з своимъ заводцею розисковалъ, если жъ в чымъ конечно нѣлзя было бы тамъ в Полку в[ашей] м[илости] пана сего супплѣкуючого з обидившимъ его Липиненкомъ погодити возвращеніемъ загребленной рибы и протчего всего, то изволь в[аша] м[илость] м[илостивий] панъ оному Липиненку приказати для крайней з нимъ, супплѣкуючимъ, росправи становитися сюда в Глуховъ пред Судъ Войсковій Енералный на слѣдующаго априля.

З Глух[ова] мар[та] 22. Року 1722.

В[ашей] милости всего добра зичливіе.

Для тое, якое может бити до помиркованя ся имъ тамъ препятствіе, в листѣ своемъ до насъ отвѣтномъ благоволи в[аша] м[илость] м[илостивий] панъ виразити, предлагаемъ.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1175. – Арк. 2. Копія.

№ 252

1723, березня 22. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному кролевецькому сотникові Семену Григоровичу щодо примусового відправлення Костантія Генваровського в Глухів

Нашъ зичливий пане сотнику кролевецкий.

Поневажъ Костантій Генваровскій указовѣ нашому ставшися ослушнимъ, по жалобѣ алтиновскыхъ жителей Риженковъ, на розискъ пред висланного нашого пана Алексѣя Туранского, знатного товариша войскового, и пред Судъ Войсковий Енералний для росправи з жалобливою стороною по ордерахъ нашыхъ, до его засланныхъ, не похотѣлъ стати, теди мы обявляемъ в[ашей] милости, же посилаемъ по оного сего листу нашего оказателя, которому придай еще в[аша] м[илость] чотирохъ человѣка козаковъ, дабы его, Генваровского,

яко ослушника указовъ нашыхъ, взяли по нуждѣ и сюда припровадили в Глуховъ, приказуемъ.

З Глухова, марта 22. Року 1723.

В[ашей] милости ласкавые.

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запороз[озкого] полковник чер[ниговский] и наказ[ный] гетманъ Павелъ Полуботокъ.

Енералний писаръ Семенъ Савичъ.

Яковъ Лизогубъ, енералный бунчучний.

На звороті зазначено: Нашому зичливому пану Семену Григоріевичу, сотниковѣ наказному кролевецкому.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 758. – Арк. 4. Оригінал.

№ 253

1723, березня 23. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини господареві Гадяцького замку Михайлу Турковському та лубенському полковому писарю Степану Савицькому розглянути справу про захоплення маєтностей і майна Старою Романихою Бороховичевою у своєї овдовілої онуки Марії Савични

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, особливе его милости пану полковниковѣ гадяцкому, а въ небитности его наказному такожъ, пану сотниковѣ наказному лютенскому, и протчіимъ лютенскимъ же чиновникамъ, симъ нашимъ откритимъ ознаймуемъ писаніемъ, ижъ заносила намъ чрезъ суплѣку вдовствующая панѣ Марія Савичовна Романова Бороховичова ...[a] свою жалобу на старую панѣю Бороховичову, бабусю свою жъ, о нанесенной ей одъ оной конфузіи в отнятіи добръ и господарства по покойномъ мужу еи, во владѣніе ѣй доставшогося, [и] разореніи, которая панѣ Бороховичова, опрочъ иншихъ въ ней, паней Романовой, передомъ безъправне отнятихъ кгрунтовъ, млиновъ и протчего, теперъ недавно разъ зъ Бугаенкомъ наехавши нечаянно, еще и на хуторъ жалобливой[6], именуемий Свинарский, и въ винници, тамо будучой, надлежащую роботу зостановивши, и другіе порядки въ оной попсовавши, казани зъ пѣчокъ повидирала, що когда зачула панѣ Романовая, и, поехавши туда, просила еи, старой панѣй Бороховичовой, дабы такого самоволно и безъправне не чинила разоренія и въ господарствѣ шкоди, первіе была тіе казани поворочала, а потомъ зънову мимо ей, паней Романовой, зъ тимъже Бугаенкомъ и зъ его жоною другимъ разомъ на тотъже хуторъ гвалтовне наехала зъ многолюдною, нарочно

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[6] В копії написано – "фалобливой".

прибранною, ассистенціею, въ которой найдовалися именно, Борисенко, Нова, Торба, Бутко, Былимъ, Шаповалъ, Кондратъ Самаричъ, Нѣмченко и другихъ немало, где не тилко уже казани въ винницѣ побрала, и крайное спустошеніе хотячи учинити, ввесь заводъ винничний разорила и вънѣвецъ[a] обернула, лечъ и челядь еи, паней Романовой, за тое грабителство уговоруючися, велѣла помянутимъ мужикамъ, при себѣ будучимъ, нещадно бити и разогнати, а когда, довѣдавшись, жалобливая панѣ Романовая туда жъ зънову поехала и, споткавши старую уже на дорозѣ, упоминалася для чого бы такое насиліе и грабителство она мимо всякую власть и слушность безъправно чинила, прето она, старая панѣ Бороховичова, сверхъ того еще и еи, панѣ Романову, не тилко укорителними ругала и поносила словами, але на болшую ей конфузію и палицею знатне побила, на що засмотруючись и Бугаенкова жона зъ мужомъ своимъ, тамъ же въ озарничой компаніи будучимъ, барзо поносними оную жъ безчестила словами, въ якомъ разѣ и мужичая при нихъ зобранная компанѣя, особливе слугъ ей же, паней Романовой, за поводомъ старой паней Бороховичовой, якъ хотя били, и одному зъ нихъ значне руку шаблею обтяли, а на завтрашний день, въ неделю, не уконтентовавшися тимы своими самоволними поступками и безъправіемъ, старая панѣ Бороховичова, еще щось болшого хотячи доказовати, зобрала въ домъ свой немалое число козаковъ и посполитихъ людей и по еи, паню Романовую Бороховичову, присилала, але она, отъ першого побою перестрашившися, и спасуючися, жебы остатнего отъ нея увѣченного не позбити здоровя, якъ туда не пошла, такъ въ ономъ небезпеченствѣ принуждена была одъ господина маіора, на квартерѣ въ Лютенцѣ[180] стоячого, караулщиковъ до двора своего упросити, а въ вишеписанномъ гвалтовномъ наездѣ старой паней Бороховичовой, такъже и въ своей конфузіи, и побои и слугъ своихъ, просила у насъ она, панѣ Романова Бороховичова молодая, оборони и защищенія, а й его милость панъ Савичъ, войсковий енералний писаръ, ровнимъ жалемъ бу[ду]чи внятий, просилъ въ томъ нашого разсмотренія. Мы прето, стараючися, абы за правленія нашого въ Малой Россіи, високимъ его імператорского величества указомъ порученного, такіе, якъ панѣ Романовая Бороховичовая старая починила, неслушности и безъправя, всякой нагани достойніе, не ширилися, а хотячи вѣдати, якимъ образомъ помянутий еи, панѣи Бороховичовой и зъ многолюдною ассистенціею до оного паней Романовой хутора наглій наездъ, отняте и разореніе добръ, такъже конфузіи и побои оной, паней Романовой, и челяди еи учинилъся, и откуду толикое озарничое самоволіе произийшло, ибо повинна була старая панѣ Бороховичова, въ чемъ надлежитъ, претенсіи своей на еи, паней Романовой, у надлежащого суду правомъ доходити, ординуемъ туда въ Лютенку пп: Михайла Турковского[181], господара Замку Гадяцкого, и Степана Савѣцкого[182], писара полкового лубенского, которимъ, яко полецѣлисмо о всемъ томъ вишеписанномъ, п: Романовой отъ старой п: Бороховичовой учинившомъся гвалтовномъ наезди да о отнятіи добръ, разореніи, конфузіи и побои, одъ чого панѣ Романова непомалу перестрашилася и свое повредила здорове, и о нанесенномъ особливе одъ пречоной Бугаенки безчестіи, такъже о находѣ зъ ними многолюдного числа

[a] В копіі написано – "въсѣвецъ".

мененнихъ легкомислниковъ грабителей, именно Борисенка зъ товарищи, и о побою слугъ, и о протчемъ, въ чомъ еще она, панѣ Романова Бороховичова, жалобу свою заносити будетъ обстоятелно и совершенно, по самой истиннѣ розискати и тотъ весь розискъ порядочно на паперѣ за руками справити[а], такъ абы нѣхто имъ, пп: висланнимъ нашимъ, жадного въ томъ розиску не чинилъ препятствія и помѣшки, овшемъ всякъ бы, а барзѣй урядники лютенскіе, въ чомъ они требоватимутъ, свѣдчили помоществованіе, такожъ хто колвекъ зъ тамошнихъ ихъ околичнихъ обывателей да из самихъ жалуючойся и обжалованной сторонъ къ оному розиску потребенъ будетъ, абы безъ всякого огурства и ослушанія предъ ихъ, висланнихъ нашихъ, становилися и праведное по самой истиннѣ чинили свѣдители одъ себе сознате, а оніе, которіе въ справѣ и заводѣ зъ собою суть сторони, въ чомъ надлежитъ, безъспречне самы отвѣтствовали бы и доказателства приносили, приказуемъ, и если доведетъся, же старая панѣ Бороховичова вишенамѣненніе поступки и неслушности, власти противніе, самоволне показовала, такожъ Бугайка неналежне поединому без прав южъ вмѣшавшися, до того п: Романову Бороховичову безъчестними, якъ ей непристояло, укоряла[б] словами, а люде старой п: Бороховичовой слугъ еи, паней Романовой Бороховичовой, били и едного зъ нихъ об[т]яли, то мѣютъ они, пп: висланніи наши, якъ старую паней Бороховичову, такъ и тую Бугайку, тамъже въ Лютенцѣ упомянуть и загрозить накрѣпко, под зарукою грошовой неотступной вини и наказанія, жебы впредъ того чинить до далшого у Суду Войскового Енералного о такихъ предерзостяхъ разсмотренія и росправи не дерзали, казани, зась [и] инніе добра еи, паней Романовой Бороховичовой, зо всѣмъ, що колвекъ, не дожидаяся суда и справи, панѣ Бороховичовая старая сама забрала и завладѣла, или кому отдала, безъ жадной противности назадъ бы поворочала и уступила, приказуемъ и тихъ всѣхъ легкомислнихъ перебойцовъ и озарнихъ вишеспецѣфикованнихъ и другихъ, оное грабителство и побои чинившихъ, публѣчне въ Лютенцѣ, на пристойномъ мѣстцу, жебы и протчіе страхъ имѣли и до такого самохотного глупства и безъправнихъ поступковъ не забѣралися, кіевимъ боемъ гараздъ наказати они жъ, пп: висланніе, должни, мѣти хочемъ и повелѣваемъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Енералной Войсковой Канцелляріи. Року 1723, марта 23 дня.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 66, 68-69. Копія.

[а] В копіі написано – “спратити”.

[б] В копіі зазначено – “укорами”.

№ 254

1723, березня 24. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини гадяцькому полковникові не дозволяти збирання поборів з козацьких, церковних та ратушних маєтностей в своєму полку збирачами Малоросійської колегії до отримання роз'яснювальної резолюції з сенату

Пишешъ [вашмилость]...[a] панъ до насъ, ознаймуючи, что до зборщиковъ гадяскихъ присланы въ сыхъ дняхъ зъ Малороссійской Коллегіи на образецъ формуляри, якъ мѣютъ они писать репорти и [ре]портовать помѣсячно Коллегіи о порученнихъ имъ зборахъ, и что оные зборщики, не зрозумѣвши тихъ формуляровъ, замишляютъ зънову зачинать зборъ чинить зо всѣхъ безъобходно добръ казацкихъ, такимъ способомъ, якъ начали були зъ начала своего зборщества за первими інструкціами, зъ коллегіи имъ виданними, онимъ вибирати, о чомъ же требуетъ [вашмилость] панъ себѣ нашого извѣстія, если есть указу якое примѣненіе, або нѣ, теперъ въ отвѣтъ предлагаемъ, же дарма тіе зборщики головы свои клопочуть, хотячи знову посягнуть за неуказніе имъ до зборовъ людскіе пожитки, ибо яко состоялся уже милостивий монарший імператорского пресвѣтлого величества по чолобитю нашому таковий указъ, який передъ симъ во всѣхъ полкахъ унѣверсалами нашими для всенародного извѣстія зосталъ опубликованъ, жебы Малороссійская Коллегія до старшинскихъ и знатного товариства доходовъ, которими хто пожалованъ по жалованнихъ монаршихъ грамотахъ и по унѣверсалахъ гетманскихъ, такъже до ратушнихъ и церковнихъ приходовъ не велѣла зборщикамъ інтерессоватися, которіе тимъже монаршимъ указомъ опредѣлено по прежнему всякому, хто чимъ владѣлъ, користовать и ратушніе къ ратушамъ, а церковніе къ церквамъ доходы збирать, такъ и по сей часъ тому милостивому его імператорского величества указу жадного примѣненія нѣтъ, и если [в] полку [вашмилости] пана зборщики не розумѣютъ коллѣ[ги]ацскихъ указовъ, до себе зосланнихъ, якіе збори велено имъ, после оставленнихъ первихъ зборовъ, до Коллегіи збирать, то вели [вашмилость] панъ, кому имъ протлумачить, что Коллегія велѣла всѣмъ въ полкахъ зборщикамъ тие толко доходи въ зборъ збирать, якіе ишли прежде и теперъ идутъ на булаву гетманскую и до скарбу Войскового, если суть якіе свободніе и нѣкому грамотами, нѣ унѣверсалами гетманскими, не отданніе, и о такихъ то доходахъ, що будетъ где въ зборѣ въ зборщиковъ, репортовать [в] Коллегію, щомѣсячно сочиняючи репорти противъ коллежского формуляра, на образецъ къ нимъ присланного, а опрочъ того ни до чого другого не мѣютъ и не повинны оніе зборщики інтересоваться, чтоже въ тихъ формулярахъ пописани всякіе старшинскіе и инніе доходы, и тое то знать зборщикамъ неврозумительно дѣется, же хотятъ оны зънову за всѣ пожитки, къ ихъ зборамъ неналежніе, посягнути, теди тое кажи [вашмилость] панъ имъ

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

ростолковать, что если оніе у ихъ, зборщиковъ, суть первихъ зборовъ гроши и хлѣбъ, що зачали они були вибирать зо всѣхъ, не обходя ничіихъ маетностей и людскихъ пожитковъ, при десятинахъ медовой и тютюнной до отставки онихъ ... коллегія требуетъ отъ зборщиковъ, сколко чого есть въ началничомъ зборѣ, повторе обстоятелной по своему формуляру вѣдомости, якіе збори хочай указомъ монаршимъ зостали отставлени, однакъ до полученія зъ Високоправительствующого сената резолюціи, для которой, якъ мы, та[къ и] зъ Коллегіи, въ сенатъ писали, казано еще всѣ оніе тимъже зборщикамъ въ цѣлости задержати, що все латво можешъ [вашмилость] панъ зърозумѣти, якіе збори отставлени, а якіе збирать указано, если ... указу монаршого, при унѣверсалѣ нашомъ, прошлого году въ мѣсяцю декавріи, въ полкъ его посланний, внимателно изволишъ вичитать, предлагаемъ.

Зъ Глухова, марта 24. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 70-71. Копія.

№ 255

1723, березня 24. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Гадяцький полк щодо постачання державцями полку транспорту і людей для зміцнення укріплень міста Гадяча

Пану полковниковѣ наказному гадяцкому, пп: старшинѣ полковой тамошной, а особливе пану господареви Замку Гадяцкого, такожъ пп: державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ, въ полку тамошнемъ свои маетности мѣючимъ, симъ нашимъ унѣверсаломъ ознаймуемъ, ижъ по принесенной до насъ зъ Високоправителствующого Сената, генвара 9 дня, въ року нинѣшномъ 1723, премощнѣйшой его імператорского величества грамотѣ о осторожности отъ нечаянного нападенія въ города малороссійскіе Кримскихъ и Буджацкихъ[а] орди, писалисмо во всѣ полки рейменту Гетманского, а тамъже и въ полкъ Гадяцкий, абы для всякого случаю не тилко сами на одпоръ въ поготовости найдовалися, але и городки бъ опаліе для вишеписаннихъ причинъ реставровани[б] были, прежде сего предложилисмо, а поневажъ при виходѣ своемъ до Ладоги на каналную роботу его милость панъ полковникъ гадяцкий донеслъ намъ, что въ полку его сотенніе городки не барзо опаліе, зѣмнимъ временемъ еще поправлени, а самий городъ полковий Гадячъ болшой поправи требуетъ, и оного оправа отложена до весни, на которого строеніе абы неспречни были пп: державци, въ полку Гадяцкомъ маетности свои мѣючіе, въ вистатченю подводъ и людей, до тоей роботи просилъ нашого въ полкъ свой унѣверсалу, теди мы, слушное его милости пана

[а] В копії написано – "Будзацкихъ".

[б] В копії написано – "репаровани".

полковника видячи требованіе, пилно повелѣваемъ, абы панове державци, особливе панъ господаръ, когда панъ наказний тамошний востребуетъ подводъ или пѣшихъ до роботи города людей, не были въ томъ спречни и подлугъ пропорціи зъ кождого села къ тому дѣлу оніе вистатчали, пилно упоминаемъ.

Зъ Глухова, марта 24 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 72. Копія.

№ 256

1723, березня 24. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення Стефану Рубану встановити походження серединобудинського козака Івана, якого курський поміщик Кузьма Позняков вважає своїм збіглим кріпаком

Ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, а особливе атаману зъ товариствомъ и войтови зъ посполствомъ середобудянскимъ, ижъ нѣкоторий помѣщикъ уизду Курского Козма Позняковъ, приискавшися по крѣпостяхъ до Івана, серединобудянского жителя и козака, якобы его кристянина бѣглого, любо передъ симъ указомъ нашимъ, зъ Енералной Канцелляріи виданнимъ, припровадилъ оного зъ Серединой Буди въ Глуховъ, однакъ поневажъ тотъ Іванъ въ допросѣ своемъ показалъ, что отецъ его былъ именемъ Грицко зъ Стародуба, въ Серединую Буду зайшлый, где и оженившися на дочцѣ …[a] козака тамошнего и его, Івана, сплодилъ, а помянутий помѣщикъ именуетъ оного Ивана быти синомъ Михайловимъ, того ради, хотячи мы самой въ томъ доискатися правди, посилаемъ нарочного Стефана Рубана туда въ Серединую Буду, полѣцивши ему сторони отца Іванового и роду его, одколъ тежъ зайшолъ былъ отецъ его, и якіе тамъ въ Серединой Будѣ оного найдуютъся, въ самую правду розискати, що зась по розиску явиться повиненъ тое посланний нашъ все порядочно зъ яснимъ обстоятелствомъ на паперѣ за рукою своею виписати и до насъ въ Енералную Канцеллярію привозити, зачимъ абы всякъ зъ козаковъ и посполитихъ людей серединобудянскихъ да зъ другихъ, кого колвекъ востребуетъ онъ, посланний нашъ, къ тому розиску, безъотмовно становилъся и праведное по самой истиннѣ чинилъ сознате и свѣдителство, приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, марта 24 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 73. Копія.

---

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

№ 257

1723, березня 24. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини з дорученням батуринському сотникові з урядом встановити права власності на млин, куплений генеральним суддею Іваном Чарнишом, який батуринська жителька Ємчиха вважає своїм

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, а особливе пану сотниковѣ батуринскому зъ урядомъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ предлагала намъ чрезъ суплѣку …[a] [Емчиха], жителка батуринская, жалобу свою на его милости пана судію войскового енералного Івана Чарниша, что когда его милость у дядка еи по матери Павла Ярошенка куповалъ млиновое ставидло, подъ Батуриномъ будучое, она его милости пану судіи обявила, же тое ставидло не дядково, але власное еи отческое, и не позволяла въ дому пана сотника мененному дядков- оного продавати, а его милости пану судіи грошей принимати, що дѣлалося якобы при Кирилу Гаврущенку, Максиму Коломийченку, Филону и Якиму Мищенкамъ, мелникамъ, на которихъ и теперъ зъсилаетъся, и будто до того купленного еще мелники одно ему, пану судіи, одъ себе ставидло даровали, теди мы, хотячи о томъ подлинно вѣдати, если такъ есть, якъ она, жалобливая Емчиха, доносила, велѣлисмо сей нашъ унѣверсалъ зъ Енералной Канцеллярііи видати, чрезъ которій предлагаемъ, абы панъ сотникъ батуринскій зъ урядомъ тамошнимъ, призвавши предъ себе на ратушъ помянутихъ мелниковъ, обстоятелно всякого порознь допросилъ и розискалъ по самой истиннѣ, чи то вишънамѣненное ставидло Емчишино было власное, и якимъ способомъ означенному еи дядковѣ Ярошенку досталося, якъ тежъ и за якую цѣну оное панъ судія у того Ярошенка купилъ, и если ручила она, жебы за оное неплачено, такъже ежели дарована его милости зверхъ того купленного ставидла другое волное незаняте млина ставидло мелниками[6], докладаемъ при семъже по донесеню мененной Емчихи, обывателки батуринской, абы о куплѣ Кураховского, у кого именно и якимъ образомъ онъ на греблѣ Батуринской одинъ камень или два купилъ, и чи толко владѣетъ купленними, чили еще якіе зверхъ купленнихъ въ его владѣніи, суть тотъже панъ сотникъ батуринскій зъ урядомъ, розискавши въкупѣ зъ вишеписанною до розиску полѣценного справою, сюда въ Глуховъ до Енералной Войсковой Канцеллярііи присилалъ и зъ тихъ мѣръ, хто колвекъ къ оному розиску потребенъ будетъ, абы безъ всякой противности на ратушъ передъ его, п: сотника зъ урядомъ, становилъся и всю сущую сознавалъ правду и свѣдителствовалъ, мѣти хочемъ и повелѣваемъ.

Данъ въ Глуховѣ, марта 24. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 74-74 зв. Копія.

---

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[6] У копії написано – "мелники".

№ 258

1723, березня 27. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження Григорія Отвіновського стародубським отаманом, з підтвердженням його прав на села Смялч і Обухівку

Намъ велце зичливій приятелю, пане полковнику наказній стародубовскій з старшиною полковою и полчанами тамошними.

По желанию в[аших] милостей в листахъ ихъ, и в мемориялѣ нам поданномъ, о избраніи согласними всѣхъ обще вотами на урядъ атаманства городового стародубовского пана Григория Отвѣновского вираженному, мы на томъ же урядѣ оного конфирмуемъ, вѣдаючи его милостъ помянутого чину атаманского достойнимъ, для лучшого же в томъ утверждения, долженъ онъ, панъ Отвѣновскій, обыкновенную на вѣрность его императорскому величеству і отчизнѣ, а інтересамъ всего Полку Стародубовского тщателное и полезное радѣние, тамъ в Стародубѣ виконати присягу, которого туда при семъ листѣ нашом и отпущаем, заховуючи при немъ же и тие маетности, іменно деревню Смялчъ и Обуховку, по унѣверсалахъ гетманскихъ, якие онъ по сей часъ в своемъ содержалъ владѣніи.

Прето, абисте в[аши] м[илости] в доброй своей его, пана Отвѣновского, имѣли приязни и заховалости, надлежащую теж на том атаманства урядѣ поче[с]тъ ему виражали. А онъ взаемне всякого по годности и достоинству почитати долженъ будетъ, симъ же листомъ нашим залѣцаемъ и зичимъ всѣмъ в[ашимъ] милостемъ доброго от Господа Бога здоровя.

З Глухова, марта 27 д[ня]. Року 1723.

В[ашимъ] милостемъ зичливіи приятели.

Его императорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговскій і наказній гетманъ Павелъ Полуботокъ.

Енералній писаръ Семенъ Савичъ.

Яковъ Лизогубъ, енералній бунчучній.

Нижче зазначено: Внизу вишъ писанних Отвѣновского крѣпостей написано:

Принять сій копій в Канцеляріи Полковой и, освидѣтелствовавъ, с подленними справит, а подлинніе, кому надлежит отдат.

Судия Полку Стародубовского Николай Ханенко[183].

Таковие подлинние универсали до себе принялъ, а на копіяхъ подписался Семенъ Отвѣновскій, и подписал на тѣх же копіях подпись, какъ и на протчіихъ предпоказанних крѣпостяхъ.

ІР НБУВ. – Ф. 119. – Спр. 14. – Арк. 208-208 зв. Копія.

Там само. – Ф. 40. – Спр. 664. – Арк. 7-7 зв. Копія.

№ 259

1723, березня 27. Глухів – Лист Павла Полуботка і генеральної старшини до конотопського сотника щодо непричетності колишніх сотенних писаря та отамана Матвія Несторовича та Данила Опанасовича до боргу перед конотопськими різницьким і калачницьким цехами

Пане сотнику конотопский.

Ошукалъ в[аша] милость нас, же з неправою мѣщанъ конотопскихъ присланнои од его супплѣки о наборахъ чрех бывшихъ урядниковъ за сотництва пана Андрѣя Лизогуба з рѣзницкого цеху мяса, а з калачницкого калачовъ до ратуша тамошнего за 440 золотихъ просили, абы не з мѣста поборами тамошные, але одставленние урядники Данило Афанасіевичъ бувший сотникъ наказний конотопский и Матвѣй писар сотенний, и войтъ тогдашнѣй, мененную сумму за мясо и калачѣ цехамъ уистили, даючи тую причину, что по розиску покойного пана гетмана чрез пп: Григорія Яснополского, бывшого войскового канцеляриста и покойного Лащинского, по указу покойного ясне вел[можного] пана гетмана чиненномъ, явилось, же будто оны, урядники, за пашню торговую з денежного збору, який на всякіе ратушніе поправи росходуется и идет, куда одправленъ не дали з себе калкуляціи, и по тому донесеню виданъ нашъ листъ до в[ашей] милости, абы цеху рѣзницкому и калачницкому помянутіе бившие урядники належащие 440 золотих од себе заплатили, поневаж вслѣдъ по онихъ, супплѣкуючихъ мѣщанахъ конотопскихъ, прибывши в Глуховъ, Іванъ Терещенко и Федор Кузенко при главной супплѣцѣ своей презентовали намъ розискъ пп: Афанасіемъ Дорофиевичомъ, товар[ишом] вой[сковим], и Іваномъ Армашенкомъ, канцел[яристом] войсковимъ, по указу покойного пана гетмана в Конотопѣ справленний, по которому откритіи имъ, цехмистрамъ, велено з тимъ розискомъ, чтобъ онимъ награжденіе било з ратушу, на що панъ Дорофіевичъ о томъже до нас писалъ, что прерченіе гроши цехмистрам, долгъ развѣ пустивши, вмѣстѣ отдати, и мы, стосуючись до покойного гетманского откритого указу и вирозумѣвши розискъ, приказуемъ в[ашей] милости, абись на іменованнихъ урядникахъ доправовуватись имъ, цехмистрамъ, за мясо и калачѣ належ[них] грошей велѣлъ, але яко тіе побори, мясо и калачи до ратуши суму набрани, такъ належит з ратуши, которіе по милости монаршой по прежнему до ратуша взимаются неотволочно, награжденіе [быти] учинено, а о даннои турбаціи листъ зас од насъ до в[ашой] милости по челобитю мѣщанъ конотопскихъ сего марта присилай сюда заразъ до насъ, пилно повелѣваемъ.

З Глух[ова] мар[та] 27. Року 1723.

P[ost] S[criptum]. А хочай з давнихъ зборовъ до росправи … по якое численних в ратуши и тепер …з… торгового и прочих, нынѣ те стацѣйніе гроши… імъ … вели в[аша] м[илость] всеконечно виплатити…

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 809. – Арк. 6-6 зв. Копія.

№ 260

1723, березня 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про заборону визнаним Малоросійською колегією та іншим самозваним погребським козакам продавати посполиті грунти в Погребках

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, особливе самоназванному атамановѣ зъ его товариствомъ, въ козацство тиснучимъся, такожъ войтовѣ зъ посполствомъ села Погребокъ, симъ нашимъ откритимъ ознаймуемъ листомъ, ижъ донеслъ намъ панъ Андрей Лизогубъ, знатний товаришъ войсковий, что многіе подданніе его села Погребокъ жителѣ, особливе тіи, що зъ мужиковъ въ козацство тиснутъся, на время указомъ Коллегіи Малороссійской опредѣленніи, не належатъ къ подданскимъ повинностямъ до далшого указу, кгрунта свои посполитіе, въ Погребкахъ будучіе, якое село и монаршою грамотою ему, пану Лизогубу, есть утвержено, иннимъ околичнихъ селъ жителямъ въ продажу заводятъ, знать намѣриваючи кудась въ прочку ити, къ тому жъ еще и другіе зъ наущенія тихъ же самоназваннихъ козаковъ подданіе до сорока человѣкъ къ подобной легкомислности забѣраючись, не хотятъ ему, пану Лизогубу, належитое, яко державци своему подданскии отдавати послушенства, прето якихъ легкомислниковъ поступки ганячи, мы чрезъ сей нашъ откритий листъ пилно увѣщѣваемъ и приказуемъ, абы, оставивши свою шатость и самоволство, онии самоназванніе козаки кгрунтовъ погребскихъ нѣкому зъ постороннихъ безъ вѣдома державского не продавали, нѣхто техъ окуповать бы не важилъся, ибо таковий хочай зъ тихъ кгрунтовъ собѣ що и набудетъ, то и не користоватиметъ ними, и гроши, виложенніе за тіежъ кгрунта, пропадутъ вовся, деклярuемъ, такъ абы подданніе погребскіе не засмотруючися на помянутихъ самоназваннихъ козаковъ, которихъ передъ симъ въ чолобитной, до Малороссійской Коллегіи поданной, двадцят человѣкъ, протчіе всѣ пану Андрею Лизогубу, яко державци своему, безъ жадной спреки и огурства належитое чинили послушенство, пилно повторе упоминаемъ, а если бы которіи посполитіи тамошніи люде, зверхъ помянутихъ колежскимъ указомъ до далшого указу одъ подданства уволеннихъ, въ козацство тиснучись, подданского пановѣ своему отдавать не похотѣли повиновенія, то таковихъ, въ колодки забивши, прислать въ Глуховъ для наказанія и непоблажной кари повелѣваемъ.

Данъ въ Глуховѣ, марта 28 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 77-77 зв. Копія.

№ 261

1723, березня 29. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення господарю Гадяцького замку Михайлові Турковському, значному військовому товаришеві Якову Новицькому та військовому канцеляристу Василю Забілі зібрати в Ковалівці додаткові свідчення у справі між колишнім ковалівським сотником Афанасом Кицешем та генеральним суддею Іваном Чарнишем

Всѣмъ обще и кождому зъособна, кому о семъ вѣдати надлежатиметъ, а особливе его милости пану полковниковѣ гадяцкому, а въ небитность[а] наказному, такожъ панамъ старшинѣ полковой, сотниковѣ ковалѣвскому[б] зъ войсковими и посполитими тоей сотнѣ людми, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ принесена до насъ монаршая его імператорского величества грамота зъ Государственной Іностраннихъ дѣлъ Коллегіи, еще на имя покойного ясневелможного пана гетмана Скоропадского писанная, зъ тимъ его величества въ ней вираженнимъ указомъ, дабы дѣло бывшого сотника ковалѣвского Афанаса Кицеша[184], зъ войсковимъ енералнимъ судіею Іваномъ Чарнишемъ заводное, полковнику и отъ гвардіи его величества капитану и глуховскому коменданту[в] господину Богдану Скорнякову Писареву, зъ притомностю и одъ сторони Гетманской енералной якой особы, разсмотрѣть [и] изслѣдовать въ сущую правду, який монарший его імператорского величества указъ приводячи мы во исполненіе, опредѣлили были въ товарищи его милосты господину Скорнякову Писареву, коменданту глуховскому, его милости пана Василія Жураковского, асаула войскового енералного, для общего изслѣдованія и разсмотренія того Кицешового зъ паномъ судіею енералнимъ заводу, которій розисковати[г] и изслѣдовувати для лучшого же того жъ дѣла вирозумленя и достовѣрія они, господинъ комендантъ и панъ асаулъ енералний, послали въ Ковалѣвку[185] оффѣцера Івана Мордвинова до бывшого атамана гадяцкого Івана Десятника, полѣцивши имъ у обивателей тамошнихъ допроси и сказки, о чомъ еще надлежало, взяти и въ розискъ вилѣчити, а поневажъ мененній оффѣцеръ Мордвиновъ, будучи тамъ въ Ковалѣвцѣ, не въ усѣхъ жителей тамошнихъ, тое дѣло Кицешово, зъ п: судіею енералнимъ заводное, вѣдаючихъ, сказки побралъ, зъ тоей причини, же многіи козаки ковалѣвскіе прошлого [року в] Терковскомъ и Ладожскомъ походахъ, а другіе по рознихъ мѣстцахъ своими промислами за тотъ часъ были въ отъездѣ,

---

[а] У копії написано – "небитному".

[б] У тексті слово написане з великої літери, як прізвище, хоч зрозуміло що йдеться про сотника Ковалівської сотні.

[в] Після цього слова в копії знову написано – "глуховскому".

[г] У тексті написано – "розисковали".

и зъ тихъ мѣръ, яко надлежитъ, дополнити сказками и вишъреченний розискъ, оффѣцеромъ Іваномъ Мордвиновимъ и атаманомъ бывшимъ гадяцкимъ чиненний, виаппробовати[a] у людей зась ковалѣвскихъ, [кого] помянутий оффѣцеръ Мордвиновъ передъ симъ для отлучки ихъ зъ домовъ не допрошувалъ, сказки побрати, того ради, хотячи мы вишъреченний заводъ, между паномъ судіею войсковимъ енералнимъ и Афанасомъ Кицешемъ точачейся, крайне подлугъ помянутого его імператорского величества указу укончити, ординуемъ въ Ковалѣвку пана Михайла Турковского, господара Замку Гадяцкого, пана Якова Новицкого, знатного товариша войскового, и пана Василія Забѣлу, канцеллярисиу войскового, полѣцивши имъ розискъ, оффицеромъ Мордвиновимъ учиненний, виаппробовати и людей, оний заводъ вѣдаючихъ, которихъ тотъ оффѣцеръ Мордвиновъ не допрошувалъ, да и протчіихъ, кого потреба указуватиметъ, допросити, по тихъ зась допросахъ и иннихъ свѣдителствахъ людскихъ, якое мнѣніе ихъ, пп: розищиковъ будетъ, тое купно зъ аппробаціею розиску, на особливомъ паперѣ спорадивши, сюда въ Глуховъ привозити, прето абы п: сотникъ ковалѣвскій, кого зъ обивателей тамошнихъ означенніе пп: розищики для допросовъ и свѣдителства, предреченую пана судіи войскового енералного зъ Кицешемъ заводную справу вѣдаючихъ, востребуетъ, становитися предъ нихъ казалъ да и въ протчіемъ, въ чомъ потреба и слушность зайдетъ, помоществованіе и послушенство чинити онимъ же не отрѣкали, приказуемъ, хто зась во свѣдителство и въ допросъ призванъ будетъ, абы праведное по самой христианской совѣсти чинилъ сознате, упоминаемъ, а если при изслѣдованіи сего дѣла явится на якихъ обивателяхъ ковалѣвскихъ, же неналежне и неправедно що зъ имѣнія Кицешового взяли, то у такихъ надлежитъ пп: висланнимъ нашимъ отбирати [и] чолобитчиковѣ приворочати, тилко жъ мѣютъ помянутіи пп: висланніи сполне зъ оффѣцеромъ, отъ Коллегіи Малороссійской ординованнимъ, все тое дѣло исправляти, повелѣваемъ.

Зъ Глухова, марта 29 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 75-76. Копія.

№ 262

1723, березня 29. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо непричетності колишніх сотенних писаря та отамана Матвія Несторовича та Данила Опанасовича до боргу перед конотопськими різницьким і калачницьким цехами

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказний гетманъ Павелъ Полуботокъ и старшина енералная.

---

[a] У тексті написано – "влаппробовати".

Пану сотниковѣ конотопскому з урядомъ тамошнимъ и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, симъ нашимъ одкритимъ ознаймуемъ писанемъ. Ижъ суплѣковали до насъ Матвѣй Несторовичъ писаръ и Данило Афанасіевичъ атаманъ, за сотництва пана Андрѣя Лизогуба бывшіе, доносячи что о наборахъ до ратуша тамошнего, з цеховъ рѣзницкого и калачницкого за урядництва ихъ тогдашнего починенныхъ, справованъ былъ по указу покойного ясне велможного пана гетмана розискъ, який намъ од цехмистровъ резницкого и калачницкого тутъ былъ презентованъ. По которомъ поневаж довелося, же оніе цехмистри, именно Іванъ Терещенко и Хведоръ Кузенко, за набране у нихъ на ратушніе приправи мяса и калачовъ доводячойся сумми золотихъ 440, тіе [не] на ихъ, Несторовичу и Афанасовичу доходити, але на ратушу конотопскому должни, що и указомъ покойного ясне велможного, жебы з ратуша долгъ тотъ виплаченъ былъ потвержено. Теды, абы помянутіе Терещенко и Кузенко, цехмистри и протчіе, [з] Нестеровича и Афанасовича отие забори, себѣ належніе денги, впредъ не турбовали, лечъ бы оныхъ на ратушу Конотопскомъ подлугъ помянутих розиску и указу гетманского доходили, сей нашъ одкритий лист з Войсковой Енералной Канцеллярііи велѣлисмо имъже, Нестеровичу и Афанасиевичу, в очистку видати.

З Глух[ова] марта: 29. Року 1723.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 809. – Арк. 5. Копія.

№ 263

1723, березня 29. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про виправлення військового канцеляриста Василя Забіли та значного військового товариша Федора Гречаного у Великобудиську сотню для розслідування зловживань Дмитра Колачинського

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказній гетманъ Павелъ Полуботокъ з старшиною енералною.

Пану полковниковѣ наказному полтавскому, пп: старшинѣ полковой тамошней з сотнянами козацкого и посполитого стану тамошними, також урядникамъ сотеннимъ городовимъ великобудискимъ, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ суплѣковали до насъ всѣ обще козацкого и посполитого стану обыватели сотнѣ Великобудиской на п: Дмитра Колачинского, о многихъ обыдахъ и грабителствахъ од его починенних, которые пунктами намъ при суплицѣ поданними вираженни, и просили насъ, абысмо од боку своего послали особу якого на розискъ туда в Будища, прето мы, склонившися их, супплѣкуючых будищанъ, прошенію, а хотячи о всѣхъ тых од его, п: Колачинского, жалобливымъ починенных обыдах подлинно освѣдомитися, если такъ есть, а до них ординуемъ туда в Будища на розискъ п: Василя

Забѣлу, канцелляристу войскового, з Федоро*м* Гречанимъ, зна*т*[ним] тов[аришем] войсковим[a], которіе, приехавши туда в Будище, мѣютъ на ко*ж*дий пунктъ о всѣ*х* обыдахъ, такъ жалобливую, яко и супплѣкуючую сторонъ, з представленемъ на тое слушныхъ свѣдителей, допросити и розискати, а если еще хто з сотнянъ великобудискыхъ наданные намъ пункта, в якыхъ кривдахъ своихъ будетъ заносити жалобу на помянутого п*а*на Колачинского, то оны, п: высланніи н*а*ши, повинны будутъ и тые приймати, и о всемъ в самую сущую правду без потачки ни на одну сторону чинити изслѣдованіе, все зас тие подлинно дѣла, на писмѣ порядочно и обстоятелно виразивши, за руками своми мѣют привозити к намъ сюда в Глуховъ, для крайного ту*т* на Судѣ В[ойсковом] Енер[алном] рѣшению и окончанию. Зачимъ абы всякъ, кому ти*л*ко указоватиметъ потреба, к допросамъ и свѣдителству пре*д* помянуты*х* пп: посланныхъ н*а*шыхъ, без всякого огурства и противности становитися, и надлежащее о*д* себе по самой истиннѣ чинити сознате и свѣдителство, приказуемъ.

Данъ в Глуховѣ, ма*р*та 29. Року 1723.

А якие неважные и до успокоеня тамъ нетру*д*ные справи по жалоба*х* приточа*т*ся, тые могу*т* оны, пп: висланные н*а*ши в розискъ, та*мъ*же безъ далшо*й* ту*р*баціи и волокити на*д*лежащи*мъ* укончувати помѣркованe*мъ*.

Записано.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1147. – Арк. 16. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 664. – Арк. 6-6 зв. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 67-67 зв. Копія.

№ 264

1723, березня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка про призначення командиром над козаками Чернігівського полку, відправлених на канальні роботи на Ладогу, чернігівського хорунжого Марка Чечеля

Его імперато*р*ского всепресвѣтлѣйшого величе*ст*ва Войска Запоро*ж*ского полковникъ чернѣговски*й* и наказний гетманъ Павелъ Полуботокъ.

Пану сотникови синявскому сове*р*шенному, а про*т*чіихъ сотенъ наказнымъ, и всемъ полчана*мъ* нашимъ к дѣлу каналному в Ладогу о*р*динованнымъ вѣдомо чинымъ сымъ наши*м* унѣве*р*саломъ, понева*ж* нужная и весма необходимая то е*ст* потреба, жебы комендѣ бе*з* началнѣйшого комендѣра не зоставати, теды обявляе*мъ* всѣмъ в[ашим] м*илостем*, же для соде*р*жанія и управленія належити*х* в пре*д*лежащой дорозѣ поря*д*ковъ вручили*с*мо на*д* всѣми вами звѣрхнѣйшую имѣти коменду пану Ма*р*ку Чечелю[186], хоружому нашому полковому, з котори*м*

[a] В копії зі спр. 656 написано – "на розискъ п: Федора Гречаного, знатного товариша войскового, и п: Василия Забілу, канцеляристу войскового".

абысте в[аши] милости во всемъ согласно и совѣтно поступовали и всякіе от его засылаючіеся вамъ указы в отправленіи назначеного дѣла радѣтелно исполняли, о тое пилно упоминаемъ, а докладаемъ тутже и тое, абысте подкомендных своихъ на пилном всегда имѣли оку, и грозно имъ приказовали, чтобъ оны никому в той дорозѣ нигде, якъ туди идучи, такъ на мѣстцу указномъ будучи, и назад поворочаючиися, жадныхъ обид и шкод обывателемъ не чинили, а где бы що от кого учинилося, за тое винних пристойно карали, и дабы они ж легкомисліемъ не уводилися, и не уходили з дороги ку домам, за що бысте и сами вмѣсто прислуги не прослужилися и не были где надлежит в отвѣтѣ и в наказаніи, чого никому з в[аших] милостей не желаючи, а о доброе обхожденіе и повторе пилно упоминаючи, зычим имъ же при здоровю добромъ щасливой дороги и благополучного ку домам возвращенія.

Данъ в Глуховѣ, мар[та] 30, 1723 року.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 979. – Арк. 2. Копія.

№ 265

1723, квітня 2. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про надання значному військовому товаришеві Миколі Ханенкові сіл Перегон і Дешковичі

Его імператорского всепресвѣтлѣйшого величества Войскъ Запорожскых полковникъ чернѣговский и наказный гетманъ Павелъ Полуботокъ, и старшина енералная.

Пану полковниковѣ тепер наказному, а впередъ цѣлому стародубовскому, з пп: старшиною полковою, особливе п: сотниковѣ погарскому з урядомъ тамошнымъ, такожъ атаману з товариствомъ, а барзѣй войту з посполствомъ села Перегона з Дешковичами, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатимет, ознаймуемъ сымъ унѣверсаломъ нашымъ, извѣстно намъ естъ тое, что покойный ясневелможний панъ гетманъ Скоропадский, еще перед поездомъ своимъ прошлого году к Москвѣ, по супплѣчному пана Николая Ханенка, знатного канцелляристы войскового, прошенію, декляровалъ за нелѣностную службу, и труди его в Енералной Войсковой Канцелляріи, чрез килко лѣтъ одправованные, опредѣлити оному в маетностъ село якое, для далшого его помешканя и доволствованія, що послѣ ж де и в Москвѣ подтвердит изволилъ, звлаща же и маетности на его, пана Николая Ханенка, по наслѣдству спадаючые, на той сторонѣ Днѣпра, а именно мѣстечко Водотіи и село Соловѣевка, с приселками в уездѣ Хвастовскомъ найдуючыеся, по трактату з Россійскымъ Государствомъ Корони Полской одийшли в Державу Полскую, толко поневажъ тоей декляраціи покойный панъ гетманъ за скорымъ по возвращеніи на свою резиденцію умертіемъ исполнити не успѣлъ, нынѣ онъ, панъ Ханенко, просилъ насъ, Малороссійское Правленіе по Указу его імператорскаго величества содержащых,

о такый респектъ, жебы оная деклярація гетъманская безъ своего скутку не была всуе оставлена. Прето и мы самы, перед сымъ знаючи, в нынѣшное теж время видячи его, пана Николая Ханенка, знатного канцеляристу войскового, в службѣ своего званія быти працовитого и радѣтелного, а и до далшых всякых войсковыхъ услугъ видимую способность и згодностъ в немъ усмотрѣвши, особливе же деклярованный од небожчика ясне велможного оному респектъ в событіе приводячи, не без взгляду и отбытіе в сторону лядскую наслѣдственныхъ его маетностей, к тому призирая и на тое, же онъ, панъ Ханенко, посиланный од насъ до его імператорскаго пресвѣтлого величества въ общенародных інтересах къ Астраханѣ[187] и далѣй, многотрудную одправилъ дорогу, яко опредѣляемъ и надаемъ ему, пану Николаю Ханненку, в Полку Стародубовскомъ Сотнѣ Погарской село Перегонъ и Дешковичѣ зъ всѣми до оного надлежащими кгрунтами и угодіами, такъ позволяемъ ему ж, пану Ханенку, того села посполитых обывателей до обыкновенных подданскихъ работизнъ употребляти, и всякые надлежащые з ных безперепонно одбѣрати повинности, о чомъ вѣдаючи всякъ, особливе панъ полковникъ стародубовскый, пп: старшина полковая, а барзѣй панъ сотникъ погарскый з урядниками тамошными, абы в поссесіи и владѣніи помянутого села Перегона и Дешкович ему, пану Николаю Ханенку, жадной перешкоди и трудности чинити не важилъся, мѣти хочемъ и повелѣваемъ, а войтъ зъ всѣми посполитыми оного села людми всякое подданское послушенство и повинностъ ему, пану Ханенку, яко державци своему, без найменшого огурства и противленія отдавали бы, пилно приказуемъ, толко козаки, в томъ селѣ мешкаючые, незачепно в своемъ войсковомъ званіи и волности зоставати повинни, упоминаемъ.

Данъ в Глуховѣ, з Енералной Войсковой Канцеляріи, априля 2. Року 1723.

Звышъменованный полковникъ и наказный гетманъ, рукою влас[ною].

Енералный писаръ Семенъ Савичъ.

Василий Жураковский, асаулъ енералний.

Яковъ Лизогубъ, енералний бунчучний.

ЦДІАК України. – Ф. 983. – Оп. І. – Спр. 71 (ІІ). – Арк. 1-2. Оригінал з печаткою.
ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 55616. – Арк. 73-74. Копія.
Там само. – Спр. 63790. Копія.
Там само. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 78-78 зв. Копія.

№ 266

1723, квітня 2. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини дептівському дозорці Василю Даровському прибути в Глухів для розгляду скарги на нього Андрія Василенка, або заплатити йому за службу

По титлѣ.

Чрез сей нашъ откритий листъ вамъ, Василю Даровскому, дозорцѣ дептовскому, нехай будетъ вѣдомо, иж оказатель оного, Андрѣй Василенко, жалостне ускаржаючися на васъ, чрез супплѣку свою доносилъ намъ, что вы за службу, за год, ему, которую[a] при хуторѣ покойного брата вашого, бувшого господаря двору гетманского, Дептовскомъ служилъ, не тилко такъ, якъ инние дозорци, в томъ селѣ бившие, чрез килка годъ платили ему, ненагородилисте, но и весма еще отказалисте, дабы жадной от вас не упоминалъся за оную сатисфакціи, и того ради просилъ з васъ о справедливости, яко теды мы, помянутого Василенка прошеніе принялисмо за слушность, такъ вамъ чрез сей нашъ листъ предлагаемъ и приказуемъ, дабысте всеконечне супплѣкуючому равное противъ заслуги его учинили награжденіе, а если бысте не мѣли его, жалобливого, по службѣ в томъ уконтентовати, теди всеконечне на третей неделѣ по святахъ Воскресенских сюда в Глуховъ пред Судъ Войсковий Енералний для росправи абы становилъся, предлагаем и упоминаемъ.

Данъ з Глухова, в Войсковой Енералной Канцелляріи, априля 2. Року 1723.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 972 (II). – Арк. 2 зв. Копія.

№ 267

1723, квітня 2. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про права і привілеї вдови полтавського полковника Івана Черняка Ірині, порушені Малоросійською Колегією та решетилівськими жителями

Вамъ, пану Григорію Буцкому, судіи полковому и наказному полковниковѣ полтавскому, нехай будетъ вѣдомо, ижъ еи милость панѣ Ірина Іванова Чернякова, въдовствующая полковникова полтавская, подавала намъ супплѣку пунктами написанную, доносячи о рознихъ трудностяхъ, дому еѣ дѣючихъся, а именно: мѣетъ она, панѣ полковникова, унѣверсалъ нашъ, по умертіи покойного мужа ей на городокъ Решетиловку данний, дабы тамошніе жители по прежнему всякое

[a] В тексті в цьому місці закреслене слово “жалобливого”.

къ двору еи отдавали послушенство до избранія цѣлого полковника, а теперъ оные решетиловскіе обыватели, знать [невѣдомо] исъ которой побудки, ставшися ослушними указовѣ нашому, не хотятъ послушенства и повинности ей отдавати, да въ томъ же городку Решетиловцѣ, по полученіи милостивого імператорского величества зъ високоправителствующого сената указу, що колвекъ доходовъ належнихъ до еи дому зобрано, теперъ зборщики, по формулярахъ зъ Малороссійской коллегіи къ имъ зосланнихъ, всего того у ей, паней полковниковой, доправуютъся, да изъ млиновъ покойному мужу еи, пану Івану Черняку, жалованною монаршою грамотою купно зъ войсковими частми ствержениихъ, вновъ хотятъ зъборъ чинити ... зъ млиновъ, на власть полковничую покойному мужу еи наданнихъ, борошно, изъ солоденъ солоди ей належніе и заслужоніе по умертвіи мужа еи неслушно и неналежне безъ вѣдома и указу нашого смѣли себѣ позабѣрати, такожъ ярмалки въ помянутомъ городку Решетиловцѣ, зъ якихъ бывало доходи до дворец ей възимаются, просила насъ, абы и теперъ для вспартя осѣротѣлого дому еи не были отдалени, людей въ розномъ званіи будучихъ, а именно Опанаса Любачевского, Івана Кургана, Федора Навроцкого, Василя Копитоненка, Артема Щостанувского, Івана Луценка, Тимоша Косого, Павла Лисого, Васку Великого, рибалокъ двохъ человѣкъ и жони ихъ[a] которіе для потреби дворовой покойному мужу еи, паней Черняковой, унѣверсалами и монаршою грамотою ствержены, еднихъ до мѣрскихъ повинностей, а другихъ до сотенъ стали потягати, въ чомъ въсемъ просила она, панѣ полковникова, нашего респекту и указу. Прето мы, видячи быти слушное еи въ томъ прошеніе, симъ указомъ нашимъ предлагаемъ [вашмилости] абы помянутихъ решетиловскихъ жителей сурово упомянулъ, ижъ бы оны подлугъ унѣверсали нашего, передъ симъ ей, паней полковниковой, виданного, всякое послушенство и повиновеніе безъ спреки отдавали по прежнему, а ослушнихъ и при упорѣ будущыхъ подданнихъ позволяемъ и вязенемъ смиряти, ярмалки такъ въ помянутомъ мѣстечку Решетиловцѣ, якъ передъ симъ на покойного мужа еи, такъ теперь и на еи самую до далшого указу и опредѣленія респектомъ заслугъ мужа еи повинни збиратися, въ чомъ бы нѣхто, а барзѣй [вашмилость] ей, паней полковниковой, жадной помѣшки и препятія не важилъся чинити, упоминаемъ, а зборщикамъ подлугъ листу нашого, марта 24 дня о формулярахъ до [вашмилости] писанного, мѣешъ [вашмилость] запретити указомъ нашимъ, дабы оны у ей, паней полковниковой, не тилко забранныхъ въ мѣстечку Решетиловцѣ послѣ полученія милостивого імператорского величества указу доходовъ не доправлялись, але й до млиновъ, такъ ей власнихъ, яко и на особу полковничую належнихъ, покамѣсть будетъ въ томъ опредѣленіе, жадною мѣрою не интересовалися и ни за якіе въ ныхъ зъбори не посягали, стосуючися до указу его імператорского величества, да и [вашмилость] якъ неслушне зъ млиновъ борошно, а зъ солодовенъ солоди ей, паней полковниковой, по умертіи пана малжонка еи належніе, на себе позабиралесь, такъ бысь оное борошно и солоди ей, паней полковниковой, возвратилъ всѣ въ цѣлости, всеконечно приказуемъ помянутихъ зась людей, поневажъ покойний панъ полковникъ Чернякъ оныхъ своимъ коштомъ поженилъ, а другыхъ

[a] В текстi написано "жонинка".

на своихъ власнихъ кгрунтахъ поосаживалъ, къ тому же и унѣверсалами рейментарскими и грамотою монаршою во владѣніе ему и жонѣ его н[а] оніе подтвержено, зъ тихъ мѣръ вишъ[a] означеннихъ по имени людей не повиненъ [вашмилость] и нѣхто до мѣскихъ, анѣ до сотеннихъ повинностей потягати, але при ей, п: полковниковой, для обиходу дворового повинни найдоватися, упоминаемъ и приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, априля 2 дня. 1723 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 79-80. Копія

№ 268

1723, квітня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо забезпечення проїзду турецького посла Капичі-баши через Україну з Москви до Туреччини

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, а особливе пп: старшинѣ городовой глуховской, такожъ ихъ милостемъ панамъ державцамъ духовнимъ и мирскимъ, въ той сотнѣ маетности свои мѣючимъ, симъ унѣверсаломъ нашимъ ознаймуемъ, поневажъ на подъемъ турецкого посланника Капичи баши, зъ великого града Москви восвояси отпущенного, а чрезъ Малую Росію трактовати мѣючого, по указу его імператорского пресвѣтлого величества везде на станахъ по сто двадцать пять подводъ вистатчати потребно, теды абы пп: старшина глуховская, а барзѣй пп: державци духовного и лицарского чину, жадною мѣрою не заступуючи своихъ селъ одъ того на подъемъ помянутого посланника, подводи зъ возами зо всею къ онимъ принадлежащою упражю подлугъ реестру при семъ унѣверсалѣ нашомъ за руками старшини глуховской приложенного, которим и припасу кормового на тижденъ, якъ для себе, такъ и для коней взять, приказавши, присилали оные подводи въ Глуховъ безъ жадного умедленія и остановки, повелѣваемъ, чого ради велѣлисмо старшинѣ глуховской нарочнихъ посланнихъ зъ сымъ унѣверсаломъ ординовати, зачимъ если бы хто колвекъ зъ пп: державцовъ тому оказался быти противнимъ, то за тое неопустному мѣетъ подпасти штрафу, деклярuемъ.

Данъ в Глуховѣ, априля 3 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 81. Копія

---

[a] В копії зазначено – "вина".

№ 269

1723, квітня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо забезпечення проїзду турецького посла Капичі-баши через Україну з Москви до Туреччини

Паномъ старшинамъ рейменту гетманского на трактѣ одъ Глухова до Кіева зостаючимъ, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, симъ нашимъ ознаймуемъ писаніемъ, и[ж] при посланнику турецкомъ Капичѣ-башѣ, зъ Москви одъ его імператорского величества возвращаючомъся, посилаетъся панъ Семенъ Ка… знатний товаришъ войсковій, для конвоюванія оного, и для роздачи по учрежденнимъ станамъ подводъ подъ сего жъ посланника и свити людей, при немъ будучихъ, такожъ для того, чтобъ подлугъ указу імператорского величества людемъ за подводи прогонніе денги давано, зачимъ, абы такъ для его, пана… яко и для квартермистра Александрова, которій везде въ томъ пути, передомъ едучи, квартири для того жъ посланника и людей зъ нимъ найдуючихся занимати мѣетъ, по два козаки давано, и жебы перемѣнною зъ ратушей одъ стану до стану розумнихъ приставовъ для присмотру, кому означенніе гроши будутъ отданни, висилано, пилно приказуемъ.

Данъ в Глуховѣ, априля 3 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 81. Копія.

№ 270

1723, квітня 4. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Конотопську сотню щодо порядку ремонту млинів в сотні, з призначенням дозорці млинів Конотопської сотні

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказний гетманъ Павелъ Полуботокъ, и старшина енералная.

Іхъ милостемъ паномъ державцамъ и мелникамъ на греблѣ Зарицкой, старшинѣ сернацкой и поповской, в сотнѣ Конотопской млини свои и части войсковые мѣючимъ, тутъже дозорци подлипянскому, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатимет, ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ, поневажъ оные греблѣ з частми, а найбарзѣй весняного и осѣнного времени, од случаючогося наводнения псуются и требуютъ гаченя и оправи, а для угаченя оних з другихъ сотенъ людей стягати было бы з особливою трудностю, теди, яко в оних мѣстцах, где подобніе жъ греблѣ на потужной водѣ суть устроенни, постановление

и опредѣление здавна таковое е*ст*, что мелники, которіи и войсковы*ми* частми користуют*ъ*, сами од себе для оправи и гаченя они*х* по числу певному людей, сколко кому доведе*т*ся, виставляю*т*, такъ чрезъ сей унѣве*р*салъ на*ш*ъ опредѣляемъ и повелѣваемъ, абы и помянутіе іхъ м*илос*ти, пп: де*р*жавци и мелники, на гребляхъ менени*х*, кола свои купно з частми войсковыми мѣючие, одселѣ гачене и по*д*чинку онимъ на веснѣ, чили в осенѣ, и коли ко*л*векъ случай позоветъ, по пропо*р*ціи чи*с*ла млинови*х* каменей, чи то наемъни*х* людей, или своихъ влас*н*ихъ по*д*данихъ, конни*х* и пѣши*х*, с по*т*ребу вистат*ч*али. Должни за*с*ь пп: де*р*жавци и ме*л*ники о*д* кождо*го* каменя, сколко хто тамъ мѣе*т* весполъ з части войсковой, по шѣстъ чело*в*къ з конми и зъ возами, а по три пѣши*х*, бе*з* всяко*го* уме*д*ленія и о*т*кладки виправовати заразъ по обявленіи себѣ о*д* нижей написаного дозо*р*ци сего унѣве*р*сала на*ш*его, запобѣгаючи всякъ своей же шкоди и убы*т*ку, кеди *ж*, если бы которіе з пп: ме*л*никовъ по сему определенію и унѣве*р*салному указу на*ш*ому не мѣли людей на гачене и по*д*чинку помянути*х* гребе*л* висилати, то велимо у ти*х* колъ заставки заставляти и молоть не допускати, либо розмѣръ дозорци забира*ти*, всеконечно деклyруемъ, а з околичнихъ сотенъ и селъ тамошни*х* одселѣ уже люде шарваркомъ на оправу они*х* гребель висилани бы*т* не повынни, и того ради сей на*ш*ъ унѣве*р*салъ мѣе*т* дозо*р*ца млинов всѣмъ помянутимъ ихъ м*илос*тямъ, пп: де*р*жавцамъ и мелникамъ, до ти*х* гребе*л* участіе мѣючимъ, обявити и копіи розослати, в досмотръ же всѣ млини, на вишъвираженни*х* гребляхъ будучіе, поручаемъ па*н*у Андрѣю Нейчефеловѣ Капитановѣ, который до*л*женъ буде*т* прилѣжное имѣти старане, абы оніе в надлежащемъ были опатреню, и за тое не мѣе*т* витягати нѣ о*д* кого яковой излишно*й* нагороди, то*л*ко бъ контентовалъся о*д* кождого колеса мучно*го*, принимая в го*д* по по*л*осмачки жита на свое пропитаніе, якого да*т*ку абы нѣхто з пп: державцовъ и мелниковъ, на помянути*х* гребля*х* участіе мѣючи*х*, ему, п: Нейчефеловѣ, од всякого каменя не удерживали, начавши о*д* вираженно*го* в семъ унѣве*р*салѣ числа, жадаемъ и приказуемъ, и войскови*х* за*с* частей розмѣръ и валюшиную належито*сть* и другие, куда пере*д* симъ о*д*бирано, и тепе*р* туда жъ о*т*дава*т*, тако комори, солодовню, воскобойню и броваръ ге*т*манскіе, в Конотопѣ будучіе, аби в его *ж*, п: Нейчефеля, добромъ били на*д*зираеми, еще и перед симъ онъ же в своем досмотрѣ имѣлъ, упоминаемъ.

Данъ в Глуховѣ, з Енера*л*ной Войсковой Канцѣлляріи, априля 4. Року 1723.

А з котори*х* каменей ча*сть* войсковая до гетманского двора о*т*бѣралася, за тіе долженъ па*н*ъ дозо*р*ца по*д*липянски*й* для гаченя и оправи надлежащо*й* дѣлянцѣ подданих з ге*т*манских селъ подлугъ написанного опредѣленія висилати: тилко *ж* такое число людей з возами и пѣши*х*, якъ вишше виражено, тогда толко на*д*лежатиме*т*, если бъ о*д* наглого наводненія значной якой в которо*й* з помянути*х* гребель опасоватися потреба шкоди, а в прочіихъ случа*й*нихъ на гребля*х* яко*й* части зопсова*н*нихъ по разсмо*т*ренію дозорци вся*к* виправовати люде*й*, хочъ и меншое число, повиненъ

Наприкінці зазначено: Вписанъ в книгу.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 801. – Арк. 4-4 зв. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 83-84. Копія.

№ 271

1723, квітня 4. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини в Полтавський полк надати табель зі списками козаків, що померли на будівництві Ладозького каналу в 1722 році та у Терському поході, а також про обсяги робіт виконаних раніше та виконуваних на будівництві каналу в 1723 році і про інші дані

Писалисмо передъ симъ до [вашмилости, абы] вѣденіе за рукою своею спорядивши, сколко прошлого року 1722 году товариства полку тамошнего, у Ладожского каналу будучего, померло, а сколко [з] Терковского походу въ доми пришло, сколко такъ где осталось или померло, такожъ якъ много у каналу кубѣческихъ сажней землѣ и каменя виносили козаки полку Полтавского и много за тое и за сколко мѣсяцей монаршого его імператорского величества жалованя взяли, сюда присилалъ оное къ намъ въ Глуховъ, а поневажъ до сихъ часъ такого вѣденія [от вашмилости] …[a] къ намъ не прислано, теди повторе предлагаемъ, абысь [вашмилость] за полученіемъ сего нашого листа оное табелею спорядивши и закрѣпивши рукою своею, присилалъ до насъ безъ умедленія, а якимъ власне порядкомъ тую табель сочинити надлежитъ прилагаетъся при семъ на особливомъ паперѣ екземпляръ или норма тутъ въ Енералной Канцеллярiи нарочно для того спораженная, до которой стосуючися можна будетъ опрочъ, вишъписанного, иного отъ насъ требуемого вѣденія и другіе въпредъ якіе случатъся вѣденія жъ албо спецѣфикаціи составляти ку посилцѣ онихъ сюда въ Глуховъ и для образца такую жъ табель сочинивши, можешъ [вашмилость] послати наказному надъ товариствомъ полковнику полтавскому до Ладоги коммендѣрованному, жебы подлугъ оной записывано сколко провіанта и фуража туди до Ладоги идучи, на каналной роботѣ зостаючи, и отътолъ поворочаючись, и в якомъ мѣстцу, якого мѣсяца и числа получатъ, сколко кубѣческихъ саженъ каменя и землѣ винесено будетъ, сколко фашинъ зроблятъ, много свай поставлятъ, и много въ той дорозѣ где козаковъ помретъ, записовано зъ всякимъ обстоятелствомъ, тутъ же докладаемъ и тое, ежели о якомъ важномъ інтерессѣ государственномъ или войсковомъ зъ полку тамошного писати случитъся, то листомъ бы о всякомъ дѣлѣ особеннимъ, а не цѣдулками пилно было отъ [вашмилости дано], дабысмо латво могли вѣдати якую противъ чого чинити резолюцію, и того ради, хочай зъ часта короткими было бы заручними листами по едному толко інтересcу въ собѣ заключаючимися, а не ради годи великими и широкими о многихъ дѣлахъ писмами до насъ хоти [вашмилость] отзиватися, такъ же о едномъ дѣлѣ по килка разій не писати, витягаючи що разъ иншой по своему хотѣнію резолюціи, але еднимъ указомъ или отвѣтомъ

[a] Крапками позначено пробіли в тексті.

нашимъ контентоватися и подлугъ того надлежащое безъ отлагателства и отговорокъ якъ возможно чинити исполненіе.

Зъ Глухова, априля 4 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 85-85 зв. Копія.

№ 272

1723, квітня 5. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк щодо висунення кандидатур на вакантні уряди

Небезъизвѣстно намъ есть, что въ многихъ полкахъ рейменту гетманского ваканси старшини полковой и сотниковъ найдуются, и на сихъ мѣстцахъ наказніи старшина и сотники, зостаючіе, не могутъ по надлежателству правленія и порядковъ, въ приключаючихъся нинѣшнихъ частихъ походахъ, содержати, остановку и умедленіе во исполненіи указовъ, къ себѣ засилаючихъся, чинятъ, да и въ отправленю дѣлъ, до интересовъ монаршихъ войсковихъ и общенародныхъ стягаючихъся, не дѣйствителное мѣютъ старане, того ради мы, яко въ инніе рейменту гетманского полки о избраніи помянутой старшини и сотниковъ на вакуючіе уряди, посылали[a] укази наши, такъ чрезъ сей нашъ листъ [вашмилости] повелѣваемъ, абысь по согласію старшини полковой и товариства, хто будетъ по волѣ ихъ имъ угоденъ, зъбравши зъ умнихъ и добросовѣснихъ и въ вѣрности не подозрителнихъ, такожъ зъ заслужонихъ и писменнихъ людей, одного въ кандидати на каждый порожний урядъ, присилалъ онихъ сюда въ Глуховъ, о прийдуючихъ святахъ воскресенскихъ, зъ которихъ хто достойнѣйшимъ якого уряду здастся, тотъ долженъ будетъ здесь на вѣрность імператорского величества виконати присягу, а по присязѣ и унѣверсалъ зъ Войсковой Енералной Канцеллярііи на содержане служ[б]ъ повѣренного уряду виданъ будетъ, що же бысь неотложно [вашмилость] исполнялъ, пилно и повтор[н]е приказуемъ.

З Глухова, априля 5. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 87. Копія.
Там само. – Спр. 664. – Арк. 7. Копія.

[a] В копії зазначено – "полки".

№ 273

1723, квітня 5. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо розслідування можливого підпалу будинка колишнього новосанжарівського сотника Івана Тарнавського

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказный гетманъ Павелъ Полуботокъ, и старшина енералная.

Ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ всѣмъ, кому о томъ вѣдати надлежитъ, а особливе пану полковниковѣ наказному полтавскому з старшиною полковою, а особливе п: сотниковѣ наказному старосанжаровскому з урядомъ, ижъ донеслъ намъ панъ Іванъ Тарнавскій, бывшій сотникъ новосанжаровскій[a], же по росправѣ на Судѣ Войсковомъ Енералномъ з сотнянами старосанжаровскими, за поворотомъ его з Глухова в домъ, двор его, якобы ночной пори, по враждебствѣ на его злыхъ тамошныхъ нѣкоторыхъ людей, зосталъ запаленъ, чрез що вся его субстанція пропала, и шест человѣка служителей его тамъже згорѣло, наветъ и самъ од того огня зосталъ поврежденъ, чого ради просилъ насъ, абы о томъ было розискано. Прето мы, разсуждаючи, что могло по злобѣ людей ненавистныхъ тое его, пана Тарнавского, дому спалене быти, опредѣляемъ туда в Старосанжаровъ на розискъ пп: Якова Гречаного и Якима Кулябку, товаришей войсковихъ, полецивши имъ, абы оны розискали обстоятелно, если тая пожежа од неосторожности якой домовыхъ п: Тарнавского, чили з сторони от злобныхъ людей учинена, или от загорѣня ся другихъ домовъ произошла, и досягла дому жалобливого. Зачимъ абы всякъ, кого будетъ потреба пред помянутыхъ пп: висланныхъ нашихъ, становился къ розиску без противности, и истинное чинилъ свѣдителство. Розискъ зась справивши, належите мѣютъ посланные до насъ для разсмотренія присилати, мѣти хочемъ и приказуемъ.

З Глухова, апр[иля] 5. Року 1723.

Звышъменованный полковникъ и наказный гетманъ, рукою власною.

А когда по розиску на комъ явится злобное дѣло тоей пожеже, такого, забивши в колодки, належно велет в Глуховъ провадити.

Наприкінці написано: Вписано в книгу.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1148. – Арк. 3. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 86. Копія.

[a] Помилка в копії, має бути – "старосанжаровский".

№ 274

1723, квітня 5. Глухів – Лист Павла Полуботка і генеральної старшини до колишнього старосанжарівського сотника Івана Тарнавського щодо розслідування можливого підпалу його будинка

Пане Тарнавскій.

Извѣстилися мы з листа в[аш]милостиного, же чрез нещасливый случай ввесь домъ его и шесть человѣкъ людей погорѣли, да и самъ от огня зосталъ поврежденъ. Чого ради одзиваешься, ижъ в назначенний походъ вибиратися не можешъ, и жебы о той пожежѣ было розискано просишъ. Теди, яко в[ашей] милости ради такого припадку од назначенной служби в[ашу] милость уволняемъ, такъ опредѣляемъ, якыхъ особ, чтобъ зихавши в мѣстечко Новосанжаровъ[188] в томъ ставшомъся дому в[аш]милостиного згорѣня, якъ оное сталося розискали, и намъ дали знати.

З Глухова, априля 5. Року 1723.

В[ашей] милости зичливіе.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1148. – Арк. 4. Копія.

№ 275

1723, квітня 6. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини свірзькому та дмитрівському городничим щодо забезпечення транспортом з маєтностей Чернігівської єпископії та Новгородського монастиря посольства турецького посла Капичі-баши

Вамъ, честнимъ отцамъ городничимъ, въ маетностяхъ катедри Чернѣговской и монастира Новгородского зостаючимъ, именно свѣржскому и дмитровскому, въ сотнѣ Новгородской найдуючимъся, симъ указомъ нашимъ ознаймуемъ, поневажъ на подъемъ турецкого посланника Капичи-баши зъ великого града Москви восвояси отпущенного, а чрезъ Малую Россію трактовати мѣючого, по указу его імператорского пресвѣтлого величества везде на станахъ по сто двадцять пять подводъ выстатчати потребно, теди абысмо ваша честность жадною мѣрою [подданих]...[a] катедралнихъ чернѣговскихъ и монастира Новгородского въ своемъ завѣдованю будучихъ, не заступаючи, на подъемъ помянутого посланника турецкого зъ Свѣржа тридцять, зъ Дмитровки тридцять же, всего

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

60 подводъ зъ возами и зо всею къ онимъ принадлежащою упражю вистатчили, которимъ и припасу кормового на тиждень, якъ для себе, такъ и для коней, взять, казавши, присилайте оніе подводи сюда въ Глуховъ безъ жадного умедленія и остановки повелѣваемъ, чого ради велѣлисмо старшинѣ глуховской нарочнихъ посланнихъ за симъ указомъ нашимъ въ мененніе маетности ординовати, зачимъ абысте честность ваша жадной наименшой не важилися чинити въ вистатченю помянутого числа подводъ противности и умедленія, варуемъ и пилно упоминаемъ.

Данъ въ Глуховѣ, априля 6 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 88. Копія.

№ 276

1723, квітня 7. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про надання ніжинському полковому судді Роману Лазаровичу села Багринівки

Варіант І

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказний гетманъ Павелъ Полуботокъ, и старшина енералная.

Пану полковниковѣ наказному стародубовскому з старшиною Полку тамошнего, а особливе пану сотниковѣ новгородскому з урядомъ, и кождому, кому о томъ вѣдати надлежатимет, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, иж просилъ насъ панъ Романъ Лазаровичъ[189], судія полковій нѣжинскій, за свои многіе в Войску Запорожскомъ роненные службы такого респекту, ижбысмо ему для вспоможенія домовѣ его опредѣлили в послушенство селце Багриновку, в Сотнѣ Новгородской обрѣтаючоеся. Прето и самы мы, вѣдаючи его, пана Романа Лазаревича, судіи полкового нѣжинского, з давныхъ часовъ знатные труди и праци войсковые, опредѣляемъ во владѣніе ему до волѣ и диспозиціи совершенного гетмана помянутое село Бугриновку, в Сотнѣ Новгородской найдуючоеся. Зачимъ, абы панъ полковникъ наказный стародубовскій з старшиною тамошнею, а особливе панъ сотникъ новгородскій з урядомъ мененному пану Роману Лазаревичу, судіи полковому нѣжинскому, жадной во владѣніи того села не чинили трудности и препятія. Войтъ зась оного села з посполитими людми (:кромѣ козаковъ:) обыклое ему, пану судіи, без жадной противности оддавали бы послушенство и повиновеніе. Приказуемъ.

Данъ в Глуховѣ. Року 1723, месяця априля 7.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 333. – Арк. 24. Копія.
ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 105. Копія з датою 29 травня 1723 року.

Варіант II.
1723, травень. Глухів.

По титлѣ.

Пану полковниковѣ наказному стародубовскому з ста*р*шиною тамошной полковою, а особливе п*а*ну сотниковѣ новгоро*д*скому з урядомъ, и ко*ж*дому, кому о томъ вѣдати надлежатиме*т*, ознаймуемъ симъ унѣве*р*саломъ н*а*шимъ, и*ж* прекладалъ намъ п*а*нъ Романъ Лазаровичъ, судія полковій нѣжинскій, что нѣо*т*те*р* [в] Войску Запоро*ж*скомъ о*д*правувалъ всегда службы, а жа*д*ного з респектъ войсковы*х* не имѣе*т* себѣ вспоможеня, сего ради просилъ н*а*шого в томъ разсмотренія и при*з*ренія. Прето мы, вѣдаючи его, п*а*на Романа Лазаревича, судію пол[кового] нѣ*ж*[инского], з давни*х* часовъ знатне при праци во*й*сковой, и не оставляючи за оніе н*ы*нѣ при старости его без респекту, опредѣляемъ во владѣніе ему до волѣ и диспозиціи сове*р*шенного гетмана село, прозиваемое Бугриновку, в Сотнѣ Новгоро*д*ской обрѣтаючоеся. Зачимъ, абы п*а*нъ полковникъ наказный стародубовскій з ста*р*шиною тамошнею, особливе п*а*нъ сотникъ новгоро*д*скій з урядомъ мененному п*а*ну Роману Лазаревичу, судіи полковому нѣжинскому, жадно*й* во владѣніи то*го* села не чинили тру*д*ности и препятія. Войтъ за*с*ь оного села з посполитими лю*д*ми (:кромѣ козаковъ:) обыклое ему, п*а*ну судіи, без жа*д*ной противности о*д*давали би послушенство и повиновеніе. Приказуемъ.

Данъ в Глуховѣ з Енер[алной] Вой[сковой] Ка*н*[целлярии], м*есяц*я мая. Року 1723.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 333. – Арк. 22. Копія.

№ 277

1723, квітня 8. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини до місцевої старшини, в містах на шляху від Глухова до Києва, щодо забезпечення транспортом турецького посла Капичі-баши

Паномъ старшинамъ малороссійскимъ рейменту гетманского, на трактѣ, до Кіева лежачомъ, обрѣтаючимъся, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, понеже одпущенній зъ Москви одъ его імператорского пресвѣтлого величества турецкій посланникъ дня вчорайшого прибылъ до Глухова, а сего числа нижей обявленной намѣренъ безъ остановки во путь свой зъ Глухова слѣдовати, того ради унѣверсалу сего оказателя передомъ для распоряжения подводъ одправилисмо, жебы везде, где передъ симъ указомъ одъ насъ предложено, панове старшина городовая со всякимъ поспѣшеніемъ на каждомъ стану по сто двадцать пять подводъ подъ помянутого

посланника турского вистатчали, іменно: зъ Глухова до Кролевца, одъ Кролевца до Батурина, одъ Батурина до Оленовки, одъ Оленовки до Нѣжина, до Носувки, до Козелця, и ажъ до Кіева, а съ кождой сотнѣ при подводахъ повинна старшина при нашомъ конвую зъ тимъ же посланниковѣ опредѣленному выправити пристави, дабы онъ на перемѣнномъ стану одискавши свои подводи, за оніе надлежащіе денги одобралъ и отдавалъ тимъ, чіе будутъ конѣ въ подводахъ.

Данъ въ Глуховѣ, априля 8 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 89. Копія.

№ 278

1723, квітня 19. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення ревізором в Переяславський полк військового канцеляриста Андрія Володківського для розслідування зловживань при мобілізації козаків полку, виправлених в походи в попередні роки, а також в Дербенський і Ладозький походи поточного року

Всѣмъ, кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, особливе пану полковниковѣ наказному переясловскому зъ старшиною полковою, сотникомъ, атаманѣ и всему онихъ полковъ[a] товариству и посполству обявляемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ вѣдомо намъ учинилося, что въ нѣкоторихъ рейменту Гетманского полкахъ въ нинѣшніе походи Дербенский и Ладожский выправилени козаки убогіе и мизерніе, да и тіе которіе прошлого 1722 году в оныхъ походахъ найдовались, що якобы сталося за укривателствомъ и непорядкомъ старшини Полку тамошнего, а яко чрезъ тое однимъ козакамъ немалая обида и тяжесть, другим же непотребная потачка дѣется. Такъ поневажъ слишно намъ, что и в помянутомъ Переялавскомъ Полку тоежъ нерадѣніе от пп: старшини тамошной чинится, ординуемъ въ оний Полкъ пана Андрѣя Володковского, канцелляристу войскового, который мѣетъ о всем томъ розискать, и хто именно зъ старшини, а барзѣй з рядового товариства въ якомъ походѣ прошлихъ роковъ бывалъ, хто нинѣ зъ убогого и въ походахъ бившого товариства мимо другихъ, которымъ надлежало ити, виправленъ, и для чого козаковъ убогихъ мимо заможнѣйшихъ вислано. Зачимъ абы нѣхто зъ старшини и товариства Полка Переясловского в вижей означенномъ изслѣдованіи и розиску ему, пану Володковскому, не чинили жадного препятія и найменшой трудности, овшем бы всякое в томъ ему свѣдчено помоществованіе, а кого къ тому розиску для отвѣту, албо для свѣдителства и доводовъ требоватиметъ, без отреченія бы, передъ него пришедши, отвѣтство-

[a] Так у тексті.

вали, и праведное по совѣсти христианской отъ себе сознате предлагали, пилно приказуемъ и упоминаемъ.

Данъ в Глуховѣ, зъ Енералной Войсковой Канцеллярiи, априля 19. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 90-90 зв. Копія.

№ 279

1723, квітня 22. Глухів – Лист Павла Полуботка і генеральної старшини до чорторийської громади про призначення глухівського наказного сотника Якима Федоровича та ратушного писаря Сави Матвійовича для розгляду скарги громади про захоплення чорторийських грунтів Міклашевськими

Вамъ, п: атаману чорторійскому зъ товариствомъ, и войтовѣ тамошнему зъ посполствомъ, нехай будетъ вѣдомо, ижъ яко прежде по занесенной къ намъ отъ васъ жалобѣ на пана Стефана Миклашевского зъ[натного] т[овариша] войскового, о завладѣніи еще покойнимъ отцемъ его тамошнихъ вашихъ кгрунтовъ, послати кого на розискъ декларовалисмо, такъ теперь, приводячи тое во исполненіе, ординуемъ туда въ Чорторіи пана Якима Федоровича, сотника наказного глуховского, и при немъ Саву Матвѣевича, писара ратушного, которимъ посланнимъ нашимъ полицилисмо обстоятелно по самой правдѣ розискати, по якихъ крепостяхъ и якимъ способомъ мененний панъ Стефанъ Миклашевский помянутіе кгрунта ваши во свое принялъ завладѣніе, прето хто колвекъ изъ васъ якую обиду и утискъ въ отнятю кгрунтовъ своихъ отъ его, п: Миклашевского, поноситъ, долженъ предъ нихъ, посланнихъ нашихъ, ставши совѣстно, жалобу свою и доказателства въ томъ приносити, где и онъ, п: Миклашевский, такожъ мѣетъ въ отвѣтъ отъ себе надлежащое оправданіе чинити, и купчіе, по якихъ оніе кгрунта во владеніе свое попринималъ, презентовати, они зась, посланніе, совершенно то все розискавши, мѣютъ на писмѣ за руками своими къ намъ привозити для рѣшенія, приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, априля 22 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 91. Копія.

№ 280

1723, квітня 25. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини ніжинському полковникові відкласти призначення Генваровського кролевецьким сотником, або взагалі його скасувати

М*илос*цѣ[вий] п*ан*е полковнику нѣжинскій, намъ в*ел*це м*илос*цѣ[вий] п*ан*е и брате.

Хочай суплѣку нѣкоторого товариства Сотнѣ Кролевецкой в листѣ в[ашей] м[илости] м*илостивого* п*ан*а, чрез п*ан*а Генваровского до насъ присланномъ, одобрал*ис*мо, в якой под*ис*ав*ш*иеся прос*ят* его, п*ан*а Генваровского поставити имъ сотникомъ, о*д*накъ поневаж прежде сего з тоей же Кролевецкой Сотнѣ занесени о*т* обывателей тамошных многіе на п*ан*а Генваровско*го* жалоби, и оніе еще по сю пору в Суду Войскового Енералного не приняли на*д*лежащого оконча-нія, того ради нѣмъ оные справи пред Судомъ Войсковимъ Енералнымъ рѣшены и ок*он*чени буду*т*, хоти в[аша] м*илостивий* п*ан*е постановленемъ его, п*ан*а Генваровского, на сотництво кролеве*ц*кое удержати*с*, совѣтно в[ашей] м[илости] м[илостивому] п*ан*у предлагае*мъ*, и его *ж* доброму навсе*г*да полецае*мъ*ся аффектовѣ.

В[ашей] м[илости] п*ан*у всего добра зичливіе.

P[ost] S[criptum]. А и по окончаніи справъ, на п*ан*а Генваровского жалобливихъ, на*д*лежатиметъ в Кролевцу чело*в*ѣка спокой*н*его и бол[ш] обязливо*го* сотнико*м* поставити.

Апріл[я] 25. 1723 року.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 758. – Арк. 7. Копія.

№ 281

1723, квітня 27. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення ревізором військового канцеляриста Василя Биковського у Полтавський полк, для розслідування зловживань при мобілізації козаків полку, виправлених в походи в попередні роки, а також в Дербенський і Ладозький походи поточного року

Року тисяча сѣмъ со*т* два*д*ця*т* третье*го*, мѣ*с*яця июня, дня.

З вѣдома и позволеня велможного его м*ило*сти п*ан*а Павла Полуботка, Войска его импера*тор*ского пре*с*вѣтлого ве*л*ичества Запоро*ж*ского по*л*ко*в*ника чернѣговского и наказного гетмана [и] іхъ м*ило*сте*й* пановъ ста*р*шини генералной,

зехался ниже именованный в Полкъ Полтавский для ревѣзіи и и ізслѣдованія по виданъномъ мнѣ унѣверсалу з Енералной Войсковой Канцеллярiи, якій так ся в себѣ мѣетъ.

По титлѣ.

Всѣмъ, кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, а особливе пану полковникови наказному полтавскому з старшиною полковою, сотникам, атаманънѣ, и всему того Полку товариству обявляемъ симъ нашим унѣверсаломъ. Ижъ вѣдомо нам учинилося, что в нѣкоторих рейменту Гетманского Полкахъ в нинѣшніе походи Дербенскій и Ладожскій виправлени козаки убогіе и мѣзерніе, да и тіе которіе прошлого 1722 году в оныхъ походахъ найдовались, що якобы сталося за укривателствомъ и непорядкомъ старшини Полку тамошнего, а яко чрезъ тое немалая еднимъ козакамъ обида и тяжесть, другим же непотребная потачка дѣется. Такъ поневажъ слишно намъ, что и в помянутомъ Полку Полтавскомъ тожъ нерадѣніе от пп: старшини тамошной чинится, ординуемъ в оній Полкъ пана Василіа Биковского, канцеляристу войскового, которій мѣетъ о всем томъ, хто именно з старшини, а барзѣй з рядового товариства в якомъ походѣ прошлихъ годовъ бывалъ, хто нинѣ з убогого и в походахъ бившого товариства мимо других которыхъ надлежало ити виправленъ, и для того козаковъ убогихъ мимо зможнѣйших виправлено. Зачимъ абы нихто з старшини и товариства Полка Полтавъского в вижейзначенномъ ізслѣдованіи и розиску ему, Биковскому, не чинили жадного препятія и найменшой трудности, овшем бы всякое ему в томъ свѣдчено помоществованіе, а кого к тимъ розискамъ для отвѣту, албо для свѣдителства и доводовъ требоватиметъ, без отреченія, пред него пришедши, отвѣтствовали, и чинили праведное и совѣтное од себе сознатте и послушенство, пилно приказуемъ и упоминаемъ.

Данъ в Глуховѣ, з Енералной Войсковой Канцеляріи, април[я] 27. Року 1723.

Нижче зазначено: В подлинномъ при утвержденю войсковой печати вижей помянутого его милости пана полковника чернѣговского и наказного гетмана, и іхъ милостей пановъ старшини енералной собственъними закрѣплени руками.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1163. – Арк. 11- 11 зв. Копія.

№ 282

1723, квітня 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо розслідування військовим товаришем Тимофієм Самойловичем скарги підлип'янського старости Івана Копцевича на зловживання дозорці гетьманських млинів Андрія Нечефеля

Пану сотниковѣ конотопскому зъ тамошнимъ урядомъ, такожъ пану старостѣ подлипянскому, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ, ижъ

донеслъ намъ помянутій староста подлипянский п: Іванъ Копцевичъ, что Андрѣй Нечефело по унѣверсалу нашому, данному ему на дозорчество млиновъ Сеймовихъ и протчіихъ, въ сотнѣ Конотопской найдуючихъся, для порядочного и праведного зъ тихъ млиновъ належной на кухню Гетманскую части борошеннихъ розмѣровъ собиранія и содержаніа, приехавши туда въ Конотопъ, началъ не по надлежателству зъ мененнихъ млиновъ на Гетмана збѣраючийся розмѣровій хлѣбъ до своего двора на обіходъ свой же домашній употребляти, а мы при врученю оному Нечефелю того дозорчества млиновъ позволили за труди его въ годъ одъ всякого мелника зъ части мелницкой же по пол осмачки[a] житного борошна себѣ для пропитаніа получати, прето хотячи мы о томъ за певно вѣдати [в]се ли такъ дѣеться, якъ намъ донесено, ординуемъ пана Тимофея Самойловича, товариша войскового, въ Конотопъ на розискъ, куда и мененного старосту подлипянского мѣетъ онъ, п: висланній нашъ, призвавши, о вишписанномъ между онимъ старостою и Нечефелемъ обстоятелно въ сущую правду розискати въ присутствіи и пана Григорія Костенецкого, сотника конотопского, и если по розиску доведетъся, что Нечефелъ, въ млинахъ собранній на Гетмана розмѣръ до двора забравши, на свой домовій употребилъ обыходъ, и чрезъ тое въ зборѣ хлѣбномъ убытокъ учинилъ, то позволяемъ помянутому пану Самойловичу, висланному нашому, данний отъ насъ ему, Нечефелю, на дозорчество тихъ млиновъ вишъ означенній унѣверсалъ, отобравши, досмотръ оній и зборъ хлѣбний зънову п: Копцевичу вручити, а оное все дѣло, розискомъ на писмѣ справивши, за рукою къ намъ привозити.

Данъ въ Глуховѣ, априля 28 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 92-92 зв. Копія.

№ 283

1723, квітня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Лубенський полк щодо готовності козаків полку до походу

Пану полковниковѣ наказному лубенскому, п: старшинѣ полковой тамошной, такожъ значковому товариству, пп: сотникомъ, атаманѣ городовой и курѣнной, и всѣмъ полку того войскового званія обывателямъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлѣжитъ, симъ нашимъ унѣверсаломъ ознаймуемъ, ижъ сего априля 4 дня его імператорского пресвѣтлого величества государа нашего всемилостивѣйшого состоялся въ Санктъ Петербурху собственноручній указъ таковій, чтобъ козаковъ на каналъ не висилать, а которіе вийшли и нинѣ въ пути суть тыхъ возвратить, и быть всѣмъ козакамъ готовімъ къ службѣ. Прето мы, такъ его імператорского пресвѣтлого величества указъ исполняючи, яко о возвращеніи

[a] В копіі зазначено – "усмаку".

виправленнихъ на каналъ козаковъ Малороссійскихъ ордери наши, куда надлежало, чрезъ нарочныхъ куріеровъ одправили, такъ и о поготовости всѣхъ малороссійскыхъ козаковъ къ походу въ полки рейменту Гетманского укази наши розославши, и въ полкъ Лубенскій сей унѣверсалъ ординуемъ и пилно приказуемъ, абы панъ полковникъ наказній лубенскій, пп: старшина полковая, сотники и все значковое и рядовое полку того товариство, такъ въ домахъ оставшіеся козаки, хто тилко есть прямихъ козаковъ, яко и тіе, которіе зъ походу каналного по указу імператорского величества повернутъся, за обявленіемъ сего унѣверсалу нашего належите до походу къ службѣ готовалися, а іменно конѣ прибирали и одпасовали, въ доброе оруже, яко то списи, шаблѣ и въ мушкети споражалися, пороху каждій при справномъ оружю по чотири фунти и свинцю на кулѣ по чотири жъ фунта имѣлъ бы, такожъ и въ провіантъ по чотири мѣсяцѣ всякъ би призапасилъся. А такъ долженъ панъ полковникъ наказній лубенскій сей унѣверсалъ нашъ везде въ полку опублѣковати пп: старшинѣ полковой, сотникамъ, атаманѣ, подъ потеранемъ чину, и подъ опасеніемъ неопустного наказанія, пилно приказати и пригрозити, чтобъ тоей імператорского величества службѣ къ походу у каждого, такъ у пп: старшини полковой и значкового товариства, якъ у пп: сотниковъ, а барзѣй по сотняхъ у атаманѣ и урядовіхъ, козаковъ при всякой готовости потребный приборъ въ оруже и увесь козацкій порядокъ и запасъ харчевій, якъ вище виразилисмо, учиненъ былъ неотмѣнно, жебы за тимъ, когда о порушеню зъ домовъ зайдетъ потвердителній нашъ указъ, не было тогда въ тимъ походѣ жадной остановки і медлѣніа, лечъ бы за повторнимъ нашімъ указомъ на службу монаршую заразъ зъ домовъ своихъ могли виступить, и, когда будетъ повелено, слѣдовати, чого ради за обявленіемъ сего универсалу, призапасившися въ провіантъ, заразъ все товариство должны … … оній вкладати, а пп: сотники кождій въ своей сотнѣ обще, атамани зась въ куреняхъ зъ особна, повинни всякого козака, жебы імѣлъ оруже справное и чистое зревѣдовати и пересмотрѣти безъ найменшого отлагателства и огурства, повторе пилно упоминаемъ и приказуемъ, ибо если якая въ томъ походѣ между козаками несправность покажетъся и належитого прибору не будетъ, то все тое на старшинѣ и сотникахъ зищетъся, и безъ наказаніа [в] ісправленніи не будетъ всеконечне, тутъже докладаемъ, жебы панъ полковникъ наказній лубенскій тотъ часъ списалъ на [о]соблівій реестръ по імени и по прозванію п: бунчуковіхъ товариства и протекціантовъ гетманскіхъ, сколко ихъ въ полку тамошнемъ найдуетъся, такожъ бы особный другій реестръ по тому жъ всего значкового товариства справилъ, и тіе обидва реестра присилалъ до насъ немедленно, упоминаемъ.

Данъ въ Глуховѣ зъ Енералной Войсковой Канцелляріи, априля 30 дня, 1723 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 93-94. Копія.

№ 284

1723, квітня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Стародубський полк щодо готовності козаків полку до походу

Его імперат*о*рского пресвѣтлѣйшого в*е*л*и*чества Войска Запорожского полковникъ чернѣговскій и наказний гетманъ Павелъ Полуботокъ и старшина енералная.

П*а*ну полковниковѣ наказному стародубовскому, пп: старшинѣ полковой тамошн*ой*, сотникамъ, атаманѣ городовой, сѣлской и курѣнной, и всѣмъ Полку того войскового звания обывателямъ, и кождому, кому колвекъ о томъ вѣдати над*л*ежитъ, симъ н*а*шимъ унѣверсаломъ ознаймуемъ, ижъ сего априля 4 в присутствіи его імперат*о*рск*ого* пресвѣтлого в*е*л*и*чества г*осуда*ря н*а*шого всемил*ос*тивѣйшого в Иностранн*их* Дѣлъ Коллегіи состоялъся в Санк*т* Питер*бур*гу собственноручній указъ таковій, чтобъ козако*в* на каналъ не висилатъ, а которые вийшли, и н*ы*нѣ в пути, тихъ возврати*ть*, и бы*ть* всѣмъ козакамъ готовимъ к службѣ. Прето мы, тотъ его імператорского пресвѣтлого в*е*л*и*чества указъ исполняючи, яко о возвращеніи виправленной в Ладожский похо*д* комменды Малороссійской ордери н*а*ши, куда надлежало, чрезъ нарочнихъ куріеровъ од*п*равили, такъ и о поготовости всѣ*х* малоро*с*[ийскихъ] коммандъ къ походамъ в Полки рейменту гетманского укази н*а*ши посилаючи, и в Полкъ Стародубовский сей унѣверсалъ ординуемъ и пилно приказуемъ, абы п*а*нъ полковникъ наказній стародубовский заразъ оній велѣлъ по сотняхъ Полку того опублѣковать, и приказалъ всѣмъ безъъобходно значковимъ и рядовимъ войскового званія людямъ в доброе оруже, харчевую живно*ст*, и во всякий припасъ до военной службы подлугъ унѣверсалу нашого прошлого 1722 году о поготовости в Полкъ тамошній од*п*равленно*го* к военному походу належите приуготовлятися, и в тако*м* всѣмъ приборови приуготовленіи би*т*, жеби когда о порушеню повто*р*ній н*а*шъ вийдетъ указъ, в тотъ часъ безъ всякого умедленія з домовъ вийти, и в ма*р*шъ[a], куда повеленіе буде*т*, слѣдовати могли, повторе и подесяте пилно приказуемъ.

Данъ в Глух[ови]. Априля 30. Року 1723.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1008. – Арк. 7. Копія.

[a] В тексті написано “марсъ”.

№ 285

1723, квітня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Стародубський полк щодо готовності бунчукового товариства та гетьманських протекціантів до походу

Вамъ, паномъ товариству войсковому въ полку Стародубовскомъ обрѣтающимъся, а до главного войскового бунчукового знаку и до протекціи гетманской надлежащімъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ мѣсяца априля 4 числа состоялъся его імператорского пресвѣтлого величества государя нашого всемилостивѣйшого собственноручній указъ таковый, чтобъ козаковъ на каналъ не висилатъ, а которіе вийшли, и нынѣ в пути, суть тихъ возвратить, и быть всѣмъ обще козакамъ знатнімъ и рядовімъ к службѣ в поготовости. Теди во исполненіе того его імператорского величества повеленія яко вовсѣ полки рейменту гетманского послани одъ насъ о томъ указы, такъ чрезъ сей унѣверсалъ нашъ пилно приказуемъ, абысте всѣ ...[a] хто тилко подъ тимъ войсковимъ главнімъ знакомъ, такожъ и подъ протекціею гетманскою въ полку Стародубовскомъ обрѣтаетъся, спорядившіся во всякій якъ найлучшій приборъ и порядокъ конній и оруженній, такожъ и въ провіантъ на четиры мѣсяцѣ призапасившіся, до походу на службу монаршую были въ поготовости, а когда повторній нашъ зайдетъ указъ, то жебы того жъ часу въ поле виступали, и, где повелено будетъ, стягалися безъ жадного замедленія и остановки, толко и повторе о сіе упоминаемъ, ижъ бы всякъ ... до указанной службы слушній и якъ найлучшій порядокъ імѣти стараліся, ибо за вийстемъ въ поле кождого въ приборѣ и справности, если въ службу подъ главній войсковій знакъ есть достоинъ, пересмотрувати будемъ, непремѣнне предлагаемъ.

Данъ в Глуховѣ зъ Войсковой енералной Канцеллярііи, априля [30]. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 95. Копія.

№ 286

1723, квітня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка в N - полк щодо готовності козаків полку до походу

Пп: старшина полковая, сотники и все товариство значковое и рядовое Полку того же, по обявленіи сего унѣверсалу нашого належите до походу готовилися, а именно конѣ годовали, в доброе справное оруже, шаблѣ и в мушкети

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

споражалися, пороху на ка*ж*дій мушкетъ по чотири фунти и свинцю на кулѣ по 4 фунти, такъ и провианту на три мѣсяцѣ [абы] припаслисмо. Чого ради долженъ п*а*нъ полковникъ наказній сей унѣверсалъ н*а*шъ везде в Полку публѣковати, тако*ж* ста*р*шинѣ, сотникамъ, атаманѣ, по*д* опасеніемъ неопустного штрафу и наказанія пилно приказъ дати споряжатися, чтоби тоей мона*р*шой его і[мператорского] в[еличества] служби и походу у каждого з старшини, значкового товариства, а ба*р*зѣй по сотнямъ урядовихъ козаковъ, при всякой осторожности и готовности по*т*ребно*й*, в оруже и увесь козацкій порядокъ и запасъ належитій, якъ вишше виразили*с*мо, былъ нео*т*мѣнно, жебы за тимъ, когда о порушеню вѣдомо*ст* зайде*т*, по*д*твердителній указъ, не было тогда в томъ походѣ жадной остановки и медлѣнія, лечъбы за вторичнимъ н*а*шимъ указомъ на службу мона*р*шую заразъ з домовъ своихъ могли виступити и куда буде*т* повелено слѣдовати, повторе пилно упоминаемъ и приказуемъ.

Данъ в Глух[овѣ], з В[ойсковой] Е[неральной] К[анцелярии], ап*р*[еля] 30. Року 1723.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1008. – Арк. 7 зв. Копія.

№ 287

1723, травня 1. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо закінчення значним військовим товаришем Андрієм Кандибою та військовим канцеляристом Іваном Армашенком розгляду справи між Тетяною Бригинчихою і її синами та Себастяновичами і озерянцями

Его милости пану полковникови прилуцкому зъ старшиною его полковою, такожъ пану сотниковѣ наказному варвинскому зъ урядомъ, и кождому, кому о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ, ижъ въ справѣ Тетяни Бригинчихи и синовъ еи зъ пп: Себестіановичами и озеранцами, о грунта заводной, полѣцилисмо передъ симъ указомъ нашимъ пану Андрею Кандибѣ, знатному товаришевѣ войсковому, и пану Івану Армашенку, канцеляристѣ войсковому жъ, учинити розискъ и по розиску крайнее того заводу окончаніе, якіе наши пп: висланніе, хочай о помянутихъ заводнихъ Брагинцевскіхъ кгрунтахъ розискъ належите спорядили, однакъ за противностю озеранцовъ и другихъ околичнихъ селянъ тамошнихъ до надлежащого помѣркованія и совершенного окончаніа привести не могутъ, того ради чрезъ сей унѣверсалъ нашъ пилно повелѣваемъ и приказуемъ, абы всякъ кого они, пп: висланніи наши, къ той справѣ ку окончанію оной востребуютъ, безъ жадной противности и огурства предъ нихъ становилъся и на томъ, якъ они узнали подлугъ посланного передъ симъ до ихъ указу нашого, безъ противности переставалъ бы, а если бы кто сему унѣверсалу

нашому моглъ отъ себе яковую показати противность и ослушаніе, такового мы повелѣваемъ имъ, пп: висланнимъ, въ колодки забивши, для наказаніа въ Глуховъ присилати, зачимъ вѣдаючи его милость панъ полковникъ прилуцкій зъ старшиною своею полковою, такожъ панъ сотникъ наказний варвинскій зъ урядомъ, о таковой волѣ нашой, жадной въ томъ пп: висланнимъ нашимъ не повинни чинити трудности и препятіа, овшемъ всякое въ томъ имъ свѣдчили помоществованіе и когда они, пп: висланніе наши, по укончені мененного заводу требоватимутъ въ книги мѣскіе варвинскіе оное розискное помѣркованіе, по указу нашему жъ записати и екстрактъ того зъ онихъ книгъ виняти, теди панъ сотникъ наказний варвинскій зъ урядомъ должни по тому исполненіе чинить непремѣнно, пилно приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, маія 1 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 96-96 зв. Копія.

№ 288

1723, травня 5. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо заготівлі в Новгородській і Вороніжській сотнях вугілля для потреб Військової артилерії

Паномъ сотникомъ новгородскому и воронѣжскому, такожъ пп: державцамъ духовнимъ и свѣцкимъ, въ тихъ сотняхъ маетности свои мѣючимъ, ознаймуемъ симъ нашимъ откритимъ писаниемъ, поневажъ указомъ імператорского пресвѣтлого величества повелено всѣмъ рейменту гетманского козакамъ до военного прибиратися походу, въ який и Войсковой Енералной Артылерии надлежатиметъ непремѣнно виходиты, а теперъ, между гетманствомъ, не въ належитомъ она знайдуетъся порядку, и для окованя ...[a] потребнихъ возовъ и протчего немало уголля потребно. Того ради чрезъ сей нашъ указъ пилно предлагаемъ, абы панъ сотникъ новгородский зъ всѣхъ сотнѣ тамошней сѣлъ, при которихъ и близко суть пущи, велѣвши випалити уголля пятъдесятъ возъ певнихъ и добре поладованнихъ уголля гораздъ выпаленного и ... а панъ сотникъ воронѣжскый зъ сотнѣ своей тридцять возовъ уголля жъ такимъ же порядкомъ же неотложно въ Глуховъ присилали, о що [подъ неласкою] войсковою пилно жадаемъ, мѣти хочемъ и приказуемъ.

Данъ в Глуховѣ, мая 5 дня. Року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 97. Копія

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

№ 289

1723, травня 10. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення липлявським сотником отамана значкового товариства Стефана

Ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ пану полковниковѣ, теперь наказному, а впредъ совершенному переясловскому, старшинѣ полковой, а особливо сотнѣ Липлявской атаманнѣ зо всѣмъ товариствомъ и войтамъ зъ посполитими людми, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ижъ по согласному помянутой сотнѣ Лѣплявской атаманѣ и товариства прошенію, зъ вѣдома наказного полковника своего пана Івана Даниловича, до насъ суплѣкою занесенному, опредѣливши мы имъ за сотника пана Стефана ... значкового товариства атамана, яко велѣлисмо первей ему пану Стефану ... за согласіемъ зъ Малороссійскою коллегіею, подлугъ указу его императорского всепресвѣтлѣйшого величества обыкновенную на вѣрность его величеству въ церквѣ виконати присягу, такъ зъ Енералной Войсковой канцелляріи и унѣверсалъ сей оному жъ видалисмо, чрезъ которій повелѣваемъ, абы урядникы тоей Лѣплявской Сотнѣ городовіе и сѣлскіе зъ всѣмъ товариствомъ тамошнимъ его, пана Стефана ... новоучрежденного отъ насъ сотника тамошного, мѣючи и почитуючи, жебо за стариною надлежащее оному, яко своему совершенному коммендѣру, во всякихъ войсковыхъ и до порядочного управленія стягаючихъся интересахъ отдавали послушенство и повиновеніе, онъ тежъ, панъ сотникъ лѣплявскій, подлугъ званіа своего при всякой трезвости радѣтелно вѣрно и безъобидно людямъ на томъ урядѣ обыходячися, долженъ сотнянъ своихъ добре справуючихъся и услужнихъ миловать, а преступныхъ по самой слушности наказывати, во всемъ зась до звѣрхнѣйшой надъ собою старшини и власти рефероватися повиненъ.

Данъ въ Глуховѣ, мая 10 дня. 1723 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 99-99 зв. Копія.
Там само. – Спр. 664. – Арк. 34 зв. Копія.

№ 290

1723, травня 12. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про повернення вдові Данила Солонини Параскевії Домонтовичівні військового села Коптів

Его імператорского пресвѣтлаго величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговский и наказній гетманъ Павелъ Полуботокъ и старшина Енералная.

Его милости пану полковниковѣ Войска его імператорского величества Запорожского киевскому, паномъ старшинѣ полковой, особливе же п: сотниковѣ

острянскому з урядомъ, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежит, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ удовствующая панѣ Параскевія Домонтовичовна Данилова Солонинова жалосне доносила намъ, же в Сотнѣ Остранской будучое село еи, Коптовъ, на домъ его милости пана полковника киевского одобрано, а она, панѣ Данилова Солонинова, покойного ясне велможного пана гетмана Скоропадского имѣет на тое село два унѣверсали, где небожчикови мужу еи, Данилу Солонинѣ[190] в року 1708 м[ъ] месяца декавріа 14 в Лебединѣ[191], а другій, по смерти мужа еи, на імя еи самой 1721, августа 3 в Мокиевцѣ данніе, в чомъ просила нашего разсмотренія и подтвердителного на помянутую свою маетность унѣверсалу нашего. Мы прето, по указу его імператорского всепресвѣтлѣйшаго величества государя нашого всемилостивѣйшаго имѣючи на сей часъ до избраніа новаго гетмана повѣренное себѣ всей Малороссіи по правамъ Малороссийского народа правленіе, яко дивоватися мусимъ тому, что вишъреченное село, по унѣверсалахъ гетманскихъ до владенія мененной паней Солониновой вдовствуючой належное, без вѣдома и указу нашего на двор его милости пана полковника напрасно одобранно, такъ симъ нашимъ унѣверсаломъ по общому приговору нашому жъ з Енералному Войсковой Канцеллярії выданнимъ, стосуючися до волѣ умершого ясне велможного пана гетмана, означенное село Коптовъ знову в войсковое владѣніе и заживаніе ей, паней Даниловой Солониновой, респектомъ знатной службѣ мужа еи, такъже и для заохоченя впред до службы тоей же синовъ еи, ствержаемъ, и позволяемъ по прежнему оной подданское послушенство и повинности от людей посполитихъ тамошних коптовских отбирати, чого ради его милость панъ полковникъ киевский мѣет заразъ, по обявленнии себѣ сего унѣверсалу, того села вступити, и жадной в владѣніи и употребленіи оного ей, паней Солониновой, трудности и перепони, такъ самъ, якъ и старшина и нѣхто иншій чинити не повинни. Войтъ зас того ж села Коптова з посполитими людми, аби всякое подданическое послушенство и повинност без жадной спреки, и огурства ей, паней Даниловой Солониновой, якъ своей державци отдавали, пилно приказуемъ, упоминаемъ, толко варуемъ, аби козаки, в ономъ селѣ мешкаючіе, до Сотнѣ належачи, подлугъ правъ и званіа своего войскового незачепни зоставали.

Данъ в Глуховѣ, мая 12. Року 1723.

Звышъменованний полковник и наказний гетманъ, рукою власною.

Судія Енералній Іоанъ Чарнишъ.

Енералній писар Семенъ Савичъ.

Василий Жураховский асаулъ Енералний[a].

На початку зазначено: Копия с подлинного унѣверсалу

Наприкінці написано: Фискалъ войсковий Федоръ Война. Таковіе подленніе крѣпостѣ к себѣ прінял, а к симъ копиямъ руку приложилъ, бунчуковий товариш Александер Солонина.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 3715. – Арк. 6-6 зв. Копія.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 98-98 зв. Копія з датою 6 травня 1723 року, без інтитуляції і підписів.

---

[a] Після підписів у колі написано "мѣсто печати войсковой".

№ 291

1723, травня 17. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження прав значного товариша Стародубського полку Василя Журмана на послушенство посполитих в селі Задубіння

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговскый и наказній гетманъ Павелъ Полуботокъ, и старшина енералная.

Вамъ, войту села Задубенѣ з всѣми тамошними посполитими обывателями, симъ нашимъ одкритимъ ознаймуемъ листомъ, иж п. Василь Журманъ, значній товаришъ Полку Стародубовского, доносилъ намъ чрез суплѣку свою, что Германъ Синякъ многого ему и людямъ его обид и озлобленія затѣваетъ и во владѣніи села Задубенѣ також належитой од васъ повинности и послушенства чинит препятствія, да и млинкомъ вешняком, при томъ же селѣ найду[ю]чомъся, користовати не допущаетъ: а онъ п: Журманъ монаршую грамоту и покойного ясне велможного пана гетмана Скоропадского унѣверсалъ и протчии крѣпости, дѣдови еще его на тое село данніе, презентовал и просил на тое потвердителного нашого указу. Теды мы, стосуючис до премощнѣйшой монаршой грамоти, також и до унѣверсалу покойного его милости пана гетмана, приказуемъ вамъ, абысте всѣ села Задубенѣ посполити[е] люде, сколко васъ естъ, обыклое ему, п: Журману, яко державци своему, без жадного огурства и противности, оддавали послушенство и повиновеніе, а предреченного Синяка од сего часу не слухали и нѣ в чомъ оного неопасовалися, повторе жадаемъ и приказуемъ.

Данъ в Глух[ови], мая 17. Року 1723.

Звышъменованный полковникъ и наказный гетманъ, рукою власною.

Енералный писаръ Семенъ Савичъ.

Судія Енералъный Іванъ Чарнишъ.

Василий Жураковский, асаул енералний.

На арк. 2 зв. написано: Унѣверсалъ з Войсковой Енералной канцеллярії за печатею войсковою и дописаніемъ рукъ правителей малоросийских потвержателній на Задубеня владѣти з ним Василію Журману по монаршой грамотѣ и по унѣверсалам гетманским виражаючій. Року 1723. Мая 17.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 59453. – Арк. 41. Оригінал з вирізаною печаткою.
Там само. – Спр. 59432. – Арк. 4-4 зв. Копія.
Там само. – Спр. 63760 (ІІІ). – Арк. 172-172 зв. Копія.

№ 292

1723, травня 19. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному полтавському полковникові розслідувати зловживання кишенського сотника Григорія Потоцького

Нашъ зичливый приятелю, пане полковнику наказный полтавский.

Дозорца переволоченскій Лукянъ Горяинъ подалъ намъ доношеніе о долегливостях, в дозорчествѣ его дѣючыхъся, а именно что сего 1723 году сотникъ кишенскій Григорій Потоцкій[192], позволивши сотнянамъ своимъ пущу у стану Гетманского, зовемого Ревучого, будучую, рубати, вивезлъ з оной дровъ подводами на тисячу возъ в Кишинку[193], надто и од его, Горайна, для бороненя тоеи посиланний пущи, онъ, сотникъ, подпилей, з козаками надихавши, побилъ и покривавилъ, в справѣ когда онъ, дозорца переволочанский, скаржилъся в[ашей] милости, жадная з оного сотника не учинена сатисфакція. К тому же наказній сотникъ переволочанский, якоби двадцяти чотирох человѣкъ, по опредѣленію гетманскомъ для рожныхъ послугъ до дворца належныхъ, потягнулъ до сустентаціи драгунской, да и в самомъ городѣ Переволочной[194] двохъ ковалей, шевця, кравця и мѣрочника, которіе до дворца для потреби тамошней опредѣлены, старшина тамошняя до кормлѣ драгунской и других повинностей мѣскыхъ стали притягати, чого ради помянутіе люде од прежней службы дворцевой ухиляются, а тимъ чиниться в порядкахъ господарскыхъ остановка, того ради мы предлагаемъ в[ашей] милости, абысь обстоятелно, такъ о зрубаню пущи Гетманской, яко и о мененнихъ людяхъ, недавнимъ временемъ притягненнихъ, розискалъ, а по розиску, если доведется, за вырубане пущи Гетманской з сотника кишенского надлежащую по слушности учинилъ сатисъфакцію и управу, люде зась тые, если получаютъ од дозорци тамошнего плату, то по прежнему надлежит имъ опредѣленные по пропорціи одбувати повинности, и службу до дворца належную, если жъ безъ платежу, которие з тих тамъ в дворцѣ послуги, то мѣешъ в[аша] м[илос]ть од сустентаціи и других повинностей оныхъ уволнити, предлагаемъ.

З Глухова, мая 19. Року 1723.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 1149. – Арк. 7-7 зв. Копія.

№ 293

1723, травня 19. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення значному військовому товаришеві Василю Завадовському та військовому товаришеві Парфену Пекалицькому розібрати скаргу значкового товариша Стародубського полку Леонтія Озерського на наказного стародубського полковника, полкового сотника Івана Чарнолузького

По титлѣ.

Ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ пп: старшинѣ Полку Стародубовского и всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, ижъ суплѣковалъ до насъ п: Леонтій Озерскій, значковій того жъ Полку товаришъ, скаржачис на пана Івана Чарнолузского, сотника полкового и на сей часъ наказного полковника стародубовского, а при суплице презентовалъ протестъ из ратуша стародубовского за руками уряду полкового и майстратових, при печати мѣской ему данній, в которомъ изображено, что многіе обиди и долегливости скаржачому панъ Чарнолузскій затѣялъ и затѣваетъ, а именно, в кгрунтахъ его вступаючись, и в гаю его купленномъ на триста дерева до будовлѣ способного вырубавъ, и з оного дерева ступникъ на власномъ его *ж* березѣ самоволіемъ построилъ, прошлой весни засѣви его и сѣножати накошенніе статкомъ своимъ повипасовалъ и внѣвецъ обернулъ, людей его, хватаючи самоволно, тяжкими побоями и туремнимъ вязенемъ трапилъ, и другіе обиды и озлобленіа онъ, п: Озерскій, од помянутого пана Чернолузского и домашних его утерпѣваетъ, в чомъ всем просилъ нашого разсмотреніа и справедливости. Прето мы, хотячи совершенно о всемъ томъ, если такъ естъ, извѣститися, всю принятую его п: Озерского на пана Чарнолузского жалобу полецаемъ до розиску пану Василию Завадовскому, знатному товаришевѣ войсковому и пану Парфену Пекалицкому, тож войсковому товаришеви, которіе абы подлугъ поданного до правителству всѣ жалобливіе, в чом тилко имѣетъ обиду, в випустошеню гаю, пашнѣ и сѣножатей его, о постановленю на кгрунтахъ его *ж* ступника, и о нападеніяхъ и побояхъ слугамъ его нанесеннихъ, и о другихъ [злоб]ливихъ пана Чарнолузского поступкахъ по самой судей правдѣ не фа[...]зуючи никому, и не посягаючи ни на кого, з обстоятелствомъ искали, и оній бы розискъ спорядивши, належите за руками своими [...] ховъ до разсмотренія Суду Войсковому Енералному присилали.

Данъ в Глуховѣ, мая 19. Року 1723.

До которого розиску аби панъ Чернолузкий, в чем вопрошенъ будетъ отвѣтствовать... також тамъ посчитанного [...]надства будет, по требованию помянутих пп: Василия и Парфена, абы без противности дѣлу розискному становилися, предлагаем и приказуем.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 512. – Арк. 102. Копія.

№ 294

1723, травня 22. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження прав вдови мглинського сотника Максима Борозни Катерини на село Лопазне, на млин та на інші маєтності

Ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ пану полковниковѣ стародубовскому, на сей часъ наказному, а впредь совершенному, пп: старшинѣ полковой, а зъособна пану сотниковѣ мглинскому зъ урядомъ, и кождому кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, ижъ обудовѣлая панѣ Екатерина Максимова Борознина, сотникова мглинская, подавала намъ суплѣку зъ прошеніемъ того респекту, что бысмо оную, зъ осиротѣлими малими дѣтми по мужу своемъ оставшуюся, приняли подъ оборону, и на данное оному при урядѣ сотницкомъ село Лопазное и млинъ Іскуйковский, о едномъ колѣ мучномъ, на рецѣ Судинцѣ[195] стоячим, при ней во владѣніи заховати, якъ на тое и унѣверсалъ отъ покойного ясневелможного пана гетмана Скоропадского и листъ открытый отъ пана Лукіана [Журавки][196], полковника стародубовского, тому жъ еи мужевѣ виданніе, презентовала, а претомъ еще обявила намъ выписъ зъ книгъ мѣскихъ стародубовскихъ, за подписомъ рукъ полковничой и майстратовихъ урядниковъ умершому мужевѣ еи, пану Максиму Борознѣ[197], сотниковѣ мглинскому, року 1717 ноевріа 4 дня ферованній, а именно по купчой урядовой мглинской на млиновое займище отъ Шведской руини запустѣлое, лежачое за селомъ Лопазною на рѣцѣ Лопазенцѣ[198] нижей Мглина[199], пана Алексѣя Ес[и]монтовского, зъ берегами покосними и зъ пашнею край оного займища знайдуючоеся, отъ Тимофѣя Подлузного, жителя висоцкого, и трохъ синовъ его, проданное, а по писму отъ лопазинскихъ жителей, козаковъ, стрелцовъ и посполитихъ людей на уступленіе вѣчное тяглой пашнѣ шнуровой концѣ[а] въ змѣнѣ городницкой, зъ власной ихъ доброй волѣ данномъ, зъ обстоятелнимъ тамъ же вираженіемъ, якъ той уступленній грунтъ мѣется въ своей граничнихъ значковъ околичности, на которіи мѣючи уже и отъ пана Корецкого, нинѣшного наказного полковника стародубовского, писменное свѣдителство, просила нашой на все тое унѣверсалной конфѣрмаціи, прето мы, имѣючи взглядъ на еи, панѣ Максимову Борознину сиротство зъ позосталими малими дѣтми и респектучи особливе на покойного мужа еи охочіе и вѣрнорадѣтелніе войсковіе услуги, яко потому видаемъ въ оборону ей нашъ унѣверсалъ, такъ при томъ властию теперешнего правленія нашего и селце Лопазное зъ неотмѣннимъ тамошнихъ посполитихъ людей послушенствомъ и повиновеніемъ и вишеозначенній млинъ Іскуйковский о едномъ колѣ будучий, зо всѣми розмѣровими приходами при ей, паней Максимовой Борознином, до ласки войсковой и до совершенного гетмана по прежнему заховуемъ, зверхъ того и помянутіе кгрунта

[а] Очевидно слова "шнуровой концѣ" спотворені стосовно первісного змісту, втім "концѣ" – це напевне були "копцѣ", тобто розмежувальні знаки володінь.

отъ Тимофѣя Подлузного, жителя висоцкого, и синовъ его, проданніе, и другіе угодія отъ лопазенскихъ жителей, о чомъ вишше виражено, зъ доброволного ихъ соизволенія уступленніе, и записанніе въ зуполное вдовствуючой паней Максимовой Борозниной зъ дѣтми ея владѣніе и въ спокойное всякихъ зъ онихъ приходячихъ пожитковъ заживане утверждаемъ, чого ради мѣти хочемъ и приказуемъ, абы въ томъ нихто зъ старшини и чернѣ войсковихъ и посполитихъ полку Стародубовского обывателей ей, паней Максимовой Борозниной, вдовствуючой сотниковой мглинской, жадной не чинили перешкоди, трудности и обыды. Войтъ зась лопазенский зъ посполитими людми, опрочъ козаковъ, оной же паней сотниковой безъпремѣнно подданское отдавати послушенство и повинность [долженъ], упоминаемъ.

Данъ въ Глуховѣ зъ Енералной Канцеллярiи при печати войсковой, мая 22 дня. Року 1723.

IP НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 100-101. Копія.

№ 295

1723, травня 22. Глухів – Лист Павла Полуботка до ніжинського полковника щодо переобрання кролевецького сотника

Мосцѣ пане полковнику нѣжинский, нашъ велце милосцѣвый пане и брате.

Обявляемъ в[ашей] милости пану, что товариство Сотнѣ Кролевецкой, приехавши сюда, до Глухова, подали намъ супплѣку, в которой виразили, ижъ весма не хотят себѣ имѣти пана Гендваровского за сотника, даючи таковые причини, что многимъ тамошнимъ сотнянамъ в отнятіи кгрунтовъ и в протчемъ великіе починилъ кривди, якимъ и до сих час жаднои не являет сатисфакции и награжденія, а представляют помянутие сотняне кролевецкіи на оное сотництво трох кандидатовъ, именно пановъ Григоровича, Очѣенка и Калѣновского, з которих были едного по разсмотренію нашому началникомъ имъ опредѣлили, якой супплѣки и копію посилаемъ до вашой милости пана, а любо и за паномъ Генваровскимъ нѣкоторое товариство тоеи ж Сотнѣ приездили сюда, однакъ якъ намъ донеслося вѣдати, по его исканію и напрошеню тое сталося, теди мы, еще тепер ни кого з них за сотника цѣлого в Кролевецъ не опредѣляючи, пишемъ нарочно о томъ до вашей милости пана, яко полку того коммендѣра, на кого з мененнних кандидатовъ будет вашей милости пана соизволеніе, о томъ хоть на писмѣ вашей милости пана до насъ согласное од себе извѣстіе прислати предлагаемъ, и его ж до приязненной братерской полецаемъся зичливости.

Вашей милости пану всего добра зичливый, его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорозского полковник чернѣговский, наказний гетманъ Павелъ Полуботокъ.

З Глухова, мая 22. Року 1723.

Хочай мы желанію в*ашей* м*илости* п*ана* взглядомъ поставленія в Кролевцу сотника п*ана* Генваровско*го* не о*тр*ѣкалисмо, однакъ поневаж прибывши сюда нѣкоторие сотняне кролевецкие подали до насъ на его жалоби за то зло… от него имъ починенніе, того ради посилаем мы … до Кролевцю п: Уманця, для разсмотренія посланного, жеби помянути*й* п*анъ* Генваровски*й* в едно… волят.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 984. – Арк. 2. Копія.

№ 296

1723, травня 24. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини про виклик у Глухів за позовом значного військового товариша Петра Уманця ворменських жителів Якова Нагнибіди, Несторця та Василя Рини у справі повернення боргу дружині Уманця

Его импера*тор*ского пресвѣтлого в*ели*чества Войска Запоро*жско*го полко*в*никъ че*р*нѣговскій и наказни*й* гетманъ Павелъ Полуботокъ, и ста*р*шина енералная.

Вамъ, Якову Нагнибѣдѣ и Неста*р*цю, бившому горо*д*ничому, во[р]менскимъ жителямъ, нехай будетъ вѣдомо. Ижъ п*анъ* Петро Уманецъ, знатни*й* товарішъ войскови*й*, пре*д*ложилъ намъ чре*з* супплѣку свою, что, будучи ви о*д* килка лѣтъ женѣ его до*л*жни, по сей часъ оного долгу не уплатили, и любо помянутий Нестерецъ далъ былъ женѣ его п*ана* Уманца в арештъ комори[a], в Ромнѣ стоючіе, о*д*накъ Василь Рина, тамошни*й* же обыватель роменски*й*, тіе комори, в арештъ женѣ его данніе, бу*д*то за це*р*ковни*й* долгъ о*тн*ялъ, в чомъ просилъ на*шо*го по васъ указу. Теди мы чре*з* сей на*ш* позовни*й* листъ пи*л*но приказуемъ, абы*с*те за полученіемъ оного всѣ три, то есть Яковъ Нагниб[ид]а, Несторецъ и Рина, приездили в Глуховъ для уплаченя по обликгацѣ[и] позиче*н*ной сумми, пилно повелѣваемь.

З Глухова, мая 24, 1723.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 869. – Арк. 3. Копія.

[a] В копії написано – “котори”.

№ 297

1723, травня 24. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо заборони подорожнім брати без подорожніх листів у жителів села Велике Устя підводи

Его императорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полъковникъ чернѣговскій и наказній гетманъ Павелъ Полуботокъ, и старшина енералная.

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежит, а особливе великороссійским и малороссійским рейменту гетманского переежаючим людем, ознаймуем симъ нашим унѣверсаломъ, иж Максим Лихошерстъ, войтъ села Велико Устянского зъ громадою, доносил намъ жалосне чрезъ суплѣку свою, что многіе зъ ездаковъ безъ листовъ подорожних чрез село Великое Усте трактом слѣдуючіи, не меншіи въ вимаганю без платежу подводъ и других въ корму и напою неналежних взятковъ жителям тамошним обиди чинят и озлобленія, и переежаючи всякіи люде чрезъ перевоз Устянскій належной повинности, на дворъ гетманскій стягаючойся, не хотят платити, а оны, селяне, и охранителній унѣверсал покойного ясневелможного пана гетмана Скоропадського намъ презентовали и просили въ томъ зъ мѣсця нынѣшного нашого правленія себѣ обороны и защищенія: яко прето монаршій его императорского пресвѣтлого величества указъ в Малой Россіи безъ подленнихъ подорожнихъ подъвод не платя братъ, и другихъ напраснихъ вимисловъ, нѣкому затѣвати отнюд не повелѣваетъ, такъ [и] мы, стосуючись до премощнѣйшого того монаршого указу и до покойного его милости пана гетмана Скоропадского унѣверъсалу, чрезъ сей нашъ увѣщателно предлагаемъ унѣверсалъ, абы всякіе тамъ великороссійскіе, якъ и малороссійскіе, чрезъ помянутое село Великое Устя безъ подорожнихъ листовъ переежджаючіе люде, жаднихъ найменшихъ долегливостей и взятковъ селянамъ тамошнимъ чинитъ и усиловне безъ платежу подводъ братъ отнюд не дерзали, а на перевозу Устянскомъ належную по обикновенію квоту платили неспречно, великороссіянамъ указомъ императорского величества предлагаемъ, а малороссійскимъ рейменту гетманского людемъ приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ мая 24. Року 1723.

Звишъименованній полковникъ и наказній гетман, рукою власною[a].

Судія енералній Іванъ Чарнишъ.

Енералній писаръ Семенъ Савичъ.

Василій Жураковскій, асаул енералній.

Наприкінці написано: Старший войсковой канцелярист Федоръ Войка. Съ подлиннымъ читалъ войсковой канцеляристъ Антонъ Филипповский.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 55706. – Арк. 373. Копія.

[a] Перед підписами зазначено "въ подълѣнномъ тако", після підписів у колі написано "мѣсто печати".

№ 298

1723, травня 25. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо укріплення прикордонних містечок Київського полку на випадок війни з турками і татарами

Ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ іхъ милостемъ панамъ державцамъ духовнимъ, въ полку Кіевскомъ маетности свои мѣючимъ, а барзѣй городничимъ и старостамъ тихъ маетностей и всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, ижъ сего мѣсяца мая 13 дня писалъ къ намъ сіятелнѣйшій князь его милость господинъ Іванъ Юревичъ Трубецкий, генералъ и генералъ кгубернаторъ кіевский, обявляючи, что по полученніхъ его імператорского величества указахъ велено ради намѣренія къ войнѣ Турковъ, Кримской и Кубанской орди имѣть въ Украинѣ немалую предосторожность и опасеніе, чого ради требовалъ его княжое сіятелство дабысмо пограничніе въ Малой Росіи городки и мѣстечка всячески подчиняти и оправовати, безъ продолженія велѣли зъ тихъ мѣръ мы, хочай вѣдаемъ, же въ сей часъ до работизнъ поліовихъ всякому нужніхъ[a] людей до дѣла городового притягати будетъ не безъ трудности, однакъ, уважаючи же въ томъ состоитъ особливій его імператорского пресвѣтлѣйшого [величества] інтерессъ, да и малороссійскимъ обывателямъ отъ нападенія неприателского оправленіе городковъ и мѣстечокъ для общого защищенія есть весма потребно, яко писалисмо въ иншіе пограничніе полки, въ томъ числѣ и до его милости пана полковника кіевского ордеръ нашъ листовній отправили, абы полку своего городки и мѣстечка безъ продолженія велѣлъ подчиняти, а именно, жебы до тоей городковъ починки зъ [в]сехъ державскіхъ и ратушныхъ обоего стану людей посполитихъ и козаковъ шестого человѣка висилано безъ найменшой противности, такъ особливо мененнимъ городничимъ и старостамъ маетностей монастирскіхъ, въ полку Кіевскомъ найдуючихъся, чрезъ сей нашъ унѣверсалъ предлагаемъ и пилно приказуемъ, абы по вишеозначеному опредѣленію нашому, безъ жадной противности, шестого человѣка зъ подданнихъ своихъ, куда отколь податнѣй, для починки городковъ, въ ономъ полку будучихъ, висилали, ибо если бы (:уховай Боже:) якій чрезъ нападеніе неприятелское станетъся случай, то въ тихъ же городкахъ, которіе велено оправляти, маетностей духовнихъ паномъ державцамъ людемъ защищенія и цѣлости своей нужда будетъ искати.

Зъ Глухова, мая 25 дня, 1723 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 103-103 зв. Копія.

---

[a] В копії написано “нужній”.

№ 299

1723, травня 25. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини новомлинському сотнику з тамтешніми урядовцями організувати жителів сотні для ремонту Новомлинської сотні

Пану сотниковѣ новомлинскому зъ урядовими тамошними и всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, поневажъ гребля Новомлинская отъ сегорочного наводненія весняного до фундаменту запсовалась, которой малолютствіемъ належите оправити невозможно, того ради чрезъ сей нашъ унѣверсалъ предлагаемъ, абы панъ сотникъ новомлинскій заразъ за полученіемъ оного, двинувши всѣхъ сотнянъ новомлинскихъ общимъ шарваркомъ, якъ и передъ симъ бувало, тую справити сполне зъ мелниками и укрепѣти греблю старались, безъ всякого отлагателства, ижъ бы за неугаченемъ оной греблѣ хлѣбнимъ зборамъ зъ частей войсковихъ, на булаву гетманскую належнимъ, которіе по указу імператорского величества збирать повелено, убытку и людямъ трудности въ переѣздѣ не дѣялося.

Данъ въ Глуховѣ, мая 25 дня. Року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 102. Копія.

№ 300

1723, травня 26. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо ремонту гетьманської резиденції в Баклані посудицькими людьми та жителями села Рожни

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ чернѣговскій и наказний гетманъ Павелъ Полуботокъ, и старшина енералная.

Пану полковниковѣ наказному стародубовскому, пп: старшинѣ полковой, а особливо пп: сотникамъ погарскому и бакланскому, и всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, симъ нашимъ унѣверсаломъ ознаймуемъ, понеже указомъ імператорского пресвѣтлого величества велено намъ маетносты гетманские и протчие угодия и доходи, на булаву гетманскую належние, в добромъ имѣтъ досмотрѣ и содержати в цѣлости, а теперъ донеслося намъ вѣдати, что дворецъ гетманский, в Бакланѣ найдуючийся, едно в прошедшую буру зостал розламанъ, другое от ветхости везде попадалъ, и требуетъ поправи и поновления, людей зась на оному особливих для вспоможения нѣтъ, того ради до оного Бакланского Дворца, такъ людей посудицких, прежде п: Искрою владѣннихъ, яко

еще особливо село уезду Бакланского, прозиваемое Рожни, опредѣлляючи, пилно приказуемъ, аби жители тамошнии тому дворцеви всякое прислушание *от*давали *без* найменш*ой* противности, аже того *ж* дворца бакланского досмотрщикъ п: Илопотовский обявилъ намъ, что некоторие пп: владѣлци, имѣючи на греблѣ Погарской свои млини, в гаченю и оправѣ оной не чинятъ помощи, а користи розмѣровие з тѣхъ млиновъ збираютъ и употребляютъ, теди хтоби впред мѣлъ бити в томъ ослушнимъ, позволяемъ ему жъ, Илопотовскому, з млиновихъ клѣтокъ всякого ослушного и противного веретена *от* шестеренъ вибирати, и недопускати молоть, поколя в вистат*ч*ению на греблю людей, такожъ деревнѣ и хворости, слушного не учинитъ помос*ществования*.

Данъ в Глуховѣ, мая 26, року 1723.

Звишъменованний полковникъ и наказний гетманъ, рукою власною.

Судия енералний Иванъ Чернишъ.

Енералний писаръ Семенъ Савичъ[a].

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 11269. – Арк. 3. зв. Копія.

№ 301

1723, травня 27. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному стародубському полковникові визначити відповідального для спільного розслідування з відправленими київським генерал-губернатором офіцерами справи про побиття лавника стародубського магістрату Федоровича російськими військовими з Мекленбурзького корпусу

До наказного полковника стародубовского.

При листѣ о*т* пп: коммiссаровъ Полков*их* стародубовских, пер*ед* си*м* до на*с* писанн*ого*, тут Аникiй Федоровичъ, лавникъ майстрату тамошнего, з жалобою на мекленбур*ц*овъ за обыди ему чрезъ побои и караули, о*т* нихъ починенные, которого мы о*д*селя посилали в Кiевъ з листомъ н*а*шимъ до его княжого сiятелства г*осподина* генерала и генерала губернатора кiевского, и по тому декларовалъ его княжое сiятелство нарочныхъ оффѣцеровъ туда на розискъ, якiе когда прибуду*т*, тоди абы*сь* в[аша] м[илость] о*т* сторони своей, якъ слушно*ст* приде*т*, чело*в*ека опредѣлилъ для спо*л*ного и достовѣрного о томъ всемъ изслѣдованiя, предлагаемъ.

З Глух[ова], мая 27. Року 1723.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 433. – Арк. 53. Копія.

---

[a] Перед підписом зазначено "на подлѣнномъ тако", після підпису в колі написано "мѣсто печати".

№ 302

1723, травня 29. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Конотопську сотню щодо ремонту Озарицької греблі

Ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ пану сотниковѣ конотопскому зъ урядомъ, а особливе панамъ державцамъ семіоновскому, среловскому, соснувскому, веровскому, тутъ же атаманнѣ и войтамъ шаповаловскому, алтиновскому, спаскому … и заболотовскому, поневажъ указуетъ потреба въ сее весняное время греблю Озарицкую, которая всѣмъ вамъ до молотя и переезду есть потребна, угатити и направити, теди абысте висилали зъ потребу людей на помянутую греблю по давнемъ обикновенію, куда и тіе пп: державци, которіе млины свои на той же греблѣ мѣютъ, надлежащое людми и чимъ потреба [укажетъ] учинили[a] вспоможеніе, приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, мая 29 дня. 1723 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 104. Копія.

№ 303

1723, травня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Прилуцький полк про доручення генеральному осавулу Василю Жураківському та генеральному бунчужному Якову Лизогубу урядових справ у зв'язку з від'їздом інших генеральних старшин та наказного гетьмана з Глухова до Санктпетербурга

Его милости пану полковниковѣ прилуцкому зъ всею того полку старшиною, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, ижъ получилисмо милостивий его імператорского величества указъ зъ высокоправителствующого сената до насъ принесенній, дабы намъ до его величества ехать въ Санктъ Пітербурхъ, прето яко правленіе малороссійское въ дѣлехъ государственніхъ войсковыхъ и всякихъ при отъездѣ нашомъ полецилисмо ихъ милостемъ пану Василію Жураковскому, асауловѣ, и пану Якову Лизогубу, бунчучному, войсковімъ енералнімъ, такъ до ихъ милостей, во всякихъ потребахъ ко правленію малороссійскому належащихъ, его милость панъ полковникъ прилуцкій, въ чомъ будетъ надобно, реферовватися и описоватися мѣетъ, а жебы везде въ Малой Россіи, а тамъже и въ полку Прилуцкомъ, такъ якъ и при

[a] В копії написано "учинити".

битности нашой въ Глуховѣ доброе скромное и порядочное между старшиною и обивателями безъ найменшой противности и ослушанія было обхожденіе надлежитъ его милости пану полковниковѣ того въ полку постерегати, жадаемъ и упоминаемъ.

Данъ въ Глуховѣ зъ Енералной Войсковой Канцелляріи, мая 30 дня, 1723 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 106. Копія.

№ 304

1723, травня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в охочекомонний полк Карпа Часника стосовно роздачі платні компанійцям, що були в Терському поході в 1722 році

Всѣмъ, кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, а особливе пану полковниковѣ охочекомонному Карпу Чосноку зъ старшиною его полковою, пп: сотникамъ и всему полку его товариству, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ для роздачѣ по указу імператоского величества роковой плати за прошлій 1722 годъ компанѣйцамъ оного полку, въ походѣ Терковскомъ бывшимъ, посилаетъся знатний товаришъ войсковый панъ Іванъ Забѣла въ полкъ пана Карпа Чоснока, зачимъ когда онъ, п: Забѣла, туда прибудетъ, абы панъ полковникъ всѣхъ козаковъ, въ Терковскомъ походѣ бывшихъ, праведно ему на лице представивъ, которимъ онъ, панъ Забѣла, що кому зъ нихъ доводитиметъся по реестру, отъ насъ ему врученномъ, роздати мѣетъ надлежащую по давнемъ обыкновенію роковую плату, и сколко на роздачу тоей плати грошей войсковихъ вийдетъ, долженъ панъ полковникъ Часнокъ на особливомъ паперѣ о томъ ему, пану Забѣлѣ, дати квѣтацію, пилно предлагаемъ и приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ зъ Енералной Войсковой Канцелляріи, мая 30 дня, 1723 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 107. Копія.

№ 305

1723, травня 31. Глухів – Лист Павла Полуботка і генеральної старшини стародубським комісарам розслідувати зловживання солдатів Мекленбурзького полку і гренадерів з полку Хлопова

До коммиссаровъ стар[одубовскихъ].

Доносится намъ вѣдати з Полку Стародубовского, что консистуючіе тамъ Мекленбурского Корпуса и от Гранадерского Хлоппова Полку жолнѣре многіе перебори и долегливости обывателемъ починили, и на цѣлій мѣсяцъ май фуражъ неналежне повимагали, що з особливого небреженія в[аших] милостей дѣется. Прето, яко того имъ не похваляемъ, такъ пилно приказуемъ, абысте за полученіемъ сего указу нашого, заразъ въ всемъ Полку том обстоятелное учинили изслѣдованіе, од кого з мекленбурцовъ и гранадеровъ в якомъ мѣсяцѣ, и якіе именно перебори и протчіе обыди людям станули, и все тое, праведно на пунктах спорядивши, до нас сюда прислати, а впред пилно смотрѣли бысте, чтобъ они жаднихъ переборовъ и долегливостей обывателемъ не чинили, и при томъ званіа своего обстоювали, ибо за чинячіеся от консистентовъ обывателемъ обиди и перебори сами нагорожати обидимим будете, деклyруемъ.

З Глухова, мая 31. Року 1723.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 435. – Арк. 57. Копія.

№ 306

1723, травня 31. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про взяття колишнього великобудинського сотника Дмитра Колачинського під гетьманський бунчук і протекцію, з увільненням з під полкової юрисдикції

Пану полковниковѣ наказному полтавскому, зъ пп: старшиною полковою, пп: сотникамъ, а особливе великобудинскому зъ урядомъ тамошнимъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ панъ Димитрій Колачинскій, бывшій сотникъ великобудинскій, уклоняючися ради недоброхотства ку себѣ сотнянъ тамошнихъ отъ сотничого уряду, просилъ насъ чрезъ суплѣку свою абысмо ему отправовати войсковую службу подъ знакомъ бунчуковымъ позволили. Мы прето его ку тому згодность [видячи], яко велѣлисмо ему, пану Колачинскому, въ службѣ войсковой быти подъ главнимъ бунчуковимъ гетманскимъ знакомъ, такъ приказуемъ, абы панове старшина полку Полтавского до полковой службы и

юрисдикціи его, пана Колачинского, не потягали, такожъ обыдъ и долегливостей оному не наносили, упоминаемъ.

Данъ въ Глуховѣ зъ Енералной Войсковой Канцеляріи, маія 31 дня, року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 110. Копія.
Там само. – Спр. 664. – Арк. 18 зв. Копія.

№ 307

1723, травня 31. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення Семену Новаковичу та басанському сотникові Федору Рудьковському простежити за відшкодуванням збитків київським полковником Танським, завданих ним жителям Київського полку, здійснити судовий розгляд кримінальних та цивільних справ та відновити Мандрику на уряді кобижського сотника

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, а особливе панамъ старшинѣ полковой, сотникамъ, атаманнѣ зъ товариствомъ и всякого званія полку Кіевского людемъ, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ по занесенной до насъ передъ симъ жалобѣ одъ пана Алексѣя Мандрикы, сотника кобѣжского, на его милосты пана Антона Танского, полковника кіевского, о неслушномъ оддаленю его, пана Мандрикы, его милостю паномъ полковникомъ кіевскимъ отъ уряду сотництва кобѣжского, о вимоганю насилномъ слугами полковничимы въ сотнѣ Кобѣжской истнихъ и питнихъ рѣчей, о принужденіи посполитихъ и козацкого стану людей до работизнъ приватнихъ, о витравленіи стадами полковничими людскихъ пашень и сѣнокосовъ, о отнятю людскихъ власнихъ кгрунтовъ, о отбираню коней, борошна и грошей у товариства кобѣжского, въ походъ Терковскій виправленного, и о протчіихъ п: Мандрицѣ и иннимъ обывателямъ полку Кіевского, такъ одъ самого его милости пана полковника, якъ и одъ подручнихъ его, чинячихъся обыдахъ, посилалисмо въ сотню Кобѣжскую пп: Іосифа Тарасовича, знатного товариша войскового, Федора Рудковского, сотника басанского, и Григорія Кониского, писара майстрату Нѣжинского, дабы о всемъ томъ вишеписанномъ обстоятелній и праведній учинили розискъ, почому пречоніе пп: розищикы за приездомъ своимъ въ сотню Кобѣжскую при присутсвіи присланного въ плелѣпотентахъ одъ его милости пана полковника кіевского п: Николая Савенка[200], асаула полкового кіевского, когда начали по поданніхъ намъ, а имъ врученніхъ доношеніяхъ інквѣровати, теди що колвекъ п: Мандрика на его милость пана полковника кіевского доносилъ, все тое въ самой истинннѣ, [а] що зась плелѣпотентъ пана полковника на п: Мандрику предлагалъ, все тое в неправости явилося, якъ ясно зъ розиску, имы, пп: висланніми нашими, справованного,

и въ Войсковую Енералную Канцеллярію за руками ихъ поданного, даетъся бачити, о чомъ когда предлагалисмо его милости пану полковниковѣ подъ часъ бытности его тутъ въ Глуховѣ, теди его милость не тилко словесно передъ нами обѣщалъ всякому обѣжденному за приездомъ своимъ въ Козелецъ слушную вчинити нагороду, але и на писмѣ уряду войскового енералного такъ росписаљся, где явитъся доводъ отъ сторони шкодуючой, или шкодуючій за совѣсть свою обявитъ одъ мене учиненную собѣ шкоду, таковимъ всѣмъ готовъ учинить награжденіе, толко бы былъ о то[мъ] притомній отъ боку правящой между Гетманствомъ власти и осмотрѣлъ всякой именно шкоди на мѣстцу томъ, где которая шкода пополнена, прето мы, зважаючи тое, жебы обыжденніе за долгимъ отъ его милости пана полковника кіевского неуконтентованіемъ болшего не понесли убытку и волокити, а барзѣй собственноручной его милости пана полковника кіевского вишеписанной согласуючи росписѣ, да склоняючись на неодступное обыжденніхъ о сатисфакцію прошеніе, ординуемъ въ полкъ Кіевскій пановъ Семена Новаковича ...[a] и Федора Рудковского, сотника басанского, которимъ полецѣлисмо абы непемѣнно такъ того достояли, чтобы его милость панъ полковникъ подлугъ своей деклярациі и якъ, самая кажетъ слушность, всякого обыжденного награжденіемъ слушнимъ подлугъ ихъ пп: висланнихъ, узнанія успокоилъ, якъ и инніе заводніе пана полковника кіевского зъ полчанами тамошними и зъ протчіимы заводніе інтересса, а именно, дѣло превосходителного его милости господина енерала фонъ Вейзбаха зъ старостою ... козарскімъ о убийствѣ мирочника и о непотребнихъ словахъ о пану Семену Шаулѣ, о господину Коритку в дѣлѣ зъ паномъ полковникомъ и п: судіею, такожъ о Григорію Желѣзку зъ паномъ Ханенкомъ[201], обознимъ полковимъ кіевскимъ, о убийствѣ козака Чемеского и поламара козелецкого, такожъ о забойствѣ сотникомъ бобровицкимъ козака сотнѣ тамошной Івана Литовкы да о утопленю Алексѣя Ловущенка, до Василя Танского посланного, и о протчіихъ, якіе суть одъ кого или вновъ тамъ будутъ поданны на его милость пана полковника доношенія, праведно розискати, и, що возможно, тамъ укончили, зачимъ абы его милость полковникъ и нѣхто инший зъ старшини и чернѣ полку Кіевского пререченнімъ пп: висланнімъ нашимъ въ розискованю вишеписанніхъ заводнихъ інтерессовъ жадной не чинили перешкоди и трудности, овшемъ всякъ кого почему оны, пп: висланніе, востребуютъ неотмовное свѣдчили послушенство и по требованію дѣла праведное сознате, мѣти хочемъ и приказуемъ, а особливе докладаемъ и тое, же по окончанію всего вишеписанного пана Мандрѣки зъ его милостю паномъ полковникомъ кіевскимъ заводного дѣла, когда о немъ, п: Мандрицѣ, вины не будетъ, мѣютъ тежъ пп: висланніе наши короговъ оному знову вручити.

Данъ въ Глуховѣ зъ Енералной Войсковой Канцеллярііѣ, мая 31 дня, 1723 року.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 108-109. Копія.
Там само. – Спр. 664. – Арк. 33-34. Копія.

---

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

№ 308

1723, травня 31. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини стародубському полковнику звітувати у Генеральну канцелярію і Малоросійську Колегію про грошові, хлібні та інші прибутки зі Стародубського полку, з інформацією кому вони призначалися і на що витрачалися

По получении въ прошломъ 1722 року въ мѣсяцѣ ноеврии премощнѣйшой монаршой грамоти и екстракту въ указу его імператорского величества въ Малороссійскую коллегію присланного, посланъ одъ насъ, якъ в другіе полки, такъ и въ полкъ Стародубовский, таковий указъ унѣверсалний, дабы всякіе збори грошевіе, хлѣбніе и протчіе доходи, якими хто прежде пожалованъ, и когда передъ симъ збѣрались на того жъ и теперъ и въ тіе мѣста были збѣраны, такъже которіе приходы збѣралы въ полку тамошномъ на ратушніе потребніе росходи и оніе збирать и употреблять бы до ратушей по прежнему, толко що где ратушнихъ приходовъ и росходовъ и затимъ въ остатку будетъ тое имѣть въ запискахъ и роспискахъ и по третямъ года о томъ всемъ репорти или вѣденія одни въ Войсковую Енералную Канцеллярію, а другіе въ Малороссійскую коллегію посилать до Глухова велѣлисмо за руками тѣхъ людей, у кого тіе ратушніе збори …[a] а поневажъ треть года уже … теперь пройшла, и репортовъ о помянутихъ надлежащихъ ратушнихъ зборахъ зъ Полку Стародубовского потому на тому указу до сихъ поръ ни намъ въ Войсковую Енералную Канцеллярію, а нѣ тежъ въ Малороссійскую коллегію не прислано, того ради за полученіемъ сего нашего листа, мѣешъ [вашмилость] заразъ во всѣ сотнѣ полку тамошнего розослати ордери и по онихъ градскимъ и ратушнимъ урядникамъ, такъже зборщикамъ, хто тими зборами вѣдаетъ, приказать, жебы они вѣденія подлинніе, сколко въ якомъ мѣсяцѣ якихъ зборовъ и с чего и по чому на ратушъ чрезъ прошлую треть года пройшло, и на що именно въ росходъ обернулося, а що за тимъ въ остатку імѣетъ бути, за руками своими на писмѣ порядочно спорядивши, немедленно … [в]скорости оные привозили въ Глуховъ по вишшеписанному едни вѣдѣнія въ Енералную Канцеллярію, а другіе въ Малороссійскую Коллегію, тутъ же докладаемъ, абы овесъ полку … до полученія вишъ намѣненного его імператорского величества указу зборщиками збѣранний, которий зъ борошномъ житнимъ того жъ прежнего збору велѣлисмо передъ симъ провадити въ Глуховъ, привезенъ [былъ] сюда въ Глуховъ въ скорости, предлагаемъ.

Зъ Глухова, мая 31 дня, року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 111-111 зв. Копія.

---

[a] Крапками позначено пробіли в тексті копії

№ 309

1723, червня 6. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини івангородському сотникові щодо звільнення самовільно зайнятого ним та іншими жителями сотні степу, належного до Військової артилерії

Его императорского пресвѣтлого величества Войска Запорозско[го] полковникъ чернѣговскій и наказній гетманъ Павелъ Полуботокъ, и старшина енералная.

Вамъ, п: сотниковѣ иваногородскому, нехай будетъ вѣдано: ижъ доносилъ намъ атаманъ артилеріи войсковой п: Яковъ Жиловичъ, что в[аша] м[илость] самъ, и нѣкоторіе сотняне его, немало степу войскового заорали, на которомъ зъдавна сѣно кошувалося для артилерійских войскових коней, що ежели такъ естъ, якъ онъ донеслъ, теды ми, не похваляючи того, в[ашей] милости приказуемъ, абисъ за полученіемъ сего листу нашего, такъ самъ, яко и сотняне его, сколко степу войскового заняли, того безъ всякой спреки уступили, и впредъ до оного не интересовалисъ, упоминаемъ, понеже на тотъ степъ еще от покойного его милости пана гетмана Скоропадского, жеби нихто в оний не вступалъ, виданъ естъ унѣверсалъ для охраненія обявляемъ.

Данъ въ Глуховѣ, зъ Войсковой Енералной канцеляріи, [и]юня 6 д[ня]. Року 1723.

Звишъименованній полковникъ и наказній гетман, рукою власною[a].

Енералній писаръ Семенъ Савичъ.

Василій Жураковскій, асаулъ генералній.

Яковъ Лизогубъ, енералній бунчучній.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 55443 (ІІ). – Арк. 405. Копія.

№ 310

1723, червня 8. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини у Глухівську сотню щодо готовності козаків сотні до походу у складі Військової артилерії

Наказному сотниковѣ глуховскому зо всѣмъ тоей сотнѣ товариствомъ, ижъ в указѣ его императорского величества зъ высокоправителствующого Сената присланномъ, велено дабы за прибытіемъ сюда въ Малороссію господина генерала и кавалера князя Михайла Михайловича Голѣцина, старшина енералная съ

---

[a] Перед підписами зазначено “на копіи тако”, після підписів у колі написано “мѣсто печати войсковой”.

полками малороссійскими виступили въ поле до походу, а понеже и артилеріи Войсковой въ тотъ часъ маршъ виходити надлежатиметъ, для того что и прошлихъ годовъ при оной артилеріи сотнѣ Глуховской товариство въ приключаючихъся походахъ всегда найдовалися, и по тому его императорского величества указу, дабы заразъ наказній сотникъ глуховскій зъ всѣмъ товариствомъ, порядочно въ оруже и въ протчее приготовавшись, и въ належитій призапасившись провіантъ, когда о томъ повторній зайдетъ указъ зъ домовъ тотъ часъ безъ найменшой остановки виступали, и при артилеріи енералной войсковой слѣдовали непремѣнно, а что по тому учинится, и вамъ бы, сотниковѣ наказному глуховскому, въ Енералную Войсковую Канцелярію респортовать немедленно.

Данъ въ Глуховѣ, іюня 8 дня, року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 112. Копія.

№ 311

1723, червня 10. Глухів[a] – *Інструкція Павла Полуботка і генеральної старшини ревізорам Василю Полуницькому та Дем'яну Бутовичу відрядженим у Ніжинський полк*

Инструкція.

Посилаючимся въ полки ревѣзорамъ, а именно въ Полкъ Нѣжинскій Василію Полунѣцкому и Демяну Бутовичу, для лучшого порядку и изложенія якимъ образомъ мѣютъ козаки въ компутъ виражатися, и хто зъ онихъ въ походахъ Ладожскомъ и Терковскомъ поумирали, а жони вдовами поостававалися, информація ниже изображается.

1.

Если где дворъ козацкій, въ которомъ сколко братовъ совокупно живутъ на одномъ отческомъ кгрунтѣ, то написать о такихъ же, зъ онихъ еденъ по[о]чередно службу отправуетъ, яко зъ едного козацкого кгрунту, однако жъ изобразить каждого по имени, хто онъ, старого господара и синовъ его, окроме въ хатахъ живучихъ.

2.

Если жъ где братовъ суть килко, а живутъ порознь, да еще и прикупне кгрунта, сверхъ отческого имѣютъ, такихъ всякого порознь написать въ компутъ козацкій именно.

---

[a] Інструкція недатована, дата і місце визначаються за записом в щоденнику Гетьманської канцелярії за 1722-1723 рр.

3.

Въ которыхъ дворахъ по одному козаку живетъ при кгрунтахъ своихъ, такихъ особно, а особно [и] тихъ що кгрунтовъ не мѣютъ, тилко самими дворами живутъ, а каждого по имени и по прозванію написати.

4.

Хто зъ козаковъ, не имѣючи кгрунтовъ, гендлями бавится, и хто купивши мелницкую часть, во мѣсто мелника свободнимъ бываетъ отъ службы, и такихъ написать въ компутъ.

5.

Которіе козаки стали ктиторами къ церковскому служенію и ради ктиторства ухиляются отъ службы, такихъ написать въ компутъ неопустно.

6.

Переписать всѣхъ вдовъ рядовихъ козаковъ, такожъ и достатнѣйшихъ, которіе могутъ зъ своихъ домовъ рядовихъ козаковъ вистатчить по козаку, и которіе не могутъ, порознь каждого, именно.

7.

О козакахъ пѣшихъ, которіе коней [не имѣютъ] и не могутъ конной службы отправовать, особливихъ подъ каждею сотнею спорядить реестръ зъ докладомъ, хто зъ нихъ пѣшо можетъ служити, а хто ради крайной скудости весма служити не сдолѣетъ.

8.

Якихъ козаковъ поскуплювали владѣлци духовніе, зъ которихъ жадной службы нѣтъ, или кого зъ нихъ и безъ куплѣ подъ протекціею и сколко с нихъ духовенство попріймали, и о тихъ подъ каждою сотнею доложить именно.

9.

Такожъ и курѣнчиковъ, сколко оніихъ у кого зъ старшини и у другихъ владѣлцовъ обрѣтается, а при томъ и о протекціантахъ, которіе за старшинами и владѣлцами, чи то свойства ради, чили на владѣлческихъ земляхъ и въ домахъ ихъ мѣшкаютъ, именно въ тихъ же реестрахъ доложити, никого не минаючи, въ сущую правду.

10.

А окроме ревизиалного дѣла особливимъ вѣдениемъ пописать старшинскіе и другихъ владѣлцовъ хутори и дворци, такожъ поповскіе и паламарскіе школи,

шпиталѣ и корчми, такіе въ которихъ оденъ толко живетъ шинкаръ безъ всякого кгрунту, а въ реестрѣ между посполитихъ людей онихъ не включати.

11.

Сколко въ походахъ Ладожскомъ и Терковскомъ козаковъ померло, самие ли господари или наймити, такожъ сколко въ онихъ же походахъ на пути за болѣзнею поостававалося и для чого старшина ихъ не посисковали, отолъ, особливо отъ старшини, взять вѣденіе за руками.

12.

Будучимъ ревѣзорамъ въ полку Нѣжинскомъ должно врученное себѣ дѣло со всякимъ тщаніемъ и поспѣшеніемъ справовати въ сущую правду, а когда що учинено неправо будетъ, а посли тое подлинно покажется, то оніе ревѣзори штрафовани будутъ неопустно.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 124-125. Копія.

№ 312

1723, червня 10. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Лубенський полк про призначення царем генерала Михайла Голіцина головнокомандувачем над усіма військами в Україні та щодо готовності козаків полку за ордером Голіцина у Військову канцелярію виступити в похід

Указъ его величества императора и самодержца всероссійского зъ Енералной Войсковой Канцеляріи лубенскому наказному[a] полковниковѣ господину Марковичу зъ полковою старшиною, сего іюня 6 дня, въ присланномъ его императорского величества указѣ изъ высокоправителствующого Сената въ Войсковую Енералную канцелярію, показано, [и] указомъ же его величества велено, его сіятелству господину генералу и кавалеру князю Михайлу Михайловичу Голицину надъ всѣми, обрѣтаючимися въ Украинѣ, войски быть главнымъ коммендѣромъ, и велено ему, господину генералу, обрѣтаючиися въ Малороссіи, ренгулярніе и неренгулярніе и малороссійскіе полки вивесть в поле и розставить, где разсудитъ за потребно, по которому и старшинѣ генералной зъ малороссійскими полками війти въ поле и поступать по ордерамъ одъ его, господина генерала, того ради по полученіи сего быть бы вамъ изъ старшиною и со всѣми того

[a] Тобто мається на увазі саме наказний полковник Яків Маркович, а не повночинний лубенський полковник Андрій Маркович.

полку козаками, противъ прежде посланного къ тебѣ зъ Войсковой Енералной Канцеляріи унѣверсалу во всякой въ походъ готовности, а когда отъ его, господина генерала, о виступленіи въ поле ордеромъ въ Войсковую Енералную Канцелярію предложено будетъ, то немедленно въ то время въ походъ виступать зъ всѣмъ войскомъ, приборомъ какъ належитъ, а въ которомъ числѣ сей указъ получишь, въ Войсковую Енералную Канцелярію репортовати.

Данъ въ Глуховѣ, іюня 10 дня, року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 113. Копія.

№ 313

1723, червня 11. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Чернігівський полк про призначення серба Дмитра Мілютинова за указом царя седнівським сотником

Указъ его величества императора и самодержца всероссійского зъ Енералной Войсковой Канцеляріи всей старшинѣ и чернѣ Полку Чернѣговского, а особливе атаманѣ и товариству сотнѣ Седневской обявляетъ, ижъ получили мы монаршій его императорского пресвѣтлого величества указъ, дабы сербской породы шляхтича Дмитрія Милютинова[202] за его вѣрніе императорскому величеству службы, подъ часъ военной зъ турками акціи показанніе, поставить въ сотнѣ Седневской сотникомъ на мѣсце умершого тамошнего сотника Войцеховича[203], и по тому его императорского величества указу помянутого Дмитрія Милютинова[a] по виконанню на вѣрность его величеству присяги въ Сотню Седневскую сотникомъ опредѣлити. Сего ради, дабы атаманѣ и товариство тоей сотнѣ вѣдали его совершеннимъ началникомъ и подобающие ему до войскового правленія и порядковъ стягаючоеся отдавали послушенство, онъ тежъ, Дмитрій Милютиновъ, новопоставленній седневскій сотникъ, взаемне зъ сотнянами тамошними обходително и безобидно поступати маетъ; такожъ полкового коммендѣра тамошнего реферовати и надлежащое подлугъ права и обикновенія войскового малороссійского долженъ содержати повиновеніе; о чомъ панъ полковникъ наказній чернѣговскій знаючи, долженъ за обявленіемъ сего указу отправить въ Седневъ[204] кого пристойно, и при обраніи сотнѣ тамошной товариства вручити короговъ ему, Милютинову, безъ замедленія.

Данъ въ Глуховѣ, іюня 11 дня, року 1723.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 656. – Арк. 123. Копія.
Там само. – Спр. 664. – Арк. 18. Копія.

---

[a] В копії зазначено – "помянутій Дмитрій Милютиновъ".

№ 314

1723, червня 11. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини стародубським комісарам щодо подання складених ними пунктів про кривди, заподіяні в Стародубському полку солдатами з Мекленбурзького полку та гренадерами полку Хлопова

До коммíссаровъ стар[одубовських].

Пишете в[аши] м*ило*сти до насъ, просячи резолюціи, если пункта, о переборахъ и о другихъ обыдахъ о*д* консистуючихъ в Полку Стародубовскомъ Мекленбур*с*кого Корпуса и Гренадер*с*кого Хлопова Полку жолнѣровъ обывателемъ тамошнимъ почине*н*нихъ, споряженніе, мѣете [ихъ] презентова*т* присланному о*д* его княжого сіателства г*ос*подина генерала и генерала губернатора кіевского маіору г*ос*под*и*ну Олцу, или оніе к намъ в Глуховъ присила*т*. Теди мы на сіе в о*тв*ѣтъ в[ашим] м*ило*стемъ предлагае*м*, абысте означенніе о обидахъ людских пункта, ежели надѣетеся, что помянутій г*ос*под*и*нъ маіоръ в сущую правду и со всякимъ обстоятелствомъ о томъ розисковатиме*т*, презентовали ему, и просили у его з кого доведе*т*ся надлежащой сатисфакціи. Ежели же, порозумѣете, усмотрите, что онъ, г*ос*под*и*нъ маіоръ, в изслѣдованіи обидъ, или в чиненю за оніе сатисфакціи, потачку якую дѣлатиме*т*, то мѣете в[аши] м[илости] оніе пункта, за руками своими спорядивши, к намъ в Глуховъ присилати немедленно жадаемъ.

З Глухова, іюня 11. Року 1723.

P[ost] S[criptum]. А якіе пункта г*ос*под*и*ну маіору Олцу дасте, такіе жъ власне и у себе в[аша] м[илость] мѣете, для того, абысте если б якая буде*т* та*м* потачка, сюда в Глуховъ оніе при своемъ листѣ присилали.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 860. – Арк. 3. Копія.

Додатки

Майнові та інші приватні документи Павла Полуботка

№ 315

1703, червня 18. Батурин – Універсал Івана Мазепи про підтвердження прав Павла Полуботка на куплені ним Мишуківський, Семанівський та Вертіївський грунти

Пресвѣтлѣйшого и державнѣйшого великого государя нашего, его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского гетманъ и славного чина святого апостола Андрея кавалеръ Иоанъ Мазепа[205].

Пану полковникови чернѣговскому зо всею ста*р*шиною полковою и всѣми, якъ войсковими, такъ и посполитими полку своего обывателми, а особливо атаманѣ и войтамъ в селахъ [сотни] Роиской и Бѣлоуской, именно Гучанскимъ, Яминскимъ, Сѣбережскимъ и иншимъ, поблизу найдуючимся, тамошнимъ околичнимъ селамъ, а з сей сторони Рудчанскимъ и Мохнатинскимъ зо всѣми тамошними жителми и кождому, кому би колвекъ о томъ вѣдати належало, симъ унѣверсалнимъ писаннемъ нашимъ ознаймуемъ, ижъ презентовалъ намъ панъ Павелъ Полуботокъ, значний и заслужоний товаришъ войсковий, купчіи записи и покрѣпости на кгрунта Мишуковскии и Семановскии, Вертѣевскии, свои власнии, вѣчистою куплею набитии, и просилъ насъ, абысмо оние рейментарскимъ нашимъ, для спокойнѣйшого тихъ кгрунтовъ заживаня и владѣния, ствердили унѣверсаломъ. Ми теди, гетманъ, респектуючи на его, пана Полуботка, значние щире и статечне въ Войску Запорожскомъ ронение услуги, и видячи его, же и впредъ до онихъ можетъ згоднимъ и вигоднимъ бути, до которихъ его заохочаючи, не отмовивши той его прозбы, велѣлисмо зъ канцеляріи войсковой сей нашъ унѣверсалъ видати, которимъ, яко тие вишей речонии кгрунта, его власнии, вѣчистою куплею набитии, ствержаемъ, позволяючи ему, якъ хотя, ониими диспоновати и на свой оборочати пожитокъ, такъ повагою оного жъ пилно варуемъ, абы нихто з старшихъ и меншихъ войсковихъ и посполитихъ людей, а особливе з жителей сѣлъ, поблизу тихъ кгрунтовъ будучихъ, в семъ унѣверсалѣ спецѣфѣкованнихъ и иншихъ, не смѣл и не важился в тие его, пана Полуботка, кгрунта втручатися и пустошеньемъ онихъ, а барзѣй рубанемъ домовихъ набутковъ и дровъ, найменшой чинити шкоди і убитковъ, якая воля наша была [бы] ненарушна,

и щоб нихто оной не билъ противнимъ, повторе и подесяте симъ унѣверсаломъ нашимъ варуемъ и властию нашею реиментарскою приказуемъ.

Данъ в Батуринѣ, юня 18 д[ня], року 1703.

Звишъменованний гетманъ і кавалеръ, рукою власною[a].

Опубліковано: Книга пожиткамъ бывшаго черниговскаго полковника Павла Полуботка и дѣтей его Андрея и Якова Полуботковъ, составленная по указу 1724 году маіоромъ Михайломъ Раевскимъ и лейб-гвардіи сержантомъ Львовымъ // ЧОИДР. – 1863. – С. 96-97.

Бутич І. Універсали Івана Мазепи. – Ч. І. – Київ-Львів. – 2002. – № 370. – С. 405.

ЦДІАК України. – Ф. 57. – Оп. І. – Спр. 17. – Арк. 195. Копія.

Там само. – Оп. 2. – Спр. 250. – Арк. 6 зв.-7. Копія.

№ 316

1706, листопада 15. Батурин – Універсал Івана Мазепи чернігівському полковникові Павлу Полуботкові про передачу йому села Наумівки, раніше належного матері Полуботка

Пресвѣтлѣйшого і державнѣйшого великого государа, его царского священнѣйшого величества Войскъ Запорожских гетманъ славного чина святого апостола Андрея и бѣлого орла кавалѣръ Иоанъ Мазепа.

Всей старшинѣ и чернѣ Войска его царского пресвѣтлого величества Запорожского, особливе пп: старшинѣ полковой чернѣговской, сотникомъ, атамани и всему старшому и меншому товариству, войтамъ, мѣщанамъ и всѣмъ посполитимъ того полку обывателямъ, и кождому, кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, симъ унѣверсалнимъ писаниемъ нашимъ ознаймуемъ, ижъ любо перед симъ з позосталих блаженния памяти небожчика пана Леонтия Полуботка[206], значного товариша войскового, добръ изволилисмо были овдовѣлой женѣ небожчиковской, паней Полуботковой, селомъ Наумовкою, в сотнѣ Киселѣвской лежачимъ, з прилеглими до оного кгрунтами и угодиями владѣти до ласки нашой войсковой. Однакъ кгди теперъ она, панѣ Полуботкова, соизволила в чинъ инокинский постригтися, теды оное село зо всѣми належащими грунтами и угодиями в первобытную поссесію приворочаемъ синови небожчиковскому, пану Павлу Полуботкови, полковникови Войска его царскаго пресвѣтлого величества Запорожского чернѣговскому, позволяючи ему од посполитих тамошнихъ наумовских жителей всякіи обикліи повинности и послушенства отбырати, вѣдаючи прето о той виразной волѣ нашой кождый з старшинѣ и чернѣ того Чернѣговского полку, абы нихто не смѣлъ и не важился ему, пану полковникови, такъ в обнятю в свое завѣдованіе пречоного села, яко и в владѣніи онымъ и всякими приналежними грунтами и угодиями, такъ теж и в отбыранню од посполитих людей належащих повинностей и послушенствъ, жадной найменшой

[a] Перед підписом зазначено “В подленномъ войсковая печать и подписъ таковъ”.

перешкоды и пе*р*епони чинити, пилно повагою и моцю сего унѣве*р*салу на*ш*его варуемъ и сурово грозимъ, войтъ зась тамошній наумовскій зо всѣми громадними людми (:опрочъ козаковъ, которіе при належити*х* козацки*х* волностя*х* повинни заховани быти:), абы всякое послушен*ст*во ему, пану полковникови, о*т*давали и належитие повинности без о*т*реченя уищали. Приказуемъ.

В Батуринѣ, ноября 15 дня, 17[0]6 году.

Звишъменованній гетманъ и кавалеръ, рукою власною.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 52810. – Арк. 1-1 зв. Копія.

Опубліковано: Бутич І. Універсали Івана Мазепи. – Ч. І. – Київ-Львів. – 2002. – № 461. – С. 496-497.

№ 317

1708, листопада 14. Глухів – Грамота царя Петра І чернігівському полковникові Павлу Полуботкові на маєтності в Сумському полку на Слобожанщині та в Гадяцькому і Лубенському полках

Бо*ж*іею поспешествующею мылостію мы, пресветлѣйшый и державнѣйшый великый го*с*у*д*арь, царъ и великій князь Петръ Алексѣевичъ, всея Великія и Малія и Бѣлія Россіи, самодержецъ Московскій, Кіевскій, Владиме*р*скій, Новгоро*д*скій, ца*р*ъ Казанскій, ца*р*ъ Астраханскій, ца*р*ъ Сибѣрскій, го*с*у*д*арь Псковскій и великі*й* князь Смоленскій, Тве*р*скій, Юго*р*скій, Пе*р*мскій, Вятцкій, Болга*р*скій и інны*х*, го*с*уда*р*ъ и великій кня*з*ъ Новагорода, Низовскіе Земли, Чернѣговскій, Резанскій, Ростовскій, Ярославскій, Бѣлоозе*р*скій, Удо*р*скій, Обдо*р*скій, Кондинскій и всея Сѣве*р*нія Страны повелитель, го*с*уда*р*ъ Иверскіе Земли, Ка*р*талинских и Грузинских ца*р*ей и Кабар*д*инскіе Земли, Че*р*каских и Горски*х* князей, и инны*х* многи*х* Го*с*уда*р*ствъ и Земе*л* Восточни*х* и Западны*х* и Сѣве*р*ски*х* о*т*чичъ и дѣдичъ і наслѣдникъ, и го*с*уда*р*ъ и обладатель.

На*ш*е царское величество пожаловали по*д*данного на*ш*его Войска Запорожского че*р*нѣговъского полковника Павла Полуботка за его къ на*м*ъ, великому го*с*уда*р*ю, вѣрные и усе*р*дно радителніе службы, какъ в воинских дѣйствыя*х* противъ непріятеля на*ш*его короля шве*д*ского, также и за показанную его непоколѣбимую къ намъ вѣрно*ст*ь в настоящем*ъ* случае измѣны на*м*ъ, великому го*с*ударю, бывшаго гетмана Мазепи, повелѣли ему дать сію на*ш*у царского величества жалованную грамоту, по нашему великого го*с*ударя имянному указу, на маетности, состоявшіяся после шурина ево, бывшаго гадяцкого по*л*ковника Михайла Василіева[207], данніе и купленніе, а имянно, в Сумско*м*ъ Полку, в уездѣ Лебединско*м*ъ, на село Михайловку с мелницами, с озери и с інними приналежащими к нему селами Озакомъ, Буймеро*м*ъ, Грунею с пашенними землями, лесами и с сенними покоси, и со всякими угоди[ями], какъ онъ, Михайло Василиевъ, по подлинному ограничению в своем*ъ* владѣнію имѣлъ. Да на дворъ того *ж*

шурина ево, Михайла Василіева, обрѣтающійся в Гадяче, такожъ хуторъ и мелницы, и інніе в Полку Гадяцкомъ купленніе ево грунта, да особливо сверхъ тѣхъ маетностей в Лубенскомъ Полку на село, которымъ владѣла до нынѣ, по отдачи ізмѣнника Мазепи, племянника ево Иванова жена Обидовского[208], зовемое Коровинцы, с пашенними землями, с сеннимы покоси, и с лесами и со всѣми угодьи, и с мелницами, тамъже обрѣтающимися на рѣчке Сулѣ[209] и Бишкинѣ[210], для того в нынешнемъ 1708 году, ноября в 10 день билъ челомъ намъ, великому государю онъ, чернѣговской полковникъ Павелъ Полуботокъ, что в прошлих годѣхъ бывшій гетманъ измѣнникъ Мазепа с начала гетманства, имѣя нѣкакую свою злобу на прежде помянутого бывшаго гадяцкого полковника Михайла Василиева, взялъ себѣ по немъ во владѣніе всѣ маетности ево, и отдалъ племяннику своему, Івану Обидовскому, імянно, вишеписанное село в Сумскомъ Полку, в Лебединскомъ уездѣ, Михайловку с мелницами и с ыними ко оному приналежащими селами Озакомъ, Буймеромъ, Грунею, озеръ с лесами, с сеннимы покоси, и со всякими угодьи[ями], какъ полковникъ Михайло Василіевъ владѣлъ по нашей царского величества жалованной ему данной грамоте. Да онъ же измѣнникъ Мазепа отдалъ ево *ж* Михайловъ двор, обрѣтающейся в Гадяче, бывшему гадяцкому полковнику Михайлу Бороховичу[211], да хуторъ къ Замку Гадяцкому присоединилъ, мелницы на рѣчке Груне[212], інные ево в томъ Гадяцкомъ Полку грунта купленніе, роздалъ кому хотѣлъ. Такожде онъ, Мазепа, далъ помянутому племяннику своему Обидовскому къ вишеписаннимъ селамъ Михайловке, іннымъ в Полку Лубенскомъ село Коровинцы, которимъ селомъ також владѣла, какъ Михайловкою, [такъ] і инними, по смерти Обидовского до нынѣ жена ево, и понеже де онъ, полковникъ чернѣговской, ближнимъ наслѣдникомъ есть к тѣмъ маетностямъ бывшаго гадяцкого полковника Михайла Василіева, Михайловке, Озаку, Буймеру и Груне, со всякими къ нимъ приналежностми, ібо жена ево ему, Михайлу, сестра родная, а сверхъ того имѣемъ мы его полковника во особливомъ нашемъ монаршемъ милостивомъ призрѣніи за многіе вѣрніе къ намъ великому государю нашему царскому величеству службы, того ради, дабы мы, великій государь, пожаловал ево, велѣли тѣ всѣ преждепомянутіе маетности шурина ево по данной ему грамоте и границамъ учиненнимъ отдат ему в вѣчное владѣніе, присовокупя къ тѣмъ маетностямъ по нашей особливой государской к нему милости и село Коровинцы в вѣчное *ж* владѣніе, в Полку Лубенскомъ обрѣтающееся, з землями пашенними, с лесами и с сенними покосы и мелницами, при томъ же селѣ обрѣтающимися на рѣчке Суле и Бишкинѣ, и со всякими угодьи[ями], и для свободного бъ оных владѣнія дат ему нашу царского величества жалованную грамоту. И мы, пресвѣтлѣйшій и державнѣйшій великій государь и великій князь Петръ Алексѣевичъ, всея Великія и Малія и Бѣлія Россіи самодержецъ, пожаловали ево, полковника чернѣговского Павла Полуботка, за многіе прежде помянутіе к намъ, великому государю вѣрніе и радѣтелніе службы, повелѣли вишеписанніе шурина ево прежде бывшаго, гадяцкого полковника Михайла Василиева, купленніе и данніе маетности в Сумскомъ Полку, в Лебединскомъ уездѣ, село Михайловку с мелницами, с озерами, и с прочими к нему приналежащими селами, и всякими в оных обрѣтающимися угодьи[ями], отдат ему, полковнику чернѣговскому, в отчину, которими владѣть

ему самому, женѣ, дѣтямъ, онукамъ, правнукамъ, и кто по немъ рода ево будет, вѣчно по ограниченію, какъ оной шуринъ ево владѣлъ. И волно ему тѣ маетности отдат, продат, променит, в приданніе дат, и во всякіе крѣпости укрепит, такожъ і помянутой в Гадяче двор, и хутор, и мелницы, і иніе в томъ Полку того ж шурина ево Михайла Василіева купленніе грунта. При томъ же и вышеозначенное село Коровинцы в Лубенскомъ Полку з землями пахатними, с лесами и сенокосы, и с мелницами обретающимися вышепомянутими, и со всякими угоди[ями] ему, полковнику чернѣговскому, и женѣ ево, и потомъству в вѣчное владѣніе отдат указали. Что мы, великій государь, сілою сей нашей царского величества грамоти укрѣпляемъ и утверждаемъ, понеже онъ ту нашего царского величества милость и сію жалованную грамоту получилъ за вѣрніе отца своего, також и за свои вѣрніе ж и радѣтелніе и знатніе к намъ великому государю службы, и чтоб впредъ смотря на тѣ ево службы дѣти ево, онуки и правнуки, и кто по немъ рода ево будет, такъже намъ, великому государю, и нашимъ государскимъ наслѣдникомъ служили. И для вящего утвержденія той нашей царского величества к нему, полковнику, милости, и ради свободного и вѣчного помянутими маетностми ему и потомству ево владѣнію, дана ему сія наша великаго государя милостивая жалованная грамота за нашею царского величества государственною печатю. А ежели в тѣхъ прежде помянутых маетностях живут гдѣ козаки, и онымъ быт содержанимъ при прежных правах и волностях безъ нарушенія.

Данъ в Глухове, ноября 14 дня, 1708 г[ода]. Государствованія нашего 27 году.

По указу великаго государя подписалъ графъ Гаврило Головкинъ[а].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 52816. – Арк. 18-20 зв. Копія.

Опубліковано: Книга пожиткамъ бывшаго черниговскаго полковника Павла Полуботка и дѣтей его Андрея и Якова Полуботковъ, составленная по указу 1724 году маіоромъ Михайломъ Раевскимъ и лейб-гвардіи сержантомъ Львовымъ // ЧОИДР. – 1863. – С. 110-112.

№ 318

1708, листопада 20. – Універсал Івана Скоропадського чернігівському полковникові Павлу Полуботкові на маєтності в Чернігівському і Лубенському полках

[Пресвѣтлѣйшого и державнѣйшого великого государя и великого князя Петра Алексѣевича, Всея Великия и Малыя и Бѣлыя России самодержца, его царского пресвѣтлого величества, Войска Запорожского гетман Иоанн Скоропадский][б].

[а] Перед підписом зазначено "В подленной подписано тако", після підпису в колі написано "мѣсто печати царственной".

[б] Інтитуляцію і підпис відновлено за аналогічним за часом універсалом Скоропадського значному військовому товаришеві Я. Лизогубу від 18 листопада 1708 року, дата подається за од. зб. 60762.

Всей старшинѣ и чернѣ Войска его царского пресвѣтлого величества Запорожского, а особливе полку Чернѣговского обозному, судіи, писаревѣ, асауломъ, хорунжимъ, сотникомъ, и кому бы належало вѣдат, ознаймуемъ, ижъ презенътовалъ намъ, гетмановѣ,ѣ панъ Павелъ Полуботокъ, полковникъ е[го] ц[арского] п[ресвѣтлого] величества чернѣговский высоце пов[аж]ную монаршую его царского пресвѣтлого величества грамоту, вновъ теперъ ему на рожные маетности в полку его Чернѣговскомъ будучіе данную, и яко при томъ просилъ на тыеж в грамотѣ монаршой спецификованные добра нашего унѣверсалу, такъ мы прошенію его давши у себе мѣстце, а респектуючи на вѣрные его ку царскому величеству службы, и к нам, гетмановѣ, зычливости, а надто стосуючис до волѣ пресвѣтлѣйшого монархи его царского величества, выдаемъ ему сей нашъ унѣверсалъ на мѣстечко Любеч[213], з перевозомъ на Днѣпрѣ Любецкимъ и Лоевскимъ, з озерами, з приселками всѣми к тому мѣстечку належащими, з лѣсами, з сѣножатми, з деревом бортнымъ и до бортя потребнымъ и со всякими угодии, на село Кувѣчичи, на село Выблѣ з Подгорное и Пѣски, з сѣножатми Пчилскомъ и Неданя именуемыми, на село Жабчичи, на село Домышлинъ з хуторомъ и млынами на Бречи[214], на селце Кгабриелювку, Каруковку и Жуковичи з млынами на рецѣ Бречи, на село Новые Млыны з двома колами Гришка Орѣшки, на рецѣ Сновѣ, на греблѣ Новомлынской обрѣтаючимися, з двома колами Спасовского и Бубицкой и з двома колами Демяна Петличного; на села Новые и Старые Боровичи з слободками на тых же кгрунтах поселенными, на гребли на рецѣ Сновѣ под Новыми Боровичами его коштомъ построенную им слободку; на село Орловку и Казиловку з всѣми млынами до тых сѣлъ належащими, с пахатными землями, лѣсами, борами, и з сѣнными покосы; на село Оболоне Городище з гутищемъ, с перевозомъ на Десни Оболонскомъ, с озерами и з сѣножатми, на село Криски, Псаровку, Савинцы, з млынами до тых сѣлъ приналежащими, с озерами, и со всѣми угоди[ями], якъ в ограниченіи своемъ оные обрѣтаются; в полку Лубенскомъ на село Коровинцѣ и зо всѣм тамошнымъ господарствомъ, з пахотными землями, з гаями, з сѣножатми, пасѣками и з млынами при томъ же селѣ на рецѣ Сулѣ и Бишиенѣ обрѣтаючимися, которымъ якимъ унѣверсаломъ пилно обваровуемъ и рейментарско упоминаемъ, приказуемъ, абы ему, пану Павлу Полуб[отку], полковниковѣ чернѣговскому, в владѣнію помянутых маетностей, та[къ] в млынах, в перевозах, в озерах, сѣножатех, гаяхъ и в лѣсах и инших всѣх угодиях, по милости мон[ар]шой, его царского величества, наданных и высокоповажною его ж монаршою грамотою ствержених, нѣхто такъ з старшины рейменту нашего, яко и чернѣ, не важился жадной нѣ в чомъ чинити трудности и перешкоды, а войтъ тых всѣхъ вышейописанных маетностей и посполитые люде повинны ему, пану полковниковѣ чернѣговскому, въ всемъ належитое послушенство и повинност о[т]давати, о що пилно повагою сего нашего унѣверсалу приказуемъ.

[Дан в Глуховѣ, ноеврия 20, 1708 року.

Звыш менованый гетман, рукою власною].

ІР НБУВ. – Ф. 1. – Лаз. 12^5. – Од. зб. 52811. – Арк. 2-2 зв. Копія, без дати.

Там само. – Ф. 1. – Од. зб. 60762. – Арк. 12-13. Копія.

Опубліковано: Ринсевич В. Про Полуботків та їх маєтності // Праці Центру пам'яткознавства. Випуск 9 /Центр пам'яткознавства НАН України та УТОПІК. – 2006. – С. 122-124. – № 2.

№ 319

1708, листопада 20[a]. Глухів – Універсал Івана Скоропадського чернігівському полковникові Павлу Полуботкові на село Коровинці з прилеглими до нього володіннями

Всѣмъ вобецъ и ко*ж*дому зособна, кому о то*мъ* вѣдати належи*тъ*, а меновите п по*л*[ковнику] лу*б*[енскому], п: ста*р*шинѣ его полково*й*, сотнико*м*, атамано*м* и всему ста*р*шому и меншому В[ойска] е[го] ц[арского] п[ресвѣтлого] в[еличества] З[апорожского] товарыству, войтомъ, бу*р*мистро*м* з посполытими лю*д*ми, особливе п: сотникови роменскому, атаманови городовому з товарыством, и войтови тамошнему з посполствомъ, чинимъ вѣдомо, ижъ п: Павелъ Полуботокъ, по*л*[ковникъ] В[ойска] е[го] ц[арского] п[ресвѣтлого] в[еличества] З[апорожского] че*р*[нѣговский], обявляючи намъ премощную е[го] ц[арского] п[ресвѣтлого] в[еличества] грамоту, данную ему на село Коровинци, в полку Лубе*н*[скомъ], в сотнѣ Роменско*й* зостаючое, зъ всѣми до него приналежитостями, яко то лѣсами, гатми, пахатнными и сѣнокосними полями, млина*ми* на рецѣ Сулѣ и Бишкенѣ, при том же селѣ найдуючимися, дво*р*цемъ тамошнымъ и всѣмъ дворовы*м* господарствомъ, просилъ и нашого себѣ на тое потве*р*жателного унѣве*р*салу. Мы теды, гетманъ, давши тому его, яко слушному, прошенію у себе мѣстце, до того согласуючи таковой его мона*р*шой ц[арского] в[еличества] ку нему милос*ти*, и респектуючи на знатние и вѣрне ронячие в Войску Запорожско*м* на рожны*х* мѣстцахъ в военны*х* оказияхъ услугы и прислугы, яко тое село Коровинцѣ, з всѣми выжей писаными приналежитостями в зуполное владѣніе си*м* нашимъ унѣверсаломъ ему, п: Павлу Полуботку, по*л*[ковниковѣ] че*р*[ниговскому], зтве*р*жаемъ, такъ абы в владѣнію оного помянутих приналежитостей, и в о*т*бираню з него всяки*х* приходовъ и пожитковъ п: пол[ковникъ] лу*б*[енский], стар[шина] его по*л*[ковая] и всѣ старшие и меншие войсковые и посполитые того полку жителѣ ему, п: по*л*[ковникови] че*р*[ниговскому], не смѣли и не важилися жадной чинити кривды и перенагабаня, а войтъ того села Коровинецъ з посполитими лю*д*ми (:опрочъ козаковъ тамошны*х*, которые службы войсковые о*т*буваютъ и волносте*й* козацки*х* заживаютъ:), жебы без жа*д*ной спреки ему жъ, п: по*л*[ковникови] че*р*[ниговскому], яко де*р*жавци своему, о*т*давали по*д*даническую повинность и послушенство, пилно мѣти хоче*м* и реймента*р*ско варуе*м* и приказуе*м*.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 52812. – Арк. 3. Копія без інтитуляції, підпису і дати.

Опубліковано: Бутич І. Універсали Івана Мазепи. – Ч. І. – Київ-Львів. – 2002. – № 436. – С. 471-472. Універсал приписаний І. Мазепі.

---

[a] Село Коровинці було надане Полуботку царем Петром І лише 14 листопада 1708 р., яким до цього володіла дружина небожа гетьмана Мазепи Івана Обідовського (див. грамоту царя в збірнику). Імовірно саме 20 листопада, разом з іншим універсалом, що підтверджував володіння Полуботка на Чернігівщині і Лубенщині, Скоропадський на прохання Полуботка видав й дане підтвердження на Коровинці.

№ 320

1708, грудня 22. Лебедин – Грамота царя Петра I чернігівському полковникові Павлу Полуботкові на маєтності в Чернігівському полку

Божіею поспѣшествующею милостію, мы, пресвѣтлѣйшій и державнѣйшій великій государь, царь и великій князь, Петръ Алексѣевичъ, всея Великія и Малыя и Бѣлыя Россіи самодержецъ, московскій, кіевскій, владимірскій, новгородскій, царь казанскій, царь астраханскій, царь сибирскій, государь псковскій и великій князь Новагорода, Низовскія земли, черниговскій, резанскій, ростовскій, ярославскій, бѣлозерскій, удорскій, обдорскій, кондинскій, и всея Сѣверныя страны повелитель, и государь Иверскіе земли, карталинскихъ и грузинскихъ царей и Кабардинскія земли, черкаскихъ и горскихъ князей и иныхъ многихъ государствъ и земель Восточныхъ и Западныхъ, и Сѣверныхъ отчичъ и дѣдичъ, и наслѣдникъ и государь, и обладатель, наше царское величество, пожаловали подданнаго нашего, Войска Запорожскаго черниговскаго полковника Павла Полуботка, за его къ намъ, великому государю вѣрные и усердные службы, а особливо за показанную его непоколебимую намъ вѣрность при настоящемъ случаѣ измѣны бывшаго гетмана Мазепы, повелѣли ему дать сію нашу царского величества жалованную грамоту на данніе ему нынѣ по нашему, великаго государя, имянному указу маетности, такожъ и на собственные его, полковника черниговскаго, села и мельницы, данные и его иждивеніемъ построенные, а именно: на мѣстечко Любечъ, съ перевозомъ на Днѣпрѣ Любецкимъ и Лоевскимъ съ озеры, съ приселками всѣми, къ тому мѣстечку надлежащими, съ лѣсы и съ сѣнными покосы, съ деревьями бортными и до бортъ потребными, и со всякими угодьями, на село Вибли, съ Подгурнымъ и Песками, съ сѣнными покосами, Пчельскомъ и Неданью именуемыми, на село Жабчичи, на Домишлинъ, на сельцо Кгабріеловку и Каруковку съ Жуковичами, на сельцо Новые Млины съ двуколесною мельницею Гришки Орѣшка, на рѣкѣ Сновѣ, на греблѣ Новомлинской обрѣтающимися съ двома колесы, Спасовскаго и Дубовковъ съ двома колесы Демьяна Петличнаго, на село Новые и Старые Боровичи съ слободками, на тѣхъ же грунтахъ поселенными, на греблю его вновь на рѣкѣ Сновѣ подъ Новыми Боровичами построенную, и слободку, на село Орловку съ Казиловкою, съ мельницами, до тѣхъ селъ надлежащими, съ пахатными землями и лѣсами, съ борами, и съ сѣнными покосы и со всякими угодьи, на село Оболонье Городище съ гутищемъ, съ перевозомъ на Деснѣ Оболонскимъ, съ озерами и сѣнными покосы, на села Криски, Псаровку, Савинцы, съ мельницами, къ тѣмъ селамъ принадлежащими, съ пахатными землями, съ озерами, съ сѣнокосами и со всѣми угодьи, какъ въ ограниченіи своемъ оные обрѣтаются; понеже билъ челомъ намъ, великому государю онъ, полковникъ черниговскій, чтобъ мы, великій государь, пожаловали за вѣрные отца его, такожъ и за его службу, повелѣли ему тѣ вышеписанныые маетности всѣ отдать со всякими принадлежащими къ нимъ пожитки,

въ вѣчное владѣніе, и ради свободнаго оныхъ содержанія дать ему нашу, царского величества, жалованную грамоту. А кто тѣми помянутыми маетностями по настоящее время владѣлъ, и кому оные прежде надлежали, тому онъ, полковникъ черниговскій, подалъ роспись, въ которой написано: мѣстечко Любечъ прежде надлежало до Черниговскаго полку и потомъ оное съ приселками, съ озерами, съ перевозомъ Любецкимъ и Лоевскимъ и со всѣми угодьи взялъ себѣ измѣнникъ Мазепа и владѣлъ; село Кувѣчичи издавна до Любеча надлежало, которымъ владѣлъ козакъ Богдановичъ, село Вибли, съ Подгурнымъ и Песками съ сѣнокосы Пчельскомъ и Неданью именуемыми, такоже и село Жабчичи, до полку Черниговского надлежащее, село Домишлинъ измѣнника Орлика, писаря генеральнаго, съ хуторомъ и мельницами на Бречѣ, которое ему отъ Мазепы дано, сельцо Кгабріеловка и Каруковка съ Жуковичами дана ему, полковнику черниговскому, отъ измѣнника Мазепы, съ мельницами на рѣчкѣ Бречѣ, сельцо Новые Млины и въ ономъ мельницы, на Новомлинской греблѣ обрѣтающіеся, до полку Черниговского надлежащее, села Старіе и Новые Боровичи до полку Черниговскаго надлежали, которые розданы въ разные владѣнія съ слободками; гребля на рѣчкѣ Сновѣ строена его, полковника черниговскаго, власнымъ иждивеніемъ, слободкою вновь осаженною село Орловка, прежде было Гетманича Григорія, которое Мазепа отдалъ было обозному генеральному Борковскому, а по смерти его взялъ ту Орловку Мазепа себѣ и случилъ съ селомъ Казиловкою и тѣмъ всѣмъ владѣлъ, село Оболонье съ городищемъ и съ гутищемъ издавна было протопопа нѣжинскаго, Семена Адамовича, которые еще гетманъ Иванъ Самойловичъ, по взятіи того протопопа за измѣну въ ссылку, на себя отобравъ, соединилъ было съ селомъ Крисками, Псаровкою, Савинцами, которыми всѣми потомъ измѣнникъ Мазепа владѣлъ. И мы, пресвѣтлѣйшій и державнѣйшій великій государь, царь и великій князь, Петръ Алексѣевичъ, всея Великія и Малыя и Бѣлыя Россіи самодержецъ, слушавъ его, полковника черниговскаго, Павла Полуботка, челобитья, пожаловали за многіе отца его, и за его прежде помянутіе вѣрные къ намъ, великому государю службы, велѣли всѣ вышеписанные маетности съ землями пахатными, съ мельницами, съ перевозомъ, съ озеры, съ сѣнокосы, съ деревомъ бортнымъ и къ бортямъ потребнымъ и со всякими къ нимъ угодіи принадлежащими, како въ сей нашей, царского величества, жалованной грамотѣ и его, полковника черниговскаго, челобитьи написано: отдать ему, черниговскому полковнику, и женѣ его, и потомству, и кто по немъ рода его будетъ, въ вѣчное владѣніе, что мы, великій государь, силою сей нашей, царского величества, жалованной грамоті, укрѣпляемъ и утверждаемъ: понеже ту нашу, царскаго величества, милость и жалованье получилъ онъ за свои вѣрные и радѣтельные службы, и чтобъ впредъ, смотря на тѣ его службы, дѣти его, внучата и правнучата, и кто по немъ рода его будетъ, такъ же намъ, великому государю, и нашимъ государскимъ наслѣдникамъ, служили. А для свободнаго и вѣчнаго помянутыми маетностями ему самому, женѣ и наслѣдству его, владѣнія дана ему сія наша, царскаго величества, жалованная грамота за нашею, царскаго величества, государственною печатью. А ежели въ тѣхъ прежде помянутыхъ маетностяхъ живутъ гдѣ козаки, и онымъ быть содержаннымъ при прежнихъ правахъ, безъ нарушенія.

Данъ въ Лебединѣ, лѣта 1708, декабря 22 дня, государствованія нашего 27 году.

На початку зазначено: Видимусъ.

Наприкінці надруковано: Въ подлинной подписано тако: Подписалъ по указу великаго государя графъ Гаврила Головкинъ. На подлинной государственная печать красного воску на бланкетѣ.

Опубліковано: Книга пожиткамъ бывшаго черниговскаго полковника Павла Полуботка и дѣтей его Андрея и Якова Полуботковъ, составленная по указу 1724 году маіоромъ Михайломъ Раевскимъ и лейб-гвардіи сержантомъ Львовымъ // ЧОИДР. – 1863. – С. 113-115.

№ 321

1716, травня 18. Глухів – Універсал Івана Скоропадського про підтвердження прав чернігівського полковника Павла Полуботка на куплені землі в Чернігівському полку

Иванъ Скоропадскій, гетманъ обоихъ сторонъ Днѣпра зъ вѣрнимъ его царского пресвѣтлого величества Войскомъ Запорожскимъ.

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати будетъ надлежало, особливе всему старшому и меншому полку Чернѣговского товариству и посполитимъ обивателемъ, симъ унѣверсаломъ ознаймуемъ, ижъ панъ Павелъ Полуботокъ, полковникъ чернѣговскій, презентовалъ намъ купчіе записи: единъ на кгрунтъ Мохначувскій отъ Левона Кондратовича Мохнача, подъ Любечомъ мешкаючого, данній; другій на кгрунтъ Червяковскій отъ Федора и Демяна Червяковъ и братовъ ихъ Василя и Левона, земъянъ любецкихъ, купленній; третій на кгрунтъ Ильѣнщину, отъ Филиппа Гарасименка, Хведора Степановича, Михаила Адамовича и Артема Васковича, козаковъ петрушинскихъ, куплею набытій; четвертій на кгрунтъ Ярошковщину отъ Ярмоліи и Яцка Томилковъ и Кондрата Коноваленка, жителей любецкихъ, купленній; пятій на кгрунтъ Крицковскій, отъ Ивана Семеновича, жителя великовѣского, Ивана Корнѣевича Лавниченка и Прокопа Британенка, жителей роискихъ, куплею доставшійся; шестій на кгрунтъ Пищиковскій, отъ Лукьяна и Ивана Степановичовъ Пищиковъ, земъянъ любецкихъ же, доставшійся за гроши, седмій на кгрунтъ Солоховскій отъ Афанаса Солошенка, [жителя] любецкого, купленій; якіе кгрунта мѣютъ при себѣ бори, лѣси, дерево бортное и до бортей згожое, зъ полями, сѣножатми и инними угодіями, о чомъ всемъ въ тихъ купчихъ, зъ майстрату чернѣговского выданнихъ, ясная изображена есть граница, на которую просилъ и нашого унѣверсалного потверженья и позволенья, осадити тамъ людей. Мы теди, гетманъ, по разсмотрѣнію помянутихъ купчихъ, узнавши быти слушное прошеніе пана полковника чернѣговского, а къ тому респектуючи на знаменитіе его жъ въ Войску Запорожскомъ отъ молодихъ лѣтъ вѣрне ронячиеся заслуги, яко всѣ вижей вираженніе кгрунта въ спокойное ему ствержаемъ владѣніе, позволяючи на онихъ людей осадити и всякіе

одъ нихъ одбирати послушенства, такъ абы нихто зъ старшини и черни войскового и посполитого чину въ владѣніи помянутихъ кгрунтовъ и осаженью людей найменьшой пану полковникови чернѣговскому не важился чинити перешкоди и трудности, пильно варуемъ, упоминаемъ и приказуемъ.

Данъ въ Глуховѣ, мая 18, року 1716.

Наприкінці зазначено: Въ копіи ниякого подпису не написано.

Опубліковано: Книга пожиткамъ бывшаго черниговскаго полковника Павла Полуботка и дѣтей его Андрея и Якова Полуботковъ, составленная по указу 1724 году маіоромъ Михайломъ Раевскимъ и лейб-гвардіи сержантомъ Львовымъ // ЧОИДР. – 1863. – С. 97-98.

№ 322

1723, листопада 11. Чернігів – Визнання черниці П'ятницького монастиря Анастасії Савични іменем своєї матері, черниці Афанасії, продажу Павлу Полуботкові землі в Чернігові, викупленої ним у Савичів у 1718 році

Выпись з книг мѣскихъ Права Майдебурского Ратуша Чернѣговского.

Року тисяча сѣмъ сотъ двадцат третего, месяца ноеврія, дня первого надцат.

На урадѣ его імператорского пресвѣтлого величества полковомъ и магистратовомъ чернѣговскомъ, перед нами нижей именованными, ставши очевисто Анастасія Савична, законница монастира дѣвичого Пятницкого Чернѣговского[219], іменемъ матери своей госпожи Афанасіи, по первомъ мужу Савиной, а по другом Силиной, Калениковны, на сей час законницы того жъ Пятницкого манастира, явне, ясне и доброволне до книгъ мѣскихъ чернѣговских признала, что отецъ Симеонъ Савичъ, парохіялный священик Богоявленскій Чернѣговскій, сынъ еи, госпожи Афанасіи, в року 1718 продалъ его милости пану Павлу Полуботку, полковниковѣ Войска его імператорского пресвѣтлого величества Запорожского чернѣговскому, пляцъ землѣ голой, еи, Афанасіи, власный, никому ни в чомъ непенный и не заведеный, по отцевѣ еи покойномъ Калениковѣ легаціею оной доставшійся, прозываемый Калениковскій Роговый, лежачій в городѣ Чернѣговѣ, в старомъ мѣстѣ, в самомъ ринку, едною стороною до плецу Шубинского прилеглый, другою ку дворовѣ отческому его милости пана Павла Полуботка, полковника чернѣговского, третею к улици, идучой з ринку поуз дворище Григоріевское к баштѣ Погорѣлской, четвертою на ринокъ противъ комор крамных зостаючій, за двѣ тисячи золотых манеты доброй копѣйчаной, личбы украинской совитой, и грошей того ж 1718 року одобралъ онъ, отецъ Симеонъ, з дому его милости пана полковника золотых вусѣмъ сотъ, другимъ разомъ взялъ онъ в року 1721 золотых шестсотъ, якъ карта его, отца Симеона, за подписомъ его жъ власной руки, в домъ его милости пана полковника того ж 1721 року, месяца марта, дня шестого, данная явствует, а не

добралъ былъ еще до двотисячной суммы шести сотъ золотыхъ, якая продажа отца Симеона хочай не без вѣдома матери его, госпожи Афанасіи, учинилася, однакъ она, госпожа Афанасея через дочер свою вышепомянутую Анастасію одобравши на ратушу чернѣговскомъ досталніе денги, золотых шестсотъ, тую отца Симеона продажу з доброй своей волѣ з вѣдомомъ и других своихъ сыновъ, пана Івана Савича[220], сотника любецкого, и Корнѣя Савича ж, его милости пану полковниковѣ самому, паней малжонцѣ и потомкомъ его милости, вышъписаным пляцемъ, прозываемымъ Калениковскимъ, [ствержаетъ], яко своею власностю, владѣти, и от себе дати, продати, даровати, кому хотячи записати, подлугъ волѣ своей и уподобаня на свой лучшій употребити пожитокъ, а себе и сыновъ своих, такъже дочерей и кревных близкихъ и далеких, всѣхъ правнымъ поступкомъ выдѣдичила и цале отдалила, не мѣючи жадного одозву до тоей продажи под заложенемъ вины такой же сумы чинити, але и от всякого турбатора в спокойномъ владѣнію своимъ коштомъ и накладами у каждого Суду и Права его милости пана полковника, панюю малжонку и потомковъ боронити и заступати облѣкгуется и записуется, якое еи доброволное сознате на потомъность в книги ратуша чернѣговского принято и записано, з которих и сей выпис потребуючой сторонѣ, его милости пану полковниковѣ, за подписомъ рукъ урядовыхъ особъ, и притисненемъ печатей зосталъ выданъ.

Року и дня вышъписанных.

Іванъ Силичъ, атаман городовый чернѣговский.

Мойсей Дмитрович, товарищ Полку Чернѣговского.

Феодор Лопата, войтъ черниговъский.

Іосифъ Титовичъ, бурмистръ чернѣговский.

Васил Лежнѣцкій, писар магистратовый чернѣговскій.

На арк. 2 зв. зазначено: Випис на продажній Калениковский пляцъ Симеоновъ полковнику Полуботку.

ЦДІАК України. – Ф. 133. – Оп. І. – Спр. 429. – Арк. 1-2. Оригінал з магістратською печаткою.

Судова справа за позовом Павла Полуботка

№ 323

1716, листопада 23. Баришівка – Акт баришівського уряду, складений за скаргою чернігівського полковника Павла Полуботка на баришівського міщанина Гната Лієнка щодо виданої Лієнком асекурації, в якій відповідальність за збитки ошмянського ловчого Міхала Цибульського перекладено на Полуботка

Року 1716, ноемврія 23.

Перед нами урядом баришовским, на той час будучим, Ісаіемъ Денисовичем[215], сотником, з притомностю іхъ милостей пановъ Семіона Новаковича[216], сотника борисполского, и Якова Корнѣевича[217], сотника березанского, Александра Олешкевича, атамана городового, Романа Николаевича, войта, Михаила Гребенен*к*а, бурмистра, заносилъ жалобу его милость панъ Павел Полуботокъ, полковник Воиска его царского пресвѣтлого величества Запорожского чернѣговский, через пана Ницентія Базилевича посланного своего, на пана Ігната Ліенка, мещанина нашого баришовского, в тот нижей вираженний способъ, иж онъ, будучи затурбованъ сего ж року в месяцю июню от пана Цибулского, купца заграничного, о дукатъ важачий шест червоних золотих, через який будто мѣлъ онъ, п: Цибулский, як жида его, Шмарка, з тим дукатом в Чернѣговѣ удержано, немалую шкоду и утрату, кгди в том з ним, п: Цибулским, розисковался, и одинъ другого квѣтовали, что в пришлий час не мѣет анѣ п: Цибулский за тую свою утрату пана Леенка, анѣ панъ Ігнатъ Ліенко пана Цибулского за позовъ турбовати, далъ онъ, панъ Ігнат, от себе пану Цибулскому вмѣсто квѣтаціи аттестацію з такимъ докладом, ижъ якобы п: Цибулский, не з чіеи инной причини, толко з окказій его милости пана полковника чернѣговского мѣлъ всю шкоду и утрату, якои атестаціи держачися панъ Цибулский, турбует невинне его милости пана полковника, доходячи по тои у Суду Енералного на его милости своеи утрати, в чом его милость панъ полковникъ, якъ нѣ в чом не ест виненъ, бо не з окказій его милости пана полковника, але по прозбѣ ясне в Богу преосвященного его

милости отца Антонія Стаховского, архіепископа чернѣговского, реченний Шмарко был удержанъ, потому, же его преосвященство тот дукатъ з принѣтованною дужкою, у жида будучий, вмѣнялъ быти за подзорний, взглядом украденного образа Чудотворного Пресвятои Богородици Діогтяровского, такъ просилъ, жебы онъ, п: Ігнатъ Леенко, ставши персоналѣтеръ перед нами, учинил на тое отвѣтъ, для чого такую давалъ п: Цибулскому аттестацію, складаючи на его милости пана полковника вину, а вѣдаючи ни в чом не быти винного, прето мы, по занесеню от его милости пана полковника жалоби, призвавши перед себе Ігната Леенка, кгди казалисмо при бытности его ж всѣмъ вслухъ копію тоеи аттестаціи, од его милости пана полковника присланнои до нас, читати, якую такъ ся в собѣ, полским діалектом писанная, слово в слово мѣет.

Я, Ігнатъ Остаповичъ Леенко, обивател баришовский, nizey na podpisij ruki moiey vyrazony czynie wiadomo tu moiy kartu asekuraciynu, danu iego mci panu Michałowi Cybulskiemu, ovzmianskiemu łowczemu, yzcopomieniony, iego msc maiye pretencie do mnie za dukat, wazaycy scesć czerwonych złotych za ktorym iego mc miał wiele turbaciy y szkodował na dziesięc tysiąch dobrey monety, wiycze iego mc dał mi pozew na rosprawe do Sudu Generalnego iasnie wielmoznego iego mci pana hetmana Woysk Zaporozskich, a ia ze may attestacie, tak od iasnie wielmoznego w Bogu iego mci oyca Antoniego Stachowskiego, iak od wielmoznego iego mci pana Pawła Połubotka, połkownika czernihowskiego, ze mnie nie iest winien, bo z samego iego mci pana połkownika wszystka wina, y wszyta ta kłotnia, y strata pomienionego iego mci pana Cybulskiego staneła więc, że maiye kwitacie i estem uwołniony, tedy asekuraiesiy tym pismem moim, ze tak za pozew, iako y za inne turbacie maie, nie mam iego mci pana Cybulskiego zadnym sposobem nijszie turbowac, wiecznemi czasy iego mci cwituie, nie zostawuije sobie, a ni komu zadney do ich mci pana Cybulskiego pretensiey, y na to daie ty asekuracie z przyłozeniem krzyza, iako nieumiejtny pisma, oraz y z przyłozeniem pieczjci moiey własney, takze z podpisem iak ich msciow panow przyiacoł moich, ustnie y oczewiscie ode mnie uproszonych.

Diało sie w Czernihowie. Roku 1716, junii 12 dnia, według kalendarza nowego, prosit o podpis pana Zaiewskiego, burmistra tameiznego czernihowskiego, odpowiedział tak, chybabys chciał, zebym na szubienicy wisiał wiesz, iak nasz pan s[t]rogi.

И питалисмо его, пана Леенка, если онъ такую од себе давалъ пану Цибулскому аттестацію, чили нѣ, теди он повидѣлъ, что не тилко такои, але и жаднои от себе ему, пану Цибулскому, не давалъ аттестаціи, докладаючи тое, если бы мовит я давал ему якую колвекъ от себе аттестацію, тоды оная была полским діалектом, а не руским писанная, за печатю ратушною чернѣговскою, и за подписом рукъ майстратових особъ тамошних, якъ и мнѣ п: Цибулский от себе далъ квѣтацію за печатю мѣскою при руках майстратовихъ особъ, а сяя атестація, якую п: Цибулский презентует, якъ не е, а нѣ правая, а нѣ от мене, але фалшивая, змишленная, знат его, пана Цибулского, рукою писанная, такъ я оной зрекаюся, облѣкгуючися, если где того укажет потреба потвердити и сумленемъ тое, же я жаднои от себе пану Цибулскому не давалъ атестаціи. Якіи слова п: Ігната Леенка отвѣтніе противъ жалоби его милости пана полковника, а мы вижей специфѣкованній урад баришовский з притомностю іхъ милостей пановъ сотниковъ чуючи, казалисмо для далшого часу до книгъ мѣскихъ баришовских вписати

и екстрактомъ посланному его милости пана полковника Чернѣговского, при печати мѣской баришовской, также при печатех нашихъ, и з подписом рукъ видати.

Дѣялося в БаришовцѢ[218], року и дня вижейвиписанного.

Іона Динисовичъ, сотникъ баришовский[а].

Alexander Oleszkiewicz, ataman horodowy baryszowski
Романъ Николаенко войтъ
Михайло Антоновичъ бурмистръ
Павел Даниловичъ Лужецкий, писаръ городовий баришовский[б].

Переклад зфальшованої асекурації нібито отриманої Міхалом Цибульським від Гната Лієнка

[Я, Ігнатъ Остаповичъ Леенко, обивател баришовский,] нижче за підписом руки моєї оголошую ту мою асекураційну карту, надану його милості пану Міхалові Цибульському, ошмянському ловчому, особливо згаданому, що його милість має претензію до мене за дукат, ціною в шість червоних золотих, за який його милість мав великі турботи і зазнав збитків на десять тисяч доброї монети. Вище зазначений його милість дав мені позов на розсуд до Суду Генерального ясновельможного його милості пана гетьмана Військ Запорозьких, позаяк же я маю свідчення, так від ясновельможного в Богу його милості отця Антонія Стаховського, як і від вельможного його милості пана Павла Полуботка, полковника чернігівського, що я не є винним, оскільки на самому його милості панові полковникові вся провина є, [за розпорядженням якого] й трапилася та колотнеча, відтак і збитки згаданого його милості пана Цибульського, який був виправданий, сталися. Тоді засвідчую цим листом моїм, що як за позов, так і за інші причинені турботи, не повинен його милість пана Цибульського жодним способом надалі турбувати, на вічні часи його милості видаю розписку, зрікаючись від будь-яких претензій до його милості пана Цибульського, що забезпечую цим листом, з прикладенням хреста, як неписьменний, разом з прикладенням печатки моєї власної, також з підписами їх милостей панів приятелів моїх, усно і особисто мною вмовлених.

Діялося в Чернігові. Року 1716, червня 12 дня згідно нового календаря, здравиця підпису пана Заєвського, бурмістра тамтешнього чернігівського, відповідає так – хіба би хотів, щоб на шибениці весь висів, так само як наш суровий пан[в].

ЦДІАК України. – Ф. 64. – Оп. І. – Спр. 555[а]. Копія.

[а] Перед підписом сотника у колі зазначено "мѣстце печати сотницкой".

[б] Праворуч від підписів у колі написано "мѣстце печати городовой", на початку документа зазначено "Копій с подлинного слово в слово".

[в] Імовірно якась тодішня приповідка, яку складно зрозуміти Не виключено, що вона взагалі позбавлена змісту, оскільки Лієнко засвідчив на суді, що асекурація зфальшована.

Листи Павла Полуботка

А. До переяславського полкового сотника Івана Добронізького

№ 324

1721, квітня 2. Валдай. – Лист Павла Полуботка з приводу відправлення тіла померлого генерального хорунжого Івана Сулими до України

Милый мой сестренче, пане сотнику полковый переяславский.

Зъ первого листа отъ в*ашмилос*ти ко мнѣ писанного, а и отъ старшины полковой принесенного, получивши я вѣдомость непотѣшную о слабости здоровя его милости пана хоружого енералного, коханого моего пана швакгра, любо не меншъ такому его милости припадку соболѣзновалемъ моимъ швакгранскымъ серцемъ, однакъ поневажъ теперъ з повторного извѣстилемся, же его милость Божіими неухронними судбами своему житію остатное принялъ пожекгнане, теды сугубую печаль слезнымъ моимъ растворяю серцемъ; въ якомъ своемъ листѣ понеже требуешъ в*ашмилос*ть собѣ отъ мене наставленія, где тое тѣло преставленного, чи то тутъ похоронити, чи ли до дому проводити; прето хочай бы и тутъ неотрѣ[т]чи похоронити его милость, за такъ далекимъ разстояніемъ дороги, однакъ же въ семъ краю и имени его милости нихто никогда не помянетъ, а до того бы и еи милость панѣ хоружиная енералная, милая моя панѣ сестра, зо всѣмъ своимъ домомъ неоплакане всегда печална была [б], того ради вели в*ашмилос*ть, належитую труну зробити, въ якую тѣло вложивши, чимъ такимъ оное обложити, жебы в трунѣ нимало не колихалося, и осмоливши округъ тую труну, постановѣте оную з тѣломъ чи то в палубѣ, если можетъ такой обискатися, жебы труна влѣзла, хочай келнѣ(?) отъ оного повикидати, чили у возѣ якомъ, окривши добре лубямъ, для того, жебы бризки грязніе на труну не падали; и спорядивши такъ, отправуй в*ашмилос*ть его милость до господи при пану сынови и при пану Грабовецкому, велѣвши, якъ значковымъ при тѣлѣ ити, такъ и курѣнцямъ всѣмъ его милости и музицѣ войсковой; толко самого добоша оставъ в*ашмилос*ть при комендѣ, поневажъ онъ есть тутъ

потребенъ, чи то на конѣ, чили иногда на побудку, вдарить на котлахъ. А когда тѣло запроважено будетъ в нашу отчизну, то на погребеніе оного у пана Бурляя тамъ можно будетъ узяти котловъ. Пану асауловѣ зась полковому предложи в*ашмилос*ть, жебы для безпечнѣйшого з тѣломъ переходу придалъ з полку, хочай з кашаваровъ, з належитымъ оружемъ человѣка з 10, в чомъ и я до него пишу. Запаси его милости кормовіе и питніе можешъ в*ашмилос*ть всѣ тутъ спродати, если будутъ поцѣнне плачени; оставивши оныхъ с потребу, якими бы толко можна до господи зойты; а и воли радилъ бымъ тутже или въ Торжку попродати, поневажъ, кормлячи ихъ, великая утрата в грошахъ будетъ. Грошей всѣхъ, сколко в его милости тутъ осталося, такъ въ червоныхъ золотыхъ, талярахъ битыхъ, якъ и в мѣлкыхъ, з которыхъ мѣешъ в*ашмилос*ть на проходъ одлѣчить зол[отыхъ] зо 200 срѣбра, рондовъ, шабель, суконъ, коней и иныхъ рѣчей много чого найдуется, пригласивши к себѣ отца капеляна тамошнего своего и всю старшину полковую, очевисте передъ всѣми зрееструй в*ашмилос*ть, и якъ самъ на томъ реестрѣ руку приложи, такъ и отецъ капелянъ и вся старшина полковая руки свои нехай поподписуютъ, и одинъ реестръ заручный вручи в*ашмилос*ть п*ану* синовѣ, пану Грабовецкому и значковымъ, приказавши имъ в цѣлости оний въ домъ его милости завезти; а другий такъ же заручный, тыхъ всѣхъ рѣчей до мене пришли в*ашмилос*ть. Толко когда будешъ выправляти до дому тѣло, вели оное провадити битымъ шляхомъ на Москву, на Калугу и далѣй городами на Украину, а то для того, же сей трактъ, якимъ в*ашмилос*ть ишли, весма неудобенъ до переходу за водами, найбарзѣй под часъ теперешней резолюціи. Листъ подорожный, отъ мене писанный, посылаю, з которымъ в*ашмилос*ть выправивши тѣло, самъ мѣешъ з комендою своею при полку далшый путь до означенного мѣсца за мною отправляти, жадаю и зостаю в*ашмилос*ти всего добра зычливый дядко, его царск[ого] пресвѣтл[ого] велич[ества] Войска Запор[ожского] полковникъ черниговскій Павелъ Полуботокъ.

З Волдаи. Апр[иля] 2, року 1721.

Нижче зазначено: Съ подлинника.

На початку надруковано: Письмо черниговскаго полковника Павла Полуботка къ переясловскому полковому сотнику Ивану Добронизскому, о перевозѣ тѣла умершаго генеральнаго хоружаго Ивана Сулимы въ Малороссію. 1721 г. 2 апрѣля.

Опубліковано: Лазаревский А. Сулимовскій Архивъ. Фамильныя бумаги Сулимъ, Скорупъ и Войцеховичей XVII-XVIII в. – К., 1884. – Ч. I. – С. 40-41. – № 33.

Б. До гетьмана Івана Скоропадського

№ 325

1710, серпня 10. Чернігів – Лист Павла Полуботка з приводу можливого звільнення полонених братів Іохновичів, що утримуються в Чернігові

Ясне велмо*ж*ный м*ило*сцѣв*ий* пане ге*т*мане, мнѣ велце м*ило*стивый добродѣю.

Дня вчорайшого поданъ мнѣ листъ сіятелнѣйшого его мило*сти* фе*л*тъма*р*шала Бориса Петровича Шереметева[221], з листомъ его м*ило*сти па*н*а Халецкого, обозного Великого Кня*з*тва Литов*с*кого, чере*з* татарина Адама Іохновича, товариша Корогви ксіонженця его мило*сти* Радзѣвила Татарско*й*, в которо*м*ъ его сіятелство до мене пише*т*, абымъ Іохновичовъ дво*х* его братовъ, ту*т* в Че*р*нѣговѣ в неволѣ зостаючихъ, за свои*м* пашпо*р*томъ о*т*пустилъ свобо*д*но в и*х* домы.

Якіи то Іохновичи, где служили, и на яко*м* мѣсцу взя*т*и зостали лю*д*ми великоросси*й*скими, и где пере*д* тымъ сидѣли у вязенню, и яки*м* способо*м* достались в Че*р*нѣго*в* до вязення жъ, на особливой ка*р*тѣ роспро*с* и*х* посилаючи до велмо*ж*ности вашой, прошу поко*р*не па*н*ского собѣ наста*в*ленія, если онихъ по томъ сіятелнѣ*й*шого его милости фе*л*тъма*р*шала листу о*т*пустити з вязення, чили до да*л*шого часу ту*т* уде*р*жати, на що ожидаючи панско*й* ве*л*мо*ж*ности вашой указу, его *ж* мя реймента*р*ско*й* наза*в*ше полецаю м*ило*стивой ласце.

З Чернѣгова, августа 10 д[ня]. Року 1710.

Ве*л*мо*ж*ности вашо*й* мило*сти*во*го* добродѣя моего всего добра зычливы*й* слуга, его царского пре*с*вѣтло*го* ве*л*ич*е*ства Во*й*ска Запорозко*го* по*л*ковникъ чернѣговски*й* Павелъ Полуботокъ

На арк. 2 зв. зазначено: Пресвѣтлѣйшого и де*р*жавнѣйшого велико*го* го*суда*ря ца*р*я и великого князя Петра Алексѣевича вся Великія и Малия и Бѣлия Россіи самодержца его ца*р*ско*го* пре*с*вѣтлого ве*л*ич*е*ства Войскъ Запоро*ж*ских*ъ* обои*х* сторонъ Днѣпра гетману ясне велмо*ж*ному его м*ило*сти пану Іоанну Скоропа*д*скому, мнѣ велце м*ило*стивому добродѣеви, пода*т*и.

З Чернѣгова, августа 10. Року 1710.

ІР НБУВ. – Ф. І. Спр. 52820. – Арк. 52, 54. Оригінал з печаткою полковника.

№ 326

1720, травень-червень. Глухів – Лист Павла Полуботка з приводу його прав на куплений млин, розташований на Самотузькій греблі, та наклепів на нього з боку колишнього власника, мельника Якима Бідного

Ясне велможный милосцѣвий пане гетмане, мнѣ велце милостивый добродѣю.

Хотя по многокротномъ моемъ словесномъ доношеню небезизвѣстне велможность ваша о моей невынъной турбаціи, от Якима Бедного, бившого мелныка моего, мнѣ дѣючойся, который мнѣ з доброй своей волѣ млынъ свой з грунтикомъ и осѣдлостю, при млинѣ будучою, продал, однакъ жебы пространѣе велможности вашой вѣдомо було, на якомъ мѣсцу и в чіихъ кгрунтах тая Самотужская гребля знайдуется, где и его млын был, и хто перед владѣніем отца моего в войскових приходах помолъ з оного отбѣрал, и якъ отцевѣ моему достался, з селомъ Савынками и Самотужками, и яким я способомъ оный у его, Якима Бедного, купилъ, тутъже о всемъ томъ писменно обявляю.

Самотужная гребля на рецѣ Убедѣ, близ села моего Савынок, стоячая, а в грунтах моихъ Савынскых зостаючая, мѣла в себе з давных лѣтъ двох мелныков, одного Василя Коляду, другого Василя Бедного, отца Якимового, з якой греблѣ от обоихъ мелныковъ по Многогрѣшного гетманствѣ покойный Іванъ Самуйловычъ, гетманъ, двѣ части войскового приходу на себе брал, а оны, мелныки, на третей своей части зоставалы, и якъ тими войсковими частками з селом Савынками и Самотужками тот же гетманъ владѣлъ, такъ тое все и небожчиковѣ отцевѣ моему надалъ, и унѣверсаломъ своимъ утвердыл, по которому унѣверсалу дана отцевѣ моему того ж часу и монаршая блаженія и вѣчне достойніа памяти царя Феодора Алексѣевыча[222] на все тое грамота, якую я в себе и тепер мѣю, а по той монаршой грамотѣ и повторную нынѣ щасливе нами владѣющого монархи, его царского священнѣйшого величества, грамоту я получил же на тоежъ все. А якъ стала зперва во владѣніи отца моего тая гребля Самотужская, скупил онъ, отецъ мой, половину тоей греблѣ у Василя Коляды, козака Сотнѣ Волинской, и так мелницкая и войсковая часть стала за моимъ отцемъ, и тепер за мною есть, а Васил Бедный, отецъ сего турбатора моего, Якима Бедного, мелницкой части третей до своей смерти держался, и помолу двѣ части отцевѣ моему и мнѣ давалъ, якая часть третая мелницкая, когда Якиму з братами его по смерти отческой досталася во владѣніе, онъ, тіе братніе частки в млинѣ и в кгрунтѣ скупивши, тоею третою частю сам владѣл такимже образом, якъ и отецъ его, отдаючи помолу двѣ частки мнѣ войсковыхъ, а потомъ, за недоглядом своимъ опустивши и спустошивши тот млын, пріехалъ самъ доброволне до мене в Чернѣговъ в року 1712, и обявил, же тот млын свой з грунтомъ и осѣдлостю мѣетъ на продажи, которого я если бым у

него не купил, то якъ мнѣ говорил, намѣренъ был продати чер[н]цамъ рихловским, где и фундушовіи писма уже был запровадилъ. А такъ я, опасенъ будучи сусѣдства з чер[н]цами рихловскими у сполной моей греблѣ, и у моихъ грунтахъ, почалем з нимъ на тое все торгъ чинити, и сторговался онъ зо мною на полшостаста золотых копѣйчаной монети, который по том торзѣ з моимъ посланным пошол на ратушъ Чернѣговскую, и перед всѣмъ урядом доброволне признал, якъ есть обичай, тую свою продажу, що все и записано до книгъ мѣскых чернѣговскых, и взял тамже на ратушу от моего посланного талярей сто грошей, а на сто копъ осталныхъ грошей просыл у мене листу, щобым до маетности моей Савынокъ к дозорци моему тамошнему дал, и жебы ему, Якиму, там тіе сто копъ отданы были, и фундушовіе листи тамже мѣлъ, з монастира вышукавши, принести. Аже не всѣ сполне на ратушу Чернѣговском гроши одобрал, то с такой сталося причини, что обявлялся онъ, Бедный, жебы на дорозѣ хто в него оных не вытрусил, и щобы всѣ в том разѣ гроши не пропали, бо в тот часъ переходил полкъ Рожневъ черезъ Чернѣговский Полкъ, и многіе людям на шляхах чинылися грабителства, якой лист по его прошенію любо я ему дал, однакъ онъ, повернувшися у свой домъ, а нѣ листа того моего дозорцѣ моему савынскому не отдал, а нѣ фундушовых листовъ не принеслъ, и дался чути в килкохъ тижняхъ перед многими людми, же онъ не за млынъ в мене сто талярей взял на ратушу Чернѣговском, лечъ якобы за нѣякійсь свои от дозорци моего савинского ему починенніе шкоды. Прето посылалем до его того ж дозорцу моего савинского, и жебы онъ остатокъ грошей от его принял, и фундушовіе листы подлугъ своего слова отдал, але онъ не дался и бачити моему посланному дозорцѣ. А такъ выдячи я его непостоянство и превротность повторе, нескоро, потом посылалемъ по него другого своего слугу, з таковым предложенемъ, жебы онъ, оставывши свою хитлянось, всеконечне зехал на малое время до мене в Чернѣговъ, а если бы самъ доброволне не поехалъ, то велѣлем хочай и насилно для того его туда прислати, чтобъ мнѣ обявыл, чого рады остатка грошей не прийму етъ, и если мѣетъ якіи от дозорци моего савинского обиды, жебы з ним тамъже перед урядомъ Чернѣговским росправылся, а мене бы болшъ не зводыл, но онъ, от того козака, який з нимъ был посланъ в Чернѣговъ, з дороги утіокъ и не вид-лъся зо мною. А потом, поехавши в Санктъпѣтербурхъ, на дѣло мелницкое, занеслъ на мене чоломбитную сіателнѣйшому барону его милости господину Петру Павловичу Шафѣрову, якую вручено его милости господину Федору Івановичу Протасіеву под часъ бытности велможности вашей в Санктъпѣтербурху, по якой чоломбытной в прошлом году, 1719, чиненъ был перед его милостю розыскъ тутже в Глуховѣ, и що от дозорци моего савынского Якиму Бедному по доводах слушных належало, то я, якъ тое велѣлем, возвратит, такъ и еще зверхъ тыхъ осталных ста копъ, ему от мене належных, обѣщал десять рублей дати и коня возовика, чимъ всѣмъ онъ, Якимъ Бедный, удовольствован будучи, помирился был зо мною прилюдне, в Глуховѣ на моей кватирѣ, а на другий день, откинувшися того примирія, рано уйшолъ изъ Глухова, и когда в нынѣшномъ 1720 мъ году по Рождествѣ Христовомъ сіателнѣйшого барона ишли возы з Понорницѣ[223] в Санктъпѣтербурхъ, при тыхъ и онъ, Яким, туда ж пошолъ, и отолъ тепер повернувшися, за принесенемъ от его сіятелства гос-

*подин*а барона листа до велможно*сти* в*а*шой, неслушную и неправдивую свою до мене стел*ет* претен*с*ію, бу*д*то я его мелныцю з кгрунто*м*ъ и селит*б*ою насилно взял, и во все*м* ограбилъ, в чо*м* явная его естъ неправда, ибо я о*т* его мелныцу з грун*т*о*м* таки*м* то*р*гомъ набыл и купилъ, якъ выжей выразилося, и на тую мою куплю з ратуша Чернѣговско*го*, якъ е*сть* обичай, по его волной продажи млына з грунто*м* купчую урядовую мѣю, якую уже обявлялем велможно*сти* в*а*шой, на которого о моемъ невынномъ такомъ затурбованю жалобу мою до велможно*сти* в*а*шой заносячи, прошу правосудія п*а*нско*го*, и жебы онъ, яко безсовѣстны*й*, не наносилъ жадныхъ трудностей, поневажъ дня вчорайшого и са*м* призна*л*ся пере*д* всѣмъ урядо*м* тутейши*м*ъ Глуховски*м*, же мнѣ тое все продалъ.

Велможно*сти* в*а*шой велце мнѣ мило*сти*во*го* добродѣя всего добра зычливы*й* слуга, его ц*а*рского пре*с*вѣтло*го* ве*л*ичества Войска Запороз[кого] полковникъ чернѣговски*й* Павелъ Полуботокъ[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 52823. – Арк. 39-40. Копія.

В. Листи Павла Полуботка до фельдмаршала Олександра Меншикова

№ 327

1720, березня 23. Чернігів – Лист Павла Полуботка щодо непричетності до збереження вина, яке належало померлому генералу Яковлєву та з приводу постачання Меншикову риби

Свѣтлѣйшій и Высокопочтеннѣйшій Римского и Россійского Государствъ, Ижорскій княже, генералъ фельдмаршалъ, господине, господине премилостивѣйшій мнѣ патронѣ, и всенадежнѣйшій благодѣтелю.

Листъ Вашего княжого свѣтлѣйшества я получилъ, въ которомъ рачѣшъ ваше свѣтлейшество ко мнѣ писать, дабымъ вино венгерское, у мене будучое, покойнаго господина генерала маера Яковлева, присилалъ къ вашему свѣтлѣйшеству, и я на то отвѣтно доношу, что у мене ниякого вина покойній господинъ генералъ маеоръ Яковлевъ не оставлялъ, понеже я в то время, когда онъ былъ

---

[a] Лист Полуботка до Скоропадського не має дати, проте є лист Скоропадського до Шафірова у даній справі, датований червнем 1720 р. (ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 52824), з якого також відомо, що Шафіров відправив лист до гетьмана щодо розгляду скарги мельника 4 березня 1720 р., в листі Скоропадського згадується про вже проведений розгляд справи та досягнуте порозуміння, в листі ж Полуботка подається перебіг справи в Глухові, але видно що справа Полуботка з мельником не була закінченною, тому орієнтовно наведений лист датується травнем-червнем 1720 р.

въ 1718 году в Чернѣгови, и самъ не былъ в дому, но обрѣталъся при ясневелможномъ его милости пану гетману въ СанкъПетербурху. Токмо въ прибытіи своемъ з СанктъПетербурха слышалъ въ Чернѣгови, что такое вино поставлено за вѣдомомъ преосвященнаго его милости отца архіепископа чернѣговскаго в монастиру Троецкомъ здѣшномъ Чернѣговскомъ[224], о которомъ, жебы было выдано, развѣ изволишь ваше свѣтлѣйшество отписать къ преосвященному архіерею, или къ его милости отцу архимандритѣ Троецкому. Рибою любо радъ былъ, якъ найлѣпшою, вашему свѣтлѣйшеству прислужитися[a], но и тутъ оной весма достатнѣйшаго времены нужно, однакъ що на сей часъ въ дому моемъ пригодилося рибы, тую к вашему свѣтлѣйшеству посилаючи, прошу покорне милостиво приняти, и мене в своей патронской милостивой содержаты ласцѣ, которой естемъ всегдашній искатель.

З Чернѣгова, марта 23. Року 1720.

Свѣтлѣйшества Вашего, всѣнадежнѣйшаго благодителя моего, всего добра зічливій и найнизшій слуга.

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозского полковникъ чернѣговскій Павелъ Полуботокъ.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54966. – Арк. 1-1 зв. Копія.

№ 328

1720, березня 31. Чернігів – Лист Павла Полуботка щодо наданої допомоги в справах, які Меншиков доручив своєму посланцю, з повідомленням про відправлені в дарунок Меншикову 4 бочки пива, 2 бочки меду та свіжу рибу

Свѣтлѣйшій и Высокопочтеннѣйшій [Римского и Россійского Государствъ, Ижорскій княже, генералъ фельдмаршалъ], господине, господине премилостивѣйшій мнѣ пат[ронѣ, и всенадежнѣйшій благодѣтелю].

За прибытіемъ въ Чернѣговъ посланного въ интересахъ свѣтлѣйшества вашего, о чемъ заходило отъ его до мене требованіе, в томъ всемъ по волѣ Вашего Свѣтлѣйшества учинилемъ вспоможене. А якъ чрезъ оного словесно, такъ и чрезъ сей мой листъ найнизшій вашему свѣтлѣйшеству вдаючи уклонъ, доношу вѣдати, что посылаю до двору свѣтлѣйшества вашего пива добраго бочокъ 4, меду бочокъ 2 и рибы свѣжой, якую отъ мене посылку рачь Ваше княжое свѣтлѣйшество ласкове приняти, и мене въ своей милостивой патронской навсегда содержать ласцѣ, которой естемъ уставичный искатель.

З Чернѣгова, марта 31. Року 1720.

---

[a] В копіі написано “присужитися”.

Свѣтлѣйшества Вашего, моего всѣнадежнѣйшаго благодѣтеля, всего добра зычливый и найнизшій слуга.

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозского полковникъ чернѣговскій Павелъ Полуботокъ.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54966. – Арк. 2. Копія.

№ 329

1720, квітня 20. Чернігів – Лист Павла Полуботка з поздоровленням Меншикова і його сім'ї зі святом Воскресіння Христового

Свѣтлѣйшій и Высокопочтеннѣйшій Римского и Россійского Государствъ, Ижорскій княже, генералъ фельдмаршалъ, господине, господине премилостивѣйшій мнѣ патронѣ, и всенадежнѣйшій благодѣтелю.

Дочеканіемъ нынѣшнего Воскресенія Христова праздника намъ лицезрительно удостояся вашего княжого свѣтлѣйшества вѣншовати, теперь листовне вѣншую и зычу, дабы ваше свѣтлѣйшество тотъ Воскресенія Христова Праздникъ при здоровю добромъ и благополучномъ поведенію радостно зо[а] всѣмъ своимъ превысочайшимъ домомъ торжествовалъ, и впредъ многолѣтно такихъже доусевскихъ[б] дожидаючи праздествъ, веселымъ оніе всегда обходилъ празднованіемъ. Усугубляю въ томъ мое Вашему княжому Свѣтлѣйшеству усердное желаніе, его жъ мя патронской всегдашней полецаю милостивой ласцѣ.

З Чернѣгова, апрѣля 20. Року 1720.

Свѣтлѣйшества Вашего, моего всѣнадежнѣйшаго благодѣтеля, всего добра зычливый и найнизшій слуга.

Его царского пресвѣтлаго величества Войска Запорозского полковникъ чернѣговскій Павелъ Полуботокъ.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54966. – Арк. зв. Копія.

[а] В копії написано "за".

[б] Так у тексті.

№ 330

1720, травня 5. Гадяч – Лист Павла Полуботка щодо необхідності подальшої участі козаків полку разом з офіцерами і солдатами київського гарнізону в спільних заставах, запроваджених у 1714 році київським губернатором Голіциним для недопущення ввезення заборонених товарів

Свѣтлѣйшій и Высокопочтеннѣйшій Римского и Россійскаго Государствъ, Ижерскій княжю, генералъ фельдмаршалъ, господине, господине премилостивѣйшій мнѣ патронѣ, и всенадежнѣйшій благодѣтелю.

Хотя я получилъ вашего княжого свѣтлейшества такое объявленіе, что форпости, при Днѣпрѣ учрежденіе, имѣютъ быть в сыхъ дняхъ указомъ вашего свѣтлѣйшества отставлени, и дабы и я козаковъ полку своего, на тихъже форпостахъ стоящихъ, роспустилъ по домахъ, однакъ понеже кромѣ тыхъ, на форпостѣ обрѣтаючихся, полчанъ моихъ, еще немалое число оныхъ во многихъ въ полку моемъ мѣстахъ стоитъ на заставахъ для непропуску заповѣдныхъ товаровъ при офѣцерахъ и солдатахъ гарнизона кіевского, якіе указомъ бывшаго губернатора кіевского сіятельнѣйшаго князя его милости господина Дмитрія Михайловича Голицына[225] въ [1]714 году поставлены, того рады покорне прошу вашего свѣтлѣйшества учиныть мнѣ свой милостивый указъ, если и тыхъ козаковъ такожъ роспустить, и впредь на тіе заставы для непропуску заповѣдныхъ товаровъ козаковъ полку моего в помочъ к солдатамъ давать, чили сами солдати оніе заставы будутъ отправлять. Понеже и нинѣ козакамъ полку моего опредѣляется служба на дѣло крѣпости Кіевопечерской и Замку Чернѣговского.

Въ Гадячу, мая 5. 1720.

Вашего свѣтлѣйшества, моего всенадежнѣйшаго благодѣтеля, всего добра зічливій нижайшій слуга.

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозского полковникъ чернѣговскій Павелъ Полуботокъ.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54966. – Арк. 4-4 зв. Копія.

№ 331

Друга половина 1720 року. – Лист Павла Полуботка щодо труднощів в розташуванні Мекленбургського корпусу на Чернігівщині, де також розташовано й Київський драгунський полк, з проханням вивести мекленбургців з території його полку

Въ переѣздѣ чрезъ Десну Вашего Княжого Свѣтлѣйшества, доносылъ я Вашему Свѣтлѣйшеству, что полчане мои немалую въ консистентахъ имѣютъ трудность, ибо въ полку моемъ обрѣтается на квартиры не токмо полкъ драгунскій кіевский, но и немѣцкая мекленбургская кавалерія и инфантерія, а всѣ тіе консистенты такъ на людехъ тѣсно стоятъ, что не токмо з посполитыхъ жителей, но и съ козаковъ нѣтъ жадного от сустентаціи свободнаго, якихъ сустентуютъ з немалою своею утяжливостю, и просилъ я въ то время Вашего Свѣтлѣйшества милости о облегченіи, дабы мекленбурци були з полку моего выведены куда в иное мѣсто, рады того, чтобъ при ...[а] казакамъ свобода отъ сустентаціи учинилася, понеже онимъ всѣмъ велѣно указомъ царского величества до походу и ... якой трудно всякому имѣти, когда во всякого консистенты порціи и ... претендуютъ, о чомъ вашему свѣтлѣйшеству покорне доношу и молю всенижайше о милостивомъ полчанъ моихъ отъ мекленбурцовъ облегченіи, ибо оны на время ... чтобы з дороги собѣ и конемъ отъ по[ходу] ...

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54966. – Арк. 3. Копія.

№ 332

1721, не раніше 5 квітня – не пізніше 15 квітня. Між Валдаєм і Новгородом – Лист Павла Полуботка щодо шляхів, якими йдуть козаки на канальні роботи до Ладоги, зі звісткою про смерть генерального хорунжого Сулими

Доношу Вашему Свѣтлѣйшеству, же команда моя за волею ясневельможного его милости пана гетмана на три тракта въ сей походъ роздѣлена зостала, ибо я зъ частю войска ишолъ среднимъ трактомъ з Сѣвска на Калугу, на Можайскъ[226], на Волокъ Ламскій[б 227], и на Торжокъ[228] до Вишнего Волочка[229], и сюды къ Новагороду. Пану полковникови лубенскому предложено ити правою стороною на Курскъ[230], на Тулу[231], и на Москву, по Тифинской[в] дорозѣ. А панъ

[а] Крапками позначено пробіли в тексті копії.

[б] В копії написано "Ланскій".

[в] Імовірно мало бути написано "Тихвинской".

Сулима[232], хоружій енералный пробираłся лѣвою стороною, отъ Трубчевска[233] на Мещавскъ[234], на Вязму[235], и на Ржевъ Володимеровъ[236], якій, будучи въ дорозѣ, тяжкою на здоровю обнятый болезнію, и, не доходя Вишнего Волочка, апрѣля 5[а], съ судбами Божіими, окончилъ свое житіе, и отправленъ зосталъ въ Малую Россію, которій остатній свой Вашему Свѣтлѣйшеству отдаетъ уклонъ, а коменда его вслѣдъ мене идетъ.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54966. – Арк. 7. Копія.

№ 333

1721, квітня 16. Новгород – Лист Павла Полуботка з поздоровленням Меншикова і його сім'ї зі святом Воскресіння Христового

Свѣтлѣйшій и Высокопочтеннѣйшій Римского и Россійского Государствъ, Ижерскій князю и генералъ фельдмаршалъ, господине, господине премилостивѣйшій мнѣ патронѣ, и всенадежнѣйшій благодѣтелю.

Премногихъ Вашего свѣтлѣйшества добродѣйствъ, премного як у собѣ всегда дознаючи, не что инное въ награжденіе онихъ приношу, толко самого себѣ до ногъ Вашего Свѣтлѣйшества скланяя. А покамѣсть удостоюсь лицезрительно должнимъ моимъ Вашего Свѣтлѣйшества высокую особу увеншовати[6] уклономъ. Теперъ тотъ найнижшій листовне отдаючи, дочеканемъ и надъпровожденіемъ Торжественнаго Праздника Воскресенія Христова Ваше Свѣтлѣйшество вѣншую и всеусердно зычу, дабы Воскресшій Христосъ Господь востаніемъ своимъ радости всѣхъ исполнив[ш]ый, исполнилъ благодатное сердцѣ Вашего Свѣтлѣйшества всякихъ желаемыхъ радостей, и подалъ Вашему Свѣтлѣйшеству, якъ въ найдолжніе лѣта доживаючи, такижъ своихъ Божескихъ Празденствъ, торжествовать оніе всегда весело и благополучно зо всѣмъ его ВысокоПоважнымъ Домомъ, при томъ доношу, же командированъ я на службу царского пресвѣтлого величества з указнымъ числомъ козаковъ къ дѣлу Канальному въ Ладогу, и сего числа прибулемъ тутъ къ Новагороду, а отсель слѣдовать буду до назначенного мѣста. Молю Вашего Свѣтлѣйшества всенижайше въ непремѣннной своей Патронской содержать мене милости, якой всегдашный естемъ искатель

З Новагорода, апрѣля 16. 1721 року.

Свѣтлѣйшества Вашего, моего всенадежнѣйшаго [благодѣтеля], всего добра зычливый[в] найнизшій слуга.

[а] Якщо судити за листом Полуботка до переяславського полкового сотника Добронізького, то Сулима помер не пізніше 2 квітня.

[6] В копії написано "увенеровати".

[в] В копії написано "зысливый".

Его царскаго пресвѣтлого величества Войска Запорозскаго полковникъ черниговскій Павелъ Полуботокъ.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54966. – Арк. 5-5 зв. Копія.

№ 334

1721, травня 11. Нова Ладога – Лист Павла Полуботка з повідомленням про прибуття козаків його команди на канальні роботи до Ладоги та організацію початку робіт козаків на каналі

Свѣтлѣйшій и Высокопочтеннѣйшій Римского и Россійского Государствъ, Ижерскій князю, генералъ фельдмаршалъ, господине, господине премилостивѣйшій мнѣ патронѣ, и всенадежнѣйшій благодѣтелю.

За прибытьемъ въ Новую Ладогу[237] намѣренъ былемъ при его превосходительству господину генералу маіору, графу Кантакузину, въ С[анктъ]Петербургъ едучомъ, и я поѣхати, и моимъ персоналне превысочайшую Вашего Свѣтлѣйшества особу увенеровати[a] уклономъ, но понеже полки коменды моей теперъ еще къ дѣлу канала вступаютъ, того рады удержалемъся тутъ для належитого оныхъ роспоряженя, исполняючи еднакъ мою должнос[т]ь. Листовный Вашему Свѣтлѣйшеству черезъ сего моего посланного найнизшый отдаю уклонъ, и мене его жъ навсегда патронской милостивой полецаючи ласцѣ, пребываю.

З Новой Ладоги, мая 11, 1721 року.

Свѣтлѣйшества Вашего, моего Всенадежнѣйшаго благодѣтеля, всего доброзычливый и найнизший слуга.

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозскаго полковникъ чернѣговскій Павелъ Полуботокъ

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54966. – Арк. 7 зв. Копія.

---

[a] Імовірно мало бути написано “увеншовати”.

№ 335

1721, червня 28. Обоз біля каналу – Лист Павла Полуботка з поясненням Меншикову причин відмови надати полковнику Скорнякову-Писарєву триста козаків Стародубського полку для робіт у Катерингофі

Свѣтлѣйшій и Высокопочтеннѣйшій Римского и Россійского Государствъ, Ижерскій княже, генералъ фельдмаршалъ, господине, господине премилостивѣйшій мнѣ патронѣ, и всенадежнѣйшій благодѣтелю.

Не надѣялся я, жебы Ваше Свѣтлѣйшество изволилъ взяты себѣ за уразу тое, что я, держачися премощнѣйшаго монаршого царского священнѣйшаго величества указу, которимъ отправленъ мене з десятью тисячей козаковъ на дѣло канала Ладожскаго, не послалъ по предложенію господина полковника Скорнякова-Писарева Стародубскаго полку 300 человѣкъ въ Катерингофъ на роботу, зъ тихъ причинъ, якія я до его листовне выразилъ, особливе и для того же не мѣлемъ о отправѣ тихъ козаковъ жадного къ себѣ отъ Вашего Свѣтлѣйшества письменного ордеру. А понеже Ваше Свѣтлѣйшество изволилъ теперъ ко мнѣ писать, что ордеръ ко мнѣ о томъ посланъ, токмо я, якобы за своимъ преслушаніемъ указного числа козаковъ въ Катеринъ Гофъ не отправилъ, того рады на сіе покорне отвѣтствую, же я жадного по сее время отъ Вашего Свѣтлѣйшества ордеру (:кромѣ единого сего, которій въ Ранинбомѣ[238] 12 числа іюня писанъ, а ко мнѣ нынѣшняго числа 23, настоящого м*есяц*а, принесенъ:) не получилъ, и в себѣ онаго не имѣлъ и не имѣю. А доношу, что исполняючи со всякою моею поволностью присланій тотжѣ ко мнѣ Вашего Свѣтлѣйшества указъ, того же часу, за полученіемъ оного, выправилемъ 300 человѣкъ полку Стародубовскаго при сотникови новомѣскомъ стародубовскомъ въ Катерингофъ на работу, а что онихъ безъ ордеру Вашего Свѣлѣйшества не отправлялъ, въ томъ если есть моя якая вина, прошу покорне милостиваго Вашего Свѣтлѣйшества патронскаго выбаченя. Чтоже Ваше Свѣтлѣйшество изволишъ предлагать въ своемъ ордерѣ, же велено на мнѣ доправыть штрафу тисячу рублевъ, яко бы за тое преслушаніе, и я, яко никогда не бывалемъ преслушникомъ Вашего Свѣтлѣйшества указовъ, такъ и нынѣ въ томъ не обрѣтаюсь, и прошу милостиваго респекту, ижъ бымъ былъ, яко ни въ чомъ невиннымъ, отъ того штрафу свободенъ.

При томъ мене давной Вашего Свѣтлѣйшества патронской полецаю милости, Свѣтлѣйшества Вашего, моего всенадежнѣйшого благодѣтеля, всего доброзычливый и наинизший слуга.

Его царскаго пресвѣтлаго величества Войска Запорозского полковникъ чернѣговскій Павелъ Полуботокъ.

З обозу отъ канала. Іюня 28. 1721 року.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54966. – Арк. 9 зв – 10. Копія.

№ 336

1721, липня 14. Біля каналу, з під села Дубни – Лист Павла Полуботка щодо великої смертності і захворювань козаків його команди

Свѣтлѣйшій и Высокопочтеннѣйшій Римского и Россійского Государствъ, Ижерскій княже, генералъ фельдмаршалъ, господине, господине премилостивѣйшій мнѣ патронѣ, и всенадежнѣйшій благодѣтелю.

Не турбовалемъ до сихъ часъ моимъ доношеніемъ Высокоповажной Вашего Свѣтлѣйшества особы, о состояніи моей коменды, надѣючися, же о повоженію оной, небезъизвѣстинъ Ваше Свѣтлѣйшество зостаешъ з доношенія его превосходительства господина генерала маіора, графа Кантакузина, до котораго о всемъ зчаста описевалимся, з обявленіемъ, а колко поумирало, и для того несмелемъ доносить Вашему Свѣтлѣйшеству, же пребывалемъ въ надеждѣ чаянія милости Божой, а зли тіе[a], приключившиеся козакамъ, болѣзны прекратятся, а понеже оніе не токмо не прекращаются, но ежеденъ умножаются, которимы многіе одержиміе будучи, безъ ослабы поумирали и умираютъ, теды, исчисливши всѣхъ больныхъ и умершихъ, сколько оныхъ въ моемъ полку на сей часъ явилося, по долгу моемъ посылаю вѣденіе до Вашего Свѣтлѣйшества и мене его жъ всегдашней патронской премилостивой полецаю ласцѣ.

Свѣтлѣйшества Вашего, моего всенадежнѣйшаго благодѣтеля, всего добра зычливый и найнижший слуга.

Его царскаго пресвѣтлаго величества Войска Запорозскаго полковникъ чернѣговскій Павелъ Полуботокъ.

Отъ канала, з подъ села Дубны, іюля 14 *д*[ня]. Року 1721.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54966. – Арк. 10 зв. Копія.

№ 337

1721, липня 21. Біля каналу, з під села Дубни – Повторний лист Павла Полуботка щодо подальшого збільшення смертності і захворювань козаків його команди, із запитом до Меншикова як запобігти збільшенню захворювань

Свѣтлѣйшій и Высокопочтеннѣйшій Римского и Россійского Государствъ, Ижерскій княже, генералъ фельдмаршалъ, господине, господине премилостивѣйшій мнѣ патронѣ, и всенадежнѣйшій благодѣтелю.

Настоящаго м*есяца* 14 числа писалъ я до Вашего Княжого Свѣтлѣйшества чрезъ посланныхъ моихъ въ С[анктъ]Петербургъ, донося дѣючуюся казакамъ

[a] У копії написано“залитіе”.

коменды моей видимую нужду въ томъ, что умножилися между ими во всѣхъ полкахъ тяжкіе болѣзни, отъ которыхъ многіе поумирали и умираютъ, и сколько въ которомъ полку явилось въ ту пору казаковъ больныхъ, а колько умершихъ, о томъ послалъ я въ листѣ своемъ къ Вашему Свѣтлѣйшеству вѣденіе. А нынѣ, понеже репортуютъ мене поновительно зо всѣхъ полковъ, что немалое число, якъ больныхъ козаковъ, такъ [и] умершихъ, прибуло, и по всякъ день прибуваетъ, того рады учинивши з тыхъ полковыхъ репортовъ наново подлинное вѣденіе, коликое число теперъ въ якомъ полку всѣхъ больныхъ, и сколко умершихъ, сказалося, посылаю по долгу моемъ къ Вашему Свѣтлѣйшеству, и прошу всепокорнѣйше патронскаго собѣ наставленія, що имѣю въ такой необходимой нуждѣ людской чинити, если и впередъ (:не дай Боже:) тіежъ болѣзни разширятися будутъ. А о болѣзняхъ, которими обложены суть козаки, любо надѣюся, доносылъ Вашему Свѣтлѣйшеству превосходительный его милость господинъ генералъ маеръ графъ Кантакузенъ, до котораго я въ бытность его превосходительства въ С[анктъ]Петербургѣ о всемъ писалъ, однакъ и я въ семъ листѣ обявляю, что рожніе рожно болѣютъ, ибо у иныхъ головы, руки, ноги и животы пухнутъ, и въ ротахъ теряется, а въ другихъ хотя въ рукахъ и ногахъ опухлѣ нѣтъ, однакъ кост[и] ломитъ, жилы корчитъ, и на всѣхъ составахъ разслабѣваютъ, на сіе мое доношеніе милостиваго Вашего Княжого Свѣтлѣйшества просячи отвѣту, его жъ мя патронской премилостивѣйшой полецаю навсегда ласцѣ.

Свѣтлѣйшества Вашого Премилостивѣйшаго, моего добродѣя, всего добра зычливый низший слуга.

Его царскаго пресвѣтлаго Величества Войска Запорозскаго полковникъ черниговскій Павелъ Полуботокъ.

Отъ канала, з подъ Дубни, іюля 21. 1721 року.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54966. – Арк. 11. Копія.

№ 338

Перша половина березня 1722 року[a]. – Лист Павла Полуботка стосовно призначеного походу десятитисячного корпусу козаків під Царицин

Свѣтлѣйшій и Высокопочтеннѣйшій Римского и Россійского Государствъ, Ижерскій княже и герцогъ, генералъ фелтмаршалъ, намъ велце милостивій патронѣ, и единонадежнѣйшій добродѣю.

По высокоповелительному его императорскаго священнѣйшаго величества указу, слѣдуючи з десятма тисячами козаковъ подъ Царицинъ, ежели будетъ кто надъ корпусомъ главнимъ коммендѣромъ, то просимъ свѣтлѣйшества вашего, яко наиглавнѣйшого генерала фельдмаршала, тому комендеру указомъ

[a] Лист не датовано, 1722 рік встановлюється за часом підготовки походу Петра І на Кавказ, а зміст засвідчує, що документ написано в першій половині березня.

предложить, дабы нашой команди козаковъ, то по тисячи, то по двѣ, то по колько сотъ, по разныхъ дивѣзіяхъ не хотѣлъ розривати, ни тежъ на свои приватніи дѣла употребляти, чрезъ чтобы во мѣсто прислуги последнѣй нашой не утратилисмо чести, и въ войску убели, но по давнимъ артикуламъ козацкимъ поступати бы намъ.

Въ ономъ же указѣ вели Свѣтлѣйшество Ваше запретиты тому коммендѣру, дабы з подъ козаковъ коней не брано.

Виходити тежъ въ тотъ путь, якого власне часу мѣмъ, просимъ указу, ибо хотя въ листѣ ясневелможного его милости пана гетмана, до мене писанномъ, предложено дабы настоящого мѣсяца марта 15 числа рушатися, однакъ же превысочайшимъ своимъ разсужденіемъ благоволи Свѣтлѣйшество Ваше уважити, же если того числа въ походъ пойдемъ, то за недостаткомъ фуражу въ томъ маршу и за небытіемъ еще трави, козаки коней лишатся, и того ради нѣ пѣши, нѣ тежъ конно, услуга наша императорскому величеству будетъ. Въ якой прето походъ дабысмо могли виходити по травѣ просимъ Свѣтлости Вашой помилованія.

Я знову зъ коммандою своею, или въ комманди кого инного зоставати буду, или тежъ подъ моею, яко то Донцѣ и Колмики быти мѣютъ, прошу Свѣтлѣйшества Вашего въ томъ указу.

По двохъ мѣсяцахъ откуду на козаковъ провіантъ получати мѣмъ, просилемъ въ первомъ своемъ доношеню у Свѣтлѣйшества Вашего имянного указу, о которомъ и теперь Вашей Свѣтлости бьемъ чоломъ и для лутчаго порядку въ отбираню и роздачи того провіанту, дабы отъ корпуса регулярнаго знай давался при нашемъ войску еденъ провіантмейстеръ, покорне упрошаемъ.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54966. – Арк. 6-6 зв. Копія.

№ 339

Березень-квітень 1722 року.[a] – Лист Павла Полуботка щодо уточнення маршруту військ, яким призначено за царським указом йти під Царицин

Свѣтлѣйшій и Высокопочтеннѣйшій, Ижерскій княже и герцокъ, генералъ фельдмаршалъ, мнѣ велце милостивій патронѣ, и единонадежнѣйшій добродѣю.

Будучи тутъ у мене знатніе козаки Войска Донского, определенніе тожъ по указу его императорскаго величества въ тотъ походъ подъ Царицинъ, питали мене до якихъ власне мѣстъ слѣдовати нынѣшнего походу мѣмъ, отвѣтовалемъ, же далѣй отъ Царицина ступати именного и я не мѣю указу.

Но по розговору дальшомъ реченніе козаки донскіе сказали мнѣ такъ: ежели за Волгу[239] пойти велѣно, то на Царицынъ слѣдовати добре, а ежели на Теркъ,

---

[a] Лист не датовано, 1722 рік встановлюється за часом підготовки походу Петра І на Кавказ, березень-квітень визначається за змістом попереднього документу.

то не забиваючися уже подъ Царицинъ, лучше више Черкаского чрезъ Донъ[240] переправившися ступати, гдѣ латво и на кормъ будетъ, бо ежели з подъ Царицина понадъ Волгою до Терку маршировати придется, то вдвое дороги прибудетъ и нѣмъ отъ Царицина понадъ Волгою прійдемъ, то въ Терку уже знайдоватимемся[a], а до того слѣду[ю]чи такъ кружно, и чрезъ такови[й] степъ далекій, теди за оскудѣваніемъ корму кони виморятся весьма и пѣши козаки станутъ.

По которому прето ихъ доношеню, дабы какой у войску убели не было, освѣ[д]чаю свѣтлѣйшеству Вашему и въ томъ, якъ превысочайшой его императорского величества состоится указъ, тутъже и благоразумное свѣтлѣйшества Вашего разсужденіе будетъ, радѣтельной его полагаю волѣ, и на сіе прошу науки.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54966. – Арк. 3 зв-4. Копія.

№ 340

1722, листопада 26. Глухів – Лист Павла Полуботка з повідомленням про отриманий від Меншикова через полковника Іларіонова лист

Свѣтлѣйшій и Высокопочтеннѣйшій Римского и Россійского Государствъ, Ижерскій княже, генералъ фельдмаршалъ, господине, господине премилостивѣйшый мнѣ патронѣ, и всенадежнѣйшый добродѣю.

За особливѣйшую узнаю быти собѣ Вашего Княжого Свѣтлѣйшества милость, что высокоповажнымъ своимъ рачишъ Ваше Княжое Свѣтлѣйшество мене обослати черезъ господина полковника Иларіонова листомъ, который яко з предостойнѣйшимъ почитаніемъ при благодарствіи моемъ принялемъ, такъ по должности моей готовъ во всякихъ окказіяхъ Вашему Княжому Свѣтлѣйшеству служити и мою свѣдчити повольность, з которою назавше милостивѣйшей Вашего Княжого Свѣтлѣйшества мене вручаю ласцѣ и патронскому призрѣнію, якого естемъ всегдашній искатель.

Свѣтлѣйшества Вашего, моего всенадѣжнейшаго добродѣя, всего добра зычливый найнижшый слуга.

Его императорскаго пресвѣтлого Величества Войска Запорозскаго полковникъ черниговскій Павелъ Полуботокъ.

З Глухова, ноябрь 26 дня. Року 1722.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54966. – Арк. 11 зв. Копія.

---

[a] В копії написано “знатдоватиимемся”.

№ 341

1722, грудень. Глухів – Лист Павла Полуботка щодо готовності виконати прохання Меншикова, викладене в його листі, переданому через шталмейстера Богдана Родіонова

Свѣтлѣйшій и Высокопочтеннѣйшій священныхъ Римского и Россійскаго Государствъ, Ижерскій княже, генералъ фельдмаршалъ, господине, господине премилостивѣйшй мнѣ патронѣ, и всенадежнѣйшій добродѣю.

За прибытіемъ въ Глуховъ посланнаго Вашего Княжого Свѣтлѣйшества шталмейстера Богдана Радіонова, о чомъ чрезъ его заходило мене въ интересѣ Вашего Княжого Свѣтлѣйшества желаніе, въ томъ, елико мощно было, свѣдчилемъ мою ку особѣ Вашего Княжого Свѣтлѣйшества зычливую поволность, о чемъ и вручителю сего приказалемъ словесно Вашему Княжему Свѣтлѣйшеству донести, чрезъ котораго мой найнизшій Вашему Княжему Свѣтлѣйшеству листовный отдаючи уклонъ, прошу покорне мене содержать въ своей патронской непремѣнной милостивой ласцѣ, которой з всегдашными моѣми услугами и нынѣ полѣцаюся.

Свѣтлейшества Вашего, моего всенадежнѣйшаго добродѣя, всего добра зычливый найнизшій слуга.

Его императорскаго пресвѣтлаго величества Войска Запорозскаго полковникъ черниговскій Павелъ Полуботокъ.

З Глухова, декабря. 1722 году.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54966. – Арк. 12. Копія.

№ 342

Грамота видана Сенатом від імені царя Петра I Павлу Полуботку і генеральній старшині на управління Україною до обрання повночинного гетьмана

[Божиею поспешествующею милостию мы, Петр Первый, император и самодержец всероссийский, и прочая, и прочая, и прочая.

Нашего императорского величества подданному, черниговскому полковнику, Павлу Леонтиевичу Полуботку, и генеральной старшине, наше императорское милостивое слово:][a]

Понеже сего июля 11 дня, по доношенію вашему изъ Глухова июля 4 дня, извѣстно учинилось, что сего жъ июля 3 дня, вѣрный нашъ подданный, гетманъ Иванъ Ильичъ Скоропадскій, волею Божіею умре, того рады наше імператорское величество указали Малую Россію, до избрания другаго гетмана, по прошенію вашему, вѣдать и всей той Малой Россіи управленіе чиныть по правамъ малороссійского народа, вамъ, подданному нашему, полковнику и генералной старшинѣ обще, токмо во всѣх дѣлахъ и совѣтахъ, и в посылкахъ в Малую Россію универсалов, имѣть вамъ сношеніе и сообщеніе с опредѣленнымъ, для охраненія народа малороссійского, брегадиромъ нашимъ Веляминовымъ. И какъ вы сию нашу імператорского величества грамоту получите, и вамъ чиныть по вышеписанному нашему імператорского величества указу, а в котором числѣ сія наша імператорского величества грамота получена будетъ, о томъ к нашему імператорскому величеству в Правителствующій Нашъ Сенатъ писать, а нашъ імператорского величества указъ о томъ к брегадиру нашему Веляминову посланъ.

[Писан в Москве лета 1722, июля 11 дня].

Канцлѣръ графъ Головкинъ.

Графъ Брюсъ.

Графъ Иванъ Мусинъ-Пушкинъ.

---

[a] Текст в дужках в копії відсутній, подається за публікацією, а останні три підписи (Матвеєв, Голіцин і Позняков) відсутні в публікації.

Баронъ Петръ Шафировъ.
Князь Григорій Долгорукой.
Графъ Андрѣй Матвѣевъ.
Князь Дмитрей Галицин.
Оберъ секретаръ Іванъ Позняковъ[a].

На початку має назву: Копия грамоты блаженныя памяты великого государя Петра Перваго, императора и самодержца всероссійского, до полковника Полуботка и до старшины генералной, 1722 года, июля 11 дня.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 60388. – Арк. 190-190 зв. Копія.

Опубліковано: Рігельман О.І. Літописна оповідь про Малу Росію та її народ і козаків узагалі. – К., 1995. – С. 617.

[a] Після підписів зазначено "Подлинная подписана по сему".

№ 343

Уривки зі щоденника гетьманської канцелярії за 1722-1723 рр., записаного військовими канцеляристами Пилипом Борзаківським та Павлом Ладинським

ЖУРНАЛЪ
Си есть,
Насущная записка дѣлъ, въ войсковой енералной канцеляріи приключаючыхся, отъ дня смерти ясневелможного его м*илос*ты пана Іоанна Скоропадского, войскъ его императорского всепресвѣтлѣйшого величества запорожскихъ обоихъ сторонъ Днепра гетмана, наченшаяся року 1722, мѣсяця іюля 3 дня[а].

М-цъ іюлъ, 3. Сего м-ця іюля 3 дня, ясневелможный его м*илос*ть п*ан*ъ Іоаннъ Скоропадскій…[б] гетманъ, зъ полудня, въ начинаніи шестого часа, временное свое окончилъ житіе, при якой кончинѣ присутствовали велможные ихъ м*илос*ть: п*ан*ъ полковникъ чернѣговскій, п*ан*ъ писаръ и п*ан*ъ асаулъ енералные и п*ан*ъ полковникъ лубенскій; а для одданя рейментару своему валедикціи послѣдной и многіе поважные были на тотъ часъ особы.

– 4. Писана грамота въ сенатъ, зъ обявленіемъ о смерти гетманской и зъ прошеніемъ опредѣленія, кто бы мѣлъ порядками малороссійскими вѣдати до опредѣленія нового гетмана, где упомнено, же при смерти своей покойный ясневелможный правленіе дѣлъ поручилъ его м*илос*ти п*ан*у Павлу Полуботку, полковниковѣ чернѣговскому.

– 5. Зъ пречоною грамотою одправленъ Заецъ, машталѣръ двору покойного ясневелможного.

– 7. Приехавши п*ан*ъ полковникъ чернѣговскій зъ старшиною енералною зъ Гамалѣевки въ Глуховъ, велѣли готовить во всѣ полки унѣверсали, зъ обявлені-

---

[а] Такое общее заглавіе имѣетъ вся рукопись.

[б] Позначене крапками скороченя титулу гетьмана подаєтся за публікацією.

емъ о смерти гетманской и зъ грознимъ увѣщеваніемъ, чтобъ такъ старшина всякого чину, якъ и чернь, въ прежнемъ найдовалися состояніи, то есть, жадного предъ себе не забѣрали бъ легкомислства; а хто бы мѣлъ яковое вщинати самоволіе, то таковый всякъ взисканъ будетъ до резиденціи гетманской въ Глуховъ и значное на тѣлѣ понесетъ каране; яко жъ по тому ихъ милостей указу тогда жъ во всѣ полки и писано.

М-цъ августъ, 2. Его сіятелство г. князь Трубецкой приехалъ въ Глуховъ.

– 3. Ихъ м*илос*ть панове писаръ и асаулъ енералные были у его сіятелства князя Трубецкого, где, при присутствіи брегадира, мѣли розговоръ о малороссійскихъ людехъ зъ козацства въ мужицство, а зъ мужицства въ козацство самоволно и зъ примусу державцовъ переворочаючыхъся, що абы впредь не чинилося, совѣтъ таковій учинили, дабы тихъ тилко козаковъ зъ мужицства, а мужиковъ зъ козацства не виписовати, которые зъ дѣда и отца чи то козакують, чили мужикують, а протчіихъ всѣхъ, по учиненю ревѣзіи, кождого до своего приворочать рангу.

– 4. Велможный его м*илость* панъ полковникъ чернѣговскій и наказный гетманъ надъ вечоръ приехалъ въ Глуховъ и, не едучи ку дому своему, первіе посѣтилъ бытностю своею его м*илос*ти пана писара енералного.

– 5. Прислалъ г. брегадиръ зъ малороссійской коллегіи указъ, дабы, по чоломбитю витемлянъ, подданныхъ сотника погарского, на державцу своего, ему, г. брегадиру, занесенномъ, зисканъ былъ онъ, сотникъ, указомъ на мѣстцу гетманскомъ коммендующыхъ; на що ихъ мл: панове полковникъ чернѣговскій и старшина енералная таковій отвѣтъ учинили, что помянутіе витемлянскіе жители до насъ жалобы не предлагали, и не вѣдаемъ, по якомъ челобитю ихъ того сотника сюда призвати; чого ради должны первіе намъ челомбите свое занести, по которомъ зисканъ будетъ сотникъ погарскій и енералнымъ первіе войсковимъ судомъ розийтися.

– 8. Рано былъ у г: брегадира п: полковникъ чернѣговскій зъ старшиною енерал[ною], где розговоръ имѣли о всякихъ приходахъ и расходахъ украинскихъ.

– 9. Подъ датою вчорайшого числа писани во всѣ полки унѣверсали, зъ обявленіемъ, что, по смерти гетманской, по присланной зъ сената грамотѣ, правленіе дѣлъ малороссійскихъ содержитъ п: полковникъ чернѣговскій; прето еслибы хто мѣлъ свою на кого заносити аппелляцію, чили иншую якую мѣетъ свою нужду, то таковый всякъ до его, п: полковника, вдаватися и своему дѣлу требовать рѣшенія повиненъ.

М-цъ августъ. 12. Въ Стародубскій полкъ цедулою написано, ижъ бы и наказный тамошный, обыйскавши стариковъ, Хмелничщину памятающыхъ, допросилъ ихъ, чи были якіе за гетманства Хмелницкого зборы въ казну государеву, а именно, были ль денежные и хлѣбные; и, что они скажутъ, о томъ подлинно велѣвши записать, присилалъ тую записку въ Глуховъ.

– На присланный одъ г: брегадира, августа 11, листъ о зиску зъ полковъ добросовѣстныхъ и пожиточныхъ людей, которымъ бы всякіе денежные и хлѣбные зъ полковъ повѣрить зборы, писано въ отвѣтъ, что неодкладно во всѣ полки о присилце таковыхъ людей засланы будутъ указы.

– 17. Посланъ указъ по Генваровского, чтобъ дня завтрейшнего приездилъ въ Глуховъ, ибо мѣетъ послатися для вибору десятини медовой въ полкъ Переяславскій.

– Зъ малороссійской коллегіи принесенъ указъ, чтобъ козаковъ до жадныхъ работизнъ не употребляно и никакихъ накладовъ зъ оныхъ, когда къ суду прийдутъ, не взимано подъ опасеніемъ штрафа.

– 19. Писани во всѣ полки унѣверсали упоминателные, абы пп: полковники, старшина полковая, сотники, державци духовные и свѣцкіе, атамани и протчіи урядники, и отнюдъ нѣхто, не дерзали козаковъ до приватныхъ своихъ работизнъ принуждати и употребляти; но мѣютъ оны, козаки, при своихъ свободахъ зостаючи, толко войсковые, чину ихъ козацкому пристойные, одправовати услуги; а если кто вишеписанному явится преслушенъ, а опослѣ тое на его донесено и вправду доказано будетъ, таковый, безъ пощадѣнія, якого бы ни былъ чину, знатно наказанъ будетъ. Такожъ и суды иж бы везде по полкамъ со всякимъ надлежащимъ порядкомъ устроени были, жебы не самъ и не единъ судя, але въ присутствіи и другой старшини и безурядовыхъ, толко бы честныхъ и разумныхъ особъ, которыхъ нарочно къ тому опредѣлити належитъ, справи судовіе въ судебной избѣ разсмотровалъ и рѣшилъ бы обще, совѣстно и поистиннѣ, якъ право и самая слушность показуетъ, безъ жадного пристрастія и неправости, и безъ накладовъ, не наровячи нѣкому и не посягаючи нѣ на кого; яковымъ порядочнымъ образомъ абы и въ сотенныхъ тихъ полковъ городахъ урядники по своему званію одправовали. А особливе по селахъ, где (якъ слишно) атаманя и войти въ шинковныхъ дворахъ, при пѣятицѣ, судятъ и на винного шию напиваютъ; чтобъ одселѣ въ пристойныхъ мѣстахъ, не пянственнымъ, но трезвымъ умомъ людей жалобливыхъ зъ обжалованными справи слухали и окончевали; корчемные же суди абы вовся одставлени и искорененны были, грозно подъ опасеніемъ строгого караня приказано. Если жъ хто, сѣлскимъ албо сотеннымъ не доволствуючися судомъ, аппелліоватиметъ до полкового или зъ полкового до енералного суда, теди велено судямъ, предъ которыми тотъ аппеллянтъ судимъ былъ, писменное за руками своими требуючой сторонѣ дати свѣдителство, зъ подлинною всеей справи и контроверсіи обоихъ сторонъ описю. А когда сіе унѣверсали пп: полковники получатъ, и що по нихъ учинено будетъ, абы о томъ всемъ отвѣтствовали писменно, пилно приказано.

М-цъ августъ, 20. Былъ его м: п: полковникъ чернѣговскій зъ старшиною енералною у г: брегадира, где доволно дишкуруючи о зборахъ, якъ и о протчемъ, пробавили въ посидѣню годинъ зо тры.

Сего числа полѣцено всякіе дѣла, до суду приключаючіеся, рѣшить панамъ Пѣроцкому, Тарасевичу, Уманцю и Чуйкевичовѣ.

– 22. Ходили урядники глуховскіе, зъ приданнымъ себѣ отъ г: брегадира маіоромъ Лихаревимъ гварнѣзону кіевского, въ склепъ гетманскій для осмотру грошей тамъ будучыхъ; одколь повернувшися, донесли, что тилко на лице всѣхъ грошей указалось во всѣхъ мѣшкахъ 6358 рублей.

– До п: полковника лубенского писано, абы справнѣйшое, за рукою своею и старшини роменской, прислалъ, якъ найскорѣй, вѣденіе о всякихъ денежныхъ и хлѣбныхъ зборахъ, полковихъ и ратушныхъ, а барзѣй ярмарковыхъ, по чому зъ едного кождого ярмарку збирается грошей, такожъ о пчоляной и тютюнной десятинѣ, подъ опасеніемъ за нескорую и порядочную присилку штрафа.

– До п: полковника гадяцкого писано, абы присилалъ подлинную и обстоятелную за рукою своею реляцію, сколко якихъ денежныхъ и хлѣбныхъ зборовъ въ полку его подъ вѣдомомъ его есть, яко то, покуховныхъ денегъ и протчего всего именно; такожъ сколко якого року той денежной повинности вибирано, куди расходилося или одсилано, и если оные до Глухова якого времени и черезъ кого присиланы были, тутъ зась хто приймалъ оніе и квѣтаціи давалъ, обо всемъ томъ увѣдомилъ, да и пп: писара и судію своихъ полковихъ сюда присилалъ.

– На принесенный зъ малороссійской коллегіи указъ о присланню в оную вѣденія, по чому и одъ чого сборщикамъ въ казну збирать и коликое число въ годъ денежныхъ доходовъ въ Малой Россіи збиралось, отвѣтствовано, же, о чомъ были извѣстны, о томъ пунктами прошедшого сего августа 11 числа въ коллегію объявлено, а о протчемъ, чого не вѣдоми, о томъ могутъ самы тіе люде, которыхъ зъ полковъ пришлютъ зборщиками, учинить одъ себе малороссійской коллегіи подлинное на писмѣ о всѣхъ, где якіе суть, сборахъ отвѣтствіе.

М-цъ августъ, 23. Былъ его м. п. полковникъ чернѣговскій зъ старшиною енералною у г: брегадира, которого застали сидящого зъ гг: полковниками Кошелевимъ и Ушаковимъ и маіоромъ Лихаревимъ, где ово о волностяхъ прежныхъ козацкихъ розговоруючи, и стати Богдана Хмелницкого едины другимъ представляючи, ово о зборахъ и зборщикахъ дишкуруючи, такожъ и о протчіихъ разныхъ вещахъ, пробавили въ посидѣню ажъ за обѣдню пору, и того ради жадныхъ сего числа не было експедицій.

– 24. Писано цедулою до п: наказнаго полковника переяславского, для чого о инныхъ зборахъ тамошныхъ переяславскихъ, опрочъ покуховныхъ, жадного не прислалъ вѣденія, ни зборщиковъ, которыи бы всѣми зборами въ полку Переяславскомъ, на булаву гетманскую и въ городахъ на ратушные расходы взиваемими, завѣдовали. Того ради предложено, абы, якъ наискорѣй, о всемъ томъ, по чому, где, зъ чого, когда и одъ кого що берется, вѣденіе, праведно спорядивши, за своею рукою и другой старшины и войтовъ, чрезъ зборщиковъ, на тое опредѣленныхъ, присилалъ сюди. А если бы що зъ зборовъ, въ самомъ городѣ Переяславѣ и въ сотняхъ взимаючыхся, въ ономъ городѣ утайкою не виражено было, то тое на самому ему взищется; чого ради велено одъ сотенной старшини и войтовъ, за руками ихъ, о всякихъ зборахъ принимати для одсилки сюда вѣденія; зборщиковъ зась главнѣйшыхъ опредѣлити зъ посполитыхъ людей добросовѣстныхъ, пожиточныхъ и писменныхъ двохъ, которыи бы о всѣхъ зборахъ, въ самомъ городѣ Переяславѣ и во всемъ полку тамошнемъ стягаючыхся, вѣдали надъ протчіими зборщиками и въ своемъ досмотрѣ оные мѣли вѣрно и порядочно, понеже оные въ Глуховѣ на томъ и присягу виконати мѣютъ.

Августъ, 25. Была старшина, правителствующая на мѣстцу гетманскомъ, въ малороссійской коллегіи, где приговорили, хочай и не хотѣли, ижъ бы такъ зъ козаковъ, якъ и зъ мужиковъ, пчелная и тютюнная взимана была десятина. Такожъ обѣщались, по доволной одговорцѣ, вѣденія, за руками своими и урядницкими, одъ якихъ якое привезено будетъ, о зборахъ, одъ чого по чему брать, присилать въ коллегію, и всякихъ унѣверсаловъ, писемъ и указовъ туда жъ присилать за закрѣпомъ рукъ копіи.

– 26. До наказного стародубского писано, чтобь допросилъ старика Середу, бывшого подъ часъ Хмелничщины писаремъ, были ль якіе тогда збори, и що онъ въ допросѣ своемъ скажетъ, тое бъ прислалъ для вѣденія въ канцелярію войсковую енералную.

– 27. Повторе до п: полковника лубенского писано, чтобъ присилалъ отвѣтъ на супплѣку, сербиномъ-дворецкимъ сотника ирклѣевского на его занесенную, где доложено и тое, ижъ бы такъ сего, якъ и впредь посилатися мѣючыхъ указовъ, легце не важачи, тщателно, безъ всякой остановки, исполняти старалися.

– 28. Писатель сего діаріуша, Филиппъ Борзаковскій, однеслъ доношеніе въ малороссійскую коллегію, куда податнѣй зъ полку Нѣжинского перевесть 4 роти консистентовъ.

– 28. Была старшина у г: брегадира, где, о зборахъ подискуровавши, одийшли совокупне зъ г: брегадиромъ и протчіими малороссійской коллегіи членами до панеи гетмановой, и тамъ, всѣ гетманскіе, такъ сего покойного п: гетмана, якъ и прежде его бывшихъ, одобравши клейноти, числомъ 15, зложили въ особное хранилище за своими печатми, тамъ же, въ дому гетманскомъ, крѣпкую надъ тимъ утвердивши кустодію.

Августъ, 29. До п: судіи енералного писано, чтобъ всю сумму, наложенную ему обознымъ стародубовскимъ п: Прокопомъ Силенкомъ[241] подъ часъ поз[о]ву зъ п: Валкевичомъ, теперъ п: Тимофѣю, синовѣ его, обозного, возвратилъ такъ самъ, якъ и служители его, а то зъ тоей причини, что и превеликіе наклади побралъ и суду не укончилъ, ибо, еслибы не мѣлъ всего того накладу повернути, то мененный п: Тимофѣй принужденъ будетъ въ малороссійскую коллегію вдатися зъ чоломбитною.

Сентябрь, 5. Писани два укази: (единъ) о присилцѣ въ коллегію п: писара войскового енералного для отвѣтствія, чого ради онъ палчиковскихъ козаковъ велѣлъ старостѣ своему, Иліи Савѣцкому, употреблять до работизнъ мужицкихъ; а другій о учиненю извѣстія, съ коликого числа куфъ и по чему одъ куфи привезшые зъ полковъ шафарѣ покуховные гроши брали и на якій росходъ употребляли.

Были ихъ мил: п: полковникъ чернѣговскій и п: писарь войск[овый] енералный у коллегіи, где, по доволномъ о рожныхъ дѣлахъ совѣтѣ, одийшли зъ г: брегадиромъ на квартиру его брегадирскую и тамъ обѣдъ кушать изволили.

– 9. До панеи асаулиной енералной посланъ указъ, дабы жителемъ березинскимъ Ерченкамъ безволокитно всякіе забори возвратила, ибо они намѣреваютъ зъ чолобитною вдатись до коллегіи.

– 12. Писано до его м: п: Іоанна Чарниша, судіи войскового енералного, чтобъ изволилъ, безъ всякихъ одговорокъ, печать судовую прислати для запечатовання укончennыхъ пп: особами зъ полковъ зисканими справъ и декретами повиписованныхъ; а еслибы не схотѣлъ его м: оддать помянутой печати, теди обявлено, что господа коммендующіи принуждены будутъ, чи то въ коллегію, чили куда далѣй, о томъ писать, что ни самъ его мил[ость] судовимъ росправамъ не присутствуе, ни печати выдавать не хоче; а для того въ вершеніи дѣлъ розныхъ чоломбитчиковъ чинится не меншая остановка.

– 14. По супплѣци Дацѣя, жителя лукомского, на атамана бувшого тамошнего Матяша о заборѣ имъ, Матяшемъ, его скотини за порокъ злодѣйства, писано до атамана теперешнего лукомского, чтобъ велѣлъ весь тотъ заборъ повернути мененному Матяшу, поневажъ на Дація то злодѣйство не довелося; о чемъ и до п: Федора Яснополского писано, дабы за увѣчче надъ тимъ же Дацѣемъ, и за той же злодѣйства порокъ, собою положенное учинилъ награжденіе ему жъ, Дацію; а если бы тамъ зъ нимъ не погодилъся, то сюда бъ приездилъ въ Глуховъ предъ судъ енералный.

Сентябрь, 15. По супплѣци Стефана Цибуненка, козака сотнѣ Кролевецкой, на п: Маковскую о завладѣніи надаремне нивою его занесенной, писано до п: Маковской, чтобъ належные ему за тую ниву заплатила гроши.

– 16. Его м: г: брегадиръ зъ присудствующими себѣ членами коллегіи малороссійской изволилъ быть по службѣ Божой у его м: п: полковника чернѣговского на водцѣ, где, забавившись часовъ зо два, одийшолъ на свою квартеру.

– 17. Ихъ мил: панове старшина изволили быть въ малороссійской коллегіи, где когда его м: п: полковникъ чернѣговскій предлагалъ г: брегадиру, что тое есть зъ досадою (мовитъ) намъ, что ваше благородіе всегда насъ указами засилаешъ, а намъ зъ вашимъ благородіемъ сношеніе и сообщеніе во всякихъ дѣлехъ имѣть указъ императорского величества повелѣваетъ, такожъ и унѣверсаловъ тилко копіи за подписаніемъ рукъ нашихъ, а не кождого писма въ малороссійскую коллегію присилать надлежить; теди онъ между инними, якъ бы досадительными, отвѣтами сказалъ, что я (мовитъ) именный императорского величества о всемъ томъ указъ таковый имѣю, которого не тилко вамъ, старшинѣ малороссійской, але и присудствующимъ мнѣ малороссійской коллегіи членамъ, обявить не мощно. А за тимъ розкритовавъшись и чоломбитной, одъ всей старшини малороссійской на имя императорского величества написанной, зъ прошеніемъ одставки зборовъ, ново теперъ укореняючыхся, не принялъ, но отвѣтствовалъ, дабы сами малороссіяне зъ тою чолобитною, чи то до самого импер[аторского] величества, чили въ сенатъ ехали, и тамъ на оную искали резолюціи.

– 19. Писано до старости подлипнянского, чтобъ Остапа Шмата, старца, жителя поповского, худобу, за пополнене сыномъ его зъ прочіими легкомислними бабѣ блудного грѣха и смертного убийства заграбленную, возвратилъ, и зъ хати зъ женою его не вигоняли.

– Виданъ унѣверсалъ Григорію Ивановичу, атаману бобровницкому, зъ товариствомъ, позволяючій оному волное ловлене воднихъ звѣрковъ бобровъ въ рѣчкахъ Сожѣ, Ипутѣ, Беседѣ, Судостѣ, Ивотѣ, Убедѣ, Деснѣ и по якихъ колвекъ рѣчкахъ, въ чіихъ нѣбудь маетностяхъ, духовнихъ, свѣцкихъ владѣлцовъ будучихъ.

Сентябрь 19. Виданъ указъ п: Ивану Холодовичу, сотниковѣ воронѣжскому, на село Пироговку, чтобъ оное ему прислушало и всякое чинило послушенство.

– Послани въ великій градъ Москву до правителствующого сената п: Димитрій Володковскій, знатный товарищъ войсковый, и сотникъ воронѣжскій Иванъ Холодовичъ, съ прошеніемъ отъ всего Войска Запорожского малороссійского у его императорского пресвѣтлого величества милости и призрѣнія, чрезъ которихъ туда до двору его импер[аторского] величества писменніе прошенія отправлени.

– Въ сей же грамотѣ включено отъ ихъ мил: пп: старшинъ комендующихъ въ правителствующій сенатъ доношеніе просителное милостивого импер[аторского] величества призренія и резолюціи на чолобитную, отъ всей малороссійской старшины и знатного товариства на имя импер[аторского] величества тамъ же приложенную, въ такой силѣ: чтобъ всемилостивѣйшій государь небываліе въ Малой Россіи доселѣ пчоляную десятину, противно волностямъ быть начинаемую, зъ державскихъ маетностей и млыновъ купленнихъ, гетманскими унѣверсалами и грамотами императорского величества утвержденнихъ, и зъ шинковъ горѣлчанихъ старшинскихъ, державскихъ и протчіихъ заслужонихъ особъ и зъ козацкихъ подсусѣдковъ подати изволилъ милостиво отставить.

– Особенно писанъ отъ его м: п: полковника чернѣговского до превосх[одителного] г: Ивана Давидовича Познякова, високоправителствующого сената оберъ секретара, о наказничествѣ.

– 21. Виданъ позовъ по Ивана Мироновича, товариша сотнѣ Глуховской, о порабощеніи въ подданскую тяглость пустогородскихъ козаковъ Каленика да Микити за долгъ полчварта рубля и въ пяти рубляхъ клячу ими отъ него взятую, чтобъ на расправу прибувалъ въ Глуховъ.

– 22. Писанъ листъ до его м: п: судіи войскового енералного по чолобитю полчанъ стародубовскихъ, чтобъ далъ знати, якъ зъ ними схочетъ, чи мѣрковатися, чи пуститъ онихъ до верхней аппеляціи.

Сентябрь, 22. Послано доношеніе въ коллегію по чолобитю пп: Карпѣковъ о збунтовавшихъся пустогородницкихъ селянахъ, ихъ подданихъ, и не хотячихъ быть въ подданствѣ, просячи разсужденія, що зъ тимъ чинити.

– 24. Писанъ листъ до п: Андрея Лизогуба, упоминаючій, чтобъ Грицку Шкуренку загребленній его дворъ зъ двома хатами, принявши отъ него гроши золотихъ сто долженіе, уступилъ всеконечно.

– Чрезъ Семена Коровайца, солдата полку г: Писарева, принесенъ указъ зъ коллегіи, чтобъ дѣло подлинное тулиголовского козака Петра Ивановича зъ Иваномъ Мануйловичемъ, сотникомъ глуховскимъ, о завладѣнномъ млину заводное, прислать въ оную коллегію.

– Принесенъ указъ зъ коллегіи, по чолобитю бывшого енералной артилеріи асаула Карпѣки жени Уліяни Кандибовни зъ дѣтми, въ противностяхъ подданнихъ ея пустогородскихъ и въ бои старости ея, чтобъ о всемъ розискать и учинить по указу императорского величества.

– Сего жъ числа ихъ м: панове старшина, на мѣстцу гетманскомъ Малороссіею комендующая, визитовали бытностю своею въ дворѣ его мил: г: брегадира Веляминова, где въ разнихъ интересахъ разговорували.

– 26. Писанъ листъ до п: полковника наказного переяславского, дабы онъ шаблю, бурку и коня зъ кулбакою Якову Янченку, охочекомонного полку Ковбасиного товаришевѣ, за убийство писара того жъ полку отъ него зобранніе, возвратилъ.

– Писанъ листъ до п: бунчучного войск[ового] енералного, по жалобѣ еи м: панеи гетмановой, чтобъ отчини, въ кгрунтахъ покойного ясневелможного буровскихъ купленной, уступилъ, а гроши за оную данніе принялъ бы безъ далшой турбаціи, поневажъ въ чужую державу вкуповуватися для обиди не надлежитъ.

– 27. Писано доношеніе зъ дѣломъ, къ справѣ козака тулиголовского Петра Иващенка, зъ сотникомъ глуховскимъ Иваномъ Мануйловичомъ заводной, належнимъ, просячи помянутому Иващенку наказанія, что онъ зъ Суду Енералного, не дождавшись конца, уйшолъ.

Сентябрь, 27. Писано доношеніе въ коллегію о паперѣ, смолцѣ, линѣи, воску и прочіихъ рѣчахъ, въ канцелярію войсковую енералную потребнихъ, которіе, передъ симъ въ канцеллярію вистатчаючіеся, отъ екзактора войскового, теперъ не прислани, чтобъ приказала малороссійская коллегія тіе потребности екзакторови присилать въ канцелярію по прежнему.

Октябрь, 8. Писанъ листъ до п: Березовского, асаула полкового стародубского, дабы взятки, подъ часъ розиску, чиненного у рѣзника каменского, имъ побранніе, любъ присилалъ якъ найскорѣй, любъ самъ пріездилъ въ Глуховъ.

– 10. Писанъ листъ до п: Якова Гречаного, дабы взятіе у подданихъ своихъ римаровскихъ грабежи возвратилъ, подъ опасеніемъ передъ судомъ войсковимъ енералнимъ, когда за тое въ Глуховъ зисканъ будетъ, наказанія и чтобъ не утратилъ того жъ села.

– 13. Писанъ листъ до п: полковника наказного стародубского, чтобъ витемлянъ, подданихъ п: Кгалецкого, учинившихъся ему ослушними, чрезъ нарочного, отъ себе посланного, смирилъ.

– 15. Писанъ листъ до п: Андрея Лизогуба, по чолобитю козаковъ, жителей погребскихъ, до подданской повинности и податей мужицкихъ чрезъ его, п: Лизогуба, приверненнихъ, дабы ихъ содержалъ въ услугахъ козацкихъ, имъ пристойнихъ, и жони бъ ихъ зъ вяженя освободилъ.

– Послани пп: Леонъ Пилатовичъ и Семенъ Словуцкій въ Некрасовъ для розиску о кгрунта некрасовскіе, княземъ Яномъ Четвертинскимъ отнятіе, зъ даннимъ имъ з войсковой енералной канцеляріи унѣверсаломъ.

– 20. По жалобѣ п: Лаврентія Христича[242], бывшого сотника чорнусского, о отнятю села Бондаровъ, сотництва[a] и о взятіи у оного коня, 15 червонихъ золот[ихъ], у сына его 200 золотихъ и у его самого сѣна скиртъ 5, по 300 копицъ, з чого у него тогда 70 здохло товару, писанъ листъ до п: полковника лубенского, дабы онъ во всемъ суплѣкуючого погодилъ.

Октябрь, 30. Послани во всѣ полки зъ малороссійской коллегіи укази о запорожцахъ, дабы ихъ нѣгде не принимать и перестеригать, и, ежели где явятся, обявлять, и кримцамъ обявить, щобъ зъ собою запорожцовъ не провозили, и зъ малороссійскихъ обывателей нѣхто бъ въ Запорожже не ходилъ подъ опасеніемъ жестокого штрафа и наказанія.

Ноябрь, 1. Сего первого числа ноеврія ихъ м: гг: коллегиати, такъ тежъ ихъ м: пп: старшина енералная, банкетовали у его мил: п: полковника чернѣговского, и яко помянутіе особы на ономъ банкетѣ соленне были приймовани, такъ взаемне оние тамъ охотно гуляли чрезъ цѣлий день и нучь до-позна.

– 2. О покойномъ полковнику полтавскомъ Ивану Черняку, при каналѣ ладожскомъ преставлшомъся, а октоврія 20 дня въ Полтавѣ погребенномъ, отвѣтствовано, жичачи умершому вѣчного на небеси упокоенія, а ему, Якову

---

[a] Так у публікації.

Черняку, посланъ унѣверсалъ, тое наказного полковництва въ полку Полтавскомъ правленіе ствержаючій. Вишъ писанный унѣверсалъ удержанъ и не посиланъ до совѣту и согласія зъ малороссійского коллегіею, о чомъ ему, Черняку, обявлено цедулою. Вишъпомянутий унѣверсалъ въ килка дней оному полковнику наказному посланъ.

– По чолобитю села Хмелювки жителей на Ивана Паливоду, своего державцу, о забраню у онихъ худобы и протчіихъ имъ отъ него утискахъ, отъ чого мусѣли розволоктися, писанъ листъ до п: полковника наказного стародубского, дабы его, Паливоду, упомнѣлъ и, если не имѣетъ гетманского унѣверсалу, село отъ него одобралъ.

– Писанъ листъ до п: полковника лубенского, [дабы] Василя Шевченка и Илію Покотиленка, на него жалобу занесшихъ, велѣлъ возвращеніемъ забранних у него вещей уконтентовати безъ далшой турбаціи.

– 3. По жалобѣ Грицка Николаенка, жителя николаевского, на Андрѣя, господара двору п: полковника лубенского, о заграбленномъ у него коню и протчемъ, о порубаню лѣса и о витолоченю трави, писанъ листъ до полковника лубенского, дабы велѣлъ оного зъ господаромъ судомъ полковимъ росправити и оному все возвратить.

Ноябрь 3. Писанъ листъ до п: полковника лубенского о риморовскихъ жителяхъ, подданихъ п: Якова Гречаного, товариша полку Гадяцкого, дабы послалъ отъ себе п: писара полкового и сотника роменского на розискъ о грабителствѣ имъ, селянамъ римаровскимъ, отъ него, п: Гречаного, многихъ поль, лѣсовъ и протчіихъ движимихъ и недвижимихъ ихъ имѣній, дабы о томъ, по самой слушности розискъ за своими руками справивши, присилали въ Глуховъ, а самихъ, если можно, примѣрили, или обѣ сторони ставили бы на росправу въ Глуховъ.

– 4. Сего числа у его мил: п: писара войскового енералного былъ банкетъ, на которомъ, яко всѣ ихъ м: пп: коллегіати, такъ [и] его мил: п: полковникъ чернѣговскій зъ старшиною енералною, банкетовали до позна.

– 7. Писана цедула во всѣ полки до пп: полковниковъ о намѣрившой быть посилци до его императорского величества, где теперъ превисокою монаршою обрѣтаетъся особою, искаючи въ нуждахъ малороссійскихъ милости; чого ради повелено, даби приказали зо всякого полку по двѣ персони знатнихъ до тоей виправи прибратися и коней мѣти в готовости. Сяя цѣдула не писана, але оная отставлена.

– 8. Сего числа ихъ мил: гг: коллегіати, такожъ ихъ мил: пп: между гетманствомъ правящіе, были на банкетѣ у его м: г: прокурора.

– 11. Сего числа Осипъ Яцковъ, житель борщевскій, говорилъ въ столовой на п: Василія Гамалѣю, что вы хочете такъ мене сколоти, якъ войта чеховскаго скололи; о чомъ заразъ тогда жъ предъ всѣми будучими въ столовой п: Василь Гамалѣя протестовалъся голосно, жебы тое было записано въ енералной войсковой канцеляріи, и потому оную протестацію въ діаріушъ записано.

– 16. Писанъ листъ до п: судіи войскового енералного зъ предложениемъ, чтобъ его мил: до судовъ принялся или, если бы отъ онихъ весма удалялъся, дабы уже о томъ отвѣтствовалъ и, надѣятися ль чрезъ его, п: судію, енералнихъ судовъ дѣйствія или нѣтъ, увѣдомилъ бы писменно, ижъ бы вѣдали, въ якомъ

содержаніи и отправленіи дѣла, до суду надлежащіе, имѣетъ, поневажъ зисканнихъ особъ з полковъ не ихъ есть правленія и не въ такомъ ихъ декрета суть валіору, да и нѣзачимъ онимъ тутъ бавитися.

Ноябрь 24. Сего числа праздновали день ангела всепресвѣтлѣйшей монархинѣ Екатерины[243], ея величества всероссійской императрицы, и, при особномъ моленіи, за благополучное ея жъ величества долгоденствіе въ церквѣ соборной, где всѣ господа великороссійскіе и малороссійскіе правящіе присутствовали, чиненномъ, стрѣляно зъ арматъ, и, по отправленной оной церемонѣи, ихъ мил: гг: брегадиръ, всѣ коллегіати и протчіе особы были у его мил: п: полковника чернѣговского на учтѣ, где, когда зостали доволно утрактовани, розишлися всякъ во свояси по домахъ.

– 25. Сего числа ихъ мил[ость] п: полковникъ и п: бунчучний войсковый енералный были на обѣдѣ у его м: г: брегадира Веляминова.

– 26. Сего дня п: Димитрій Володковскій, знатн[ый] тов[арищъ] войск[овый], и п: Иванъ Холодовичъ, сотникъ воронѣжскій, возвратился воспять зъ милостивою его императорскаго величества грамотою въ той силѣ, что его императорское величество, жалуя вѣрнихъ своихъ подданихъ за вѣрніе служби и презирая на малороссійскій народъ, указалъ въ томъ, въ чемъ было прошеніе и жалобы въ поступкахъ на брегадира Веляминова и на малороссійскую коллегію, объ отвѣтствіи и, если такъ есть, объ исправленіи и, чтобъ поступали по данной имъ инструкціи, послать къ нимъ указъ и полковнику чернѣговскому, и енералной старшинѣ зъ брегадиромъ Веляминовымъ и зъ малороссійскою коллегіею, къ ползѣ народа малороссійского поступать бы согласно. А посиланніе вишъ именованніе пожаловани жалованемъ и отпущени зъ сею грамотою по прежнему.

– 27. О смерти покойного п: гетмана зъ извѣстіемъ къ его императорскому величеству пп: Семенъ Рубецъ и Василь Биковскій, войсковое товариство, до Астраханѣ ездившое, возвратилися, и зъ Сената премощную императорского величества грамоту зъ собою привезли, въ якой изявляетъ что, о смерти оного гетмана Скоропадского извѣстившися, вѣдаючи его вѣрніе службы и усердное въ интересахъ государственныхъ радѣніе, его императорское величество соболезнуетъ, а елекцію нового гетмана до возвращенія своего зъ далнѣйшого военного отсутствія отлагаетъ и тогда исполнить по желанию обѣщаетъ, и по оную елекцію вѣрнимъ подданнимъ, полковнику чернѣговскому Павлу Полуботку зъ старшиною енералною, Малороссіи правленіе повѣренно, вѣдая ихъ вѣрніе службы, въ якомъ правленіи такожъ бы имъ показовать вѣрніе службы, за что, милостію жалуя, не оставить его императорское величество деклярует.

Декабрь 1. Писанъ листъ до п: сотника глуховского, взглядомъ принесенной зъ малороссійской коллегіи промеморіи, по челобитю села Погребокъ сотнѣ Глуховской 20 человѣка, именно, Андрѣя Колесника, Афанасія Ермолаева и друг[ихъ], зъ козацства будто поверненнихъ чрезъ бунчучного Константія Голуба[244] въ мужицкую тяглость, а потомъ въ подданство Евфиму Лизогубу, а послѣдователно сыну его, Андрѣю Лизогубу, доставшихъся, и дабы объ онихъ козакахъ п: сотникъ глуховскій иннихъ старинихъ козаковъ распросилъ, если отци ихъ зъ ними где козаковали, такожъ суть ли ихъ имена въ компутѣ прежнихъ сотниковъ глуховскихъ; о всемъ бы розискавши, прислалъ за рукою своею вѣденія.

– 2. Писани во всѣ полки къ паномъ полковникомъ листи, жебы ралцовихъ виборовъ къ наступающому Рождества Христова празднику зъ козаковъ для ихъ многихъ трудностей не чинено, поневажъ, за покойного еще пана гетмана Скоропадского указомъ его жъ оний вовся зосталъ отставленъ, такожъ и зборщикамъ оного збору вибирать бы не допускали.

– 3. До п: полковника лубенского писалъ листъ, дабы Костѣ Шишенку все до найменшого загребленное приказалъ нагородить, и во всемъ безъ болшой турбаціи успокоить, у которого, за украденное братомъ его меншимъ одно ягня, онъ, п: полковникъ, заграбилъ полтораста овецъ, лѣсъ его зрубалъ, п: судія полковый взялъ воловъ 7, коровъ 7, клячъ 5, коней верховихъ два, грошей талярей 10 и сотникъ лукомский купъ 10 взялъ и лѣсъ вирубалъ.

– Писани во всѣ полки унѣверсали взглядомъ многихъ затѣкъ отъ малороссійской коллегіи всей Малороссіи *излишнимъ въ казну императорского величества, надъ указъ его монаршій*, не подлугъ статей гетмана Богдана Хмелницкого зборами, бранемъ отъ старшини, державцовъ и церковниковъ и козаковъ тютюнную и медовую десятину, рѣвѣзіею всѣхъ млиновъ и иншихъ всякихъ угодій и пожитковъ, чрезъ оффицеровъ, при указахъ отъ оной посиланнихъ, чиненною, и публѣкованемъ отъ себе унѣверсаловъ о удаваню ся зъ жалобами въ оную коллегію и протчіихъ показаннихъ, обявляючи, что чрезъ пп: Володковского и Холодовича, зъ подданническимъ прошеніемъ въ високоправителствующій сенатъ посиланнихъ, получена императорского величества з милостивымъ призрѣніемъ о зборахъ всѣхъ отставленнихъ, опрочъ зборовъ денежныхъ, хлѣбнихъ и всякихъ, которіе по статямъ Богдана Хмельницкого въ казну монаршую взимати повелено, такожъ и о судахъ, якимъ порядкомъ оніе отправоватися мѣютъ, о чомъ въ унѣверсалѣ семъ доволно виражено подлугъ грамоти и пунктовъ, въ екстрактѣ виписаннихъ, якой грамоти и тихъ екстрактовъ зъ пунктами премногими, милосердіе императорского величества изображаючими, подъ датою 26 дня ноеврія будучихъ, копіи приложени для опублѣкаціи при тихъ унѣверсалахъ, чтобъ милости императорского величества были всѣ извѣстни и благодарни, и за оную служили вѣрно со всякимъ усердіемъ. Предложено зась, дабы у войтовъ люде посполитіе, а козаки перво у атаманѣ судилися; и сужено бъ онихъ безъ всякихъ прихотей, безъ взятковъ и безволокитно виннихъ карано и писмами вправду закрипляли бы; а оттоль бы уже челобитчики удавалися до сотеннихъ, а отъ сотеннихъ до полковихъ, а отъ полковихъ до енералного судовъ, а отъ енералного до коллегіи; а зъ меншихъ судовъ до болшихъ присилали бъ свѣдителства о упартости челобитчика, за кимъ и за чимъ справа якая не укончена и безъ такихъ свѣдителствъ нѣкого у вишшихъ судовъ не приниматъ, а за недане онихъ свѣдителствъ зъ судей полковихъ и сотеннихъ брать до скарбу войскового штрафъ повелено будетъ.

При посилци вишепомянутихъ въ полки унѣверсаловъ о одставцѣ показованнихъ надъ указъ императорского величества отъ малороссійской коллегіи поступковъ, писани до всѣхъ пп: полковниковъ листи, зъ прилогомъ копіи грамоти императорского величества и екстракту, якіе, абы везде копіями по сотняхъ разослани и при унѣверсалахъ опублѣковани, а кому здается за слушность, въ книги ратушніе актиковани были, повелено, и, что по тому учинено будетъ,

отвѣтствовали бъ зъ благодареніемъ за такую его императорского величества показанную милость, зъ подписомъ императорского величества своей и старшинскихъ рукъ, листовне.

Декабрь 3. Писанъ листъ до г: брегадира Веляминова, посилаючи вышъписанного унѣверсалу копію подлугъ указу императорского величества екстрактомъ вираженного, такового, дабы о важныхъ дѣлахъ, до всей Малороссіи касаючихся, когда случится имѣть якіе совети, ознаймовати одному г: брегадиру и чинить зъ нимъ совѣтно, якъ при покойномъ гетману Скоропадскому бывало, тогда при такихъ совѣтахъ быть обще изъ поставленнихъ о томъ сентенцій и унѣверсаловъ давать копіи, а коллегіи въ тое не мѣшатъся.

Декабрь 3. Писанъ листъ до п: Валкевича, обявляючи о п: Володковскому и Холодовичу, зъ Москвы повернувшихъся зъ милостивою монаршою на всѣ прошенія зъ високоправительствующого сената резолюціею, въ которой исправленіи ходатайственного своего его князь Меншиковъ приложилъ патронства, и впредъ оное на народъ малороссійскій свѣдчити обнадежовалъ, якои надежди чтобъ не утратить, велено п: Валкевичу зъ п: Корецкимъ, не вихвачуючися передъ свати гарачо, полѣтично и обходително зъ стороною почепскою подъ часъ межи поступовать, держачися указу толко, подлугъ которого и по данной инструкціи себѣ г: Давидовъ, не нарушаючи оного нѣмало, справоватимется надѣятися.

– 8. Данъ открития листъ, дабы с[ело] Синоколодязь его м: п: судіи Чарнишу войсковому енералному и посланному туда отъ его старостѣ подданическую повинность и належитое послушенство отдавали.

– 9. Писанъ листъ до п: полковника наказного полтавского и суплѣки обидъ, отъ сотника старосанжаровского Ивана Тернавского присланніе, отсилаючи назадъ до полкового тамошнего суду, о чомъ велено, зъ присутствіемъ п: Корицкого, сотника опошнянского, по самой слушности розискать и, кому принадлежатиметъ по слушнихъ доводахъ, нагорожать приказалъ бы. А если бы мѣлъ отъ платежу обидимихъ упиратися, то велено, одобравши у оного короговъ, держать по толь въ церквѣ, поколь онъ, сотникъ, обидимихъ не уконтентуетъ.

– 13. Послани во всѣ полки унѣверсали, повелѣваючи пп: полковникамъ всѣмъ въ полкахъ своихъ перестерѣгать накрѣпко, чтобъ посполство, въ подданствѣ зостаючое, не показовали жадного самоволства противъ своихъ владѣлцовъ; а где бы зъ якихъ-нѣбудь подданнихъ происходили лично легкомислное самоволство и противность, то онихъ брать до туремного вязеня и, по разсмотренію вини, нещадно публѣчно карать приказано.

Декабрь 13. Сего числа пп: Стефанъ Тернавскій и Николай Ханенко, зъ грамотами до его императорского величества за море въ Дербенъ и въ Терки о смерти покойного п: гетмана Скоропадского вѣстителними посиланніе, возвратилися; на которіе грамоти, поневажъ зъ Москви чрезъ пп: Рубця и Бикувского учинена зъ Сената резолюція, того ради они отпущени в Малороссію и нѣякой грамоти зъ собою не привезли.

– Експедиціа въ Сенатъ, зъ якою отправленъ п: Андрей Борзаковскій, знатній канцеляристъ войсковый:

Грамоти чрезъ его, Борзаковского, просителніе въ нуждахъ малороссійскихъ отправлени; именно: *една грамота* зъ прошеніемъ о отставленю за бѣглихъ великороссійской породи людей пожилого платежу и о отдачи онихъ самимъ на виводъ помѣщикамъ, якіе до нихъ пріищутся, подлугъ прежнихъ грамотъ, зъ иностраннихъ дѣлъ коллегіи въ 1715 и 1718 годахъ присланнихъ. *Другая грамота* противъ монаршой чрезъ Семена Рубця и Василя Биковскаго ноевр[ия] 10 дня принесенной грамоти зъ обнадеживаніемъ милостивимъ, о избраніи нового гетмана учиненнимъ, по которому абы оное волними голосами Войска Запорожского, за благощаснимъ его императорского величества зъ военного походу поворотомъ, нового гетмана избраніе было исполнено, приложено прошеніе. *Третая грамота* зъ благодарствіемъ за милостивый о отставленнихъ всѣхъ трудностяхъ и налогахъ, отъ малороссійской коллегіи затѣяннихъ, состоявшійся … указъ … А что оная коллегіа, тимъ указомъ не доволна будучи, по чому и исполненія не чинить до повторной его величества резолюціи, намѣриваючи о томъ писать въ сенатъ … *Четвертая грамота* отвѣтная на монаршую грамоту о осторожности отъ непріятеля.

– 14. По жалобѣ Ивана Шолудченка, козака и жителя великобудинского, о лѣсѣ его въ Диканцѣ заеханномъ, о побои ему самому двохъ тисячъ куллю (?), писанъ листъ до п: Василія Кочубея[245], дабы жалобливого возвращеніемъ забранного уконтентовалъ.

– По супплѣцѣ Ивана Іосиповича за увѣче и Кирила Цисенка о загребленномъ конѣ и протчей худобѣ на п: Стефана Гамалѣю занесенной, писанъ листъ до п: Михайла Гамалѣи, абы онъ синовѣ своему, ему, Стефану, приказалъ жалобливихъ во всемъ успокоити.

Декабрь, 20. По чолобитю п: Троцкого, канцеляристи войскового, о многихъ своихъ обидахъ въ отнятю млиновъ и въ утискахъ, въ оттопленю сѣновъ, вирубаню лѣсовъ и въ прочемъ разореніи, писанъ листъ до п: полковника лубенского, дабы все, що надъ унѣверсалъ покойного п: гетмана Скоропадского, имъ данний, затѣялъ, пополнилъ, именно: до Курѣнскихъ млиновъ и въ нихъ войсковихъ частей до клѣтки Савинской, нагородивши розмѣровые взиманніе пожитки, не интересовался и въ владѣніи хутора Ангеліовского; такожъ, пополнивши починенніе в немъ пустоши и розривши повоза – пятую гребелку, не чинилъ бы впредь жадного препятствія.

– 22. Писанъ листъ до п: сотника новгородского отвѣтний о человѣку, въ злодѣйствѣ – краденю пчулъ – опороченномъ и по суду меншого Кутневского въ селѣ Хилчичахъ повѣшенномъ, дабы самихъ принципаловъ, спустивши днѣ два святъ, схваталъ и покидалъ въ турми, а оного Кутневского всадилъ на гармату до далшого указу и розиску, для которого нарочний зъ Глухова посланъ быть имѣетъ.

– 25. Въ сей день пресвятого Рождества Христова праздничний, давнимъ обыкновеніемъ всѣ пп: товариство енералной войсковой канцеляріи, будучи ранкомъ у его м: п: писара войскового енералного, отдали винную належитость при конкгратуляціи тоей урочистости, где имѣлъ перору п: Матфей Себестіановичъ ex circumstantia lachrimantis Christi словенскую. А потимъ его м: п: полковниковѣ чернѣговскому, наказному гетману Полуботку, отдали визиту, до которого отъ

всѣхъ пп: товариства п: Петро Троцкій говорилъ орацію, апплѣкуючи его въ Малороссіи правленіе къ новорожденному отъ колѣна Юдова вожду Христу Господу. По церковной зась церемонѣи, ихъ м: г: брегадиръ и протчіе коллегіати, такожъ ихъ м: п: полковникъ и старшина енералная, визитовали ясневелможную п: гетмановую Скоропадскую. А по отходѣ всѣхъ отъ панеи гетмановой, нѣкоторіе пп: товариство къ его м: пану полковниковѣ, а нѣкоторіе къ его м: п: писаревѣ войсковому енералному до столу прошени. А на другий день такожде. Того ради, для торжественного всему миру Рождества Христова праздника, quande ubiam acta silent, нѣякихъ дѣлъ въ войсковой енералной канцеляріи не отправовали чрезъ оніе два днѣ.

Декабрь 27. Сегодня п: полковникъ чернѣговскій зъ старшиною енералною были на банкетѣ у г: брегадира Степана Веляминова, который тогда своего серебровалъ ангела.

– 28. Писани листи до всѣхъ пп: полковниковъ, дабы для посилки зъ прошеніемъ къ его императорскому величеству о избраніи волними, по правамъ малороссійскимъ, голосами нового гетмана, присилали зъ старшини и бунчукового товариства, подлугъ реестру, нижей приложенного, велѣвши имъ, не обтяжаючи возковъ, въ грошевый призапасатися запасъ, къ числу 6 януарія всеконечно въ Глуховъ, а именно, зъ полковъ: Полтавского – пп: Василія Кочубея и Григорія Черняка[246] обозного; зъ Чернѣговского – пп: сотниковъ менского и седневского; зъ Прилуцкого – пп: сотника ичанского Стороженка[247], и зъ войскового знатного товариства – Тернавского и Раковича; зъ Кіевского – пп: Солонину писара полкового[248] и Шаулу; зъ Стародубовского – зъ знатного товариства пп: Андрея Миклашевского и Ивана Владиславовича Борозну и сотника новгородского Семена Кгалецкаго; зъ Гадяцкого – зъ товариства пп: Федора Гречаного и Кграбянку судію; зъ Переяславского – пп: Добронѣзкого и Новаковича; зъ Нѣжинского – пп: Пѣроцкого, Холодовича воронежского и Забѣлу, борзенского сотниковъ; зъ Миргородского – сотниковъ кременчуцкого и черняховского; зъ Лубенского – зъ знатного товариства пп: Петра Кулябку, Ивана Новѣцкого и Стефана Гамалѣю, до которихъ особенніе подъ датою 27-го жъ числа о томъ листи послани.

– 29. Посланъ въ Москву Максимъ Оникіенко, писарь ратушний, зъ писмами въ нужнихъ интересахъ, а якіе листи чрезъ него отправлени нижей изображено:

Листъ до свѣтлѣйшого князя Меншикова просителний о патронское ходатайство въ исправленіи скорого монаршого повеленія, иж бы вскорости, по давнимъ правамъ, волними голосами, монаршими жъ грамотами ствержеммъ, избрать зъ межи себе нового гетмана безпродолжително указано было отъ его императорского величества, въ Москвѣ теперъ будучого, поколь не отъѣдетъ въ Санктъпѣтербурхъ, якъ о томъ есть чути, поневажъ въ грамотѣ его жъ величества, за подписомъ руки свѣтлѣйшого князя присланной, избраніе нового гетмана до щасливого его величества возвращенія зъ далечайшого походу отложено, когда исполнитъ обѣщано.

Листъ до г: Давидовича Ивана Познякова, сенатского оберъ-секретара, просячи о исправленіе на преждепосланніе чрезъ п: Андрѣя Борзаковского просителніе въ общенародніхъ нуждахъ грамоти полезнои императорского величества резолюціи и скорого отпуску.

Писанъ листъ до п: Борзаковского, дабы у знатныхъ особъ старалъся освѣдомитися о избраніи нового гетмана, скоро ль оная состоится; если жъ на даль откладатиметъся, то, подавши листъ, свѣтлѣйшому князю посилаючийся, якое одержати можетъ упевнене, заразъ бы, отпустивши нарочно туда ординованного, давалъ знати, ибо для того къ его императорскому величеству по колко особъ зъ полкувъ всѣхъ малороссійскихъ виправити намѣрени. А въ цѣдулѣ виражено, дабы о томъ намѣреніи выправы быть мѣючой, порозумѣвшися, если за благо здастся, такими словами: чи не треба бъ отъ полковъ малороссійскихъ присилки нѣкоторой старшини и знатного товариства зъ челобитемъ къ его императорскому величеству, донеслъ и листъ такожъ вручилъ бы, если впредь являти свою склонность деклярователиметъ; а перше бы зъ тимъ донесенемъ и зъ отданемъ листа, не порозумѣшися добре, удержался.

Декабрь, 30. Сего числа былъ банкетъ у его м: п: полковника чернѣговского, у которого, яко пп: коллегіати, такъ и пп: старшина енералная, доволно гуляли.

1723 годъ

Январь, 6. Сего числа, при отправленіи обыкновенной на ліоду церемонѣи, при посвященіи води и при всенародной процессіи и протчемъ, солеинѣтеръ на ліоду жъ зъ можджировъ и зъ арматъ стриляно, а тимъ же сотня Глуховская близко на двѣстѣ человѣкъ козаковъ зъ дробного оружя палили, триумфалний Крещенія Господня праздникъ, имъ же отъ работи адскіе свободилъся міръ ввесь, целебруючи.

– 7. Писанъ листъ до сотника воронѣжского, отвѣтний же, объ ономъ до п: полковника нѣжинского, жебы его до походу Терского не чепалъ, звлаща онъ до посилки въ Москву потребенъ, да и сотня Воронѣжская не до полку, але до артиллеріи войсковой енералной надлежитъ и при оной свои походи отправовати повинна, писано; однакъ въ цѣдулѣ про запасъ, абы сотникъ въ той походъ приготовался, предложено.

Январь, 12. Писанъ листъ до Михаила Шереметца о присилцѣ къ 15 числу сего генваря мѣсяця до енералной канцеляріи паперу ризъ шесть, а почтовой лѣберъ сѣмъ.

– 17. Писанъ листъ до п: полковника прилуцкого Кгалагана[249] отвѣтній зъ повѣншованемъ повороту зъ Терского походу и зъ поздоровленемъ новимъ рокомъ, а при томъ виражена инстанція за п: Марковичемъ[250], сотникомъ полковимъ прилуцкимъ, жебы его отъ Терского походу ради слабости здоровя уволнено.

– 22. По чолобитю Андрѣя Ивановича, значкового полку Лубенского товариша, о учиненнихъ ему многихъ отъ п: полковника лубенского на полтори тисячи золотихъ заборахъ и о незаплаченю ему двокротніе его въ проваженню коровъ полковничихъ до Санктъ-Питербурха проезди, дабы ему забранніе денги были возвращени и за проезди учинено награжденіе, писанъ листъ до п: полковника лубенского упоминателний.

– Сего жъ числа, за прописку въ промеморіи до г: бригадира Веляминова отъ здешной старшини его брегадирского рангу п: Павелъ Ладинский былъ осаженъ на армату, который того жъ дня на ночь отпущенъ.

– 26. Писанъ листъ до п: полковника лубенского по чолобитю Самуйла Заиского, козака сотнѣ Роменской, о лѣсѣ зъ Авраменкомъ заводномъ, о взятихъ грошми, волами и лѣсами викладахъ, дабы оную справу по самой слушности разсмотрилъ и укончилъ, а лѣсъ взятій собою возвратилъ бы.

– 27. Писанъ листъ до преосв[ященного] епископа чернѣговского зъ инстанціею за полчанами стародубовскими и сѣлскими, а барзѣй простими работизнами обтяженними людми, дабы приказалъ Решилову, законниковѣ, въ кождого неисповѣдавшогося по 5 копѣкъ штрафъ для нынѣшнихъ людскихъ недостатковъ принамнѣй до осени отставить, ибо о ономъ штрафу, яко передъ симъ жадного обявленія не было, такъ они до сихъ часъ будучи не свѣдоми, а теперъ освѣдомившися будутъ впредъ всякъ сповѣдатися.

Январь 30. Експедиція въ сенатъ, сего числа отправленная чрезъ нарочнихъ отъ всей Малороссіи ординованихъ посланниковъ, а именно, чрезъ пп: Василія Кочубея, знатн[ого] войск[ового] товариша, Григорія Кграбянку, судію полкового гадяцкого, и зъ сотниковъ пп: Петра Войцеховича, седневского, Ивана Холодовича, воронѣжского, Ивана Добронѣзкого[251], полкового переяславского, и Стефана Гамалѣю, знатного войскового товариша; которимъ посланникамъ дана зъ войсковой енералной канцеляріи инструкція, дабы они, где надлежитъ, о исправленіе резоляціи на писмѣ и на словахъ доносили, подлугъ вираженнихъ нижей слѣдующихъ пунктовъ, именно:

1 – mo: о избраніи нового гетмана, якій вираженъ пунктъ стосуючися до грамотъ къ его императорскому величеству просителнихъ, едной, мѣсяца декавр[ия] 13 дня отправленной, а другой, чрезъ нихъ посилаючойся, зъ прошеніемъ исполненія деклараціи, грамотою его величества, 27 ноевр[ия] принесенною, учиненной.

2 – do: тіе жъ посланники просили бъ скорой резолюціи и указу о виправѣ къ фортеціи Св[я]того Креста 10 000 козаковъ зъ Малороссіи на предложенніе въ грамотѣ, въ сенатъ 27 ч[исла] ноевр[ия] отправленной, трудности.

3 – tio: о комендантахъ, а барзѣй о томъ, что въ Стародубѣ комендантовъ нѣкгди не бывало, дабы предлагали, где надлежитъ подлугъ обширного въ семъ пунктѣ вираженя, до просителной о томъ грамоти въ сенатъ, подъ датою 15 ч[исла] януар[ия] отправленной, стосуючогося.

4 – to: о отставленю пожилихъ за бѣглихъ крестянъ денегъ.

5 – to: о шестой тисячи рублей скарбовихъ грошей, з малороссійской коллегіи невозвращенной.

6 – to: о хлѣбномъ жалованьи на денщиковъ и коллежскихъ служителей.

7 – mo: о отданной на откупъ Шереметцевѣ зъ товарищи индуктѣ и екзактѣ; тутъ же о походахъ канцелярійскихъ, о паперѣ и протчемъ.

8 – vo: о требованіи г: брегадира самомъ себѣ и на денщиковъ своихъ хлѣбного жалованя.

Отправлено чрезъ нихъ для врученя самому его императорскому величеству въ кгабинетъ писаніе зъ повѣншованемъ его величеству, зъ Низового походу возвратившомуся, праздника Рождества Христова и нового лѣта. При семъ виражено благодарствіе за учиненную на прошеніе, взглядомъ избранія волними голосами зъ между себе нового гетмана, по давному обыкновенію, декларацію,

чого ради о исполненіи високомонаршеской тоей милости приложено прошеніе, что писано подъ датою януар[ия] ч[исла] 12.

Февруарій 1. Писанъ листъ до п: Левенця, дабы Марѣи Сухинской, бывшой его женѣ, по благословенію архиерейскомъ свойства ради ихъ, отъ него отлученной, талярей 100 грошей, товару рогатого, немало такожъ и овецъ, удержанніе, возвратилъ.

– 2. Писанъ листъ до п: Григорія Черняка, полковниковича полтавского, по писму п: полковника наказного полтавского, дабы козаковъ зъ сѣлъ своихъ Рибцовъ и Кгавронецъ, якихъ близко ста козаковъ въ куренѣ его обрѣтается, оставивши себѣ для послугъ тилко 12 коннихъ и 8 пѣшихъ, которихъ такожъ до подданскихъ работизнъ не чепалъ бы, уступилъ до сотнѣ, не заступаючи оныхъ отъ жадныхъ козацкихъ повинностей, иле теперъ бы остановки въ походѣ Терскомъ чрезъ тое не учинилося.

– 3. Дана подорожная о дачи двохъ подводъ почтовыхъ куріеру Григорію Волинскому въ Москву, въ певнихъ интересахъ, посилаючомуся, за прогони.

– Писанъ листъ до п: Андрѣя Борзаковского, въ Москвѣ будучого, дабы подлугъ посланной передъ симъ къ его императорскому величеству въ сенатъ грамоти, зъ вираженемъ всѣхъ обстоятелствъ и трудностей, въ сее зимнее время въ виправѣ 10 000 козаковъ, на пути до Терского походу приключитися мѣючихъ, приложивши пилного стараня, исправилъ, чрезъ кого надлежитъ, полезный указъ и резолюцію и прислалъ оную въ всякой скорости чрезъ куріера глуховского, тамъ будучого.

– Писани листи до всѣхъ пп: полковниковъ, строфуючи ихъ, же по многихъ по суплѣкахъ челобитчиковъ, дабы дѣла ихъ тамъ у полкахъ разсмотривали, и что учинится, давали бъ о томъ вѣдать, [в] писаннихъ указахъ жадного извѣстія не имѣется. А въ прежде посланнихъ унѣверсалахъ, и при нихъ копіяхъ екстракту приложеннихъ, абы перво всякіе справи у сотеннихъ и полковихъ судовъ были вершени, а потомъ бы уже до верхней удавалися апелляціи, а отпускали бъ онихъ зъ свѣдителствами тіе судившіе, у кого они судитемутся. Теди, абы впредъ всякіе были вершени у полкового суда дѣла и, зо всѣмъ оніе укончуючи, руками своими и старшини полковой закрѣпивши, чрезъ самихъ ли челобитчиковъ или чрезъ якую отправу присилали немедленно и, о якихъ челобитчикахъ передъ симъ объ окончаніи были къ имъ зослани укази, учинили бъ отвѣтствіе, упомянуто. Сие листи писани подъ датою 1 февр[аля].

Февруарій, 3. Писанъ листъ до посланниковъ въ Москву, 31 януар[ия] отправленнихъ, о нуждахъ малороссійскихъ, такожъ и судахъ, и о коллегіи, чрезъ куріера вишъписанного, сего числа посланного. Сего зась листа нѣ термѣни, нѣ подлинной до вписаня самой рѣчи зъ обстоятелствомъ не дано.

– До полковника гадяцкого писано цѣдулами: о квитовомъ, которое велено брать до скарбу архиерейского; а что то за квитовое, чи покуничное, чи якъ в иншихъ полкахъ зовется, чи за квитъ для впичаняся[a] взимаемий, что дается, – дабы полковникъ зъ лучшимъ изясненіемъ виписалъ, жебы вѣдали, якъ о томъ до архиерея кіевского писать. О курѣнцахъ, колко онихъ подъ пп:, старого и

[a] Так у тексті.

молодого, Буроховичовими обрѣтается, дабы увѣдомилъ и по своему разсмотренію иншихъ въ Терскій походъ, оставивши нѣсколко для носилокъ ихъ въ домахъ, виправилъ, а бояръ и другихъ зъ двора, поженившихъся и п: Роману Бруховичу прислушавшихъ, до того походу не чепалъ бы.

– 10. Писанъ листъ до п: сотника конотопского по чолобитю Мирона Горченка, Стаенного, и Феодора Семивула, Палубничого, куреней атаманѣ зъ товариствомъ, жителей села Попувки, которіе едни въ случаючийся походъ на гетманскихъ палубахъ ходятъ, а другіе верхового войскового стада досмотруютъ, такъ жебы теперь для избранія нового гетмана до того жъ суть потребни, того ради тихъ куреней, до сотнѣ своей не привлекаючи, и до Терского випр[ав]овать походу онихъ не велѣлъ бы.

– 15. Посланы въ побережные полки указы, чтобъ пирамиди или маяки въ вишшину по три сажнѣ трехъаршинныхъ везде по граничныхъ мѣстахъ, форпостахъ, караулахъ, по болшихъ и малыхъ дорогахъ, одъ тихъ же форпостовъ лежачихъ, строили въ такомъ разстояніи, чтобъ еденъ маякъ одъ другого горячий былъ виденъ. А на строеніе оныхъ маяковъ употребить сколко надобно будетъ державскихъ подводъ и висилать оные къ Триполю и Межигору для взятя хворосту, соломи и протчего.

Февруарій, 19. Промеморія въ малороссійскую коллегію послана зъ объявленіемъ, что, по предложеню присланною отъ оной 15 ч[исла] февр[аля] промеморіею о обидахъ и гоненіи Григорію Панкевичу[252], асауловѣ полковому прилуцкому, отъ полковника Кгалагана дѣючомся, писанъ листъ до оного полковника о прибитіи оного въ Глуховъ второй недѣлѣ посту, якая справа ихъ тогда слѣдоватися и рѣшитися на судѣ войсковомъ енералномъ будетъ.

– 20. Писанъ листъ до п: асаула полкового стародубскаго о противности старого Ломаки, который посиланному по него козаковѣ отказалъ разъ, "что, отъ якого ти чорта приехавъ, туды и идъ"; и въ другое, же "я, мовитъ, въ Глуховъ, хочъ и указъ есть, не поеду", дабы приказалъ при свѣдителяхъ подлинно розискать по самой истиннѣ и розискъ за руками присилалъ бы въ Глуховъ.

– 22. По чолобитю на п: полковника кіевского отъ Алексѣя Мандрики, сотника кобизского, въ безчестіи, въ заборѣ сѣновъ у его и у сотнянъ козаковъ и посполитихъ людей его, въ отнятю у него сотенной корогви, которую п: полковникъ вручилъ нѣякомусь Остапу Гречцѣ и въ претерпѣніи тронедѣлного арматного вязеня, за тое что оному полковниковѣ козаковъ и посполитыхъ сотнѣ своей до кошеня сѣна и до знятя зъ поля збожа, по указу императорского величества, не допустилъ, писанъ листъ до него, полковника кіевского, увѣщевателный, дабы ему, Мандрицѣ, по прежнему короговъ, отдаливши отъ оной помянутого Остапа, вручилъ, бо если того не попересталъ бы, то велено будетъ о томъ розискать и передъ судомъ войсковимъ енералнимъ муситиметъ отвѣтствовать.

– Сего числа у п: полковника чернѣговского, наказного гетмана, былъ соленный банкетъ, на которомъ были ихъ мил[ости] старшина енералная, такожъ коллегіати всѣ, князь Волконскій отъ лейбъ-кгвардіи ундеръ-лейтенантъ и прочіе зъ полковъ знатніе особы, на тотъ часъ въ Глуховѣ пригодившіеся.

Февруарій, 24. Въ сей день, для запустнихъ всѣми отправуемихъ бакханалій, зъ войсковой енералной канцеляріи нѣякихъ дѣлъ нѣкуда не отправовано.

– 25. Посланъ унѣверсалъ при листѣ приватномъ до пп: Романовского, новомѣского, Федора Рудковского, басанского, сотниковъ, и Григорія Конѣжского, писара майстратового нѣжинского, въ справѣ п: Алексѣя Мандрики, сотника кобѣжского, отъ п: полковника кіевского отъ уряду безъ всякой слушной причини отставленного, повѣдаючи онимъ въ Кобижчу зъехать и о всѣхъ обидахъ, отъ п: полковника ему затѣянныхъ (якіе въ чолобитѣ оного Мандрики подъ датою 22 ч[исла] февр[уария] виписани), по самой слушности розискать достовѣрними людей (якіе предъ нихъ для доводовъ, кого востребуютъ, становилися бъ, доложено) свѣдителствами, нѣкому не посягаючи; и когда явится зъ розиску, что онъ, Мандрика, отдаленъ отъ сотництва безъ всякихъ слушнихъ причинъ, то оному по прежнему короговъ вручить, приказавши сотнянамъ оному сотниковѣ по прежнему отдавать повиновеніе. А розискъ, спорадивши за руками своими на писмѣ, присилали бъ въ Глуховъ, предложено.

– 26. Промеморія въ малороссійскую коллегію послана по прошенію сотника полку Чернѣговского, сотнѣ Понурницкой, Тихона Никифоровича, чолобитною отъ него поданною, о козакахъ въ сотнѣ той прикажчиками г: Сави Рагозинского вишинскимъ въ Вишенкахъ 6 человѣкъ, а г. барона Петра Павловича Шафѣрова понурницкимъ 70 з лишкомъ, противъ указу императорского величества завладѣннихъ, дабы для нынѣшнихъ государевихъ служебъ, въ исполненіе его величества указу, онимъ приказчикамъ козаковъ отказать и для отсилки къ онимъ указъ прислать изволила оная малороссійская коллегія.

– 27. Посланъ листъ до п: полковника наказного стародубовского, посилаючи къ нему, въ полкъ Стародубовскій, для розсилки въ городки сотенніе и для роздачи на цехи кравецкіе 115 штукъ чабы на пошитте чабаковъ охочекомонному полку Бурляевского, въ Шептаковщинѣ консистуючого, товариству; зъ якой чабы или зъ едной штуки зъ болшой болшый, а зъ меншой меншый былъ выкроенъ чабакъ; или нѣкоторіе штуки, роскроивши къ другимъ штукамъ, жебы зъ каждой вышло по бѣляку, употребить бы на прикладки до 15 албо до 10 штукъ; сколко зась бѣляковъ и якъ скоро пошити зостанутъ, далъ бы знати, велено.

Планетъ княжичъ небесныхъ, мѣсяцъ мартъ начался,
Когда сей діаріушъ мнѣ писать казался,
А именно, о всякихъ дѣлахъ общихъ, знатныхъ,
Монаршихъ и войсковыхъ, тайныхъ и приватныхъ,
Во время правленія, ко между гетманствомъ
Трудолюбно радящихъ малороссійскимъ панствомъ:
Его милости пана полковника главна
Чернѣговского Павла Полуботка, славна
Леонтіевича; такожъ и особъ поважнихъ
Войсковыхъ енералныхъ, умныхъ и уважныхъ
Людскостію наипаче и умомъ; до того
Енерална писара, чина войскового
А меновите, тако проименованна
Симеона Савича, мужа преизбранна;
Да иныхъ лицъ, къ тому жъ учрежденныхъ дѣлу,

Едину тую жъ купно содержащихъ силу;
И слѣдовать всякіе справи войсковіе,
Аще любо когда имъ случатся якіе.
Но понеже всяка вещъ и всякое дѣло
Отъ Бога дѣйствуемо бываетъ всецѣло, –
Сего ради Богъ въ помочъ да будетъ вначалѣ
Діаріушъ сей писать и аки въ зерцалѣ
Кратко, а разумливо пишемая зрѣти,
Да бодрость и охоту ко тому жъ имѣти,
Імѣти и искуство, и вѣжливость знати,
Якъ и въ якой что силѣ и почемъ писати.
И сія вся да будутъ въ честь и славу Богу,
Живущу на високомъ въ небесномъ чертогу;
Все же сіе въ нынѣшнемъ сооружись лѣтѣ,
Отнель Самяонъ крѣплшій Богъ явилъ во свѣтѣ,
Иже сотре львовъ дивныхъ, сотре ихъ и силы
Души же человѣчи соблюде всецѣли.

Мартъ, 4. Писано до его мил: п: полковника лубенского, предлагаючи, что не годилося бы ему Самойловича, пасинка п: Гамалѣйного, подъ бунчукомъ знайдуючогося, въ колодки забивать и за собою въ походъ Терковскій казать провадити; да зверхъ того, по указу его жъ, полковничомъ, сенецкому писару зъ другими козаками, гонячися за нимъ, не подобало бъ, стрѣвши его жъ, Самойловича, на дорозѣ, тещу зъ малою дочерью, безчестити и зъ воза оборочати, от чого оную мало къ смерти не приправлено; да къ тому жъ, оного Самойловича шукаючи, тіе жъ продерзники въ дому п: Гамалѣи на дверъ штурмовали и галасовали. Прето, абы п: полковникъ лубенскій впредь до помянутого Самойловича жадного не имѣлъ дѣла и до полковой его службы не притягалъ бы, але знайдовался бы онъ подъ протекціею гетманскою, якъ о томъ унѣверсаломъ покойного п: гетмана и нынѣшнихъ правителей листомъ ему ствержено; тихъ зась продерзщиковъ, надъ указъ полковничій кграсуючихъ, велено для наказаня зискати въ Глуховъ.

– 15. Писанъ листъ повторний до полковника прилуцкого о немедленномъ сюда, въ Глуховъ, приездѣ для справи зъ Панченкомъ, асауломъ полковимъ прилуцкимъ же, заводной, а если бы скоро не похотѣлъ приежд[ж]ать, то когда за тое дѣло малороссійская коллегія приймется и не хотячего его въ той часъ призоветъ, обявлено.

– 17. При посилцѣ нужнихъ писемъ въ Москву до Кочубея, Грабянки и протчіихъ туда малороссійскихъ нашихъ посланнихъ належнихъ, цедулою предложено, что если бы ихъ на Москвѣ оставлено, давши толко на маліе якіе интереса рѣшеніе, то мѣютъ ехать и въ Санктъпѣтербурхъ и тамъ всячески старатися, на похвалу себѣ и всей отчизны, о полѣценномъ себѣ дѣлѣ одержать резолюцію… Да если прийдется имъ конче въ Санктъпѣтербурхъ ехать, то, дабы тамъ въ кого когда нужда крайная будетъ, съ потребу заняли грошей, поневажъ чрезъ означенного посланника денегъ имъ туда посилать, жебы где не потералъ, опасно

и небезпечно; да хочай въ скарбцу тутъ войсковомъ, де якіе и найдутъся гроши, такъ тіе на многіе уставичне употребляются експенса… При той же посилци, писанъ листъ до п: асаула енералного Жураковского зъ просителнимъ предложенемъ, дабы, когда интересъ его зъ протчіими, въ Москву на енералній дворъ позванними, благополучно окончится, и за общенародній всей отчизнѣ нужний интересъ, зъ горливости своей, принятися изволилъ, а дали бы, за прилѣжнимъ его тамъ перевенствуючимъ между посланними особы, до тихъ часъ тощно живучими и полѣценного себѣ дѣла въ дѣйствіе не производячими, тщателствомъ помислнцю ко ползѣ Малороссійского отчества, барзѣй о избраніи гетмана получили резолюцію.

Мартъ, 20. По супплѣчной жалобѣ п: Степана Забѣли, товариша войскового, писано до п: сотника борзенского, дабы подданнихъ его, п: Забѣли, з дѣда и отца мужицкихъ синовъ, именно, Вовка, Плотнина да Юхименка, въ козацство якобы вписавшихся, а зъ подданства вибиваючихся, привернулъ въ тяглость мужицкую, хлопецкую, ему по прежнему; а если бы оніе мужиччо тому противними стали, то бы велѣлъ оныхъ, подъ часъ торгу, и кіями протрепать.

– 24. По увѣдомленю ся запевне, что зборщики всѣхъ полковъ малороссійскихъ, по присланнымъ къ себѣ зъ Малороссійской коллегіи формулахъ, стали торопѣть и замишляють знову зо всѣхъ безъобходно державскихъ и инихъ добръ, якъ изначала чинити, вибѣрать збори, не зрозумѣвши въ тихъ формулахъ вираженной сили, теди писано до всѣхъ полковниковъ реименту гетманского, дабы своимъ протлумачилъ всякъ зборщикамъ, что коллегія Малороссійская велѣла толко въ зборъ збѣрать тіе доходи, якіе прежде и теперъ идутъ на гетмана и до скарбу войскового, яко то стація, показанщина и проч[ие], и о такихъ то доходахъ велено помѣсячно, що будетъ въ зборѣ, коллегію репортовать; такожъ если у ихъ, зборщиковъ, суть першихъ зборовъ гроши и хлѣбъ, которіе до указу содержать казано, о тихъ коллегіа требуетъ, сколко чего есть на личномъ зборѣ, обстоятелного вѣдѣнія; а опрочъ того ни до чого другого не повинны они, зборщики, интересоватися и колегія сама интересоватися жъ не повинна.

– 26. Предложено до наказного лубенского, дабы четвероконній палубъ и возъ дишлевій, до артилеріи войсковой въ походъ до Терку належніе, ратушнимъ коштомъ реестръ, що на тое пойдетъ, спорадивши, велѣлъ зробити и прислати въ Глуховъ и, що на оправу тихъ палубовъ грошей вийдетъ, отселя въ отдачу пришлется.

Мартъ 26. По объявленіи зъ полковъ рейменту гетманского о розсилки зъ Малороссійской коллегіи указовъ и формуляровъ по полкахъ къ зборщикамъ, по которихъ зборщики полученіи, знову якъ передъ симъ, зо всѣхъ безъобходно, державскихъ и старшинскихъ пожитковъ, всякіе отбирать приходи намѣрены, а инде уже и отбираютъ, послано въ оную коллегію промеморію, требуючи, увѣдомленя, чого ради, надъ указъ императорского величества, не согласяся зъ войсковою енералною канцеляріею, укази при формулярахъ своихъ въ полки засилаетъ и збори неналежне збѣрати кажетъ, и по якому указу? Дабы можно вѣдати, якъ о томъ въ правительствующій сенатъ чинить доношеніе.

– 27. Писанъ листъ до п: Якова Марковича, что понеже п: родичъ его п: сотника лохвицкого, по инстанціи пп: правителей, одъ нынѣшного Терковского

походу былъ уволнилъ, а онъ, п: Яковъ, его, п: сотника, въ другій походъ Ладожскій опредѣляетъ, предложено теди ему, дабы помененного сотника лохвицкого Гамалѣю до Ладожского походу не чепалъ, ибо его черга еще не минетъ; кому зась до того походу надлежитъ ити, до того указъ уже посланъ.

– Пишучи третій уже листъ до п: полковника прилуцкого противъ челобитя Григорія Панкевича, въ одставцѣ его отъ уряду асаулства полкового прилуцкого, предложено, абы, поколя тая справа его зъ Панченкомъ судомъ енеральнимъ не окончится, жадныхъ обидъ домови скаржачого и тяжестей не наносилъ, да и до подданыхъ его пѣрогувскихъ и стрелнѣцкихъ, курѣнчиковъ 6 человѣка, не интересовался бы; заводного зась того зъ Панкіевичомъ въ проліонгацію не пускаючи интересу, мѣетъ онъ, п: полковникъ, до суду для росправы подъ часъ святъ прийдучихъ воскресенскихъ приездити въ Глуховъ конче.

– 28. Виданъ откритій листъ до самозванного атамана погребского зъ товариствомъ, въ козацство тиснучимся, и до войта тамошного зъ посполитими, повелѣваючи, абы жителѣ тамошніе погребскіе, особливо тіи, що зъ мужиковъ въ козацство тиснутся, на время, указомъ Малороссійской коллегіи опредѣленніи, не надлежатъ къ подданству до далшого указу; кгрунта свои посполитіе, въ Погребкахъ будучіе (якъ о томъ п: Андрѣй Лизогубъ, державца того села, донеслъ), нѣкому зъ посто[роннихъ][a] безъ вѣдома державского не продавали и никто бы у нихъ куповати не важился, ибо, хочай хто и купитъ, коштъ его пропадетъ напрасно; да и протчіе погребскіе подданіи, не засмотруючися на тихъ самозваннихъ козаковъ, п: Лизогубу во всемъ послушенство отдаючи, нихто, зверхъ помянутихъ указомъ коллегіацкимъ, одъ подданства уволненнихъ въ козацство не тиснулись; а хто бы повиновенія ему, п: Лизогубу, давати не похотѣлъ, такого присилать въ Глуховъ, забивши въ колодки, для наказанія и жестокого штрафа, повелено.

Априль 2. Писанъ листъ до посланнихъ на Москву въ интересахъ Малороссіи пп: Грабянки, судіи полку Гадяцкого, да Гамалѣи, товариша войскового, похваляючи имъ тое, же они два, по горливости своей ку общому добру для справованя полѣценнихъ себѣ дѣлъ зосталися въ Москвѣ, а протчіи нѣ зъ чимъ оттоля, зъ ними будучіи, въ доми едутъ; и предложено, ижъ бы они, якъ тилко возможна, на полѣценніе себѣ, подлугъ инструкціи при одправѣ одселя, интереса доходили, если не въ Москвѣ, то поехавши въ Санктъпѣтербурхъ, резолюціи; а при одъездѣ своемъ зъ Москви, упросили бъ кого в сенатѣ или въ синодѣ, абы одъ нихъ зъ Санктъпѣтербурха посилаючіеся писма, чрезъ случаючиися почти, въ Глуховъ пересиланы были; а грошей, когда нужда имъ будетъ, хочай у якого зъ архіереовъ на имя пп: правителей певное число, толко бы не излишно, зъ роспискою нехай позичатъ; а, за возвращеніемъ оныхъ въ Глуховъ, тіе гроши безъ умедленя до належныхъ рукъ пересланы будутъ; якіе зась резоны тамъ въ Санктъпѣтербурхе получатимутъ, давали бы сюда о томъ вѣдати.

– 4. По присланной прежде зъ Малороссійской коллегіи промеморіи, писана отвѣтная промеморіа зъ войсковой енеральн[ой] канцеляріи въ оную коллегію,

---

[a] В публікації щоденника Лазаревським зазначене недописане слово "посто", після якого в дужках наводилося що це "(посполитыхъ)", проте безпосередьо з тексту самого універсалу видно, що це – "посторонніхъ".

обявляя, что якъ инніе села и деревнѣ, во всѣхъ полкахъ рейменту гетманского обрѣтаючіеся, издревле никому продаеми и никимъ купуеми не бываютъ, но токмо оніе всякому по заслугахъ зъ респекту гетманского во владѣніе унѣверсалами надаютъся, такъ и села Дунаецъ, Локтя и Васковцѣ князя Юрія Четвертинского не купленніе его суть, но зъ ласки и волѣ гетманской были ему опредѣлены; а въ вѣчную поссесію нѣкому малороссіянъ села, развѣ монаршими особенними грамотами будутъ ствержденны, отнюдь не даются.

Априль, 18. Заслано листомъ п: бунчучного енералного зъ другимъ листомъ же п: Димитрія Володковского, абы, за полученіемъ оного, къ Мироносицъ недѣлѣ зъ надобнимъ не тилко въ Глуховѣ, але и далей, запасавшися приборомъ, сюда приездили безъ жадного описованяся, где, съ прочіими намѣреючимися особами, въ интересахъ нужныхъ малороссійскихъ до императорского величества въ Санктпитербурхъ ординоватися мѣютъ.

– 19. Писаны листы до наказныхъ стародубовского, переяславского и полтавского зъ старшиною и зъ другими полчанами тихъ полковъ, абы они, спорядивши челобитную на имя императорского величества и оную, всѣхъ полчанъ: старшинъ и чернѣ, такожъ гражданскихъ урядниковъ и знатнихъ мѣщанъ, руками закрѣпленную, о опредѣленіи на вакуючіе мѣсца въ полковники привозили сюда въ Глуховъ къ неделѣ Мироносицъ, где п: наказній, такожъ и п: полковникъ прилуцкій (до которого заслано особливимъ листомъ) въ означенній путь до Санкъпѣтербурха къ его императорскому величеству зъ прочіими особами, съ прошеніемъ гетмана и полковниковъ мѣсцъ вакуючихъ, мѣютъ ординовани бути.

– Писани подорожніе три прошлого априля 18, една п: Николаю Ханенку въ Стародубъ, другая п: Василію Быковскому въ Полтаву, третая п: Андрею Володковскому въ Переяславъ; которіе пп: Быковскій и Володковскій посилаются въ вишъ означенніе полки зъ одержанемъ себѣ унѣверсаловъ, зъ войсковой енер[альной] канцеляріи виданнихъ, для ревѣзіи, въ томъ, что, якобы, за небреженіемъ старшини, которіе въ прошломъ году, 1722, въ походахъ были козаки, и теперь тіи жъ въ походи виправлени, и, за поблажкою старшихъ, убогшіи виправлени въ тую дорогу, а богатшіи неналежне осталися въ домахъ.

– 20. Писанъ листъ до п: Михаила Гамалѣя, обявляя, ижъ въ помочъ п: обозному полковому лубенскому велено въ Ладожскую дорогу п: сотника лохвицкого, сына его, п: наказному лубенскому Марковичу виправити, а вмѣсто оного сотника остается въ дому другій сынъ Степанъ, недавно повернувшійся зъ Москви, которого не виправовалось въ дорогу Санктъпитербурскую, теперь намѣреваючуюся, зъ другими повторе виправуючимися персонами, въ чомъ дабы не изволилъ помененний п: Гамалѣя противность имѣти мнителства, поневажъ такое о виправѣ реченного сотника лохвицкого нужди ради учинено опредѣленіе; при написаніи теди листа поздравленіе воскресенскихъ святъ заслано.

Априль, 25. Писанъ листъ до его м: п: полковника нѣжинского зъ тимъ резономъ, что хочай супплѣку нѣкоторого товариства сотнѣ кролевецкой, въ листѣ своемъ включенную, его мил[ость] и прислалъ въ войсковую канцелярію, въ которой подписавшіеся п: Генваровскаго просятъ на сотництво кролевецкое, однакъ, поневажъ прежде сего зъ тоей сотнѣ отъ обивателей тамошнихъ многіе на его, Генваровского, занесены жалобы, и оніе еще у суду енеральн[ого] не окон-

чены, того ради, нѣмъ оніе справи рѣшены будутъ, изволилъ бы п: полковникъ нѣжинскій зъ постановленемъ его, п: Генваровского, на сотництво удержатися; а, и по окончаніи справъ на п: Генваровского жалобливихъ, надлежало бъ тамъ, въ Кролевцу, человѣка спокойного и безъобидливого сотникомъ поставити.

– 29. Предложено цедулою п: наказному стародубскому же, поневажъ онъ зъ поездомъ, въ Санктпѣтербурхъ себѣ означеннимъ, доселя умедлилъ; теди пилно приказано, абы, подлугъ до себе прежде засланного указу, зъ належитимъ приборомъ, якъ найскорѣй, приездилъ въ Глуховъ для забрання того предлежачого пути.

– 30. Одправлена експедиція въ правителствующій сенатъ до его императорского величества зъ покорнимъ обявленіемъ, что, по присланной зъ Малороссійской коллегіи въ войсковую коллегію промеморіи, подлугъ присланного зъ сената въ оную коллегію монаршого указу, послани о возвращеніи виправленной до каналу малороссійской команди, куда надлежало, ордери, а о поготовости къ службѣ козакамъ малороссійского корпусу въ полки рейменту гетманского со всякою скоростію унѣверсали посланы будутъ; толко зъ всепокорнимъ до его величества прошеніемъ писано, дабы императорское его величество благоизволилъ впередъ о такихъ и симъ подобныхъ дѣлахъ, которіе до малороссійскаго правленія касатися будутъ, особно свои монаршіе къ малороссійскимъ правителемъ велѣтъ прислати укази, а не зъ Малороссійской коллегіи, понеже ныне всѣ въ Малой Россіи дѣла и порядки, по смерти покойного г: гетмана Скоропадского, високимъ его жъ монаршимъ указомъ онымъ вѣдать и по правамъ Малороссійского народа управлять поручено.

Май, 2. Въ отвѣтъ предложено листомъ до его м: п: бунчучного енерального, зъ прошеніемъ, абы его мил[ость], не устранялся одъ общихъ трудовъ, которіе по указу монаршомъ совокупне зъ прочіими и ему велено правити; взглядомъ зась заводу его о млинахъ зъ законниками святотроецкими иллѣнскими (если не похочутъ обидвѣ сторони, подлугъ росписокъ своихъ, якъ спадетъ вода, тамъ у млиновъ, где споръ и заводъ вщался, помѣрковатися) тутъ, въ Глуховѣ, за приездомъ его жъ, п: бунчучного, окончаніе крайне учинити полѣцено… толко бы безъ жадного отлагателства и отмовки его мил[ость] прибувалъ, котораго бытности охотне чекаютъ.

– 3. Посланъ указъ до наказного полковника стародубскаго о послушаніи п: Волкевичу села, Ляличи зовемаго, уезду Мглинского.

– Обявлено листомъ до п: сотника батуринского, что, поневажъ теперь п: судіи енерального въ Глуховѣ нѣтъ, а безъ бытности его заводъ о млиновомъ на Сейму ставидлѣ Акилини Енчихи, имъ, паномъ судіею, неслушне завладѣнномъ, помянутимъ сотникомъ батуринскимъ зъ урядомъ инквѣрованній и сюда на писмѣ присланній, крайне децѣдовать не можно, теди она, Емчиха, въ домъ свой отпускается, а впредъ своей обидѣ поволного времени надлежащой искати сатисфакціи можетъ.

– 4. Подлугъ присланной зъ Малороссійской коллегіи, по писму г: брегадира Веляминова, къ оной писанному, въ войсковую канцелярію промеморіи, дабы всѣхъ въ Малой Россіи якъ значковыхъ, такъ и бунчуковыхъ козаковъ, не обходя никого, по полкамъ и сотнямъ росписавъ, списокъ оныхъ прислано въ коллегію,

отвѣтствовано[a] въ оную коллегію промеморіею жъ, что о присилцѣ къ ней списка всѣхъ вышъмененныхъ козаковъ указу монаршого зъ сената не получено; однакъ, при розсилцѣ унѣверсаловъ въ малорос[сійские] полки о поготовости обще всѣхъ козаковъ до походу, куда указано будетъ, велено и вѣдѣнія именніе козаковъ, особно значковыхъ, а особно бунчуковыхъ, сколко ихъ де обрѣтается, въ канцелярію войсковую прислать и, якъ прислани будутъ, тотчасъ учинить на оныхъ пересмотръ; а рядовыхъ козаковъ, сколко ихъ въ полкахъ всѣхъ есть, не вѣдомо, якимъ образомъ зреестровать, потому что, едно въ прошломъ року въ походи виправленіи, отътоля не возвратилися, протчіе теперъ въ доми пѣшо волокутся; другіе жъ сего року въ походъ вишли, а многіе поодмѣрали, а инніе зъ Малороссіи и прочъ устранилися.

Май, 6. Писано до п: полковника прилуцкого зъ предложенемъ, что, поневажъ въ Санктъпетѣрбурскую дорогу по опредѣленію онъ ехать вимовлялся, то, жебы для отвѣту противъ жалобъ, на его занесеннихъ, именно, къ пріидучому сего мая 15 числа приездилъ въ Глуховъ непремѣнно, ибо оніе жалобливіе справи тутъ, на судѣ, за его прибутемъ, крайне вершитися мѣютъ, а еслибы и за симъ указомъ сюда пріехати не мѣлъ, то, когда челобитчики на него удадутся въ коллегію, большая ему учинится трудность и турбація.

– Писано теди и до п: Панченка, асаула полкового прилуцкого, чтобы онъ сюда жъ, якъ ехатиметъ мененній п: полковникъ, для росправи зъ нимъ пріездилъ; а не имѣлъ онъ пріѣхать, за слабостю здоровя своего (якъ о томъ сюда писалъ), то и Панченку пріездити въ Глуховъ будетъ не для чого.

– 8. Предложено листомъ до п: судіи енерального Чарниша, абы онъ крайне увѣдомилъ, если, по долженості званія своего судейского впредъ до судовыхъ дѣлъ пріимется и оніе одправовати будетъ, или уже весьма отъ дѣлъ судейскихъ устранитися намѣренъ, ижъ бы знать, якъ отвѣтствовати, когда гдѣ спросятъ.

– 9. Отправленъ листъ до п: полковника кіевского, абы для отвѣтствія противъ зборщицкого доношенія немедленно сюда въ Глуховъ пріездилъ; если жъ бы не мѣлъ пріехати, то и нехотячаго намѣрила коллегія Малороссійская зискати.

– 11. По жалобѣ козаковъ топалскихъ, Ивана Скоблика зъ товарищи, писано до приказчика топалского Гавріила Ивановича Рогозинского, чтобы онъ имъ, супплѣкантамъ, и другимъ топалскимъ козакамъ обидъ и утѣсненія въ кгрунтахъ не чинилъ и шинковать горѣлкою не возбранялъ; и въ чемъ они обиждены, и тое бы имъ возвращено было; ибо, если впредь якая тимъ козакамъ затѣется обида, то не оставится о томъ въ сенатъ писать до его императорского величества.

Май, 12. По жалосномъ донесеню п: Параскевіи Домонтовичевой Даниловой Солониновой, виданъ зъ войсковой енеральной канцеляріи унѣверсалъ въ полъ Кіевскій, въ сотню Остерскую, о приверненю ей села Коптова, полковникомъ кіевскимъ на домъ его одобранного, которимъ жалобливая, подлугъ двоихъ унѣверсаловъ одъ покойного гетмана, на оное даннихъ, мѣетъ владѣть по прежнему.

---

[a] В тексті надруковано “отвѣтствовало”.

– Писанъ листъ до п: наказного стародубского Петра Корецкого, потверждаючи желаніе его, абы на мѣсце оного, въ Санктпитербурскую дорогу теперъ одъежд[ж]аючого въ интересахъ, п: Иванъ Чарнолузскій, сотникъ полковій, принялъ тамошное наказничества полковничого правленіе, справуючись зъ надлежащою званию тому обзорностю; а въ судахъ ему помоществовати маетъ п: Дублянскій[253], новомѣскій сотникъ, зъ присидѣніемъ до того еще по два человѣка значковихъ перемѣною.

– Данъ унѣверсалъ, за подписомъ общимъ зъ коллегіатами, зъ войсковой енеральной канцеляріи Феодору Лисенку на урядъ сотничества березинского.

– 22. На жалобу Пахомія Іосифовича, жителя стародубского, на Іосифа Елинского, бывшого атамана стародубского, и на Ярофея Коваля занесенную, писано до п: наказного стародубского Чарнолузского, иж бы онъ, тую взявши до расмотренія суду полкового справу, о всемъ праведно розискалъ и, якъ покажется по розиску, обыжденного належите уконтентовати велѣлъ обыдившимъ его и до помѣркованя оныхъ, хочай и вязенемъ, всеконечне принудилъ.

– 23. Писано третимъ разомъ уже до п: бунчучного енералного, чрезъ посланного козака Глуховской[a] сотнѣ Прокопа Раженка, о немедленномъ его сюда въ Глуховъ пріѣздѣ, для нужныхъ интересовъ.

– Сего числа принесени два указа зъ високоправителствуючого сената зъ Санктъпитербурха въ войсковую енеральную канцелярію чрезъ куріера князя Огія Енгалича.

– 24. Посланъ указъ на п: полковника прилуцкого, абы, за полученіемъ оного, приездилъ сюда, въ Глуховъ, для пилного войскового интересу, безъ умедленія; за которого пріездомъ тотъ интересъ ему тутъ обявленъ будетъ.

Писанъ подъ датою мая 14.

Сего жъ 13 числа одправленна експедиція одъ всего Малороссійского народа до его императорского величества въ Санктъпитербурхъ въ правительствующій сенатъ на три грамоти пунктами зъ подданическимъ доношеніемъ расположенная, чрезъ нарочнихъ посланнихъ, именно, чрезъ п: Петра Корецкого, наказного стародубского, п: Ивана Даниловича, наказного переясловского, п: Димитрія Володковского, товариша войскового, Григоріа Грабянку, судію полкового гадяцкого, п: Николая Ханенка, канцеляристу войскового старшого, ординованная.

Въ первомъ теди пунктѣ першой грамоти предложено о прошеніи гетмана, о чомъ и чолобитная къ его величеству въ габинетъ за руками пп: правящихъ послана.

Въ пунктѣ другомъ о прошеніи полковниковъ на вакансовіи мѣсця въ городи Стародубъ, Переясловъ и Полтаву … …

Въ другой грамотѣ рабскѣ донесено, 1-mo, дабы милостивимъ его величества указомъ новое комендантовъ въ Стародубъ и въ Полтаву опредѣленіе было одставлено … …

Въ третой грамотѣ, 1-mo, съ всепокорнимъ прошеніемъ о возвращеніи зъ Малороссійской коллегіи зъ владѣлческихъ и инныхъ маетностей зборовъ

---

[a] В тексті надруковано “глуховского”.

хлѣбныхъ показанныхъ, покуховнихъ и протчіихъ, которіе оная коллегія надъ указъ, чрезъ посланныхъ одселя зъ сената присланній ... ...

Май, 15. Сего числа писано до п: судіи миргородского и на сей часъ въ полку томъ до наказного о приездѣ его сюда, въ Глуховъ, немедленномъ.

– 16. По виписанномъ обширне Василя Танского, зъ вимовленемъся о учиненной одъ его фуріи и о утопленномъ одъ розищиковъ, въ Кобѣщи бувшихъ, въ дѣлѣ полковника кіевского зъ Мандрикою, къ нему, Василю, зъ листомъ посланнихъ, такожъ и об рубаню шаблею оного Мандрика, скрипту, сюда присланномъ, предложено отселя до оного Василя Танского указомъ, ижъ бы онъ для отвѣту противъ тихъ своихъ неслиханнихъ екзорбитанцій безъ жадной одговорки приездилъ въ Глуховъ, не дожидаючись по себе другого о томъ посланца.

– 17. По указу видалъ п: Феодоръ Омеляновичъ, атаманъ глуховскій, зъ скарбу войскового посилаючимся въ общенародныхъ интересахъ въ Санктъпитербурхъ п: Петру Корецкому, наказному стародубскому, золот[ихъ] 2000 и золот[ихъ] 10, и червонихъ 123, подъ датою 13 мая.

(Далѣе слѣдуютъ опущенныя здѣсь числа 18 и 25 мая)[a].

Май, 25. Сего числа писанъ листъ до князя Дмитріа Михайловича Голѣцина, зъ обявленіемъ, что пакіетъ писемъ, одъ его сіятелства зъ Москви врученній, куріеръ князь Агій Енгаличовъ зъ протчіими писмами, въ дѣлехъ государственнихъ зъ правителствующого сената ординованними, въ войск[овой] енер[альной] канцеляріи принеслъ.

– 30. Прошлого мая 23, чрезъ нарочно посланного п: Якова Карпѣку, писано въ високоправителствующій сенатъ до его импер[атор]ского величества, подданическѣ обявляя, что, по полученіи его величества прошедшого 22 мая монаршого указу, въ которомъ пп: правящимъ Малоросии повелено ехать въ Санктъпитербурхъ, въ указній путь до поизду готовы; толко всенижайше зъ подданическою покорностію прошено, дабы благоволилъ его импер[атор]ское величество повелѣть прислати свои монаршіе зъ сената указы, чтобы на подъемъ потребное число подводъ везде по станамъ въ предлежащой зъ Глухова до Санктъпитербурха дорозѣ давано, ибо, за далекостю того пути, конми своими ехать будетъ трудно. Писано такожъ и до посланныхъ, п: Петра Корецкого зъ товарищи, ижъ бы они дѣла общенародніе, на писмахъ имъ врученніе, смотря по латвости тамошняго поведенія, прежде приезду туда пп: правителей, старалися бъ въ сенатъ поддавати и надлежащои резолюціи на оніе допрошувалися бы.

– 31. Писаны листы во всѣ полки малороссійскіе, зъ объявленіемъ, что, одъежаючи по указу монаршомъ въ Санктъпитербурхъ, полѣцена команда малороссійского правленія пп: асаулу Василію Жураховскому да Якову Лизогубу, бунчучному войсковимъ енеральнымъ, до которихъ всѣ, въ чомъ будетъ надобно, повинни рефероватися и описоватись и безъ найменшого всякъ противленія и преслушанія обыходитися повиненъ.

---

[a] У публікації щоденника Лазаревський тут наводить посилання на свою роботу про Полуботка в "Русском архиве", с. 180. У зазначеному місці праці подається версія про фальсифікацію записів щоденника.

– Данъ указъ до войта риковского зъ громадою о прислушаніи села Рикова п: Данилу Кутневскому въ кошеню сѣна и прибираню пашнѣ до повороту пп: правителей зъ Санктъпитербурха.

Юнь, 1. Сего числа прибувъ въ Глуховъ г: брегадиръ Веляминовъ зъ Санктпитербурской дороги.

Тогда жъ пріехалъ до Глухова и его м: п: бунчучный енеральный.

– 4. Писанъ листъ до п: обозного полку Прилуцкого зъ предложеніемъ тимъ, что поневажъ, по трикротномъ писанеи, полковникъ тамошный для обаченя ся зъ пп: правителями, при выиздѣ ихъ въ Санктъпитербурхъ, по указу монаршомъ, не хотѣлъ приехати въ Глуховъ, того ради посланъ туда въ Прилуку[254] п: Филиппъ Борзаковскій, канцеляриста войсковій, абы тамъ, якое намѣнено, общее императорскому величеству подати челобитте, обявилъ мененному п: обозному и всей старшинѣ полку Прилуцкого, на которомъ мѣютъ оны, если усмотрятъ въ томъ якую ползу, руки свои подписати.

Въ той силѣ писанъ листъ до полковника прилуцкого.

– 5. По присланной зъ Малорос[сийской] коллегіи въ войсковую енер[альную] канцелярію промеморіи, о доходахъ всякихъ, збѣрать по прежнему, о зборахъ, зо всѣхъ необходно стягатися мѣючихъ, по указу именномъ монаршомъ о взиманіи покуховного[a], о присланіи списковъ-реестровъ козацкихъ, нынѣшнихъ и давнихъ, въ оную коллегію, о взятіи зъ войсковой канцеляріи обстоятелнихъ вѣдомостей о малороссійскихъ зборахъ и о расположеню квартиръ на полки, о дворовомъ числѣ наличныхъ списковъ, о козакахъ въ Малой Росіи обрѣтаючыхъся, о указахъ и унѣверсалахъ въ общенародныхъ интересахъ безъ коллежской подписѣ нѣкуди онихъ не посилать и о прочомъ писанной, объявленно въ отвѣтъ зъ войсковой канцеляріи въ оную коллегію промеморіею тако: для взысканя давнихъ и нынѣшнихъ козацкихъ [списковъ-реестровъ] и ревѣдованю онихъ во всѣ полки малороссійскіе мѣютъ коммиссари ординоватися, о якой ревѣзіи и унѣверсалъ посланъ въ коллегію; а о вышъпомянутихъ зборахъ и доходахъ, по чему зъ чего збѣралось, о якихъ вѣдали, и прошлого году 1722 августа 11, пунктами въ оную коллегію обявили; укази зась и унѣверсали, въ важнихъ дѣлахъ пишучіеся, впредь Малороссійской коллегіи обявляемы будутъ. Подъ датою юня 7.

– 6. Сего числа подалъ въ канцелярію Малороссійской коллегіи копіистъ Беловцовъ монаршую грамоту, зъ высокоправителствующого сената присланную, о выходѣ въ походъ старшинѣ енералной и всему войску малороссійскому при главному коммендиру г: князю Мих[аилу] Мих[айловичу] Голѣцину.

Юнь, 7. Писано до г: брегадира, упоминаючись о неперемѣнѣ титулу, въ унѣверсалахъ пишучогося.

– 11. Посланы укази два къ п: атаману глуховскому Омеляновичу о видачи зъ скарбу войскового, въ его завѣдованю найдуючогося, на подъемъ паномъ правителемъ въ дорогу до Санктъпитербурха рублей 400, а на дорогу рубл[ей] 4090, для всякой потребы.

– 12. Писано листомъ до п: Тарновскаго, ижъ бы онъ предложилъ п: полковникови прилуцкому, чтобъ листъ и челобитную ихъ, сюда присланную, вновъ тамъ

---

[a] В тексті надруковано “покуховной”.

переписавши, такъ самъ п: полковникъ, якъ и старшина тамошная зъ мѣщанами, на онихъ руки свои приложили, и когда тое собудется, оніе писма маетъ п: Тарновскій днемъ и ноччу чрезъ сторожа въ Прилуку посланного сюда присилати въ Глуховъ, одколь заразъ до належнихъ рукъ навздогонъ послатися мѣютъ.

– По увѣдомленюся о поворотѣ зъ Царицина п: полковника миргородского, писано къ его мил[ости] въ обявленіе, что г: брегадиръ Веляминовъ, за пріездомъ своимъ зъ Санктъпитербурха въ Глуховъ, обявилъ указъ монаршій, за именною его импер[аторского] величества рукою, жебы одъ всѣхъ малороссіянъ, никого не обходячи, со всякихъ пожитковъ брать збори въ казну, якъ и прежде устроено было; а що именно брати – и промеморіею о томъ зъ Малорос[сійской] коллегіи въ канцелярію предложено, которой копію до п: полковника послано; того ради, за одъездомъ по указу манаршомъ въ Санктъпитербурхъ, намѣрено о отставки тихъ зборовъ, где надлежитъ, просити милости; къ якому общему прошенію да благоволитъ и его мил[ость] п: полковникъ миргородскій свое къ тому имѣти согласіе и чрезъ посланного къ нему нарочно вѣдомо учинити. Послана тамъ же копія челобытной одъ всей малороссійской старшины, за руками споряженной, зъ прошеніемъ милости у импера[орского] величества, подлугъ якои и п: полковникъ миргор[одский], если схощетъ одъ полку своего подобное спорядити челобиття, изволитъ и въ тропи, куда надлежитъ, посилати.

Сего юня 13 дня, одъехали въ Санктъпитербурскую дорогу ихъ мил[ости] панове полковникъ чернѣговскій и гетманъ наказный, Семенъ Савичъ, писаръ, да Иванъ Чарнишъ, судя войсковый енералный.

Юнь, 13. Указъ его величества, за подписомъ рукъ коллегіацкихъ и старшини енералной, прошлого юня 10 полученъ зъ войсковой енер[алной] канцеляріи, по которомъ велено ординовать ревѣзоровъ во всѣ полки рейменту гетманского, именно, въ полкъ Стародубскій – Ивана Борозну-Горского да Семена Рубця; въ Нѣжинскій – Василія Полунѣцкого и Демяна Бутовича; въ Прилуцкій – Василя Томару зъ Василемъ Гамалѣею; въ Кіевскій – Якима Гречаного и Андрія Раковича; въ Переясловскій – Степана Забѣлу зъ Иваномъ Терновіотомъ; въ Лубенскій – Василя Кочубея да Трощинского; въ Гадяцкій – Якова Новѣцкого да Степана Гамалѣю; въ Миргородскій – Андрея Кандибу да Ивана Армашенка; въ Полтавскій – Гречаного и Якима Кулябку, товариство бунчуковое. И тѣмъ ревѣзоромъ во всякомъ полку справити всѣхъ таковихъ, хто есть прямі зъ дѣда и отца козакъ, именній списокъ одъ обозного до мешого стану, подлугъ даннихъ себѣ инструкцій, и особно всякую сотню и курѣнь, не мѣшаючи одного съ другимъ, по имени всякого и по прозванію или по отчеству, не обходя и курѣнчиковъ и никого иного зревѣдовать; и оную ревѣзію въ особливій компутъ достовѣрно написать и написавъ руками своими оніи закрѣпить, а другую безъ закрипи спорядить и до войсковой енер[алной] канцеляріи на день слѣдуючого юня мѣсяця 28 присилать съ поспѣшеніемъ. Такожъ и о людяхъ посполитихъ, которіе бігаютъ челомъ быть в козакахъ, потому что отци и дѣди ихъ, и инніе, и сами челобитчики прежде козаковали, должни оныхъ въ реестръ козацкій записать тіе жъ ревѣзори. А если где старіе реестра не зищутся, о таковихъ людми знаючими освѣдителствовать и, по свѣдителству якъ покажется, такъ ихъ записать не-

премѣнно. А по вчиненіи о казакахъ ревѣзіи и по написаню онои въ особные книги, подобнымъ образомъ и посполитыхъ людей, нѣ чіихъ селъ, ни маетностей духовнихъ и мирскихъ, ни малороссійскихъ, ни тежъ великороссійскихъ державцовъ не минаючи, обще всѣхъ зревѣдовавъ же, и особно можнѣйшихъ, а особно убогшихъ, которіе нынѣ суть на лице, двори описавши въ особливіе порядочніе реестра, еденъ за подписомъ рукъ, а другій безъ надпису, сами вскорости до Глухова привозити должни.

Юнь, 14. Писанъ указъ до Василя Дорошенка, ижъ бы онъ, за полученіемъ того, для отвѣту на жалобу Семена Ломѣковского, о побои и безчестіи, одъ его, Дорошенка, ему затѣянномъ, выраженную, заразъ приездилъ въ Глуховъ, дабы, за умедленіемъ, якъ удастся жалобливій въ коллегію Малорос[сійскую], и нехотячего сюда не притягали.

– 18. Одправлена промеморія въ Малорос[сійскую] коллегію отвѣтная зъ обявленіемъ, что за бывшихъ гетмановъ полки компанѣйскіе не были комплетомъ своимъ в равномъ числѣ, а давалось полковнику на годъ плати роковой 26 рублей, а мѣсячной на еденъ мѣсяць по 4 рубля; обозному, асаулу, писару, хоружому полковимъ – роковой плати по 14 рублей, мѣсячной по 3 рубля и по 2 гривни; подъасаулому полковому – роковой плати по 7 рублей, мѣсячной по 1 по 20 алтинъ; довбишу – роковой по 6 рублей, мѣсячной по 80 гривенъ; сотеннимъ ротмистрамъ – роковой по 14 рублей, мѣсячной 8 золот[ихъ]; асаулу и писару сотен[ному] и атаманиѣ курѣнной – роковой по 7 рублей, мѣсячной по 8 золот[ихъ]; товариству подвойному – роковой по 6 рублей, мѣсячной по 8 золот[ихъ]; товариству поединковому – роковой по 4 рубля, мѣсячной по 4 золот[ихъ]; молодикамъ – роковой по 2 рубля, мѣсячной по 4 золот[ихъ].

– 22. По желанію его мил[ости] п: полковника миргородского, статти Богдана Хмелницкого скопіованніе, при листѣ писанномъ къ нему, послани, по которихъ вирозумленю одъ полку Миргородского челобытную до императорского величества въ нуждахъ, если споряжена будетъ, присылалъ бы его милость въ Глуховъ, а одъселя, куда надлежитъ, при иншихъ експедиціяхъ пошлется.

– 23. Поневажъ двокротнихъ указовъ, зъ канцеляріи войсковой до себе писаннихъ, пп: обозній прилуцкій Грищенко[255] да Тарнавскій о пріѣздѣ ихъ сюда въ Глуховъ преслушаніе учинили; теди, хиба дожидаются они нарочного зъ коллегіи по себе солдата, которий[a] и нехотячого другого припровадитъ въ Глуховъ, листовне предложено.

– 30. Обявлено листомъ до п: полковника миргородского, что при листѣ его присланную одъ всего полку Миргородского челобитную зъ копіями монаршихъ грамотъ и зъ другимъ листомъ, особенно до полковника чернѣговского писаннимъ, принято, и тое все при експедиціи въ Санктпитербурхъ послано будетъ до належнихъ рукъ.

Іюль, 3. Писано до п: полковника гадяцкого, чтобы понеже передъ віездомъ ихъ мил[остей] пп: полковника чернѣговского, судіи и писара войсковыхъ енералныхъ въ Санктъпитербурхъ, обще всей Малороссіи, за подписомъ рукъ пп: полковниковъ цѣлихъ и наказнихъ, написана до его импер[аторского] величества

[a] В тексті надруковано “которого”.

челобитная зъ прошеніемъ о одставцѣ зборовъ; а потомъ изъ полковъ особенніе прислани въ той же матеріи челобитніи; а онъ, п: полковникъ гадяцкій, на той часъ в отлучки бывъ, приказалъ изъ полку своего челобитную такую жъ (если заблагоразсудитъ) заручную спорядить и прислать сюда для отправи оной вслѣдъ за помянутими особами до Санктъпитербурха; а для образца еднои общои, а другои полковои челобитенъ копіи къ нему, полковнику гадяцкому, послани.

– 4. Сего числа полученъ указъ зъ правителствующого сената для публікаціи оного о одставцѣ нѣкоторихъ зборовъ.

– 18. Експедиція въ Санктпитербурхъ, юля 11 писанная, а сего 18 чрезъ нарочно посланного Василя Быковского выправлена. Писана первая грамота къ его императорскому величеству въ сенатъ, експедіованная зъ всенижайшимъ прошеніемъ, дабы, ежели изволили его импера[орское] величество, милосердствуя о вѣрнихъ своихъ подданнихъ, указать простому народу, между которимъ болшая часть посполитихъ людей обрѣтается, збори одставить, а именно, записное одъ казановъ и одъ казановъ що медъ ситятъ, съ возовъ за пропускніе квѣти, зъ привозного всякого хлѣба, зъ мѣщанскихъ и посполитихъ людей, зъ лошадей ихъ работнихъ, мазепщина, праздничное одъ казаковъ и мужиковъ, одъ коморъ рѣзницкихъ, одъ бобилей стація, зъ козаковъ ралецъ, – о чомъ всемъ печатними указами публиковано; то паче старшинѣ малороссійской, такожъ заслужонимъ рядовимъ козакамъ, зъ дѣда и отца его величеству вѣрне служащимъ, такую жъ его величество милость да благоволитъ явити, жебы новоналоженніе на ихъ збори, которихъ зъ нихъ и зъ продковъ прежде не збѣрано, были одставлени, ради всегдашнихъ ихъ[a] монаршихъ службъ.

– 21. Сего числа отправленъ листъ до ихъ милостей пп: полковника чернѣговского, писара да судіи войсков[ихъ] енералнихъ въ Санктъпитербурхъ чрезъ п: Яснополского, двору гетманского господара, зъ тимъ вираженемъ, что листъ одъ ихъ милостей зъ Москви о доброи акцептаціи въ день ангела императорского величества одъ високихъ лицъ, тамъ имъ висвѣдченнои, полученъ, а при томъ ознаймено, же по требованію г: генерала Голѣцина, диспозицію о курѣнчикахъ, сколко онихъ кому содержати надлежитъ, за руками спорядивши, едну до его мил[ости] г: енерала, а другую до ихъ, для всякаго случая, при листѣ послана.

– P[ost] S[criptum]. Двое вѣденій, едно о сотняхъ и козакахъ во всѣхъ полкахъ, а другое о компанѣи и о сердюкахъ, сколко онихъ на лице есть, тамъ же послано.

– P[ost] S[criptum]. Обявлено, же листъ одправленъ сего 21 дня чрезъ мененного Яснополского, а прошлого 18 юля обширнѣйшая експедиція чрезъ Быковского до ихъ милостей одправлена.

– P[ost] S[criptum]. Доложено и тое, же въ нужнихъ дѣлахъ, а барзѣй для одданя вѣзити г: енералу Голѣцину, одправленъ до его сіятелства п: бунчужній енералній, а прежде сего двома днями брегадиръ, полковникъ нѣжинскій и прокуроръ туда жъ одъехали.

Іюль, 24. Писано до пп: асаула полк[ового] стародубского и до Ширая, аби они Иванову Тимошенкову, нынѣшную инокиню, въ Стародубѣ мешкаючую, за

---

[a] В тексті публікації надруковано “его”.

ослушаніе двокротнихъ къ ней зъ канцелярїи указовъ писаннихъ, упомянули, ижъ бы она, безъ жадныхъ одговорокъ, скаржачому на еи Красовскому за 10 – лѣтную службу нагородила и забранное поворочала; а если бы и по сему не учинила, то велено имъ оную зграбить и тотъ грабѣжъ супплѣканту отдати.

– Послана отвѣтная промеморія въ коллегію Малорос[сійскую], зъ обявленемъ о волностяхъ подданническихъ малороссійскихъ, на которихъ когда поддане живутъ несходно, безъ владѣлцовъ вѣдома кгрунтовъ своихъ и другихъ угодій продавать не мѣютъ, а якъ где не похотя хто зъ села въ иное мѣсто поидетъ, тихъ угодія владѣлцамъ остаются, и волно имъ иного, кого хотя, на онихъ сажать.

– 30. По листу Стародуб[ского] полку ревѣзоровъ Мокрѣевича да Самойловича въ отвѣтъ предложено, абы они такихъ державцовъ, которіе работизнами стариннимъ козакамъ отегощеніе чинятъ, именно, да и тихъ козаковъ, якіе кривди поносятъ, и въ якихъ селахъ, описавши именно на паперѣ особномъ, за руками, въ канцелярію войсковую присилали, по тому опредѣленіе чинится, понеже такой ихъ поступокъ противенъ есть указу монаршому; о козакахъ зась, которихъ барзѣй духовніе державци въ подданство повернули, а якіе и сами зъ коза[ц]ства въ подданство же повтискалися, мѣютъ, обстоятелно розискавши, ежели здавна козаковали, въ реестръ козацкій особенній онихъ написати.

Августъ, 1. По донесеню ревизоровъ Переяславского полку Забѣли да Тернавіота, что енералши Кантакузиновои приказчикъ Сима Михайловъ козаковъ стариннихъ, зъ дѣда и отца служачихъ козацко, до 20 человѣкъ и болшъ, знову до подданства насиліемъ нудитъ и въ колодки забиваетъ, біетъ и до ихъ власнихъ кгрунтовъ ездити запрѣщаетъ; зъ якихъ козаковъ и сюда два человѣка села Драбова, маетности Кантакузиновой, приехали; писана теди промеморія въ Малорос[сійскую] коллегію, да благоволитъ оная коллегія по указу импер[аторского] величества имъ, козакамъ, явить оборону и зъ подданства освобожденіе.

– 3. По листу наказного лубенского (Якова Марковича) писано до него въ отвѣтъ и предложено, абы, подлугъ прежнихъ и недавного указовъ, не ухиляючись самъ одъ службы, и не висилаючи на мѣсцу своемъ обозного тамошного, зъ приборомъ войсковимъ и харчевимъ въ полтори тисячи козаковъ, а въ томъ числѣ и зъ значковимъ товариствомъ, взявши двѣ армати легшихъ, тотчасъ до Буцкого Броду маршировалъ въ полкъ Полтавскій спѣшно.

– 12. Писано до наказного лубенского, что въ означенній походъ до Буцкого Броду самому ему всеконечне, по первихъ и по сему указахъ, всѣ свои одложивши жалобы и отрицанія, наказнимъ слѣдовати припадаетъ; ибо, когда в дому быть, то оному наказничества правленіе не неприятно есть, а когда до походу ити, и тяжело кажется.

– 13. По донесеню Семена Лизогуба писано до ревѣзоровъ полку Чернѣговского, абы въ маетностяхъ его, Лизогуба, да и въ протчіихъ, козаковъ тихъ, которіе зъ подданства будто въ коза[ц]ство подбилися и въ компутъ козацкій повписовани, зъ подданической повинности виключати заразъ до далшого указу и опредѣленія не дерзали, але въ особенній ихъ, кроме полкового, записовали бы въ реестръ.

– 18. По полученіи одъ сіятельнѣйшого князя Голѣцина его мил[ости] г: енерала и кавалера Михайла Михайловича о виступленю малор[оссійскому] войску при старшинѣ енералной въ походъ ордеру, писано отвѣтно до его сіятелства зъ обявленіемъ, что иннѣе уже полки до означенного, по его жъ сіятелства усмотренію, мѣсця прибули и въ компоментахъ расположилися, а другіе зъ наводненіемъ дождевимъ еще маршируютъ, але не скорая тимъ полкамъ и другимъ учинилася виправа, къ тому нѣкоторіе были препятствія, о якихъ словесно его сіятелству донесено будет же доложено, что прежде съ мененними полками сама старшина енералная, безъ именного его сіятелства ордеру, въ настоящій походъ виступать опасались; теперъ же, за полученіемъ обявительного отъ его княжого ордеру, хочай въ походъ и виступили, однакъ безъ войсковыхъ надлежащихъ знаковъ: знамя, котловъ и протчого, и безъ прибору и артилерійского запасу, якъ было передъ тимъ енералѣтету войска Запорожского маршъ воспріимати обыкновенно; которихъ знаковъ войсковихъ и запасу коллегія Малорос[сійская] не видала, и не вѣдомо, якимъ образомъ безъ онихъ знаковъ комендѣ енералной въ полю содержати правленіе.

Августъ, 18. Отправлена теди сия експедиція до его сіятелства сего жъ дня чрезъ Якова Карпѣку.

– Сего жъ дня ихъ милость старшина енералная, панове асаулъ и бунчучній войсковіи енералніи, виступили въ походъ и завзяли трактъ до Буцкого Броду.

– 23. Рано зъ подъ Капустинець рушивши, чрезъ села Подолки переехавши болшъ нѣжъ милю, на обѣдній попасъ зъ артиллеріею и всѣмъ обозомъ стали и, одтоль пошовши на ночь, чрезъ рѣку Псолъ зъ великою трудностю подъ городкомъ Веприкомъ переправившися, за чотири версти становилися на ночъ; и въ тую пору многіе одъ обозу поо[т]ставались и поблудилися, заледво на другій день уже попріездили къ обозу. И тоей ночи мало не до свѣта въ котли довбишъ на голосъ билъ.

– 24. Панъ Яковъ Карпѣка, товаришъ бунчуковій, одъ сіятелнѣйшого князя Михайла Михайловича Голѣцина, подъ Павловкою селомъ листъ на дорозѣ, жебы для правленія обще зъ Малороссійскою коллегіею дѣлъ возвратилися въ Глуховъ, а до обозу не ехали, подалъ.

– 25. Рано ихъ милость панове енералная старшина, оставивши артиллерію и свой зо всѣмъ обозъ за добрую милю отъ Опошнего, сами поѣхали… … и на обѣдный попасъ за Рублювкою въ граници слободскихъ полковъ стали … … а одтоль ихъ милости, рушивши степомъ къ Коломаку, где всѣ малороссійскіе полки реименту гетманского зъ обозомъ стояли, и не надтягши въ таборъ, якъ бы о полмилѣ, ночовали.

Августъ, 26. Рано зъ ночлѣгъ поехавши къ намету его мил[ости] пана полковника миргородского въ обозъ, и подля зъ будками и конми стали, и визитовали его милость, и чрезъ шисть цигаровихъ годинъ о многихъ малороссійскихъ интересахъ и бытности сіят[елного] князя генерала и кавалера его мил[ости] г: Михайла Михайловича Голѣцина въ рейменту Гетманского полкахъ, о пересмотрѣ оныхъ и о зборахъ денежныхъ и хлѣбныхъ, чого нѣкогда въ Малой Россіи не бывало, что Малороссійская коллегія, теперъ учрежденная, въ казну собираетъ, разговорували, и совѣтували, одъ всего войска енералную до его

императ[орского] всепресв[ѣтлѣйшого] величества, всемилост[ивого] государя нашего, написавши чолобитную, просячи милостивного на войско Малороссійское и на ввесь народъ Украинскій призреніа, даби збори, якіе теперъ начались взимати, по прежнему были одставлены, поневажъ теперъ частіе и великіе войсковіе случаются походи, и зъ обозу тую бы чоломбитную одъ Коломаку, вибравши двохъ зъ старшины полковой, чи тежъ бунчукового или значкового товариства, послали до его императ[орского] величества; и по тому панове енералніе особы до своего одойшли намету; и заразъ нѣкоторіе ихъ милость панове цѣліе и наказные полковники изволили ихъ милостей пановъ енералныхъ особъ гадяцкій Милорадовичъ, прилуцкій Галаганъ, полтавскій наказный Григорій Буцкій судіа полковій, визитовати; и мало въ своемъ наметѣ панове енералная старшина привитавшися, зъ панами полковниками забавилися, заразъ зъ оными жъ до его мил[ости] пана полковника миргородского пошли и обявляли зъ Малороссійской коллегіи присланную промеморію при виездѣ зъ Глухова, не позволяючи ихъ милостемъ знаку и котловъ войсковихъ до походу брать. И iterum ихъ милость панове енералная старшина и панове полковники о зборахъ, десятинѣ медовой и пчоляной, тютюнной, млинахъ и протчиихъ денежныхъ и хлѣбныхъ, и о консистентахъ зъ Малой Россіи, о найдуючихся армейскихъ великороссійскихъ полкахъ и о протчіихъ малороссійскихъ нуждахъ. А потомъ его мил[ость] п: полковникъ миргородскій изволилъ просить у себе исти обѣдъ ихъ милостей пановъ енералныхъ особъ и другихъ товариства, где изволили быть его милость п: асаулъ и его мил[ость] п: бунчучный войсковіе енералные, и ихъ мил[ости] панове полковники: гадяцкій Милорадовичъ, прилуцкій Галаганъ, Гаврило Бурляй охочопѣхотный, и панове Федоръ, Семенъ Карпѣки, и товариство бунчуковое, и Андрѣй Володковскій Войсковой Енералной канцеляріи канцелярістъ. Такожъ и под часъ обѣду о многихъ трудностяхъ и тяжестяхъ людскихъ, о судахъ енералныхъ и о нѣякихъсь жидахъ новокрещенныхъ, въ Малой Россіи найдуючихся; такожъ о заводѣ п: Якова Марковича, полковника наказного лубенского, зъ полчанами тамошними, что нѣкоторихъ зъ сотниковъ на арматѣ держалъ окованныхъ, и о розиску панеи Боруховичевой старой, якый будто неслушне справованъ чрезъ присланныхъ розищиковъ и пленѣпотентовъ одъ жалобливой стороны. А по обѣдѣ и прежде ихъ милость панове полковники всѣ обще совѣтовали ихъ милостемъ паномъ енералной старшинѣ ехать до сіятельнѣйшого князя, генерала и кавалера его мил[ости] г: Михайла Михайловича Голицина, где его сіятелство теперъ бытностю своею обрѣтаетъся, для розговору и обаченяся зъ его княжою милостю; и потому ихъ милость панове енералная старшина заразъ по обѣдѣ, побувавши въ наметѣ пана Кгалагана, полковника прилуцкого, на трактаментѣ и маленко, якъ бы цигаровую годину, забавилися, заразъ одтоля одъехали, и ихъ милость панове полковники: гадяцкій Милорадовичъ, прилуцкій Кгалаганъ, полтавскій наказный Буцкий, судіа полковий, изъ полковою старшиною и многимъ товариствомъ полковъ своихъ, одъ обозу ихъ милостей пановъ енералную старшину випроважали якъ бы верстей з чотири и тамъ, пожегнавшися, розехались; а одтоль поехавши, якъ бы за двѣ милѣ одъ обозу, где войско стояло, подъ Колонтаевъ, слободскихъ полковъ городокъ, ночовали.

Августъ, 28. Ихъ милость панове енералная старшина приехали въ городокъ Ахтырку[256] и на квартерѣ ... стали; и почекавши мало на квартерѣ, до двора сіятенѣйшого князя [генерала и кавалера его милости г: Михайла Михайловича] Голѣцина для одданя визити и обаченяся поехали; и якъ скоро пришли и поклонилися его княжому сіятелству, такъ заразъ, спросивши его княжая милость: "хто такой"? и изъ гнѣвомъ, для чого прежде его княжой бытности къ Буцкому Броду въ обозъ, где рейменту гетманского полки стоятъ, не устроили въ обозѣ? и, "еслибы (что не дай Боже) непріятельское учинилось какое нападеніе, то, ведаю, нехто инний, но в[аши] м[илости] панство, где указовала бъ потреба, отвѣтовали", договорувалъ. На остатокъ зась изволилъ его княжое сіятелство, что "я до его императорского величества въ сенатъ о семъ в[ашихъ] м[илостей] панства въ обозъ неприездѣ (поневажъ много нераденія и ссоровъ въ полкахъ, а наибарзѣй въ Лубенскомъ, обретаетъся) стану писать". А когда въ отвѣтъ ихъ милость панове енералная старшина слушніе причини и екскузаціи, для чого не могли прежде его княжого сіятелства въ обозъ на Коломакъ, где рейменту гетманского полки стоятъ, постигнути, же Малорос[сійская] коллегіа знаку, музики, котловъ, зъ чимъ бы енералной старшинѣ въ войсковой походъ маршировати, и артилерийскимъ служителемъ харчевихъ припасовъ не дала, и что зъ оной коллегіи о зборахъ денежныхъ и хлѣбныхъ (до чого ихъ милость не обикли) затѣвается трудность, принесли, и, вислушавши его княжая милость отвѣту ихъ милостей, ласкавѣйшимъ и приятнѣйшимъ въ дискурсѣ показалъся; а стороны знаку, музики, котловъ войсковихъ и припасу артиллерійскимъ служителемъ, что зъ коллегіи не видано, жадной на тое резолюціи его княжое сіятелство не учинилъ, но, попросивши до себе на кушане, велѣлъ отийти ихъ милостемъ на свою квартеру. И одишовивши ихъ милость на квартеру, годинъ 4 цигаровихъ забавилися, заразъ оффицеръ, одъ его княжого сіятелства пришовши, просилъ до его княжой милости; ихъ мил[ость] пп: старшина енералніе и панове Федоръ и Семенъ Карпѣки и Андрѣй Володковскій пошли и, пришедши, у столу засѣли, и много о зборахъ, что коллегіа въ Малой Россіи собираетъ, о пану полковнику чернѣговскомъ, на сей часъ зъ другими малороссійскими особами въ Пѣтербурху обрѣтаючимся, розговорували; и при томъ дискурсу о пану Якову Маркевичу, полковнику лубенскому наказному, и полковниченку тамошнемъ, которій по отцевѣ поссесиве за урядъ полковництва принялъся, и его сіятелство изволилъ сказать такъ: "не барзо слушне бы было, напримѣръ, если бы ахтирскій полковникъ, мимо старшину полковую, синовѣ своему, одъезджаючи куда, вручилъ правленіе полковъничества; такожъ и здесь". И по многихъ розговорахъ изволилъ его княжое сіятелство ихъ милостей пп: старшину енеральную, хочай и просили его сіятелства забавитися въ обозѣ, для правленія дѣлъ обще зъ Малор[оссійскою] коллегіею въ Глуховъ одпустити.

Сентябрь, 10. Посланъ листъ до панѣ полковниковой чернѣговской, обявляючи тое, что, по прошенію еи, посланъ указъ до сотника любецкого упоминателній, ижъ бы до тыхъ людей, которіи зъ дѣда и отца не суть козаки и сами не козаковали, да и на грунтахъ пана полковника чернѣговского, а не на козацкихъ, живутъ, не интересовалися. Такожъ посланъ указъ до мужиковъ, въ Любетчинѣ

живучихъ, дабы они, не отмовляючись козацтвомъ, належитое свое подданское, безъ жадной противности, по прежнему чинили послушенство и повиновеніе.

Октябрь, 3. Посланъ листъ до сотника новгородского, обявляючи, что зверхъ ста рублей, данныхъ имъ зъ сотникомъ сенецкимъ на проездъ зъ чолобитними отъ всего войска Малороссійского до императорскаго величества, не потреба брати; довлѣтиметъ на потребу и тыхъ ста рублей, отъ войска имъ данныхъ, ибо имѣетъ извѣщеніе войсковой енеральной канцеляріи, что императорского величества въ Москвѣ уже надѣятись, а не въ Санктпѣтербурху, куда далекого пути имъ не имѣти. Такожъ козаковъ и подводъ зъ Новгородка имъ въ ту дорогу не позволено взяти; а если бы онъ, сотникъ, не мѣлъ въ путь забиратися, то присилалъ бы въ войск[овую] енеральную канцелярію помянутіе денги немедленно.

– 9. Отправлена промеморіа въ Малороссійскую коллегію зъ требованіемъ извѣстія, для чого сотники Семенъ Кгалецкій и Кирило Криштофенко[257] сенецкій удержаны въ оной коллегіи за арештомъ, мѣючиися до императорского величества одъ всего войска зъ челобитствіемъ изъ енералной канцеляріи експедиціею ординовати и для чого запрещено атаману глуховскому подводъ, подъ нихъ посланныхъ, дати.

– 21. Войсковій [канцеляриста] Иванъ Романовичъ отправленъ октоврия 20 въ Санктпѣтербурхъ до его императорского величества въ високоправителствующій сенатъ зъ грамотами.

– 30. Писанъ до п: полковника кіевского отвѣтный листъ, жебы мѣскіе и сѣлскіе промишленники (кромѣ самихъ крестянъ пахатныхъ) голили бороди непремѣнно.

Ноябрь, 3. Писанъ до пп: Борозны и Ширая листъ, жебы, оставивши домовіе свои забави, для сессіи къ суду войсковому енералному, призапасившися въ харчевий припасъ, приездили, не дожидаючися повторного о томъ до себе указу.

– До полковника наказного лубенского писанъ листъ по супплѣцѣ Тимоша Грома, козака сотнѣ тамошней, жебы наклади, подлугъ реестра въ листѣ приложенномъ, старшина тамошная скаржачому поворочали и справу ихъ зъ атаманомъ Вороннимъ безволокитно окончували.

Ноябрь, 4. Послана промеморіа въ Малор[оссійскую] коллегію, по доношенію наказного полковника переяславского, что служителѣ госпожи Кантакузиновой, нашедши въ церковь, жида, якій крестилъся, били и церковь окрававили, грошей зась въ оного 30 рублей и 23 лота срѣбра одбили и въ болото оного вкинули, о чомъ да благоволитъ оная коллегіа зъ оныхъ служителей надлежащую учинить сатисфакцію.

– 6. Писанъ до войта переяславского указъ, жебы Грицку Гладуренку гроши и воли возвратилъ, собою притягаючи до послушенства взятіе, за побои и за вязене нагородилъ бы и успокоилъ; а если тамъ не моглъ бы успокоити, то приездилъ бы передъ судъ енералный на день 20 ноеврія для росправи.

– Писанъ листъ до наказного полковника чернѣговского, жебы собственныхъ Феодора Мулявки подданныхъ, якіе ему зъ подѣлу належатъ, зъ подъ арешту освободилъ.

– 7. Писанъ листъ до наказного полковника стародубовского и п: Столповского, по суплѣцѣ Алексѣа Красовского, жебы разсмотрили, чи доводится ему

одъ инокинѣ Тимошенковой за службу заплатить и чи заграбила она въ его вещи; и если покажется такъ, велѣтъ оной скаржачого уконтентовати; а когда бы мѣла быть противна, то позволено оную заграбити и скаржачому оддати грабѣжъ.

– 13. Писанъ листъ до наказного полковника стародубовского, жебы ослушного праву Косовича велѣлъ на армату осадити, а жалобливого Исака Костирченка, жителя и козака колодезского, належите уконтентовати, тилко жъ бы накладовъ жадныхъ одъ обохъ сторонъ не бралъ. Въ семъ же листѣ цѣдулою писано отвѣтно въ осторожность, что за наклади сей справи, якобы накупилъ паперу и смолки, а що осталось тое будто жалобливому возвратилъ, то жебы тая смолка смолою до его не пристала, одъ которой и долго не оддерется; тутъ же доложено и тое, жебы посилаючимъся на розиски устроилъ по золотому на милю брать, а излишніе взятки ворочали бы, а впредь и не взимали.

– 18. Сего числа рано ихъ м*илости* старшина Василій Жураковскій асаулъ и Яковъ Лизогубъ бунчучный енералніе изволили быть въ Малороссійской коллегіи и дѣла удовствующой панеи гетмановой Скоропадской зъ паномъ Семеномъ Лизогубомъ, значнимъ товаришемъ бунчуковимъ, за добра по гетману, а его тестю, оставшіеся, заводного, по указу императорского величества, слушали и право малороссійское: Статутъ, Саксонъ и Порядокъ читали.

Ноябрь, 24. Сего числа Александеръ Ивановичъ Румянцевъ, одъ лейбъ-гвардіи маіоръ, … въ недѣлю въ Глуховъ рано пріехавши, на ангела государинѣ ея величества императрицѣ на службы Божой у святителя Христова Николая былъ, а зъ церкви до панеи гетмановой его милость, господа коллегіатскіе члены и старшина енералные, по прошенію еи милости пошовши, тамъ обѣдъ или.

– 26. Писанъ листъ до п: Григоріа Жоравки, жебы чолобитчиковѣ любъ гроши прислалъ, любъ самъ для отвѣту приездилъ въ Глуховъ, а прадѣдовъ, якіе ему въ очи лѣзутъ, не виписувалъ и не присилалъ бы въ канцелярію, ибо если бы не мѣлъ долгу чолобитчику Леенку уистити[a], то буде зисканъ въ Глуховъ.

– Сего жъ числа рано превосходителный его мил[ость] госп[одинъ] Ал[ександеръ] Ив[ановичъ] Румянцевъ просилъ ихъ милостей пановъ енералныхъ особъ до себе и гг: коллегіатскихъ членовъ на кушане, где изволили быть, хто мае жону, и зъ жонами на кушане.

Декабрь, 11. Сего числа въ енералной канцеляріи присланные зъ Малороссійской коллегіи великороссійскіе особы, г: полковникъ Кошелевъ съ товарищи, и взято зъ писмами, денгами и другими рѣчами скрипокъ двѣ п: Петра Валкевича, канцеляристи войскового.

– 14. Сего числа ихъ м*илости* панове енералные старшина изволили быть зрана до самого позного обѣду въ коллегіи, и того ради жадныхъ въ енералной канцеляріи не одправовали дѣлъ.

– 21. Писанъ листъ до наказного полковника лубенского, абы Калюжнымъ, жителемъ глуховскимъ, насилне завладѣнный кгрунтъ зъ хуторомъ уступилъ.

– 26. П: Забѣла, канцеляриста войсковій, рано зъ канцеляріи взятъ въ Мало-р[оссійскую] коллегію, а по него приходилъ г: Кошелевъ зъ солдатами трома; и

---

[a] В тексті надруковано “учистити”.

по обѣдѣ того жъ дня попроваженъ въ Санктпитебурхъ по указу его императорского величества и при немъ въ тую жъ дорогу поехалъ поручикъ зъ салдатомъ.

Декабрь, 31. Послана промеморіа въ коллегію Малороссійскую, обявляючи, что по учрежденіи по имянному его импер[аторского] величества указу новыхъ въ полку Стародубскомъ и Чернѣговскомъ полковниковъ, а именно гг: Богданова[258] и Кокошкина[a 259], зъ извѣстіемъ промеморіа получена въ енералной войсковой канцеляріи.

– Послана промеморія отвѣтная въ Малорос[сійскую] коллегію въ дѣлѣ п: Михайла Скоропадского зъ сумскимъ [полковникомъ] Михайломъ Кондратіевимъ, представляючи оной коллегіи правные артикулы, же добра войсковые не повинны ити въ наслѣдіе дочкамъ, але толко купленные добра, монаршими грамотами и унѣверсалами гетманскими ствержденные, повинны сукцессорамъ тихъ добръ въ наслѣдіе ити.

Опубліковано: А. Лазаревский. Отрывки изъ дневника гетманской канцеляріи за 1722-23 годы // Чтения в историческом обществе Нестора летописца. – 1898. – Т. 12. – Отд. III. – С. 90-145.

---

[a] У приведеному записі переплутано черговість полковників, стародубським і чернігівським полковниками були призначені царем відповідно Кокошкін і Богданов, які напевне прийняли уряди вже на початку 1724 р., на це варто звернути увагу, оскільки в літературі наприклад зустрічаються твердження, що Кокошкін зайняв посаду у Стародубі ще 23 жовтня 1723 р., це не так, і за записами в цьому щоденнику від 7 і 13 листопада добре видно, що владу в Стародубі тоді ще тримав призначений Гетьманським урядом наказний стародубський полковник. Загалом сумнівно, що цар видав укази про призначення Кокошкіна і Богданова до 10 листопада 1723 р. (дня арешту Полуботка, Савича і Чарниша), хіба що це було зроблено заднім числом.

№ 344

Опис конфіскованого майором Раєвським та гвардійським сержантом Львовим за наказом бригадира Румянцева у грудні 1723 - січні 1724 рр. майна і маєтностей Полуботків, із засвідченням повернення конфіскату за наказом цариці Катерини I дружині Полуботка та його синам Якову і Андрію у 1725 році

Книга пожиткамъ бывшаго черниговскаго
полковника Павла Полуботка

и дѣтей его, Андрея и Якова Полуботковъ, которые, по указу блаженной и вѣчно достойной памяти его императорскаго величества въ прошломъ 1724 году, описаны и запечатаны были присланными изъ Глухова, по инструкціи отъ господина бригадира и лейб гвардіи маіора Александра Ивановича Румянцева, маіоромъ Михаиломъ Раевскимъ, и лейб-гвардіи сержантомъ Иваномъ Львовымъ, которыя ихъ движимыя и недвижимыя имѣнія, по указу ея величества государыни императрицы и самодержцы всероссійской, присланому изъ Коллегіи Малороссійской, которой полученъ въ Черниговѣ марта 25-го дня сего 1725 года, для поминовенія блаженной и вѣчно достойной памяти его императорскаго величества, и для многолѣтнаго здравія великой государыни императрицы, онаго бывшаго черниговскаго полковника, Павла Полуботка, женѣ его и дѣтемъ движимое и недвижимое ихъ имѣніе, съ роспискою отданы. А что чего по описнымъ означенныхъ маіора Раевскаго и лейб-гвардіи сержанта Львова книгамъ, и сверхъ книгъ отдано, о томъ въ сихъ книгахъ значитъ ниже.

Въ Черниговѣ:

Дворъ его за рѣкою Стрижнемъ, гдѣ онъ самъ жилъ и дѣти его въ немъ, строенныя палаты каменныя.

1. Палата, въ ней иконъ большихъ двѣ, писанныхъ на деревѣ, въ томъ числѣ одна въ рамѣ, столъ длинной, на немъ килимъ пестрой, лавки убиты сукномъ

зеленымъ, на стѣнѣ прибитъ коверъ одинъ; въ той же палатѣ 5 стулъ, убиты сукномъ краснымъ, одно стуло убито кожею пестрою, печь, окончины стеклянные въ оловѣ.

2. Палата, въ ней иконъ небольшихъ 3, писанные на деревѣ; на стѣнѣ прибитъ килимъ пестрой, лавки убиты килимами синими, печь зеленая, окончины стеклянные.

3. Палата, въ ней два поставца, лавки убиты килимами пестрыми, печь зеленая, окончины стеклянные.

4. Палата, въ ней двѣ иконы, одна писана на холстинѣ, другая на деревѣ, небольшія лавки, убиты килимами синими.

5. Палата, въ ней одна икона большая въ рамахъ, писана на деревѣ, на стѣнѣ прибитъ коверъ, столъ длинной, на немъ килимъ пестрой, лавки убиты сукномъ голубымъ, 5 стулъ убиты сукномъ краснымъ.

Въ оныхъ же палатахъ на дву дверехъ завѣси суконные красные, въ сѣняхъ 3 дверей, желѣзные затворы, въ сѣняхъ большой фонарь стеклянной; надъ оными палатами чердакъ, подъ палатами погребы, а въ палатахъ какихъ пожитковъ въ сундукахъ и что положено въ палатахъ его, Полуботка, и сына его, Якова, объявлено именно.

На томъ же дворѣ строенья:

1. Горница, въ ней иконъ писанныхъ на холстинѣ 30, его Полуботкова отца персона; въ оной же горницѣ столъ, на немъ килимъ пестрой, лавки убиты сукномъ краснымъ, на стѣнѣ прибиты 3 килима пестрыхъ, стѣнные часы и 6 стулъ, убиты сукномъ краснымъ, седьмое кожею.

2. Горница, въ ней восемь иконъ, писанныхъ на холстинѣ, въ рамахъ, одна безъ рамъ, на стѣнѣ прибитъ коверъ, килимовъ на стѣнѣ жъ прибитыхъ 4, 1 картина китайской работы, шита по бѣлому атласу шолкомъ разнымъ; столъ длинной, на немъ коверъ пестрой, другой столъ круглой, лавки убиты килимами, окончины стеклянныя цекинныя.

3. Горница чрезъ сѣни, въ ней иконъ, писанныхъ на холстинѣ, 5-ть; одна икона небольшая, обложена серебромъ, вызолочена; на доскахъ иконъ писанныхъ 3, въ рамахъ персона императорскаго величества, персона ея величества, государыни императрицы; стѣны убиты коврами, числомъ 8 ковровъ, столъ длинной, 1 коверъ пестрой, другой столъ небольшой, лавки убиты сукномъ голубымъ, 6 стуловъ убиты сукномъ краснымъ, зеркало стѣнное въ рамахъ золоченыхъ, персона въ рамѣ его, Полуботкова; при оной свѣтлицѣ комната, въ ней иконъ, писанныхъ на холстинѣ, 7, в томъ числѣ безъ рамъ двѣ, лавки убиты сукномъ голубымъ, стѣнные часы, поставецъ, на стѣнѣ два килима пестрые прибиты; чрезъ сѣни спальня его, Полуботкова, въ ней иконъ 6, листовыхъ окладныхъ 5, въ кивотѣ, на доскахъ же писанныхъ 2, въ рамахъ же, на доскахъ писанныхъ, небольшихъ 7, у иконъ лампада мѣдная небольшая 1, небольшой кипарисной крестъ, 2 иконы на жести, маленькіе завѣси у иконъ флоровые, по краямъ только серебромъ.

2 персоны его, Полуботковы, столъ круглой съ ящикомъ, на немъ коверъ пестрой.

2 зеркала стѣнные небольшіе.

На стѣнахъ прибито два ковра, лавки вбиты сукномъ голубымъ, 3 стула убиты сукномъ краснымъ, кровать, на ней персона, з подушки камчатыхъ, одѣяло камчатое красное, опушено канвою голубою.

При оной спальнѣ каморка, въ ней иконъ, писанныхъ на деревѣ, 4, въ томъ числѣ за стекломъ 2 въ рамахъ, да на жерсти 3 иконы, обложены сребромъ, маленькіе.

На стѣнѣ прибитъ коверъ 1 пестрой, килимовъ же на стѣнѣ прибитыхъ 3, столъ круглый 1, на немъ сукно зеленое, лавки убиты килимами красными, кровать кожанная, зеркало небольшое стѣнное 1, печь въ спальнѣ зеленая, окончины стеклянныя; на верху оныхъ хоромъ чердаки 2, сѣни, въ сѣняхъ 2 фонаря, 2 крыльца, надъ ними здѣланы лѣтніе покои.

Въ хоромахъ деревянныхъ, гдѣ его сынъ живетъ, Андрей, 2 свѣтлицы, въ нихъ иконъ, писанныхъ на холстѣ, 1 въ рамѣ, на деревѣ писанныхъ въ рамахъ небольшихъ 5.

2 окладныхъ иконъ небольшихъ, передъ ними лампада небольшая сребреная, столъ длинной, на немъ килимъ пестрой, лавки убиты килимами голубыми, на стѣнѣ прибитъ коверъ 1 пестрой, килимовъ на стѣнахъ прибито 2, стуловъ 5, убиты краснымъ сукномъ.

Персона его, Полуботка, отца, другая персона его жены, арганы порченны, печь зеленая, окончины стеклянныя.

Чрезъ сѣни: свѣтлица, въ ней иконъ, писанныхъ на холстинѣ, въ рамахъ, 1, другая безъ рамъ.

3 иконъ небольшихъ, на деревѣ писанныхъ, въ рамахъ, лавки убиты килимами пестрыми, на стѣнѣ прибито 2 ковра пестрыхъ, стулъ 1, убитъ пестрымъ килимомъ, печь зеленая.

При оной свѣтлицѣ три комнаты: въ одной икона, писанная на холстинѣ, въ рамахъ 1, на деревѣ 6, листовыхъ, обложено сребромъ иконнымъ; въ другой комнатѣ: въ ней одна икона маленькая на жести; въ 3 комнатѣ, персона сына его, Полуботкова; на верху надъ оными хоромами чердакъ, надъ крыльцомъ лѣтній покой здѣланъ, въ сѣняхъ фонарь стеклянной.

Въ томъ же его, Полуботковѣ, дворѣ кладовая палата, подъ нею погребъ; а что въ оной палатѣ его, Полуботковыхъ, пожитковъ, писано ниже сего.

А именно:

Шкатулка зеленая, обита желѣзомъ бѣлымъ, въ ней 7 ящиковъ, въ оныхъ ящикахъ положено: одинъ перстень золотой, въ немъ камень аматистовой, по краямъ того перстня искры яхонтовые красные, на камнѣ вырезано его, Полуботковъ, гербъ.

2. Перстень золотой, въ немъ камень лазоревой, по краямъ 6 искръ алмазныхъ.

3. Перстень золотой, въ срединѣ его небольшой алмазъ, вкругъ его осыпано искрами алмазными, щетомъ 10 искръ.

4. Перстень золотой алмазной, въ немъ 9 небольшихъ камушковъ.

5. Перстень золотой, въ немъ камень лазоревой, вкругъ сего камня осыпано алмазными искрами, щетомъ 10 искръ.

6. Перстень золотой алмазной, съ короною, въ немъ искръ алмазныхъ 8.

7. Перстень золотой, въ немъ вставлены алмазы греческіе, щетомъ 7 камушковъ.

8. Перстень золотой, въ немъ камень аматистовой, на томъ камнѣ печать рѣзаная.

9. Перстень золотой, въ немъ камень лазоревой, около камня финифть.

10. Перстень золотой съ финифтью, въ немъ камень лазоревой.

11. Перстень золотой, въ немъ яхонтъ бѣлой, около его 6 искръ алмазныхъ.

12. Перстень золотой, въ немъ алмазныхъ 6 искръ.

13. Перстень золотой, въ немъ всѣхъ алмазныхъ искръ 11.

14. Перстень золотой, въ немъ 3 алмазца греческихъ.

15. Перстень золотой, въ немъ 1 камушекъ небольшой алмазной.

16. Перстень золотой, въ немъ камень лазоревой, вкругъ осыпано искръ яхонтовыхъ черчетыхъ 10.

17. Перстень золотой, въ немъ камень лазоревой.

18. Перстень золотой абыковой, на верху искра алмазная, на кольцѣ 2 искры.

19. Перстень золотой, въ немъ камень изумрудной зеленой.

20. Перстень золотой, въ немъ камень вишневой, по краямъ 2 искры алмазныхъ.

2 кольца золотыхъ съ финифтью черною.

Женскихъ крестовъ:

1. Крестъ серебреной, вызолоченой, въ немъ грецкихъ 5 алмазныхъ большихъ и 6 маленькихъ искръ.

2. Крестъ серебреной, въ немъ алмазныхъ искръ 6.

3. Крестъ серебреной,, въ немъ искръ алмазныхъ 6.

4. Крестъ серебреной, въ немъ поставлено камней 8 яхонтовыхъ красныхъ, вкругъ его осыпано алмазными искрами 32 числомъ

5. Крестъ серебреной, въ немъ 5 камушковъ яхонтовыхъ, при оныхъ каменяхъ 6 искръ алмазныхъ.

6. Крестъ золотой, въ немъ яхонтовъ бѣлыхъ 5 камушковъ, при нихъ 4 искры алмазныхъ, вкругъ его финифть пересная.

Орелъ золотой, надъ главами крестъ, въ немъ искръ яхонтовыхъ красныхъ 45, въ срединѣ изумрудъ зеленой.

Запона золотая, подъ исподомъ финифть, въ ней алмазныхъ 14 искръ, въ срединѣ яхонтъ красной, искръ же яхонтовыхъ красныхъ 36, изумрудныхъ же искръ въ немъ 12.

Серги:

1. Серги серебреные съ искрами алмазными, щетомъ 8 искръ.

2. Серги золотые, подъ исподомъ финифть, алмазныхъ искръ 24.

3. Серги серебреные, въ срединѣ искры яхонтовые красные, вкругъ ихъ осыпано искрами алмазными, щетомъ 16 искръ, подвѣски по одному зерну жемчужному по большому.

4. Серги серебреные вызолочены, въ срединѣ изумруды зеленые, вкругъ осыпано алмазныхъ 12 искръ, въ подвѣскахъ по 4 искры алмазныхъ же.

7 запонъ на шнуркѣ шолковомъ зеленомъ, въ нихъ камушковъ красныхъ 35 искръ, алмазныхъ 9 искръ.

Тутъ же зеленыхъ 2 камушка простыхъ.

Пуговицъ золотыхъ 12 большихъ, въ одиннадцати пуговицахъ искры яхонтовыя красныя.

Женскихъ цѣпей золотыхъ, что носятъ на шеѣ:

1. Цѣпь плоская, 62 мѣста, при ней ленточка пестрая по жолтой землѣ, травочки бѣлыя.
2. Цѣпь круглая въ три нитки, по концахъ плащины съ замочкомъ золотыя.
3. Цѣпь круглая въ три нитки, по концахъ плащины съ замочкою золотой.
4. Цѣпь въ 5 нитокъ, по концахъ плащъ съ замочкомъ золотой.
5. Въ три нитки репейчатая, по концамъ ленты, по голубой землѣ бѣлые травы.
6. Цѣпь въ 5 нитокъ круглая, по концахъ ленты узенькіе голубые, по краямъ травы бѣлые.

Жемчужныхъ перлъ:

1. Перло жемчугу большова въ 6 нитокъ, по краямъ по одной черной гагаткѣ, ленты по концамъ красные, травы бѣлые.
2. Перло мелкова жемчугу въ 35 нитокъ, по краямъ по жолтому камушку простому, ленты по концамъ жолтыя, травы бѣлые.
3. Перло среднево жемчугу въ 7 нитокъ, по краямъ гагаткѣ черные, ленты по концамъ голубые, травы бѣлые.
4. Перло жемчуга мелкова въ 7 нитокъ, перехватано варварками золотыми, числомъ варварокъ 9 съ финифтью, по концамъ заплетены нитки шелку бѣлаго.
5. Перло большаго жемчугу въ одну нитку, щетомъ 40 зеренъ, между ими варварки золотыя 22, по концамъ ленты алые клѣтчатые.

Тутъ же положено въ бумажкѣ зеренъ жемчужныхъ, больщое 1, мелкихъ 30 зеренъ.

Маниста золотая, что носятъ на шеи, большая, при ней ленточка узенькая черная съ зубчиками, 5 запонъ серебряныхъ, что пришиваютъ къ шапкамъ; въ ней камушковъ простыхъ красныхъ, зеленыхъ 32.

Въ ономъ же ящикѣ положена его, Полуботкова, духовная, а писалъ онъ ее, какъ онъ ѣхалъ на каналную работу въ 720 году.

Въ 1 сундукѣ по нумеру сребра:

Ложекъ золоченыхъ и незолоченыхъ 13 дюжинъ и ложка одна, 2 большихъ ложки столовыхъ.

Пара ножей столовыхъ, черены сребреныя.

Стакановъ малыхъ золоченыхъ 2 дюжины и одинъ стаканъ.

Четвертинъ малыхъ съ трубами и съ верхними кольцами разныхъ рукъ 7, мѣстами вызолочены, 4 кружки большихъ, двѣ вызолочены мѣстами.

Кубокъ большой золоченой, подъ исподомъ здѣлана ручка шандальная.

Кубокъ большой, внизу мужикъ сидитъ на бочкѣ, золоченъ мѣстами.

Два кубка съ кровлями, вызолочены въ срединѣ и снаружи, по краямъ внизу подъ ними мужички.

2 кубка, вызолочены снаружи мѣстами, безъ кровель.

2 кружки небольшихъ, вызолочены внутри и снаружи.

2 стакана серебреныхъ съ крышками, внутри всѣ вызолочены, а снаружи мѣстами.

Подносъ большой, края вызолочены.

12 чашекъ водочныхъ, вызолоченыхъ.

Солонка, края вызолочены снаружи, а въ срединѣ вызолочена вся, въ ней бляха съ финифтью.

Чарка о двухъ ручкахъ, большая, мѣстами вызолочена и по краямъ.

2 тарелки чеканныхъ, одна побольше.

Колпачекъ, весь вызолоченъ, конфорной роботы.

Кубокъ малой, травчатой, вызолоченъ весь; 3 кубка водочныхъ.

Поясъ серебреной складной, 30 мѣстъ, сверху вызолоченъ.

Во 2 сундукѣ сребро жъ:

Чаша большая съ двумя ручками на 3-хъ яблокахъ, на чашѣ крышка, на ней въ срединѣ вызолочено, на верху 3 яблока, на срединѣ гербъ подъ короною боярской вызолоченъ.

2 чашки съ ручками жъ, одна побольше, въ срединѣ вызолочена, на орликахъ, фляшка небольшая съ цѣпью, мѣстами вызолочена.

Четвертина круглая съ перехватомъ, съ шурупомъ, на шурупѣ кольцо; въ оной четвертинѣ стаканецъ на трехъ ножкахъ, вызолоченъ мѣстами, а четвертина снаружи вся вызолочена.

Кружка большая, вся вызолочена; въ ней вдѣлано 29 ефимковъ.

4 стакана пивныхъ большихъ, въ срединѣ всѣ вызолочены и по краямъ; 3 подъ гербомъ.

2 кружки на ножкахъ, одна побольше; по краямъ, снаружи и въ срединѣ вызолочены; кружка бѣлая на ножкахъ, верхъ чеканной.

Кубокъ большой, внутри и снаружи вызолоченъ, подъ нимъ мѣста одного нѣтъ.

Кубокъ съ крышкою, на крышкѣ на верху травочка сребреная бѣлая, подъ нимъ мужичокъ съ топоромъ подсѣкаетъ дерево, весь вызолоченъ.

Кубокъ съ крышкою, на верху травочка сребреная бѣлая жъ, вызолоченъ весь, а онъ съ перехватомъ.

Кружка вся вызолочена сверху, канительной работы, на верху мужичокъ.

Ковшъ большой, въ срединѣ арматура вся вызолочена; дюжина ложекъ, подносъ большой чеканной.

12 чашекъ водочныхъ, по краямъ, снаружи и въ срединѣ всѣ вызолочены.

2 стакана маленькихъ вызолоченные.

2 колпачка вызолоченные всѣ.

Стаканъ большой съ крышкою, на немъ и на крышкѣ по 3 персоны.

2 кружки одинакія, новыя, въ срединѣ всѣ вызолочены, снаружи мѣстами, на крышкахъ львы держатъ гербъ Полуботковъ.

Стаканъ большой, бѣлой, чайной; крышка, въ срединѣ вызолочена вся, сверху мѣстами, на крышкѣ выбита фигура.

Кружка гладкая, на ножкахъ, въ срединѣ вызолочена, на верху на кровлѣ выбита бѣлая фигура.

Кружечка небольшая, въ срединѣ вызолочена, снаружи мѣстами, на ней 3 персоны.

Кружка, въ срединѣ вызолочена, снаружи края вызолочены, на ножкахъ.

Стаканъ на ножкахъ, весь вызолоченъ, гладкой, у ножекъ травы сребреныя.

Стаканъ на ножкахъ, небольшой, весь вызолоченъ, съ крышкою.

Ложекъ маленькихъ съ вилочками дюжина.

Подносъ, гладкой по краямъ, чайной.

8 чашекъ винныхъ.

Печать большая, на ней вырѣзанъ его гербъ.

Стаканъ бѣлой, снаружи травы небольшія.

Ковшъ чеканной, небольшой, въ срединѣ левъ.

Кружка бѣлая на ножкахъ, съ крышкою.

Стаканъ съ крышкой, внутри вызолоченъ.

13 ложекъ, одна маленькая.

А всего вѣсомъ сребра въ обоихъ сундукахъ 4 пуда, 9 фунтовъ и три четверти фунта.

Платье Полуботково:

1. Кафтанъ суконной гвоздишной, подложенъ мѣхъ рысей лапчатой, вкругъ шнурокъ сребреной.

2. Кафтанъ бархатной зеленой, подложенъ мѣхъ рысей лапчатой, вкругъ снурокъ золотой.

3. Кафтанъ суконной голубой, мѣхъ подложенъ рысей лапчатой, вкругъ снурокъ золотой.

4. Кафтанъ суконной песочной, мѣхъ соболей пластничатой, вкругъ снурокъ золотой.

5. Кафтанъ рецетовой темно-гвоздишной, подложенъ мѣхъ песцовой черевей.

6. Кафтанъ суконной крапивной съ искрами, подложенъ мѣхъ лисей хрептовой, вкругъ снуръ сребреной.

7. Кафтанъ суконной лимонной, подложенъ мѣхъ лисей черевей, вкругъ снурокъ сребреной.

8. Кафтанъ лимонной же, суконной, на лисьемъ мѣху, вкругъ снурокъ золотой.

9. Кафтанъ рецептовой песошной, подложенъ мѣхъ бѣлей хрептовой, вкругъ снурокъ золотой.

10. Кафтанъ суконной свѣтло-гвоздишной, съ искрою, подложенъ мѣхъ бѣлей хрептовой, вкругъ снурокъ сребреной.

11. Кафтанъ суконной черной, мѣхъ бѣлей подложенъ, вкругъ снурокъ золотой.

12. Кафтанъ суконной черной, снурокъ сребреной.

13. Кафтанъ суконной черной, вкругъ снурокъ сребреной, поля подпушены кумачемъ краснымъ.

14. Кафтанъ суконной черной, вкругъ снурокъ сребреной, поля подпушены кумачемъ краснымъ.

15. Кафтанъ суконной черной, вкругъ снурокъ сребреной.

16. Кафтанъ суконной малиновой, вкругъ снурокъ золотой.

17. Кафтанъ бархатной черной, подбитъ крашениною зеленою, снурокъ золотой.

18. Кафтанъ красной суконной съ искрою, вкругъ снурокъ сребреной.

19. Кафтанъ бархатной зеленой, подложенъ киндякомъ зеленымъ, вкругъ снурокъ золотой.

20. Кафтанъ суконной голубой, вкругъ снурокъ сребреной.

21. Кафтанъ померанцевой суконной, подпушенъ камкою голубою, вкругъ плетешекъ сребреной.

22. Кафтанъ бархатной малиновой, подбитъ весь тафтой жаркою, поля подбиты оберью, вкругъ снурокъ золотой.

23. Кафтанъ суконной лимонной, подложенъ мѣхъ бурметомъ зеленымъ, вкругъ снурокъ золотой.

24. Кафтанъ парчи турецкой, цвѣтомъ бруснишной, по немъ травы маленькія золотыя, подложенъ киндякомъ краснымъ, вкругъ снурокъ золотой.

25. Кафтанъ такой же парчи турецкой, подбитъ весь киндякомъ краснымъ, пуговицъ маленькихъ 7 на немъ.

26. Кафтанъ канаватной рудожелтой, подбитъ весь крашениною синею, вкругъ снурокъ сребреной.

27. Кафтанъ парчи турецкой жолтой, травы золотые, подбитъ весь краснымъ кумачомъ, на немъ же 8 пуговицъ маленькихъ сребреныхъ.

28. Кафтанъ атласной черной, подбитъ весь крашениною синею, на немъ 12 пуговицъ сребреныхъ малыхъ.

29. Кафтанъ тафтяной жаркой, подбитъ весь крашениною осиновою.

30. Кафтанъ тафтяной дымчатой, подбитъ весь бурлетомъ зеленымъ.

1. Одѣяло красное камчатное, подложено мѣхъ песцовой хрептовой.

2. Одѣяло холодное полосатое, парчи турецкой, опушено полутабинкомъ зеленымъ.

3. Одѣяло атласное травчатое, кругомъ съ каймою голубою, все подбито киндякомъ зеленымъ.

Въ томъже сундукѣ положено 2 остатка небольшихъ сукна краснаго домашняго.

Сундукъ, въ немъ платья женскаго.

1. Кунтушъ штофовой малиновой, мѣхъ песцовой подложенъ черевей, обложенъ кружевомъ сребренымъ.

2. Кунтушъ парчевой зеленой, травы золотые и сребреные, подложенъ мѣхъ рысей черевей, обложенъ кружевомъ золотымъ и серебренымъ съ городками.

3. Кунтушъ суконной крапивной, подложенъ мѣхъ куней, полы подбиты соболями, вкругъ позументъ золотой узенькой и снурокъ золотой же.

4. Кунтушъ штофовой красной, травы золотыя, подложенъ мѣхъ куней, полы немного соболями, обложенъ кружевомъ золотымъ, городки сребреные.

5. Кунтушъ суконной дымчатой, подложенъ мѣхъ бѣлей хрептовой, опушенъ огонками, обложенъ позументомъ золотымъ, вкругъ снурокъ золотой.

6. Кунтушъ атласной вишневой, мѣхъ бѣлей хрептовой, обложенъ кружевомъ золото съ сребромъ.

7. Кунтушъ штофовой темно-песочной, подложенъ мѣхъ бѣлей пестрой, обложенъ кружевомъ, золото съ сребромъ.

8. Кунтушъ штофовой малиновой, подложенъ мѣхъ бѣлей хрептовой, кружева обложены золотомъ съ сребромъ.

9. Кунтушъ штофовой облачной, травы золотые, подложенъ мѣхъ бѣлей хрептовой, на полахъ огонки собольи, обложенъ золотомъ, кружево съ сребромъ.

10. Кунтушъ штофовой свѣтло-зеленой, травы золотые, подложенъ мѣхъ песцовой черевей, обложенъ кружевомъ золото съ сребромъ.

11. Кунтушъ штофовой коришневой, подложенъ мѣхъ бѣлей шахматной, обложенъ позументомъ сребренымъ.

12. Кунтушъ атласной гвоздишной, подложенъ мѣхъ лисей черевей, обложенъ кружевомъ золото съ сребромъ.

13. Кунтушъ штофовой темно-голубой, подложенъ мѣхъ бѣлей хрептовой, обложенъ позументомъ золотымъ, городки сребреные.

14. Кунтушъ суконной лимонной, подложенъ мѣхъ бѣлей хрептовой, обложенъ позументомъ золотымъ, городки сребреные, вкругъ снурокъ золотой.

15. Кунтушъ штофовой, темно-зеленой, подложенъ мѣхъ бѣлей хрептовой, обложенъ кружевомъ золото съ сребромъ.

16. Кунтушъ штофовой голубой, подложенъ кумачемъ краснымъ, обложенъ позументомъ золотымъ, съ городками съ сребреными.

17. Кунтушъ штофовой алой, подложенъ киндякомъ зеленымъ, обложенъ кружевомъ золото съ сребромъ.

18. Кунтушъ парчевой, травы золотые, подложенъ кумачемъ краснымъ, обложенъ кружевомъ золото съ сребромъ.

19. Кунтушъ парчевой, травы золотые по бѣлой землѣ, подложенъ киндякомъ зеленымъ, обложенъ кружевомъ золото съ сребромъ.

20. Кунтушъ бархатной зеленой, полы подложены золотою парчею, камкою красною, обложенъ кружево золото съ сребромъ.

21. Кунтушъ суконный дымчатой, полы подложены штофомъ краснымъ, галунъ и снурокъ вкругъ золотой.

Въ ономъ же сундукѣ положено:

Малахай лисей, верхъ штофу краснаго, бѣлыя травы.

Манка оберинная, насыпная золотомъ, опушена огонками, обложена кружевомъ золото съ сребромъ.

34 пары соболей, пара одна куницъ.

Шапка мушная соболя, верхъ бархатной красной.

Шапка соболья, верхъ бархатной малиновой.

Шапка лисья, верхъ суконной черной.

Въ томъ же сундукѣ:

1. Парча голубая, травы золотыя.
2. Парча маковая, травы золотыя.
3. Бѣлокосъ жолтой съ травочки сребреные.
4. Парча малиновая, травочки золотыя.
5. Парча голубая, травы золотыя.
6. Бѣлокосъ зеленой, травки золотыя.
7. Остатокъ парчи голубой, травы золотыя.
8. Остатокъ парчи бѣлой, травы золотыя.
9. Парча красная, травы золотыя.
10. Парча зеленая, травы золотыя.
11. Парча зеленая, травы золотыя.
12. Красная парча, травы золотыя.
13. Остатокъ парчи золотой по зеленой землѣ.
14. Парча темноголубая, 1 локоть, травы золотыя.
15. Одинъ локоть парчи малиновой, травы золотыя.
16. Одинъ локоть парчи алой, травы золотыя.
17. Парчи остатокъ малиновой, травы сребреныя.
18. Парчи остатокъ гвоздишной, травы золотыя.
19. Остатокъ парчи зеленой, травы золотыя.
20. Остатокъ парчи малиновой, травы сребреныя.
21. Штофъ брусничной шолковой.
22. Остатокъ парчи голубой, травы золотыя.
23. Штофъ жаркой, травы голубыя.
24. Штофъ красной тешчетой.
25. Остатокъ штофу лимоннова травчетова.
26. Штофъ зеленой.
27. Рецетъ малиновой.
28. Рецетъ темновишневой.
29. Двѣ штучки каковату жаркова.
30. Табнику жолтово немного.
31. Атласу бѣлово остатокъ.
32. Атласу голубова остатокъ.
33. Камки остатокъ большой руки, зеленая.
34. Остатокъ камки жолтой.

35. Косякъ флеру краснаго травчатова.

36. Остатокъ табнику зеленого.

Баулъ, убитъ кожею моржовою, окованъ желѣзомъ бѣлымъ, и въ ономъ баулѣ положено:

Крестъ съ мощами небольшой сребреной, вызолоченъ съ финифтью, цѣпочка сребреная вызолоченая въ мѣшечкѣ парчевомъ.

Въ ономъ же баулѣ положено:
Фартуковъ женскихъ:

1. Парча золотая, травы по синей землѣ, кругомъ обложено кружевомъ съ городками, золото съ сребромъ.
2. Парчевой, травы золотыя по голубой землѣ.
3. Парчевой, по бѣлой землѣ золотыя травы.
4. Парчевой, по малиновой землѣ травы сребреныя.
5. Парчевой, по гвоздичковой землѣ золотыя травы.
6. Парчевой померанцовой, сребреныя травы, съ исподи обложенъ кружевомъ золото съ сребромъ съ городками.
7. Турецкой парчи по алой землѣ травы золотыя.
8. По коричной землѣ травы золотыя.
9. Штофовой бѣлой, травы разныя шолковыя.
10. Штофовой, по синей землѣ бѣлыя травы.
11. Штофовой бѣлой.
12. Штофовой малиновой.
13. Штофовой желтой.
14. Табыновой зеленой.
15. Бѣлокосовой чиживой съ красными травами.

В томъ же баулѣ:

Тафты кусокъ гаулинкова цвѣту.

Бѣлокосу по синей землѣ золотыя травы, на портища.

Штофу голубова на портище.

5 мѣстъ всякихъ парчицъ, а всякая поменьше аршина, завернуты:

Тутъ же положены:

2 стакана съ крышками, снаружи канительной работы, въ срединѣ вызолочены и выкладены камнями красными.

Позумента золотаго и золота съ сребромъ широкихъ и узкихъ полтретья фунта, 4 золотника.

Кружевъ золотыхъ и золото съ сребромъ 4 фунта 35 золотниковъ.

Позументу[a] сребренаго узкаго съ городками 23 золотника.

Золота цевашкого 14 мѣстъ.

Сребра цевашкого 4 мѣста.

---

[a] Надруковано: “прозументу”.

Снурку золотова 63 аршина, сребренова 3 аршина.
Шолкова съ золотомъ 30 аршинъ.
Платокъ женской флеровой, оботыканъ золотомъ.
Парчи на шнуровку рудожелтой, шита съ сребромъ и золотомъ.
Китайского шолку разныхъ цвѣтовъ шесть плетенокъ.
Простово шолку четыре мотка.
Ножей съ вилками черепаховой черень, оправа сребреная.
Снурку осинова шолкова и зеленова, и плетушку алова въ 3-хъ мѣстахъ.
Стамету померанцова два остатка.
На 2 портища сукна малиноваго.
Парчи бѣлой, травы золотыя, меньше аршина.
Кружевъ бѣлыхъ русскихъ нитяныхъ 10 кусковъ.
Нитокъ бѣлыхъ клубокъ.
Мѣшечекъ матковой съ нитками бѣлыми.

Въ особливомъ сундукѣ положено юбокъ:

1. Юбка красная штофовая, золотыя травки, подпушена кумачемъ краснымъ, подложена крашениною на полѣ, кладена въ 3 ряда, кружево золото съ сребромъ, бострогъ штофовой малиновой, золотыя травы и окладенъ кружевомъ.

2. Юбка голубая штофовая, золотыя травы, кружева на подолѣ въ 2 ряда золотыя съ сребромъ, подложена кумачомъ вишневымъ.

Бострогъ бархатной зеленой, окладенъ позументомъ золотымъ.

3. Юбка тусинная, золотыя травы, парча турецкая, на подолѣ въ 3 раза кружево золото съ сребромъ, подложено кумачемъ краснымъ

Бострогъ на бѣлой объяри по бруснишной землѣ, окладенъ кружевомъ.

4. Юбка жолтая штофовая, подложена киндякомъ зеленымъ, на подолѣ складено позументомъ сребренымъ узенькимъ въ 4 ряда.

5. Юбка бѣлокосовая облашная, на подолѣ кладено въ 3 ряда кружево золото съ сребромъ, подложена киндякомъ зеленымъ.

Въ ономъ сундукѣ:

1. Кунтушъ камчатой тусинной, обложенъ позументомъ сребренымъ, подложенъ мѣхъ черевей лисей.

2. Кунтушъ двуличной коноватной, обложенъ кружевомъ золотымъ съ сребромъ, подложенъ мѣхъ бѣлей хрептовой.

3. Кунтушъ штофовой голубой, обложенъ кружевомъ золотымъ, подложенъ крашениною синею.

4. Кунтушъ штофовой кирпичной, подложенъ крашениною синею.

5. Кунтушъ атласной голубой, обложенъ позументомъ, городки сребреные, поля подложены немного штофомъ краснымъ, травы золотыя, подложенъ киндякомъ крапивнымъ.

Въ особомъ сундукѣ:

1. Кафтанъ суконной песочной, подложенъ кумачемъ краснымъ, кругомъ снурокъ золотой.

2. Кафтанъ штофовой кирпичной, подложенъ мѣхъ лисей хрептовой, полы подложены, мѣхъ зайчетой, крючокъ сребреный.

3. Кафтанъ атласной тусинной, подложенъ мѣхъ лисей черевей, пришита на полѣ пуговица сребреная.

4. Полукафтанье красное атласное, желтое, старое, подложено крашениною синею.

5. Полукафтанье красное, парчица турецкая, золотые травы, полы подложены желтымъ атласомъ, подложенъ весь кумачемъ краснымъ, по поламъ позументъ узенькой, 24 пуговицы сребреныхъ позолоченыхъ.

6. Полукафтанье турецкой парчи, золотыя травы и сребреныя, подложено кумачемъ краснымъ, снурокъ по поламъ съ золотомъ.

Въ ономъ же сундукѣ:

Епанча синяя, воротникъ бархатной зеленой, вкругъ снурокъ шелковой бѣлой крученой сребреной.

Въ особливомъ сундукѣ:

Мѣхъ соболей пупковой и пола одна.
Куньихъ 4 мѣха и три полы.
Рысьихъ 3 мѣха и 2 полы.
6 мѣховъ бѣльихъ хрептовыхъ и 1 пола.
4 мѣха песцовыхъ, въ томъ числѣ голубая 1.
Лисьихъ мѣховъ хрептовыхъ и черевьихъ и лапчатыхъ 12.
Хвостовъ собольихъ 48.
Рысьихъ 14.
Куницъ 25.
Песцовъ голубыхъ 4.
Бѣлокъ 360.
Въ томъ же сундукѣ мѣхъ лисей, полы завойчатые, задъ хрептовой, на вышитомъ киндякѣ зеленомъ.
И того всѣхъ мѣховъ 31, полъ 7.

Въ особомъ сундукѣ:

Сукна на 6 портищъ разныхъ цвѣтовъ.
Сукна жъ половина темнозеленово.
2 остатка не помного жъ сукна.
Штучка штамету зеленово.
6 концовъ кумачу красново.
9 концовъ зеленово кумачу.

Связка обрѣзковъ всякихъ, въ томъ же числѣ 2 суконныхъ, коломійки полосатой немного.

3 штаны атласные.

Красныхъ сафьяновъ 12; въ ономъ же сундукѣ килимъ пестрой.

Въ особомъ сундукѣ положено:

1. Сабля, оправлена сребромъ съ чернью, черенъ костяной бѣлой.
2. Сабля, оправлена сребромъ, черенъ сребреной, поясъ ременной.
3. Сабля, оправлена сребромъ, вызолочена, черенъ обитъ гладкимъ и проволокою, поясъ шелковой зеленой, мѣстами на поясѣ наборъ сребреной.
4. Сабля, оправлена сребромъ, вызолочена, черенъ весь сребряной вызолоченъ, поясъ тесьма шелковая пестрая.
5. Сабля, оправлена сребромъ, вызолочена съ чернью, поясъ снурокъ шелковой голубой.
6. Кортикъ черный мѣдной въ ножнахъ, пара ножей.

Сагайдашные лубья и на стрѣлѣ колчанъ, оправлены сребромъ и вызолочены, на колчанѣ раковина и цѣпочка вызолочены, поясъ набранъ кружками сребреными.

Въ томъ же сундукѣ:

1. Муштукъ на тесмѣ шелковой зеленой мѣстами сребреныя съ чернью, съ наперстью, съ пахвами, между мѣстъ сребреныхъ запонки, въ запонкахъ искры яхонтовыя красныя.
2. Рондикъ съ наперстью и съ пахвами, на сафьянѣ красномъ лисина позументу сребренаго, наборъ сплошно сребреной, вызолоченъ.
3. Рондикъ съ наперстью и съ пахвами, на сафьянѣ красномъ наборъ сплошной сребреной, вызолоченъ.
4. Рондикъ, наборъ сребреной, клетушки, сплошно вызолоченъ, на сафьянѣ черномъ, подъ шеею виситъ кисть шелковая съ наперстью и съ пахвами.
5. Узда на тыщенномъ ремнѣ бѣломъ съ пахвами, маленькой сребреной наборъ, мѣстами вызолоченъ.
6. Узда, оправа сребреная съ наперстью и пахвами, на черномъ сафьянѣ между мѣстами наборныхъ золотыхъ бубенчики, сребреная бѣлая.
7. Узда, оправа сребреная на ремнѣ бѣломъ, круги и крышки золоченыя, бубенчики немалыя сребреныя сплошъ и на пахвахъ и на поперстѣ.
8. Узда, оправа сребреная на черномъ сафьянѣ съ поперстью и съ пахвами, наборъ сребреной.

Сѣделъ, которые лежатъ въ палатахъ со всѣмъ приборомъ:

1. Сѣдло, арчакъ писанъ золотомъ, на немъ подушка суконная маковая, шита сребромъ и золотомъ, на немъ суконной зеленой платъ, такова жъ сукна, какъ подушка, и шить такожде.

2. Сѣдло, арчакъ писанъ золотомъ, на немъ подушка синяя, шита золотомъ и сребромъ, платъ такова жъ сукна, шитъ такожде, наметъ на сѣдлѣ лазоревой.

3. Сѣдло, арчакъ, писанъ золотомъ, на немъ подушка суконная оливковаго цвѣту, шита золотомъ и сребромъ, наметъ суконной голубой.

4. Сѣдло, арчакъ, писанъ золотомъ, подушка и платъ коришневыя съ искрою, шитъ золотомъ и сребромъ, на сѣдлѣ наметъ голубой.

5. Сѣдло, арчакъ, писанъ золотомъ, подушка бархатная, платъ суконной красной.

6. Сѣдло, арчакъ, писанъ золотомъ, подушка и платъ синіе суконные, шитъ золотомъ и сребромъ.

7. Сѣдло турецкое, арчакъ, писанъ весь золотомъ и сребромъ, подушка бархатная красная, чердалъ суконной красной съ бахромою золотою, шитъ золотомъ и сребромъ, арчакъ писанъ золотомъ.

Въ особомъ сундукѣ:
Чепцы, что пришиваютъ сверхъ кибалокъ:

Бархатныхъ 3, шиты золотомъ и сребромъ.

По разнымъ штофамъ шиты золотомъ и сребромъ 3.

По атласамъ шиты золотомъ и сребромъ 2.

По сѣткамъ шиты золотомъ и сребромъ 6.

Въ томъ же сундукѣ подушечныхъ застѣнковъ шитыхъ 4.

Застѣнка шита золотомъ и сребромъ.

14 платковъ полотняныхъ, шиты золотомъ и сребромъ и шелкомъ.

6 наметковъ кисейныхъ, опахалцо 1.

Рубашка кисейная мужская по воротнику и по рукавамъ и подолу положенъ позументъ узенькой золотой.

Въ 3 сундукахъ:

Ковровъ разныхъ рукъ 43.

Въ тѣхъ же сундукахъ кылимовъ пестрыхъ 5.

Холстовъ и скатертей 17 трубъ.

Ручниковъ 23.

Въ особомъ сундукѣ платковъ шелковыхъ 13.

Шерстяныхъ пестрыхъ 10.

Въ особомъ сундукѣ бѣлья, рубахъ женскихъ, рубковыхъ и швабскихъ и кисейныхъ 49.

Рускова полотна Ивановскаго 20.

Мужскихъ рубахъ рускова полотна съ портками 29 паръ и 2 рубашки.

Въ ономъ же сундукѣ початыхъ голанскаго полотна 3 штуки.

Связка флеровая черная женская, по краямъ бахрама сребреная.

Завѣсъ атласной полосатой, опушенъ красною камкою, вкругъ подбитъ кумачемъ краснымъ.

Въ особомъ сундукѣ:

Скатертей рускова полотна, шитыхъ бумагою красною и не шитыхъ 13.

6 простынь съ наволоками, постельными и подушечными, шиты золотомъ и шолкомъ разнымъ, швабскаго полотна, рускихъ большихъ и малыхъ рускова полотна 38 съ бумагою.

Платковъ шитыхъ разнымъ шолкомъ 10.

Помочь, шитъ красною бумагою, скроенныхъ рубахъ нешитыхъ нѣмецкаго полотна и рубахъ ивановскаго и рускова полотенъ 30.

Въ особомъ сундукѣ:

Простынь съ подушными наволоками и съ постельною, шитыхъ чернымъ шолкомъ 6, 5 наволочекъ на подушки большія, шиты краснымъ шолкомъ, пологъ шитъ шолкомъ разнымъ.

2 полога шиты бумагою красною.

Завѣсъ штофовой бѣлой съ золотыми травами, грива парчи золотыми травами красными, бахрами шелковая зеленая; другой завѣсъ полутабинковой красной, опушенъ атласомъ желтымъ съ травками шелковыми.

Въ особомъ сундукѣ:

Скатертей и салфетокъ простаго полотна, шитыхъ красною бумагою, 25.

Трубъ ивановскаго полотна 5, трубъ салфеточнаго всякаго русскова полотна 41.

Въ особомъ сундукѣ:

3 штучки полотна галанскова.

3 штучки кисеи.

13 кусковъ скатертей и салфетокъ нѣмецкова полотна.

Шолку 6 бумагъ разныхъ цвѣтовъ.

Салфетокъ нѣмецкова полотна 30.

Простыхъ салфетъ, шитыхъ бумагою красною, 10.

2 полотна рускова, съ травками одна.

Въ томъ же сундукѣ ризы положены:

1. Матерія греческая по малиновой землѣ, травы золотыя, обложено кружево золото съ сребромъ съ городками, подложены крашениною синею.

2. Парча по алой землѣ, травы золотыя и сребреныя, опушка зеленой парчи, золотыя травы, оплечья парчевыя тусинныя, травы жъ золотыя, обложено кружево золото съ сребромъ, подложены крашениною синею, поручья атласныя красныя.

3. Парча алая насыпная, травы золотыя и сребреныя, обложены кружевомъ золотомъ и сребромъ съ городками, подложены крашениною синею, поручья атласныя красныя, по краямъ шиты золотомъ

3 патрахили парчевые, такіе жъ какъ ризы.

Евангеліе, покрыто бархатомъ малиновымъ, обложено сребромъ и вызолочено, евангелисты сребреные съ чернью.

2 сосуда церковныхъ, сребреные, вызолочены всѣ.

Тарелочка церковная небольшая.

Звѣзда сребреная жъ.

Во ономъ же сундукѣ:

Пара ножей, оправлены сребромъ, и цѣпочка сребреная жъ.

3 ножа костяныхъ черныхъ.

2 образа, одинъ на атласѣ, другой на камнѣ.

Во особомъ сундукѣ женскихъ рубахъ:

Нѣмецкаго полотна и швабскаго и рубковыхъ 54 рубашки.

Въ двухъ особыхъ сундукахъ:

Полотна рускова 134 трубъ.

Въ томъ же полотнѣ 3 шапки женскихъ, 2 собольихъ, дѣланы манеромъ черкескимъ, 3-я кун[ь]я манеромъ рускимъ, а на нихъ бархатъ красной, воску круговъ 6.

Оловянной посуды:

Блюдъ большихъ и малыхъ 152.

Тарелокъ 21 дюжина и 7 тарелокъ.

Блюдечковъ маленькихъ 16.

Подлюдниковъ 2.

2 кружки, въ верху и внизу круги мѣдные.

Оловянныхъ четвертинъ большихъ и малыхъ 10.

Кулгановъ 3, лахань 1.

Олова 49 прутовъ $^1/_2$.

2 става ножей, черенья костяныя бѣлыя.

Мѣдной:

Шендаловъ разныхъ рукъ 31, стѣнныхъ 7.

2 гроты съ нютикомъ.

Блюдо большое мѣдное, куманъ 1.

Лампадъ 2, кадилъ 3.

Хрустальной:

25 рюмокъ, на нихъ 15 крышекъ.

Рюмокъ среднихъ и малыхъ 53.

Въ коробкѣ стакановъ съ личинками 7, въ томъ числѣ 1 съ кровлею.
Стакановъ пивныхъ 56.
2 кружки съ крышкою, сулеекъ маленькихъ 31.
9 чашекъ фарфоровыхъ.

Въ сундукѣ:

Печатныхъ книгъ всякихъ, латинскихъ и польскихъ, 54, в томъ числѣ евангелій два, непокрыты, а въ нихъ листы золоченые[a].
Въ томъ же сундукѣ три картины, зеркалъ въ ящикахъ небольшихъ 6.
Килимовъ пестрыхъ 2, яренку 21 конецъ.
Перина выбойчатая, наволочка пуховая.
5 попонъ волоскихъ.
Мѣшокъ съ обрѣзками собольими и лисьими.
Рубашка шерстяная бѣлая.
2 кожи телячьихъ.

Ящикъ китайской, в немъ положено:

Образъ маленькой алебастровой.
Ленточекъ всякихъ 39 кусковъ.
Крючковъ сребреныхъ шляпочками съ петельками 8 паръ.
Пуговицъ малыхъ сребреныхъ 35.
Подъ оною палатою погребъ, въ немъ три сундука съ полотнами, 134 трубы, 7 отрубъ скатертей, 18 отрубъ ручниковъ, шиты бумагою красною, пологъ изъ разнаго шолку съ бусками.
Въ томъ же погребѣ 7 бочекъ съ полотнами: 2 бочки съ килимами и съ сукнами.

Въ томъ же погребѣ мѣди:

Передача большая, въ ней 2 кольца мѣдныхъ кубковъ, что бывали деньги, 8 съ крышками.
Кубковъ, что переганиваются водки съ трубами, 5.
Кострюлей 8 на ножкахъ желѣзныхъ.
3 котла большихъ, 4 мѣдныхъ, 1 съ крышкою.
Котелокъ маленькой съ крышкою.
Цѣдилка котликъ мѣди зеленой, 3 ковша, тазъ.
Четвертина съ тискомъ оловяннымъ.
Мѣди ломаной котелъ.
2 пушки разорванныхъ желѣзныхъ.
Въ 2 анкеркахъ вина виноградного, а все неполны.

---

[a] В публікації зазначено: Въ архивѣ Н. А. Маркевича хранится "Реестръ вещей, захваченныхъ Иродіономъ Жураковскимъ въ домѣ Полуботка, въ 1734 г.", въ которомъ поименованы слѣдующія книги: Калепинъ, Тезаврусъ, Полѣонъ, Кнапіусъ, Спекулумъ, Саксонумъ, Твардовскій, Конституція, Міръ съ Богомъ, Сообразованіе воли человѣческой съ Божественною, и друг.

Въ палатѣ положено:

7 паръ пистолей, въ томъ числѣ одна пара двухствольная, одна о трехъ стволахъ, 2 пары маленькихъ.

Алебардъ на древкахъ 10.

Пищалей винтованныхъ 27, не винтованныхъ 12.

Чеканъ желѣзный, оправленъ сребромъ съ чернью и обшитъ хозомъ чернымъ, тулумбасъ мѣдной.

Шоръ съ мѣдными наборами:

4 цуки, къ нимъ узда и возжи съ хохлами.

Простыхъ три цуки и одна шора.

3 цуки, веревчатые постромки.

2 одѣяла медвѣжьихъ, одно покрыто сукномъ голубымъ, другое зеленымъ, опушено краснымъ сукномъ.

6 медвѣжинъ, одинъ мѣхъ изъ хвостовъ лисьихъ.

Абынки бѣлой 5 концовъ, кожанъ лосинной.

5 хомутовъ телѣжныхъ, 5 кожъ, что покрываютъ телѣги.

14 трубъ простыхъ суконъ, 2 полости суконныхъ валеныхъ.

Тюфякъ, подложенъ сафьяномъ краснымъ, покрытъ сукномъ зеленымъ.

Килимъ полосатой.

2 пары платья нѣмецкова, маленькіе кафтаны синіе, камзолы красные безъ штановъ.

Овчинъ длинныхъ 170.

Тинокъ, что заставляютъ постель.

4 перевязи суконныхъ красныхъ, 2 лядунки.

Въ той же палатѣ наметовъ:

1 наметъ турецкой яринной, расшитъ кумачемъ краснымъ, на одномъ же древкѣ яблоко мѣдное, подбито въ срединѣ крашениною синею, сверхъ наметъ яринной и поля яринныя въ чехлѣ кожаномъ.

Палатка яринная, подбита красною крашениною, въ ней наметъ холстины бѣлой, поля яринныя одинаковія.

2 шатра турецкихъ яринныя, расшиты кумачемъ краснымъ съ наметами верхними, у единаго 2 яблочка мѣдныхъ.

2 отхода, одинъ яринной, другой крашенинной съ полами.

Стулевъ походныхъ 18.

Въ той же палатѣ:

1. Погребецъ, писанъ красною краскою, окованъ желѣзомъ, въ немъ скляницъ хрустальныхъ 9, одна испорчена.

2. Погребецъ, крашенъ красною краскою, окованъ желѣзомъ бѣлымъ, въ немъ скляницъ шесть хрустальныхъ, тиски оловянные.

3. Погребецъ въ кожѣ на выворотъ, въ немъ 6 скляницъ хрустальныхъ, тиски оловянные.

4. Погребецъ, крашенъ краскою, обитъ бѣлымъ желѣзомъ, 6 скляницъ хрустальныхъ, тиски оловянные.

5. Погребецъ старой, обитъ мѣдью зеленою, въ немъ 9 скляницъ хрустальныхъ, тиски оловянные.

6. Погребецъ, красною крашенъ краскою, окованъ бѣлымъ желѣзомъ, въ немъ 6 скляницъ хрустальныхъ, тиски оловянные, въ срединѣ стаканецъ маленькой.

7. Погребецъ, окрашенъ краскою красною, окованъ мѣдью посребренною, въ немъ 6 скляницъ хрустальныхъ безъ тисковъ.

8. Погребецъ, лаковой, обитъ мѣдью, въ немъ 6 скляницъ хрустальныхъ, по краямъ шишки.

9. Погребецъ, окрашенъ краскою красною, окованъ мѣдью посребренною, въ немъ 6 скляницъ хрустальныхъ, одна съ шурупомъ оловяннымъ.

10. Погребецъ, окрашенъ краскою красною, окованъ желѣзомъ чернымъ, въ немъ 5 скляницъ хрустальныхъ, тиски оловянные.

11. Погребецъ столярной работы, въ немъ четыре скляницы хрустальныхъ, тиски оловянные; 9 рюмокъ водочныхъ.

12. Погребецъ, крашенъ зеленою краскою, окованъ желѣзомъ, въ немъ скляницъ 11, съ тисками оловянными.

13. Погребецъ тако жъ.

14. Погребецъ, окрашенъ зеленою краскою, окованъ желѣзомъ, въ немъ скляницъ 8, верхи вызолочены, съ тисками оловянными.

15. Погребецъ, окованъ мѣдью зеленою, въ немъ 6 скляницъ стеклянныхъ, безъ тисковъ.

16. Погребецъ, крашенъ краскою зеленою, окованъ желѣзомъ чернымъ, въ немъ 12 скляницъ большихъ стеклянныхъ, тиски оловянные на нихъ нѣтъ.

17. Погребецъ, окованъ мѣдью зеленою, въ немъ 8 скляницъ стеклянныхъ съ тиски оловянные.

18. Погребецъ, окрашенъ краскою черною, окованъ желѣзомъ чернымъ, въ немъ 6 скляницъ, тиски оловянные.

19. Погребецъ старой, окованъ желѣзомъ чернымъ, въ немъ 4 склянницы, тиски оловянные.

3 погребца порожнихъ, одинъ обитъ медвѣжею кожею, другой бѣлымъ желѣзомъ.

Подлѣ палатъ камора, въ ней водокъ въ бутыляхъ большихъ съ разными водками 77 бутылей полныхъ.

2 ящика съ заѣдками въ стаканахъ, стеклянный бочонокъ водки померанцовой.

Кареты:

1. Карета новая вызолочена, выбита сукномъ голубымъ, колесы кованые.
2. Карета золоченная, выбита трикомъ краснымъ, колесы кованые.

3. Карета мѣстами вызолочена, подбита сукномъ голубымъ, колесы кованые.

4. Карета мѣстами вызолочена, выбита сукномъ синимъ, колесы кованые.

5. Карета выбита сукномъ краснымъ, колеса кованые.

6. Карета выбита сукномъ жолтымъ, колеса кованые.

7. Карета выбита коломайкою пестрою, колеса кованые.

2 коляски покойныхъ, выбиты сукномъ, одна краснымъ, другая бешкою пестрою, колесы кованые.

Зимній возокъ, выбитъ коломайкою пестрою.

Одна коляска крыта, выбита сукномъ краснымъ.

Сани столярные, росписаны разною краскою.

Формановъ решетчатыхъ, покрыты кожами, 7.

Формановъ дощатыхъ большихъ, покрыты кожами, 2.

Ящиковъ на двухъ колесахъ 2, шоръ въ конюшнѣ пара 1.

Подъ палатами погребъ, въ немъ:

Въ 1-мъ 2 бочонка большихъ вишневова вина.

Большой погребецъ старой, 9 скляницъ съ шурупами оловянными.

Въ 2 сливнова вина 2 ставка, ведръ по 5, винограду покладывано 5 бочекъ, ведеръ по 7.

Большихъ бочекъ съ виномъ вишневымъ и сливнымъ 8.

Въ 3, налиты виномъ съ яблоками и сливами 7 большихъ, простова вина 2 бочки большихъ, третья початая.

Бочка неполная водки.

5 бочекъ съ вишнями и дулями, въ нихъ вина не помногу.

Водки:

3 бочонка водки, ведръ по 7.

2 бочки яблокъ свѣжихъ, пересыпаны сѣчкою.

Въ 4 погребу меду сырцу 2 бочки большихъ, 2 бочки поменьше.

Кадокъ съ медомъ же и маленькихъ и лукошокъ 21.

9 бочекъ съ яблочною водою.

Въ нихъ же 3 пушки мѣдныя, про которыя намъ объявилъ черниговской судья Томара, будто оныя пушки куплены на полковыя деньги.

12 мортиръ маленькихъ мѣдныхъ же.

Бочка съ масломъ конопляным, не полна.

Анбаръ, въ немъ:

Полныхъ бочекъ съ крупою 14.

Орѣховъ 8 бочекъ.

Мотковъ шерстяныхъ на сукны 130.

Подлѣ онова анбара камора, въ ней пшона 9 бочекъ, крупъ полторы бочки.

На томъ же дворѣ сарай, въ немъ:

Соли 17 бочекъ большихъ, 2 чана большихъ съ саломъ.

На томъ же дворѣ строенія:

2 хоромы, въ нихъ въ однихъ живетъ староста и казначей.

Горницъ при нихъ 9 комнатъ, иконъ писанныхъ на холстѣ 3, въ томъ числѣ безъ рамъ 1; печей зеленыхъ четыре, килимовъ пестрыхъ 5, окончины стеклянные.

На томъ же дворѣ двѣ хоромы людскіе съ сѣньми.

Конюшня, въ ней стойлъ 32.

Лошадей пара вороныхъ большихъ; при нихъ шоры, возжи и узды, 6 лошадей расходныхъ, 2 буланыхъ, одна гнѣдая, одна рыжая, одна пѣгая, одна каряя.

На томъ же дворѣ:

2 ледника, на одномъ здѣлано гульбище лѣтнее.

2 погреба, въ одномъ ставится капуста, въ другомъ ставится пиво и медъ. За онымъ же дворомъ скотной дворъ.

Въ Черниговѣ въ замкѣ, его жъ, Полуботковъ домъ, каменное строеніе:

Каменная палата, на верху 2 палаты, въ низу 4 палаты безъ печей, 4 безъ окончинъ, подъ ними погребъ, въ ономъ погребѣ вина виноградова:

Лагонскаго вина 1 бочка полная, другая половина, волоскова 6 бочекъ полныхъ, 7 неполныхъ, въ другомъ погребѣ 3 бочки селитры; у воротъ избы лѣсенки.

Въ ономъ же замкѣ ево жъ, Полуботковъ, дворъ, на ономъ строенія изба черная съ сѣньми.

На ономъ же дворѣ ямъ съ рожью 3 ямы, въ нихъ ржи 119 осмачекъ, въ каморѣ овса 20 осмачекъ.

Имъ же, Полуботкамъ, Андрею и Якову, отданы ефимки и деньги, которые взяты были изъ дому его, Полуботка, изъ Чернигова въ Глуховъ, въ Малороссійскую Коллегію, и обратно присланы съ маіоромъ Федоромъ Кошелевымъ, а именно:

Ефимковъ двадцать четыре мѣшка.

Мелкихъ восемьдесятъ два мѣшка съ полмѣшкомъ, за печатью Полуботковой жены, Анны Романовны, а въ каждомъ мѣшкѣ, какъ ефимковъ, такъ и мелкихъ сребреныхъ же денегъ, по двѣстѣ рублей, въ полумѣшкѣ сто рублей.

Да отъ господаря Познанского, которые приняты были шесть сотъ шестьдесятъ три рубли двѣнадцать копѣекъ.

Да сборныхъ съ руденъ 724 году сто сорокъ три рубля двадцать копѣекъ.

Да съ бровара принятыхъ отъ господаря Михайла Опацкаго два рубли шесть копѣекъ.

Да сборныхъ съ маетностей 724 году и сего 1725, съ Оболони 724 [году] шесть сотъ девяносто четыре рубля девяносто шесть копѣкъ одна деньга, 725 году тридцать шесть рублей шестьдесятъ восемь копѣкъ одна полушка съ третью.

Съ Орловки 724 [году] тысяча шесть сотъ семдесятъ семь рублей пять копѣкъ; 725 [году] сорокъ семь рублей девяносто копѣкъ.

Съ Савинокъ 724 [году] семь сотъ девятнадцать рублей семдесятъ девять копѣкъ одна деньга съ третью полушки; 725 [году] сто тридцать три рубли, три копѣйки одна полушка съ двѣмя третьми.

Съ Боровичъ 724 [году] триста пятьдесятъ одинъ рубль семдесятъ пять копѣкъ; 725 [году] семнадцать рублей десять копѣкъ.

Съ Должника[a] 724 году восемсотъ девяносто семь рублей шесть копѣкъ; 725 [году] сто тридцать три рубля пятьдесятъ копѣкъ съ одною деньгою.

Съ Вибель 724 году двадцать пять рублей семдесятъ четыре копѣйки.

Съ Кувичичъ 724 году сто сорокъ рублей пятьдесятъ восемь копѣкъ; 725 [году] двѣнадцать рублей двѣ копѣйки.

Съ Жукотокъ 724 [году] тридцать два рубля тридцать четыре копѣйки.

Съ Новыхъ Млыновъ 724 [году] три рубли семдесятъ пять копѣкъ.

Съ Любеча 724 [году] четыреста семдесятъ два рубли десять копѣкъ одна деньга; 725 [году] двѣсти пятдесятъ семь рублей 45 копѣкъ.

Оные съ маетностей зборные деньги написаны именно въ вѣдомостяхъ старостъ, которыя вѣдомости за рукою Якова Полуботка сообщены съ сими книгами.

Дѣтей его, Павла Полуботка, а именно:
Сына его, Андрея, жены его приданое.

Въ кладовой палатѣ:

Крестъ золотой, въ немъ 10 искръ алмазныхъ.

1. Перстень, золотой, въ немъ 15 искръ алмазныхъ, вставлены въ сребро.
2. Перстень, золотой, въ немъ одинъ алмазецъ небольшой.
3. Перстень, золотой, въ немъ алмазецъ длинной.
4. Перстень, золотой, въ срединѣ алмазецъ небольшой, вокругъ его осыпано 6 искръ алмазныхъ же въ сребрѣ.
5. Перстень, золотой, в немъ одинъ алмазецъ.
6. Перстень, золотой съ кручками, въ срединѣ алмазецъ, тутъ же коронка, въ немъ 3 искры яхонтовыхъ.
7. Перстень, золотой, в немъ яхонтъ лазаревой.
8. Перстень, золотой, в немъ камень лазоревой.

1. Запона золотая съ подвѣскою, въ ней 10 искръ алмазныхъ, при ней ленточка узенькая.

---

[a] В публікації слово надруковано з малої літери (йдеться про село Довжик).

2. Запона золотая, въ ней въ срединѣ изумрудъ, по краямъ 17 искръ изумрудныхъ же, яхонтовыхъ 14 искръ.

Червоной небольшой, что носятъ на шеѣ.

1. Серги золотыя съ подвѣсками, в нихъ 14 искръ алмазныхъ.

5 цѣпочекъ золотыхъ, что носятъ на шеѣ.

Шестая цѣпочка, взята отъ Любицкаго, да будто давалъ Андрей Полуботокъ червоные свои сестрѣ, понеже она прислала къ нему 40 червоныхъ съ тѣхъ ту цѣпочку здѣлать.

Перлъ жемчужныхъ:

1. Перло жемчужное большова жемчугу въ 5 нитокъ, по концамъ гагатки черныя, ленты прошиты зеленыя, по концамъ кисточки золотые.

2. Перла средняго жемчугу въ 8 нитокъ, по концамъ гагатки черныя, ленты пришиты двоеличныя, по краямъ окоемки красныя.

3. Перла такова жъ жемчугу въ 4 нитки, по концамъ гагатки черныя, ленты пришиты черныя, по краямъ полоски красныя.

4. Перла такова жъ жемчугу въ 4 нитки, по краямъ гагатки черныя, ленты пришиты, алая нитка порвана.

5. Перло жемчужное звенчатое, мѣхъ звенъ, 10 пуговицъ золотыхъ, въ платкѣ жемчугу немного.

Вещей сребреныхъ его, Андреева:

Кубокъ большой чешуйчатой съ крышкою, весь вызолоченъ.

2 кубка съ крышками, мѣстами вызолочены, на крышкахъ мужички.

Крушка, края вызолочены, на крышкѣ Полуботковъ гербъ.

Стаканъ большой съ крышкою, мѣстами вызолоченъ.

Стакановъ малыхъ 23, всѣ вызолочены.

Подносъ большой, чашокъ виннныхъ 12.

Жены его приданое сребро:

3 крушки вызолочены, на двухъ крышкахъ лебеди, на третьей яблоко. Кубокъ большой съ крышкою, вызолоченъ на крышкѣ, травка сребреная.

3 кубка небольшихъ, 2 съ крышками.

Вѣренка, въ срединѣ въ ней здѣланъ мужичокъ.

2 стакана съ крышками, вызолочены на верху по облику.

Дюжина ложекъ, вызолочены съ чернью.

Ложка столовая большая. Подносъ сребреной.

12 чашекъ винныхъ. Солонка съ крышкою вызолочена.

6 тарелокъ чеканныхъ, въ срединѣ вызолочены.

2 черена сребреныхъ большихъ ножей.

2 лендуки, оправлены сребромъ.

Поясъ женской вызолоченъ, набранъ на красномъ сафьянѣ.

Всего сребра 1 пудъ 8 фунтовъ и три четверти фунта.

Въ особомъ сундукѣ его платья:

1. Кафтанъ суконной зеленой, подложенъ мѣхъ рысей хрептовой.

2. Кафтанъ суконной маковой, обложенъ позументомъ золотымъ.

3. Кафтанъ суконной коришневой, вокругъ обложенъ позументомъ сребренымъ узенькимъ.

4. Кафтанъ свѣтло-васильковой, подложенъ мѣхъ куней.

1. Полукафтанье парчевое, по зеленой землѣ травы золотыя.

2. Полукафтанье парчевое красное, золотыя травы, 12 пуговицъ сребреныхъ на немъ.

Поясъ красной турецкой, концы затканы золотомъ.

Шапка мужская соболья, верхъ зеленой суконной.

Двѣ сабли, оправлены сребромъ и вызолочены въ одной вставлены по сребру искры яхонтовыя и изумруды.

Въ томъ же сундукѣ:

1. Кунтушъ едамашковой зеленой, кружево золотое съ сребромъ, подложенъ мѣхъ песцовой черевей.

2. Кунтушъ парчевой зеленой, травы золотыя, обложенъ позументомъ золотымъ узенькимъ.

3. Кунтушъ парчевой, по синей землѣ травы золотые, кружево вокругъ сребреное.

4. Кунтушъ зеленой, обложенъ кружевомъ золотымъ.

5. Кунтушъ парчевой, по алой землѣ травы золотыя, обложенъ кружевомъ золотымъ.

Парчи на портище, по голубой землѣ травы золотыя.

Сѣдло арчакъ, оправленъ сребромъ, подушка шита золотомъ.

Въ особомъ сундукѣ:

1. Кунтушъ бархатной зеленой, обложенъ кружевомъ золотымъ, вокругъ подложенъ соболей пластичатой мѣхъ.

2. Кунтушъ парчевой, золотыя травы по ней шолковыя и сребреныя, обложенъ кружевомъ золотымъ, подложенъ мѣхъ соболей пластичатой.

3. Кунтушъ парчевой красной, травы золотые и сребреные, обложенъ кружевомъ, мѣхъ горностайчатой съ хвостами, опушенъ огонками.

4. Кунтушъ штофовой бѣлой, травы золотыя, обложенъ кружевомъ мѣхъ бѣлей хрептовой, поля опушены огонками.

5. Кунтушъ парчевой зеленой, травы золотыя, обложенъ кружевомъ, подложенъ мѣхъ рысей черевей.

6. Кунтушъ парчевой зеленой, травы золотые и сребреные, обложенъ кружевомъ, подложенъ мѣхъ песцовой черевей.

7. Кунтушъ парчевой алой, травы золотыя, обложенъ кружевомъ, подложенъ мѣхъ бѣлей хрептовой, опушенъ огонками.

8. Кунтушъ маковой суконной, обложенъ позументомъ золотымъ, подложенъ мѣхъ куней, вкругъ снурокъ золотой.

9. Кунтушъ жаркой адамашковой, обложенъ кружевомъ, подложенъ мѣхъ лапчатой соболей.

10. Кунтушъ табыковой голубой, обложенъ кружевомъ, подложенъ мѣхъ бѣлой хрептовой.

11. Кунтушъ табыковой малиновой, обложенъ кружевомъ, подложенъ мѣхъ бѣлой хрептовой, обложенъ огонками.

12. Кунтушъ штофовой малиновой, обложенъ кружевомъ, подложенъ мѣхъ бѣлей хрептовой, опушенъ огонками.

Въ томъ же сундукѣ:

Кафтанъ мужской бархатной зеленой, подложенъ мѣхъ соболей пластичатой, вкругъ снурокъ золотой.

1. Юпка парчевая красная, травы золотые, на подолѣ кружевцо золотое съ сребромъ въ 3 ряда, подложено крашениною синею. Бострокъ парчевой алой, травы золотыя, обложенъ позументомъ золотымъ.

2. Юпка атласная, травы шолковыя, на подолѣ кружева въ 3 ряда, подложена крашениною. Бострокъ бархатной зеленой, обложенъ кружевомъ золотымъ.

3. Юпка штофовая голубая, травы золотые, на подолѣ въ 3 ряда кружево, подложено крашениною.

4. Юпка парчевая алая, травы золотыя, на подолѣ въ 3 ряда кружево, подложена крашениною. Бострокъ зеленой парчевой, травы золотыя, обложенъ кружевомъ.

5. Юпка парчевая малиновая, на подолѣ въ три ряда кружево, подложено крашениною. Бострокъ малиновой парчевой, травы золотыя, обложенъ кружевомъ.

Въ ономъ же сундукѣ положено:

2 одѣяла холодные, одно парчевое малиновое, золотые травы, опушено матеріею голубою, золотыя травы, подложено киндякомъ зеленымъ; другое атласное голубое, опушено атласомъ рудожелтымъ, подбито киндякомъ зеленымъ, мѣхъ песцовой хрептовой, ни чемъ не покрытъ.

Въ особомъ сундукѣ фартуковъ женскихъ:

1. Малиновой парчевой, травы золотыя, обложенъ кружевомъ.
2. Парчевой бѣлой, травы золотыя, обложенъ кружевомъ.
3. Парчевой зеленой, травы золотыя, обложенъ кружевомъ.
4. Парча насыпная гвоздишная, травы золотыя и сребреныя.
5. Штофовой жолтой.
6. Табынковой голубой.
7. Табынковой алой.
8. Флеровой гвоздишной.
9. Табынковой жаркой.

Въ томъ же сундукѣ верховъ шитыхъ, что пришиваются къ кибалкамъ:

Бархатной зеленой, шитъ золотомъ, низанъ жемчугомъ и маленькія есть искры яхонтовые.

Бархатной зеленой, шитъ золотомъ и сребромъ.

Два бархатные красные, шитыхъ золотомъ и сребромъ.

Два рецептовыхъ вишневыхъ, шитыхъ золотомъ и сребромъ.

Два малиновыхъ рецептовыхъ, шиты золотомъ и сребромъ.

Решетовой жолтой, шитъ золотомъ и сребромъ.

Пять шиты на холстинѣ золотомъ и сребромъ.

Атласной зеленый, шитъ золотомъ и сребромъ.

Атласной голубой, шитъ золотомъ и сребромъ.

По камкѣ бруснишной, шитъ золотомъ и сребромъ.

По камкѣ рудожелтой, шитъ золотомъ и сребромъ.

По штофу зеленому, шитъ золотомъ и сребромъ.

По полтабенку, шитъ золотомъ и сребромъ.

По тафтѣ, шитъ золотомъ и сребромъ.

Восемь кибалкамъ лопастей, шитыхъ золотомъ и сребромъ съ кружевомъ и бахрамою.

Завѣсъ парчевой зеленой, травы золотыя, опушенъ малиновою парчею, травы сребреныя, подложенъ тафтою жолтою.

Въ томъ же сундукѣ:

4 простыни швабскова полотна, 2 шиты золотомъ и шолкомъ, и 6 наволочекъ подушечныхъ, 2 шиты шолкомъ; 2 штуки кисеи.

Полотенца кисейныя, концы затканы золотомъ.

2 рубашки рубковыя, рукава шиты золотомъ и сребромъ.

Въ особомъ сундукѣ:

5 трубъ холстинъ рускихъ полотенъ.

Рубашекъ женскихъ простыхъ полотенъ 26.

Рубашекъ же рубковыхъ изъ швабскова полотна 52.

Пологъ песочной флоровой.

Салфетъ 2 дюжины нѣмецкова полотна.

3 скатертей такова жъ полотна.

15 полотенецъ рускова полотна, шитыхъ красною бумагою, 5 ручниковъ, шитыхъ бумагою красною.

4 скатерти, шиты бумагою красною.

Мужскихъ 2 рубашки рубковыхъ, шиты золотомъ.

Плахтъ шолковыхъ въ особомъ сундукѣ 10.

Въ особомъ ящикѣ:

Завязано въ фартукѣ атласномъ синемъ:

2 шапки мужскія бархатныя собольи, на одной верхъ красной, на другой зеленой.

2 шапки женскихъ бархатныхъ куньихъ, верхъ красной, одна дѣломъ московскимъ.

Въ особомъ ящикѣ:

2 сѣдла арчаки, писаны золотомъ, подушка суконная алая, чепракъ и держки такія жъ, шиты золотомъ и сребромъ.

2 родника съ паперстью и скофами, наборъ сребреной на красномъ сафьянѣ, вызолочены.

Оловянной посуды:

Блюдъ большихъ и мелкихъ 13, тарелокъ 13.

Карета, вызолочена и росписана краскою синею, убита сукномъ голубымъ, колеса кованыя.

Карета, крашена зеленою краскою, мѣстами вызолочена, выбита трикомъ пестрымъ, колеса кованы.

2 формана дощатые красные, покрыты кожею.

Цугъ шоръ съ наборомъ мѣднымъ, съ уздами и съ возжами.

Ефимковъ битыхъ тысяча, мѣдныхъ денегъ сто рублей.

Сына жъ его, Полуботкова, Якова, вещей сребреныхъ положено въ сундукъ:

2 кружки, мѣстами вызолочены.

Кубокъ большой чешуйчатой съ крышкою, весь вызолоченъ, на верху крышки травки сребреныя бѣлыя.

3 кубка, мѣстами вызолочены, съ крышками, на крышкѣ мужички.

Дюжина стакановъ малыхъ, золочены мѣстами.

Дюжина такихъ же стакановъ, мѣстами вызолочены.

3 стакана, одинъ съ крышкою на ножкахъ.

2 дюжины ложекъ, мѣстами вызолочены.

2 подноса, одинъ большой, а другой маленькой.

Сребро его, Яковлевой, жены:

Кубокъ съ крышкою, весь вызолоченъ, на крышкѣ травки сребреныя бѣлыя.

2 стакана одинъ на ножкахъ.

5 стакановъ малыхъ.

12 чашекъ водочныхъ, 3 ложки.

Поясъ женской сребреной, мѣстами вызолоченъ.

Всего сребра вѣсу 37 фунтовъ $^1/_3$ фунта

Въ ономъ же сундукѣ:

5 цѣпочекъ золотыхъ, что носятъ на шеѣ, одинъ червонной большой, что носятъ на шеѣ.

Жемчугу:

3 перла жемчужныхъ, одно въ 5 нитокъ, другое въ 4 нитки.
3 въ три нитки.

Алмазныхъ вещей положено въ томъ же сундукѣ:

Крестъ женской золотой, въ немъ искръ алмазныхъ 17, яхонтовыхъ 4 искры.
Серги золотыя, въ нихъ по 5 искръ алмазныхъ, подвѣски жемчужныя.

Перстни въ томъ же сундукѣ:

1. Перстень золотой, въ немъ 15 искръ алмазныхъ, втавлены въ сребрѣ.
2. Перстень золотой, въ немъ 9 алмазныхъ искръ.
3. Перстень золотой, въ немъ 7 искръ алмазныхъ.
4. Перстень золотой, въ немъ 17 искръ алмазныхъ, вставленныхъ въ сребрѣ.
5. Перстень золотой, въ немъ поставленъ одинъ маленькій алмазецъ въ сребрѣ.
6. Перстень золотой, въ немъ одинъ алмазецъ маленькой, поставленъ въ сребрѣ, вкругъ 5 искръ яхонтовыхъ.
7. Перстень золотой, въ немъ одинъ камушекъ малой алмазецъ.
8. Перстень золотой, въ немъ одинъ малой алмазецъ.
9. Перстень золотой, въ немъ яхонтъ лазоревой.
10. Перстень золотой, въ немъ изумрудъ.
11. Перстень золотой, въ немъ яхонтъ бѣлый.
12. Перстень золотой, въ немъ камни вишневые.

Кольцо золотое, искръ яхонтовыхъ 7 въ бумажкѣ.
Серьги золотыя, въ оныхъ по двѣ искры алмазныхъ.

Денегъ его жъ, Яковлевыхъ:

Ефимковъ битыхъ восьмдесятъ.
Лядунка, доска сребреная съ чернью.

Въ ономъ же сундукѣ положено ево, Яковлевой, жены приданое платье:

1. Кунтушъ малиновой, штофовой, обложенъ кружевомъ, подложенъ мѣхъ песцовой, черевей.
2. Кунтушъ малиновой, штофовой, обложенъ кружевомъ, мѣхъ подложенъ хрептовой бѣлей.
3. Кунтушъ парчевой зеленой, травы вызолоченые, обложенъ кружевомъ, мѣхъ подложенъ мѣхъ рысей черевей.

4. Кунтушъ парчевой зеленой, травы золотыя и сребреныя, обложенъ кружевомъ, подложенъ мѣхъ рысей черевей.

5. Кунтушъ парчевой, бруснишной, травы сребреные, обложенъ кружевомъ, подложенъ мѣхъ бѣлей хрептовой.

6. Кунтушъ матеріи навитной, по красной землѣ, обложенъ кружевомъ, подложенъ мѣхъ соболій лапчатой.

7. Кунтушъ парчевой бѣлой, травы золотые, обложенъ кружевомъ, подложенъ куней пластничатой мѣхъ.

8. Кунтушъ малиновой парчевой, травы золотые, обложенъ кружевомъ, подложенъ киндякомъ зеленымъ.

9. Кунтушъ красной парчевой, травы золотыя, обложенъ кружевомъ, подложенъ киндякомъ зеленымъ.

10. Кунтушъ табынковой жолтой, обложенъ кружевомъ, подложенъ крашениною.

11. Кунтушъ канаватовой, жолтый, обложенъ позументомъ сребренымъ, подложенъ крашениною.

12. Кунтушъ рецетовой, малиновой, обложенъ позументомъ узенькимъ.

2 юбки, одна красная, парчевая, золотыя травки на подолѣ; кружево въ 2 ряда, подложена кумачемъ краснымъ, другая парчевая зеленая, травы золотыя и шолковыя, на подолѣ кружева въ 2 ряда.

Бострокъ красной, парчевой, золотыя травы, обложенъ кружевомъ.

Фартуковъ:

1. Атласной желтой, шитъ сребромъ.
2. Нашивной парчи по малиновой землѣ.
3. Двуличной, золотыя травы.
4. Парчевой бѣлой, золотыя травы, обложенъ позументомъ.
5. Турецкой парчи, малиновой, золотыя травы.
6. Парчевой, малиновой, на подолѣ въ три ряда кружево.
7. Алой, табынковой.
8. Померанцевой табынковой.
9. Штофовой, бѣлой.
10. Бѣлой, штофовой, шелковыя травы.

Связка креповая, на концахъ кружева и позументъ золотой.

Въ особомъ сундукѣ.

1. Кафтанъ бархатной, красной, вкругъ снурокъ золотой, подложенъ мѣхъ пластничатой соболиной, задъ лапчатой.

2. Кафтанъ суконной теплой малиновой, вокругъ снурокъ сребреной, мѣхъ подложенъ пластничатой, куней.

3. Кафтанъ песочной суконной, вкругъ позументъ узенькой золотой, мѣхъ куній пластничатой.

4. Кафтанъ суконной, померанцовой, вокругъ позументъ узенькой золотой.

5. Кафтанъ суконной лимонной, вокругъ позументъ узенькой сребреной, на немъ 9 пуговицъ сребреныхъ.

6. Кафтанъ суконной, фіолетовой съ искрою, подложенъ мѣхъ бѣлей хрептовой.

7. Кафтанъ суконной, фіолетовой же съ искрою, подложенъ мѣхъ рысей хрептовой.

1. Полукафтанье бѣлокосовое, рудожелтое, травы сребреныя, подложенъ крашениною синею.

2. Полукафтанье парчевое, турецкой парчи, малиновое, по немъ полоски золотыя, подложенъ крашениною.

3. Полукафтанье парчевое, красное, травы золотыя и сребреныя, вкругъ снурокъ сребреной узенькой, подложенъ крашениною.

4. Полукафтанье парчевое, лимонное, травы золотыя и сребреныя, вкругъ снурокъ сребреной узенькой, подложенъ крашениною.

5. Полукафтанье малиновое, травы золотыя, вкругъ позументъ узенькой золотой, 10 пуговицъ сребреныхъ, подложенъ крашениною.

6. Полукафтанье парчевое, голубое, травы золотыя, на одной полѣ позументъ узенькой золотой, на немъ 12 пуговицъ сребреныхъ маленькихъ, подложенъ крашениною.

7. Полукафтанье парчевое красное, травы золотыя, на одной полѣ положенъ позументъ золотой узенькой, подложенъ крашениною.

2 сабли, оправленныя сребромъ и вызолочены, одна съ чернью, въ одной поясъ наборной, на другой шолковой; пара пистолей.

Узда, оправка сребреная съ похвами.

Шапка бархатная мужская, соболья красная.

Въ особомъ рундукѣ:

Верхи, что нашиваютъ на кибалкахъ.

2 бархатныхъ красныхъ, шитыхъ золотомъ и сребромъ; въ одномъ ставлены половинчатыя зерны.

Бархатной зеленой, шитъ золотомъ и сребромъ по камкѣ; малиновой, шитъ золотомъ.

Резетовой малиновой, шитъ золотомъ и сребромъ.

3 шиты по холстинѣ золотомъ и сребромъ.

По штофу малиновому, шитъ золотомъ и сребромъ.

Лопасть къ кибалкамъ, шита золотомъ и сребромъ.

4 полотенца кисейныхъ, что обшиваютъ кибалки.

Завѣсъ темно-малиновой штофовой, по немъ золотыя искровыя травы.

2 одѣяла, одно штофовое поусинное, по немъ травы золотыя, опушено штофомъ краснымъ; травы же золотыя, подложено кумачемъ краснымъ.

Другое атласное желтое, атласомъ опушено краснымъ, подложено киндякомъ зеленымъ.

2 родники на сафьянѣ красномъ съ поперстью и похвами, оправлены сребромъ и вызолочены.

Лубья, оправленныя сребромъ, и поясъ, оправленъ же сребромъ и вызолоченъ.

13 скатертей бѣлыхъ простаго полотна, шиты бумагою красною.

13 ручниковъ.

1 штучка салфетокъ нѣмецкого полотна.

Рубахъ женскихъ галанского полотна, рубкового и швабского 57.

Рубахъ же ихъ простаго полотна 10.

2 простыни швабского полотна, въ нихъ вѣрно по 6 наволочекъ, шиты золотомъ и краснымъ шолкомъ.

5 наволочекъ такого жъ полотна съ кружевомъ бѣлымъ.

5 наволочекъ тафтяныхъ полосатыхъ.

4 застенка къ подушкамъ швабского полотна, шиты сребромъ и шолкомъ.

1 застенокъ, шитъ краснымъ шолкомъ и золотомъ.

Въ особомъ сундукѣ:

2 сѣдла, арчакъ, писанный золотомъ, подушки на нихъ красные и палепы красные, шиты золотомъ и сребромъ со всѣмъ приборомъ.

На полатахъ въ чердакѣ:

Четверня шоръ съ наборомъ мѣднымъ, съ уздами и съ возжами; на уздахъ хохлы.

Въ тѣхъ же палатахъ, гдѣ стоятъ Яковлевы сундуки, положено на столѣ:

Коверъ пестрой 1, килимъ пестрой 1.

Погребецъ бѣлой, окованъ желѣзомъ, въ немъ: 4 склянницъ хрустальныхъ, тиски оловянные.

2 погребецъ, обитъ моржовою кожею, въ немъ 5 скляницъ стеклянныхъ.

Сѣдло старое, подушка и платъ красной суконной, выкладена подушка позументомъ золотымъ.

1725 года, марта ...[a] дня, книга отдаточная описнымъ мѣстамъ бывшаго черниговскаго полковника Полуботка, дѣтямъ его, Андрею да Якову, что по описи маіора Хрипунова да прапорщика Борисова въ Сумскомъ, въ Ахтирскомъ, въ Лубенскомъ, въ Гадяцкомъ и Нѣжинскомъ полкахъ принялъ при отдачѣ глуховскаго гарнизона Писарева полку у капрала Леонія Исакова; а что какихъ пожитковъ въ тѣхъ маетностяхъ по описи порозну, такъ же и послѣ описи въ приходѣ и расходѣ и за расходомъ наличнаго принято, о томъ значитъ ниже сего, которое принялъ повѣренной Полуботковъ, Сава Рогозынъ, въ селѣ Михайловкѣ.

---

[a] Число не зазначене.

По описи маіора Хрипунова.

Въ селѣ Михайловкѣ, Полуботковомъ дворѣ, въ меньшихъ хоромахъ въ коморѣ положено въ сундукѣ:

Образовъ окладныхъ 7, киотъ золоченой 1.
Ковровъ черкаской работы большихъ 3.
Килимъ черкаской работы 1.
Холстовъ, въ томъ числѣ скатертей и ручниковъ, концовъ 23.
Плахотъ шерстяныхъ 17.
Да въ меньшихъ же сундукахъ начато дѣлать ковровъ 2.

Въ большихъ хоромахъ, въ верхнихъ и нижнихъ на стѣнахъ:

Картинъ 15.
Въ нижнихъ хоромахъ, обоихъ свѣтлицахъ лавки обиты сукномъ простымъ зеленымъ и синимъ.
Концовъ шерстяныхъ 8, полостей 4, войлоковъ 8.

На верху подъ погребомъ:

Салъ свиныхъ 20.
Въ большомъ анбарѣ пшена чистаго бочекъ 15.
Простыхъ телѣгъ воловыхъ и конныхъ 17.
Каминдры пудовъ 15.

Въ каменномъ погребѣ:

Воску круговъ 4, вѣсу пудъ 8 фунтъ.
Меду сырого, битого бочекъ 2 и полъ.
Меду вареного одна бочка и полъ, не надобно въ продажѣ; ендова мѣдная.

Въ винницѣ:

Казановъ мѣдныхъ 5, въ каждомъ казанѣ трубъ мѣдныхъ по 3.
Пивоварной мѣдной большой котелъ 1.
Дощанокъ большихъ 7. При винницѣ свиней большихъ 70, малыхъ подсвинковъ 30, и того свиней 100.

Въ Михайловцѣ и въ Грунскомъ хуторѣ лошадей старыхъ и среднихъ и молодыхъ числомъ 93.
Однолѣтнихъ жеребятъ 6.

Мельницы, въ нихъ:

Въ каждомъ амбарѣ камней по два.
Въ каждой мелницѣ по толчеѣ, при нихъ котловъ мѣдныхъ для валенья сукна 2, желѣзной котелъ 1.

В подварки села Михайловки скота рогатого:

Коровъ 46, быковъ 45, бычковъ годовалыхъ и двухлѣтнихъ и подлѣтковъ 40, и того 131.

При той скотинѣ Кирикъ Тиницкій.

На хуторѣ Озацкомъ:

Овецъ 273, козъ 68.

Да въ селѣ жъ Михайловкѣ на гумнѣ немолоченаго хлѣба:

Ржи скирдъ 2, пшеницы скирдъ 2, овса скирдъ 5, гречихи скирдъ 2, проса скирдъ 2, ячменя скирдъ 2.

Молоченаго хлѣба въ гумнѣ:

Пшеницы осмачекъ 10, пшеницы въ 3 ямахъ осмачекъ 50, проса въ одной ямѣ осмачекъ 30, гречки въ одной ямѣ осмачекъ 20.

При ономъ гумнѣ надсмотрщикъ Иванъ Гуменной.

Пчелъ:

Въ Озацкой пасѣцѣ ульевъ 71. При ней пасѣчникъ Иванъ Паламаревъ.

Въ пасѣцѣ Остробайрацкой ульевъ 211. При ней пасѣчникъ Иванъ Губаревъ.

В пасѣцѣ Андрушкиной ульевъ 230. При ней пасѣчникъ Грицько Подмолка.

И того ульевъ 512.

Въ селѣ Михайловкѣ и въ приселкахъ шинковыхъ денегъ на жидахъ 352 рубля.

Сверхъ описи прибылое: За вышинкованное вино и за пиво, за проданное свиное мясо, сыръ и масло окладныхъ съ подданныхъ денегъ, и за продажу меда, и за прочее, денегъ 982 руб[ля].

Въ селѣ Грункахъ, которое принадлежитъ къ селу Михайловкѣ, при дворѣ на гумнѣ немолоченаго провіанта:

Ржи скирда 1, пшеницы стогъ 1, проса скирда 1, овса скирда 1, гречки скирда 1.

Въ дворѣ грунскомъ рогатого скота:

Коровъ 65, подтѣлковъ 47, воловъ большихъ 71, нынѣшнихъ тѣлятъ 13, и того 195. Свиней 5.

Въ томъ же хуторѣ Грунскомъ:

Коровъ 54, воловъ большихъ 20, подлѣтковъ 40, и того 114.

Въ хуторѣ Пѣсочномъ въ амбарѣ:

Ржи четвертей 5, четверичковъ 4.

Проса четвертей 3, четверичковъ 4.

Салъ свиныхъ 6, свиней большихъ 11, подсвинковъ 18, журавлей 2.
При томъ хуторѣ лошадь, конь гнѣдой, грива направо.

Въ томъ же хуторѣ, на подваркахъ:

Воловъ рабочихъ 18, овецъ 1080, козъ 30, и того 1110[a].
При нихъ овчаръ Данило Петренко.
Стадникамъ четыремъ дано лошадей двѣ:
Кобыла вороная, грива направо.
Конь воронъ, грива направо, на лбу звѣзда.

По описи прапорщика Борисова.

В Сумскомъ полку, въ селѣ Михайловкѣ:

Дворъ его, Полуботковъ, огороженъ въ замѣсть пластомъ и съ двухъ сторонъ покрытъ гонтами.

Въ дворѣ хоромнаго строенія:

Свѣтлица четверня и алкиръ; въ свѣтлицѣ три образа большихъ листовыхъ въ рамахъ, 1 безъ рамъ, да два меньшихъ въ рамахъ же, рѣхныхъ позолоченыхъ; гербъ императорскаго величества, рѣзной шкафъ и поставецъ и столъ, ноги рѣзные же, печь кахліовая, полощованная, 2 лавки и стѣны по окошко обиты васильковымъ простымъ сукномъ, 3 окна съ окончинами, а въ комнатѣ кровать рѣзная съ верхомъ на слупахъ позолоченныхъ, и 7 оконъ съ окончинами.

Въ комнатѣ жъ и въ алкирки 7 оконъ съ окончинами и шкафъ.

При свѣтлицѣ сѣни, а въ сѣняхъ 3 окна съ окончины, да фонарь; при сѣняхъ крилецъ и на верхъ ганки; съ другой стороны при тѣхъ же сѣняхъ насупротивъ свѣтлица съ комнатою, а въ ней листовыхъ въ рамахъ большихъ оконъ 7, да меньшій тѣхъ образовъ въ рамахъ золоченой одинъ.

Оконъ съ окончинами, столъ, ноги рѣзные, лавки четыре и стѣны по окна обиты зеленымъ простымъ сукномъ, печь поливяна.

На тѣхъ хоромахъ горница, а въ ней образъ на мату 1, и придѣлецъ, за нею жъ баня, самыхъ оконъ 20 съ окончинами, а одно безъ окончины; печь кахліовая поливяная.

При той горницѣ алкиръ, въ немъ 4 окна съ окончинами; при горницѣ сѣни, а въ сѣняхъ два окна съ окончинами.

Горница жъ насупротивъ, а въ ней образъ листовой одинъ, а оконъ съ окончинами 8, столъ, печь поливяна, а около тѣхъ же хоромъ перила съ крышками.

На тѣхъ хоромахъ истопки, а въ нихъ 9 оконъ съ окончинами, а въ десятомъ окончина подбита, на тѣ жъ истопки изъ сѣней и ганки, а на истопкахъ салъ свиныхъ 21, окороковъ и лопатъ и побочинъ обнятыхъ на сало и необнятыхъ

---

[a] Так у публікації, має бути 1128.

грудницъ 50; на тѣхъ хоромахъ пекарня, а въ ней 3 окна съ окончинами, сѣни, и въ сѣняхъ кухня.

Да свѣтлица четверня, а въ ней 2 образа листовыхъ, оконъ съ окончинами 4, печь поливяна полощована, а половина поливяна, столъ и скамья, да въ комнатахъ шесть оконъ съ окончинами, печь одна, при нихъ сѣни исъ коморою.

Въ комнатахъ 3 сундука запечатанныхъ, у всякаго по двѣ печати, а по сказкѣ михайловскаго старосты по одной печати господина маіора Хрипунова; а въ тѣхъ хоромахъ по его жъ, михайловскаго старосты, сказкѣ, окладныхъ образовъ 7, кіотъ золоченой одинъ.

Да пожитковъ его, Полуботка, ковровъ черкаской работы 3, килимъ старовой 1, холстовъ и скатертей концовъ 23, плахотъ шерстяныхъ 17.

Да незапечатанныхъ Полуботковыхъ въ комнатѣ пожитковъ полотна тонкова клѣтчатаго конецъ 1, ковровъ 2, межжера, что толкутъ перецъ, съ толчаемъ 1.

На тѣхъ хоромахъ:

Ружина шмиковница 1, бурокъ шерстяныхъ 4, войлоковъ 7, полостей 3, вовни попонъ из 5, пряжи разныхъ цвѣтовъ на коверъ 1, да сына его, Полуботка, Андрея, отъ шестерьни простыхъ шоръ паръ 3, возжей ременныхъ цуковыхъ паръ 2, сукна бѣлаго простаго локоть 80, плахотъ 10, килимовъ черкаскихъ 2.

Свѣтлицъ же двѣ мастерскихъ, въ которыхъ дѣлаются ковры; межъ ними сѣни, въ одной свѣтлицѣ 5 оконъ съ окончины, печь поливяна и столъ; въ другой свѣтлицѣ четыре окна съ окончинами, и печь поливяна.

Спижарня, въ ней желѣза отъ попорченныхъ часовъ колесъ 13.

Пружинъ великихъ и малыхъ 24, замокъ коморной попорченной 1, стоянъ порожнихъ 17, мѣрка 1.

При спижарнѣ ледникъ, а въ ледникѣ порожнихъ бочекъ 5, стояновъ 2.

На неводѣ новаго вязанаго полотна сажень 8.

Погребъ походной, а въ немъ порожнихъ бочекъ 7.

Кадка съ отцомъ, порожнихъ бочекъ 2.

Погребъ походной порожней, надъ нимъ навѣсъ.

Пекарня жъ, а въ ней оконъ 3 съ окончинами и при ней сѣни съ коморкою; въ пекарнѣ медень одинъ въ полтора ведра; свѣтлица челядня съ комнатою и съ сѣнями, въ свѣтлицѣ три окна съ окончинами, четвертое безъ окончины; печь поливяная, столъ, а въ комнатѣ 3 окна съ окончинами.

Свѣрня, а въ ней четыре воза съ колесами.

Неводъ ветхой 1. Пшена бочекъ 21.

Порожнихъ бочекъ и стоекъ 16 шнура на возы.

Въ скринѣ пшеницы четвертей 9 и четверичковъ 7.

Гречихи въ закромѣ четвертей 13, четверичковъ 2.

Каляндри пудъ [и] 15 ф[унтовъ]; при свѣрнѣ навѣсецъ.

Въ возовнѣ возовъ съ колесами 3, сани новые рабочіе 1.

Казей, что землю возятъ, 5.

Двое воротъ; у переднихъ воротъ при дворѣ маштелярская свѣтлица съ комнатою, и съ сѣнями, и съ коморою, въ свѣтлицѣ три окна съ окончинами; печь

кахлевая бѣлая, а въ комнатѣ окно съ окончиною одно, да на задней дворъ ворота жъ.

Погребъ каменной походной, двери желѣзныя и два окна, затворы желѣзные, въ окнахъ 4 рѣшотки желѣзныхъ.

Въ погребѣ:

Куфа порожняя, порожнихъ бочекъ 4.

Въ погребѣ вина носатокъ 54, меду бочекъ 7.

Воску круговъ 4, а въ нихъ вѣсу фунтовъ 48.

Заслонъ желѣзной 1, ендова мѣдная 1.

Середъ двора колодезь, на колодезѣ сушило, что бѣлое сушатъ платье, при колодезѣ два цебра, на нихъ по одному обрусу и дужки, а къ дужкамъ цѣпь, по сажень желѣзная, на шестернѣ и на валѣ 6 колецъ желѣзныхъ; а тѣ всѣ хоромы, сушило и конюшня, свѣрень и ворота крыты кгонтами, и около хоромъ сады; въ двухъ садахъ при большихъ хоромахъ и виноградъ.

Въ дворѣ людей: староста Афанасій Матвѣевичъ Деряга съ женою, у него два сына, да писарь Федоръ Радзивиловскій, послужникъ Василій Куницкой съ женою, которая мастерица ковернаго дѣла, да дѣвокъ коверныхъ пять.

У него жъ, старосты, отъ продажи мяса, масла, сыра, свѣжихъ яблоковъ и всякой живности, и ярмарочныхъ денегъ 57 р[ублей] 19 алтынъ съ копѣйкою.

Да прошлогодскихъ виленскихъ денегъ 9 р[ублей] и алтынъ 14. И того денегъ у старосты 67 р[ублей].

При томъ же дворѣ скота:

Рабочихъ воловъ 51, дойныхъ коровъ 4.

Нынѣшнихъ телятъ 4, свиней 80, подсвинковъ 30.

Поросятъ 30; и того свиней съ поросятами 140.

Да у берега рѣки Псла[260] баня съ сѣнями, въ избахъ четыре большихъ окна съ окончинами, а живетъ въ тѣхъ избахъ надъ птицами дозорчей Данило Веребей, съ женою и дѣтьми.

Броваръ, а въ немъ котелъ пивоварной мѣдной, тщановъ 3.

Винница, а въ ней казановъ мѣдныхъ 5, и при нихъ мѣдныхъ трубъ 15, тщановъ 4, водочная бочка 1, винная носатка 1.

Коновокъ 7, алембыковая мѣдная труба 1.

На той же рѣкѣ подлѣ мельницы инбаровъ 6.

Въ одномъ инбарѣ каменья садовъ два, да ступа сукноваленная, и толчай для валенья сукна, мѣдной котелъ 1.

При томъ инбарѣ инбарецъ съ однимъ колесомъ, для виннаго слива, а мелютъ въ томъ инбарѣ, збираючи каменья съ большаго имбара.

Въ той мельницѣ мѣрочникъ, атаманъ мѣроцницкій, Грицко Цуба.

Въ другомъ инбарѣ пять садовъ каменья на ходу, ступа сукноваленная и толчай, да для валенья сукна желѣзной котелъ; къ тому инбару инбарецъ же о двухъ колесахъ, мелятъ вышнею водою, выбираючи каменья изъ того большаго инбару; при тѣхъ мельницахъ Василь Охтеленко да Луцко.

Въ третей мельницѣ два сада камня на ходу, да ступа сукновальная и толчай, котелъ мѣдной 1; при большомъ инбарѣ инбарецъ, въ немъ колесо одно мелетъ вышнею водою, избираючи каменья изъ большаго инбара; при нихъ мѣрочникъ Максимъ Совенко.

Въ четвертомъ инбарѣ пять садовъ камня на ходу, да ступа сукновальная и толчай, и мѣдной котелъ; при томъ инбарѣ мѣрочники: Антонъ Пуганенко и Панасъ Скрипниченко.

Въ шестомъ инбарѣ два сада камня на ходу, и ступа сукновальная, и толчай, и мѣдной котелъ одинъ, а при мельницѣ мѣрочникъ Дацко Охтеленко.

А въ тѣхъ во всѣхъ мельницахъ нынѣ собраннаго хлѣба ржи четвертей 9, и четверичковъ 2; пшеницы четвертей 7, четверичковъ 2; гречки четвериковъ 9, четверичковъ 4; пшена четвертей 4, солоду четвертинковъ 6, ячменя четверичковъ 3; и того четвертей 31, четверичковъ 1.

Въ ономъ селѣ корчемной дворъ, въ хоромѣ двѣ свѣтлицы съ сѣнями, печь кахлевая, а въ комнатѣ три окна съ окончинами; а въ другой свѣтлицѣ два окна съ окончинами, прочіе же безъ окончинъ, печь кахлевая бѣлая; въ тѣхъ хоромахъ живетъ шинкарь, жидъ Евсей, съ женою и съ дѣтьми; на томъ жидѣ шинковыхъ прошлогоднихъ за вино и за пиво денегъ 117 р[ублей] 33 алтына, да нынѣшняго году шинковыхъ же на немъ, Евсеѣ, денегъ 57 р[ублей] 27 алтынъ съ копѣйкою, и того на немъ денегъ 175 р[ублей] 21 алтынъ.

На томъ же дворѣ ледникъ съ присѣнкомъ и чорная изба, а живетъ въ ней Иванъ Стадникъ исъ женою и съ дѣтьми; огороженъ дворъ съ одной стороны плетьемъ въ заметъ, а при той огорожѣ ворота крытые, всѣ хоромы и вороты съ огорожею, кромѣ черной избы, кгонтами.

Дворъ же бывшій корчемный, на томъ дворѣ хоромъ свѣтлицъ, при сѣняхъ изба, въ избѣ печь кахлевая бѣлая; въ ней живетъ для надсмотру двора Алексѣй Рѣзникъ.

А вмѣсто того двора нынѣ поставлена въ особливомъ мѣстѣ корчемная изба, въ ней печь кахлевая бѣлая, живетъ шинкарь, жидъ Лейба, съ женою и дѣтьми, а на немъ, жидѣ, шинковыхъ, за вино и за пиво, прошлогоднихъ денегъ 41 р[убль] 19 алтыновъ съ копѣйкою; да нынѣшнихъ шинковыхъ же на немъ, жидѣ, денегъ 17 р[ублей] 4 алтына, и того на немъ, жидѣ, шинковыхъ денегъ 58 р[ублей] 23 алтына съ копѣйкою.

Дворъ же ветхой, свѣтлица съ комнатою и съ сѣнями, а на супротивъ избы въ свѣтлицѣ печь кахлевая бѣлая, живетъ цыганъ Панко; къ тому двору огородъ.

Дворъ же и огородъ овощный и садъ, на томъ дворѣ изба, живетъ въ ней надъ овощами надсмотрщикъ Алексѣй съ женою и съ дѣтьми.

Гумно, а на немъ изба съ сѣнями и комора, да кухня; въ той избѣ жъ живетъ гуменной Иванъ Гавриленко съ женою.

А на гумнѣ немолоченаго хлѣба:

Пшеницы четвертей 20, гречки четвертей 40, конопель четвертей 4, проса четвертей 8, пшеницы въ трехъ ямахъ четвертей 100; проса въ одной ямѣ четвертей 60, гречки въ одной ямѣ четвертей 90, а подданыхъ въ томъ селѣ дворовъ 240, кромѣ поповыхъ дворовъ и школы съ корчмами.

Да на островѣ рѣки Псла, въ Ровенку, хата одна, въ ней живетъ дворникъ Яковъ Степаненко съ женою и съ дѣтьми.

Въ Остромъ Байракѣ пасѣка, а въ ней пасѣчникъ Иванъ Губаренко, со пчелами ульевъ 211, да безъ пчелъ съ воскомъ ульевъ 11.

Да въ дубровѣ Озацкой пасѣка жъ, а въ ней пасѣчникъ Иванъ Пономаренко; пчелъ ульевъ 71, а безъ пчелъ съ воскомъ ульевъ 17.

Въ томъ же селѣ Михайловкѣ у кушнировъ овчинъ 20, у кожевниковъ яловичихъ и конскихъ, телячьихъ и козьихъ шкуръ 11. У ткачей плахотъ 25.

Сукна будетъ вытканаго локоть 80.

А сына его, Полуботкова, Андрея, у кушнировъ овчинъ 275, козлинъ 80. У шевцовъ яловичихъ и конскихъ шкуръ 7.

Да у подданнаго того села Михайловки, у вдовы Иванихи Бучмерской, которыя вдовы мужъ подданной бывшаго полковника надзирателемъ былъ его, Андреевой, скотины у невчиненныхъ овчинъ мѣхъ на шубы великихъ и малыхъ 84, мерлушекъ ягнячихъ 15.

Села Грунки по обоимъ сторонамъ рѣки Грунки:

А въ немъ на острову той рѣки бывшаго черниговскаго полковника Полуботка дворъ, огороженъ въ заметъ бревнами, на дворѣ церковь преподобнаго архіепископа Михаила Синадскаго[a], на дву коморахъ на верху, да хоромнаго строенія свѣтлица съ двумя большими окнами и съ окончины, печь кахлевая бѣлая; при ней сѣни, а въ сѣняхъ и съ боку коморка, да насупротивъ свѣтлицы жъ коморка жъ, а около свѣтлицы съ двухъ сторонъ перилы, а на свѣтлицѣ горница, а въ ней семь оконъ съ окончины, печь кахлевая поливяна; при ней сѣни, а насупротивъ той горница жъ съ коморкою; въ ней печь кахлевая поливяна, оконъ и что въ комнатѣ окончинъ девять, а около тѣхъ хоромъ перилы и сходы; покрыты тѣ хоромы кгонтами.

На верхъ тѣхъ хоромъ на ступкахъ конскихъ большихъ 13 шкуръ, яловичихъ большихъ и малыхъ 23, телячьихъ сеголѣтнихъ 10, овчинъ 16, козлинъ старыхъ 17. Свѣтлица жъ отхожая съ комнатою, а въ нихъ 6 оконъ, а окончинъ пять, печь кахлевая, при свѣтлицѣ сѣни, а съ боку коморка, да напротивъ свѣтлицы пекарня, въ ней три окна большихъ съ окончины.

Ледникъ съ присѣнкомъ.

Погребъ походной, покрытой кгонтами.

Изба черная новая для телятъ, изба черная ветхая для ягнятъ, а при нихъ скотьи хлѣвы плетневые, конюшня бревенчатая рубленая, и то все покрыто соломою, а двои ворота покрыты кгонтами.

Въ дворѣ челядь: атаманъ Василій Миролюбскій съ женою и дѣтьми, пастуховъ мужеска пола 13, работницъ женскаго пола 2; подъ церквою въ одной коморѣ въ трехъ стопкахъ московской мѣри пшеницы 1 четверть и четвериковъ 4.

Да въ четырехъ стопкахъ на гумнѣ гречихи четвертей 3.

---

[a] Так у публікації, імовірно має бути – "Синайскаго".

Въ селѣ Грункѣ въ ямѣ гречихи четвертей 15, овса четвертей 32.

Въ дворахъ товару рогатаго:

Воловъ рабочихъ 73, воловъ малыхъ 26.

Коровъ дойныхъ 62, яловыхъ великихъ и малыхъ 50.

Быковъ некладеныхъ 5, коровъ тельныхъ 7.

Лѣтошнихъ бычковъ и телицъ 39, нынѣшнихъ телятъ 51.

Овецъ дойныхъ 336, ягнятъ бѣлыхъ и черныхъ 302; вовны старой рунъ 1584, вовны ярячой рунецъ 616.

Овецъ яловыхъ съ баранами 437, козъ дойныхъ 80.

Козлятъ 63, козъ яловыхъ съ козлами 95.

Свиней старыхъ 3, подсвинковъ 3, поросятъ малыхъ 4.

Въ томъ же селѣ Грункѣ подданныхъ конныхъ и пѣшихъ дворовъ 40, кромѣ поповаго двора и школы.

Да корчма, а въ ней живетъ шинкарь, жидъ Михаилъ, на немъ шинковыхъ денегъ за вино и за пиво прошлогоднихъ денегъ 51 р[убль] 13 алтынъ, да нынѣшняго году денегъ 44 р[убля] 4 алтына и съ двумя копѣйками.

А у прежде бывшаго въ прошломъ году, въ томъ селѣ Грункѣ, шинкарѣ, у Гараски, у подданнаго тамошняго, денегъ 35 р[ублей] 12 алтынъ; и того съ того шинка имѣетъ быть денегъ 130 р[ублей] 29 алтынъ 2 копѣйки.

Его жъ, бывшаго черниговскаго полковника Полуботка, село Василевка, на рѣкѣ Грункѣ жъ, а въ ней подданныхъ его, Полуботковыхъ, дворовъ 91, кромѣ попова двора съ причетниками, да корчма, въ которой живетъ жидъ Гирша, шинкарь, на томъ Гиршѣ прошлогоднихъ шинковыхъ за пиво и за вино денегъ 102 р[убля] 31 алтынъ, да нынѣшнихъ шинковыхъ денегъ 60 р[ублей] 14 алтынъ 2 к[опейки], и того на немъ денегъ 163 р[убля] 12 алтынъ, да кухва вина.

Да въ томъ же селѣ у атамана василевскаго, Василія Ненка, зборнаго съ подданныхъ овса черниговской мѣры четверичковъ 399, который выбралъ за числа лошадей и воловъ.

Деревня Озакъ на рѣкѣ Пслѣ, которая на Михайловской землѣ въ самой близости Лебединскаго уѣзда къ селу Озаку, а въ той деревнѣ огородъ его, бывшаго полковника, и сады съ виноградомъ, да подданныхъ мужицкихъ дворовъ 19, въ томъ числѣ шинкарь Манжола, а на немъ шинковыхъ за вино денегъ 10 р[ублей] 26 алтынъ и денегъ 4.

Къ тому жъ селу Михайловкѣ принадлежитъ деревня Гуты, на рѣчкѣ Мстирѣ близъ рѣки Псла, а въ ней подданныхъ дворовъ 11, пашню пашутъ пригономъ въ селѣ Михайловцѣ, а пожитковъ бывшаго черниговскаго полковника ничего въ той деревнѣ не обрѣтается.

Въ Ахтырскомъ полку:

Къ тому жъ селу Михайловкѣ надлежитъ слободка[a] Буюмеръ при болотахъ Бѣлки и Вязовой, а въ немъ бывшаго полковника Полуботка дворъ, на дворѣ хоромнаго строенія свѣтлица съ сѣньми и съ коморою, въ свѣтлицѣ два окна съ

[a] Помилково надруковано – “сребро”.

окончинами, изъ сѣней походной погребъ, покрыты тѣ хоромы кгонтами; да особливо на томъ же дворѣ изба черная; при томъ дворѣ огородъ, въ дворѣ житель дворникъ Афанасей Ивановъ, да подданныхъ съ бобылями, кромѣ попа съ причетниками, дворовъ 26, въ томъ числѣ шинкарь Харко Деревянка, на немъ шинковыхъ прошлогоднихъ денегъ 6 р[ублей] 24 алтына, да нынѣшнихъ 9 р[ублей] 6 алтынъ, и того на немъ денегъ 15 р[ублей] 30 алтынъ.

Въ Гадяцкомъ полку:

Въ самомъ городѣ Гадячѣ бывшаго полковника Полуботка два двора, на одномъ дворѣ двѣ свѣтлицы съ комнатою, между ими сѣни, при сѣняхъ крилецъ, и оные хоромы ветхи, и верхи завалились; да изба черная съ сѣнями, и въ ней живетъ дворникъ Василій Степаненко съ женою и дѣтьми.

На другомъ дворѣ свѣтлица съ комнатою и съ чуланомъ, свѣтлица жъ съ сѣнями, ветхи всѣ и верхи завалились, изба черная съ комнатою, а въ ней живетъ Кононъ Музыка съ женою, да на ринку плецъ на комору, на подваркахъ, близъ мѣста дворъ, мужей на немъ два, изба черная и живутъ въ нихъ дворники Тарасъ, Пивнининъ зять, да Тимофей Заоболонько, исъ женами и дѣтьми.

При томъ дворѣ садъ, гдѣ вода окопана, посередь левады погребъ походной, а въ ономъ погребѣ поставлены императорскаго величества десятинной медъ; на левадѣ посѣвается табакъ изъ десятины, къ тѣмъ дворамъ межи мѣскими полями нивъ двѣ, одна за Гетманскимъ ланомъ, другая за Дураевскимъ озеромъ, будутъ паханы подъ яровой хлѣбъ.

Въ томъ же полку:

Въ селѣ Хицяхъ два двора мужицкихъ, въ одномъ дворѣ живетъ бобыль, Павелъ Чепа, съ женою и съ дѣтьми, который надзираетъ тамъ за всѣми полями и за прочимъ.

Въ другомъ дворѣ живетъ дворникъ, Игнатъ Хазуненко; къ тѣмъ дворамъ садъ и левадъ три, на левадахъ посѣвается табакъ, на одной левадѣ и березняку деревъ за сто; къ тому жъ надлежитъ гай окопанный, въ томъ гаю въ избѣ живетъ дворникъ Ерема, Васильевъ сынъ, Бѣликовъ; при той избѣ садъ и левада, на левадѣ посѣвается табакъ [...] гаю, остальная скирда сѣна; при томъ гаю поля на три дни, и оное поле имѣетъ быть пахано подъ рожъ; а по сказкѣ надсмотрщика Павла Чепы, онаго поля одну ниву отнялъ села Броварокъ козакъ Мѣненко, да и ланъ пахати на два дни, паханъ будетъ подъ рожъ; да ланъ на недѣлю паханъ будетъ подъ рожъ; надъ Гончарскимъ яромъ ланъ на недѣлю, посѣяна на немъ рожъ изъ десятины, только не на всемъ, иныя нивы лежатъ въ пустѣ, да надъ Дахновского ланъ на полторы недѣли, посѣянъ увесь рожъ изъ десятины; у Густыхъ Могилъ нива, половина посѣяна рожью, а половина лежитъ впустѣ, кошено будетъ сѣно; на Жалобынѣ пашни на 5 дней, лежитъ впустѣ, кошено будетъ на ней сѣно; и той пашни половину отнялъ гадяцкій козакъ Шатрава; да противъ Кузминой могилы нива на три дни подъ яровой хлѣбъ, на Жалобѣ какъ пахати на недѣлю, лежитъ впустѣ, кошено будетъ на немъ сѣно. Въ

Бурдичиной долинѣ ланъ на недѣлю, лежитъ впустѣ, кошено будетъ на немъ сѣно; надъ Плюсковскимъ лѣсомъ нива на три дни, лежитъ впустѣ, кошено будетъ сѣно; противъ Острыхъ лозъ нива на четыре дни, пахана будетъ подъ гречиху; при рѣкѣ Грункѣ, конецъ греблѣ, лугъ поросъ ольхою, а сѣно на немъ не косится; при той же рѣкѣ Грункѣ Корченкова лугу лука; сѣна на ней ставится копицъ 100, два помѣрка въ ровныхъ лѣсу ступеней на сорокъ; а въ пожитку его, Полуботка, въ оного надсмотрщика Чепы, только хлѣба гадяцкой мѣры ржи полкварты осмачки, овса двѣ осмачки, да табаку папушъ 200, а вѣсомъ камней 4.

Да въ городѣ Лебединѣ:

Дворъ его, бывшаго полковника Полуботка, хоромнаго строенія, одной связи подъ одною кгонтною кровлею свѣтлица съ комнатою, и сѣни, а противъ той свѣтлицы свѣтлица жъ, а при ней по обоимъ сторонамъ крыльца, а тѣ хоромы стоятъ пусты; на томъ же дворѣ ледникъ, на леднику комора; на дворѣ жъ изба черная, а въ ней живетъ дворникъ Семенъ Федоровъ съ женою и съ дѣтьми; оной дворъ огороженъ былъ въ заметъ плетьемъ, которой огородъ былъ уже много и разоренъ и на хоромахъ кровля мѣстами позавалилася и ворота повалилися жъ, а подлѣ того двора есть огородъ. Другой дворъ сына его, Полуботка, Андрея, въ которомъ стоитъ Нижегородского полку капитанъ Ханиновъ; въ немъ хоромнаго строенія свѣтлица съ комнатою, въ свѣтлицѣ четыре окна съ окончинами, печь кахлявая поливяная, въ комнатѣ одно окно съ окончиною, при ней сѣни, а насупротивъ свѣтлицы свѣтлица жъ и въ ней съ комнатою свѣтлица, 4 окна съ окончиною, печь кахлявая поливяна зеленая, а половина бѣлая; на дворѣ двѣ избы черныхъ, одна съ сѣньми, а въ сѣняхъ перерублено, и въ томъ перерубѣ печь кахлявая, бѣлая, а въ оныхъ избахъ живутъ дворники, Мойсѣй Лебедь да Игнатъ Лебедь; конюшня брусковая, навѣсъ покрытъ кгонтами; на дворѣ жъ комора и ворота покрыты кгонтами, колодезь и погребъ; походной дворъ огороженъ въ заметъ плетьемъ къ тому двору. Въ городѣ жъ Лебединѣ на рынкѣ двѣ коморы, въ одной шинкуютъ виномъ, а въ другой мясомъ, покрыты кгонтами, и оныя коморы отдаются въ наемъ за шинковую на годъ по 1 [рублю], а за рѣзницкую полтина; къ тому жъ двору три сада въ подваркахъ, одинъ на Римаровой улицѣ, другой на Воскресенской улицѣ, третій за Свѣтличнымъ; на берегу рѣки Олшаной солодовня ветхая, а при ней огородъ; боръ Бирловскій да поле.

Хуторъ его, бывшаго полковника Полуботка, на рѣкѣ жъ Грункѣ, а въ немъ 3 избы и скотные кошары, а въ тѣхъ избахъ сына его, Полуботка, Андрея, живутъ пастухи, числомъ людей мужескаго пола восемь человѣкъ; лошадей въ томъ хуторѣ его, Андреевыхъ, 83, нынѣшнихъ жеребятъ 28, да лѣтошнихъ жеребятъ 45.

Воловъ рабочихъ 4, коровъ дойныхъ 31, яловицъ тельныхъ 23, быковъ некладеныхъ 2, лѣтошнихъ быковъ и телицъ 38, нынѣшнихъ телятъ 31, овецъ яловыхъ съ бараны 351, козъ съ козлами 16; при томъ хуторѣ въ близости на Михайловской землѣ, прозванномъ въ Андрушовой дубровѣ, пасѣка, а въ ней пасѣчникъ Григорій Подмазка, съ пчелами ульевъ 230, да безъ пчелъ съ воскомъ ульевъ 26.

1725 году, марта ...[a] дня, книга отдаточная описной маетности бывшаго черниговскаго полковника Полуботка, дѣтямъ его, Андрею да Якову, что по описи маіора Хрипунова да прапорщика Борисова въ Лубенскомъ полку принялъ при отдачѣ глуховскаго гарнизона Писарева полку у капрала Леонтія Исакова; а что какихъ пожитковъ въ маетности по описи порознь, также и послѣ описи въ приходѣ и расходѣ и за расходомъ, налично принято, о томъ значитъ ниже сего, которое принялъ Полуботковой повѣренной ихъ, господарь Сава Рогозина.

По описи маіора Хрипунова.

Въ селѣ Коровинцахъ въ дворѣ.

Салъ свиныхъ 10, полстей 3. Сверхъ описи прибыло: овчинъ дѣланныхъ 215.

Въ маломъ анбарѣ:

Воску фунтовъ 45, плуговъ съ отрезками 5. Сверхъ описи прибыло: сукна неваленаго 281 локоть.

Въ большомъ анбарѣ:

Котловъ мѣдныхъ 2, вѣсу фунтовъ 35.

Телѣгъ простыхъ 10, сани съ бучугою, обиты кожею.

Свиней старыхъ и подсвинковъ 120. Сверхъ описи прибыло: поросятъ 40.

Табаку пудовъ 100.

Проса яма 1, мѣрою осмачекъ 40. Сверхъ описи прибыло: солоду ячменнаго 6 четвертей, соли бочекъ 20.

Да съ двухъ жидовъ шинковыхъ денегъ, на нихъ, у жида Ицки денегъ рублей 88, алтынъ 22; у жида Якова денегъ 41 р[убль] 22 алтына, и того всего денегъ 130 рублей 11 алтынъ. Сверхъ того прибыло; ржи 16, пшеницы 3, овса 2 скирды. У жидовъ двухъ на шинку горѣлки куфъ 2, въ нихъ мѣры ведеръ 54, квартъ 20; въ двухъ шинкахъ пива бочекъ 22; за проданной сыръ и масло, за битыхъ птицъ, за вышинкованное вино и пиво денегъ 150 р[ублей] 38 коп[ѣекъ]; ягнятъ 240, козлятъ 118, вовни старой рунъ 410, яровой вовни 123 рунецъ.

Лошадей всѣхъ числомъ 73.

Жеребятъ однолѣтнихъ 7.

Скота рогатаго:

Большихъ быковъ 49, коровъ 50, бычковъ и подтелковъ 155.

И того рогатого скота 254.

При коровахъ стадникъ Луцыкъ, при немъ пастуховъ 3.

---

[a] Число не зазначене.

Въ хуторѣ Коровинскомъ:

Овецъ 875, козъ 317, и того овецъ и козъ 1152[a].

Да въ селѣ Коровинцахъ въ пасекѣ пчелъ ульевъ 160, при нихъ пасѣчникъ Андрей Комликъ; прибыло: меду пудовъ 10.

По описи прапорщика Борисова.

Село Коровинцы, а въ селѣ дворъ бывшаго полковника Полуботка въ хоромахъ строеніемъ; въ дворѣ его пожитковъ: салъ свиныхъ 10, полстей 3, воску 6 ф[унтовъ]. Сверхъ описи прибыло соли бочекъ 20.

Воловьихъ и конскихъ возовъ 12, куфовъ порожнихъ 14, бочекъ стояновъ 32, колесъ на возы паръ 2, точаковъ 10, цебровъ 2, лемешъ плуговой, лантуховъ 5, мѣшковъ 3, табаку каменей 90, казановъ мѣдныхъ 2. Сверхъ описи прибыло: табаку камней 85, плахотъ 6.

Скатертей концовъ 2, ручниковъ концовъ 2, плахотъ 3.

Коровъ дойныхъ 2, телятъ нынѣшнихъ 2, свиней старыхъ 11, подсвинковъ 75, поросятъ 30.

Въ томъ же селѣ Коровинцахъ дворовъ, кромѣ попова съ причетниками, 268, шинковъ 2.

Въ которыхъ шинкахъ жидъ шинкуетъ; на Ицку жиду шинковыхъ денегъ 25 рублей 2 коп.

На жидѣ Якову куфа вина одна.

Да козаковъ 59, которые надлежали въ службу до двора его, Полуботкова, да ихъ же, козаковъ, выслано въ походъ человѣкъ 20; да у старосты отъ продажи гусей и утокъ, сыра и масла и суковальныхъ денегъ 60 рубл[ей] 31 к[опѣйка], да отъ шинкарей за пиво и за вино съ двухъ шинковъ денегъ 191 р[убль] 22 к[опѣйки], да у подданныхъ того села у шевцовъ шкуръ конскихъ и яловочныхъ въ чинбѣ 55, у кушнирей овчинъ 90, смушковъ бараньихъ 18, козлинъ великихъ и малыхъ 180, на подданныхъ же роздано на пшено проса четвертей 51 и четверичковъ 3. Сверхъ описи прибыло: въ гумнѣ ржи скирдъ 12, пшеницы скирдъ 3, овса скирдъ 2, воску 39 фунтовъ.

Въ гумнѣ въ пяти ямахъ овса московской мѣри четвертей 258.

Въ Семенковой дубровѣ пасѣка съ пчелами ульевъ 160.

Отъ пчелъ съ воскомъ ульевъ 20.

Къ тому жъ селу Коровинцамъ надлежитъ хуторъ его, Полуботковъ, у вершины Хорола[261], а въ томъ хуторѣ скотины его: лошадей, рогатаго скота, овецъ, лошадей всѣхъ 73, однолѣтнихъ жеребятъ 4.

Сверхъ описи прибыло: марта 30-го въ Нѣжинскомъ полку въ хуторѣ описномъ Тиницкомъ за пасѣку немалого числа въ блюденой березовой рощи дерева отобрано караульнымъ солдатомъ Балцерева полку Артемомъ Волупкою у бахмуцкихъ жителей пять лошадей.

---

[a] Має бути 1192.

Скота рогатаго:

Воловъ рабочихъ 28, коровъ дойныхъ 37, коровъ тѣльныхъ 31, быковъ некладеныхъ 5, бычковъ малыхъ 11, бычковъ и телицъ 32, телятъ нынѣшнихъ 35.

Овецъ дойныхъ 334, овецъ яловыхъ съ баранами 610, ягнятъ 287, козъ дойныхъ 127, козъ яловыхъ съ козлами 201, козлятъ 92.

Въ томъ же хуторѣ сына его, Полуботкова, Андрея, скота рогатаго:

Великихъ и малыхъ воловъ 27, коровъ яловыхъ 14.

Къ тому селу Коровинцамъ надлежитъ хуторъ на рѣчкѣ Кашкиной, въ немъ дворъ, подъ тѣмъ дворомъ на вышеозначенной рѣчкѣ мельница, два колеса, на одномъ колесѣ садъ каменя на ходу, а другой ступа сукновальная и толчай; въ томъ анбарѣ пшена 1 четверть и четверичковъ 6.

Въ селѣ Тиницы его, Полуботкова, подданныхъ дворовъ 4.

Да хуторъ на рѣчкѣ Барунѣ; въ томъ хуторѣ дворецъ, а въ немъ пожитку его, Полуботка, батуринской мѣры ржи осмачка 1, мѣхъ муки 1 четверикъ, гречневой муки полчетверика.

Конь рыжій, на лѣво съ отметомъ и подъ сѣдломъ подпарено.

Да кромѣ того хутора на вышеписанной рѣчкѣ мельница, а въ ней садъ каменей на ходу, мелетъ вышнею водою.

Въ томъ же хуторѣ подданныхъ хатъ двѣ.

Да сына его, Якова Полуботка, скотъ:

Воловъ 18.
Коровъ дойныхъ 14.
Коровъ яловыхъ 6.
Назимковъ 18.
Малыхъ телятъ 4.
Къ тому жъ хутору надлежитъ поле [и] степь.

Вѣдомость описной маетности бывшаго полковника Полуботка, села Оболонья, коликое число въ той маетности въ прошломъ 724 году генваря въ 7 день, по описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова, описано движимыхъ и недвижимыхъ пожитковъ и того, что въ расходѣ; а что за расходомъ наличнаго и вновь прибылова отдано по указу Полуботкова женѣ и дѣтямъ его апрѣля 1 дня сего 1725 года, о томъ значитъ ниже сего.

По описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова при отдачѣ наличное.

Село Оболонье сидитъ усадьбою надъ Десною рѣкою; въ ономъ селѣ двѣ церкви: 1, Рождества Пресвятыя Богородицы; 2. Козьмы и Даміана; въ томъ же селѣ крестьянскихъ дворовъ 206.

Въ ономъ же селѣ домъ Полуботковъ:

2 свѣтлицы, при нихъ по 2 комнаты; въ оныхъ же свѣтлицахъ иконъ, писанныхъ на холстинѣ, 3 въ рамахъ, окончины стеклянныя, два стола длинныхъ, печи зеленыя; между свѣтлицами сѣни, 2 крыльца, надъ ними здѣланы лѣтніе покои безъ печей.

Вкругъ горницы садъ, въ саду баня съ прибанникомъ.

На томъ же дворѣ особое строеніе, гдѣ живетъ староста; свѣтлица, при ней 2 комнаты, въ нихъ иконъ, писанныхъ на деревѣ, 4 въ рамахъ, въ томъ числѣ на холстинѣ 1, окончины стеклянныя, печь зеленая, другая бѣлая, чрезъ сѣни изба черная.

На томъ же дворѣ покой лѣтней, гдѣ живутъ служители его, Полуботковы.

Свѣтлица бѣлая, окончины стеклянныя, печь бѣлая; чрезъ сѣни изба черная; анбаръ, въ немъ сверхъ всего прибыло: вина простаго 646 ведръ 5 квартъ, да нынѣшнихъ шинковыхъ 160 ведръ 17 квартъ.

Двѣ бочки вина вишневаго, третья часть поменьше, въ которой московскихъ ведръ 40, яблочнаго вина 1 бочка, въ оной ведръ 10; воску кругъ, вѣсу въ ономъ 11 ф[унтовъ]. Сверхъ сего прибыло: 2 пуда 4 фунта.

Коровъ большихъ и меньшихъ 5, килимовъ большихъ и меньшихъ 6. Сверхъ сего прибыло 1.

Сукна сермяжнаго 1 труба, въ оной 33 аршина. Сверхъ сего прибыло 240 аршинъ.

Гороху 4 бочки, въ нихъ московскихъ 2 четверти 3 четверичка; маку бочонокъ, въ немъ 4 четверичка; салъ свиныхъ 19 пудовъ 26 фунтовъ. Сверхъ сего прибыло 11 пудовъ 37 фунтовъ.

Въ ономъ же анбарѣ возокъ устланный, росписанъ красками, убитъ сукномъ краснымъ; саней столярскихъ 2, росписанныхъ разными красками; сани третьи бѣлыя; сарай покрытой, что стоятъ коляски; въ немъ сани крытыя дощатыя, убиты сукномъ голубымъ, сани маленькія, выкрашены краскою; ледникъ, два погреба съ выходомъ; въ томъ же дворѣ конюшня безъ стойлъ, въ ней лошадь рыжая да гнѣдая.

Въ томъ же селѣ Полуботковъ скотный дворъ, въ немъ скотины:

Коровъ 11, овецъ 28. Сверхъ сего прибыло 4.

Козъ 10. Сверхъ сего прибыло 7.

Свиней 46. Сверхъ сего прибыло 12.

Подтелковъ 6. Сверхъ сего прибыло 4.

Винокурня рубленная, что варятъ вино:

Въ ней котловъ котловъ мѣдныхъ 3, при нихъ 9 трубъ мѣдныхъ же, четвертой котелъ мѣдной же затиральной. Къ тому жъ селу приступки села и деревни, а имянно: село Городище, въ немъ крестьянскихъ дворовъ 28, въ томъ же селѣ гумно овинъ съ пеледою.

Въ ямѣ жита по вымѣру московскихъ сорокъ двѣ четверти 5 четверичковъ. Сверхъ сего прибыло 25 четвертей московской мѣры.

Яма овса, въ ней прибыло 7 четвертей.

Пшеницы московской мѣры прибылой 7 четвертей.

Деревня Гутище:

Въ ней крестьянскихъ дворовъ 12; прибыло: меду 2 бочки, холсту льнянаго квѣтчастаго и пасистаго 974 аршина, холсту кужульнаго 41 ар[шинъ], холсту коноплянаго 333 аршина, плахотъ 10, запасокъ 10, соли 3 п[уда] 20 ф[унтовъ], денегъ 731 р[убль] 64 к.; отъ упалыхъ овецъ шкуръ 5.

Деревня Савиньци: въ ней крестьянскихъ дворовъ 30.

И того въ 4 деревняхъ крестьянскихъ дворовъ 336.

Въ томъ же селѣ Оболонѣ шинкъ; пива кваснаго 4 бочки.

Въ селѣ Городищѣ шинкъ.

Въ деревнѣ Савинцяхъ шинкъ.

Вѣдомость описной маетности бывшаго полковника черниговскаго Полуботка, села Орловки, коликое число въ той маетности въ прошломъ 723 году декабря 19, по описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова, описано движимыхъ и недвижимыхъ пожитковъ, изъ того числа въ расходѣ; а что за расходомъ наличнаго и вновь прибыльнаго отдано по указамъ Полуботковой женѣ и дѣтямъ его, апрѣля 1 дня 1725 году, о томъ значитъ ниже сего.

По описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова при отдачѣ наличное:

Село Орловка сидитъ усадьбою у вершины рѣки Убеды; въ томъ селѣ крестьянскихъ дворовъ 398.

Дворъ его, Полуботковъ, съ строеніемъ: надъ свѣтлицами въ чердакѣ сала свинаго вѣсомъ 130 пудъ, полтями сала 22 пуда. Сверхъ сего прибыло: 73 пуда, 14 пудъ 2 фунта, колбасъ 200.

Въ анбарѣ вина простаго прибылаго московскихъ ведръ 1459, 7 квартъ, да на шинкахъ 211 ведръ 3 кварты неплаченныхъ.

Масла коровьяго прибыло 1 пудъ 1 фунтъ.

4 котла мѣдныхъ, что вино курятъ; трубъ мѣдныхъ 9, котелъ, что топятъ воскъ, мѣдный же.

Мяса свинаго соленаго 12 пудъ 13 ф[унтовъ], пшена 2 четверти по мѣрѣ московской; сундуковъ новыхъ окованныхъ 5; сукна бѣлаго 7 трубъ, по мѣрѣ 295 ар[шинъ].

Котелъ большой мѣдной пивной.

За селомъ хуторъ съ дворовымъ строеніемъ, въ томъ хуторѣ въ конюшнѣ лошадей гнѣдыхъ двѣ, карая 1; оныя лошади рабочія.

Скотной дворъ, въ немъ скотины:

Воловъ 37, коровъ 60, телятъ 40. Сверхъ описи прибыло 58.

Свиней большихъ и меньшихъ 98. Сверхъ описи прибыло 36.

Козъ 3. Гумно, на ономъ гумнѣ овинъ съ пеледою.

Жита молоченаго прибылаго московской мѣри 119 ч. 4 четверт.

Овса прибыло той же мѣри 1 гар., 199 чет. 4 четвер.

Гречихи 5 четвертей 2 четверичка; прибыло 2 гар. 61 четверть, 4 четверичка.

Семя конопляного прибылаго 5 гар., 15 четверичковъ 6 гар.

Въ томъ же хуторѣ винница рубленая, въ ней 7 котловъ мѣдныхъ, что варятъ вино; при нихъ по три трубы мѣдныхъ, заторный котелъ большой.

Въ селѣ Орловцѣ на помянутой рѣкѣ Убедѣ 2 мельницы на четыре камня.

Къ тому же селу Орловкѣ присудныя села:

Село Козловка, въ ономъ крестьянскихъ дворовъ 184.

Село Криски, въ немъ крестьянскихъ дворовъ 130.

Въ томъ же селѣ мельница на два камня на рѣкѣ Головсенѣ.

Село Псаровка, въ ней крестьянскихъ дворовъ 62.

Въ селѣ Орловкѣ два шинка, въ селѣ Козловцѣ шинкъ, въ селѣ Криски шинкъ, въ селѣ Псаровцѣ шинкъ.

Прописное:

Мельница на рѣкѣ Убедѣ, прозываемая Хоминская, на которой два камня, а третья ступа.

Въ селѣ Ко[з]ловцѣ мельница на той же рѣчкѣ, въ ней два камня, прозываемая Таракова.

Въ селѣ Псаровцѣ рыбная ловля и неводъ.

Тамъ же въ Псаровцѣ извести печей три.

Рыбы вялой возовъ 9, палубовъ 5, на колесахъ окованныхъ шестой палубецъ, на колесахъ неокованныхъ санныхъ палубовъ 4; сала свинаго 2 пуда 35 фунтовъ; прибылаго: 9 пудъ 20 ф., денегъ 1724 р[убля] 96[копѣекъ], соли 16 п[удовъ] 3 ф[унта], желѣза 1 пудъ 10 ф[унтовъ], лою 30 фунтовъ, кожъ конскихъ 1, говяжьихъ 2, телячьихъ 2.

Сукна свитнаго бѣлаго и чернаго 480 аршинъ.

Плахотъ простыхъ 40, запасокъ простыхъ 20.

Поясовъ рябыхъ ткацкихъ 15.

Полотна конопляного 225 аршинъ.

Воску 3 круга, вѣсу въ нихъ два пуда и 22 ф[унта].

Вѣдомость описной маетности бывшаго полковника Полуботка, села Савинокъ, коликое число въ той маетности въ прошломъ 724 году генваря 9, по описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова, описано движимыхъ и недвижимыхъ пожитковъ, изъ того, что въ расходѣ; а что за расходомъ вновь прибыльнаго отдано по указу Полуботковой женѣ и дѣтямъ его, апрѣля 1 дня 1725 году.

По описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова при отдачѣ наличное:

Село Савинки:

Въ томъ селѣ дворовъ крестьянскихъ 88.

Въ ономъ селѣ дворъ его, Полуботковъ, описанъ со всѣмъ строеніемъ; на одномъ столѣ килимъ пестрой.

Надъ свѣтлицами въ чердакѣ сала свинаго 39 пудовъ 22 ф[унта], прибылаго 29 п[удовъ]. Салъ полты 9 п[удовъ] 4 ф[унта]; сверхъ сего прибыло 7 п[удовъ] 9 ф[унтовъ].

Колбасъ 76.

Въ леднику мяса свинаго соленаго 3 бочки 20 п[удовъ] 18 ф[унтовъ]; прибылаго 44 п[уда] 6 ф[унтовъ].

У воротъ амбаръ, въ немъ:

Мѣдныхъ котловъ большихъ, что варятъ вино, 3, трубъ мѣдныхъ 6; сверхъ сего прибыло пива въ шинкахъ 20 бочекъ неплаченыхъ.

Вина простаго прибылаго 444 ведра 13 квартъ, да въ шинкахъ 395 ведръ 3 кв[арты], неплаченаго 3.

Воску 39 фунтовъ; сверхъ сего прибыло 3 п[уда] 5 ф[унтовъ].

Шерсти овечей прибылой 1 п[удъ] 14 ф[унтовъ].

Два анбара, въ нихъ:

Пшеницы въ бочкахъ 5 четвертей московской мѣры; сверхъ сего прибыло 9 ч. 5 четверичковъ.

Пшена 4 чет. 2 четверичка; сверхъ сего прибыло 4 четв. 2 гар.

Ячменя 4 четв. 2 четверичка; сверхъ сего прибыло 4 четв. 2 гар.

Ржи прибылой 45 чет. 6 гарнц.

Овса прибылаго 208 четверт. 1 гарнц.

На помянутомъ дворѣ конюшня, въ ней:

Рыжихъ лошадей 4, сѣрыхъ 2, гнѣдыхъ 1, да прибылая 1.

При томъ же селѣ хуторъ; въ немъ скота: быковъ и коровъ 97, телятъ 8; сверхъ сего прибыло 11.

Козъ 14; сверхъ сего прибыло 14.

Свиней тридцать девять; сверхъ сего прибыло 20.

Въ томъ же хуторѣ винница рубленая, въ ней котловъ винокуренныхъ мѣдныхъ 4, при нихъ трубъ мѣдныхъ же по три трубы.

Заторной же котелъ мѣдной большой 1, пивоварной же мѣдной котелъ большой; денегъ 852 р[убля] 82 к., да на долгахъ 20 р[ублей]; солоду яшнаго 5 четв., гороху 5 чет. 5 четверичка, сѣмя конопляного 2 ч. 4 четверичка, гречи 15 ч. 5 четверичка, проса 7 четвер., ярицы 13 четв. 1 ч.; меду бочекъ 3. Въ шинкахъ неплаченого холста тонкого льнянаго 80 арш[инъ], холста толстаго конопляного

95 арш[инъ], конопель пряденыхъ 1 пудъ, сала въ ковбыкахъ 3 пуда 11 ф., соли 14 ф.; ногъ свиныхъ 13 паръ, сукна простого 104 арш[ина], конскихъ 5, говяжьихъ 6, телячьихъ 4, овечьихъ 26, козьихъ 11.

К тому селу присудныя села и деревни:

Деревня Самотуги, въ ней крестьянскихъ 9 дворовъ.
Слобода Тѣльная, въ ней крестьянскихъ 22 двора.
Село Наумовка, въ ней крестьянскихъ 61 дворъ.
Деревня Каруковка, въ ней крестьянскихъ 32 двора.
Деревня Габрелювка, въ ней крестьянскихъ 19 дворовъ.
И того крестьянскихъ 241 дворъ.
Въ селѣ Наумовкѣ пчелъ въ бортяхъ ульевъ 40.
Къ оному жъ селу Савинкамъ мельница на рѣкѣ Убедѣ, мельница Стецковская на четыре камня.
На той же рѣчкѣ мельница Самотузская на 2 камня и 4 колеса ступныхъ; на той же рѣчкѣ мельница Гордѣевская на два камня, ступня два кола; мельница на рѣчкѣ Бречи на 1 камень; въ деревнѣ Каруковкѣ мельница на рѣчкѣ Бречи на 1 камень и два кола ступныхъ, 2 стеклянныя гуты; въ селѣ Савинкахъ шинкъ, въ слободѣ Тѣлной шинкъ, въ Гутѣ шинкъ.

Прописное:

Казановъ мѣдныхъ винничныхъ 4.
Амбаръ въ мѣсковыхъ млинахъ, въ которомъ 2 кола ступныхъ.
На греблѣ амбаръ Самотузской ступной же, пустой.
Дворъ Сосницкой Дащенковской, въ немъ извести ослабокъ изъ 30 бочекъ, дегтя 6 возовъ кованныхъ глобчастыхъ, палубовъ кованныхъ, необитыхъ 2, возовъ воловьихъ 9, кирпича 1200; озеро подъ селомъ Якличами.

Вѣдомость описной маетности бывшаго полковника Полуботка, села Боровичъ, коликое число въ той маетности въ прошломъ 724 году генваря въ 10-й день, по описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова, описано движимыхъ и недвижимыхъ пожитковъ, изъ того, что въ расходѣ; а что съ расходомъ наличнаго вновь прибылаго отдано по указу Полуботковой женѣ и дѣтямъ его, апрѣля 1 дня 1725 году, о томъ значитъ ниже.

По описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова при отдачѣ наличное:

Село Боровичи сидитъ у рѣки Сновы:

Въ ономъ селѣ крестьянскихъ дворовъ по обѣ стороны рѣки 88.
Въ томъ селѣ дворъ его, Полуботковъ, описанъ со всѣмъ строеніемъ; на столахъ два килима пестрые.

Надъ свѣтлицами въ чердакѣ сала свинаго 4 пуда; сверъ сего прибыло 49 п[удовъ] 30 ф[унтовъ].

Въ ледникѣ меду прѣснаго вновъ прибылаго 19 п[удовъ].

Воску три круга, въ нихъ вѣсу одинъ пудъ полъ-осмыхъ фунта; сверхъ сего прибыло 2 п[уда] 13 ф[унтовъ].

За хоромами подъ пустыми свѣтлицами въ омшиннику вина простаго 5 бочекъ; въ нихъ 175 ведръ 1 кварта; на шинкахъ неплаченой 175 ведръ 1 кварта.

Салъ свиныхъ 10; въ нихъ вѣсу 8 пуд.

Пива въ шинку неплаченаго прибылаго 15 мѣръ 47 гар.

Конюшня, въ ней лошадей:

Чалыхъ 2, рыжихъ 1, гнѣдыхъ 2, пѣгихъ 2, сѣрыхъ 1, рабочая гнѣдая 1 лошадь.

Винница, въ ней вино варится на 4 котла, пятый заторный; при нихъ по три трубы мѣдныхъ.

Скотный дворъ, въ немъ всякой скотины:

Воловъ 10, коровъ 9, телятъ 4. Сверхъ сего прибыло 8.

Свиней большихъ 50, поросятъ 10. Сверхъ сего прибыло 35.

Въ анбарѣ солоду ячменнаго по мѣрѣ московской 19 четвертей 5 четвериковъ 2 гарца.

Пшеницы 4 четверти, 5 четвериковъ, 2 гарнца.

Прибылаго ячменя 10 чет. 3 четверичка.

Въ ямахъ жита 252 четверти восемь гарнцевъ.

Яма съ пшеницею, въ ней 22 четверти 4 четверичка. Сверхъ сего прибыло 7 четв. 1 четверич. 6 гар.

Овса прибылаго 280 четв[ертей] 5 гар[нцевъ].

На помянутой рѣкѣ плотина, на ней 7 амбаровъ, въ нихъ 12 колесъ, 6 что мелютъ хлѣбъ, что валяютъ сукно и толкутъ крупу, 2 колеса не мелютъ, камней нѣтъ.

При томъ же селѣ у вершинѣ мельница на два камня, а мелютъ у полуводъ зимою, а лѣтомъ не мелютъ.

Къ оному жъ селу Боровичъ приселки, села и деревни одного правленія:

Деревня Старые Боровичи, въ ней крестьянскихъ 45 дворовъ.

Слободка Здрягожка, въ ней крестьянскихъ 28 дворовъ.

Слободка Загребельная, въ ней крестьянскихъ 25 дворовъ.

Деревня Андрушичи, въ ней дворовъ крестьянскихъ 10.

Итого въ вышеписанныхъ деревняхъ 196 дворовъ.

Сверхъ сего прибыло: воловой шкуры передѣлано половина да 3 шкуры недѣланныхъ.

Да вновь поселилися 2 слободки, въ нихъ крестьянскихъ дворовъ:

Въ слободѣ Васильковкѣ 39 дворовъ, въ слободкѣ Илкучи 26 крестьянскихъ дворовъ, и того 64 двора.

На плотинѣ въ селѣ Боровичахъ прописано 5 колесъ съ камнями.

3 колеса пустыхъ, на которыхъ камней нѣтъ.

Товару рогатого:

Волъ 1, корова 1, телятъ 4. Свиныхъ салъ 27, вѣсовыхъ 25 пудъ 35 фунтъ.

Мяса свинаго вялого 6 пудъ, прибылаго 42 пуда 24 фунта.

Въ колбасахъ сала 25 фунтъ прибылаго головъ 38.

Сала полостями 6 полостей; въ нихъ вѣсу 4 пуда 1 фунтъ; прибылаго соли 6 пуд.

Гречи 2 четверика 3 четверичка 4 гарца, прибылаго: 2 чет. 2 четверичка 4 гар.

Пшена прибылаго 3 четв. 2 гар.

Казановъ мѣдныхъ винныхъ два.

Вотчина куплена отъ туренцовъ, другая вотчина куплена отъ туренцовъ же; вовны рунъ 100; вѣсу въ ней 8 пудъ 20 фун.; смолы бочка одна.

Мельница одна близъ села Боровичъ, на рѣкѣ Прудцѣ, объ одномъ камнѣ мучномъ.

Камней млиновыхъ порожнихъ вершняковъ 8; камней сподняковъ 2, камней млиновыхъ вершняковъ 4, сподняковъ 3, которые еще не сысканы, съ Каменскаго монастыря 7.

Ржи прописано 95 четв. 4 гар.

Солоду ячменнаго 38 чет. 8 четверич., лошадь 1 гнѣдая.

Вѣдомость описной маетности бывшаго полковника Полуботка, села Довжика, коликое число въ той маетности въ прошломъ 724 году генваря въ 1-й день, по описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова, описано движимыхъ и недвижимыхъ пожитковъ, съ того, что въ расходѣ и что за расходомъ наличнаго и вновь прибылаго отдано по указу Полуботковой женѣ и дѣтямъ его, апрѣля 1 дня [1725 году], о томъ значитъ ниже.

По описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова при отдачѣ наличное:

Село Довжикъ сидитъ на рѣкѣ Довжику по обѣ стороны рѣки.

Въ немъ крестьянскихъ домовъ 30.

Въ ономъ селѣ домъ со всѣмъ строеніемъ описанъ; въ будинкахъ одинъ килимъ пестрой.

Въ конюшнѣ лошадей:

Буланая 1, сѣрыхъ рабочихъ 2, карая 1, рыжая 1; въ той же конюшнѣ цугъ шоръ съ наборомъ, мѣдные верхи съ гербами.

На томъ же дворѣ амбаръ, въ немъ мѣдныхъ котловъ два.

Вина прибылаго простаго 937 вѣдръ 17 квартъ, на шинкахъ невыплаченнаго 630 вѣдръ 4 кварты.

Салъ свиныхъ прибылыхъ вѣсомъ 78 пудовъ, рыбъ осетровыхъ и сомовыхъ шесть вялыхъ, во всемъ 4 пуда 24 фунта.

Воску 3 пуда 9 ф[унтовъ]; вновь прибыло 3 пуда 33 фунта.

Хлѣба молоченаго:

Ржи прибылой 596 четвертей 4 четвер.

Овса прибылаго 300.

Пшеницы въ ямахъ 72 четверти, 3 четверичка, прибыло 50 четверт[ей].

Немолоченаго хлѣба.

Ржи прибылой 830 копъ.

Овса прибылаго 665 копъ.

Въ конюшнѣ лошадей рабочихъ:

Вороная 1, чалая кобыла 1, гнѣдая кобыла 1.

Скотной дворъ, въ немъ скота:

Коровъ и быковъ 47, воловъ 5, телятъ прибыло 11.

Овецъ 16, прибылыхъ ягнятъ 3.

Козъ 50, прибылыхъ козенятъ 12.

Свиней 127, поросятъ 10; прибылыхъ поросятъ 52.

Винница рубленная при томъ же дворѣ, въ ней казановъ мѣдныхъ 8, при нихъ по 3 трубы; котелъ же заторный мѣдной, да котелъ пивной мѣдный, и того 10 котловъ.

Къ тому жъ селу Довжику присудныя села:

Деревня Внучки и деревня Табаевка; въ нихъ дворовъ крестьянскихъ 41, деревня Бѣлоцерковка, въ ней дворовъ крестьянскихъ 25; шинковъ... Слобода Мохнатинска, въ ней дворовъ крестьянскихъ 25 и шинокъ.

Деревня Павловка, въ ней дворовъ 28; деревня Губычи, въ ней дворовъ крестьянскихъ 26 и шинокъ 1; въ селѣ Довжики на помянутой рѣкѣ двѣ мельницы, въ нихъ камень придѣланъ, при камнѣ и двѣ толчеи.

Мельница на рѣкѣ Бѣлоусѣ съ двумя колесами мучными и ступникъ, въ селѣ Довжику шинкъ, въ деревнѣ Павловцѣ шинкъ, въ деревнѣ Внучкахъ шинкъ.

Къ тому жъ селу Довжику хуторъ въ Губычахъ, въ немъ скотной дворъ.

Воловъ 49, рыбная ловля.

Въ томъ хуторѣ мельница на одинъ камень и ступникъ; денегъ 1030 рублей 21 копѣйка одна деньга; проса 28 четвертей, солоду ячнаго 5 четвертей, гороху 90 четвертей, ярицы 35 четвертей, гречи 80 четвертей 4 четверичк[а], ячменю 65 четвертей, льну 1 чет[верть] 6 четверич[ковъ], маку 1 четверть.

Рудень 4, именно: Разсудовка, Вертецка, Лешовка, Дорадковска.

Мельниць 2, Внучковска да Павловска, въ нихъ камней мучныхъ 3, мливо валюшное.

Деревень 5, именно: Неданчичи, Мысы, Козли, Радковка, Далесковка, въ нихъ дворовъ крестьянскихъ 18; прибыло: меду на шинкахъ 3 бочки, пива на шинкахъ же 2 бочки, шкуръ овечьихъ 3, козьихъ 21.

Слободокъ 2, именно: Королче да Разсудовъ, въ нихъ крестьянскихъ дворовъ 15.

Лошадей:

Мереновъ 8, жеребятъ 2.

Воску 13 фунтовъ.

Хуторъ въ Козлѣ съ землею.

При немъ млинъ съ двумя колами мучными.

Вѣдомость описной маетности бывшаго полковника Полуботка, сына его, Андрея, деревни Кувѣчичъ, коликое число въ той маетности въ прошломъ году генваря въ 1-й день, по описи [маіора] Раевскаго и [лейбъ-гвардіи] сержанта Львова, описано движимыхъ и недвижимыхъ пожитковъ, съ того, что въ приходѣ и что за расходомъ прибыло, отдано по указу Полуботковой женѣ и дѣтямъ, апрѣля 1 дня 1725 года.

По описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова при отдачѣ наличное:

Деревня Кувѣчичи.

Въ той деревнѣ дворовъ крестьянскихъ 27.

Дворъ его, Андрея Полуботка, описанъ со всѣмъ строеніемъ.

У воротъ анбаръ, въ немъ двѣ палатки, а на одномъ деревкѣ розшито кумачемъ краснымъ. Прибылаго: горѣлки на шинкахъ 80 в[едръ] 2 кварты.

Шоръ старыхъ 2 пары.

Въ сараѣ три формана большихъ дощатыхъ, крашенныхъ, крыты кожею, колеса кованыя.

Скотный дворъ, въ немъ:

Воловъ 9, быковъ 3, коровъ 9, телятъ 4, прибыло 6.

Свиней 28, прибыло 34.

Въ оной деревнѣ мельница рубленая.

На рѣкѣ Швышкѣ винница рубленая, въ оной три котла мѣдныхъ, при нихъ по три трубы, четвертый заторный.

Прописное:

Овса прибылаго 128 ч[етвертей] 4 четв[ерика], денегъ 152 р[убля] 60 к., меду 1 пудъ, полотна льнянаго 88 ар[шинъ], льну 4 к., мяса 20 пудъ, колбасъ 100,

салъ коровьихъ 41 п[удъ] 4 ф[унта], гречи 5 ч., пшеницы озимой 5 ч., пшеницы яровой 4, маку 1 ч., сѣмя конопляного 4 ч., ячменя 8 ч., пшена 4 ч., немолоченаго хлѣба и овса 80 копъ.

Скота:

Вороныхъ 3.
Рыжихъ 1.
Голубыхъ 1.
Овецъ 27, прибыло 4.

Вѣдомость описной маетности бывшаго полковника Полуботка, сына его, Якова, села Жукотокъ, коликое число въ той маетности въ прошломъ 724 году генваря въ 14 день, по описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова, описано движимыхъ и недвижимыхъ пожитковъ, изъ того, что въ расходѣ, а что за расходомъ наличное и вновь прибылое, отдано по указу Полуботковой женѣ и дѣтямъ его, апрѣля 1 дня 1725 году, о томъ значитъ ниже.

По описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова при отдачѣ наличное:

Село Жукотки.

Въ томъ селѣ крестьянскихъ дворовъ 33.

Въ ономъ селѣ его, Якова, дворъ описанъ со всѣмъ строеніемъ, въ анбарѣ прибылой горѣлки 696 вѣд[ръ] да на шинкахъ 140 в[ѣдръ].

Въ томъ же анбарѣ шоръ 1 пара, лѣецъ пара, наметъ одна, сковородъ 2, казановъ 2, ленбыкъ 1, нитокъ льняныхъ клубковъ 13.

Въ другомъ анбарѣ гороху прибылаго 6 ч.

Въ винницѣ казановъ 4, при нихъ трубъ мѣдныхъ 12, въ сажу свиней 22, прибылыхъ 40.

Въ гумнѣ ржи прибылой 115 ч.

На гумнѣ въ коморѣ гречи прибылой 12 ч.

Проса прибылаго 4 ч.

Пшеницы озимой 2 ч., прибылаго 10 ч.

Пшеницы яровой прибыло 2 ч. 1 четвер[икъ].

Ячменя прибылаго 6 ч., денегъ 32 р[убля] 34 к., овса 40 ч., салъ вѣсомъ 23 пуда 3 ф[унта], мяса свинаго 13 п. 27 ф., колбасъ 56, маку полчетверичка, сѣмя льнянаго полчетверика, меду прѣснаго 26 ф., полотна льнянаго тонкого локоть 52, полотна толщого льнянаго локоть 26, нитокъ льняныхъ 26 ф.

Въ станѣ одинъ конь буланый, скота воловъ 15, корова 1, назимокъ одинъ, телятъ 1, прибыло 2, пчелъ ульевъ 4.

Вѣдомость описной маетности бывшаго полковника Полуботка, мѣстечка Любеча, коликое число въ той маетности въ прошломъ

724 году генваря въ 12 день, по описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова, описано движимыхъ и недвижимыхъ пожитковъ, изъ того, что въ расходѣ; а что за расходомъ наличнаго вновь прибыльнаго, отдано по указу Полуботковой женѣ и дѣтямъ его, апрѣля 1 дня 1725 году, о томъ значитъ ниже.

По описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова при отдачѣ наличное:

Мѣстечко Любечъ.

Въ немъ мѣщанскихъ дворовъ 140.

Въ томъ мѣстечку его Полуботковыхъ дворовъ 2.

Въ первомъ загородномъ дворѣ въ анбарѣ гречи московской мѣри четвертей 5, прибыло 45.

Маку бочонокъ, прибыло 16.

Въ другомъ анбарѣ рыбы прибылой платаной головъ 50; въ 4 анбарѣ солоду ячнаго прибылаго 74 ч[етверти] 4 ч[етверика].

Сѣмени канаплянаго 1 ч. 2 ., прибылаго 1 ч. 2.

Въ леднику меду прѣснаго прибылаго 55 п. 15 ф.

Бочка мяса 8 п. 7 ф.

Въ конюшнѣ лошадей:

Свѣтлосѣрая 1, рабочая, гнѣдая 1, голубая 1.

Да сына его, Полуботкова, Якова, въ той же конюшнѣ лошадей верховыхъ: жеребецъ вороной 1, рыжій конь 1.

Скота рогатаго:

Воловъ 34, коровъ 11, подтелковъ 18, телятъ 4.

Овецъ 21, ягнятъ 10.

Козъ 22, козелятъ 8.

Свиней большихъ и малыхъ 100, поросятъ 40.

Ямъ съ хлѣбомъ:

Съ рожью прибылого 249 ч.

Овса въ ямѣ прибылого 17 ч. 4 ч.

Ячменя въ ямѣ прибылого 47 ч. 6 ч.

Гороху 6 ч.

Пшеницы прибылой 6 ч. 4 ч. 4.

За дворомъ винница рубленная; въ винницѣ котловъ мѣдныхъ 5 съ трубами мѣдными, трубъ 15 и 6, заторной котелъ.

Въ винницѣ амбаръ, въ немъ вина простаго мѣрою 693 1 к.; въ гумнѣ хлѣба немолоченнаго 1 скирда.

Въ томъ же мѣстечкѣ Любечи дворъ его, Полуботковъ, въ замкѣ описанъ со всѣмъ строеніемъ; подъ свѣтлицами 6 погребовъ, въ нихъ 2 пушки мѣдныхъ и станки подъ нихъ, 2 фуры пороху, пуда 3, 4 гарца вѣсовыхъ 8; прибылого 2 бочки дехтя, смолы 3 бочки.

Къ тому жъ мѣстечку Любечу присудные села и деревни, а именно:

Деревня Сеньки, въ ней крестьянскихъ дворовъ 10; сельцо Кротипъ, въ немъ крестьянскихъ дворовъ 3; деревня Лопатня, въ ней крестьянскихъ дворовъ 11; деревня Рябовка, въ ней крестьянскихъ дворовъ 6; деревня Поселки, въ ней крестьянскихъ дворовъ 6; сельцо Злѣевъ, въ немъ крестьянскихъ дворовъ 2; деревня Коробки, въ ней крестьянскихъ дворовъ 3; деревня Крашовская, въ ней крестьянскихъ дворовъ 5; деревня Червяки, въ ней крестьянскихъ дворовъ 2; деревня Семедій, въ ней крестьянскихъ дворовъ 3; деревня Высокинъ, въ ней крестьянскихъ дворовъ 10; деревня Осержики, въ ней крестьянскихъ дворовъ 2; деревня Петрики, въ ней крестьянский дворъ 1; деревня Гѣтки, въ ней крестьянскихъ дворовъ 4; деревня Скитки, въ ней крестьянскихъ дворовъ 6; въ Любечи жъ шинки его, Полуботковы.

Прописное:

Въ мѣстечкѣ Любечѣ, на рѣчкѣ Гончарнѣ[262], мелницъ 3, въ оныхъ по одному колесу мучному.

Такъ же подъ мѣстечкомъ Любечемъ, на рѣчкѣ Болгачѣ[а 263], мельница о одномъ колѣ мучномъ. И на рѣчкѣ Ворзнѣ[б 264] мельница о двухъ колесахъ мучныхъ, а ступное одно колесо.

Деревенька Хавы, въ ней дворъ 1; деревня Гладки, въ ней дворъ 1; деревенька Бахани, въ ней дворовъ 2; деревенька Пищики, въ ней дворъ 1; деревенька Убѣжичи, въ ней дворъ 1; деревенька Радулъ, въ ней дворовъ 4; деревенька Кисліе, въ ней дворовъ 7; деревенька Махлачовка, въ ней дворовъ 3; перевозъ на рѣкѣ Днѣпру, озера Тесна и Домашне.

Казанъ винничной мѣдной одинъ.

Салъ свиныхъ вѣсомъ 9 пудъ 39 ф[унтовъ], прибыло 44 п. 26 ф.

Сѣмя льнянаго прибылого 7 четвериковъ 4 г[арнца].

Проса прибылого 6 четверик[овъ] 1 ч[етверичокъ], прибылого воску 7 п[удовъ] 30 ф[унтовъ], меду прѣснаго съ ухожья 5 п[удовъ] 7 ф[унтовъ], сала рыбьяго боченокъ, 2 ведра, льну натертаго 2 пуда, въ шинкахъ неоплачено горѣлки ведеръ 184, квартъ 12; меду 43 мѣры 37 гарцовъ; пива 41 мѣрникъ, 45 гарцовъ; денегъ 729 руб[лей] 55 к[опѣекъ] двѣ полушки.

Вѣдомость описной маетности бывшаго полковника [Полуботка], села Выбель, двора Оборковскаго, коликое число въ той маетности въ

[а] У публікації помилково зазначено – "Болячѣ".

[б] У публікації помилково зазначено – "Борзнѣ".

прошломъ 724 году генваря въ 28-й день, по описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова, описано движимыхъ и недвижимыхъ пожитковъ, изъ того, что въ расходѣ; а что за расходомъ наличнаго вновь прибылого, отдано по указу Полуботковой женѣ и дѣтямъ его, апрѣля 1 дня 1725 году, о томъ значитъ ниже.

По описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова при отдачѣ наличное:

Дворъ Оборковскій близъ села Выбель описанъ съ строеніемъ.

При томъ дворѣ въ конюшнѣ меринъ вороной шведской 1, кобыла каракуля во лбу, заднія ноги по щотку бѣлыя 1, цуговыхъ карихъ лощадей 5, рыжопѣга 1 лошадь, 1 соловая лошадь.

Сына его, Якова, лошади:

Меринъ соловой пѣгой 1, меринъ рыжо-пѣгой 1, меринъ саврасой 1, кобыла карая, меринъ половой, меринъ гнѣдой 1.

Сына его, Андрея, меринъ буланой сапатой.

Скотные дворы, на оныхъ дворахъ:

Буйволовъ самцовъ 6, коровъ буйволицъ 3, молодыхъ 14, прибыло 5.

Овчарный дворъ, въ немъ:

Овецъ 221, прибыло 207.
Козъ 28, прибыло 33.
Воловъ 39, коровъ старыхъ и молодыхъ 61, телятъ 31, прибыло 78.
Да сына его, Андрея, воловъ 9, свиней большихъ и меншихъ 8, прибылыхъ 5.

Къ оному селу присудныя села и деревни:

Село Выбли, въ немъ крестьянскихъ дворовъ 33; село Подгорное, въ немъ крестьянскихъ дворовъ 9; село Пѣски, въ немъ крестьянскихъ дворовъ 8; а всего крестьянскихъ дворовъ 50, шинкъ Выбельской, хлѣба молоченаго въ ямахъ мѣры московской ржи 51 четверть 5 четвериковъ, пара коней карыхъ.

Лошадей рабочихъ:

Саврасыхъ 2, кобылъ рыжихъ 2, кобыла голубая 1, два жеребенка рыжихъ, одинъ умеръ изъ нихъ; прибылыхъ денегъ съ людей собрано 25 руб[лей] 74 к[опѣйки], ячменя 4 ч[етверти], овса 58 ч[етвертей], гречи 4 ч[етверти], съ упалого скота шкуръ конскихъ 9, 3 телячьихъ, овечьихъ 75, козлиныхъ 2.

Меринъ соловъ 1, мериновъ рыжихъ 3, меринъ темносѣрой 1.

Роща 1 купленная, да отморскихъ подданскихъ рощей 3.

Сѣнокосный лугъ на сто тридцать скирдовъ.

Казанъ мѣдной въ пять ведеръ.

Денегъ въ домахъ змарлаго (умершаго)[a] подданного Говорухи 80 р[ублей] и 8 грив[ениковъ].

Ржи полтрети ямы, которая выбрана безъ мѣры, чтобы тѣ жъ и насыпать ямы, которые выбраны, да особливо на долгахъ мѣрою московскою ржи 27 четвертей, овса 11 четвертей, денегъ Андрея Полуботка на долгахъ за овцы проданые тридцать рублей семьдесятъ копѣекъ.

Вѣдомость описнаго двора въ селѣ Полуботкахъ, бывшаго полковника Полуботка, коликое число въ томъ дворѣ въ прошломъ 724 году генваря въ 1 день, по описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова, описано движимыхъ и недвижимыхъ пожитковъ, и того, что въ расходѣ; а что за расходомъ наличнаго вновь прибылого, отдано по указу Полуботковой женѣ и дѣтямъ его, апрѣля 1 дня 1725 году, о томъ значитъ ниже.

По описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова при отдачѣ наличное:

Деревня Полуботки, въ той деревнѣ крестьянскихъ дворовъ 10.

Въ той деревнѣ дворъ его, Полуботковъ, описанъ со всѣмъ строеніемъ.

Въ конюшнѣ лошадей: свѣтлогнѣдыхъ 2, старая гнѣдая кобыла 1.

Въ гумнѣ немолоченаго хлѣба:

Ржи скирдовъ 4, прибыло 5.

Молоченаго хлѣба у халявинскаго войта: ржи московской мѣри 17 четвертей.

Къ оной же деревнѣ Полуботкамъ другіе присудные деревни:

Въ деревнѣ Пивцѣ, въ ней крестьянскихъ дворовъ 5.

Въ деревнѣ Котахъ дворовъ 6.

Въ деревнѣ Масанахъ дворъ 1.

Въ селѣ Холявинѣ дворъ 1.

И того крестьянскихъ дворовъ 23.

Прописное:

Гороху четвертей 13.

Вѣдомость описной маетности бывшаго полковника Полуботка, деревни Новыхъ Млиновъ, коликое число въ той маетности во время

[a] Так у публікації Милорадовича.

описи имѣло быть движимыхъ и недвижимыхъ пожитковъ, и того, что въ расходѣ и за расходомъ наличнаго, такожъ въ нихъ прибылаго отъ описи по 1 число апрѣля мѣсяца 1725 году, отдано по указу Полуботковой женѣ и дѣтямъ его, о томъ значитъ ниже.

Во время описи маіора Раевскаго и лейбъ-гвардіи сержанта Львова при отдачѣ наличное:

Деревня Новые Млины:

Въ ней крестьянскихъ дворовъ 13.

При оной деревнѣ 1 на рѣкѣ Сновѣ[a] мельница, въ которой двѣ колѣ мучныхъ; прибылого ржи 56 ч[етвертей] 6 ч[етвериковъ] 2 гарнца, пшеницы 3 ч[етверти], солоду овсяного 7 ч[етвертей] 3 ч[етверика], денегъ 3 р[убля] 75 к[опѣекъ].

Копія съ копіи.

1725 года, августа 8 дня, по присланному ис Коллегіи Малороссіи ея величества государыни императрицы указу, повелѣно бывшаго черниговскаго полковника Полуботка, за расходомъ остаточные деньги, а именно: описныхъ десять рублей, присланныхъ ис Чернигова, от кошенья сѣна остаточныхъ тридцать шесть рублей пятдесятъ копѣекъ, собранныхъ въ 724 году за проданное вино, и за протчия сорокъ три рубли пятдесятъ двѣ копѣйки, всего девяносто рублевъ и двѣ копѣйки, отдать женѣ его и дѣтямъ, или кому они вмѣсто себя вѣрятъ. Тѣ вышеозначенныя деньги, девяносто рублей и двѣ копѣйки, по указу отдано повѣренному отъ нихъ племяннику, бывшему переясловскому полковому сотнику Ивану Добронизкому.

Вышепоказанныя деньги девяносто рублей и двѣ копѣйки по прошенію братовъ моихъ, Андрея и Якова Полуботковыхъ, деньги Иванъ Добронизкій, сотникъ полковый переясловскій, у господина полковника и коменданта переясловскаго Ивана Даниловича Яковлева принялъ и росписался.

1725 году апрѣля въ 16 день, по присланному изъ Коллегіи Малороссіи ея величества государыни императрицы, повелѣно бывшаго черниговскаго полковника Полуботка, по описнымъ книгамъ движимыя и недвижимыя въ его маетностяхъ имѣнія, описанное прибылое отдать женѣ его и дѣтямъ, или кому они вѣрятъ, и по оному указу нижепоказанныя пожитки отданы повѣренному отъ нихъ, бывшему переясловскому сотнику Добронизкому съ роспискою.

А именно описаннаго:

Казанъ мѣдной, что на сукна воду грѣютъ 1.

Котелъ мѣдной, что ѣсть варятъ 1.

---

[a] Надруковано – “вновѣ”.

Лошади:

Жеребецъ 1, кобылицъ 10, жеребятъ 36.

Скоту рогатого:

Воловъ 16, нехолощоной волъ 1, коровъ 13, телятъ 8, козловъ валаховъ 23, барановъ нехолощоныхъ 4, овецъ 58, козловъ валаховъ 5, козъ 9, свиней 10.

Приплоднаго в 724 году:

Жеребятъ 2, телятъ 12, ягнятъ 34, козлятъ 8.

725 году:

Ягнятъ 40, козлятъ 10, телятъ 10.

Прибылого:

Шерсти овочей 7 пудъ 20 фунтовъ.
Шерсти поярчатой 1 п[удъ] 30 фунтовъ.

Хлѣба размѣрнаго описаннаго:

Ржи 84 четверти, пшеницы 34 четверти, гречихи 65 четвертей, пшена чистаго 2 четв[ерти].

Прибылого:

Ржи 208 четвертей, 4 четверика, пшеницы 79 четвертей, 4 четверика, гречихи 55 четвертей, пшена 27 четвертей, полтретья четверика.

Десятиннаго хлѣба:

Ржи 4 четверти, овса 1 четверть, ячменя 1 четверть, пшеницы 1 четверть.
Кожъ чиненыхъ 3, кожъ лошадиныхъ 3, кожа товарячая 1, кожъ бараньихъ 5, кожъ козлиныхъ 3.

По сей росписи вышеписанныя пожитки по означеннымъ мѣстамъ, что есть на лицо, бывшаго полковника черниговскаго Полуботка, полковой переясловской сотникъ, Иванъ Добронизкій, принялъ и росписался рукою своею.

Вѣденіе пожиткамъ бывшаго черниговскаго полковника Полуботка, что описного и прибылого отдано повѣренному отъ жены его, Полуботковой, и отъ дѣтей, переясловскому полковому сотнику, Ивану Добронизкому, сего 1725 года, апрѣля въ 16 число, по указу, присланному изъ Коллегіи Малороссійской.

А именно описного:

Казанъ мѣдной.
Въ вѣденіи все тожъ написано, что и выше сего показано.

Съ копіи копія.

1725 году, марта 20 дня, по указу ея величества государыни императрицы, глуховскаго гарнизона у подполковника господина Сухарева, бывшаго черниговскаго полковника Полуботка, сынъ его, Андрей Павловъ сынъ Полуботокъ, отца своего алмазные вещи, которые присланны отъ господина бригадира и лейбъ-гвардіи майора Александра Ивановича Румянцова, которые взяты у нѣжинскаго золотаря, а именно: петлицу золотую, въ ней алмазовъ 31, петлица жъ золотая, исподи финифть, въ ней яхонтовыхъ искръ красныхъ 39, искръ яхонтовыхъ и лаловыхъ 30, алмазная одна, золота дѣльнаго слитокъ, да два червонныхъ.

По сей росписки вышепоказанные вещи, а именно: петлицу золотую, въ ней алмазовъ 31, да петлицу жъ золотую, исподъ финифть, въ ней яхонтовыхъ искръ красныхъ 39, искръ яхонтовыхъ и лаловыхъ 30, алмазная одна, золота дѣльнаго слитокъ, да два червонные, въ Коллегіи Малороссійской Андрей Полуботокъ принялъ и росписался.

Опубліковано: Григорий Милорадович. Книга пожиткамъ бывшаго черниговскаго полковника Павла Полуботка // ЧОИДР. – 1863.

Універсали українських гетьманів

№ 345

1657, липня 7. Чигирин – Універсал Богдана Хмельницького про дозвіл Київському Видубицькому Михайлівському монастиреві збирати медову данину в селах Волосовичі і Нестановичі

Богданъ Хмелницкій, гетманъ з Войском его цар[ского] вел[ичества] Запорозкимъ.

Ознаймую сим нашим писаніем старшинѣ і черни Войска его царского вел[ичества] Запорожского, а особливо залозе нашому мозирскому, также мещаном і всему посполству в Волосовичах и Нестановичах зостаючом, и кождому, кому толко оказано будет, иж якосмо перше позволили в Богу велебному отцу ігуменови і всей братіи монастира святого архистратига Михайла Видубицкого, такъ і тепер позволяем, аби они данъ медовую для росходу монастирского вибрали, прето сурово приказуем, аби жаденъ з старшинѣ і черни найменшою перешкодою отцу ігумену, албо от его висланному, в том[а] вибираню дани медовое в селах Волосовичах і Нестановичах не былъ, но в[б] тое [в]се не втручалъ, под срогимъ каранем войсковим, іначей не чинячи.

Данъ в Чигиринѣ, дня 7 юля, року 1657.

Богданъ Хмелницкій, рука власна[в].

Наприкінці зазначено: с подлинимъ сводил іеромонах Іларіонъ.

ІР НБУВ. – Ф. 160. – Спр. 244. – Арк. 354. Копія.

Опубліковано: Ринсевич В. Про мозирську залогу козаків у 1657 році // Відлуння віків. – 2006. – № 1. – С. 21. – № 1.

[а] В копії написано "от".

[б] В копії копіїстом тут переправлено "но" на "и о".

[в] Перед підписом зазначено "в подлѣнном подписано", після підпису в колі написано "мѣсто печати".

№ 346

1659, останні числа листопада. Богуслав – Універсал Юрія Хмельницького про взяття під гетьманську оборону Семена Лопуха, із звільненням від усіх поборів і повинностей його млина у Бобровиці та хутора в Гоголеві

[Юрій Хмелницкий[265], гетманъ з Войскомъ его царского величества Запорозкимъ][a].

Паном полковникомъ, асауломъ, сотникомъ, атаманомъ и всему старшому и меншому Войска его царскаго [величества Запорозкого] товариству, ратнимъ государевимъ людем началнимъ и подъ началомъ зостаючимъ, такъже чатовникомъ, ватагомъ и всякого стану людемъ, которимъ колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, ижъ мы, взявши подъ нашу оборону для зичливихъ прислугъ его въ Войску Запорозкомъ Семена Лопуха, мешканца бобровицкаго, на грунта[х] его млинъ, въ мѣстѣ Бобровици[266], на рицѣ Бобровицѣ[267], власнимъ его коштомъ будований, и хуторъ въ Гоголевѣ[268] лежачий, названий Шеверновский, зъ всѣми пожитками належними уволняемъ отъ всѣхъ трибутовъ войсковихъ, и отъ наездовъ и проходовъ становихъ, попасовъ, покормовъ, подводъ, подачокъ, пилно теди приказуемъ, абы нѣхто зъ старшини и черни Войска Запорозкого и всякого стану людей ниякимъ же способомъ въ поменованомъ млинѣ на Бобровици, и хуторъ въ Гоголевѣ, Лопухови найменшой не важилъся чинити кривди, и жебы въ пожитки нѣхто не втручалъся, подъ срокгимъ каранемъ войсковимъ.

Зъ Богуславля[269], дня, ноеврія, [1659] року.

[Юрій Хмѣльницкий, рукою власною.]

ІР НБУВ. – Ф. 8. – Спр. 1865. – Арк. 41-41 зв. Копія.

№ 347

1659, грудня 18. Чигирин – Наказ Юрія Хмельницького козаку Дмитрові, Носачишиному зятю, повернути захоплений став на потреби церков містечка Ольховця та прибути з ольховецькими жителями у цій справі до гетьмана

Тоби, Дмитрови, Носачишиному зятеви, козакови, приказуемъ пилно, абысь ся въ ставъ, подъ мѣстечкомъ Ольховцемъ[270], здавна предъ тымъ отъ побожныхъ фундаторовъ на поправъ церквей тамошнихъ наданный, не втручался и не турбовалъ, подъ зарукою сто копъ литовскихъ, въ декретѣ отъ отца нашего,

[a] В дужках подано реконструкцію.

небожчика, выкланныхъ постановленного. А жесь ты подъ заруку тую, не боячись Бога, и приказанье старшихъ переступивши, зневажилъ, теды съ тыми жъ обывателями ольховецкими, въ скоромъ часѣ зъ виною, въ которуюсь попалъ, до насъ жебысь прибывалъ, ще тежъ выложилесь неслушне, ихъ турбуючи о той ставъ неправо, тое чинилъ на свой карбъ, нихто тоби не виненъ и ворочати не позволилисьмо. Въ млынѣ, на той же греблѣ, вымѣру, що застанутъ теперъ отъ насъ пріѣхавшіе, все маютъ отобрати на церкви Божіи, и отъ того часу абы нихто не втручался, але на церкви маютъ пожитки всѣ иты, и помѣрчій, отъ когось тамъ поставленный, абы заразъ пречъ вырушовался и не имѣлъ справы жадной, подъ строгостію войсковою.

Зъ Чигирина, дня 18 децембра, 1659 года.

Юрій Хмельницкій, гетманъ его царскаго величества Войска Запорожскаго.

Опубліковано: Сказания о населенных местностях Киевской губернии. Собрал Л. Похилевич. – К., 1864. – С. 346.

№ 348

1660, червня 25. Богуслав – Універсал Юрія Хмельницького про підтвердження прав острицького козака Петра Беремецького на спадкові землі

Юрій Хмелницкий, гетманъ з Войскомъ его царского величества Запорозкимъ.

Ознаймуемъ симъ писаниемъ нашимъ всей старшине и черни Войска его царского величества Запорожского и всякого стану людемъ, которимъ колвекъ о томъ вѣдати належитъ, меновите обывателемъ остерскимъ, козакамъ и посполитимъ, ижъ явившись къ намъ[a] Петро Беремецкий, козакъ остерский, сказалъ что грунтомъ, футоромъ, названимъ Селище, новостро[е]мъ лежачимъ, отъ прадѣда, ведучи лѣнію, уживалъ спокойне, яко своимъ, яко и тепер, ствердивши симъ писаниемъ нашимъ, приказуемъ пилно и сурово напоминаемъ, абы ему нѣхто, такъ з старшинѣ и черни Войска его ц[арского] в[еличества] З[апорозкого], яко и всякого стану людей, меновите з мешканцовъ острицкихъ иншихъ, в спокойномъ держаню того Селища, хутора, ісходами, полями, кгрунтами, сѣножатми и всеми иншими пожитками належними не былъ перешкодою и не втручался, вѣдаючи о томъ певне, же за скарги донесенемъ срокгого отъ насъ не уйдетъ караня.

З Богуслава, 25 іюня. Року 1660.

Юрій Хмѣльницкий, рукою власною.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 58011. – Арк. 184. Копія.

---

[a] В копії написано “къ нему”.

№ 349

1669, травня 1. Батурин – Наказ Дем'яна Многогрішного стародубському полковникові Петру Рославцю судити і стратити розбійника з банди Івашка, що нападає на купців, з розпорядженням шукати інших розбійників та прискорити спорядження військового товариства

Мой велце ласкавій пріятѣлю панѣ полковънику Войска его царского пресвѣтлого величества Запор[озкого] стародубовский.

Здоровя доброго и щасливого помешканя од Господа Бога зо всем товарист[вомъ] в[ашей] милости мѣти желаю. Писал в[аша] милост ко мнѣ ст[о]рони тых незбожных людей, которыи забывъ…[а] страх Божий [и] срокгост права; на таких запаметалых и злых людей, в книгах описан[но смертю карати, абы не] важилися такий срочний и нехрестиянский [поступокъ] пополнити, с которых едного в себѣ в вязеню держиш, теды жебысте оному, яко немилостивому, жадного не показовали милосердия, а смертю, якъ … [карою] овшою на таких в книгах описанною, перед всемъ народом (:да и прочим имѣет страх:) прикажи в[аша] милость судити и на горлѣ карати, а по местахъ, мѣстечках и селах своим писмом отошли Полку, жебы таких шукано и имано, и то тежъ прикажы в[аша] м*илост*, жебы всюды в вашомъ полку того перестерегано, жебы проижджы[и] певны жъ [были], никого не пропущано без вѣдомости вашой; также кажы в[аша] милость писа[ти] в Летовъские городы, жебы таких людей шукано и до вязеня брано, и по слушным доводамъ, яко злочынцовъ карано, жебы не розумели панове[б], на урядѣ зостаючии, и купци Литовъских городовъ, же то от Войска Запорозкого злост, так од се тое ст[о]роны Ивашкового товариства. Писалисмо до его наместника, абы побиравъ тих, до приезду пана Ивашка заехал брати, в вдячен с того зостаю, же вдосит указу нашему[в] чынячы, товариство, зо всем способившы, къ намъ присилаешъ, на которых особливых обѣцую мѣти респектъ, а о кули и о потреб[ы] гарматные, приложи в[аша] милость пилного стараня, жебы якъ найскорѣй могло тое бу[ти] все поспешитися, пилно пов[агою листа] того желаю и Господу Богу в[ашей] милости в сохранение поручаю.

З Батурина, мая 1. 1669.

В[ашей] милости всего добра зычлевый приятел[г], Демян Игнатовичъ[271], гетман Войска его царского прес[вѣтлого] величества Зап[орозкого].

[а] Текст вписаний до актової книги мабуть був пошкоджений, в копії копіїст відзначив крапками місця, які очевидно не збереглися, або стали нечитабельними. В дужках подано текст відновлений за змістом.

[б] Слово написано двічі.

[в] Слово написано двічі.

[г] В копії зазначено, що підпис дописано на правому боці аркуша.

У того листу тытулъ тыми слови писаный: мнѣ велце ласкавому приятелеви, его милости пану Петрови Рославцови[272], полковникови Войска его царского прес[вѣтлого] вѣличества Запорозкого стародубовскому[а].

На початку написано: Року тисеча шестсот шестдесят девятого, мѣсяца, 13 дня, вписане листу от его милости пана гетмана, писаных до его милости пана Петра Рославца, полъковника на[шего] стародубского, который уписуючы слово в слово в сия книги, такъся в собѣ мает.

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 610. – Арк. 206-208. Копія.

№ 350

Не раніше червня 1669 – не пізніше березня 1672. Батурин – Універсал Дем'яна Многогрішного Рихлівському монастирю про розмежування монастирських володінь

Демянъ Игнатовичъ, гетманъ зъ Войскомъ его царского пресвѣтлого величества Запорожскимъ.

Вамъ, пану полковникови черниговскому, сотникови понурницкому, атаманѣ селъ околичныхъ и всему товариству войсковому и всѣмъ посполитымъ людемъ, симъ нашимъ универсаломъ подаемъ до вѣдомости, ижъ зъ уряду рег[и]ментарства нашего, а особливе стараючогося пана Василія Игнатовича[273], рожоного нашего, около мѣсца святаго, предъ часи любо не монастыръ зоставалъ, але свѣцкая церковь, отъ килька сотъ лѣтъ зостаючая, за православныхъ монарховъ московскихъ въ кгрунтахъ, въ поляхъ и вотчинахъ, въ озерахъ, оцерклiованная зоставала, по свидѣтельству старыхъ околичныхъ людей. А же теперъ з волѣ нашой Гетманское зъ Войскомъ Запорожскимъ и помененнаго фундатора, рожоного моего, при помощи Божои, а щастемъ его царского пресвѣтлого величества, монастыръ, ведле помененной[б] старосвѣцкое церкви, во имя Служителя Чудотворца Христова Николая есть реставрованный, зъ которого прибувши до насъ въ Батуринъ честный старушокъ Серафіонъ Павловичъ, ігуменъ помененнаго монастыря Пустынно-Рыхловскаго[274], такъ называемаго, просилъ насъ, абы всѣ тіе кгрунта, поля, вотчини, озера, сѣожаты и иніе всѣ пожитки нижей спецѣфекованіе, и до того мѣсца самого надлежите служачіе, и наданніе универсаломъ нашимъ, ствердивше, цале привернули, лечъ мы, уважившi, же могла бы въ томъ трудность зоставати, кгды жъ презъ долгій часъ, ажъ килько селъ поблизу монастыря [в] нашихъ властныхъ кгрунтахъ поселилося, мусѣли чрезъ высланныхъ отъ боку нашего той св[ятой] обители отрубомъ

[а] В копії зазначено, що адресу дописано на лівому боці аркуша.

[б] В публікації надруковано "помененнаго".

уделити[а], и то по селахъ околичныхъ оголосити, копцѣ покопати и унѣверсаломъ нашимъ гетманскимъ ствердити; который такъ ся[б] въ себѣ маетъ, висвѣдчаемъ: почавши отъ рѣчки Быстрицѣ[275] яромъ Выхолками, около яровъ лѣснихъ, дорогою Оболонскою, лежачою до Понурницъ, и ажъ до дороги перекрестной, идучи зъ Сосницы до розныхъ селъ, и до монастыря поза тою зась дорогою идетъ граница ярами, которые яруги, сами собою гранычать. Зъ тихъ яровъ знову на дорогу Сосницкую, зъ Сосницкой дороги на дорогу Будискую около лѣса и около яру ясеневого ажъ до Сутисокъ. Презъ дорогу въ яръ Гривній, яромъ тимъ Гривнимъ ажъ до рѣчки Быстрицѣ, чрезъ рѣчку противъ Рыхолокъ, до того зась и пана рожоного моего подлу[в]... ...его власною працією его разробленіе поля, въ Городищу знайдуючіеся, и за власную отъ его сумму купленные, и озера, мѣсцу святому помяненному отъ него въ вѣчное уживанье при инихъ грунтахъ наданіе, тутъ тежъ и сѣножать за перевозомъ Савинскимъ въ тожъ за певную сумму купленная, и такое въ себѣ ограниченье маючая, отъ перевоза лежачого дорогою за телятникъ, ажъ до борка и другую сѣножать Трусовщизну вкругъ лѣса яруги, якъ ся въ собѣ маетъ, за упрошеньемъ насъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, варуючи ствержаемъ и въ вѣчное уживанье мѣсцу святому и превелебному господину отцу Серафіону Павловичу, ігуменови Пустынно-Рыхловскому, братіи и по немъ наступаючимъ сукцессоромъ въ поссесію до спокойного уживанья ненарушне подаемъ, жадаючи пылъно, абы жадное ни отъ кого въ тихъ кгрунтахъ крывди отцеве не поносили за показаньемъ сего унѣверсалу нашего, которого печатью войсковою ствердившы, зъ канцеляріи нашои выдать росказалисьмо.

Писанъ въ Батуринѣ, року ...[г]

Нижче зазначено: Доставил П. А. Маркович.

Черниговские Губернские ведомости. – 1852. – № 4. – С. 12.

[а] В публікації надруковано "помененнаго".

[б] В публікації надруковано "такая".

[в] Обірваний текст і лакуна за публікацією, імовірно у втраченому відрізку йшлося про двір в Городищі подарований монастирю В. Ігнатовичем 28 лютого 1670 р.

[г] В публікації універсал недатований, дата встановлюється приблизно, оскільки згадувані в документі озера біля Городища були вже надані Многогрішним монастирю іншим універсалом 20 червня 1669 р., відтак даний універсал не міг бути виданий раніше. А якщо співвіднести також згадане в документі надання "стараючогося" біля святого місця брата гетьмана В.Ігнатовича з наданою ним монастирю дарчою від 28 лютого 1670 р., то відповідно рання межа ще більше звужується. Пізня межа може припадати навіть на березень 1672 р., оскільки якась причина спонукала головних учасників змови проти Многогрішного (П. Забілу, І. Самойловича та І. Домонтовича) невдовзі після перевороту (30 березня 1672 р.) видати колегіальний універсал на підтвердження майнових прав Рихлівського монастиря, що може пояснюватися тодішнім перебуванням рихлівського ігумена в Батурині та його проханням про підтверджувальний універсал до нової влади.

№ 351

1671, червня 22. Чигирин – Оборонний універсал Петра Дорошенка Мотронинському Троїцькому монастиреві на маєтності біля монастиря, з наданням на монастир щорічно 200 золотих

Петро Дорошенко[276], гетманъ з Войскомъ Запорозкимъ.

Ознаймуемъ вобецъ всѣмъ, кому теперъ и на потомніе часи потреба будетъ вѣдати, ижъ ми, зобачивши всѣ права и привилей, о*т* давнихъ па[новъ] наданій, на монастиръ благочестивій Мотренинскій[277], которій до насъ прислав преосвященій его милость киръ митрополитъ киевскій черезъ велебного о*т*ца начальника того монастира, и уважившн из давнихъ привилегій, такъ тежъ и вислухавши прозбу велебныхъ о*т*цевъ іноковъ монастира Пустиного Мотренинского, любовно все принимаемъ написаное в ихъ правахъ и привилегияхъ наданихъ о*т* давнихъ давенъ, и нѣчого и з нихъ не о*т*даляемъ, а барзѣй заказуемъ и приказуемъ, аби нѣхто до поминовеного монастира не мавъ нѣякого дѣла, а нѣ до ихъ грунтовъ, а барзѣй около ихъ подварку на Буртахъ, анѣ на лукахъ [нѣ] грунтоватисъ, и острововъ [нѣ] искошувати, до ихъ належачихъ, и около монастира округъ за повъ милѣ лѣса не рубати, бо обваровано в давнихъ привилегияхъ, которие в книгахъ чигринскихъ записани, о*т*цемъ інокомъ мотренинскимъ наданихъ, а гдижъ уважаемъ по зруйнованю, ижъ не зовсѣмъ[а] монастиръ Мотренинскій построивъ, для того ми, гетманъ, за радою всего Войска Запорожского, на благочестівій монастиръ Мотренинскій на помочъ з Скарбу Войскового ухвалилисмо по двѣстѣ золотихъ давати на рокъ, и в своей оборони и ласцѣ монастиръ сей на вѣчніи часи держати.

Данъ в Чигиринѣ[278], 22 дня июня. Року 1671.

Петро Дорошенко, гетманъ, рука власна[б].

Перед текстом має заголовок: 1671 года, июня 22 дня о*т* гетмана Петра Дорошенка по интерцесіи преосвященого Іосифа Нелюбовича[279] в монастиръ Троецкій Мотренинскій унѣверсалъ виданъ, в которомъ о*т* слова до слова написано тако.

ЦДІАК України. – Ф. 180. – Оп. І. – Спр. 6. – Арк. 4-4 зв. Копія.

[а] В копії написано “незуѣмся”.

[б] Перед підписом написано “на подлѣномъ подписано тако”, після підпису зазначено “печатъ войсковая на красномъ воску”.

№ 352

1671, липня 13. В обозі – Оборонний універсал Петра Дорошенка Мотронинському Троїцькому монастиреві на монастирських людей

Петро Дорошенко, гетманъ з Войскомъ Запорожскимъ.

Ставши предъ насъ, велебній о*тец*ъ інокъ Пафнутій, з монастира Мотренинского, и заноси*в* скаргу на старшину полковую чигринскую, ижъ людей монстирскихъ на панщину гонятъ, и зъ хутора, которій на Буртахъ, и которій под самимъ монастиремъ Троецкимъ Мотренінскимъ, на работу и панщину кажутъ о*тб*увати, и чиншъ и з тѣхъ людей два рази брали, и просилъ насъ, гетмана, и цѣлого стану, абисмо ведлугъ давнихъ привилеевъ и правъ, которіи иноки маютъ, в своей охоронѣ держали, и о*т* неслушнихъ перегабовъ и нападковъ оражали. Прето ми, будучи охоронцею и оборонцею церквей и монастирей нашой с*вя*той восточной вѣри, всѣмъ вобецъ ознаймуемъ, а барзѣ[й] старшинѣ чигринской, ижъ хочъ монастиръ помянутій и люде его, в Полку Чигринскомъ[280], и в лѣсахъ, до Чигрина належачихъ, маютъ свое жите, але, якъ ихъ люде, такъ и сами иноки, до старшини свѣцкой не належатъ, ено до о*т*ца его м*ило*сти восточного православного митрополити киевского, того для, сурово заказуемъ, а жеби до више помянутихъ о*т*цевъ и людей, которіи под ними, каждій урядъ свѣцкій жа*д*ной справи не мавъ, по*д* утратою ласки нашей.

Писано в обозѣ. Року 1671, июля 13 дня.

Петро Дорошенко, гетманъ, рука власна[a].

Перед текстом має заголовок: Того жъ 1761 года, июля 13 дня, тотже гетманъ Петро Дорошенко на тотже вишъ помянутій монастиръ другій унѣверсалъ видалъ, в которомъ написано о*т* слова до слова тако.

Наприкінці зазначено: О сихъ двохъ унѣверсалахъ в ниже показаномъ писмѣ своемъ, присланомъ в монастиръ Мотренинскій 1719 года гетманъ Іванъ Скоропадскій споминаетъ.

І сіи жъ обеи унѣверсали в кныги крѣпостъние магистрату переясловского 1766 года записаны, а самие оригинали при концисторіи переясловской имѣются въ цѣлости.

ЦДІАК України. – Ф. 180. – Оп. І. – Спр. 6. – Арк. 4 зв.-5 зв. Копія.

---

[a] Перед підписом написано "на подлѣномъ подписано тако", після підпису зазначено "печатъ войсковая".

№ 353

1672, червня 27. Батурин – Універсал Івана Самойловича про підтвердження прав Макошинського монастиря на млини, озеро, поля і сіножаті

Иванъ Самойловичъ, гетманъ Войска его царского пресвѣтлого величества Запорозкого.

Ознаймуемъ симъ писанемъ нашимъ, кождому то*го* потребуючому, а именно п*а*ну полковникови Войска его царского пресвѣтлого величества Запорозско*го* чернѣговскому, сотниковѣ менскому, атаманомъ городовому и макошинскому, и всему старшому и меншому в томъ же Полку найдуючомуся товариству: такъ тежъ войтови и посполству тамошнему, и кому колвекъ тилко сей нашъ унѣверсалъ будетъ презентованъ, видячи ми г*оспо*жи Анастасиѣ Бабирчанки, игуменнѣ макошинской, унѣверсали о*д* прошли*х* гетмановъ и полковниковъ розни*х*, на монастиръ С*вя*то Покровский Макошинской в наданю млиновъ, одно*го* Хвесковского з двома колесами мучними, третимъ ступнимъ; другого млинка Цеклѣнского в селѣ Величковцѣ зо трема колами до того, теди озеро Быховское в стану Макошинскомъ найдуючоеся, такъ тежъ поля, синожати панские, поблизу Макошина лежачие, зо всѣми принадлежностями презентование, прето и мы, стосуючися до того жъ побожного учинку, и барзѣй уважаючи то, абы при безкровни*х* офѣрахъ за его царское пресвѣтлое величество достоенство, такъ тежъ и насъ самихъ, и за все Войско Запорозкое маеста*т* его свя*т*ниі былъ, честние благами без жадноѣ кондициѣ унѣверсали на помененніе добра монастиреви Паненскому Макашинскому наданые, повагою сего нашего унѣверсалу та*к* ствержаемо, жебы такъ панъ полковникъ чернѣговский, яко старшиѣ и меншиѣ в томже Полку, жаденъ з товариства в заживане помененнихъ добръ, и наименшоѣ претенциѣ, кривди помененноѣ г*оспо*жи игумениѣ макошинской зъ еѣ сестрамѣ не важилися чинити, и повторе подъ утраченемъ ласки нашое и войсковое сурово приказуемъ.

Писанъ в Батуринѣ, 27 июня 1672.

Иванъ Самоиловичъ, гетманъ Воиска его царского пресвѣтлого величества Запорозкого[a].

ЦДІАК України. – Ф. 152. – Оп. І. – Спр. 39. – Арк. 6-7. Копія.

---

[a] В копії написано "Запорозкій", перед підписом написано "с подленно*го* подписъ", після підпису зазначено "на подлѣно*м* унѣверсалѣ печать восковая".

№ 354

1672, червня 27. Батурин – Оборонний універсал Івана Самойловича Макошинському монастиреві на маєтності

Иванъ Самуйловичъ, гетманъ Войска его царского пресвѣтлого величества Запорозкого.

Пану сотникови менскому, атаманови, войтови макошинскимъ симъ нашимъ писанемъ ознаймуемо, постерегаючи ми того пилно, абы фундаторовъ побожних и горливих церкви Божой строѣтелей наданя ненарушне при обителехъ святихъ зоставали. Зачимъ, взявши ми вѣдомость, іжъ обитель святая монастира Макошинского дѣвичого немалую поноситъ кривду и утемежене в добрахъ своихъ, особливе в поляхъ, прето сурово повагою владзи нашое приказуемо, абы сотникъ менский, атаманъ и все товариство макошинское, такъ тежъ войтъ того ж мѣстечка Макошина честной госпожи Анастасиѣ Бабирчанки, игумениѣ монастира Макошинского, такъ тежъ и сестрамъ еѣ, в паханю на помененних поляхъ хлѣба и наименшое не важилися чинити кривди, а хтоби, будучи спротивній воли нашой, важился кривду чинити, такого за донесенемъ скарги срого обецуемся карати.

Писанъ в Батурине, 17 июля 1672.

Иванъ Самоиловичъ, гетманъ Войска его царского пресвѣтлого величества Запорозского[a].

ЦДІАК України. – Ф. 152. – Оп. І. – Спр. 39. – Арк. 7. Копія.

№ 355

1695, жовтня 28. Батурин – Універсал Івана Мазепи про звільнення пасіки Межигірського монастиря в Лебединському лісі від медової десятини

Іхъ царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского гетманъ Іванъ Мазепа.

Ознаймуемъ симъ нашимъ писанемъ, кому бъ о томъ вѣдати належало, меновите атамановѣ з товариствомъ лебединскому, такъ и высланнымъ от боку нашого для браня медовой десятини, ижъ на прошеніе в Богу превелебного господина отца Феодосія Васковского, ігумена святой обителѣ Межигорской[281] [зъ] братіею своею, и на прилѣжніе за насъ до Господа Бога его жъ молитви, котріи при безкровнихъ офѣрахъ приносятся, уволняемъ пасѣку, в лѣсѣ Лебедин-

[a] Перед підписом написано "с подленного подпись", після підпису зазначено "на ономъ унѣверсалѣ печать восковая".

скомъ будучую, монастира Межигорского од пчолной десятини. Варуючи еднакъ того, абы тамошной пасѣки помянутого монастира дозорца околичнихъ пасѣкъ до себе не приймовалъ пчолъ, [д]иточковъ не привлащалъ, и не заступалъ того власне времени, якъ пчолная берется десятина: толко жебы власной пасѣки в дозорствѣ своемъ будучой пилновалъ. Прето жебы нихто не чинилъ черезъ сее наше писане тамошней в Лебединѣ[282] пасѣцѣ монастира Межигорского, ниякой кривди и долегливости: пилно варуемъ и заказуемъ.

Данъ в Батуринѣ, року 1695, октоврія 28.

Звышъменованный гетманъ, рукою власною[a].

ЦДІАК України. – Ф. 1392. – Оп. І. – Спр. 11. Копія.

№ 356

1695, грудня 29. Батурин – Наказ Івана Мазепи чернігівському полковникові щодо повернення прав Чернігівського П'ятницького монастиря на незаконно відчужені посполиті грунти і млинові прибутки, непритягнення до власного підданства полковником і старшиною монастирських підданих та справедливого обкладення їх стацією на сердюків

Мой ласкавый приятелю пане полковнику чернѣговский!

Подъ часъ бытности нашой въ Чернигови, кгди заносили законници манастира дивичого святого Пятницкого Чернѣговского скаргу на в[ашъ]мости и на всю тамошнюю старшыну до насъ – въ такой своей долегливости, що на роботизни и инакшые до двору вашого прыгоны подданныхъ зъ маетностей законничихъ прымушано; теды прыказалисмо словесно, такъ самому в[ашъ]мости, яко и старшинѣ полковой, жебы болшей не важилися подданыхъ помянутыхъ инокинь ниякою зачипати панщиною, и до жадныхъ работизнъ не потягати, кроме общой городовой, а всимъ селамъ ровне наложеной потребы, який то нашъ прыказъ чрезъ цилый, мовятъ, рокъ былъ въ цилости захованый и не нарушоный, а теперъ ижъ по прежнему ихъ подданымъ дается утимяжене. Теды прыказуемъ в[ашъ]мости и листовне, абы такъ самъ в[ашъ]мость, яко и старшына тамошняя – до помянутыхъ законницъ маетностей не мѣли жадного дѣла; а теперъ прекладали въ суплицѣ жалобливе намъ, же зъ млина ихъ манастырского, у власныхъ ихъ крунтахъ на рецѣ Билоуси[283] стоячого, сполне зъ ниякоюсь Янихою, вдовою, жителкою чернѣговскою, держимого, за антецесоровъ нашыхъ доходило, будто розмѣру на обитель святую двѣ части, а оной третая, а теперъ хочай

---

[a] Перед підписом зазначено "в подлинномъ подписано", після підпису в колі написано "мѣсто печати гетманской".

оныхъ законницъ подданыи и греблю гатятъ, деревню надобную и хворостъ возятъ, а оная помянутая вдова нѣчого не прыкладается и ниякого кошту и старания не ложытъ, а беретъ розмѣръ половици. Зачимъ, яко въ универсали нашомъ есть виражоно, абы по прежнимъ правамъ розмѣровъ зъ млина Билоуского тыи законици зажывали, такъ и листовне не неотмѣне на томъ есть воля до листа?[а] наша. Тутъ же въ Батурини доносили и тое намъ, же еденъ подданый, въ скритомъ богатствѣ и господарско мешкаючи, много собѣ крунтовъ мужыцкихъ прыдбавшы, зъ сего зыйшолъ свѣта; позосталая по немъ жона, на своюмъ имиинии и крунтахъ всѣдлая, за челядника небожчика пана Полуботкового пошла замужъ, лечъ оныи[б] инокинѣ, абы крунта мужыцкии не йшли безкорыстно во чужде въ потомныи часы, але на обителъ святую дивичую, якъ и прежде хожували, упоминалися передъ пастыремъ его милости ясне въ Богу преосвященымъ господиномъ отцемъ Феодосиемъ Углицкимъ[284], архиепископомъ чернѣговскимъ, у того челядника, который явне, ясне ассекурациею обвязался зъ оныхъ мужицкихъ крунтовъ всякую манастыреви отдаватъ повинность и належитостъ, якая и за небожчика першого жены его мужа дохожувала, [що] лечъ не дѣется, ведлугъ переченя, отъ помянутого челядника, поневажъ зъ тыхъ крунтовъ не тылко жадной повинности не даетъ, отзываючися до услугъ козацкихъ способнымъ, але еще и людей тяглыхъ помянутыхъ, небожчикомъ на тыхъ крунтахъ осаженыхъ, боронитъ отъ тяглой повинности, побиваючи законничихъ послянцовъ и пречъ оныхъ фуриями изгоняючи; а такъ помянутый небожчика пана Полуботка челядникъ, если хочетъ войсково служити, то нехай, взявшы жону, идетъ зъ крунтовъ, обители святой належныхъ, на иншое волное мѣсце, не продаючи небожчиковскихъ к[г]рунтовъ никому; а если не хочетъ изходити зъ тыхъ добръ лежачихъ, манастырскыхъ, то не тылко абы не зборонялъ на к[г]рунтахъ небожчиковскихъ людей тяглыхъ – осѣдлымъ належитого обители святой послушенства, але, жебы и самъ зъ громадою в томъ же непремѣно, для к[г]рунтовъ здавна подданскихъ, найдовался, выражали на остатокъ зъ своимъ жалемъ и тую долегливость, же на ихъ подданыхъ положено становискомъ сердюковъ человѣка десятъ, коней пятеро, а на иншыхъ державцовъ, [в] маетностяхъ люднѣйшыхъ и обфитийщыхъ – хиба по едному, албо по два сердюки постановлено, за чимъ въ тыхъ то маетностяхъ менше повинно бути и сердюковъ з конми отъ десятка человѣка, то естъ, учинившы помирковане справедливое зъ маетностми иншыхъ державцовъ, обо всемъ томъ выразную волю нашу – зъ прыказанемъ, абы иначе не было, виразивши, Господу Богу въ сохранение поручаемъ.

Зъ Батурына, декаврыя 29 д[ня], 1695 року.

В[ашъ]мости зычлывый приятель, гетманъ Войска ихъ царского пресвѣтлого величества Запорозкого.

Наприкінці зазначено: Сообщилъ М. Любарскій.

Опубліковано: Матеріали для исторіи Пятницкого монастыря въ Черниговѣ // Черниговские Губернские ведомости. – 1853. – № 5. – С. 36-37.

[а] Такий переклад і знак питання в публікації.

[б] В публікації надруковано “въ ныи”.

№ 357

1697, червня 23. Батурин – Наказ Івана Мазепи менському сотникові щодо нерозміщення піхотного товариша при Макошинському дівичому монастирі із забороною утримувати їх за рахунок вбогих людей, що живуть при монастирі

Ихъ царского пресвѣтлого величества Войска Запорозкого гетманъ Иванъ Мазепа.

Вамъ, сотникови менскому, ознаймуемъ, ижъ подала намъ суплѣку свою честная г*оспо*жа Ма*г*далина, игумения макошинская, зо всѣми сестрами своими, прекладаючи, же в ихъ людей, при их м*онас*тиру нищетно живучих, поставилисте на становиску товариша[a] пѣхотного, а она, игумения з сестрами своими, тое доводитъ, же в тихъ ихъ людей для самого убожества не давано никому з войскових людей становиска, тилко теперъ вы за своего уряду тое учинилисте, в чомъ просила собѣ нашое обороны, а такъ мы вамъ приказуемъ, абысте заразъ звели т*ого* товариша о*д* тихъ людей ихъ, на иншомъ поставивши его мѣстцу, а естлибисте не обискали для того товариша иншо*го* мѣстца, то хочъ в своемъ дворѣ его поставте, а щоб онъ у тихъ людей убогихъ болшъ не мѣлъ собѣ становиска, о тое пилно пилно и повторе вамъ приказуемъ.

Данъ в Батуринѣ, июня 23 *д*[ня], року 1697.

Звишменованний гетманъ, рукою власною[6].

ЦДІАК України. – Ф. 152. – Оп. І. – Спр. 39. – Арк. 12. Копія.

№ 358

1698, січня 5. Батурин – Універсал Івана Мазепи про підтвердження прав Київського Микільського монастиря на Борщівку, Гатне, Глинищі і Григорівщину за стародавніми привілеями

Пресвѣтлѣйшаго и державнѣйшаго великаго государя, его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозкого гетманъ Иванъ Мазепа.

Ознаймуемъ симъ нашимъ универсаломъ, теперъ и [в] потомные часы, кождому, кому колвекъ о томъ вѣдати належитъ, а меновите пану полковникови киев-

---

[a] В копії написано "товаришъ".

[6] Перед підписом написано "в подлѣнномъ подписъ", після підпису зазначено "на ономъ унѣверсалѣ печать восковая".

скому, сотникови и атаману городовому, особливе тем[а] войтови тамошнему зо всемъ майстратомъ, ижъ будучи у насъ в Батуринѣ з Богословскою[б] проповедию, во время сочетания брачного племянника нашего, его царского пресвѣтлого величества столника, пана Ивана Обедовского, превелебный в Богу его милость господинъ отецъ Стефанъ Яворский[285], игумен монастыря Свято-Николского Пустынно Киевского[286], презентовалъ намъ на стародавные того ж монастыря добра, отчины, кгрунта, сеножати и угодия, а именно на село Борщовку, недалеко Киева лежачое, и на все до него приналежности, привилей короля польского Александра[287], другой привилей короля Сигизмунта[288], [привилей] литовского князя Фридериха Глебовича Пронского[289], воеводы киевского, выписъ з книг кгродскихъ киевскихъ подъ печатю Ивана Григориевича Служки, городничего киевского, привилей Андрея Немеровича[290], воеводы киевского, листъ игумена михайловского киевского о разграниченю кгрунтовъ Борщовскихъ писаны; наявную лекгацию князя Михайла Федоровича, старосты черкасского, другую лекгацию на част тоей же Гатной Богдана Федоровича Глинского, на Глинища, Григоривщину и на всѣ до нихъ приналежачие угодия, яко то на сѣножати, на берегъ Чортори[й]ский, на лесы и озера монастырскии, у Мистки Григорьевича купленные, декретъ задворным[в] Владіслава Четвертого[291], короля польского; листъ потвержателный короля Сик[гиз]мунта[292], другий лист того ж короля, до мѣщанъ киевскихъ писаный; листъ Андрея Александровича, державцы на тотъ час киевского, потвержателный; выпис з приказу киевского о разграниченю тыхъ заднепрских, около дворца монастырского, кгрунтовъ, на которые то всѣ намъ презентованные привилея, декрета, записы, лекгации и всякие крѣпости просилъ гетманского нашего потвержателного унѣверсалу. Мы теды, гетманъ, видячи в томъ слушное и благословенное прошение, того ж превелебного в Богу его милости отца игумена Свято-Николского Киевского, а до того респектуючи рейментарско и на самую его в церквѣ Божой значне заслужоную особу, яко симъ нашимъ унѣверсаломъ всѣ в тыхъ помянутыхъ привилеяхъ и иныхъ крепостяхъ выраженные пункти, клявзулы, коммата и всѣ въ нихъ описанные розграниченя во вечные роды[г] ствержаемъ, позволяючи монастыревѣ тому Николскому пречоными добрами, Борщовкою, Гатнымъ, Глинищами, Григоривщиною и всеми до нихъ здавна приналежачими угодиями владѣти и користовати такъ, абы нихто з старшины и чернѣ войсковой, а меновите панъ полковникъ киевский з своею старшиною и войтъ тамошний зо всѣмъ майстратомъ, наименшой в томъ владеню и користованю пречоному монастыреви Свято-Николскому Пустынному Киевскому не важилися чинити шкоды, перешкоды и долегливости, непремѣнно мѣти хочемъ, подъ срокгимъ войсковимъ каранемъ рейментарско приказуемъ.

Данъ в Батуринѣ, року 1698, мѣсяца января 5 дня.

Звышменованный гетманъ, рукою власною.

[а] Так у тексті.

[б] У тексті надруковано “Богозскому слова брия”.

[в] Так у тексті публікації.

[г] Так у тексті публікації.

Нижче зазначено: Подлинник. Войсковая печать. Подпись И. С. Мазепы. Архивъ СПбИИ РАН. – Ф. 68. Карт. 1 б. № 147. Л. 1.

Опубліковано: Яковлєва Т. Гетман Иван Мазепа // Документы из архивных собраний Санкт-Петербурга. Выпуск I. 1687-1705. – Издательство С-Петербургского университета. – 2007. – С. 182-183.

№ 359

1699, грудня 10. Батурин – Універсал Івана Мазепи щодо непорушення прав Макошинського дівичого монастиря на військову частку прибутків у Величківському млині

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозского гетманъ Иоанъ Мазепа.

Вамъ, п*ан*о*м* сотникомъ синявскому и киселевско*му*, и хто колвекъ зо всими до млина, прозиваемого Величковский, на рецѣ Менѣ[293] стоячого, приналежитъ, симъ писмомъ нашимъ ознаймуемъ, ижъ честная г*оспо*жа Екатерина Круковская, игумения м*онас*тира дѣвичого Макошинско*го*, зо всѣми законницами доносила намъ что в помененно*м* Величковскомъ млинѣ з войсковое части, о*т* прежни*х* антецесоро*в* на*ших* на монастиръ и*х* наданий, и нашимъ уже унѣверсаломъ ствержденной, в розмирови*х* приход*ах* значный узнаетъ убытокъ, чрезъ тое, же вы з своими товарищи все тилко свое борошно мелете на роблене горѣлки, а людямъ, для молотя приезжаючимъ, не одпускаете молоти, яко теди з давнихъ часовъ в томъ млинѣ войсковая часть приходячи*х* пожитко*в* на тотъ Макошинский м*онас*тиръ есть надана, такъ мы приказуемъ вамъ пилно, абысте, коли колвекъ свое борошно будете молоти, войсковую мирочку имъ, законницамъ, належную одсипали, а естли би сей волѣ нашей не мѣло статися доситъ, то значно*го* не увойдете караня, и пречъ од ласки войсковое будете о*т*далени.

Данъ в Батуринѣ, декаврия 10 *д*[ня], року 1699.

Зъвышменований гетманъ, рукою власною[а].

ЦДІАК України. – Ф. 152. – Оп. 1. – Спр. 39. – Арк. 12-12 зв. Копія.

[а] Перед підписом зазначено "в подлѣнно*го* подписъ", після підпису написано "на онымъ унѣверсалѣ печатъ восковая".

№ 360

1700, березня 22. Батурин – Наказ Івана Мазепи синявському та киселівському сотникам прибути разом з величківськими мельниками в Глухів на Генеральний Суд за позовом Макошинського монастиря у справі привласнення сотниками усіх прибутків з монастирського млина

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского гетманъ Иоанъ Мазепа.

Вамъ, Назарови и Федорови, сотникамъ синявскому и киселевскому, з мелниками величковскими монастира Макошинского Паненского, симъ нашим позовомъ пилно и сурово приказуемъ, абысте за отобранемъ оного становилисъ передъ Судъ нашъ Войсковій Енералній по проводах в середу, а то на занисенную перед насъ, гетмана, жалобу от честной госпожи игуменіи монастира Макошинского, же ви розмѣръ, в млинахъ припадаючій, на свои потреби забираете, а до монастира жадного пожитку належного зъ онихъ не отдаете, о прибитие теди ваше передъ Судъ нашъ Войсковій Енералній и повторе под утратою всеи худобы вашой и неопустнимъ войсковимъ каранемъ приказуемъ.

Данъ в Батуринѣ, марта 22. Року 1700.

Зъвишменованій гетманъ, рукою власною[а].

ЦДІАК України. – Ф. 152. – Оп. 1. – Спр. 39. – Арк. 12 зв.-13. Копія.

№ 361

1700, червня 14. Батурин – Універсал Івана Мазепи про підтвердження прав Київського Межигірського монастиря на села Дем'янчичі і Харківці

Пресвѣтлѣйшаго и державнѣйшаго великаго государя нашего, его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозкого гетманъ Иоаннъ Мазепа.

Всей старшинѣ и чернѣ Войска его царского пресвѣтлого величества Запорожского, а особливе пану полковникови переяславскому, старшинѣ его полковой и кому колвекъ о томъ вѣдати будетъ належало, симъ унѣверсаломъ нашимъ ознаймуемъ, ижъ просилъ насъ превелебный в Богу отецъ Феодосий Васковский, игуменъ монастыря общежительного Межигорского, зо всею братиею, абы

[а] Перед підписом зазначено "в подлѣнного подписъ", після підпису написано "на ономъ унѣверсалѣ печать восковая".

мы вновь надании обители святой Межигорской села Демянчичѣ и Харковцѣ, в полку Переяславскомъ лежачие, нашимъ унѣверсаломъ ствердили и обварували. Мы теды, гетманъ, давши[а] слушной [прозбѣ его] у себе мѣсце, видаемъ сей нашъ вновъ потвержателный унѣверсалъ, позволяючи и зуполную моць даючи ему, превелебному отцу Феодосию Васковскому, игуменови монастира общежителного Межигорского, и его сукцессорамъ з братиею пречоними селами Демянчичами[б] и Харковцами, яко власними монастирскими, зо всѣми прилеглими кгрунтами, полями, сѣножатями, гаями, лѣсами, ставами, озерами такъ, яко здавна в онихъ околичностяхъ найдуются, владѣти, всякие з нихъ пожитки и доходи отбирати, и на монастирские потребы и росходи оборочати[в]. Мѣти теди хочемъ и пилно симъ унѣверсаломъ нашимъ варуемъ, абы ему, отцу игумену межигорскому, з братиею, и его сукцессоромъ, в зуполномъ владѣнию пречонихъ селъ Демянчичъ и Харковецъ, и в отбираню з них всякихъ пожитковъ и доходовъ жадной и найменшой [нихто] не важился чинити перешкоды и наносити трудности. Войты зас з посполитими людми пречонихъ селъ ему, отцу игумену межигорскому, зо всею братиею всякую повинность и послушенство абы отдавали, опрочъ козаковъ, котории при своихъ волностяхъ ненарушоне мѣютъ зоставати.

Данъ в Батуринѣ, июня 14, року 1700.

Звышменованный гетманъ, рукою власною.

Нижче зазначено: Войсковая печать. Подпись И. С. Мазепы.

Архив СпбИИ РАН. Ф. 68. Карт. 1б. № 152. Л. 1.

Опубліковано: Яковлєва Т. Гетман Иван Мазепа // Документы из архивных собраний Санкт-Петербурга. Выпуск I. 1687-1705. – Издательство С-Петербургского университета. – 2007. – С. 189-190.

№ 362

1700, листопада 22. Батурин – Наказ Івана Мазепи менським та хвеськівському мельникам прибути на Генеральний Суд за скаргою на них з Макошинського дівичого монастиря у справі привласнення ними військових часток прибутків, наданих монастиреві

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского гетманъ Иванъ Мазепа.

Вамъ, Лаврѣну, Юску, Ивану, Федору, мелникамъ менскимъ, и Ярмолѣ, хвесковскому жителеви и мелникови, симъ позовнимъ листомъ нашим пилно и сурово приказуемъ, абысте скоро за отобранемъ оного зараз ставали передъ Суд нашъ

[а] В публікації зазначено "внявши".

[б] В публікації зазначено "Демияничами".

[в] В публікації зазначено "отворочати".

Войсковий Енералний противъ скарги госпожѣ игуменіи монастира Макошинского черезъ законниць того ж монастира передъ насъ, гетмана, занесенной, о тое, же ви в млинахъ своихъ частъ войсковую, якую мы надали монастиру Макошинскому для виживленя, на себе отбираете, а хто тилко з монастира бываетъ присланъ, нищимъ отежжаетъ, абысте теди стали перед Суд нашъ Войсковий Енералний для даня з себе в томъ справи, и повторе под винами и каранемъ приказуемъ.

Данъ в Батуринѣ, ноеврия 22, року 1700 го.

Звишменований гетманъ, рукою власною[а].

ЦДІАК України. – Ф. 152. – Оп. І. – Спр. 39. – Арк. 13. Копія.

№ 363

1701, червня 27. Табір під Макошином – Оборонний універсал Івана Мазепи Макошинському дівичому монастиреві на захист монастирських маєтностей від спустошення козацьким військом, що прямує повз них на війну в Інфляндію

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского гетманъ Иоанъ Мазепа.

Ознаймуемъ симъ нашимъ писанемъ всей сътаршинѣ и чернѣ Войска его царского пресвѣтлого величества Запорожского и кождому, кому о томъ вѣдати належитъ, ижъ суплѣковала до насъ всечесная госпожа Екатерина, игумения монастира девичого Макошинского зо всѣми свои сестрами, просячи абы Войско рейменту нашего на службѣ великого государя его царского пресвѣтлого величества, до границъ Инфланских[294] черезъ кгрунта ихъ тягнѣнемъ простуючи, не чинило в засѣвахъ пашенних, сѣножатех и в бидлу жаднихъ кривдъ и шкодъ, теди ми по ихъ прошению велѣлисмо видати имъ сей нашъ листъ, черезъ которій пилно приказуемъ, абы нихто з воискових людей, через ихъ кгрунта простуючи, не важился, такъ в засѣвах пашеннихъ, сѣножатех и инних кгрунтах, переездъжаючи, попасовиска отправуючи, яко и в бидлу ихъ, наименшихъ чинити кривдъ и знищеня, ежели бы хто мѣлъ в чимъ колвекъ помененним законнымъ кривду, хочъ малую, учинити, такового роскажемъ немилостиво карати.

Данъ в таборѣ, под Макошином, июня 27 д[ня], року 1701.

Звишменованний гетманъ, рукою власною[б].

ЦДІАК України. – Ф. 152. – Оп. І. – Спр. 39. – Арк. 13 зв. Копія.

[а] Перед підписом зазначено "в подлѣнного подписъ", після підпису написано "на оном унѣверсалѣ печать восковая".

[б] Перед підписом зазначено "в подлѣнного подписъ", після підпису написано "на оном унѣверсалѣ печать восковая".

№ 364

1701, вересня 13. Батурин – Універсал Івана Мазепи про поділ навпіл військових прибутків з млина, належного козелецькому протопопу Петру Федоровичу та військовому товаришеві Йосипу Міткевичу, між ними обома

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского гетманъ Іоанъ Мазепа.

Ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ кождому, кому о томъ вѣдати надлежитъ, особливе пану полковникови кіевскому, старшинѣ полковой и всякимъ тамошнимъ начальнимъ и рядовимъ людемъ. Ижъ, мѣючи всечесний отецъ Петро Федоровичъ, протопопа кролевецкий, млинъ, о двохъ колахъ будучий, на рецѣ Острѣ[295], на греблѣ Козелецкой стоячий, совокупний зъ п: Іосифомъ Миткевичемъ, того жъ полку товаришемъ и жителемъ козелецкимъ, зъ котораго млина бралъ онъ, п: Миткевичъ, розмѣровъ на себе двѣ части войсковие и третую мелницкую, въ чомъ просилъ насъ отецъ протопопа, черезъ суплѣку свою, абысмо позволили ему по половинѣ розмѣровихъ доходовъ зъ совокупного ихъ млинка заживати, теды мы, яко уставичному и давному при храмѣ Божественномъ богомолци, а видячи уже и старость его, позволилемъ ему, отцу протопопѣ, зъ того ихъ млина войсковую часть розмѣровъ по половинѣ зъ п: Іосифомъ Миткевичемъ отбирати и на свои пожитки оборочати. Вѣдаючи теды о таковой волѣ нашой, абы такъ зъ старшини, яко и чернѣ, а особливе п: Іосифъ Миткевичъ, не повиненъ ему, отцу протопопѣ, въ отбираню половини войсковой частки розмѣровъ зъ того млина жаднихъ кривдъ и утисковъ чинити, пилно и срокго приказуемъ.

Данъ въ Батуринѣ, сентеврія 13 д[ня], року 1701.

Звишъ менованный гетманъ, рукою власною[a].

Наприкінці зазначено: Сообщилъ М. С. Любарский.

Опубліковано: Черниговские Губернские ведомости. – 1852. – № 51. – С. 563.

---

[a] Після підпису зазначено: "Мѣсто войсковой печати".

№ 365

1702, травня 1. Батурин – Універсал Івана Мазепи про підтвердження прав Київського Братського монастиря на Овлукські озера і сіножаті

Пресвѣтлѣйшого и державнѣйшого великого государя нашего, его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского гетманъ, славного чина святого апостола Андрея и Бѣлого Орла кавалеръ Иоанъ Мазепа.

Ознаймуемъ сым нашым унѣверсалом всякого чина и достоинства людем духовным и свѣцкым, тепер и на потомъ будучимъ, кождому, кому о том вѣдати належатимет, иж прислана до разсуждения нашого гетманского и духовного суду з Киева спорная справа межи законниками монастира Братского Киевского[296] и межи законниками монастира Межигорского об[a] кгрунта, именно от озера в Великовом островѣ, и сѣнокосы, около ных лежачые, в границях Вышгородских будучые, дѣючаяся, которая в Киевѣ перед судом духовным консисторским не могла быти успокоена. Для того, же любо отцеве братские по давных правах и крипостях тых озер в Овлуковѣ и сенокосов слушне в держане своего монастира Братского доходили, однак отцеве межигорскые фундуются на монаршых их царского пресвѣтлого величества грамотах и иншых унѣверсалах, в которых огулом всѣ кгрунта вишгородские наданы были, и именованы и потвержены твердо, в том спорили и отнюд як озер, так и сѣнокосов, уступити не хотели. Кгды теды перед нами, гетманом, и перед Судом нашым Войсковым Генералным права Братскому монастиру служачыи, через отца Кирилла Лесневича зостали показаны, и явно тое в оных показалося, же тие озера в Овлуковѣ и сенокосы, в оных будучые, прежде, старых и давных времен, на церков Честного и Животворащого Креста Господня, в Киевѣ на горѣ, на початку вѣри православной, в России насажденной, фундованную, належали, а потом на Братскый Богоявленскый монастыр за игумена и ректора Софрония Поча[т]ского[297] зостали наданы и привилеами королей полскых Яна Казимира[298] и Михаила Корибута[299] сут потвержены, по яком наданю и потверженю отцеве братскые тые озера и сѣнокосы в зуполном своем мѣли держаню и заживаню, а отцеве межигорские в оные времена николы до ных не тикалися и не отзивалися. Тилко то тепер по монаршых их царского пресвѣтлого величества грамотах и иншых гетманских унѣверсалах сполне з кгрунтами вышгородскими оные себѣ были привлащили, якож и велебный отец Дорофей, наместник межигорский, будучи сего часу у нас, гетмана, в Батуринѣ, самии тилко монаршии именовал грамоти и унѣверсали, а давнѣйшых прав и крѣпостей на сие озера и сѣнокосы не могл жадных освѣдчити. Тогды мы, гетман, уважывши, же пресвѣтлѣйшые монархи наши в своих поважных грамотах и привилеях нѣкому нѣчого худого изображати не повелѣвают, но стариннии державы и посессии потвержают, а если вновь, то тое

---

[a] В публікації зазначено – "от".

тилко подают, що есть свободные безвластные и непенные, кладучи, если от кого в том пенѣ не будет, якож и унѣверсали наши гетманские такым же способом з канцелярии войсковой виходят. Судымъ справу тую так, же отцеве межигорскыи против права и правды увели своим прошением в грамоту монаршую чужые кгрунта, вишпречоные озера в Овлуковѣ и сѣнокосы, при ных будучие. Прето, яко судом духовным висоце в Богу превелебний его милость отец Иосаф Кроковский[300], архимандрит печерскый, з соборними отцами в тои святой Лаврѣ Печерской, при бытности высланного нашого, пана Василия Чуйкевича, на той час полковника наказного киевского, маючи перед собою на очных ставках обидви стороны, яко отцев братских, так и отцев межигорскых, словесных их споров и контроверсий, и з осмотреня прав и крѣпостей, уважили и судили, же тие озера в Овлуковом островѣ и сѣнокосы, при нем будучые, монастыреви Братскому, а не монастыреви Межигорскому належат. Так и мы, гетман, стариннии права и крѣпости в руках отцев братскых на тые озера, и сѣнокосы будучые, в ненарушной заховуючи цѣлости, тые озера прозиваемые в Овлуковом островѣ: первое озеро, прозвищем Тритони, того озера жерели з криницями и з зарожсками[а], почавши зверху вит Котелнѣ криницѣ от лоз верхніх аж на них жерелом; другое озеро, прозиваемое Долгое Узкое, от Киева з жерели с конця в конец. Третое озеро з того ж великого озера Тритоны жерелом прошло помеж лози[б], очерет[в] и Дорозвищ[г] городские з криницями и з зарожками; тутже промѣж озера сѣножати, и у бродка, и межи лозами тоей же церкви Воздвиженской, которіе помененніе озера [и] промежи ных сѣножати з зарожками, криницями, по древнім крѣпостям и правам приворочаем до монастира Братского Киевского в вѣчное держане и заживане, а пречоного монастира Межигорского от оных на тую ж ввѣчность отдаляем повагою сего унѣверсалу нашого, а любо монаршую жалованную [грамоту], тому монастиреви Межигорскому данную, висоце поважаем, еднак пунктов в ней о озерах в Овлуковѣ и сѣнокосах, противно права выраженых, тепер и на потом за некрепкые быти почитаем, и если бы от нас, гетмана, албо антецессоров нашых, отцеве межигорскые мѣли в руках своих на тие озера и сѣнокосы унѣверсали, тые абы не были важные и крепкые, яко неслушне упрошенные, сым унѣверсалом нашим касуем и в прежность оборочаем. Мают теды и моцни будут велебные отцеве братскии по своих давных правах и крѣпостях, особно по грамотѣ монаршой потверженем данной, и по сем потвержателном унѣверсалѣ нашом гетманском, тых озер в Овлуковѣ и сѣнокосов заживати спокойнее, без жадной нѣ от кого, а особливе от отцев межигорскых трудности и перешкоды. Аже происходит тое от законников межигорских, же нѣкоторые з ных не повинуются праву посполитому, а поступуючи упорнѣе, неслушным заятренем похваляются боем отганяти законников братскых од тых озер и сѣнокосов. Теды тут же оных упоминаем, абы тых неслушных завзятостей и погрозок попрестали, кгды ж мы сым же унѣверсалом нашим варуем и упоминаем и

[а] Так у тексті, можливо тут і далі малися на увазі зарості.

[б] В тексті зазначено – “лоди”.

[в] В тексті зазначено – “и Черет”.

[г] Так у тексті публікації.

заручаем[a], же если бы отцеве межигорскые самы, или их послушники, албо челяд, не тилко боем, але и словами ущипливими мѣли отцем братским и их послушникам, при заживаню тых озер и сѣнокосов зоставшим, найменшую чинити досаду, то тисячу талярей з монастира своего Межигорского монастиреви Братскому повинни будут платити. Ровным способом и отцеве братскые тых в Овлуковѣ озер, и сѣнокосов будучых, яко оны здавна в своих мѣрах и межах маются, спокойнѣе заживаючи, повинни того, яко самы, так и их послушники стерегтися, абы в кгрунтах межигорскых, около тых озер и сѣнокосов будучых, найменшая от ных не дѣялася шкода, под такими ж винами. Що все абы было в потомные часи крѣпко и твердо, при подписѣ руки нашой гетманской велѣлисмо сей наш унѣверсал печатью войсковою притиснути.

Данъ в Батуринѣ, мая 1, року 1702.

Нижче зазначено: Подлинник. Войсковая печать. Подпись И. С. Мазепы. Архив СПбИИ РАН. Ф. 68. Карт. 1б. № 166. Л. 1.

Опубліковано: Яковлєва Т. Гетман Иван Мазепа // Документы из архивных собраний Санкт-Петербурга. Выпуск I. 1687-1705. – Издательство С-Петербургского университета. – 2007. – С. 208-210.

№ 366

1702, травня 23. Батурин – Наказ Івана Мазепи ігумену Київського Видубицького монастиря вжити заходів, щоб монастирські дозорці на монастирських переправах через Дніпро не пропускали втікачів з Лівобережжя, які намагаються переселитися за кордон на Правобережжя

Превелебный в Богу мосце отце, игуменъ монастыра Киевского Выдубицкого, мой велце ласкавый господине отче и приятель.

Пр преможномъ его царского пресвѣтлого величества указу, непоеднокрот чрез монаршии грамоты выразне до насъ писанимъ, абы нихто з тутейших малороссийских жителей з сеей стороны Днѣпра, з Богом хранымой его великого государя державы, на тамшую сторону в заграничный край на жите не был пропущанъ, не раз уже по всѣхъ рейменту нашого полкахъ, а особно по надпобережныхъ днѣпровых городахъ, яко и в самый Киев, срокгии и суровии посылалисмо унѣверсалы, пилно и грозно приказуючи, абы на перевозахъ и переправахъ на сегобочнихъ людей, в прочку за границу утеком идучих, пилная была сторожа и жадного человѣка на тамтую сторону Днѣпра жадними мѣрами не пропущано, але жебы кождого такого утѣкача гамовано и назад завертано.

---

[a] Так у тексті публікації.

А тепер донеслося нам вѣдати, же в Киевѣ на перевозах мѣскихъ и монастирских, на Днѣпрѣ будучихъ, прочане перевозятся и безъ жадного удержаня з сеей стороны на тамтую сторону Днѣпра переездят, и так за границю на жите перебираются, що яко дѣется протывко преможного монархи нашего указу и протывко захованя ся благопотрѣбной отчизнѣ нашой народа полности, кгдыжъ чрезъ таковый прочаном волный переѣздъ малороссийского народа умаление чинится и в городахъ и селахъ значное жителей показуется оскудение. Так чрез сей лист наш пилно вашу превелебность упоминаемъ, а тым же монаршим указом з горливостю о цѣлости и добру посполитом обовязуем, абыс ваша превелебность на перевозах своих монастирскихъ сурово приказал тым, котории их дозырают, жебы сегобочные люде в пров ...// на тамтую сторону Днѣпра уходячии, жадным способом через Днѣпр не были пропущаны, але овшем задержуваны и назад заворочуваны. А того пилно нехай постерѣгаютъ и доглядаются, жебы в мажах и возах под шкурами жон и дѣтей своих, вмѣсто товаров яких, не вывозили, а на перевозахъ таким способом тыи утѣкачи утечки своей не утаили, бо так оны людей ошукивати звыкли. Абы теды на перевозахъ вашое превелебности монастирских о прочанах неоплошная была пилно[сть] и осторожно[сть], жебы жадними мѣрами через Днѣпр не мѣли переѣзду, и повторе вашое превелебности пилно о тое жадаем и упомынаем, кгдыж если бы на которого з дозорцовъ, на перевозахъ будучихъ, мѣло на потом тое перевестися, жебы кого з прочан на тамтую сторону Днѣпра смѣл перепустити, теды тое его дерзновение, указови монаршому и волѣ нашой гетманской протывное, до горлового ему караня стягатися будет.

При сем молитвам *свя*тым вашое превелебности отдаемся.

З Батурина, мая 23, року 1702.

Вашой превелебности зычливый приятель.

Иван Мазепа, гетманъ Войска его царского пресвѣтлого величества Запорожского.

Нижче зазначено: Подлинник. Войсковая печать. Подпись И. С. Мазепы.

Архив СПбИИ РАН. Ф. 68. Карт. 2. № 99. Л. 1-1 об.

Опубліковано: Яковлєва Т. Гетман Иван Мазепа. Документы из архивных собраний Санкт-Петербурга. Выпуск I. 1687-1705. – Издательство С-Петербургского университета. – 2007. – С. 211-212.

№ 367

1702, жовтня 27. Батурин – Універсал Івана Мазепи про підтвердження прав Київського Братського монастиря на Которські грунти

Пресвѣтлѣйшого и державнѣйшого великого государя нашего, его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского гетманъ, славного чина святого апостола Андрея кавалер Иоанн Мазепа.

Всѣмъ вобецъ и кождому зособна, кому колвек о том вѣдати належит, тепер и в потомние часы, духовного и мирского чину всякой кондиции, годности и преминенции будучим людем, а особливе Войска его царского пресвѣтлого величества Запорожского, всякой старшинѣ и чернѣ в полку Киевском найдуючи[м]ся, также войтови киевскому з всем маистратом, сим унѣверсалным листом нашим ознаймуем, иж презентовал нам, гетманови, чрез своего посланного, превелебный в Богу его милость господин отец Гедеон Одорский[301], ректор и игумен монастыря Братского Учителного Киевского, унѣверсалное писане небожчика славной памяти пана Василия Дворецкого[302], полковника киевского, данное монастыреви своему на ограничене кгрунту, над рѣчкою Котырем[303] лежачого, а здавна тоей же обители Братской належачое, в котором достовѣрном унѣверсалѣ того помянутого кгрунту котырского граница таковым стилем выражена: и он[a] починается от Сирца[304] рѣчки по Житомѣрском шляху в Любку[305] рѣчку, Любкою до Ирпѣня[306], Ирпѣнем до Котыра, Котырем до Горенки[307] рѣчки, Горенкою до Водици, Водицею рѣчкою ву пол Облуковского озера, по посаженые вербки, от вербок по Володимѣрову криницу. На якое ограничене просил себѣ гетманского нашего унѣверсалного потверженя. Мы теды, гетман, ревнуючи христианским сердцем Богоугодной побожности антецессоров наших, валечных гетманов запорожских, котории на тое мѣйсце святое Братское, всѣ[й] церквѣ православной и отчизнѣ нашой Малороссийской благопотрѣбное и благополезное, прещедрое имѣли призрѣние, яко казалисмо сѣй наш тому монастыревѣ Братскому выдати унѣверсал, так повагою оного ограничене пречоных кгрунтов котырских ствержаем и пилно варуем, и рейментарско приказуемъ, абы нихто з духовных и свѣцких людей, з старшины и чернѣ войсковой, и войт киевский з майстратомъ, не смѣл и не важился тоей которской границы, в унѣверсалѣ небожчика пана Дворецкого, полковника киевского, описанной, и тут выраженной, ни в чом, хоч в найменшом пунктѣ, нарушати, шкоды и перешкоды там чинити, леч абы сами велебные отцеве братски[и] тыми всѣми котырскими добрами и угодиами[6] зуполне владѣли и всякие пожитки з них употребляли, позволяем и утверж[д]аем.

Дан в Батуринѣ, року 1702, октоврия 27.

Звишъименованный гетман, рукою власною.

Нижче зазначено: Подлинник. Войсковая печать. Подпись И. С. Мазепы.
Архив СПбИИ РАН. Ф. 68. Карт. 1 б. № 167. Л. 1.

Опубліковано: Яковлєва Т. Гетман Иван Мазепа // Документы из архивных собраний Санкт-Петербурга. Выпуск I. 1687-1705. – Издательство С-Петербургского университета. – 2007. – С. 212-213.

---

[a] Так у публікації.

[6] В публікації зазначено – "подиами".

№ 368

1704, лютого 16. Батурин – Оборонний лист Івана Мазепи Видубицькому монастирю у справі захисту від вирубки монастирських дерев, що стоять на Либеді, шафарем Києво-Печерської лаври та захисту монастирського містечка Літковичі від поборів охотницьких козаків, розташованих в ньому, та від переїжджих

Превелебный в Богу милосцѣ[вый] отце, игумен монастыра Выдубицкого Киевского[308], мой велце ласкавый господине, отче и приятель

На поважную ясне в Богу преосвященного его милости отца архиепископа, митрополита Киевского, Галицкого и всея Малыя России, нашего пана пастыра, в интересах монастырских, в листѣ вашое превелебности до нас выраженных, инстанцию, пишем наш до высоце в Богу превелебного его милосты отца архимандрита Киево-Печерского лист, абы его милость шафаровѣ мурового дѣла своему приказал и пригрозыл, чтоб он под монастырем вашое превелебности Выдубицким, на Либеди[309], не пустошыл дерева стоячого, и [у] горы также зостаючого не роскопивал, и тым самым того вашое превелебности монастыра не обиждал. Тут же лист до сотника охотницкого, в маетности монастыра вашое превелебности Лѣтковичах станцию мѣючого, пишем сурово, тое приказуючи ему и грозячи, жебы он над постановленем не смѣл и не важился жадных вымыслов чыныти и на корогов найменшых вымагати датков, справуючися подлуг давной же нашой войсковой уставы и контентуючися оною. При яком зас листѣ и универсал наш оборонный же от переѣжджаючих свѣцких, духовных и мирских чинов, от людей же обороняючий[a], без наших подорожных и иншых листов через тоеж мѣстечко Лѣтковичи частокротне простуючих, и многыми вымысламы, [и] збиточными кормами[6] и напоями утеменжаючих тое мѣстечко, до вашой превелебности посилаем. И при том полецаем себе вашое превелебности святым молитвам.

З Батурина, февраля 16, року 1704.

Вашой превелебности зычливый приятель Иван Мазепа, гетман [его] царского пресвѣтлого величества Запорожского.

Нижче зазначено: Подлинник. Войсковая печать. Подпись И. С. Мазепы.
Архив СпбИИ РАН. Ф. 68. Карт. 2. № 101. Л. 1.

Опубліковано: Яковлєва Т. Гетман Иван Мазепа // Документы из архивных собраний Санкт-Петербурга. Выпуск I. 1687-1705. – Издательство С-Петербургского университета. – 2007. – С. 213-214.

---

[a] У публікації надруковано – "оборонной".
[6] У публікації надруковано – "космами".

№ 369

1704, березня 11. Батурин – Універсал Івана Мазепи про підтвердження прав вдови Якова Жураківського Марини та її синів на села Щеблі та Велику і Малу Слободки

Его царского пресвѣтлого в*ели*чества Войска Запоро*ж*ского гетманъ Іоанъ Мазепа.

Вамъ всѣмъ обще, по*с*политим жителе*м*ъ в селѣ Щеблѣ, Великое Слободы и Малое Слобо*д*ки, ознаймуемъ: и*ж* яко за живота блаженое памяти де*р*жавца вашего, п*а*на Якова Жураковского[310], по ла*с*це Бо*ж*ой монаршо*й*, особливе нашой войсковой, о*д*давалисте ему належитое послушенство и повиновеніе, такъ и тепе*р*, по смерти его, при овдовѣлой женѣ его, п*а*неи Маринѣ Жураковской, з позосталими синами заховуемъ тое *ж* з васъ належное повиновеніе и послушенство, которое вы маете и повинни есте без всякое о*т*мови ей, п*а*не*й* Жураковско*й* и синамъ ихъ до ла*с*ки войсково*й* о*т*давати обыклое послушенство, и во всемъ повиноватися, грозно приказуемъ. А ту*т*же пи*л*но варуемъ, если хто буде з тихъ села Щеблювъ, Великое Слободи и Малое Слобо*д*ки, любъ [в] наши мае*т*ности, в Рилско*м* уезде будучіи, любъ на иншіе мѣстца на слободу переходити, жебы нихто кгрунтовъ и дворовъ, в которихъ жителство свое о*т*правовали, не важился продавати, чили на якую иную корис*т* оборочa*т*, але маютъ оніи при державцѣ найдоватися, понеже и всюда по села*м* тое дѣтъся. А такъ, жебы то*й* вижей вираженной волѣ нашой доси*т* чинилося повторе и подесяте приказуе*м*.

Данъ въ Батуринѣ, марта 11. Року 1704.

Звишъменованни*й* гетма*н*, рукою власною[а].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 56822. – Арк. 220. Копія.

№ 370

1704, квітня 8. Батурин – Універсал Івана Мазепи в Переяславський полк про заборону влаштовувати перевози через Дніпро, а користуватися лише Київськими і Терехтемирівським

Пресвѣтлѣйшого и державнѣйшого великого государя нашего, его царского пресвѣтлого величества Войск Запорожских гетман и славного чина святого апостола Андрея кавалер Иоан Мазепа.

[а] Після підпису зазначено “мѣсто печати войсковой”.

Всей старшинѣ и чернѣ Войска его царского пресвѣтлого величества Запорожского, а особливе пану полковникови переясловскому, старшинѣ полковой, сотникомъ и всему старшему и меншому товариству, тутже войтомъ, бурмистромъ, мѣщаномъ и всѣмъ того полку посполитим жителем, и по той сторонѣ реки Днѣпра будучимъ, до нашего рейменту належачимъ, людем, ознаймуемъ симъ нашимъ универсаломъ, иж постановилисмо у себе и цѣле ствержаем тое, жебы от Киева до Терехтемирова[311] по рецѣ Днепрѣ не тилко на байдакахъ, але и на липахъ и човнахъ, не важился безъ вѣдома и докладу нашого гетманского нихто поромов справовати и онихъ дѣлати, и людей купецких и переѣзджих на сюю сторону, люб з тоей сторони, ними перевозыти реки Днепра, понеже прошлихъ роков такими невѣдомими нам перевозами безчисленное множество малороссийскихъ людей в прочку на тую сторону Днепра вийшло. Прето тепер тилко против Киева, по давному обыкновению, Киевскии, а против Терехтемирова Катедри Переясловской, быти мают перевозы, на которых всякые люде, отсюду и оттуду простуючии, перевозытися повинны, а если бы где-нибудь и чий колвекъ без нашого вѣдома, чи то на байдаках, чи липах, пором сооружений мѣл проплитися[а], теди позволилисмо и приказалисмо онии пороми в конец разоряти, без поблажки рубити и огнем палиты, // чтобы и один дух людей купецких и переѣжджих поромом нигде, кромѣ перевозов киевских и терехтемировского, на тую сторону Днѣпра не перевозылся. Кромѣ тыхъ[б], що хто човном для дров, албо для нужних господарских потреб, в поблизкии на ту сторону Днепра мѣстца и оттоль водою переедет, а хтобы, сей волѣ нашой будучи противен, важился, межи Киевом и Терехтемировом, паром устроивши, перевоз заводити, а хоч и човнами людей несвободних, но в прочку идучих, перевозити, таковий не тилко всей худобы [п]остражд[а]ет, але горловому каранью подлегати мѣет. Варуем тутже и тое, жебы пан полковник переясловский от того Терехтемировского перевозу на себе найменших не вимагал ни у кого датков[в], ибо и перед тим того не бывало, а так, жебы тая выразная воля наша и постановленье при своей моцы и ненарушной цѣлости могли быти заховани, сим нашим унѣверсалом срокго грозымъ и сурово приказуемъ, а если впередъ понадобится где установити инший перевоз, о том наше гетманское будет разсмотрение и указ.

Данъ в Батуринѣ, апреля 8 дня, року 1704.

Звышменованний гетман и кавалер, рукою властною.

Нижче зазначено: Копия.

Архив СпбИИ РАН. Ф. 68. Карт. 2. № 168. Л. 1-1 об.

Опубліковано: Яковлєва Т. Гетман Иван Мазепа // Документы из архивных собраний Санкт-Петербурга. Выпуск I. 1687-1705. – Издательство С-Петербургского университета. – 2007. – С. 214-215.

[а] В публікації надруковано – "прослитися".

[б] В публікації надруковано – "того".

[в] В публікації надруковано – "дачи", якщо в копії написано "дачи", то тоді має бути – "найменшой".

№ 371

1705, травня 11. Батурин – Наказ Івана Мазепи чернігівському полковникові Павлу Полуботкові розібрати справу про права Войцеховичів на млин, відібраний у них Бурковським за часів його полковництва

Мой ласкавий приятелю, пане полковнику чернѣговский.

Якую подали намъ панъ Стефанъ и п[анъ] Петро Войцеховичи свою суплику, обширне виписуючи в ней о построеню небожчикомъ, их родичомъ, млина за фундушемъ небощика пана Бурковского, тогда в Чернѣговѣ полковникуючого, и нимже, п[аномъ] Бурковскимъ отнятого, тую мы в семъ нашомъ листѣ до рукъ в[ашъ]милостинихъ посилаючи, пилно жадаемъ и приказуемъ, абы в[аша] милост подлугъ самого слушного посполитого права правдивий и документалный учинилъ розискъ и вивелъ інквізіцію, яковимъ то способомъ небощикъ п[анъ] Бурковский тот млинъ чрез фундушъ свой и для чого от родича ихъ отнялъ, а розискавши чрез інквізіцію намъ ознаймилъ. Кгди ж мы ихъ, пп: Войцеховичовъ, кривди, а иле яко тих, которие в протекціи нашой зостаютъ, мѣти не хочемъ, а до того и самое право, если такъ естъ, якъ описано в той ихъ супплѣци, од тоей кривди заступаетъ и охороняетъ, прето и повторе о тот слушний розискъ в[ашей] милости жадаючи, зичимъ доброго от Господа Бога здоровя.

З Батурина, мая 11. Року 1705.

В[ашей] милости зичливый приятел Іванъ Мазепа, гетманъ его царского пресвѣтлого величества Войска Запор[озкого].

Наказ міститься в судовій справі, якому передують слова: своего времени о томъ насилномъ отнятю били челомъ бывшому гетману Мазепѣ, и по ихъ челобитю од Мазепи з Батурина 1705 году, мая одинадцятого числа писанъ листовний указъ до тогдашнего полковника черн-говского Павла Полуботка, з прилогомъ в томъже указѣ челобитной ихъ Стефана и Петра Войцеховичовъ, чтобы подлугъ оной документалной учинилъ розискъ Петру Войцеховичу и вивелъ інквізіцію, який лист подлинний Мазепянский з челобитною, од синовъ Богдановихъ Войцеховичовихъ Стефана и Петра Войцеховичовъ писанною, она, панѣ Петрова Войцеховичева, обявивши, просила уписати в розискъ, и уписаны од слова до слова тако.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр.56739. – Арк. 22-22 зв. Копія.

№ 372

1706, липня 22. Обоз від Василькова – Універсал Івана Мазепи про підтвердження звільнення київським митрополитом Варлаамом Ясинським Київського Видубицького монастиря від управління Київської митрополії

Пресвѣтлѣйшаго и державнѣйшаго великого государя, его царскаго величества Войскъ Запорозкихъ гетманъ, славного чину святого апостола Андрея и Бѣлого Орла кавалеръ Іоанъ Мазепа.

Всѣмъ вобецъ, и кождому зособна, кому бы колвекъ о томъ теперь и на потимъ вѣдати належало, особливе вшелякимъ духовного и свѣцкого чина, настоящимъ и будущимъ отчизны нашой особамъ, симъ унѣверсаломъ нашим ознаймуемъ, ижъ любо ясне в Богу преосвященній киръ Варлаамъ Ясинскій[312], метрополитъ кіевскій, галицкій и всея Россіи, архипастиръ нашъ, когда еще Божіимъ званіемъ и согласного всего обще Боговрученного духовного и свѣцкого стада елекціею избранъ и произведенъ зосталъ на степенъ всероссійской діецезіи архіерейскій, видячи катедру Свято Софѣйскую Метрополитанскую Кіевскую не толко велми знищенную, об[в]етшалую, лечъ чрезъ многіе тяжкіе войны спустошенную и зруинованную, для помощи ку тим снаднѣйшему реставраваню оной виправилъ билъ у пресвѣтлѣйшаго монаршого его царского величества престола в припись до тоей Свято Софѣйской Катедри обитель Свято Михайловскую Видубицкую Кіевскую: однакъ когда потимъ горливою своею ревностію прилѣжнимъ старанемъ и великимъ иждивеніемъ уже обновилъ, благолѣпне украсилъ и весма обогатилъ пречонную свою пастирскую Катедру, теперъ при остатней праве волѣ своей, за согласною всего духовенства кіевского ухвалою, свобождаетъ в потомніе часи от тоей приписи помененную Свято Михайловскую Видубицкую обитель, особливимъ монастиремъ опредѣляючи оную от Катедри Свято Софѣйской Метрополитанской Кіевской, яко все тое обширне для лучшой крѣпости въ прійдучіе времена манѣфестованнимъ своимъ з подписомъ руки и приложеньемъ печати ствердилъ листомъ: которій презентовавши намъ, превелебній въ Богу господинъ отецъ Варлаамъ Страховский, ігуменъ обители Свято Михайловской Видубыцкой, просилъ нашего гетманского на тое состояніе потверженія. Ми прето, согласуючи во всемъ таковой волѣ и дѣлу ясне в Богу преосвященного, его милости господина отца метрополити кіевского, галицкого и всея Россіи, потвержаемъ симъ унѣверсаломъ нашимъ его листъ архипастирскій, в той матеріи виданій, заховуючи непремѣнно оній во всѣхъ пунктах, комматахъ и клявзуляхъ; ораз тежъ пилно все духовенство кіевское его жъ архипастирскою прекавціею, такъже и будущихъ по его пастирской милости сукцессоровъ, преосвященнихъ метрополитовъ кіевскихъ, обовязуючи, аби вижейменованной пастирской волѣ и постановленію нихто не билъ противнимъ и премѣнителемъ в потомніе часи: чтобъ якъ инніе святіе обители, у отчизнѣ нашой обрѣтаючіеся, помененная Свято Михайловская Видубицкая Кіевская обитель

волна зоставала и опредѣленнимъ била монастиремъ о*т* Катедри С*вя*то Софѣйской Кіевской, чому всему аби задосить чинилосъ, сей унѣверсалъ н*а*шъ з канцеляріи виданній для болшой поваги подписомъ власной руки нашой и печатю войсковою ствержаемъ.

Данъ в обозѣ о*т* Василкова, 22 іюля. Року 1706.

Звишъменованній гетманъ и кавалеръ, рукою власною[a].

Наприкінці написано: свидѣтелствовалъ Іванъ Мартиновичъ.

ІР НБУВ. – Ф. 160. – Спр. 244. – Арк. 380-380 зв. Копія.

№ 373

1706, вересня 1. Київ – Універсал Івана Мазепи про підтвердження прав Київського Видубицького монастиря на село Дацьки та на млин на річці Росі

Его царского пресвѣтлого величества Войскъ Запорозки*х* гетма[н], славного чина с*вя*того а*пост*ола Андрея и Бѣлого Орла кавале*р* Іоанъ Мазепа.

Всѣмъ вобецъ, и кождому зособна, а меновите пану полковнико[ви] корсунскому, ста*р*шинѣ полковой, сотникомъ, атаманомъ и всѣмъ во[й]ского и посполитого чину ста*р*шимъ и меншимъ в томъ Полку знайдуючимся обывателемъ, и кому би колвекъ о томъ вѣдати належа[ло], симъ унѣверсаломъ нашимъ ознаймуемъ, ижъ превелебній в Бо*г*у г*оспо*динъ его м*и*лостъ от*е*цъ Варлаамъ Страховскій, ігуменъ м*о*настира С*вя*то Михайловского Видубицкого Київского, презентовалъ намъ двѣ унѣве*р*са[ли] славной памяти короля полского Михала, еденъ на село прозиваемое Дацки, в Полку Корсунскомъ[313], над рекою Сакавицею лежачое, а другій н[а] млинъ на рецѣ Росѣ[314], нижей Корсуня[315] найдуючійся, данніе и наданніе о*д* того *ж* короля Михала пану Кобилецкому, за вѣрніе и значніе ку ему, королевскому величеству и Рѣчи Посполитой Полской заслуги, которій при доконченю житія своего, знаючи же натуралнимъ правомъ сукц[ес]сія ти*х* добръ не на кого иншого, тилко на брата его спадаетъ, о*тд*[алъ] ему тіе унѣве*р*сали, братъ за*с*, принявши іноческий чинъ в монастиру С[вя]то Михайловскомъ Видубицкомъ Київскомъ, вручилъ оніе вмѣсто лекгац[іи] той с*вя*той обители Видубицкой, и просилъ онъ, от*е*цъ ігуменъ з браті[ею], о потве*р*жене наше ти*х* унѣве*р*саловъ, и о надане помянути*х* добръ о[би]тели и*х*. Мы прето, гетманъ и кавале*р*, тому и*х* слушному прошен[ію] давши у себе мѣстце, и респектуючи на старожитную с*вя*тую обителъ Видубицкую, в которой при безкровни*х* офѣра*х* до престола Божія за д[ос]тоинство мона*р*шое, за на*с* гетмана, и за все правос*л*авнороссійское вои[нс]тво молитви приносятся, яко ствержаемъ тіе славной памяти короля Михала унѣве*р*сали, такъ и добра помянутіе,

[a] Після підпису в колі написано “мѣсто печати національной”.

село Дацки, в Полку Корсунскомъ лежачое, з всѣми до его належачими кгрунтами и всяки[ми] угодиями, и млинъ на рецѣ Росѣ, нижей Корсуна знайдуючійся, в вѣчистую посессію надаемъ той обители Свято Михайловской Видубицкой Кіевской, позволяючи ему, превелебному в Богу отцу ігуменови видубицкому, сукцессоромъ его, и всей [в]о Христѣ братіи тимъ селом владѣти, од людей посполитих послушенство одбирати, и всякіе користи и з млина приходячіе пожитки ку общой монастира ихъ ползѣ употребляти. Зачимъ, аби якъ самъ панъ полковникъ корсунскій, старшина полковая, сотники, такъ и нихто згола з старшихъ и менших войскових и посполитих того полку обывателей ему, превелебному отцу ігуменови видубицкому з братіею, в спокойномъ тих добръ владѣню и заживаню жадной наименшой не важился чинити перешкоди и перенагабаня, в кгрунтах, заходах и всяких тамошних вгодиях утиску наносити, пилно и грозно варуемъ. Войтъ зас преречоного села Дацковъ з людми посполитими долженъ будетъ, знаючися на своей повинности, въ всемъ быти ему, превелебному отцу ігуменови видубицкому и всей [в]о Христѣ братіи тамошней, поволнимъ и послушнимъ, и в всемъ подданско волѣ ихъ задосит чинячій. О тое все и повторе симъ нашимъ унѣверсаломъ пилно приказуемъ.

Данъ в Кіевѣ, септеврія 1. Року 1706.

Звишъменованній гетманъ и кавалер, рукою власною[a].

Наприкінці зазначено: с подленнимъ сводилъ іеродіяконъ Гавріилъ.

ІР НБУВ. – Ф. 160. – Спр. 244. – Арк. 331-331 зв. Копія.

№ 374

1707, вересень-листопад. Київ-Печерський – Наказ Івана Мазепи корсунському старості Василю Ждановичу розслідувати справу щодо побудованого жителем села Луки Юрком, підданим Києво-Пустинного Микілького монастиря, млина на річці Росі

Пане Василю.

Жалосне намъ ускаржался в Богу господинъ отецъ Варлаам Страховскій, ігуменъ монастира Видубицкого Кіевского, прекладаючи, что Юрко, житель села Луки, подданій Пустинного Кіевского Николского монастира, безъ фундуша нашего занявши греблю на рецѣ Росѣ, нижей их монастирской Видубицкой греблѣ, и млинъ на оной построивши, ихже млинъ, верху будучій, такъ подтопил, же и колесо, в водѣ плаваючи, згола не можетъ обернутіся. Зачимъ приказуемъ в[ашей] м[илости], абис взявши з собою людей, добре знаючихся на строеніях

[a] Перед підписом зазначено "В подлѣнномъ таковъ подпис", після підпису в колі написано мѣсто печати".

млинових, зехалъ туда и осмотрѣлъ, если такъ естъ, якъ намъ вишреченній отецъ ігуменъ видубицкій доносилъ, и если покажется явная от Юрчиного млина шкода монастирскому млинови, то млинъ помененного Юрка роскидавши, и греблю вели в[аша] м[илость] роскопати, самого зас его, если нашого не покажетъ фундуша, забивши в колодки, присилай до нас, кгди ж без нашого позволенія и фундушовъ пп: полковники и панови енералніе особи не важатся нигде млиновъ і гребелъ вновъ строити; тое і повторе в[ашей] м[илости] приказавши, ему жъ ласку нашу засилаем.

З Кіева Печерского. Року 1707.

Вамъ ласкавій Іванъ Мазепа, гетманъ[a].

На початку має назву: Лист гетмана Мазепи до пана Василя за мелницкою справою на рецѣ Росѣ.

Наприкінці написано: с подлинного сводил іеромонах Іларіонъ.

ІР НБУВ. – Ф. 160. – Спр. 244. – Арк. 312 зв. Копія.

№ 375

1708, січня 23. Батурин – Наказ Івана Мазепи чернігівському полковникові вчинити між Мокрієвичами поділ нерухомості та іншого майна і цінностей, що залишилися після смерті Карпа Мокрієвича

Мой ласкавый приятелю, пане полковнику чернѣговский.

Якъ за живота небожчика рожоного своего пана Демяна Мокриевича непоединокротъ прилѣжно просилъ насъ панъ Самуйло Мокриевичъ, значний товаришъ войковый, о тое абы в дворахъ всѣхъ рухомих и лежачихъ, позосталих по небожчику отцу іхъ, пану Карпу Мокрѣевичу[316], совершений межи ними и межи всѣми потомками небожчика отца іхъ до наслѣдія добръ участіе мѣючими, учиненъ былъ розискъ и помѣрковане, лечъ тое не знать за чиимъ упоромъ, а подобно за несклонности самого небожчика пана Демяна, брата его з жоною небожчиковскою, з нимъ же самимъ и з дѣтми небожчика Оникія Мокріевича, а унуками небожчика Старого Мокриева, о позосталие всякіе добра крайнее было учинено помѣрковане. А поневаж всѣ тие добра: лежачіе, стоячіе и рухомие, в Полку в[ашъ]милостиномъ Чернѣговскомъ знайдуютъся, о якихъ многіи полчане в[ашъ]милостини могут добре знати, прето тотъ подѣлъ злецаемъ в[ашей] милости и приказуемъ, абыс засѣвши з годними особами, о тихъ позосталихъ добрахъ совершено вѣдаючими, при битности пана Самуйла Мокрѣевича, панѣ Демяновой Мокрѣевичовой и дѣтей небожчика Оникія Мокриевича, в конях,

[a] Перед підписом зазначено "В подлѣнном подпис таков", після підпису в колі написано "мѣсто печати гетманской".

бидлѣ, грунтахъ, поляхъ, сѣножатехъ, дворахъ мѣскихъ и сѣлскихъ, фолва*р*ках, сукнях военних, ринштунках, грошахъ, сребрѣ, цѣнѣ, мѣди, пашнѣ и во всѣхъ о*б*ще господа*р*скихъ пора*д*кахъ, по самой слушности ве*д*лугъ зданя в[ашъ]милостиного и лю*д*ского, а найба*р*зѣй ведлугъ права посполитого, учини*л* межи ними сове*р*шенное правдивое помѣрковане и крайнее в томъ закончене, такъ якобы ко*ж*дая сторона тимъ в[ашъ]м*илос*тинимъ подѣломъ правдивим была доволна, и болшъ себѣ не претендовала въпере*д*. А если бы якая сторона похотѣла после подѣлу в[ашъ] м*илос*тиного до насъ в чомъ удаватися, а подѣлъ бы в[ашъ]м*илос*тинъ належите ей уконтентовалъ, то в[аша] м[илость] такой сторони з аппеляціею до насъ не допускай. По *с*конченю за*с* подѣлу, не роспускаючи сторонъ, прикажи в[аша] м[илость] пане*й* Демяновой Мокрѣевичовой, абы она конечне перед в[ашею] м[илос]тю положила такъ высокопова*ж*ніе мона*р*шіе его ца*р*ского величества грамоти, яко и унѣве*р*сали антецессоровъ нашихъ гетманскіе, и наши, данніе небожчику па*н*ну Ка*р*пу Мокрѣевичу: о борошну купленно*м*ъ за золотих сто чре*з* па*н*а Самойла Мокріевича, якое когда з Березной[317] проважено было через Сибере*ж*[318] небожчикъ панъ Демянъ до себе забралъ, учини в[аша] м*илос*т сове*р*шений розискъ, и если доведе*т*ъся, что неслушне и ненале*ж*не за*б*рано, то в[аша] м[илость] по*д* часъ подѣлу в тое потрафляй, абы панъ Самуйло на своемъ не шкодовалъ, такъже слугамъ всѣмъ небожчика пана Ка*р*па Мокриевича, которихъ нагорода за іхъ заслуги не дойшла, з тихъже позо*с*талих добръ небожчиковскихъ по*д* часъ подѣлу учини в[аша] м[илость] слушное уконтентоване, и тако*ж* з апелляціею они*х* до насъ не допускали, тое все и повторе в[ашей] м*илос*ти приказуе*м*ъ и ему ж зичи*м*ъ до*б*рого о*д* Го*с*по*д*а Бо*г*а здоро*в*я.

З Батурина, генвара двадця*т* трето*го*. Року тисяча сѣмъсотъ осмого.

В[ашей] м*ило*сти зичливий приятель Іванъ Мазепа, гетманъ Войска его царского пресвѣтлого величества Запорожского.

Наказ міститься в судовій справі від 30 червня 1708 року, якому передують слова: а кгди тые всѣ стороны пре*д* судъ полковый были призвани, найпе*р*вѣй пу*б*личне читанъ былъ на Судѣ Полковомъ пова*ж*ний лис*т* ясневелможного до*б*родѣя его м*и*лости па*н*а гетмана, чрез пана Самуйла Мокриевича принесенный, котрий такъ вираженъ текстомъ.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 57233. – Арк. 70-71. Копія.

№ 376

1708, серпня 31. Обоз від Бикова – Лист Івана Мазепи ігуменові Київського Видубицького монастиря із забороною самочинно знищувати млини корсунських жителів та наказом, у випадку порушення ними монастирських прав, діяти правовими заходами

Превелебний в Бо*г*у ігуменъ мо*на*стира Видубицкого, мой ласкавій г*оспо-ди*не о*т*че і приятелю.

Такую на*м* подали супплѣку Левко Ярофѣенко и Ю*р*ко Мелженко з братомъ своимъ, жителѣ корсунскіе, прикладаючи жалобу на законниковъ вашой превелебности мо*на*стира, о*д* которих в млина*х* и*х*, на о*т*чисти*х* грунта*х* построенни*х*, чини*т*ся обида, поневa*ж* не вѣда*т* з якой ненависти та*м* греблю и*х* раскопали, же скринку вивернуло, та*р*тицѣ в воду повкидали, тое ми, посилаючи до вашой превелебности, велце желае*м*, аби*с* ваша превелебность приказалъ законникамъ мо*на*стира своего разоренія и*м* в млина*х* не чинити, а если вашой превелебности млина*м* монасти*р*ски*м* о*д* ихъ млиновъ кривда чинится, теди можеж ваша превелебно*ст* правне з ними поступати, а не казати самоволне долегливостей наносити, о що вашой превелебности и повторе жадаючи, мо*ли*тва*м* бо*гоуго*дни*м* о*т*даемся.

З обозу о*д* Бикова, августа 31 *д*[ня]. Року 1708.

Вашей превелебности зичливій приятелъ, Іванъ Мазепа, гетманъ Войска его ц*а*рского пре*с*[вѣтлого] величества Запоро*ж*[ского][a].

На початку має назву: ведлугъ суплѣки о*т* Левка занесенной, жебы законники видубицкіе кривдъ в млина*х* корсунских не чинили.

Наприкінці зазначено: с по*д*лино*го* своди*л* іеромона*х* Іларіонъ.

ІР НБУВ. – Ф. 160. – Спр. 244. – Арк. 314 зв. Копія.

№ 377

1713, квітня 23. Бендери – Оборонний універсал Пилипа Орлика польському полковникові Роговському на Іванківці

Филиппъ О*р*ликъ[319], ге*т*манъ Войскъ Запорожскихъ.

Паномъ полковникомъ, сотникомъ, атаманомъ, и всему ста*р*шому и меншому Войска Запоро*ж*ского, такъ комонному, яко и пѣхотному товариству, симъ

[a] Після підпису в колі написано "мѣсто печати гетманской".

унѣвер*с*алнимъ писанемъ н*а*шимъ ознаймуемъ, ижъ стосуючися мы до волѣ наяснѣйшого хана его м*и*лос*т*и, котор*и*й принявши, такъ особу самого его м*и*лос*т*и пана Рокговского, пол*к*ов*н*ика Рѣчи Посполитой Полской, яко и добра его, а именно Иванковцѣ з приналежитостями, в свою оборону всякимъ безпеч*е*н*с*твомъ обваровалъ, казалисмо и мы сей н*а*шъ оборонны*й* выдати унѣвер*с*алъ, чере*з* который пилно мѣти хочемъ, абы нихто з ста*р*шихъ и менши*х* Войска Запоро*ж*ского людей в мене*н*ны*х* его м*и*лос*т*и добрахъ провѣантовъ выбырати, консистенцій мѣти, и жа*д*нымъ найменшымъ способомъ утяжати, кривдити и шкодити не смѣлъ и не важилъся.

Данъ в Бендерѣ[320], февруа*р*[ия] 23. Року 1713.

Звышъменова*н*ни*й* ге*т*манъ, рукою власною.

Музей гетьманства у Києві. – РД. – Ксерокопія з оригіналу.

Універсали генеральної старшини і полковників

№ 378

1691, травня 28. Батурин – Лист генерального судді Сави Прокоповича до кролевецького сотника про дозвіл гетьмана сотникові прилучити до підданства посполитих, осаджених біля Гути

Мой велце ласкавый пріятелю, пане сотнику кролевецкий.

Пишешъ в[аша] милостъ до мене взглядомъ тых стараннямъ и коштомъ в[аш]милостиныхъ осаженных близко Гути людей, которих Захарчиха пофунавши, ещемъ якобы посѣянной збырати пашнѣ заборонити хвалится, и в поданство себѣ ихъ привернути, я теди на жадане и прозбу в[ашей] милости, при внесеню якоижъ колвекъ моей за в[аш]милостю причины доносилемъ всю тую долегливост и перешкоду, в Гутѣ от Захарчихи в[ашей] милости учиненную, самому ясне велможному добродѣевѣ, его милости пану гетмановѣ, где и тое прекладалемъ, если можна безпечне в[ашей] милости тамъ свои господарскіе строити заводи. Зачимъ я на тое ласкавую панскую одержавши деклярацію, упевняю в[ашей] милости ласкою его панской велможности такою, жебыс в[аша] м[илость] безпечне тамъ свой заводивъ порядокъ и людей тых за своих мѣвъ подданных. Стороны зас посѣянной пашнѣ, якъ будет часъ жатвѣ, тогди можешъ в[аша] м[илость], если Захарчиха своимъ похвалкамъ мѣла бы досит чинити, навписати до ясне велможного добродѣя, люб самъ до Батурина зехати, а однакъ и тепер тых людей упевни в[аша] м[илостъ], [же] оны, дастли Богъ урожай, безпечне свои будут збирати засѣвки, а нехто иншій, о чомъ в[ашей] милости упевнивши, его ж мя доброму полѣцаю афектовѣ.

Данъ з Батурина, мая 28. Року 1691.

В[ашей] милости всего доброзичливий приятел, Сава Прокопович[321], судія Войска их царского пресвѣтлого величества Запор[ожского] енералний[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54142. – Арк. 106. Копія.

[a] Після підпису зазначено в колі "мѣсто печати судовъ Енер:".

№ 379

1706, квітня 12. Кролевець – Наказ генерального судді Василя Кочубея добротівському отаманові розглянути справу між Захарієм Пулинцем та кролевецьким сотником Іваном Маковським у справі проданих Пулинцем своїх грунтів, нібито належних Маковському

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского енералній судия Василий Кочубей[322].

П: отамане добротовский.

Переежджаючим намъ черезъ Кролевецъ, предложил жалостне панъ Іванъ Маковский, сотникъ кролевецкий, тое: же Захарий Пулинецъ, жител вашъ добротовский, кгрунта любо свои власніе, однакъ кревному жоны его пана сотниковое дочку его Пулинцеву в малжонство уже не тепер пошлюбившему, од его ж Пулинца доброволне у винѣ записанние, продалъ комусь не явным способом, и вже той купецъ, кгрунта тые в посессию свою обнимаючи, огороды орати хочетъ. Прето, яко таковая продажа, хочъ бы и власних своихъ кгрунтовъ, если не будет перед урядом, тимъ до которого тые кгрунта належат, явне при взданю оныхъ сознанна и урядовими записами укрѣплена, не бываетъ важна и моцна; такъ теды мы повагою Суду Войскового Енералного жадаем и приказуем, абысте не допустили тому, хто тые кгрунта купил в посессию, оных обнимати и огородовъ орати, поти поки речоний Пулинецъ не получитъ з зятем своимъ совершенноѣ перед Судом Войсковим Енералным о тие кгрунта росправи, под вирною тисячи золотих, тое вам предложивши, полецаем Господу Богу.

З Кролевца, 12 априля, 1706.

Вышей именованный судія.

На звороті зазначено: До атамана добротовского унѣверсалъ од пана судии енералного, приказуючий, аби панъ Забѣла не інтересовалъся до грунтовъ неслушне купленихъ у Захария Пулинця.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 53591. – Арк. 20. Оригінал з печаткою Генерального Суду.

№ 380

1707, липня 2. Ретик – Наказ генерального судді Василя Кочубея козакам і посполитим з належного йому села Ярославця не брати в заставу чужі грунти без відома відповідних урядників, під загрозою втрати грошей наданих в заставу

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского енералный судія Василий Кочубей.

Вамъ, якъ козакам, такъ посполитимъ людемъ села моего Ярославця, даю приказъ симъ моимъ писаніемъ, кто би колвекъ вамъ мѣлъ з людей погребскихъ який колвекъ кгрунтъ, любъ поле, або гай, в заставу пускати, потребуючи собѣ у вас грошей, абысте потай тамошнего старшого, яко то старостиного дозволеня и освѣдченя, албо войскового, нѣякого кгрунта не важилися приймовати, и грошей своихъ позичати, але з дозволенемъ и освѣдченемъ старшого тое чинѣте, яко в каждомъ городѣ и селѣ такий звичай ест, для своего пожиткованя, бо донесено мнѣ, же нѣкотории, на звишъ гроши забравши, от своего заставленного кгрунту прочъ уходят, зачимъ ежели потай от сего часу такую заставу хто прийметъ, не ознаймившис старшимъ, то гроши его пропадутъ.

Данъ з Ретика, 1707 року, іюля 2.

Вышейменованный судіа.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 53419. – Арк. 63. Оригінал з печаткою.

№ 381

1715, серпня 26. Стародуб – Наказ генерального бунчужного Якова Лизогуба стародубським урядовцям із забороною розміщувати російських військових в будинку Дем'яна Григоровича

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского бунчучний енералний Іаковъ Лизогубъ.

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати належит, а особливе п: войту з майстратовими, сим нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ панъ Григорий Демяновичъ, знатний товаришъ войсковий, жалостне ускаржалъся черезъ супплѣку свою ясневелможному добродѣвѣ, его милости пану гетману, якая вручена намъ до розиску, что п: войтъ стародубов[ский з майстра]товими, не респектуючи на его першъ въ канце[ляріи войсковой чрезъ] килка лѣтъ, а тепер при Полку Стародубовско[мъ ложивши]еся войсковіе прислуги, на домъ

отца его, пана Демяна Григоріевича, переѣжджаючих великоросийскихъ войскових людей для станціѣ насилаютъ, чрезъ що не тилко они спокойного не могутъ мѣти пожитія, лечъ еще не меньший въ господарствѣ своемъ поносятъ убитокъ и розореніе, зачим, яко просили нашой собѣ в томъ охороны, такъ ми, мѣючи о том ясневелможного добродѣя его милости пана гетмана умислное злецене, а знаючи на собѣ должност положенную всякіхъ обидъ людзкихъ перестерегати и онихъ, яко неслушне дѣючихся, никому не допускати, видаемъ сей нашъ унѣверсалъ и властю реѣментарскою пилно приказуемъ, абы п: войтъ з всими урядовими на домъ его, пана Демяна Григоріевіча, жаднихъ од сего часу не насилали постоїовъ и найменшихъ в томъ не чинили обидъ и разорений, а мѣлъ бы хто з послушникувъ ратушнихъ чрез сей нашъ указъ на двор пана Демяна яких колвекъ приѣжджаючихъ людей войскових на станцію приводити, такового ему, п: Демяновичу[a], позволяем приводити пред его милости пана полковника для наказанія, и повторе властію реѣментарскою варуемъ и приказуемъ.

Данъ в Старод[убовѣ], 1715 ro року, августа 26 д[ня].

Звишъменований бунчучний, рукою власною.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 62045. – Арк. 77. Оригінал з військовою печаткою.

№ 382

1718, серпня 2. Глухів – Наказ генерального судді Івана Чарниша значному військовому товаришеві Петру Корецькому повернути Євфимії Тимошенковій захоплене ним на її полях збіжжя, або з'явитися з нею на розгляд справи до Генерального Суду

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского судія енералный и на мѣстцу ясне велможного зостаючий Іванъ Чарнишъ.

Вамъ, пану Петру Корецкому, знатному товаришови войсковому, нехай будетъ вѣдомо, ижъ Евфимия Іванова Тимошенкова чрез суплѣчний свой лист аппеліовала перед Судъ Войсковий Енералный, прекладаючи, что в[аша] милост будто иле кротніе ясне велможного его панской велможности укази и приватніе листи преслушавши, забранной в копах пашнѣ скаржачой не поворочалес, що если в самой рѣчи так було, якъ в скарзѣ предложено, можетъ бити тое ему не похвално, такъ повагою Суду Войскового Енералного жадаемъ, забранные копи, кому надлежит, поворочати, не входячи в болшую правную трудност, если ж би и тому еще указовѣ ослушним оказавшис и помянутого збожа не отдалес,

[a] Так у тексті.

тоди по Покровѣ недел в двѣ обѣ сторонѣ для окончeня заводу своего перед Суд Войсковий Енералный в Глуховъ ставати повинни.

Данъ в Глухови, августа 2. Року 1718

Звышменованный судія.

ІР НБУВ. – Ф. 53299. – Арк. 64. Копія.

№ 383

1718, серпня 19. Глухів – Наказ генерального судді Івана Чарниша значному військовому товаришеві Петру Корецькому повернути стародубівському полковому осавулові Семену Березовському забране жито та не зазіхати на його землю

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского судія енералный и на мѣстцу ясне велможного зостаючий Іоанъ Чарнишъ.

Вамъ, пану Петру Корецкому, товаришови знатному войсковому, симъ повторним, яко тройственнимъ, позовнимъ листом обявляем. Іжъ панъ Семенъ Березовский, асаулъ полковий стародубовский, з тещею своею, яко заносил перед сим до нас жалобу, что ви, такъ рокъ еще з поля іхъ власного житные копи позабиралисте, и тепер забират же хочете, на що виданъ имъ, утискуючим, был до вас позовный лист, о яком мѣете быти и ви извѣстны. Такъ и тепер оны ж, жалобливые, супплѣкуют, доносячи же, что выражено было в листѣ, не тилко того исполнити, то есть забраное жито возвратити и во всемъ полюбовне примиритис, але еще над тое похвалки чините, хотячи по житних копах и яринние забирати. Что если теж в самой рѣчи естъ, теды весма такого зухвалного и нѣбы самовластного поступку вашего не похвалившии (:бо и рейментарскихъ килкокротных листовных же указовъ преслушалес:), жадаем и повагою Суду Войскового Енералного приказуем, абысте, якъ забранное жито вернули, так и тепер вновъ забыратъ не важилися овшем, якъ своимъ вамъ добре бы еденъ другому добро творити, а не трудност затѣвати, и уходячи барзѣй того, якъ правный виннный найдется, до найменшого треба будетъ нагорожати и за преслушаніе реѣментарских и судових листовнихъ указовъ неотпустное понести наказаніе.

Данъ в Глуховѣ, 19 августа, 1718 року.

Звышменованный судія[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 53300. – Арк. 65. Копія.

---

[a] Після підпису у колі написано "копія сего позовного листу".

№ 384

1719, липня 16. Прилуки – Універсал генерального бунчужного Якова Лизогуба про підтвердження прав значного військового товариша Павла Раковича на сіножать

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского бунчучній войсковий генералній Яковъ Лизогубъ.

Пану полковниковѣ прилуцкому зо всею его старшиною полковою, а особлыве пану сотниковѣ полковому, атаманови и войтовы городовимъ зо всѣми урядовими, и кождому, кому о томъ вѣдати будетъ належало, теперъ и в потомніе часи симъ нашимъ унѣверсалнимъ ознаймуемъ писаніемъ: поневажъ по розездѣ степу, до города Прилуки належачего, от насъ учиненном, при битности пана Михайла Григоріевіча, обозного полкового, и протчиихъ полчанъ, за ознатемъ под совѣстию христіянскою старинныхъ людей, тамже при розѣздѣ степу притомних будучихъ, именно Федора Сененка, Михайла Севериновича, Федора Малки, Матвѣя Солодовника, Павла Шингѣрѣя, Василя Денісенка, Харка Калченка: знатних жителей прилуцких, Конона Ничипоренка, жителя рудовского, оказалося тое, что яко иншіе многие особи, здавна займи сѣнокосніе на волномъ степу имѣютъ, такъ и панъ Павелъ Раковичъ, знатній товаришъ войсковий, мѣетъ сѣножатъ свою болше нежели от тридцяти лѣтъ, еще покойним отцемъ его, паном Семеономъ Раковічем[323], тогда бившимъ писаремъ полковимъ, за дозволеннямъ тогда бившого полковника, покойного Лазара Горленка[324], за Рудою занятую, и презъ всѣ тіе лѣта до сего часу оною сѣножатю занятою, без жадного нѣ от кого препятия, владѣлъ и кошувалъ: в поважномъ засъ унѣверсалѣ ясне велможного добродѣя его милости пана гетмана ратушу прилуцкому недавно выданномъ, ясно тое изображенно: же хто здавна занятіе свои дѣляніцѣ имѣетъ на волном степу, тому бъ уже и впредъ ониими владѣти било бъ свободно. Теди ми, стосуючись до того поважного указу рейментарского, в унѣверсалѣ изображенного, а узнавши за достовѣрное тих вишъмененнихъ людей сознатте, подтверждаемъ симъ нашим унѣверсалнімъ писанемъ менённую сѣножатъ, яко здавна занятую, в спокойное ему, пану Павлу Раковічу, владѣніе, варуючи того пилно именемъ самого ясне велможного добродѣя его милости пана гетмана, аби ему, пану Павлу Раковічу, в спокойном оной занятой здавна сѣножати заживанню панъ полковникъ прилуцкий з старшиною полковою, особливе панъ сотникъ полковий, атаманъ и войтъ городовие зо всѣми урядовими, и нѣхто з войсковихъ и посполитихъ людей жадного найменшого не важился чинити препятія, трудности и перешкоди, теперъ і в потомніе часи, под виною неотпустною на особу рейментарскую належною, на що для лутшой

---

[a] Після підпису в колах зазначено “мѣсто печати Минѣцкой” та “мѣсто печати Лизогубовой”.

твердости сие писане з подписомъ рукъ нашихъ ему, пану Павлу Раковічу, прі печатех наших видаемъ.

В Прилуцѣ, июля 16 д[ня].1719 року.

Звишъменованний бунчучний, рукою власною[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54354. – Арк. 16-16 зв. Копія.

№ 385

1719, липня 11. Прилуки – Оборонний універсал генерального бунчужного Якова Лизогуба товаришу Прилуцького полку Стефану Леонтійовичу на дубняк

Пану полковникови прилуцкому, старшинѣ его полковой и кождому, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежит, симъ нашимъ ознаймуемъ писаніемъ: иж ускаржалъся намъ п: Стефанъ Леонтіевичъ, товаришъ Полку Прилуцкого, на его милость господина Гавріила Милорадавича, полковника македонского, же дубнякъ его власний, на кгрунтах іваницкихъ от лѣтъ болшъ тридцяти за позволенем и писанемъ, такъ покойного пана Стороженка[325], яко и пана Димитрія Горленка[326], полковниковъ бывшихъ прилуцкихъ, занятій, въ свое владѣніе онъ отнимает, якіе писанія любо мененній панъ Стефанъ и не показовалъ, ибо под часъ Руини шведской потералъ оніе, однакъ совестію своею конфѣрмовалъ, же мененніе позволителніе писанія на заняте вишшевираженого дубника мѣлъ в себе, аже не на калюжиновских кгрунтах, лечъ на іваницких, онъ, Стефанъ, занялъ себѣ тот дубнячокъ, то посвѣдчили на тое Леско Ткачъ, Алексѣй Саенко, Кирило Трохименко, жителѣ калюжинскіи, Ониско Ющенко, Хведор Папѣрній, Іовко Павличенко, Максимъ Тригубенко, жителѣ росковскіи, Юрушъ Сущенко, обиватель сокиринскій, Стефанъ Богомовецъ, Дмитро Губѣй, Іванъ Сергіенко, Іванъ Михайленко, жителѣ іваницкіи, якъ в розиску пана Стефана Максимовича, знатного канцеллярисги войскового, далося вѣдати и что неинтересовалъся чрез такъ многое время нѣхто до того дубняка, а барзѣй п: Горленко, то посвѣдчилъ Іванъ Гущар, жителъ калюжинский, такимъ приложенемъ, я мовит повсякъ годъ той дубнякъ од пожару остерѣговалъ под іменемъ его, Стефана, будучый, за що далъ мѣнѣ онъ, Стефанъ, ключъ з лощамъ[a]. Теди мы, уважаючи на тое, же за позволенемъ вишшевираженних бывших пановъ полковниковъ помянутій Стефанъ дубнячокъ тот занялъ не на калюжинскихъ, лечъ на іваницких, по свѣдителству многих вишше спецѣфѣкованнихъ людей, кгрунтах на волномъ полю и владѣлъ онимъ, остерегаючи од пожаровъ, болшъ од тридцяти лѣтъ нѣ од кого жадной и найменшой в томъ не поносячи трудности, видаем ему сей нашъ в оборону листъ іменемъ самого ясне велможного его милости пана гетмана, щасливе намъ пануючого, прекладаючи, абы такъ его милост панъ полковникъ

[a] Так у копії, можливо в оригіналі було “рощами” або “лощинами”.

прилуцкій, старшина его полковая, а барзѣй его милостъ господинъ полковникъ Гавриілъ Милорадовичъ, не интересуючись до того дубняка, не важилися впред под зарукою двестѣ рублей ему, Стефану, въ владѣнью оного и найменшой трудности и препятія чинити и повторе іменемъ его рейментарскимъ прекладаемъ и приказуемъ.

Данъ в Прилуцѣ, іюля 11. Року 1719.

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского бунчучний енералній Яковъ Лизогубъ[a].

Нижче написано: Павелъ Минѣцкій, канцеляриста войсковій.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 62050 (ІІ). – Арк. 86 зв. Копія.

№ 386

1720, січень. Переяслав – Універсал генерального хорунжого Івана Сулими про підтвердження прав переяславського полкового осавула Лукаша Васильовича на хутір над Сухим Чумгачком, з дозволом на будівництво млина та з наданням права на використання сіножаті

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского хоружий енералний Иванъ Сулима.

Ознаймуемъ симъ нашимъ писаниемъ паном старшинѣ полковой переясловской, паномъ сотникомъ и протчиимъ урядникомъ нашого жъ Полку Переясловского и всѣмъ войсковимъ и посполитимъ обивателямъ, а особливе их милостем паном державцомъ, в Полку Переяславскомъ на степу понадъ Чумгаком[327] и Чумгацкомъ футорѣ імѣючимъ, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ижъ просилъ насъ панъ Лукашъ Василиевичъ[328], асаулъ полковий переясловскій, абисмо ему хуторецъ в степу волномъ над Сухимъ Чумгачкомъ в вершини оного, не от теперь построений, тамже и гребелку засипанную, нашимъ унѣверсаломъ для спокойнѣйшего и безпечнѣйшого владѣния ствердѣли и млинокъ на тойже гребелцѣ подлугъ сили води построити, и сѣно, тамже в вершинѣ Чумгачку, косити з потребу позволити, ми прето, прошение его, пана асаула, принявши за слушное, к тому же респектуючи на оного неленѣвие и уставичние войсковие услуги, яко тотъ помянутий хуторецъ з гребелкою, тамже будучою, в спокойное владѣние симъ нашимъ унѣверсаломъ ствержаемъ, и млинокъ на той гребелцѣ по силѣ води построити, и сѣно косити в вершинѣ того жъ Чумгачку з потребу позволяемъ, такъ аби нѣхто з вишепомянутих пп: старшинъ и чернѣ, а особливе з ихъ милостей панов державцовъ, тамже помѣжніе

[a] Перед підписом зазначено “В подлинномъ подписано тако”.

хутори мѣючих, ему, пану Лукашу, в содержание того хуторца з гребелкою, и в построеню тамъ млинка, такожъ в кошеню у вершинѣ Чумгачку сѣна, не чинилъ перешкоди, препятія и жадной найменшой кривди, пилно жадаемъ.

Данъ в Переясловѣ, януария. Року 1720.

Звишъименованний хоружий енералний, рукою власною[а].

Нижче зазначено: Свѣдителствовал канъцеллярист Андрей Федорович. Таковій подлѣнній унѣверсалъ принялъ и росписался Михайло Лукашевич.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 56283. – Арк. 80. Копія.

№ 387

1721, листопада 4. Стародуб – Універсал генерального бунчужного Якова Лизогуба про делегування повноважень Антонові Давидовичу на збирання з дегтярів встановленого на військо податку

Его ц*а*рского пр*ес*вѣтлого в*ели́чес*тва Войска Запоро*ж*ского бунчучный енералный Яковъ Лизогубъ.

Обявля*емъ* си*м* на*шим* унѣверсалны*м* писаниемъ, кому о томъ вѣдати на*д*лежитъ, ижъ по давному обикновению для вибраня о*т* дегтяровъ з каждого майдану денежного да*т*ку, до двору войскового належного, а именно о*т* дегтяра по по*л*чварта золотого взимати, посила*ем* дворянина на*ш*ого Антона Давидовича, который где можетъ винайти, и в яко*м* колвекъ, чи то в державско*м*, чили ратушно*м* кгрунтѣ, дегтевы*й* майданъ, абы оному безъ всякой противности помянутую до двору войскового належито*ст* о*т*давали. Прето дабы нихто з державцовъ, атаманнѣ и войтовъ сѣлски*х* в то*м*ъ посланному на*ш*ому жа*д*ного не чинилъ препятія и перешкоды, овще*м* всякую вы[с]вѣдчали поволно*ст* и помощество, якіе жадаемъ.

Данъ в Старо*д*[убовѣ], ноевр[ия] 4. Року 1721.

Звышъменованны*й* бунчучный, рукою власною[б].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 56293. – Арк. 100. Копія.

[а] Перед підписом зазначено "в подлинномъ подписъ тако", після підпису в колі написано "мѣсто печати полковой переясловской".

[б] Перед підписом зазначено "у по*д*ли*нном* по*д*писъ", після підпису в колі написано "мѣсто печати".

№ 388

1710, жовтня 16. В обозі під Нерубанівкою – Універсал білоцерківського полковника Антонія Танського про призначення Симона Якименка хорунжим Білоцерківського полку, з наданням йому села Устимівки

Его ц*а*рского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковныкъ бѣлоцерковский Антоный Танский.

Сей мой унѣверсал полковнычий, в сей способъ изобразую всякому, кому бы колвекъ о сем вѣдати належало, меновите всей старшинѣ полку Бѣлоцерковского[329] и всей огуломъ чернѣ, яко войсковым, такъ и посполитимъ людемъ, полчаномъ нашіим, которымъ отцевско зичу во всем доброго от Г*оспо*да Б*ог*а здоровя при щасливомъ поведении узнавати. Доброхотне совокупними гласи Симона Якименка, носящего н*а*шъ прапѣрецъ полковий, вся старшина полковая з атаманнею [и] товариство з панами сотниками избрали старшиною, и значного товариша полкового и заслужоного, вижей мененного Симона Якименка, за хоружого полку всему Бѣлоцерковскому, при врученню корогви полковой. В чом и ми, полковничо соизволивши, буди всѣм вѣдомо, ижъ респектомъ заслугъ его, прикриваем, надаемо ему село, зовемое Устимовку, в подданство з людми, и з всѣм принадлежащим по надлежательству, где то устимовским жителем, войту и громадѣ тамошной полковничо неотмѣнно приказую, аби, яко п*ан*у, всякое во всем ему послушенство выдавали, подданско работающе, при чести имѣли бы всякой его, п*ан*а хоружого н*а*шого полкового, подесяте моим ласкавим приятелем освѣдчивши, а вам пилно того жадаючи, по вас приказавши, моею печаттю во свѣдительство ствержаю.

Дан в обозѣ под Нерубанкою, над рѣчкою Камянкою, м*ес*яця октовр[ия] 16 [го], 1710 [го] году.

В[ашимъ] м*ило*стемъ во всем зичливый приятель, звишъ менованный полковникъ бѣлоцерковскій Антоній Танский[a].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 664. – Арк. 43. Копія.

[a] Після підпису зазначено “м[ѣсто] п[ечати]”, “Арх[ив] Черн[иговского] Дв[орянского] Деп[утатского] Соб[рания], д[ѣло] № 532”.

№ 389

1716, квітня 12. Зіньків – Універсал гадяцького полковника Михайла Милорадовича про підтвердження протекції вдові ахтирського обозного Євдокії Павловні та щодо непритягнення її до будь-яких повинностей

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ гадяцкій и кавалеръ македонскій Михаилъ Милорадович.

Паномъ старшинѣ полковой, а особливе пп: сотникамъ зенковскимъ со всѣмъ ихъ сотенымъ и городовымъ урядомъ и всѣмъ, кому колъвекъ о семъ вѣдати належитъ, симъ нашимъ ознаймуемъ универсаломъ: поневажъ п: Евдокія Павловна, за обознымъ полковымъ ахтирскимъ будучая, перешедши в Зѣнковъ, на отечество свое, просила насъ, полковника, о тое, чтобъ по важнѣхъ универсалахъ ясне велможного рейментара нашего, его милости пана гетмана, и сіятельнѣйшаго князя, его княжого сіятельства Димитрія Михайловича Голицина, губернатора кіевского, на волность дому ея з певной причины выданыхъ, пребываючи, яко козацкая жена, за заслуги мужа своего небожчика обозного щитаючаяся, и въ полку нашомъ въ реестрахъ козацкихъ зоставала, теди слушному ея прошенію давши мѣсце, якъ при имени козацкомъ заховуемъ, такъ приказуемъ, абы старшина зенковская, сохраняючи више помянутихъ высокихъ лицъ, его ясне велможности и его княжого сіятелства, универсалную оборону, а тутже и нашу полковничую протекцію, не важилися до жадныхъ наименшихъ войсковихъ и гражданскихъ повинностей притягати, и якихъ колвекъ урочныхъ даровъ вымогать и въ чомъ либо случится до права своего призывати, и особливе двора ея станціями обтяжати, того крѣпко варуемъ.

Данъ въ Зѣнковѣ, априля 12 го, року 1716 го.

Звышъ менованный полковникъ и кавалеръ Михаилъ Милорадовичъ[а].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 664. – Арк. 39. Копія.

[а] Перед підписом написано “на копіи тако”, наприкінці зазначено “м[ѣсто] п[ечати]. Арх[ив][Черниговского] [Дворянского] Деп[утатского] [Собрания]. Герольд. Дѣло о двор[янстве] Нестелѣев. Евдокия Павловна, бабка сотника басанского Ив[ана] Феодор[овича] Нестелѣя[330]. Модзалевский”.

№ 390

1722, жовтня 9. Бутівка – Наказ гадяцького полковника Михайла Милорадовича бутівському старості щодо охорони визначених меж ґрунтів, належних до Бутівки

Тебѣ, старостѣ нашому бутовскому теперешнему, і впредъ по тебе будучимъ, симъ нашимъ одкритимъ листомъ приказуемъ, абыс грунту бутовского, по той границѣ от городянъ отграниченного, поколь покойний тестъ нашъ, его милост панъ Стефанъ Бутович[331], асаулъ енералний, опредѣливъ, и спокойне владѣлъ, и тепер бы с пилностю оберегавъ, и никому оного не попускалъ. Поневаж тепер в битность нашу многіе з постороннихъ сѣлъ старинніе люде посвѣдчили и совѣстно сознали границю тую, якая нижей тутъже изображаетъся, почавши от Осинового лугу через лѣсъ Пічище, одтоль у Лешково Будище, з Лешкового Будища у Байкачовъ лугъ, тимъ Байкачовимъ лугомъ у Хомино гумнище, з Хоминого гумнища у Круглие Лози, з тихъ Лозъ у Жоравокъ Великій, з Журовка у Артинъ, з Артина у Хведосово гумнище, з того гумнища у Метлаху, а от той Метлахи, от Боровичанъ у Вовчии Кургани, з Вовчихъ Кургановъ у Крушнякъ, а отуду через поле в Курганне, з того Курганя у Столище, где хващи три брати розмежовали і обѣдали[a], з тих Столища у Вюницкое болото, по [в]сей той границѣ повиненъ староста нашъ бутовскій грунту до Бутовки опредѣленного берегти, болшъ нѣ себѣ не привлащуючи, и на сторону нѣкому через тую межованную границю не попускатъ, приказуемъ.

Данъ в Бутовце, октоврия 9 д[ня]. Року 1722.

Его імператорского пресвѣтлого величества Войска Запорозского полковник гадяцкий и кавалер македонский Михайло Милорадович.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 55696. – Арк. 357. Копія.

---

[a] Так у тексті.

№ 391

1687, серпня 4. Козелець – Наказ київського полковника Костянтина Солонини війту і громаді села Данівки щодо послуху Козелецькому Георгіївському монастиреві

Костантий Дмитрович Солонина[332], полковникъ Войска ихъ царского пресвѣтлого величества Запорозкого киевъский.

Вамъ, войтови и всей громадѣ села Данювки, властю старшинства нашого приказуемъ, абысте, яко прежде за уряду, такъ и теперъ превелебному в Богу отцу ігумену монастира нашого Козелского[333], такъ во всякихъ, на якіе будет вас жадати, работизнах, яко и въ даваню належитости, призвоѣтое чинили послушенство. Якой волѣ нашой абысте не были спречними, пилно о том вамъ приказавши, под неласкою нашою, зычим вамъ доброго от Господа Бога здоровя.

Данъ в Козелцу, августа 4. Року 1687.

Звышменнованный полковникъ киевский, рука власная.

На зв. написано: Право на село Данювку, писаное року 1687.

ЦДІАК України. – Ф. 165. – Оп. І. – Спр. 6. – Оригінал з печаткою полковника, яка містить абревіатуру "К[остантий] Д[митрович] С[олонина], П[олковник] В[ойска] Е[го] Ц[арского] П[ресвѣтлого] В[еличества] З[апорозкого]".

№ 392

1710, квітня 24. Козелець – Універсал київського полковника Федора Вольського про надання села Данівки Козелецькому Георгіївському монастиреві

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковник киевский Феодоръ Волъский[334].

Вам, войтови села Данювки зо всѣмы тамошнимы посполитими жителмы, ознаймую, ижъ респектуючи я на убожество святия обители Козелецкое великомученика Христова Георгия, и едно з поважанніе инстанціи милостиваго нашего добродѣя, ясне велможного рейментара, другая з своей прихилности ку мѣстцу святому, яко мѣючий власть[а] в полку нашом устроеваты вшелякие належитие порадки, надаю село ваше в послушенство работизни належитой до

[а] В оригіналі слово написано двічі.

обителѣ святой: повелѣваючи симъ унѣверсалом нашим, абисте, нѣ в чим противними волѣ нашой [нѣ] чинячися, оддавали належное всякое послушенство превелебному в Богу его милости отцу ігумену предреченное обителѣ з братіею, якосте и за прежних антецессоровъ моихъ тоейже святой обителѣ билисте послушними, а хтоби противен мог учинитися волѣ нашой в належитости самой, таковому за певним доводом не тилко ходобою, але и киевим каранням грозим, и вас же Богу поручаемъ.

Дан в Козелцу, април 24 д[ня], 1710 року.

Звишменованний полковникъ киевский, рукою власною.

На арк. 2 зазначено: На Даниовку унѣверсалъ его милости п: полковника киевского Федора Волского.

ЦДІАК України. – Ф. 165. – Оп. І. – Спр. 19. Оригінал з печаткою полковника, яка містить абревіатуру "Е[го] Ц[арского] П[ресвѣтлого] В[еличества] В[ойска] З[апорозкого] П[олковник] К[иевский] Ф[едор] Г[ригорович] В[ольский]".

№ 393

1713, грудня 5. Козелець – Універсал київського полковника Антонія Танського про підтвердження прав Козелецького Георгіївського монастиря на монастирських підданих в передмісті Козелця та в околишніх селах Закладках, Опеньках, Шуляках, Лихолітках, Голомаздах і Данівці

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ киевский Антоний Танский.

Вамъ, пану сотнику козелецкому, атамановѣ городовому, и войтовѣ тамошнему, сымъ моимъ унѣверсаломъ обявляю, что презентовал в Богу превелебный отецъ ігуменъ почаевский, Іосифъ Саевичъ, а нинѣ козелецкий Свято Троецкого Георгиевского монастира ігуменъ, висоце поважную его царского величества грамоту и листъ ясне велможного добродѣя его милости пана гетмана, тойже грамотѣ пожалованной стосуючийся, сторони подданихъ монастирскихъ, тутже неоподал от Козелца присутствующихъ по селахъ и футорахъ, яко то в пригородку, в Закладкахъ, Опенкахъ, Шулякахъ, Лихолѣтках, Голомаздахъ и в Дановцѣ, аби при особливомъ респектѣ були оние консервованни, взглядомъ поменennаго превелебного отца ігумена, и убогой обители поменennой з присутствующими монастирци, в всякихъ, такъ великихъ случаючихся, яко и в малихъ долегливостехъ, дѣючихся, по указу его жъ царского величества многомощномъ. Зачимъ теди вамъ, пану сотнику, атаману и войту приказую, абысте отселѣ, що тинется до подданихъ монастирских, не докладаючисъ до власти моей отнюдъ, онимъ не дерзали би что вщинатъ, без совѣту особливша го в

том, сами своею волею, чого неиначей мѣти хотячи, пилно о том и повторне приказую.

Данъ в Козелцу, декавр[ия] 5. 1713.

Звышъменованний полковникъ, рукою власною.

ЦДІАК України. – Ф. 165. – Оп. 1. – Спр. 23. Оригінал з печаткою полковника, що містить абревіатуру "Е[го] Ц[арского] П[ресвѣтлого] В[еличества] В[ойска] З[апорожского] П[олковник] К[иевский] А[нтоний] Т[анский]".

№ 394

1717, липня 22. Козелець – Наказ київського полковника Антонія Танського бобровицькому сотникові щодо невтручання місцевих козаків в грунти належні підданим Київського Видубицького монастиря, посполитим з Ярославки

Мой ласкавий пріятелю пане сотнику бобровицкий.

Листъ з инквѣзиціею от велебного отца ігумена видубицкого з Ярославки присланъ до мене в Козелецъ, где и в[аша] милостъ притомнымъ былесъ, зачим теды, якъ у инквѣзиціи показалося, такъ ведлугъ онои прикажи в[аша] милость грозно всему товариству Сотнѣ вашой, ярославцамъ абы болшъ межи ними непотребнихъ не вщинали трудностей, и до ихъ бы грунтовъ жадною мѣрою не интересовалися, але жаден з товариства тамошного своихъ власнихъ грунтовъ контентъ би былъ. О томъ и повторе приказую, и ему жъ щасливого доброго здоровя зичу и зостаю.

З Козелца, июля 22. Року 1717.

В[ашей] м[илости] всего добра зичливий его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозского пол[ковник] кіевский Антоний Танский.

На початку має назву: Лист од пана полковника кіевского до пана сотника бобровицкого стороны звишписаной инквѣзиціи.

Наприкінці зазначено: Моему ласкавому пріятелеви пану сотникови бобровицкому належитъ[a].

На звороті написано: Лист пана полковника кіевского Антонія Тан[ского], абы козаки до грунтовъ, в инквизиціи описаныхъ, не интересовалися. Іюл[я], 22 д[ня], 1717 рок.

ІР НБУВ. – Ф. 160. – Спр. 721. – Арк. 1-1 зв. Копія.

---

[a] Перед адресою зазначено "надписъ".

№ 395

1718, червня 24. Козелець – Універсал київського полковника Антонія Танського про надання в послушенство київському полковому хорунжому Івану Кукурану скрипчанських посполитих

Его царского пресвѣтлого величества войска Запорожскаго полковникъ кіевскій Антоній Танскій.

Вамъ, пану сотнику козелецкому и пану атаману гороовому, яко и товариству старшому и меньшому съ поспольствомъ, при узиченію отъ Христа Господа счастливаго добраго здравія, симъ моимъ полковничьимъ уневерсаломъ до вѣдомости подаю. Поневажъ мы, полковникъ, съ порады всей старшины полковой, респектуючи на военныя заслуги пана Ивана Кукурана, хоружаго полкового, надалисмо ему посполитыхъ людей скрипчанскихъ, которые повинны во всемъ послушными быти, яко своему державцѣ, въ своей належитой прежней повинности, такъ по тамошнихъ [с]крипчанскихъ жителяхъ мѣти хочемъ и полковницкою властію приказуемъ, абы до воли нашей оные посполитые люди въ работизни полевой, яко и домовой, звычайне послушными и неспречными были, о томъ и подесяте приказую и зостаю.

Данъ въ Козельцѣ, 1718 го года, іюня 24 го дня.

Звишменованный полковникъ, рукою власною[а].

Наприкінці зазначено: На вышписанной полковничьего уневерсала копіи подписъ внизу:

Кіевскій полковникъ Антоній Танскій.

Подлѣнный уневерсалъ къ себѣ принялъ и росписался Иванъ Кукурановъ. Въ сводѣ подписался писарь полковой кіевскій Григорій Немеровскій[335].

Хуторъ Скрипчинъ Ивану Кукурану [за] заслуги войсковыя наданъ отъ полковника кіевского Антонія Танского съ консенсомъ старшинскимъ, до воли старшинской.

ІР НБУВ. – Ф. 8. – Спр. 239. – Арк. 158-158 зв. Копія.

[а] Перед підписом зазначено "Въ копіи пишетъ", після підпису в колі написано "в мѣсто печати".

№ 396

1694, листопада 25. Пирятин – Універсал лубенського полковника Леонтія Свічки про підтвердження прав Василя Левченка на надані та куплені володіння

Его царского пресвѣтлого в*е*л*и*чества Войска Запорозкого полковникъ лубенскій Леонтій Свѣчка[336].

П*а*ну сотниковѣ лукомскому, атамановѣ горошинскому зо всѣми тамошними людми, доброго здоровя зичачи, ознаймуемъ, іжъ презентовалъ намъ п*а*нъ Василъ Левченко, зятъ Кулябчинъ, писмо о*т* старшини горошинской з доброй волѣ данное, на [о]бняте хутора и сѣножатъ [у] вершини Бурумлѣ о*т* крайнего лѣса, яко в мененномъ писмѣ, о*т* горошинцовъ данного, ему виражаетъ і просилъ насъ, полковника, онъ же, п: Василъ, о ствержене того писма, теди мы тую прозбу о*т* себе принявши за слушную, ствержаемъ, и яко [ж] люде[м] горошинскимъ, доброволне позволили ему, п: Василю, тую бу[…]мку обняти, такъ и ми, не пречачи, овшемъ позволяемъ тимъ мѣсцемъ владѣтъ ему, яко хотя и к своему пожитковѣ, однакъ и тое докладаемъ, аби в томъ уживанне того кгрунту не мѣвъ ни о*т* кого ниякой перепони, тутъже презентовалъ онъ же, п: Василъ Левченко, записъ ему даний о*т* тестя своего, небожчика Ивана Кулябки, на лѣски ему лекговании три, два по[д] Мохначемъ, а третого в Подертного стоячій, якій Романъ Шинкаръ небожчику Ивану Кулябцѣ за довги правни*м*ъ способомъ подавъ в поссесію, яко в вишъпомянутомъ записѣ виражаетъ, а потомъ знову другимъ людемъ, Мартину Редки и Паску Немнѣ, потай онъже Романъ продавши, и самъ не вѣдаетъ, где повѣявся. Теди ми симъ людемъ горошинскимъ мененимъ, другимъ купцамъ тихъ лѣсковъ, приказалисмо своего заводцу искати, именно Романа, и на немъ своего платежу поисковати, а лѣски ведлугъ першого небожчику Ивану Кулябцѣ запису данного, а теперъ по лекгации п: Василю спадаючого, заховуемъ бути при ему жъ, п: Василю Левченку, вѣчисте варуючи того, аби иже тии люде на своемъ заводцѣ своей утрати доходили, а до лѣсковъ не интересовалися.

Данъ в Перятинѣ[337], ноеврия 25. Року 1694.

Вишъменованний полковникъ лубенский[a].

Збоку ліворуч написано: А тое докладаемъ жителѣ горошинцѣ, Редка и Немна, очевисто з Василемъ передъ насъ ставши, тое повѣдали, же купили тии лѣски у Романа по тому уже, кгди небожчику Кулябцѣ тотъ Романъ о*т*дал за довги.

---

[a] Перед підписом зазначено “в подлинной тако”, після підпису в колі написано “мѣсто печати”.

1767 году априля 11 *д*[ня]. Таковъ подлинний универсал я принялъ и росписался вмѣсто Марии Ивановни Федоровои Диаковской мужъ ея, бунчуковий товаришъ Федор Диаковский подписался.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 51009. – Арк. 6-7. Копія.

№ 397

1703, листопада 7. Лубни – Універсал лубенського полковника Дмитра Зеленського з дозволом Василю Леонтійовичу осадити хутір на купленному місці

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского лубенскій полковникъ Димитрій Зеленъскій[338].

Ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, кому колвекъ бы о томъ вѣдати належало, а меновите пану сотнику пиратинскому, атаману тамошному и яблоновскому и всѣмъ людемъ, ижъ позволилисъмо пану Василію Леонтіевичу, жителеви лубенскому, в уездѣ Яблуновскомъ, за селомъ Митлашевкою, где онъ себѣ мѣсце купилъ при степу волномъ, хуторомъ сѣсти и статокъ тамъ держати и по своей зможности всяких тамъ уживати користей, вѣдаючи прето вы, старшина, городовій и сѣлскій отамановѣ[а] [о] волѣ и позволенію нашомъ полковниковомъ абысте якъ самы, такъ и нѣхто з людей, кгди тамъ собѣ панъ Василій хуторомъ за Митлашевкою осядетъ, ніякой перешкоди и трудности чинити не важилися. Для спокойнѣйшого ужывання оного хутора ему, пану Василию, сей нашъ ствержателній унѣверсалъ видаючи, варуемъ и приказуемъ.

Данъ в Лубняхъ, ноеврія 7 дня. Року 1703.

Звышъ менованній полковникъ лубенский[б].

На звороті зазначено: 1767 году, августа 30 *д*[ня]. Таковій подлінній унѣверсалъ удовствующая сотникова бубновская Марія Базилевичева к себѣ приняла, а в пріемъ оного за еи неграмотную росписался синъ еи, Суда Земского Переясловского канцеляристъ Василъ Базилевичъ.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 58108. – Арк. 22. Копія.

[а] В копіі написано "отамановой".

[б] Перед підписом зазначено "на подлинномъ тако", після підпису в колі написано "мѣсто печати".

№ 398

1709, червня 10. Обоз під Багачкою – Універсал лубенського полковника Василя Савича про надання значному військовому товаришеві Петру Зарудному села Москалівки

Его ц*а*рского пресвѣтлого величества Войска Запорожскаго полковникъ лубенск*ий* Василий Савичъ[339].

Всѣмъ обще, кому колвекъ о томъ вѣдати теперъ и в далший час надлежати будетъ, меновите пану сотнику роменскому, симъ нашимъ унѣверсалнимъ извѣстъно чинимъ писаніемъ. *Иж* мы, видячи вѣрнос*т* и щирую службу пана Петра Зарудного, значного товариша войскового, ко пресвѣтлѣйшому монарсѣ нашему, его ц*а*рскому пресвѣтлому величеству, и ясне велмо*ж*ному добродѣвѣ его м*и*лости п*а*ну гетману, та*к* те*ж* и всей Малоросейской о*т*чинѣ нашой, надаемо ему на вспартя домовое во владѣніе село Москалевку, в которомъ абы жадной противности и росколу нихто не вщиналъ, яко з околичнихъ жадаемъ, такъ под властію нашею полковничою зостаючимъ приказуемъ, а для крѣпчайшаго и фундамента*л*нѣ*й*ш*ого* ствержения сей ему, п*а*ну Петру Зарудному, надаючи ли*ст*, при подписанію руки нашой и печатю полковою ствержаемъ.

Данъ в обозѣ под Богачкою[340], [и]юня 10, 1709 року.

Звишменованый полковникъ лубенск*ий*[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 57735. (І). – Арк. 289. Копія.

№ 399

1709, липня 22. Лубни – Універсал лубенського полковника Василя Савича про послушенство кагатличан колишньому чигириндубровському сотникові Івану Булюбашу та непідлеглість їх чигириндубровській старшині

Его ц*а*рского пре*с*вѣтлого величе*ст*ва Войска Запоро*ж*ского полковникъ лубенск*ий* Василий Савичъ.

Вамъ, п*а*номъ старшинѣ городовой чигириндубровской, при узиченню доброго здоровя ознаймуемъ, и*ж* яко за бувшого полковника по*д*легліе зоставали поселяне кагатличане п*а*ну Івану Булюбашу[341], бувшому сотнику вашему, и теперъ мы, респектуючи на заслуги п*а*на Булюбаша, в*а*ш*им* м*и*ло*с*темъ приказуемъ, абысте тихъ поселянъ до города в жаднихъ дѣлехъ не чепали, варуемъ, а

[a] Перед підписом зазначено “в подленномъ по*д*пи*с* тако” після підпису в колі написано “мѣсто печати полковой”.

тому села Кагатлика войту зо всѣми посполитими тамошними жителми грозимъ и приказуемъ, жебы пану Булюбашу по прежной обыклости, а барзѣй разоренному дому, о чомъ прислушатимет потреба, всякіе послушенства отдавали, такъ мѣти хочемъ и повторе приказуем.

З Лубенъ, іюля 22. 1709 року.

Звишъменованный полковникъ лубенский[а].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 56803 (І). Копія.

№ 400

1709, вересня 11. Лубни – Універсал лубенського полковника Василя Савича про надання значному військовому товаришеві Івану Корнійовичу села Денисівки

Его царского пресвѣтлаго величества Войска Запорозкого полковникъ лубенскій Василий Савичъ.

Пану сотниковѣ пирятинскому, атамановѣ яблуновскому, старшинѣ сѣлской села Динисовки, селца[б], і кому колвекъ о том вѣдати будетъ потреба, при узиченю доброго от Господа Бога здоровя, ознаймуемъ симъ унѣверсаломъ, ижъ мѣючи мы власть по милости Божой [и] монаршой, его царскаго величества и ясне велможного его милости пана гетмана Войскъ Запорожских всякіи добріи порядки въ Полку нашемъ устроевати, такъ и пана Івана Корнѣевича, знатного товариша войскового, видячи, щыре въ службѣ войсковой працюючого, і въпредъ до таких же войсковых услугъ зъгодного, а респектуючи на его тіи услугѣ і зъгодность мененную, надаемъ ему селце Денысовку, въ уезде Яблуновском, в которомъ, яко позволилисми і позваляемъ, до ласки войсковой і рейментарской ясне велможного добродѣя его милости пана гетмана, людми посполитими (:опрочъ козаковъ, которіи при своей волности козачой повин[н]и зоставати:) владѣти и з них всякіи отбирати послушенства зо всякими угодій до того селца Денисовки приналежними, такъ вишемененной старшинѣ перешкоди жадной не чинити въ держаню того селца Денисовки, особливе аби теж войтъ з всѣми людми тамошними посполитими, всякое ему ж пану Корнѣевичу, яко державци, отдавали належитое послушенство, варуемъ, упоминаем и пилно приказуемъ.

Дата въ Лубнях, септеврия 11. Року 1709.

Зъвишъименованій полковникъ лубенскій[в].

[а] Перед підписом зазначено "в подлинном подписанно тако", після підпису написано "при томъ полковничая печатъ".

[б] Так у тексті.

[в] Перед підписом зазначено "на подлѣнном тако", після підпису в колі написано "мѣсто печати".

Нижче зазначено: 1767 году, августа 24 *д*[ня], тако*в* подлѣнний унѣверсалъ я принялъ и в приемѣ оного по сповѣрению под которім Ивана Ограновича росписался канцеляри*стъ* полковий лубенский Игна*т* Несходовский.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 51020. – Арк. 116. Копія.
Там само. – Спр. 57740. – Арк. 299. Копія.

№ 401

1710, січня 16. Ромни – Універсал лубенського полковника Василя Савича про надання значному військовому товаришеві Афанасію Михайловичу села Сурмачівки

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозского полковникъ лубенски*й* Василі*й* Савичъ.

Пану сотникови глинскому, атаману городовому тамошнему и всѣмъ в Бо*г*у, кому колвекъ о томъ вѣдати належитъ, симъ нашимъ извѣс*т*но чини*мъ* писані*емъ*, ижъ яко на иншихъ служачихъ вѣрне в потребахъ войсковихъ покладается респектъ о*т* старши*х* и призрѣніе, такъ мы, знаючи здавна о*т*правуючиеся прислуги войсковие пана Афанасія Михайловича, значного товариша войскового, и залецаючи его в далши*й* часъ до онихъ, позволяемъ ему для вспартя домового владѣти селце*мъ* Сурмачовкою до респекту и ласки рейментарской, которому в томъ владѣнію, яко нихто не повиненъ перепони жа*д*ной вчинити, такъ реченого селця тягліи обиватели, окромъ козаковъ (:которіи при своей волности зоставати маютъ:) повинни всякое належитое подлугъ уставленого обикновения о*т*давати послушенство. Чого мы и повторе жадаючи, пилно приказуемъ.

Данъ в Ромнѣ, 1710 року, януа*р*[ия] 16.

Ви*ш*шеменованный полковникъ лубенскій[a].

На звороті написано: 1768 году, июля 29 д[ня] таковый подлинний унѣверсалъ принялъ и росписался войсковий канцелярист Петро Жуковский.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 57700. Копія.
Там само – Спр. 57782. – Арк. 394. Копія з датою 16 січня 1701 року.

[a] Перед підписом зазначено “тако на подлинномъ”.

№ 402

1712, жовтня 3. Лубни – Наказ лубенського полковника Василя Савича громаді села Скоробагатьки виконувати послушенство Павлу Мартосу попри звільнення ним посади сотника

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ лубенскій Василій Савичъ.

Тебѣ, войту села Скоробогатокъ со всѣми тамошними посполитими жителми, ознаймуемъ, поневажъ отдаленъ панъ Павелъ Мартосъ от уряду сотництва, толко же всѣхъ васъ пилно упоминаемъ и приказуемъ, абисте по давней обиклости пану Мартосевѣ отдавали належитое в потребах послушенство, а кто из жителей тамошних посполитих в том спречним зоставатиметъ, такого карати позволяемъ.

З Лубенъ, октября 3, 1712 году.

Звишменованній полковникъ[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 57736 (3). – Арк. 292 зв. Копія.

№ 403

1714, липня 16. Лохвиця – Універсал лубенського полковника Андрія Марковича про підтвердження прав значного військового товариша Петра Зарудного на володіння селом Москалівкою

Его царского пресвѣтлаго величества Войска Запорожскаго полковникъ лубенский Андрей Маркович.

Пану сотниковѣ роменскому з старшиною городовою тамошнею и кому колвекъ о томъ вѣдати належит, ознаймуемъ, иж презентовал намъ панъ Петро Зарудний, значний товаришъ войсковый, откритий листъ антецессора нашего на село Москалювку, ему ж, пану Петровѣ, виданний, на который поневаж просил нашего потвержения. Такъ мы, взираючи на его услуги чрез килколѣтное время, в потребах войсковых ронячіеся, а и впред до тих же заохочаючи, яко предпомянутий лист симъ своимъ поновляемъ писаніемъ, такъ реченного села Москалювкы посполитими людми до ласки рейментарской и войсковои, яко державцѣ,

---

[a] Перед підписом зазначено "в подлинномъ подписано тако", після підпису написано "при томъ его полковничая печать".

владнути позволяемъ, в чомъ жебы з старшини и чернѣ жаднои нихто перепони чинити не важился, жадаючи особливе войтовѣ зо всѣмъ москалювскимъ посполствомъ, жебы во всемъ повинное пану Зарудному отдавали послушенство, пилно приказуемъ.

Данъ в Лохвицѣ[342], юля 16, 1714 року.

Звишше менованный полковникъ, рукою власною[а].

Нижче написано: С подлинными универсалы читал подканцеляристъ Романъ Хочуковъ. Такови подлинние два лубенских полковниковъ Савича и Марковича универсалы повѣренний полкового лубенского хоружого Федора Заруднаго[343] Лубенскаго *ж* Полку местечка Глинска[344] житель Іванъ Петровъ принял и росписался.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 57735 (2). – Арк. 289 зв.-290. Копія.

№ 404

1714, вересня 22. Лохвиця – Універсал лубенського полковника Андрія Марковича про підтвердження прав лубенського полкового обозного Павла Мартоса на село Скоробагатьки

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ лубенский Андрей Марковичъ.

Пану сотниковѣ лохвицкому, атаману городовому зо всѣмъ старшимъ и меншим тоей сотни товариствомъ, також войтови з посполитими людми и всѣми, кому би о томъ вѣдати надлежало, симъ унѣверсалом нашимъ ознаймуемъ, ижъ панъ Павелъ Василиевичъ Мартосъ, обозній нашъ полковій лубенский, мѣючи во владѣнии своемъ селце, именуемое Скоробогатки, в сотнѣ Лохвицкой будучое, презентовалъ унѣверсалъ бившого антецессора нашего, пана Василя Савича, на оное ему виданній, и просил насъ о потверженіе. Мы прето, тому его, пана обозного, слушному прошенію не отмовивши, симъ нашимъ унѣверсаломъ помянутое селце Скоробогатки во владеніе ему потверждаемъ, в которомъ уживанню аби нѣхто з старшини лохвицкой жадной найменшой ему, пану обозному, не важился чинити перешкоди и трудности. Войтъ зась того села з посполитими людми всякое послушенство повинни отдавати, мѣти хочемъ и приказуемъ.

Данъ в Лохвицѣ, сентября 22, 1714 году.

Звишменованний полковникъ лубенский[б].

[а] Перед підписом зазначено "в подлинномъ подписанъ тако", після підпису в колі написано мѣсто печати полковой".

[б] Перед підписом зазначено "в подлинном подписано тако", після підпису в колі написано "при томъ его полковая печать".

Нижче написано: Подканцеляристъ Романъ Хочуков. Лубенского Полку войскового товариша Михайла Мартоса войсковий канцеляристъ Антонъ Соханский принялъ и росписался.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 57736 (IV). – Арк. 292 зв.-293. Копія.

№ 405

1717, березня 1. Ромни – Універсал лубенського полковника Андрія Марковича про надання Семену Максимовичу села Бондарі

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ лубенский Андрей Марковичъ.

Ознаймуемъ симъ нашымъ унѣверсаломъ всѣмъ, кому бы колвекъ о томъ вѣдати належало, а особливе пану сотниковѣ чорнускому, атамановѣ городовому и войту тамошнему з протчіимы урядовимы, ижъ панъ Семенъ Максимовичъ, з вѣдома и позволеня самого ясневелможного его милости пана гетмана отдалившыся от канцеляріи войсковой, в которой килко лѣтъ справне, статечне и нелѣниво обиходилъся, а хотячи в в Полку нашемъ, где и доживотного себѣ поискал приятеля, войсковую отправовати службу, подалъ намъ поважный его панской велможности листъ, в которомъ, яко изволилъ его ж велможностъ рейментарско предложити, абисмо для услугъ его, пана Максимовича, з канцеллярііи войсковой значне роненныхъ, особливый на него имѣлы респектъ, такъ мы, послѣдуючи волѣ рейментарской, а надѣючис, что онъ, панъ Максимовичъ, в Полку нашемъ подобную, якъ в канцеллярііи войсковой, будетъ заховивати в услугахъ войсковыхъ же справность, надаемъ оному ку вспартю нового господарства селце Бондарѣ, в Сотнѣ Чорнуской найдуючоеся, зо всѣми до него приналежными угодямы. В чомъ жебы нѣхто ему жадной не важился чинити перешкоди, а войтъ бондаровскый зо всѣмы тамошными людмы посполитыми обиклое ему жъ отдавалъ бы послушенство, мѣти хочемъ и пилно приказуемъ.

Данъ в Ромнѣ, марта 1. Року 1717.

Звишменованний полковникъ, рукою власною[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 57698. – Арк. 215-215 зв. Копія.

---

[a] Перед підписом зазначено "в подленномъ подписано тако", після підпису написано при томъ его полковничая печатъ".

№ 406

1719, квітня 3. Ромни – Універсал лубенського полковника Андрія Марковича про підтвердження угоди між березняківськими жителями та значним лубенським обивателем Федором Кулябкою щодо розмежування грунтів

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ лубенскій Андрей Марковичъ.

Кому колвекъ о томъ вѣдати надлежит, а особливе пп: старшинѣ лукомской и всѣмъ обще войсковим и посполитим обивателем березняковским, симъ нашим унѣверсаломъ обявляемъ: поневажъ в заводѣ тихъже березняковских жителей о поле пахатное и сѣножатное з паномъ Федоромъ Кулябкою, значним лубенскимъ обивателем, вщатомъ, учинилося черезъ розездъ и узнане нарочно от насъ висиланних пп: Івана Павловича[345], асаула полкового, и Івана Несторовича, дворянина нашего, такая угода и помѣрковане, чтобъ березняковцямъ от села, а пану Кулябцѣ от своего хутора, тимъ полемъ владѣти, пограничніе знаки: именно, почавши от могилокъ в степу стоячих, якіе опредѣляют грунта селянъ ерковских от березняковцевъ, просто степомъ же на балку подъ могилою, зовемою Долгою, и до тоей же могили от могили засъ на могилки Маліе, неподалъ една от другой найдуючіеся, а от могилокъ просто до валку, на котором и дорожка лежит, з хуторов до Березняковъ ведучая, з тимъ еще приговоромъ і постановленемъ, же такъ пану Федору за тіе граничніе знаки к Березнякамъ, яко и березняковцямъ к Ерковской границѣ, когда толока в тую руку биватимет, волно на пашу свои пускати стадки, толко би березняковцѣ покол до розиску того поорали поля, далѣй онии не зорували и не пахали, для своего жъ полѣпшення, жеби в пашнях их от стадку пана Кулябки, часом і за границю вторгнутисъ могучого, не било шкоди, а за тую ж границю к самому пана Кулябки хутору жеби не било витолоченемъ травъ шкоди, стадокъ березняковскій пускатис не повиненъ. Пану Кулябцѣ засъ и около озѣръ своихъ в березняковских грунтах, у Глущенка Маковского куплених, свободно, поки граница в купчомъ записѣ и в помянутомъ розиску описана, полемъ владѣти и пахати онимъ, когда тамъ не будетъ толоки березняковской. Теди и ми, того розезду розграниченя і помѣркованя не касуючи, и овшемъ оное симъ нашимъ конфѣрмуючи унѣверсаломъ, даби ненарушно было содержано, на взрушителя талярей сто вини до Скарбу Полкового неотпустного покладаемъ и варуемъ.

Данъ в Ромнѣ, априля 3 д[ня]. Року 1719.

Звишъменованній полковникъ, рукою власною[a].

Нижче зазначено: Бунчуковий товаришъ Іосифъ Марковичъ.

Полковий канцеляристъ Григорий Бѣлаш.

---

[a] Перед підписом зазначено "на подлинномъ тако", після підпису в колі написано "мѣсто печати".

1766 года, октября 25 *д*[ня] такову подлѣнную крепость я обратно принялъ и росписался за небитно*ст*[ю] бунчукового товариша Андрея Кулябки, по сповѣрению его, бунчуковий товаришъ Іосифъ Биковский.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 51102. – Арк. 331. Копія.

Миргородський полк

№ 407

1709, січня 1. Білоцерківка – Універсал миргородського полковника про підтвердження прав білоцерківського сотника Лавріна Васильовича на село Решетилівку, раніше належне його батькові, миргородському обозному Василю Онисимовичу

Его царскаго пресвѣтлаго величества Войска Запорожского полковникъ миргородский Данило Апостолъ.

Вамъ, атаману села Решетиловки и войтови зо всѣми жителями тамошними, доброго от Господа Бога узичивши здоровя, ознаймуемъ, ижъ уважаючи мы на значние славной памяти небозчика пана Василія Онисимовича[346], бувшого обозного Полку нашего, войсковие заслуги, а видячи сина его, пана Лаврѣна Василиевича[347], сотника бѣлоцерковского, в тихже войсковихъ услугахъ и прислугахъ знайдуючогося, пилно и грозно вамъ всѣмъ приказуемъ, аби яко пред тимъ самому небожчику, пану обозному, билисте послушними, такъ и теперъ его синови, по немъ позосталому, Лаврѣну Василиевичу, сотникови бѣлоцерковскому, належитое во всемъ отдавалисте послушенство, и нѣ в чомъ не били спречними, а хтоби не билъ волѣ и росказаню нашему послушним, теди той слободнѣйшого часу великого на собѣ дознает карания; аби теди обиклое подлугъ слушности по прежнихъ обикновенияхъ належитое во всемъ пану Лаврѣну Василиевичу, сотникови бѣлоцерковскому, отдавалисте послушенство, и повторе пилно и грозно всѣмъ вамъ приказуючи, неиначе мѣти хочемъ.

Данъ в Бѣлоцерковцѣ[348], генваря 1 *д*[ня]. 1709 року.

Звишъименованний полковникъ миргородский, рукою[а].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 58142. – Арк. 51. Копія.

[а] Перед підписом зазначено "на подлѣнномъ тако", після підпису в колі написано "мѣсто печати".

№ 408

1710, вересня 18. Сорочинці – Універсал миргородського полковника Данила Апостола про надання Василю Родзянку села Єнці

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ миргородский Данило Апостолъ.

П*а*ну сотникови хоролскому зо всею тамошнею старъшиною и всѣмъ, кому бы колвекъ о семъ в Полку нашемъ вѣдати належало, ознаймуемъ, ижъ, вѣдаючи ми значние п*а*на Василя Родзянки войсковіе услуги, здавна на службахъ монаршихъ при насъ за вѣрностъ о*т*чизни роненние, а респектуючи на тое, что онъ, на службѣ монаршой будучи, въ тяжкую попался билъ неволю шведскую и страдалъ роковъ килка в Шток[г]олмѣ, а теперъ за Божиею помощию, и по особливомъ милосердию монаршомъ з оной зосталъ уволненний, для вспоможеня и подпори г*оспода*рства, без битности его зубожалого, надаемъ ему в послушенство село Енцѣ, в сотнѣ в*а*шой Хоролской будучое, которимъ онъ зуполне завѣдовати мѣетъ и спокойне владѣти, а яко того села жителѣ посполитую тяглостъ (:кромѣ козаковъ, при своей волносъти зостаючихъ:) отъбиваючие, знаючи своего деръжавцу, п*а*на Василя Родзянку, належитое во всемъ ему аби чинилы послушенство, и нѣ въ чомъ не били спречнимы, пилно приказуемъ; такъ онихъ, ему под державу отъ насъ врученихъ, до городовихъ тяглыхъ повинностей нѣхто потягати и жадного укривженя противъ волѣ нашой чиниты абы не важился. Пилно варуемъ и повторе грозно приказуемъ.

Данъ в Сорочинцяхъ[349], септеврия 18 *д*[ня]. 1710 року.

Звышменованний полковникъ миргородский, рукою[а].

До того жъ і млини, в томъ селѣ будучие, абы в его жъ завѣдованию зоставали, пилно приказуемъ[б].

Наприкінці копії підписано: Полковий суддя Матвѣй Ляховичъ[350], полковий писаръ Іванъ Чарнишъ[351], свѣдителствовалъ ст*а*рший канцеляристъ Лука Пищилиский.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 58142. – Арк. 12. Копія.

[а] Перед підписом зазначено “на подлѣнномъ подписъ тако”.

[б] Перед припискою зазначено “на томъже унѣверсалѣ прописано саморучно полковничимъ подписомъ”, після приписки в колі написано “мѣсто печати”.

№ 409

1656, березня 12. Борзна – Наказ ніжинського полковника Григорія Гуляницького менському сотникові щодо належності полів, за часів Хмельниччини втрачених колишнім панством, Макошинському жіночому монастиреві

Григорій Гуляницкій[352], полковникъ нѣжинскій и всего Сѣверу Войска его царского величества Запорозского.

П[ане] сотнику менскій, дошла намъ вѣдомость, ижъ такъ нѣкоторие товариство и посполитие люде, недавними часи поля пахаютъ панскіе, завоевание во всѣхъ трохъ рукахъ, теди ми зъ владзи полковнитства нашего приказуемъ, абися жаденъ не важилъ того заживатъ поля, далисмо до заживаня монастиру Макошинъскому, а меновите черницамъ монастирским, и повторе приказуемъ сурове, аби жаднее перешкоди в тихъ поляхъ нѣхто не важился чинити, кдижъ того п: сотникъ онихъ повиненъ постерегати, при томъ васъ Господу Богу поручаемъ.

Данъ з Борзни, марта 12, 1656.

Григорій Гуляницкій, пол[ковникъ] нѣжинскій, рука[a].

ЦДІАК України. – Ф. 152. – Оп. І. – Спр. 39. – Арк. 1 зв.-2. Копія.

№ 410

1660, липня 21. Ніжин – Універсал ніжинського полковника Василя Золотаренка про надання Макошинському жіночому монастиреві двох млинових каменів в селі Величківцях

Василій Ничипоровичъ Золотаренко[353], пол[ковникъ] Войсъ[ка] его царского величества За[порожского] нѣжинскій.

Ознаймуемъ симъ писаньемъ нашимъ, кому бы о том вѣдати належало, ижъ ми, мѣючи възглядъ на убогій монастирецъ, даемъ на виживене каменя два в млину, в селѣ Величковцах, черницамъ монастира Макошинского в заложенню церкви Святое Покрови. Жеби собѣ чотирохъ мѣрочокъ менеиіи законници вшелякого розмѣру заживали, не поносячи в тихъ каменяхъ нѣ от кого кривди и

[a] Перед підписом написано "в подлѣнном подписъ таков", після підпису зазначено "У того унѣверсала печать маленкая восковая красная".

перешкоди до ласки нашое, а мелникъ жеби собѣ заживалъ мѣрочокъ двѣ звичайнихъ, на що и писанние сее свое дае для вѣри лѣпшое.

В Нѣжинѣ, июля 21, 1660.

Василій Ничипоровичъ Золотаренко, пол[ковникъ] Вой[ска] его царского величества Запор[ожского] нѣжинскій[a].

ЦДІАК України. – Ф. 152. – Оп. І. – Спр. 39. – Арк. 2. Копія.

№ 411

1709, жовтня 16. Ніжин – Наказ ніжинського полковника Лук'яна Жураківського до мринського сотника Феодора Тарасовича щодо відправлення в Ніжин на будівництво Київської фортеці полонених шведів

Мой ласкавий приятелю, пане сотнику мринский.

Сиятелнѣйший князъ, его милость господинъ Димитрий Михайловичъ Кгалѣцин, воевода киевский, прислалъ з Киева полоняниковъ шведскихъ человѣка з девятдесят хорихъ, которихъ отпровадилисмо были на роботу фортеци Печерской. Теды порозсилалисмо по сотняхъ, где якие в Полку нашомъ станцію мѣли, а в мѣсто оныхъ хорихъ столко числомъ абы здоровыхъ з Полку нашего на помененную роботу в Киевъ посилали. Зачим, якъ в іние сотнѣ, ісполняючи его милости князя указ, порозсилалисмо укази нашѣ, абы заразъ, сколко мѣютъ, шведовъ здоровыхъ присилали на подводах в Нѣжинъ, жебы тые жъ подводники до Киева из Нѣжина провадили: а мѣетъ в[аша] милостъ кождого шведа на реестрѣ имя написати, якъ зовется, и з якого города жилецъ, и якого чина, и що за ремесникъ, и тот реестръ черезъ приставовъ, которие при шведахъ будут, присилали до насъ, жадаемъ и зичимъ в[ашей] милости доброго от Господа Бога здоровя.

З Нѣжина, октовр[ия] 16, 1709 року.

В[ашей] милости зичливий приятел, его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ нѣжинский Лукянъ Жураковский.

На звороті написано: Моему ласковому приятелеви, пану Феодору Тарасовичу[354], сотникови мринскому, належит пилно.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 55775. – Арк. 40. Оригінал з печатками.

---

[a] Перед підписом написано "в подлѣнном подписъ", після підпису зазначено "На ономъ унѣверсалѣ печать воисковая".

№ 412

1715, листопада 17. Ніжин – Оборонний універсал ніжинського полковника Лук'яна Жураківського івангородському цеху ткачів, швеців та кравців

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковник нѣжинский Лукианъ Жураковский[355].

Всѣмъ, кому бы надлежало вѣдати, а особливе пану сотникови ивангородскому з тамошнею старшиною, симъ нашимъ унѣверсаломъ ознаймуемъ, ижъ доносилъ намъ Денисъ Омелченко, житель и цехмистръ ткацкий, и шевский, и кравецкий ивангородский з братиею своею, что мѣли они на свой цехъ унѣверсали антецессоровъ нашихъ полковництва нѣжинского, и изъ допущения Божого огнемъ у будинкахъ погорѣли, и без битности унѣверсаловъ цехмистръ ткацкий нѣжинский и шевский присилалъ у Ивангородскую сотню вибирати роковой на шевцяхъ и на ткачахъ дачу, теди они, якъ здавна не кголдовали до Нѣжина, а теперъ хотячи по прежнему свой цехъ мѣти, просили насъ о оборони сей унѣверсалъ, уважившы мы слушное донесене цехмистра ивангородского, жадаемъ и приказуемъ, аби цехмистръ ткацкий нѣжинский и шевский з братиею своею, вѣдаючи сей виданний отъ насъ унѣверсалний листъ, не смѣли и не важилися на ткачахъ, и на шевцяхъ, и на кравцяхъ сотнѣ Ивангородской жадной подачки брати, позволяемъ онимъ ивангородскимъ ткачамъ, шевцямъ и кравцямъ при своему цеху по прежнему, не узнаючи ни от кого трудности, знайдоватися, якую волю нашу мѣл би хто нарушати, а именно цехмистръ нѣжинский ткацкий и шевский и кравецкий, то не увойдетъ таковий карности нашой войсковой, напоминаемъ.

Данъ з Нѣжина, ноеврия 17 д[ня], 1715 року.

Звишеименованний полковникъ нѣжинский[а].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54618. – Арк. 509. Копія.

№ 413

1719, вересня 3. Глухів – Універсал ніжинського полковника Петра Толстого про підтвердження прав івангородського сотника Василя Дмитровича на греблю на річці Острі, з наданням права побудувати млин та отримувати з нього всі прибутки

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозского полковникъ нѣжинскій Петръ Толстой.

[а] Наприкінці в дужках зазначено "м[ѣсто] п[ечати]".

Всѣмъ, кому би о семъ належало вѣдати, а особливе атамановы фастовскому зъ тамошнимъ старшимъ и меншимъ товариствомъ, симъ нашимъ унѣверсалнимъ листомъ ознаймуемъ, ижъ презентовалъ намъ панъ Василій Дмитриевичъ[356], сотникъ ивангородскій, таковій листъ, же Лаврѣнъ Шекера, козакъ, житель фастовецкій, сподобивши въ пана сотника мѣстце луговое сѣнокосное, где и лоза знайдуется, полѣцилъ доброволне прозиваемую пустую греблю, на рецѣ Острѣ в уездѣ Ивангородскомъ будучую, никому ни в чомъ незаведенную и непенную, и утвердилъ тое писанемъ [з] подписомъ руки атамана фастовецкого и протчіихъ людей, зъ вираженемъ таковимъ, что а ни жона Шекерина, а нѣ дѣти и кревние близкія и далекіи, не имѣютъ до тоей греблѣ впредъ интересоватися, при якомъ засъ помянутомъ презентованю просилъ насъ онъ, панъ сотникъ, нашего подтвержденія з тимъ предлогомъ, чтоби ему на той греблѣ млинъ устроити, где якоби и билъ за дѣда его жъ сотницкаго. Теди ми, слушному его, пана сотника, прошению не о*тр*екши, а иле респектомъ услугъ войсковихъ позволяемъ греблею оною Шекеринскою, яко уже власною своею, владѣти и млинъ строити, и когда зовсѣмъ здѣлается розмѣровие приходи, не узнаючи нѣ о*т* кого жадного препятствия, до ласки нашой о*тб*ирати, тилко напоминаемъ и пилно варуемъ, жеби отъ того строенного млина под часъ наводненія не било кому въ якихъ поляхъ и сѣножатяхъ кривди.

Данъ въ Глуховъ, септеврия 3 дня, 1719 году.

Вишъименованной полковникъ нежинскій[а].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 55446. – Арк. 415. Копія.

Переяславський полк

№ 414

Не раніше середини 1682 – не пізніше травня 1687. Переяслав – Універсал переяславського полковника Леонтія Полуботка про надання сіножатей для царського гарнізону в Переяславі

Леонти*й* Полуботокъ, полковникъ Войска ихъ ц*а*рского пресвѣтлого величества Запоро*ж*ского переясловскій.

Пану обозному полковому, судиі, асаулови, атаманови городовому, сотникамъ, мескому товариству, пану войтове зо всемъ майстратомъ и посполитыми, в городе Переясловле мешкаючими людми, ознаймуемъ: же ихъ ц*а*рского пресвѣтлого величества жиліе нача*л*ніе, по*д*нача*л*ные, рейтаре, стрелцы, са*л*даты, в

[а] Перед підписом зазначено “на копіи подпись”, після підпису в колі написано “мѣсто печати”.

замку Переясловскомъ през килко десятъ летъ, не сходя на иные месца, мешкаючи, не имеючи при такъ долгомъ по указу ихъ царского пресвѣтлого величества на службѣ мешканья и времени жадних себе угодий, просили на тотъ часъ будучого думного дворянина, намесника Юрьева-Полского и воеводы переяславского Никиты Ивановича Акинфова все, абы онъ позволилъ имъ, жилымъ всякихъ чиновъ людемъ, просити милости у ихъ царского пресвѣтлого величества и ясне велможного его милости пана Иоанна Самуйловича, гетмана Войскъ ихъ же царского пресвѣтлого величества Запорожскихъ о отведение имъ сеножатей, и жебы знесшися зо мною онъ, думный дворянин, намесникъ юрьевъ полский, воевода переясловский Никита Ивановичъ Акинфовъ, внесъ свою за ними причину, который, зо мною нарадившися, и писалъ и доносилъ о тыхъ нуждах ясне велможному его милости пану гетману, по которомъ доношению росказуетъ мне в листе своемъ панскомъ абимъ я, полковъникъ, з вами ж вышепомянутыми старшинами указал жилымъ началнымъ, и всемъ под началомъ мешъкаючимъ, сеножати, которымъ по указу ясне велъможного его милости пана гетмана, звани ж волные непенные сеножати, минувши село Козинцы, и сеножати, называемые Виговщину и Войтовщину, взявши от речки Корита и къ Каневу[357] понад Днепромъ по правой стороне по конецъ Корита, аж до Семеновского, а понад Семеновскимъ по тойже стороне до Днепра, подаемъ и у спокойное держане уступуемъ, о которой той по воле ясне велможного его милости пана гетмана сеножатей дачы ведаючи, абисте жилымъ замку Переясловского началнымъ и подначалнымъ и рядовымъ служивымъ и всякого чину ихъ царского пресвѣтлого величества людямъ жаденъ не важился чинити имъ в тыхъ данныхъ сеножатехъ утиску и кривды именемъ ясне велможного его милости пана гетмана росказую, и жебы тепер и в потомные часы та[к] твердо было, при звыклой полковой печати и руку мою подписалемъ.

Писанъ в Переясловлѣ, в року тысяча шестъсотъ восемдесятого[a].

Нижче написано: Примеръ маіоръ і переясловской комендантъ Матвей Миронов.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54716. – Арк. 107. Копія.
Там само. – Спр. 54720. – Арк. 113. Копія з датою 1681рік.

---

[a] Дата зазначена невірно в обох копіях, Акінфов до 1682 року знаходився в Москві, оскільки з якихось причин під час стрілецького бунту після смерті царя Федора став одним з тих кого стрільці вимагали відправити на заслання, зрештою царська титулатура в документі теж вказує вже на колегіальне правління Софії, Петра та Івана, що підтверджує неможливість видання універсалу за часів царя Федора, в свою чергу Полуботок був у ці роки генеральним осавулом, а вперше зустрічається в документах як повночинний переяславський полковник літом 1682 року, пізня межа документа може визначатися часом напередодні падіння гетьмана, на початку походу Самойловича і Голіцина на Крим, в якому був задіяний і Полуботок, тобто не пізніше травня 1687 року.

№ 415

1689, липня 29. Переяслав – Універсал переяславського полковника Леонтія Полуботка про надання переяславському полковому хорунжому Олександру Сулимі сіл Вовчки і Строкова

Великихъ государей нашихъ, царей и великой государынѣ, ихъ царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ переяславский Леонтий Полуботокъ.

Іхже царского [пресвѣ]тлого величества Войска Запорожского Полку Переяславского паномъ старшинамъ, обозному, судіи, асауломъ, сотникомъ, атаманомъ и всему Полку нашего, такъ старшому, яко і меншому товариству, симъ нашимъ ознаймуемъ писанъемъ, ижъ респектуючи ми, на знатние пана Александра Сулими[358], хоружого нашого полкового, в працахъ военнихъ дѣлности, а до далших сего часу военного службъ войскових заохочаючи, надаем ему ку вспартост домового господарства село Вовчковъ и село Строкову, в уездѣ Переяславскомъ зостаючое, зо всѣми до них принадлежитостями, до ласки войсковой, и симъ унѣверсаломъ нашим ствержаемъ. Зачимъ, аби нихто з старшини вишъ[по]мянутой і з товариства не важился ему, пану Александру Сулимѣ, в держаню тихъ помянутих селъ и в отбираню [з] их всякихъ пожитковъ, найменшой чинити перешкоди и трудности. Пилно варуемъ, докладаючи виразне и ясне тое, аби войти вишъ[по]мянутих селъ з громадами своими (:опрочъ товариства, котрих волностъ ненарушена бити мѣетъ:) належитое во всемъ, в чомъ слушност указоватиметъ, ему, пану Сулимѣ, отдавали послушенство, з звыклой, не вимовляючисъ в работизнах і в рокових подачках, повинности, цѣле тако мѣти хочемъ і приказуемъ.

Писанъ в Переясловлѣ, року Божого 1689, месяця іюля, д[ня] 29.

Вышепомянутий полковникъ переясловский, рукою власною[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 64430. – Арк. 512. Копія.

Опубліковано: Лазаревский А. Сулимовскій Архивъ. Фамильныя бумаги Сулимъ, Скорупъ и Войцеховичей XVII-XVIII в. – К., 1884. – Ч. І. – С. 27. – № 22.

[a] Перед підписом зазначено "на подлѣнномъ подписъ таковъ", після підпису в колі написано "мѣсто печати".

№ 416

1708, грудня 2. Лебедин – Універсал переяславського полковника Стефана Томари про надання переяславському полковому писарю Якову Рустановичу села Виповець

Его ц*а*рского пресвѣтлого величества Войска Запорозкого полковни*к* переясловский Стефанъ Томара[359].

Вамъ, п: войтовѣ виповскому з посполитими тамошними людми, доброго о*т* Г*оспо*да Бога узичившы здоровя, симъ унѣверсаломъ н*а*шимъ извѣствуемъ, что ми, вѣдаючи здавна ку нам*ъ* вѣрние и многие прислуги в прац*ах* писарских п*а*на Якова Рустановича[360], писара нашего полково*го* переясловско*го*, на которіе и респектуючи, надаемъ село Виповецъ в подданство зо всѣми до его належитими ужитками, где симъ унѣверсаломъ нашимъ обявляючи, упоминаемъ и приказуемъ, аби всѣ посполитие люде выповские е*му*, пану Якову Рустановичу, писару н*а*шому полковому, и двору его, во всякомъ послушенствѣ найдуючися, въ пригон*ах* и датк*ах* посполити*х* неотмовни*ми* били, и овшем, яко де*р*жавце своему, послушними[а] оказувалис, жадаемъ и мѣти хочемъ.

Данъ в Лебединѣ, декабра 2. Року 1708.

Звишъ менованний полковни*к* переясловский, рукою[б].

Нижче написано: С подленни*мъ* читалъ атаманъ Сотни Баришо*вской* Федоръ Горкуша.

ЦДІАК України. – Ф. 64. – Оп. І. – Спр. 590. Копія.

Опубліковано: Лазаревский А. Мотыжинский архив. Акты Переяславскаго полка XVII-XVIII в. – К., 1890. – С. 17. – № 21.

№ 417

1712, грудня 13. Домонтів – Універсал переяславського полковника Стефана Томари про дозвіл домонтівським шевцям торгувати в Золотоноші

Его ц*а*рского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ переясловъскій Стефанъ Томара.

[а] В копії перекручено на "силошними".

[б] Перед підписом зазначено " в подлѣнномъ тако", після підпису у колі написано "мѣсто печати".

Вамъ, пану сотникови домонтовскому, атаманови городовому и войтовѣ, а особливо пану сотникови золотоноскому и тамошней же старшинѣ, симъ нашимъ унѣверсалнимъ ознаймуемъ писанемъ, ижъ шевцѣ, жителѣ домонтовские, прекладали намъ, что за борошно било [б] оним в Золотоноши торговъ отбувати и себѣ з того користованіе мѣти, и просили нашого позволителного на тое унѣвер[сал]ного писаня, которое видаючи онимъ, пилно жадаемъ аби пишенним шевцямъ, жителямъ домонтовскимъ, все[г]да в Золотоноши, кгде инде, невозбранно было торговие свои отбувати потребы, тилко що належитъ торговое, то повинни они, шевцѣ, безотмовне отдавати. Пилно жадаемъ и мѣти хочемъ.

Данъ в Домонтовѣ[361], декабр[ия] 13. Року 1712.

Звишъменованній полковник переясловскій[a].

Нижче написано: Презентованъ намъ был сей унѣверсал, подлугъ которого непремѣнно и ми содержати жадаемъ.

Иванъ Сулима, хоружій войсковій генералній.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 51529. – Арк. 54. Копія.

№ 418

1713, травня 13. Переяслав – Універсал переяславського полковника Стефана Томари про надання переяславському полковому судді Олександру Сулимі села Міцаловки

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожскаго полковникъ переясловский Стефанъ Томара.

Вамъ, паномъ старшинѣ полковой переясловской, і кому колвекъ о томъ вѣдати теперъ і на потимъ надлежатиметъ, а особливо пану сотнику золотоношскому, атаманови городовому, атаманови тежъ села Мицеловки, войтови тамошнему ж з посполитими людми, симъ нашимъ унѣверсалнимъ ознаймуемъ писаниемъ: ижъ респектуючи ми на давно знатние пана Александра Сулими, судии полкового переяславского, заслуги, і теперъ непрестанно роненние праци, [надаемъ] пану судіи нашему полковому переясловскому село Міцаловку, в сотнѣ Золотоношской обрѣтаючоеся, во зуполное владѣние людей посполитихъ, позволяючи всякіе походячие отолъ пожитки, яко державци, безопасно отбирати и владѣти. Прето панове старшина полковая переяславская, вѣдаючи [о] таковой волѣ нашой позволене, не важили би ся ему, пану судіи, в той маетности препятия і перешкоди жадной чинити і трудности задавати. Войтъ засъ мицаловскій зо всѣми посполитими людми

[a] Перед підписом зазначено “в подлѣнномъ тако”, після підпису двічі в колі написано “мѣсто печати”.

повинни без спреки всякое повиновение і послушенство ему, пану судіи, яко своему державцы, оддавати, пилно мѣти хочемъ і сурово приказуемъ.

Данъ в Переясловлѣ, мая 13. Року 1713[а].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 65071 (ІІ). – Арк. 1зв. Копія.

Опубліковано: Лазаревский А. Сулимовскій Архивъ. Фамильныя бумаги Сулимъ, Скорупъ и Войцеховичей XVII-XVIII в. – К., 1884. – Ч. І. – С. 31-32. – № 27. З датою 13 травня 1713 р.

Полтавський полк

№ 419

1714, липня 8. Полтава – Універсал полтавського полковника Івана Черняка про надання в послушенство кобеляцькому сотникові Саві Михайловичу людей, що живуть при його купленій Кобеляцькій греблі

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковник полтавский Іоанъ Леонтиевич Чернякъ.

Кождому, кому би колвекъ о томъ вѣдати надлежало, а особливо пп: старшинѣ кобеляцкой, симъ нашимъ полковничимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, иж взираючи мы на уставичние служби пана Сави Михайловича, сотника нынѣшнего кобеляцкого, посполу з нами в Войску ронячиеся, и давно вѣрност ку его царскому величеству, православного нашого монархи оказуючуюся, тепер килканадцят, кромъ власнихъ, [человѣка][б] ему ку работизнѣ, которих онъ при греблѣ своей купленной мѣетъ, [вишшей] Кобеляцкой, еще теперъ пустовской, на вспартя дому его опредѣляемъ, до ласки ясневелможного его милости пана гетмана и нашой полковничой, в послушенство, которие належитост свою повинны отбувати, их, именених килканадцятъ человѣка, до двору его, пана Савы, сотника кобеляцкого, без всякой спреки нелениве, на що и сей нашъ полковничий унѣверсалъ при власной подписѣ руки нашой, печатю полковою ствердивши, ему, пану Савѣ Михайловичу, сотниковѣ кобеляцкому, росказалисмо видати.

В Полтавѣ, юля 8, 1714 року[в].

Вишейписаний полтавский полковник, рукою власною[г].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 59410. – Арк. 128. Копія.
Там само. – Спр. 51823. – Арк. 218. Копія.
Там само. – Спр. 62660. – Арк. 279-279 зв. Копія.

[а] Дата можливо непевна, оскільки читається як суміш кириличних літер та арабських цифр, або взагалі не читається.

[б] Слова в квадратних дужках за копією зі справи 62660.

[в] В копії зі справи 59410 написано "справи".

[г] Після підпису в колі написано "мѣсто печати полковой".

№ 420

1719, вересня 5. Келеберда – Універсал полтавського полковника Івана Черняка про призначення Павла Вакуленка переволочанським сотником

Его царского пресвѣтлого в*ели*чества Войска Запорожского полковникъ полтавскій Іоанъ Чернякъ.

Ознаймуемъ сымъ нашимъ унѣверсальнымъ писаніемъ всему старшому и меншому сотнѣ Переволочанской товариству и поспольству, и кому колвекъ о семъ вѣдати надлежатиметъ, ижъ мы за волею рейментарскою ясне велможного добродѣя его м*ило*сти пана гетмана избравши вамъ по ихъ же всѣхъ согласныхъ войтахъ[а] и общихъ волныхъ голосахъ за началника сотникомъ пана Павла Вакуленка[362], і вручивши ему на то[й] урядъ короговъ, пылно черезъ сей нашъ унѣверсалъ властию нашою жъ полковнычою приказуемъ, аби всякъ з васъ, товариства и посполства сотнѣ Переволочанской, ему, п: Вакуленку, сотниковсвоему, якъ старшому, належитое безъ противности чиныли послушенство и повиновеные, а онъ взаемъ долженъ будетъ вамъ доброму пошановаиіе отдавати, злого же и непокорного истиннѣ и праву наказовати; для лутшого тежъ утвержеиыя мѣетъ по семъ помянутій п: сотникъ подлугъ премощнѣйшого ц*а*рского пресвѣтлѣйшого в*ели*чества указу в Глуховѣ на вѣрность его величеству виконати присягу.

Данъ в Керебердѣ[363], сентеврия 5 д[ня], року 1719.

Вышеписаний полтавскій полковникъ, Іванъ Чернякъ[б].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 664. – Арк. 40. Копія.

№ 421

1719, жовтня 19. Полтава – Універсал полтавського полковника Івана Черняка про дозвіл товаришеві Решетилівської сотні Родіону Івановичу побудувати греблю і млин на два кола на річці Говтві, на купленому ним місці

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ полтавск*ий* Іоаннъ Чернякъ.

[а] В копії після цього слова зазначено "sic", тобто "так", проте всеодно є сумніви щодо правильного його відтворення з оригіналу, адже мусить бути – "вотахъ".

[б] Перед підписом зазначено "В подлыномъ подписъ такъ", після підпису написано "Модзалевский".

Ознаймуем симъ нашим унѣверсаломъ пану сотниковѣ решетиловскому, п: старостѣ тамошнему нашему и всѣмъ тоей сотнѣ обивателемъ, и кому колвекъ о семъ вѣдати будет надлежало, ижъ п: Радионъ Иванович, товариш Сотнѣ Решетиловской, просилъ насъ, полковника, о позволене себѣ на заняте греблѣ и построеня млина о двохъ колахъ, еднom мучномъ, а другом ступномъ, на своихъ кгрунтах, именно на рецѣ Говтвѣ[428], на узменѣ высше воронецкого валежу, луки Прокопа, купленной у Паска и Стецка Яковенков и Осипа Олексенка, жителей решетиловских. Теди ми, прошеніе его, пана Радиона, принявши за слушное, яко видалисмо сей нашъ фундушовий унѣверсалъ, позволяючи ему, на тих своихъ купленихъ кгрунтах греблю заняти и на оной млинъ о двох колах построити, з тим докладом и варунком, аби од того млина в кгрунтах людских, тамо в межу будучих, найменшая шкода и обида не дѣялас подтопом, такъ мѣти хочем и властію нашою полковничою приказуем, аби нѣхто з старшини и обивателей решетиловских в том строеню млина мененному Радиону не важился чинити жадной трудности и перепони.

Данъ з Полтави, октоврія 1[9]. Року 1719.

Вишеписанний полтавский полковникъ, рукою власною.

Нижче зазначено: С подлинним сводилъ за писара решетиловского правящий козакъ оной же Сотнѣ Данило Бондаренко.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 59418. – Арк. 149. Копія.

Прилуцький полк

№ 422

1709, березня 27. Прилуки – Універсал прилуцького полковника Івана Носа про підтвердження прав прилуцького цеху музик, на підпорядкування йому всіх, хто заробляє грою музики в Прилуцькому полку

Его царского пресвѣтлаго величества Войска Запорожского полковникъ прилуцкій Иван Нос[364].

Всѣмъ, хтоби того потребовалъ, тепер и на потомние часи, симъ нашимъ писанемъ доносимъ[a] вѣдати, ижъ якъ за прежде бившихъ антицесоровъ нашихъ такое постановлене ухвалено, же хто колвекъ игрою музицкою бавячися пожитокъ себѣ мѣетъ, таковий всякій во всемъ Полку нашемъ мешкаючій, але под час ярмарку, и всегда, и вандровніе, аби под протекциею братства онихъ самихъ, в городѣ нашемъ Прилуцѣ заведеного, при отдаване постановленой належитости до скринки братерской не знайдовался спречнимъ, а то такъ не толко

[a] Слово написано двічі.

для лѣпшого порядку в справованю с онихъ, лечъ аби ку хвалѣ Божой свѣчи, якую они з своихъ доходовъ і складки уставленной три рази на рокъ в обохъ церквахъ Божественихъ звикли становити, не уставала, якого то прежде ухваленного установленя и ми не нарушаючи, і овшемъ симъ нашимъ стверждаемъ писаниемъ. Пилно мѣти хочемъ аби всякій музика во всемъ Полку нашомъ, любъ осѣлій, албо вандровній, здавна звичайного доходу пятничного і веселного, і ярмаркового, до скринки братства прилуцкого не зборонялся давати, под срогимъ каранемъ упорнимъ приказуемъ, и от тяглостей всякихъ мѣских громадскихъ и поборовихъ датковъ оних уволняемъ, і аби имъ в томъ не дѣялася долегливост, симъ нашимъ варуемъ писаниемъ.

В Прилуцѣ данъ, марта 27 д[ня], 1709 року.

Звишъменований полковникъ прилуцкій[a].

Нижче написано: С подленным читал вахмистръ Иван Турченков.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 57617. – Арк. 33. Копія.

№ 423

1709, квітня 12. Прилуки – Універсал прилуцького полковника Івана Носа про права та обов'язки прилуцького кравецького цеху

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ прилуцкій Иванъ Носъ.

Всѣмъ, кому о томъ вѣдати належит, а особливе пану войтови и бурмистром прилуцкимъ, такъ тежъ войтомъ, по селахъ в сотнѣ Полковой Прилуцкой найдуючимися, вѣдомо чинимъ симъ унѣверсаломъ, ижъ суплѣковал до насъ цехмистръ кравецкий з братиею своею, покилкокротне прекладаючи то, же онимъ великая в томъ дѣется долегливостъ, що не тилко барву на войско пѣхотное по указу ясне велможного добродѣя его милости пана гетмана щорочне шиютъ и до двору нашего полковничого всякую кравецкую на челядъ работизну всегда отправуютъ, але надто над звичай давній и ихъ волности до стацѣи роковой гетманской і нашой подвод і иншихъ людемъ посполитимъ обиклой тяглости до нихъ притягаютъ и примушаютъ, і просили у нас такового респекту, аби от того, що над давній звичай на нихъ вимагается, цехъ ихъ билъ волнимъ. Ми прето, давши мѣстце, такъ слушному прошенію ихъ, а респектуючи на то, ижъ они здавна і теперъ на войско пѣхотное по указу ясне велможного добродѣя его милости пана гетмана щорочне барву робятъ безъ жадной нагороди, і от двора нашего полковничого, яко і за антецесоровъ наших, прежде бившихъ пановъ полковниковъ, не меншая цеховѣ ихъ роботизною приключаючихся на челядъ

---

[a] Перед підписом зазначено "в подлѣнномъ тако", після підпису в колі написано "мѣсто печати".

потребъ дѣется докука, і овшемъ, і о*т* наездо*в*, в роботѣ кравецкой і кушнѣрской частокротъ биваетъ имъ долегливостъ, уволняемъ всѣхъ здавна в цеху кравецкомъ обрѣтающихся людей, в городѣ Прилуцѣ і по селахъ, до Полковой Прилуцкой прилеглихъ сотнѣ, мешкаючихъ, от роковой зсипаня стацѣи, такъ до двору ясне велможного его милости пана гетмана, яко і до нашего полковничого належачой, любо которій з брат[и]ѣ ихъ воломъ еднимъ, албо и двома, хлѣба пашетъ и пахати будетъ, такъ тежъ уволняемъ о*т* воженя подво*д* притрафляючихся. Кромѣ таковой навално*й* потреби, подъ часъ которой і козаки о*т* подво*д* виданя не могли би бити волними, надто уволняемъ о*т* всякого жнива кошеня и воженя сѣна на потребу войсковую і нашу, о*т* пода*т*ко*в* всѣхъ людямъ посполитимъ звичайни*х* тяглостей, мѣютъ еднакъ они и повинни будутъ ремесломъ своимъ войсковую, то естъ когда колвекъ указоватиметъ потреба, на войско пѣхотное робити барву, и до двора нашего по давнему обикновению, що колвекъ будетъ, на челядъ шити, іли направити, по*т*ребно о*т*бувати повинность. Побори тежъ самие тилко цеховие і податки ведлугъ давного звичая знати і тими з цехомъ, а не с посполитими людми общой городовой потребѣ бити прикладними, таковую теди респектомъ цеха кравецкого волю нашу всѣмъ, кому о томъ вѣдати належитъ, обявивши, пилно мѣти хочемъ і грозно приказуемъ, аби жаденъ з войтовъ і іншой старшини городовой прилуцкой і сѣлской, над тую оному і найменшого утяженя чинити не важился, а мѣл би кто противу виразной волѣ нашой таковой, якую колвекъ тому цеховѣ кравецкому чинити долегливостъ, таково*й* жестокого от на*с* не уйдетъ наказания, упевняемъ.

Данъ в Прилуцѣ, року 1709, априля 12 *д*[ня].

Звишменова*н*ній полковникъ прилуцкій[a].

Нижче написано: С подленны*м* чита*л* вахмистръ Иванъ Турченко*в*.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 57622. – Арк. 41-41 зв. Копія.

№ 424

1709, вересня 1. Прилуки – Універсал прилуцького полковника Івана Носа про підтвердження прав прилуцької ратуші на млини, на річці Смоші

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожскаго полковникъ прилуцки*й* Иванъ Яремовічъ Носъ.

Всѣмъ, кому бы о томъ вѣдати належало, а меновите пп: старшине полковой прилуцкой и всему старшому и меншому Полку Прилуцкого товариству, симъ уневеръсални*мъ* листомъ наши*м* ознаймуе*мъ*, ижъ для вспартя уста*в*ичныхъ

[a] Перед підписом написано “в подлѣнномъ тако”, після підпису в колі зазначено “мѣсто печати”.

неменшихъ расходовъ меских прилуцких позволяем п: войтовѣ прилуцкому з майстратом з трехъ мли[н]ковъ межи колкими братами сполними, а именно з Мойсеенкового и Лаврененкового и Антипенкового, в селѣ Смоши и на реце Смоши[365] о шести колах, трех мучних, а трех ступних найдуючихся, в которыхъ з ласки нашихъ антецессоровъ [и] ихъ милостей панов гетманов тремя колами, от давнихъ летъ владеючи, ку потребе ратушу прилуцкого заживали, и теперешнего часу всякие приходы належите, такъ из колъ мучних, яко и ступнихъ на потребу городовую отбирати, прето аби в том отбиранью помянутому войтови съ его урядниками не важился нихто жадной и найменшой чинити кривди и перепоны, пилно имѣти хочемъ и властию нашею полковничею варуемъ.

Данъ в Прилуце, сентября 1 дня, 1709 року.

Звышписанний полковник прилуцкой[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54351. – Арк. 11. Копія.

№ 425

1712, січня 4. Прилуки – Універсал прилуцького полковника Івана Носа про затвердження угоди значного військового товариша Федора Марковича із заїздськими та товкачівськими жителями на будівництво греблі на належній йому ділянці річки Удай

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозкого полковникъ прилуцкий Іванъ Яремович Носъ.

Всѣмъ, хтоби того потребовал вѣдати, а особливе пп: старшинѣ, так полковой, яко и городовой, прилуцкой, симъ нашимъ ознаймуемъ писаннемъ, иж презентовал нам купчую его милость панъ Феодор Маркович, знатний товаришъ войсковий, от небожчика Ониска Мѣрошника ему виданную на ез, под селом Заиздами, противъ двора Романовского на стрижнѣ реки Удая знайдуючийся, на котором то хотячи греблю на построенне млиновъ собѣ заняти, просил нашего в томъ себѣ позволення. Мы теди, давши прозбѣ его у себе мѣсце, призвали людей заездких и товкачовскихъ, которих кгрунта в вершинѣ ставу знайдуются, и питалисмо оних, чи не вчинится им в кгрунтах их от занятя греблѣ на вишписанном езу его милости пана Федора Марковича якая шкода, і топленнемъ води в лѣсах и сѣножатех, которіе персоналне пред нами договоръ чинили, же не без шкоди может бити, когда вода занатем греблѣ подвишшится, еднакъ его милостъ панъ Феодоръ Марковичъ дал им на себе таковую ассекурацію, ежели би кому, любъ в лѣсах и сѣножатехъ и інъших кгрунтах, занятем греблѣ своей на езу своем власном через стопленне води мѣлъ учинити шкоду, то готовъ платити

[a] Перед підписом зазначено "на подленном подписано тако", після підпису в колі написано "мѣсто печати".

за тое кому що доведетъся годною ценою, а до того за многихъ кривдъ очиненне, ежели би не моглъ всѣхъ уконтентовати, кому на потом дѣятиметься в вишъписаннихъ кгрунтах, вгорѣ ставу знайдуючихся, якая кривда, готовъ, кошту своего не жалуючи, греблю, на езу своемъ построенную, роскидати, ко якой то словесно от его данной ассекурациѣ жителѣ заездніе и товкачувскіе и інние, которих кгрунта в вершинѣ ставу знайдуются, не претячи нѣ в чомъ, учинили згоду з его милостю паномъ Феодоромъ Марковичемъ, в занятю греблѣ на езу его власномъ, що и мы, видячи слушное их помѣркованне, казалисмо видати сей нашъ фундушъ его милости пану Феодору Марковичу на заняте греблѣ на вишписаномъ езу его власномъ, под селом Заездомъ знайдуючимся, подлуг его ж устне виданной перед нами вижейспецѣфѣкованной за вчиненне шкод людских, если бы мѣли бити якіе в кгрунтах от стопленя води, ассекурациѣ и постановленя, в яковом то его занятю греблѣ на езу его власномъ аби нѣ от кого и наименшая не дѣялася кривда, пилно сим нашим варуем писаннемъ.

Данъ в Прилуцѣ, януар[ия] 4, 1712 року.

Звишменованний полковник прилуцкий.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 53729. – Арк. 54. Оригінал.

№ 426

1715, вересня 15. Прилуки – Універсал прилуцького полковника Гната Галагана про підтвердження прилуцькому цехові кравців і кушнірів давніх привілеїв

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ прилуцкій Игнатий Івановичъ Калакганъ.

Всей старшинѣ, такъ полковой, яко и городовой прилуцкой, найдуючимся, и кождому, кому колвекъ о томъ вѣдати надлежитъ, симъ нашимъ унѣверсалнимъ ознаймуемъ писанемъ. Ижъ презентовалъ намъ цехмистръ кравецъкій з братией своею унѣверсалъ бывшого антицесора нашого пана Ивана Яремовича Носа, уволняючій оних, такъ в городѣ Прилуцѣ, яко и по селах, до Полковой Сотнѣ Прилуцкой належних, мешкаючихъ, од роковой зсипаня стаціи, до двору ясневелможного его милосты пана гетмана, также и нашого полковничого, належачой, любъ і братѣ[ю] ихъ [хто] воломъ однимъ, албо и двома, хлѣба пашетъ и пахати будетъ, такъ тежъ од воженя подводъ притрафляючихся, кромѣ таковой навалъности под часъ которой и козаки от виданя подводъ не могли бы быти волними, од всякого жнива кошеня и воженя сѣна на потреби войсковую и нашу, от податковъ также всяких розних мѣских и од инших приключаючихся тяглостей, и просилъ нашого на тое потверженя; ми прето его, цехмистра, прошение за сълушностъ принявши, яко симъ нашимъ унѣверсалом тую их више спецѣфѣкованную волностъ ствержаемъ и ненарушне оную при цеху ихъ кравецкомъ и кушнѣрскомъ заховуючи, толко жъ под таковою кондициею, ижъ мѣютъ они

кравци и повинны будутъ ремесломъ своимъ войсковую, когда колвекъ указуватиметъ потреба, на войско пѣхотное робити барву, также до двору нашего по давнему обикъновению, що колвекъ будетъ на челядъ шиты или направовати, потребно отбувати повинностъ. Побори тежъ самие толко цеховие и податки ведлугъ давнего звичая знаты, и тими з цехом, а не з посполитими людми общой городовой потребѣ быты прикладними, чого ради и од мѣсячного ихъ уволняемъ, такъ видаючи всякъ о таковой волѣ нашой, абы нѣхто не смѣлъ і не важился з више вираженой старшины мененому цеховѣ кравецкому жадного и найменшого утяженя и долегливосты чиниты, упоминаемъ и приказуемъ.

Данъ в Прилуцѣ, септеврия 15 д[ня], 1715 року.

Вишеменованній полковникъ прилуцкий[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 57623. – Арк. 43. Копія.

№ 427

1717, листопада 15. Прилуки – Наказ прилуцького полковника Гната Галагана боршенському війтові не притягати до посполитих повинностей Харка Коваленка та Левка Толоку

Войте боршенскій.

Харка Коваленка и Левка Толока до жадних посполитих повинностей не потягайте, пилно приказуемъ.

З Прилуки, ноеврія 15, 1717 року.

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запор[ожского] полковникъ прилуцкій Игнатъ Кгалаганъ[6].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 59089 (І). Копія.

№ 428

1718, грудня 20. Прилуки – Універсал прилуцького полковника Гната Галагана про права і обов'язки прилуцького різницького цеху

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ прилуцкий Ігнатей Івановичъ Галакганъ.

Всем, кому колвекъ о том ведати надлежит, меновите панам старшинам войскового чина, такъ теж п: войтови прилуцкому з бурмистрами, на преложен-

---

[a] Перед підписом зазначено "на подлѣнномъ тако", після підпису в колі написано "мѣсто печати".

[6] Після підпису зазначено "мѣсто печати полковой".

стве в полковом нашем городе Прилуце найдуючимся, сим нашим ознаймуем универсалом, иж просили нас, полковника, цехмистръ з братиею своею цеху и ремесла резницкого, жеби як порядки их цеховіе і права, от давних часов чрез антецессоров наших, их милостей панов полковников прилуцких, споражении и постановление подтвердили, а такъжѣ за слушность прозбу их, до нас внесеную, принявши, а особливо стараючися всякие належние до добра посполитого чинити строения, цех ремесла их резницкого, от давних летъ в полковом месте нашом Прилуце постановленого з всякими же уставами і порядками на потомный часъ потвержаем, жеби онии по давном своем обыкновению доброхотне вси, схилившися, цехмистра себе кого хотя, человѣка неподозреного і во всем цнотливого, обравши, послушенство ему належное отдавали, котори[й] би их за въступки цеховіе и поточние, опрочъ права криминалного, з братие[ю] своею засевши, моглъ судити, аж тот их суд жаденъ с приложених интересоватися не маетъ, якъ в самом месте Прилуце, такъ і по селам, до города нашего Прилуки приналежачих, не повиненъ никто с козаков і посполитих людей бидла купуючи резати и продавати, взискуючой тяглости людской они отправовати не повинни, а побору нашего, им наложенного з ратуша меского прилуцкого, повиненъ каждий подлугъ своего предложения отдавати, а од станции і иних въсяких здатковъ маютъ найдоватися волныи, урад теж нашъ полковий прилуцкій і меский предложение, якъ порядковъ их выше виражених мешати не повинни, такъ маютъ быти оним помочными до каранія, непослушного за упорчивостъ карати, для лутчого теди на потомние часи утверждения сей унѣверсал нашъ цеху резницкому при печати нашей полковой подписуем, імени нашего естъ выданный.

В Прилуце, декабря 20 дня, 1718 року.

Звышменованний полковник прилуцкий[a].

Нижче написано: С подленнымъ читалъ Ямбургского карабинерского полку вахмистръ Иванъ Турченков.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 57624. – Арк. 45. Копія.

№ 429

1719, січня 29. Прилуки – Універсал прилуцького полковника Гната Галагана про заснування та регламентацію роботи прилуцького калачницького цеху

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ прилуцкій Ігнатый Ивановичъ Кгалакганъ.

Всемъ, кому колвекъ о томъ вѣдати належитъ, меновите паномъ старшинамъ войскового чына, такожъ пану войтови прилуцкому з бурмистрами, на пре-

[a] Перед підписом написано "на подленном подписано тако", після підпису в колі зазначено "мѣсто печати".

ложенствѣ в полковомъ нашомъ городѣ Прилуцѣ найдуючимся, симъ нашимъ ознаймуемъ унѣверсаломъ, ижъ донесли намъ вѣдати обиватели прилуцкие Филонъ Гордѣевичъ з товариствомъ, же зде в Прилуце доселѣ цеху калачницкого нѣтъ, и того ради в дѣлѣ калачницкомъ многие походятъ нестроения. Зачимъ вишписанние просили нас, полковника, [а]бисмо позволили имъ, яко то дѣломъ калачницкимъ бавячимся, особливій свой завести цехъ і цехмистра обрати, а такъ ми за слушност прозбу ихъ до насъ внесенную принявши, а особливе стараючися всякіе належніе до добра посполитого чинити строения, цехъ дѣла калачницкого позволяемъ в полковомъ нашемъ городѣ Прилуцѣ завести, потверждаючи тое, жеби они подлугъ инихъ гражданскихъ обикновеній, доброхотне вси схилившися, цехмистра себѣ кого хотя человѣка неподозренного і во въсемъ цнотливого обравши, послушенство ему належитое отдавали. Который би ихъ за виступки цеховие и поточние, кромѣ крвавихъ і кремѣналнихъ, з братиею своею засѣвши, моглъ судити, а в тотъ ихъ судъ жаденъ с преложонихъ интересоватися не мѣетъ, а якъ в самомъ мѣстѣ Прилуцѣ, такъ и по селахъ до него приналежащихъ, не повиненъ никто с козаковъ и посполитихъ людей без позволенія цехмистрового калачовъ и бубликов пекти и продавати, а побори, на цех ихъ положенніе, з ратуша мѣского прилуцкаго повиненъ кождий подлугъ своего предложеня отдавати. Урадъ тежъ нашъ полковий прилуцкий и мѣскіе преложоніе, якъ порадковъ ихъ вишейвиражених мешати не повинни, такъ маютъ бити помочними до караня непослушнихъ и забороняти, хтоби колвекъ любъ с товарист*в*а, любъ с посполства, без позволенія цехового важился гендель дѣломъ ихъ чинити, і таковихъ за упорчивостъ карати. Для лутшого теды на потомние часи утверждения сей унѣверсалъ нашъ цеху калачицкому при печати нашей полковой і подписомъ имени нашего виданній.

В Прилуце, іануария 29, 1719 року.

Звишменованний полковник прилуцкій[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 57625. – Арк. 47. Копія.

№ 430

Близько 1719 року. Прилуки – Наказ прилуцького полкового судді Івана Марковича боршенському війтові не притягати до посполитих повинностей Харка Коваленка та Левка Толоку

Войте бо*р*шенскій.

Будучи в насъ, превелебній его м*и*лостъ от*е*цъ ігуменъ густинскій презентовалъ намъ, ясне велмо*ж*ного добродѣя, его милости п*а*на гетмана, пова*ж*ній его п*а*нскій унѣверсалъ, которій его п*а*нская велмо*ж*ностъ ему, от*ц*у ігумену,

[a] Перед підписом зазначено “в подлѣнномъ тако”, після підпису в колі написано “мѣсто печати”.

видалъ, жебы прилуцкая старшина до Харка Коваленка и до Леска Толока, у вашомъ селѣ жѣючих, не интересовалася и до жадних тяглостей ратушних мѣских оних не притягали, но токмо оніе Харко и Леско до святой обители послушенство отдавали [бы], прето тобѣ приказую абысь заразъ тот грабѣжъ, якій в них заграбилъ, возъвратилъ до пріезду пана полковника нашого, и повторе приказуемъ.

Іванъ Марковичъ, судя Полку Прилуцкого[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 59089 (ІІ). Копія.

№ 431

1723, січня 22. Прилуки – Наказ прилуцького полковника Гната Галагана з'явитися в Прилуки брагинському війтові Макаруку з таттешніми жителями Кіндратом Шевцем з дружиною, Сіроштаном та Грищихою

Вамъ, Макаруковѣ, войтовѣ брагинскому, Кондратовѣ Шевцевѣ з его жоною, такъже Сѣроштановѣ и Грищисѣ, жителемъ тамошнимъ же брагинскимъ, пилно симъ нашим писаніемъ приказуемъ, абысте скоро за вичитанемъ оного заразъ, а заразъ, для певной потребы, становилися в Прилуку конечне, о тое и повторе вам пилно приказуемъ.

З Прилуки, генваря 22. Року 1723.

Его императорского пресвѣтлого величества Войска Запорож[ского] полковникъ прылуцкий Ігнатий Іванович Кгалаганъ.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 54218. – Арк. 284. Оригінал.

Сосницький полк

№ 432

1663, вересня 3. Сосниця – Універсал сосницького полковника Якова Скидана про підтвердження прав Макошинського жіночого монастиря на два млинових каменя в селі Величківцях

Яковъ Скиданъ[366], полковникъ вѣрного Воиска его царского пресвѣтлого величества Запороского сосницкій.

---

[a] Перед підписом зазначено "в подлинномъ тако".

Ознаймуемъ симъ писаниемъ нашимъ всѣмъ вобецъ и кождому зособна, кому би о томъ потреба вѣдать надлежало, ижъ ведлугъ давнего наданя *от* полковниковъ бившихъ на манастирецъ убогій Святой Покрови Макошинскій, теди ми взглядомъ того симъ листомъ ствержаемъ и подаемъ законницамъ, абы два каменя тие у млинѣ Величковскомъ ведлугъ давнего звичаю на тотъ монастиръ мѣрочки двѣ на ихъ, а мелниковѣ третя, нѣ *от* кого жадное перешкоди и кривди не поносячи, яко на спокойне уживали, такъже оние селяне, абы греблю направовать не были спречны, иначей не чинячи, под неласкою нашею.

Данъ из Сосници. Року 1663, месяця септеврия 3 дня.

Яковъ Скиданъ, полковникъ звишменований сосницкій[а].

ЦДІАК України. – Ф. 152. – Оп. І. – Спр. 39. – Арк. 2-2 зв. Копія.

Стародубський полк

№ 433

1699, січня 2. Стародуб – Універсал стародубського полковника Михайла Міклашевського про взяття під полковничу протекцію Івана Андросенка Шепелича

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ стародубовскій Михайло Миклашевскій.

Пану сотникови новгородскому, атаманови городовому и войтовѣ тамошнему зо всѣмъ старшимъ и меншимъ сотнѣ Новгородской товариствомъ, ознаймуемъ, ижъ для значнихъ заслугъ военныхъ пана Ивана Андросенка Шепелича под свою полковничую беремо протекцію, ижъ бы онъ, панъ Иванъ, не належалъ болшъ до корогви войсковой Новгородской, лечъ повиненъ будетъ значку полкового нашего пилновати, о чемъ вѣдаючи, старшина войсковая новгородская, абы жадного не мѣла дѣла, пилно варуемъ.

Данъ въ Стародубѣ, ануарія 2 дня, 1699 году.

Зъвишъ именованный полковникъ стародубовскій[б].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 664. – Арк. 37-37 зв. Копія.

[а] Перед підписом написано “в подлѣнном подписъ”, після підпису зазначено “На ономъ унѣверсалѣ печать воисковая”.

[б] Перед підписом зазначено “на подлѣнномъ тако”, після підпису написано “Арх[ив] Ч[ерниговского] Д[ворянского] [Депутатского] [Собрания], №459, л. 10”.

№ 434

1708, червня 4. В таборі під Ратновим – Універсал стародубського полковника Івана Скоропадського про надання стародубському полковому хорунжому Федору Скоробагатому села Манюки

Его ц*а*рского пресвѣтлого величества Войска Запоро*ж*ско*го* полковникъ стародубовскій Іванъ Скоропа*д*скій.

Ознаймую симъ моимъ писані*ем* ста*р*шинѣ полковой стародубовской, майстратовѣ, осо*б*ливе па*н*у сотниковѣ топа*л*скому, ижъ яко за певній проступокъ п: Михайла Муравѣнского, товариша войскового, село Чупковичи одобравши, оное надалъ былъ па*н*у Феодору Скоробогатому, хоружому полковому стародубовскому, ясневелмо*ж*ній его м*ило*сть па*н*ъ гетманъ, но пото*м* з доброты своей панской, простивши выну, Муравѣнскому знову приве*р*нулъ, и росказалъ его панская велмо*ж*но*ст* па*н*у хоружому углядѣти иншое селце, такъ я до тоей ясне велмо*ж*ного добродѣя панской волѣ стосуючися, в Сотнѣ Топалской будучое селце Манюки надале*м* менен*н*ому стародубовскому хоружому, приказавши тяглих села Манюковъ жителе*м* пригони и всякіе работизни о*т*бувати ку вспа*р*тю его господа*р*ства, а побори и роковіе осыпи удержа*л* при ратуши до далшого ствер*ж*енія и ла*с*ки ясневелможного его м*ило*сти па*н*а гетмана.

Данъ в таборѣ у Рат[н]ова, юнія 4. Року 1708[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 55345 (І). – Арк. 219. Копія

№ 435

1708, вересня 2. Табір з під Глинного – Універсал Івана Скоропадського про підтвердження прав новгородського сотенного писаря Семена Березовського на хутір Горбовецького, наданний йому новгородським сотником Лук'яном Жоравком

Его ц*а*рского пресвѣтлого величества Войска Запорозского стародубовскій полковникъ Іоанъ Скоропадскій.

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати буде*т* належало, особливе старшинѣ городовой новгородской, атамановѣ городовому зо всѣмъ товариствомъ, и войтовы з посполитими людми, симъ унѣверсаломъ моимъ ознаймую, и*ж* имѣючи в владѣніи своемъ, по данномъ собѣ о*т* ясне велмо*ж*ного его м*ило*сти пана

[a] Під датою в колі написано "мѣсто печати полковничой".

гетмана унѣверсалѣ, панъ Лукянъ Жоравко, сотникъ новгородскій, хуторецъ, прозиваемий Горбовецкого, з людми при немъ осаженими посполитими, з своей доброи волѣ респектуючи на пана Семена Березовского, писара сотенного новгородского, для впартя господарства ему оного уступуетъ. Прето и ми, уважаючи его, пана Березовского, фатикги и праци, которие и теперъ з комендерованим товариствомъ у Биховской фортеци ложит, и до далнихъ услугъ, яко в Войску Запорожскомъ згодного, заохочуючи, до ласки войсковой надаем оному пречоній хуторецъ Горболевского, з людми тамъже осаженними посполитими, в зуполное владѣние и державу. Мѣти теди хочемъ, абы нихто з старшини городовой, такъ пану атаману з товариствомъ, яко и войтъ зо всѣмъ урядомъ, и нѣхто иншій, не смѣлъ и не важился жадной и найменшой ему, пану Березовскому, в завѣдованю пречоного хуторца, и в отбираню з него всякихъ пожитковъ, чинити трудности и перешкоди, варуемъ, упоминаемъ и приказуемъ. Люде зась посполитии, при томъ хуторци мешкаючіи, повинни уже, яко власному своему державци, ему, пану Березовскому, всякое послушенство и належитую повинность отдавати.

Данъ в табори з под Глинного, 2 д[ня] септеврія. Року 1708.

Звишъменованній полковникъ стародубовскій, рукою[а].

На початку зазначено: 1730, ноеврія 25 д[ня] подани.

Там само. – Ф. 119. – Спр. 14. – Арк. 139-139 зв. Копія.

№ 436

1709, жовтня 19. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Журавки про надання хорунжому Стародубської полкової сотні Філіпу Данченкові села Лакома Буда

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожъского полковникъ стародубовский Лукянъ Журавко.

Вамъ, пп: старшинамъ полъковимъ стародубовскимъ, п: сотниковѣ полъковому, п: атаману городовому, п: войту тамошнему и всѣмъ вобецъ, так козацкой, яко и подданской кондиціи людем, симъ нашимъ унѣверсалнымъ ознаймуемъ писаніемъ, иж респектуючи ясневелможній добродѣй его милостъ панъ гетманъ на войсковіе в Полку Стародубовскомъ, не оттепер роненніе, праци и услуги п: Филипа Данченка, хоружого Сотнѣ Полковой Стародубовской, до которих и впред его ж заохочуючи, позволилъ намъ и злѣцилъ дати селце, прозиваемое Лакомая Буда[б], ему, п: Филиппу, такъже и мы, особливымъ своимъ респектомъ стосуючися до поважнаго панского ясне велможного добродѣя росказаня, надаемъ ему, п: хоружому, ку вспартю домовому тое селце до ласки его ж панской,

[а] Перед підписом зазначено "В копіи подписъ".

[б] В копії написано "прозиваемую Лакомую Буду".

позволяемъ ему, п: Данченку, тымъ селомъ Лакомою Будою, владѣти, вѣдаючи теды каждій з пановъ старшини полковой и чернѣ Полку Стародубовского о таковой волѣ ясневелможного, его милости пана гетмана, абы нѣхто не смѣлъ и не важилъся в обнятю того села, Лакомой Буды, жадной найменшой ему, п: Данъченку, чинити перешкоды, іменемъ ясневелможного добродѣя его милости пана грозимъ, а посполитіе люде того села абы во всемъ належитое подданическое ему оддавали послушенство и повиновеніе, о тое пилно приказуемъ.

Данъ в Стародубовѣ, октоврия 19. Року 1709.

Звышъ менованный полковникъ стародубовский, рукою власною[а].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 63776 (IV). – Арк. 212 зв.-213. Копія.

№ 437

1710, лютого 9. Почеп – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про підтвердження прав Петра і Корнія Брученків на селище Шматів та інші володіння

Его царского пресвѣтлаго величества Войска Запорожского полковникъ стародубовскій Лукянъ Жоравко.

Всѣмъ, кому колвекъ о томъ вѣдати належитъ, а особливе пану сотникови почеповскому, п: атаманови городовому зъ товариствомъ, и войтови з посполствомъ, ознаймуемъ: ижъ презентовали намъ, Петро и Корнѣй Бруенки, товариство Сотнѣ Почеповской, писма отвористіи, од бывшихъ пановъ полковниковъ стародубовских, Леону Бруеви, отцу ихъ данныи, по которихъ держалъ и свободно заживалъ въ заслугахъ войсковихъ себѣ наданное селище, зовемое Шмотово, на врочищахъ Довбежахъ найдуючоеся, близко рѣчки Вуслѣ и Жоравки[367], идучимъ болотомъ отъ Довбежовъ, до самого Ерковцевого болота, зъ гребелкою, на якой и млинокъ вешнякъ построенъ, и зо всѣми до того селища належитостями, прето мы, по прошенію ихъ слушномъ, яко тіи писма оческіи симъ нашимъ унѣверсалом ствержаемъ, позволяючи имъ тимъ селищемъ, гребелкою зъ млиномъ и всѣми до него прислушаючими угодьями владѣти и къ своему употребляти пожиткови, такъ мѣти хочемъ и пилно приказуемъ аби нѣхто имъ, Петру и Корнѣю, того помененного кгрунту в владѣнью и въ спокойномъ заживанью не важился жадной найменьшой, а особливе зъ тамошныхъ шмотовскихъ мешканцевъ, чиныти кривди и перепоны, подъ винами правними и непоблажнимъ войсковымъ караньемъ.

Данъ въ Почеповѣ, февруаріа 9 д[ня]. Року 1710 го.

Звишменованый полковникъ стародубовскій, рукою власною[б].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 56082. – Арк. 66. Копія.

[а] Перед підписом зазначено "в подлѣнномъ подписано тако".

[б] Перед підписом зазначено "на подлинномъ такъ", після підпису в колі написано "м[ѣсто] п[ечати]".

№ 438

1710, лютого 29. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки з дозволом осадити слободу і побудувати млин-вешняк на міські потреби Мглина

Его ц*а*рского прес*в*ѣтлого в*е*ли*ч*ества Войска Запоро*ж*ского по*л*ковникъ стародубовск*ий* Лукя*н* Журавко.

Всему ст*а*ршому і ме*н*шому Войска Запорозкого Полку Стародубо*в*ского товариству, також урядам*ъ*, и ко*ж*дому, кому ко*л*векъ о томъ вѣдати належи*т*, ознаймуем: іжъ хотячи и цале желаючи городу Мглину, чрезъ неприятеля шведа найвереже*н*ному и значне ушкоженому, поправы и споможе*н*ня, п*а*нъ Афанасѣй Есимо*н*товск*ий*, сотникъ мгли*н*ск*ий*, з своими уря*д*никами войскового и мѣского чиновъ, усмотривши згод*н*ое мѣстце до зан*я*тя слободи, на дубровѣ Моло*д*ковой, о чвертъ милѣ о*т* рики Воронуси[368] на*д* рѣчкою Молод*к*овкою, где и млинокъ вешнякъ быти може*т* в е*д*номъ коли млыва, просили себе на тое на*ш*ого позволеня. Прето мы, того *ж* добра мѣсту іхъ Мглину хотячи, и слу*ш*ному іхъ прошенію не о*т*мови*в*ши, позволяе*м* имъ симъ на*ш*им*ъ* унѣве*р*сал*н*им* писа*н*і[е]*м* на поменен*н*омъ урочищи до вѣдома и волѣ я*с*невелмо*ж*ного его м*и*лости па*н*а ге*т*мана слободу завес*т*и, люд*м*и оную засадити, и, засипавши гре*б*лю, млинокъ вешнякъ о е*д*номъ колѣ построити ку вспа*р*тю ратуша мгли*н*ского, а такъ, вѣдаючи о той волѣ на*ш*ой, жебы імъ, па*н*у сотникови мгли*н*скому з урядами, в тому заведеню, осаже*н*ю слободи и пос*т*роеню млинка вешняка нихто з ста*р*ших и ме*н*шихъ не важи*л*ся чинити перепони и задавати тру*д*но*с*ти, симъ на*ш*им*ъ* унѣве*р*саломъ варуемъ и пи*л*но приказуемъ.

Да*т* в Стародубовѣ, февраля 29. Року 1710.

Звышъмено*ва*н*ний* по*л*ковникъ, рукою власною[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 63852. – Арк. 372-372 зв. Копія.

№ 439

1711, серпня 23. В обозі під Самарою – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про дозвіл військовому товаришеві Василю Даниловському побудувати греблю і млин на річці Поконянці

Его ц*а*рского прес*в*ѣтлого величества Войска Запоро*ж*ского по*л*ковникъ стародубовск*ий* Лукиянъ Журавко.

---

[a] Перед підписом зазначено "в по*д*лин*н*омъ подписа*н*но тако", після підпису в колі написано "мѣсто печати по*л*ковой стародубо*в*ской".

Паномъ старшинам полковымъ стародубовскимъ, а особливе пану войту зо всѣм майстратомъ и посполитими людми села Поконѣ, симъ нашимъ ознайму-ем писаніемъ. Іжъ просилъ насъ панъ Василий Даниловъский, товаришъ войсковый, о фундушъ, мѣючи позволене от тамошних же людей, где мѣетъ купленную ниву и сѣножат, от тамошних же людей купленніе, на заняте гребли и построене млинка вешняка на рецѣ Поконянцѣ, на врочищи Недѣлищит. Теды мы, респектуючи на его войсковую заслугу, и давши мѣсце в себѣ его прошенію, заховуючи при немъ вѣчне купленную ниву пахатную и сѣножать, позволяем на вышъ речоной рѣчцѣ и на врочищи ему, п: Даниловскому, гребелку и млинокъ без кривды людской построити. Зачимъ абы нѣхто з старшины полковой, товариства войскового и жителей тамошних в строеніи гребелки и млинка ему, пану Даниловскому, жадной найменшой кривди, препятія и перешкоды не смѣлъ и не важился чинити, властю уряду нашого варуем и приказуемъ.

Данъ в обозѣ под Самарю[369], августа 23, 1711 року.

Звышъменованный полковникъ стародубовский, рукою власною.

На звороті зазначено: Унѣверсал Василевѣ Даниловскому, товаришевѣ Полку Стародубовского на заняте греблѣ и построенне млина, данной от покойного полковника пана Жоравки.

ІР НБУВ. – Ф. 61. – Спр. 751. – Арк. 1. Оригінал з полковничою печаткою.

№ 440

1712, лютого 24. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про підтвердження прав стародубського полкового писаря Павла Дублянського на набуті землі, з дозволом осадити на них слободу та наданням йому села Лопатні

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозского полковникъ стародубовскій Лукянъ Журавка.

Всему старшому и меншому Полку моего товариству, з урядами мѣскими стародубовскимъ и мглинскимъ, и всѣми обоихъ чиновъ войскового и посполитого обывателямы ознаймую: ижъ презентовалъ мнѣ панъ Павелъ Дублянскій, писаръ Полку Стародубовского, купчіе свои записи от священика бѣлогощанского, отца Иоана Свѣдревского[a], и других тамошних бѣлогощенских жителей, на кгрунта пахотніе и сѣнокосніе, в Сотнѣ Мглинской лежачіе, а при купчих показалъ и особное писмо от пана Афанасія Покорского себѣ врученное, за тую згодливую учинностъ, что ему панъ писаръ поступилъ тое мѣстце на осажене слободки, на якомъ я былъ позволилъ пану писареви оную осадити, и далъ ему

[a] В інших копіях написано "Свидерского".

на знакъ цедулу, *от* старосты своего гудовского Руднѣцкого до себе писанную, якое то писмо ему, п*ану* Покорскому урядъ мглинскій на частъ кгрунту бѣлогощенского пустовского, по обоихъ сторон*ах* рѣчки Пеліонки лежачого, з позволенія бѣлогощанцовъ за руками и печатми з ограниченемъ, то естъ о*т* Лискового Ручака дорогою Великодубровскою по ручай Галуцвинскій и по ручай Зубевскій, по границу Дубровянскую, зовемую Ляхову, и по границу Красновицкую, для сусѣдского помешкання доброволно видалъ, и просилъ онъ, п*анъ* писаръ на тое моего ствержения, прето я, давши прозби его мѣстце, такъ купчіе его записы, яко и мглинское урядовое писмо особное, о*т* п*ана* Покорского ему данное, симъ моимъ унѣверсаломъ ствержаю, и на обоихъ т*их* кгрунт*ах* купленн*их* и пустовск*их*, якъ в писмѣ урядов*омъ* мглинск*омъ* границу виражено, слободку осадиты до волѣ ясне велможного его милости п*ана* гетмана позволяю, а поневажъ з тоей слободки не можетъ онъ, п*анъ* писаръ, жадное еще мѣти в двору своем*ъ* помощи и пожитку, теди респект*омъ* его уставичн*ых* працъ и услугъ войсков*ых* надалемъ ему в прибавку ку заживанню деревню малолюдную, именно пять дворковъ тяглих имѣючую, зовемую Лопатнѣ, ку вспартю его господарства, тожъ до ласки рейментарской, зачимъ пилно приказую и упоминаю, абы ему, п*ану* писареви, такъ в осаженню слободки на пречонъномъ купленн*омъ* и на пустовск*омъ* грунтѣ, яко и [во] владѣнню деревнѣ Лопотневъ и о*т*биранню з неи належитой повинности и послушенства нихто з старших и менших войсков*ых* и посполит*ых* обывателей не чинилъ жаднои перепоны.

Данъ в Стародубѣ, февраля 24 дня. Року 1712.

Вишей менованний полковъ[никъ] стар[одубовский], рукою власною[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 52256. – Арк. 161-161 зв. Копія.
Там само. – Спр. 62028. – Арк. 49. Копія.
Там само. – Спр. 62030. – Арк. 52. Копія.
Там само. – Спр. 63743 (ІІ). – Арк. 138 зв.-139. Копія.

№ 441

1712, травня 20. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про послушенство посполитих з села Чортовичі стародубському полковому хорунжому Стефанові Якимовичу

Его цар*ского* пресвѣтлого в*ели*чества Войска Запорож*ского* полковникъ стародубовский Лукянъ Журавко.

Всему старшому и меншому Полку н*ашого* Стародубовск*ого* товариству, такъ т*еж* майстратовимъ з мещанами и всякого чина обыват*е*лми ознаймуемъ, и*ж* мѣючи мы взгля*д* на услуги войсковіе п*ана* Стефана Якимовича[370], хоружо*го*

[a] Після підпису в колі зазначено "мѣсто печати".

полъкового стародубовскоѓо, позволяемъ до волѣ ясне велможного добродѣя его милости пана гетмана ему отбирати на себе в селѣ Чертовичах послушенства во всяких работизнах от посполитих тамошних жителей, ку помочи его недостатнего мешканія. Прето в томъ мѣти хочемъ и упоминаемъ, абы ему, реченному пану хоружому, в томъ отбиранню послушенства нѣхто з старшихъ и менших войскових и посполитих людей не важилъся жадной чинити перепони и трудности. Войтъ тежъ села того Чертович з громадою, жебы без спреки и упорности з почитаниемъ и повиновеніемъ отдавалъ всякіе послушенства, яко своему державцѣ, симъ нашимъ унѣверсаломъ приказавши, нейначей мѣти хочемъ и жадаемъ.

Данъ в Стар[одубовѣ], мая 20. Року 1712.

Вишшеіменованный полъковникъ стар[одубовский], рукою власною[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 63951. – Арк. 557. Копія.

№ 442

1713, липня 27. Обоз під Києвом – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про надання значному товаришеві Стародубського полку Олексію Єсимонтовському восьми дворів посполитих в селі Єсимонтовці

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожскоѓо полковникъ стародубовскій Лукянъ Журавко.

Всему старшому и меншому Полку нашего Стародубовского товариству, а меновите пану сотниковѣ мглинскому, атаманови городовому, войтови тамошнему з мещанами и посполитими людми, ознаймуемъ, ижъ схилившися мы на прошеніе пана Алексея Есимонтовского, знатного товариша Стародубовского Полку, знаючи его до услугъ войсковихъ згодного и пилного, выдѣляемъ и надаемъ ему осмъ дворовъ посполитих людей, в селѣ Есимонтовцѣ, в сполной его з братомъ паномъ сотникомъ мглинскимъ маетности мешканя свои маючихъ, и ратушовѣ мглинскому по сей часъ служачихъ, позволяючи ему тими дворками владѣти, и отбирати з нихъ належачіи повѣнности и послушенство до волѣ ясне велможного его милости пана гетмана, прето приказуемъ пилно, абы поменному пану Есимонтовскому, такъ панъ сотникъ з урядомъ тамошнимъ, яко и нихто з старших и меншихъ, в владѣнню тихъ осми дворковъ жадной не важился чинити перепони и долегливости, жители теж онии, тяглие люде, абы ему жъ, пану Есимонтовскому, в вистатченю належитих повѣнностей и в отбиранню поданскихъ работизнъ были поволни и послушни.

---

[a] Після підпису в колі написано "мѣсто печати".

Упоминаемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, даннимъ в обозѣ под Киевомъ, іюля 27 дня. Року 1713.

Вишейіменованний полковникъ, рукою власною[а].

Перед текстом зазначено: Пана Алексѣя Есимонтовского, 1730 го, месяця декавр[ия] 14 д[ня].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 63778. – Арк. 217. Копія.

№ 443

1713, листопада 29. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про козацькі права Павла Сердюченка та його обов'язки перед чернижівською громадою за грунт, яким він володіє в селі Чернижові

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозского полковникъ стародубовскій Лукянъ Жоравко.

Пану Федору Скоробогатому[371], сотниковѣ новомѣскому стародубовскому з товариствомъ [и] войтовѣ села Кустичъ Волокитинскихъ з мужами ознаймуемъ. Ижъ судимо мы близшаго Павла Сердюченка, жителя кустицкого, козацкую отправовати службу, нежели громадскую, потому что отецъ его былъ козацкого чину, а по отцу и отчимъ козаковалъ. Прето позволяемъ ему, Павлу Сердюченку, з кгрунту отческого кустицкого в козацкой найдоватися службѣ, а з тяглой частки землѣ, якую мает в селѣ Чернѣжовѣ, громадѣ чернѣжовской быти помощнимъ приказуемъ, а тутъже для лучшой твердости в часъ потомній, давши ему, Павлу, сіе наше унѣверсалное писане, мѣти хочемъ и упоминаемъ, абы его до жадной посполитой не потягано повинности, онъ тежъ повиненъ будетъ нелениво и не огурно войсковой пилновати службыю

Данъ в Стародубовѣ, месяця ноеврія 29 д[ня]. Року 1713.

Вишейименованній полковникъ стародубовский, рукою власною[б].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 56751. – Арк. 53 зв. Копія.

[а] Перед підписом написано "в подлинномъ подписъ таковъ".

[б] Перед підписом зазначено "в подлинномъ подпис тако", після підпису в колі написано "мѣсто печати".

№ 444

1714, січня 12. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про підтвердження прав хорунжого Стародубської Полкової сотні Філіпа Данченка на діброви і млинок, з правом осадити там слободу

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полъковникъ стародубовский Лукянъ Журавко.

Пп: обозному, судіи, писареви, асаулом, сотниковѣ полковимъ стародубовскимъ, а особливо жителемъ селъ Тростанѣ и Буды, такъ товариству войсковому, яко и посполитимъ людемъ, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежит, ознаймуемъ сим нашимъ унѣверсалнимъ писанемъ, иж панъ Филиппъ Данченко, хоружий сотнѣ Полковой Стародубовской, за позволенемъ самого ясне велможного добродѣя его милости пана гетмана, мѣючи занятий млинокъ на рецѣ Сновцѣ[372], межи селами Тростяню и Будою, своимъ коштомъ и працею построенний, тамъже и двор стоячий, а ку тому и дуброви прилеглие, в таком ограниченю найдуючийся, почавши от Сновского лѣсу логомъ Іржавкою, и знову в Сновский лѣсъ, где юж и поле розроблено, а з боку Лакомой Буди, такъже и купление дуброви, прозиваемые Унеучи, в таком ограниченю: от Чистой Лужи у Сновку къ млинку прилеглые, яко о томъ и в купчих намъ презентованних, такъже ограничене виражено, на якые вышмененные дубровы панъ хоружий просилъ насъ потвержателнаго нашего полковничого унѣверсалу. Теды мы, давши мѣсце оного прозбѣ, позволяемъ, яко его власними дубровами спокойне владѣти и диспоновати, а для лучшого пожитку при томже млинку и дубровах сколко мощно будет людей осадити, однакъ абы тое чинилось без кривди людзкой. Прето всякъ, вѣдаючи о таковой волѣ нашой, а меновите жителѣ села Тростанѣ, абы не смѣли и не важилися ему, пану хоружому, в заживаню тых его добръ жадной шкоди и препятия чинити, под виною до шкатули войсковой золотих тисячи варуемъ.

Данъ в Стародубовѣ, января 12. Року 1714.

Звыжей менованний полковникъ стародубовский, рукою власною[а].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 62198. – Арк. 93-93 зв. Копія.
Там само. – Спр. 63776 (ІІІ). – Арк. 212-212 зв. Копія.

---

[6] Перед підписом зазначено "в подлинном подписъ таков", після підпису в колі написано "мѣсто печати полковой".

№ 445

1714, лютого 1. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про дозвіл стародубському полковому писарю Павлу Дублянському завести хутір, побудувати млин та осадити слободу на вподобаних ним місцях

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожскаго полковникъ стародубовскій Лукянъ Журавко.

Всему ста*р*шому і меншому По*л*ку моего Стародубовского товариству, а особливе па*н*у сотнику мглинскому, атамановѣ городовому і во*й*товѣ тамошнему зо всѣми Сотнѣ тоей обивателями чиню ізвѣстно, іжъ углядивши себѣ па*н*ъ Павелъ Дублянскій, писа*р* полковій стародубовский, згодное мѣстце на двохъ урочищахъ, поблизу едно о*т* друго*го* лежачихъ, іменуемихъ Пустіе Будища, при рѣчцѣ Еліо*н*ци[373], межи кгрунтами села Ляличъ і межи кгрунтами слободи Красновѣчъ, в Сотнѣ Мглинско*й* найдуючоеся, на заведеня футора, построеня млинка и осаженя ку помочи того людей. Теди я, давши тому его, па*н*а писара, мѣстце прошенію, респектомъ его войскови*х* услугъ працъ нео*с*палихъ, позволяемъ ему на вишепомене*н*нихъ урочище*х* футо*р* завести, млинокъ подлугъ потуги води построити, и слободку осадити, до волѣ ясне велможного его м*и*ло*с*ти па*н*а гетмана, прето мѣти хочу і приказую, аби ему, па*н*у писаревѣ, в то*м*ъ заведеню футора, построеню млинка и осаженю слободки нѣхто з ста*р*шихъ и менши*х* войсковихъ і посполити*х* жителе*й* не важился жадной чинити перепони и трудности.

Данъ в Ста*р*одубовѣ, февраля 1. Року 1714.

Више*й* менованній полковникъ старо*д*убо*в*ский, рукою власною[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 63744 (ІІ). – Арк. 239 зв. Копія.

[a] Перед підписом зазначено "в по*д*лѣнно*м*ъ подписано тако", після підпису в колі написано "мѣсто печати по*л*ковничей".

№ 446

1714, липня 4. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про надання стародубському полковому осавулові Семену Березовському села Ведмеді

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ стародубовскій Лукянъ Жоравко.

Пану обозному, судіи, писаревѣ, сотниковѣ полковимъ стародубовскимъ і всякому старшому и меншому Полку моего товариству, да тутже пану войтовѣ зо всѣмъ майстратомъ стародубовскимъ и посполитими людми и кождому, кому колвекъ о томъ вѣдати належитъ, при узиченю доброго от Господа Бога здоровя, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсаломъ, іжъ взглядомъ давней и теперешней неосталой службы войсковой пана Семена Березовского, асаулы полкового стародубовского, до ласки ясне велможного добродѣя его милости пана гетмана, надаемъ оному в подданство малолюдное селце в Сотнѣ Пойпуцкой, именуемое Ведмедѣ, которого в заживаню абы нѣхто з помянутой старшины полковой не чинилъ жадной перешкоды, жители засъ ведмедовскіе всякую належитост пану асауловѣ и послушенство повинны отдавати, властю уряду нашого приказуемъ.

Данъ в Стародубовѣ, іюля 4 д[ня]. 1714 року.

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозкого полковникъ стар[одубовский] Лукянъ Жоравка[a].

Перед текстом зазначено: Пана Березовского, 1730, ноевр[ия] 25 д[ня] поданы.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 63753. – Арк. 159. Копія.

№ 447

1714, липня 15. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про дозвіл стародубському полковому судді Прокопу Силенкові передати своєму синові Тимофію військове село Білий Колодязь

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожскаго полковникъ стародубовскій Лукянъ Журавко.

Всему старшому і меншому Полку моего товариству, тутъже урядовимъ мѣскімъ стародубовскімъ, и кождому, кому колвекъ о томъ вѣдати належит,

[a] Перед підписом зазначено "в подлинном подписъ таковъ", після підпису в колі написано "мѣсто печати".

чиню извѣстно: ижъ, владѣючи за унѣверсаломъ ясне велможного его милости пана гетмана, чрезъ лѣтъ килко панъ Прокопъ Силенко, судія Полку Стародубовского, селом, зовемимъ Бѣлый Колодязь, теперъ за вѣдомомъ моимъ попускает и цале вручаетъ оное в заживане зо всѣми полями пахатними и сѣножатми къ нему належачими, якъ много онихъ тамо винайтися может, синовѣ своему, пану Тимофѣю, придавши еще до того села млинъ о двух колахъ мучныхъ, на Бѣломъ Колодезѣ коштомъ власнимъ построенных, и част третюю в млинѣ Дащенковомъ на рѣчцѣ, от того жъ Бѣлого Колодязя початокъ свой мѣючой, купленую мелницкую, на вспоможенне его господарства. Якому его, пана судіи, соизволенію и прихилности сина, и якоби намнѣй не пречачи овшемъ, побуждаючи оного то до исполненія обѣтници, то до особливого освѣдчення помощи в домовствѣ его, кромѣ обѣтници, абы за контентованемъся моглъ за его, отца своего, и за себе охотнѣй и пилнѣй войсковой прилежати службѣ, видаемъ ему, п: Тимофѣю Прокопіевичу, на всѣ тые вишей спецѣфѣкованные добра сей мой унѣверсалъ, потвержаючи волю отца его, до воли и ласки реймента́рской, прето пилно приказую и упоминаю, абы ему, п: Тимофѣю, нихто з старшихъ и меншыхъ, войсковихъ и посполитихъ обывателей, такъ в владѣню помененного села Бѣлого Колодязя з кгрунтами пахатними и сѣнокосними, и отбѣранню от тамошных тяглихъ людей належитихъ повинностей и послушенства: яко в заживанню приходячихъ з млиновъ пожитковъ жадной не важилъся чинити перешкоди и трудности.

Данъ в Стародубовѣ, іюля 15. Року 1714.

Вишшеменованний полковникъ, рукою власною[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 56757. – Арк. 67. Копія.

№ 448

1715, березня 10. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про підтвердження прав Печеницького жіночого монастиря на слободу Шапочку та на інші володіння

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковник стародубовскій Лукянъ Жоравка.

Паномъ старшинѣ Полку моего Стародубовского всякому старшому и меншому товариству и посполити[м] людемъ и кождому, кому бы колвекъ о томъ вѣдати надлежало, ознаймую симъ моимъ унѣверсалнымъ писаніемъ, иж уже тому вторій годъ якъ осадилисмо слободку, прозиваемую Шапочку, у вершинѣ речки Жечи[374], без шкоды и кривды людской, которую на прилежную прозбу честный госпожѣ ігуменіи печеницкой и всѣхъ законницъ до волѣ ясневелможного добродѣя ку успартю убогой обители Печеницкой уступую и мѣти

[a] Перед підписом зазначено "в подлинномъ подписъ", після підпису в колі написано "мѣсто печати".

хочу, абы нѣхто з помянутой старшины и всякого товариства імъ, законницямъ, во владѣнію тоей слободки жадной шкоди и препятія не чинилъ, и жадного інтересу не мѣлъ, тутже ствержаемъ два дворки у Руховской Будѣ, з двома чвертками поля пахотного, ку успартю ж тоейже обытелѣ Печеницкой купленных, до которых абы нѣхто, а особливе з майстратовых стародубовских жадного дѣла не мѣлъ и до мѣста в послушенство не притягалъ, властю уряду моего приказую.

Данъ в Старод[убовѣ], марта 10. Року 1715.

Вышейменованный полковник старод[убовский], рукою власною.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 61789. – Арк. 84. Копія.
Там само. – Спр. 63823. – Арк. 310. Копія.

№ 449

1715, квітня 20. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки з дозволом Василю Добрянському осадити слободу на урочищі Старосілці, а на річці Грозлівці засипати греблю та побудувати млин-вешняк

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорожского полковникъ стародубовскій Лукянъ Жоравко.

Пп: старшинѣ Полку Стародубовского, и кому колвек о томъ вѣдати надлежитъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣверсалнимъ писаннемъ, иж респектуючи мы на п: Василя Добрянского, которій чрез немалое время и теперъ на службѣ войсковой в Малой Россіи найдуется, до волѣ и ласки ясневелможного добродѣя его милости пана гетмана позволяемъ оному на рѣчцѣ Грозливцѣ на вешнякъ гребелку засипати и людей человѣка з десятокъ от граници Полской на край кгрунтовъ Чолховских по добродѣю на врочищи Старосѣлка осадити, в якомъ млинку на его, Добрянского, части двѣ, а на мелника Охрѣма за его працу и третяя част повинна ити. Прето всякъ вѣдаючи о таковой волѣ нашой, абы нѣхто такъ з старшини полковой, яко и посполитихъ околичнихъ селъ жителей в займанню помянутой греблѣ и осаженю слободки ему, Добрянскому, не чинилъ перешкоди и перенагабаня, слобожане зась тоей слободки повинни ему, Добрянскому, во время свое всякую повинност и послушенство отдавати приказуемъ.

Данъ в Старод[убовѣ], априля 20. 1715 року.

Вишейменованній полковникъ стародубовский, рукою власною[a].

Перед текстом написано: Василія Добрянского, 1730, ноевр[ия] 23 д[ня] поданы.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 63824. – Арк. 312. Копія.

---

[a] Перед підписом зазначено "в подлинномъ подписъ таковъ".

№ 450

1716, березня 1. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про накладення на Павла Сердюка боярського послушенства на користь стародубського полкового писаря Григорія Скорупи

Его ц*а*рского прес*в*ѣтлого величес*т*ва Войска Запоро*ж*ского полковникъ стародубовск*ий* Лукянъ Жоравка.

Пану сотнику новомѣскому зо всѣм ста*р*шимъ и менши*м*ъ Сотнѣ тоей товариствомъ, такъже жител*е*м кустинским*ъ*, ознаймуемъ симъ наши*м*ъ писанемъ. Поневаж з інквизиції, по указу н*а*ш*о*м чинено*й*, по*д*ленно довелося тое, что Павло Се*р*дюкъ, жител кустин*ский*, в томъже селѣ Кустичах мѣет по*д* собою вѣчисти*й* мужицки*й* кгрунтъ, з которого от*е*цъ его мужицкую о*т*буваючи повинностъ и поме*р*, потимъ и онъ, Павло, лѣтъ з три*д*ця*т* знайдуючися в тяглости мужицкой, неслушне сталъ былъ козаковати, теди тепе*р* по доводу слушномъ, вымазавши оного з реестру козацкого, не приворочаючи его вовся в мужицкое повиновеніе, приказуемъ пилно, дабы онъ, Павло, з того тяглого вѣчистого кгрунту, пану Григорію Скоруппѣ, писаревѣ полковому стародубо*в*скому, до двору его о*т*бувалъ боярское послушенство, и всегда на всякіе п*а*на писара послуги былъ без о*т*мовы готовымъ, и повторе приказуемъ.

Данъ в Ста*р*[одубовѣ], марта 1 *д*[ня], 1716 року.

Вышейменованны*й* полковникъ старо*д*[убовский], рукою власною.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 50704. – Арк. 104. Оригінал з полковничою печаткою, на якій розташовано абревіатуру ЕЦПВВЗПСЛИЖ[а].

Там само. – Ф. І. – Спр. 56751. – Арк. 54-54 зв. Копія.

№ 451

1717, липня 12. Обоз під Печерським – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про підданство гарцівських бобилів Василю Журману

Его ца*р*ского пресвѣтлого в*е*ли*ч*ества Войска Запоро*ж*ского полковникъ стародубовский Лукянъ Жоравка.

Кому о томъ вѣдати належатиметъ, а именно бобылямъ кга*р*цевскимъ, симъ н*а*шимъ унѣве*р*салнимъ писаніемъ извѣствуемъ и грозно приказуе*м*, абысте по*д*лугъ унѣве*р*салу реймента*р*ского, котори*й* опѣваетъ непремѣно в подданствѣ

[а] Тобто – Е[го] ц[арского] п[ресвѣтлого] в[еличества] В[ойска] З[апорожского] п[олковник] с[тародубовский] Л[укьян] И[ванович] Ж[оравка].

вамъ належное чинить послушенство Василю Журману[a], прето и мы, стосуючись волѣ ясне велмо*жного*, тоежъ твердимъ, и неиначе имѣти хочемъ, жебы кромѣ належного на ратушу побору о*т*давши, ему, Василю Жу*р*ману, в работизнѣ без всякого спору о*т*давали належитую, якъ своему властелину, слу*ж*бу, а мѣл би яки*й* противитись волѣ реймента*р*ско*й* и нашой, такового якъ противника позволяемъ строфовати вязенемъ.

Данъ з обозу, з по*д* Пече*р*ского, іюля 12. Року 1717.

Вишше менованни*й* полковникъ, рукою власною.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 59438. – Арк. 16. Оригінал з вирізаною печаткою.
Там само. – Спр. 59432. – Арк. 3. Копія.
Там само. – Спр. 63760. – Арк. 171. Копія.

№ 452

1717, жовтня 3. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про підтвердження прав значного військового товариша Леонтія Мархаленка на село Артюшкове

Его ца*р*ского пре*с*вѣтлого величества Войска Запорожского по*л*ковникъ стародубовскій Лукянъ Журавко.

Пп: обозному, судіи, писаревѣ, асауломъ по*л*ковимъ стародубовскимъ, и всему ста*р*шому и меншому По*л*ку нашого товариству, ту*т*же п: войтовѣ зо всѣмъ майстратомъ и посполитими лю*д*ми, и кому колвекъ о томъ вѣдати належатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ унѣве*р*салнымъ писанемъ, іжъ презентовалъ намъ па*н*ъ Леонтій Михайловичъ Ма*р*хале*н*ко, зна*т*ны*й* товаришъ войсковый, унѣве*р*салъ покойного па*н*а Тимофѣя Алексѣевича[375] на владѣніе еще о*т*цевѣ его респектомъ заслугъ войсковихъ на селце А*р*тюшъково данны*й*, на который просилъ насъ па*н*ъ Леонтій о потве*р*жене. Теды мы, не нарушаючи давнихъ унѣве*р*саловъ покойныхъ антецессоровъ нашихъ, до далшой волѣ и ласки ясне ве*л*можного добродѣя его м*ило*сти па*н*а гетмана, позволяемъ ему, па*н*у Леонтію Ма*р*халенку, тимъ селцемъ спокойне владѣти и пожи*т*ковати. Зачимъ, вѣдаючи о томъ, помянутая старшина, абы ему, па*н*у Ма*р*халенку, во владѣніи оного се*л*ца жа*д*ной найменшой не важилися чинити трудности и препятія, а жителѣ а*р*тюшковскіе, якъ о*т* килка деся*т* лѣтъ, па*н*у Ма*р*халенку чинили послушенство и всякую о*т*давали повинность, такъ и тепе*р* в томже повиновеніи зоставати до*л*жны, властю уряду нашого приказуемъ.

Данъ в Стародубовѣ, октоврія 3 *д*[ня]. 1717 року.

Вишейменова*н*ный по*л*ковникъ стародубовскій, рукою вла*с*ною.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 63734 (ІІ). – Арк. 121-121 зв. Копія.

---

[a] У копії написано "Зурману".

№ 453

1718, листопада 20. Новгород (Сіверський) – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про взяття під полковничу протекцію Григорія Шепеленка та його матері

Его царского пресвѣтлаго величества Войска Запорожскаго полковникъ стародубовскій Лукъянъ Жоравка.

Пану сотниковѣ, теперъ наказному, а впредъ совершенному новгородскому, и всей тамошней старшинѣ, и кому колвекъ о томъ вѣдати надлежатиметъ, ознаймуемъ симъ нашимъ универсалнымъ писаниемъ: ижъ просилъ насъ панъ Григорій Шепеленко, товарищъ войсковой сотнѣ Новгородской, о принятье себе подъ значокъ полковый. Теды мы, знаючи згоднымъ его быти до тоей службы, приймуемъ онаго въ компутъ товариства значкового и заховуемъ въ оборонѣ своей полковничой, а тутъ же и матеръ его, Шепелеву, под свою жъ полковничую беремо протекцию зъ синомъ ея. Зачимъ панъ сотникъ новгородский, вѣдаючи о таковой волѣ нашей, абы такъ до его, Григорія, и до матери его, Шепелевой, жадного найменшого дѣла не имѣлъ, и до жадныхъ городовыхъ тягостей и сотеныхъ послугъ не зачипалъ; а если бы кому трапилося на нихъ заноситъ скаргу, абы нѣ самъ панъ сотникъ новгородский, а нѣ старшина тамошняя городовая, до своего сотенного суду оныхъ не притягали, але апеліовали бы до суду нашего полкового въ Стародубовѣ, въ чомъ абы волѣ нашой задосит чинилося, властию уряду нашего полковничего приказуемъ.

Данъ въ Новгородѣ, ноеврия 20[а], 1718 року.

Вышеименованный полковникъ стародубовский, рукою власною[б].

ІР НБУВ. – Ф. 40. – Спр. 664. – арк. 37 зв.-38. Копія.

№ 454

1722, квітня 28. Стародуб – Наказ стародубського наказного полковника Петра Корецького про підданство гарцівських бобилів Василю Журману

Вамъ, бобылямъ, жителемъ гарцовскимъ, нехай буде*т* вѣдомо, ижъ обявлялъ намъ державца вашъ, панъ Василь Журманъ, о унѣверсалъ поважный рейментарскій з таковымъ указомъ ему данный, абы вы всякое подданническое

[а] Число в копії проставлене літерою "К", а рік написано арабськими цифрами.

[б] Перед підписом зазначено "на подлѣнномъ тако", після підпису написано "Арх[ив] Ч[ерниговского] Д[ворянского] [Депутатского] [Собрания], № 459, л. 10".

послушенство отдавали, и жалостне прекладалъ, же вы подлугъ того реймен-тарскаго оунѣверсалу его не слухаете, невѣдомо для чого. Теды, яко за вашу мужицкую оупартостъ вамъ ганю, такъ именемъ и оуказомъ реймен-тарскимъ изъ мѣсца оуряду полковничого пилно приказую, абысте без жадной противности по прежнему подданическое послушенство ему, пану Журману, отдавали, а мѣли бы и по сему моему оуказовѣ оупартыми быти, то яко противніи волѣ реймен-тарской, туремнаго вязеня и киевого бою не увойде[те], оупевняю.

З Стародуба, апреля 28, 1722 року.

Петръ Корецкій, значный товаришъ бунчуковый и полковникъ наказный ста-родубовскій[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 59432. – Арк. 3 зв. Копія.

№ 455

1722, листопада 21. Стародуб – Наказ стародубського наказного полковника Петра Корецького шептаківському старості Василю Мовчану щодо стягнення згідно присуду полкового суду з Феденків компенсації архипівцям, за підтоплення їх берега греблею Феденків

Мсцѣ пане староста шептаковский, мой велце зичливий приятелю.

Поневаж курковскіе [козаки] Феденки, судом полковим по розиску пана Березовского не контентуючися, одехали чоломбытствовать до звѣрхнѣйшой власти в Глухов, теди для вичитанння розискъ его, пана Березовского, з паномъ Филипомъ Данъченкомъ, хоружим сотнѣ Полковой, справованний, до рукъ в[а-шой] м[илости] лас[кавого] пана на прошеніе его ж посилаю, з которого, порозумѣвшис, можешъ в[аша] милост, милостивий панъ, когда позванни будут архиповци туда ж на право, якъ за ними до звѣрхнѣйшой власти писати, гди ж можно всякому розсудити, что если до чіего берега будет присипана гребля, то повиненъ мелникъ за отопъ шкодуючому платитися чи денгами чи отмѣною землѣ, такъ и Феденком наказано было полковим судом, абы заплатили архи-повцям ихъ берега одтопъ, лечь они, Феденки, же аппеляція всякому до вишъшо-го суда волна, наприкратися всякому суду [не] клонилися і [не] противилися[б], що предложивши вашм[илостивому] пану, пребываю.

З Стародуба, но[е]вр[ия] 21, 1722 року.

Ваш лас[ковому] пану всего добра зичливий приятелъ Петро Корецкий, полковникъ наказний стародубовский.

---

[a] Перед підписом зазначено "в подлинномъ тако подписано", після підпису в колі написано "мѣсто печати".

[б] В копії написано "наклонилися і противитися".

Вичитавши, в[аша] м*илост* лас[кавий] п*а*нъ розискъ, албо изкопіовавши собѣ, сам*ий* до на*с* прислати изво*л*те для всякого случаю.

Нижче зазначено: Его м*илости* п*а*ну Василію Мовчану, старост*ѣ* шептаковскому, моему велце м[ило]*с*цѣ[вому] п*а*ну и зичливо*му* пр*ия*телеви належитъ[a].

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 50674. – Арк. 24. Копія.

Чернігівський полк

№ 456

1671, травень. Батурин – Універсал чернігівського полковника Івана Лисенка про підтвердження прав Макошинського жіночого монастиря на поля біля Мени і Макошина

Иванъ Лисенко[376], полковникъ вѣрного Войска Запорозко*го* его царского пресвѣтлого величества чернѣговской.

П[ану] сотнику менскому и товариству всему тоиѣ *ж* сотнѣ, а особливе однакъ тоиѣ *ж* сотнѣ городово*му* макошинскому атаману, товариству, войтови з посполитимѣ, тамъ же мешкаючимъ людямъ до вѣдомости доносимъ, ижъ пречестная г*оспо*жа Анастасия Бабурчанка, игумения монастира Макоши*нско*го, през присланни*х* сво*их* монастира сестеръ просила ясне велможно*го* его милость п*а*на гетмана, абы заховалъ и не боронилъ поля имъ и сеножати наданого давно, будучо*го* панского, ведлугъ универъсалу Гуляницкого, а негде, то*л*ко проме*ж* Мени[377] и близ Макошина лежачого, ведлугъ которое ихъ прозби росказалъ намъ абысмо имъ того неборонили, але и овшемъ ведлугъ того имъ данно*го* листу позволили им зась подлугъ волѣ теди ясне велможно*го* его милости п*а*на гетмана позволивши, васъ п*а*не сотнику и атамане жадаемъ и приказуемъ того постерегати, абы в томъ имъ наданно*мъ* панскомъ полѣ, такъ з товариства, яко и о*д* посполити*х*, жадная не дѣялася перешкода и кривда, такъ абы они спокойне без наименшое помѣшки тое поле пахали, и кому хотя якъ е*ст* в людехъ звичай на засѣвокъ о*т* себе о*т*давали, що иначей абы не было и повторе сурово приказуемъ.

З Батурина, мая *д*[ня]. Року 1671.

Иванъ Лисенко, полковникъ чернѣговскій[б].

ЦДІАК України. – Ф. 152. – Оп. І. – Спр. 39. – Арк. 2 зв.-3. Копія.

---

[a] Наприкінці написано “Тако слово в слово”.

[б] Перед підписом написано “в подлѣнно*м* подпись”, після підпису зазначено “на ономъ унѣверсалѣ печать восковая”.

№ 457

1672, квітня 27. Батурин – Оборонний універсал чернігівського полковника Василя Борковського Макошинському жіночому монастиреві на млини, поля і сіножаті

Василей Борковский, полковникъ Войска его царского пресвѣтлого величества Запорозского чернѣговский.

Паномъ сотникамъ Полку Черниговск*ого*, атаманомъ городовимъ и всему старшому и меншому товариству, особливе сотниковѣ менскому, атамановi макошинскому, тут*еж* войтовѣ з посполитими, тамже мешкаючими людми, до вѣдомости доносимъ, ижъ пречестная г*оспо*жа Анастасия Бабурчанка, игумения монастира Макошинского през присланних*ъ* сво*их* монастира сестръ, показувала унѣверсали (:отъ бившого гетмана Демяна Игнатовича на млинъ Фесковский з двума колами мучними, а трет*имъ* ступнимъ, и на поля и сѣножати, поблизу Макошина лежачие:) конфермованнии, а през т*их* же присланн*их* сестръ своихъ просила, абымъ поглядаючи на тые универсалы, и о*т* себе особливiй оборонній универсалъ росказалъ дати, которой я прозбы не опусътивъши, и сътосуючись до наданихъ вышейреченн*их* универсалов, при томъ млинѣ Фесковскомъ, якъ ся в собѣ маетъ, до уживання спокойно*го* и войсковихъ мѣрочокъ не отоймуючи, г*оспо*жу игумению из сестрами, к тому и поля, сеножати, поблизу Макошина лежачие, абы вшелякие вышей помененому монастиреви Паненскому Макошинскому пожитки доходили, позволилемъ. Зачимъ абы сотники, атаманя, товариство и нѣхто инъшiй в тихъ добрахъ монастирск*их* жадное наймнѣшое шкоды чинить не важилися, и ежели би мимо сей универсалъ хто с товариства и з посполит*их* людей смѣлъ чинить перешкоду в помененн*их* добр*ах*, такого за донесенемъ скарги срого карать без фолги обецую, о чемъ всѣмъ пану сотникови менскому и атаманови макошинскому постерегаемъ, злецаючи.

Данъ в Чернѣговѣ, априля 27 *д*[ня]. Року 1672.

Василей Борковский, полковникъ Войска его царского пресвѣтлого величества Запорозкого чернѣговский[a].

ЦДІАК України. – Ф. 152. – Оп. І. – Спр. 39. – Арк. 5 зв.-6. Копія.

[a] Перед підписом написано “в подлѣнно*го* подпись”, після підпису зазначено “на ономъ унѣверсалѣ печать восковая”.

№ 458

1688, січня 21. Макошинський монастир – Універсал чернігівського полковника Якова Лизогуба Макошинському монастиреві на монастирських підсусідків в Сосниці, Хвесківці та в монастирі

Яковъ Лизогубъ, полковникъ Войска ихъ царского пресвѣтлого величества Запорозского чернѣговскій.

Паномъ сотникамъ сосницкому и менскому, атаманомъ городовимъ и паномъ войтамъ тамошнимъ, такъже макошинскому, чиню вѣдомо симъ моимъ писанъемъ, ижъ донесла мнѣ честная госпожа игумения Свято Покровского монастира Макошинского, же маетъ дворок свой монастирский в мѣстѣ Сосници, и в селѣ Хвескувцѣ при млину фолварокъ стоячий, до того и при манастиру самомъ килка хатъ, в которихъ мѣскомъ и сѣлскомъ дворах, и при манастиру мешкаючие сусѣде до повинностей всяких тяглихъ потягани бываютъ, прето, уважаючи в томъ дѣючуюся долегливость над ихъ право и свободу духовного стану, иж в дворах тыхъ не маетъ валнихъ сусѣдъ, з належного респекту и бачења моего заховую при вшелякой волности сусѣдъ, в тихъ намѣненнихъ дворахъ монастиря Паненского Макошинского мешкаючих, ижъ бы анѣ подвод брати в них, а нѣ жаднихъ податковъ и повинностей вимагати старшина мѣская сосницкая, такъже и менская в Хвескувцѣ и макошинская не важилися, а и в кгрунтахъ речоних, якіе ж колвек сут того ж монастира Паненского, абы кривды и шкоди жадной найменшой нѣ од кого не узнавали. Пилно [о] тое жадаю[a] и приказую.

Данъ в монастирѣ Макошинскомъ, 21 генваря 1688 року.

Звишменованний полковникъ чернѣговский[6].

ЦДІАК України. – Ф. 152. – Оп. І. – Спр. 39. – Арк. 9-9 зв. Копія.

№ 459

1688, лютого 1. Макошин – Універсал чернігівського полковника Якова Лизогуба щодо допомоги в ремонті греблі Макошинського монастиря в селі Величківцях громадами сусідніх сіл

Ияковъ Лизогубъ, полковникъ Войска ихъ царского пресвѣтлого величества Запорозкого чернѣговскій.

Пану сотниковѣ киселювскому, атаману городовому, такъже воитови и всѣмъ жителемъ тамошнимъ, и тутже паномъ атаманомъ, и войтомъ зо всѣми селя-

---

[a] В копії написано “вираю”.

[6] Перед підписом зазначено “в подлѣнного подписъ”, після підпису написано “на ономъ унѣверсалѣ печать восковая”.

нами Величковки и Хвесковки, ознаймую симъ моимъ писанемъ, показовала мнѣ честная г*оспо*жа игумения монастира тутейшого Макошинского унѣверсалъ ясне велможного его милости пана гетмана на млинъ у Величковцѣ и Величковцѣ, здавна до т*ого мона*стира служачие, и предложила тое, ижъ за опустѣлостю гребель, и ненаправою оныхъ, мало з нихъ маетъ пожитку. Прето уважаючи и за слушность узнаючи, же не тилко величковские жителѣ сами свою греблю повинни гатить, але и киселевские маютъ быти помочними до нагачиваня кождого часу, коли того потреба укажетъ, для того же и киселевци переиздомъ своимъ уставичнимъ розбиваютъ оную греблю, а у Хвескувцѣ хвескувские и куковицкие, з тыхъ мѣръ сей мой унѣверсалъ выдать росказалемъ до васъ г*оспо*жи игуменѣи з писмомъ и суровимъ моимъ указомъ, абысте вы, старшина величковская, свои*х* людей, а в помочъ и киселювская, тамошнихъ, якъ часъ и потреба укаже, за данемъ вѣдати через пристава ихъ, п: сотника менского, высланно*го*, нео*т*мовне а конечне выганяли, и на гаченю мененнои греблѣ задоси*т* чинили, такъже и в Хвескувцѣ абы сами тыи жителѣ, а к нимъ и куковичане, безъ спротивности жадной допомагаючи крѣпили тую греблю, на которую же потрудно о хворо*ст* и подалеко оныи возити часу кгвалтовно*го* или под весну, хочбы и ездили бъ[а] по килка во*з* тыежъ жителѣ для задержаня и поратованя тоеи же гребли, абы не зборонялися давати, ажъ би пожитокъ воисковои части розмѣръ, на монастиръ убогій дѣвичій пущеній, не гину*л*, докладаю и тое о нагачованье обоихъ гребелъ з пилностю, и о висланье людей кождого належного часу повторе жадаючи, сурово всимъ старшинамъ выжей описанни*м* приказую.

Данъ в Макошинѣ, 1 (21)[б] февраля 1688 року.

Вышменованній полковникъ чернѣговский, рукою[в].

ЦДІАК України. – Ф. 152. – Оп. І. – Спр. 39. – Арк. 10-10 зв. Копія.

№ 460

1699, червня 12. Чернігів – Універсал чернігівського полковника Юхима Лизогуба про непритягнення монастирських підсусідків Макошинського дівичого монастиря до громадських повинностей

Его царского пресвѣтлого величества Войска Запорозского полковникъ чернѣговскій Евфимъ Лизогубъ[378].

Всей Полку нашего старшинѣ и кождому, кому колвекъ того будетъ потреба вѣдати, а меновите п*а*номъ сотникамъ сосницкому и менскому, симъ нашимъ

[а] В копії написано “ездимищъ”.

[б] В копії зазначено “ва”.

[в] Перед підписом “в подлѣнно*го* подписъ”, після підпису написано “на ономъ унѣверсалѣ печать восковая”.

ознаймуемъ писанемъ: ижъ донесла намъ честная г*оспо*жа Марія Магдалена Дацковна, игуменя С*вя*то Покровского Паненского монастиря Макошинского, же маетъ дворокъ свой монастирскій в мѣстѣ Сосницѣ и в селѣ Хвескувцѣ, при млину фолварокъ стоячій, до того и при м*она*стиру мешкаючие сусѣде до повинностей всяки*х* тяглы*х* потягани бываютъ, прето, уважаючи в томъ дѣючуюся долегливость над ихъ право, и свободу духовного стану, ижъ в дворах тых не маютъ волни*х* сусѣдъ, зъ приналежно*го* респекту и баченя наше*го* заховуемъ при вшелякой волности сусѣ*д*, в ти*х* речони*х* дворах м*она*стира Паненско*го* Макошинского мешкаючи*х*, ижъ би а нѣ подво*д* брати в ни*х*, а нѣ жадни*х* податко*в* и повинности вимогати старшина мѣская сосницкая, такъже и менская в Хвескувцѣ, и макошинская, не важилися, а ни в кгрунтах всяки*х*, якие колвекъ до того м*она*стира Паненского [належатъ], абы кривди и шкоди жадней наименшой нѣ о*д* ко*го* не узнавали, пилно пилно варуемъ и сурово приказуемъ.

Данъ в Чернѣговѣ, июня 12, 1699 року.

Зъвишменований чернѣговский полковникъ Евфимъ Лизогубъ[a].

ЦДІАК України. – Ф. 152. – Оп. І. – Спр. 39. – Арк. 11 зв.- 12. Копія.

№ 461

1722, червня 14. Над каналом, під Кобаню – Універсал чернігівського полкового судді та наказного полковника Василя Томари про призначення менського сотника Івана Ігнатовича старшим над 600-тьма козаками з Сосницької, Киселівської, Понорницької, Волинської та Менської сотень, призначених на канальні роботи під Ладогу

Его імператорского пресвѣтлого в*ели*ч*е*ства Войска Запоро*ж*ского судія полковы*й* и наказный полковникъ чернѣговскій Василій Томара.

П*а*номъ сотникомъ полку Чернѣговского наказны*м*, сосніцкому, кіселювскому, пono*р*ницкому, а особливе тыхъ сотенъ і Волынской сотнѣ атамани з ихъ товарисво*м* доброго о*т* Г*оспо*да Бо*г*а зычачи здоровя, вѣдомо чінімъ. Поневажъ зайшолъ насъ поважный его милости п*а*на полковніка полтавского і гетмана наказного унѣве*р*салъ, з вираженем*ъ* в не*м* такового указу, дабы з полку своего о*т*команд[и]ровалемъ шестосотное число козаковъ на дѣло каналное по*д* Ладогу, прето тотъ унѣве*р*салный указъ по моей должности исполняя, в[аших] м[илос]тей на означенное мѣстце опредѣляемъ, і поручивши п*а*ну Івану Ігнатовичу, сотнікови менскому, якій туда *ж* з сотнею своею на дѣло ступати мѣетъ, належітій в сотняхъ в[аших] м[илос]тей вести порядокъ, к тому зась з ими жъ благополучное сочиняти обхожденіе, жадаемъ и приказуемъ в[ашим] м[илос]темъ,

[a] Перед підписом зазначено "в подлѣнно*го* подписъ", після підпису написано "на ономъ унѣверсалѣ печатъ восковая".

абысте ему, *па*ну сотниковѣ менскому, всякое за прібытемъ своимъ на указное мѣстце належное здавали послушенство, и цѣле бы в томъ, чого самая боронітъ слушность, не противилистеся. А ежели бы з в[аших] м[илос]тей, *па*новъ сотниковъ, чили з атаманѣ, або тежъ з чернѣ, который оному явылся противны*м*, теды такового повелѣлисмо ему, *па*ну сотнику, наказовати.

Данъ на*д* Каналомъ, на*д* Кобаню, іюня 14, року 1722.

Звышъменова*нний*, рукою власною.

ІР НБУВ. – Ф. І. – Спр. 50965. – Арк. 132. Оригінал з військовою печаткою.

Мозирська залога

№ 462

1657, вересня 4. Мозир – Наказ громадам сіл Волосовичі та Нестановичі командира мозирської козацької залоги Матвія Гафиловича сплачувати медову данину згідно гетьманського універсалу на Київський Видубицький Михайлівський монастир

Войте волосовицкій и войте нестановіцкій, также і всѣ мужеве ти*х* ободву*х* менованни*х* селъ, доношу, и*ж* та*м* до ва*с* еде*тъ* законникъ мо*на*стира архистратига Михаила Видубицкого с посланя старшого своего і всее братіи того монастира для вибераня дани медовое, яко те*ж* і з пашни, [і] з полъ, тому монастиру з давни*х* часовъ належачое, такъ унѣверсало*м* и з особливимъ писанімъ в Бозе велебного его м*и*лости о*т*ца ігумена того мо*на*стира собе данимъ. Зачи*м* я того *ж* унѣверсалу войскового, з владзе мое врадовое на залозе в Мозиру[379] будучи, пилно повишъ того потребую, грозно росказую, абисте ни в чо*м*ъ тому вишереченному законникови единому отцу Сави не были противнимы, але яко повинность ваша давная по ва*с* витягала, барзей [и] теперъ тую [по]винность свою без жадного затрудненія и найменшое проволоки [чинили] конечно, по*д* срогимъ каранемъ ведлугъ унѣверсалу войскового, не чинячи іначей.

Данъ в Мозіру. Року 1657, ме*с*яця сентября 4 *д*[ня].

Всего добра зичливій Матвѣй Гафиловичъ, залога мозирскій[a].

Наприкінці зазначено: с подлини*м* сводил іеромона*х* Іларіонъ.

ІР НБУВ. – Ф. 160. – Спр. 244. – Арк. 355. Копія.

О п у б л і к о в а н о: Ринсевич В. Про мозирську залогу козаків у 1657 році // Відлуння віків. – 2006. – № 1. – С. 21. – № 3.

---

[a] Перед підписом зазначено "в подлѣнно*м* тако", після підпису в колі написано "мѣсто печати".

Промеморії Павла Полуботка і генеральної старшини в Малоросійську колегію

№ 463

1722, жовтня 1. Глухів – Відповідь Павла Полуботка і генеральної старшини в Малоросійську Колегію щодо здійсненого прилуцьким наказним полковником перепису хат

В Малоросийскую Коллегию.

Отвѣтное доношение.

Указъ імператорскаго пресвѣтлого величества, з Малоросийской Коллегіи до насъ 29 числа одправленний, мы получилисмо, и извѣстилися з оного, что писалъ в помянутую Малороссийскую Коллегію его превосходителство господинъ енералъ лейтенантъ фонъ Вейзбах, ускаржаючися на наказного полковника прилуцкого, и просячи з него сатисфакцѣй за тое, же онъ, полковникъ, жадного не явивши указу, велѣлъ в маетности его превосходителства роских людей списовать по димамъ такимъ порядкомъ, что где ест в едном дворѣ хатъ двѣ, една противъ другой, или где три или чотири избы, а ворота едны, которыми в тот дворъ вежджают, то такіи хати писано порознь, в чомъ его превосходителству немалая ест обыда. И по тому его превосходителства господина енерала писанію, понеже з Малороссіской Коллегіи указомъ імператорского величества велено намъ в оную Коллегію противъ више писанного отвѣтствовать. Теди обявляемъ, что онъ, наказний полковникъ прилуцкий, не самъ од себе тую дворовъ перепись чинил, но когда мы получили указ імператорского величества, указъ з Високоправителствующого Сенату къ намъ одправленний, а од господина енерала фонъ Вейзбаха присланний, в которомъ предложено імператорского величества указомъ д[а]ват гдѣ в Малоросіи з измѣнничихъ маетностей его превосходителству, именно до 500 дворовъ крестянских, мы то, по должности званія нашого, велѣли для подлинного извѣстія, сколко всѣх дворовъ, считат, жебы впред яковому нашему нерадению не причтено и не остались бы мы, когда о том вопросятъ, безъотвѣтны, тую дворовъ перепись учинити помененному наказному полковникови прилуцкому, од которой переписи, яко самому его

превосходителству жадной противности, такъ и людемъ его ж превосходителства, никаковой обиди не здѣлалось, понеже такимъ образомъ, якъ его превосходителство изволилъ писати, тая переписка чинена, что будто кождую хату писано порознь за дворъ цѣлий числячи, но гди в якомъ дворѣ хатъ двѣ или три ест, а едны ворота, которыми вежджают, то тіе всѣ хати за единъ дворъ писано, о семъ вѣрно доносим.

Павелъ Полуботокъ, полковник чернѣговский.

Октоврія 1. 1722.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 727. – Арк. -3-3 зв. Копія.

№ 464

1722, жовтня 24. Глухів – Відповідь Павла Полуботка і генеральної старшини в Малоросійську Колегію щодо умов доставлення кореспонденції полтавського коменданта Чичеріна в Глухів та надання коней і провідників для його кур'єра з терміновими листами

В Малоросийскую Коллегию.

Отвѣтное доношение.

На посланное наше од 13 сего октоврія в Малороссійскую Коллегію противъ требованія подполковника и полтавского коммендантa, господина Чичерина доношеніе зъ вопросомъ, давать ли посланнимъ оного подводи с прогонами или безъ прогоновъ, изволила Малороссійская Коллегія въ отвѣтъ до насъ прислати, сего ж октовр[ия] 23, его императорского величества указъ, дабы мы посланнимъ од оного полтавского коммендантa с нужными писмами велѣли по учрежденной для того нарочно почте давать по одной подводѣ безъ прогоновъ, понеже та почта учреждена для посилки писемъ о важних его імпер[аторского] величества дѣлахъ, и о томъ бы намъ в Мало Россійскую Коллегію отвѣтствовать. Прето, по оному его імпер[аторского] в[еличества] з Малороссійской Коллегіи указу отвѣтствуючи, обявляемъ, же одправилисмо нашъ унѣверсалъ чрез нарочного посланного з тымъ указомъ, дабы козаки коннии по учрежденных станах, на трактѣ од Глухова до Полтави поставленніи, когда случатся яковые до пересилки од помянутого господина Чечерина, коммендантa полтавского, до Глухова писма, тіе безъ замедленія перевозили, також когда бы и нарочный посланный од его ж коммендантa в Глуховъ и з Глухова в Полтаву з нужнѣйшими писмами ехалъ, под такого бы з тых же коней едного, а другого в проводники, на учрежденних станах братъ не боронено.

Октовр[ия] 24, 1722 року.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 803. – Арк. 3. Копія

№ 465

1722, жовтня 29. – Відповідь Павла Полуботка і генеральної старшини в Малоросійську Колегію щодо передачі в Колегію справи про борг литвинівського козака Івана Юрченка литвинівському жителю Давиду Додрушавичу

В Коллегію Малороссійскую отвѣтное доношеніе.

Понеже Малороссійская Коллегія указомъ его імператорского величества до насъ, сего октовр[ия] 27 принесеннымъ, по чолобитю села Литвиновичъ жителя, жида Давида Додрушавича, требует присилки в оную Коллегію дѣла его подлинного, которое у нас имѣет быт на козака села Литвиновки Ивана Юрченка о взятых у него, жида, денегъ двадцати двух рублей в покупной лошади и о протчемъ. Теды мы по тому его імпер[аторского] величества з Малороссійской Коллегии указу помянутого жида литвиновского супплѣку подлинную, якую намъ на того козака алтиновского[a] подалъ в оную Коллегію, при семъ посилаемъ.

В правому нижньому куті дата: Октовр[ия] 29. Року 1722.

Нижче написано: Переписат начисто в Канцеляріи. Переписавши сію термѣну доношенію держат для норми впередъ.

Вписано в книгу.

ЦДІАК України. – Ф. 51. – Оп. 3. – Спр. 748. – Арк. 3. Копія.

---

[a] Так у тексті, помилково написано замість "литвиновского".

Чолобитні старшини від імені Запорозького Війська до царя Петра I

№ 466

1723, вересень. – Чолобитні старшини від імені Запорозького Війська до царя Петра I щодо непорушності судового устрою Гетьманщини та скасування введених хлібних і грошових податків

Всепресвѣтлѣйшій державнѣйшій императоръ и самодержецъ всероссійскій Петръ Великій, отецъ отечества, государь всемилостывѣйшій.

Обьявлено въ печатной вашего императорскаго величества инструкціи, что въ просительныхъ пунктахъ гетмана Богдана Хмелницкого, и въ рѣшительныхъ, на оные написано, в нѣкоторих большихъ городѣхъ будутъ государевы воеводы, и в тихъ городѣхъ для судовъ и росправы были урядники ихъ козацкіе, и судится бъ имъ и шляхтѣ и козакамъ и мѣщанамъ по своимъ правамъ, а государевымъ бы воеводамъ ихъ не судитъ, а буде кому ихъ судъ козацкій не будетъ не любъ, а похочетъ дѣло свое перенесть къ государеву воеводѣ, и в то время государевъ воевода можетъ ними росправу учинить по своему разсмотренію, и по тому вмѣсто одной воеводской персоны для судовъ быть Коллегіи въ Малой Россіи повелѣлъ ваше императорское величество.

А мы, вѣрные вашего императорскаго величества подданые, аки всевидящему Богу, такъ вашему императорскому величеству самую сущую и истинную правду доносимъ, что въ статьях гетмана Богдана Хмелницкого просителных, и на оные рѣшителных, выше обявленнаго пункта не написано и рѣшения жаднаго на тотъ пунктъ не было, толко о томъ бояре с посланниками Хмелницкого Самоиломъ Богдановичемъ[380] и Павломъ Тетерею[381] словесно таковый имѣли разговоръ, котораго и в дѣло не поставлено, но велѣно самого Хмелницкого прошенія дать на писмѣ, а в подлиннихъ отъ гетмана Богдана Хмелницкого просителныхъ пунктахъ на самомъ початку в первомъ пунктѣ сіе именно отъ слова до слова написано.

Вначалѣ изволь твое царское величество подтвердить права и волности наши войсковые, якъ из вѣковъ бывало в Войску Запорожскомъ, что своими правами

суживались и волности свои имѣли в добрах и судах, чтоб ни воевода, ни бояринъ, ни столникъ в Суды войсковые не вступались, но от старшинъ войсковых своих чтоб товариство сужены были, гдѣ три человека козаков, тогда два третого должны судить.

По которымъ пунктамъ по указу блаженныя и вѣчно достойныя памяти пресвѣтлѣйшаго великаго государя и великаго князя царя Алексѣя Михайловича[382] всея Великія и Малыя и Бѣлыя Россіи самодержца и рѣшеніе учинено в такой именно силѣ, сей статьи указа государь и бояре приговорили быть по том челобитью.

А о верной апеляціи, чтобы оной быть у великороссійского воеводы, в томъ просительномъ и на оные рѣшителномъ пунктѣ не упомянуто, да и в привилегіяхъ его жъ великого государя царя и великого князя, отца вашего величества, Богдану Хмелницкому и всему Войску и народу малороссійскому в подтвержденіе тѣхъ же статей року от созданія 7162 месяца марта 27 милостиво пожалованныхъ и чрезъ помянутых посланниковъ Хмелницкого присланных изображено именно:

Въ первомъ

Правъ и волностей ихъ нарушивать ни в чемъ не велѣли, и судится имъ велѣли отъ своих старшинъ по своимъ прежнимъ правамъ, и Войску Запорожскому повелѣли вибырать гетмана по прежнимъ ихъ обычаямъ самымъ межъ себя.

А въ другомъ

Волностей их шляхетских ни в чомъ нарушивать не велѣли и старшинъ имъ себѣ на уряды судовые, земскіе и гродскіе вибырать межъ себя самымъ, и маетностями своими владѣть, и судитись имъ межъ себя самымъ[a] позволили, и быть подъ нашею царскаго величества высокою рукою по своимъ прежнимъ правамъ и привилегиямъ въ волностех шляхетскихъ свободно и безъ всякія неволѣ, по тому какъ в сей нашей государской жалованной грамотѣ написано.

Сего ради у стопи ногъ монаршихъ всенижайше челомъ бьемъ и покорнѣйше просимъ вашего императорскаго величества по всепревысочайшей своей монаршеской милости насъ, вѣрных своих подданных по подлѣнной статьи, а паче по вышепомянутых великаго государя царя и великаго князя Алексѣя Михайловича, отца вашего императорскаго величества, привилегіях о волности Судовъ и добръ козацкихъ, и о прочемъ ему, Хмелницкому, данных, зѣло свято и ненарушимо содержать, какъ на то и монаршая вашего императорскаго величества за собственною рукою покойному гетману Скоропадскому при избраніи его на гетманство дана грамота, да и на се покорственно просимъ вашего императорскаго величества монаршаго соизволенія и указу, чтобы въ Малой Россіи вмѣсто Коллѣгіи устроитъ полный Судъ Генералный, въ которомъ бы было сѣмъ персонъ присяжных, въ томъ числѣ двохъ судей генералных и писарь по

---

[a] В цьому місці копії вставлено зайві слова – “и маетностями”.

прежнему, да еще вновь четыре человѣкъ ассесоровъ, кромѣ канцеляриста и другихъ служителей судовыхъ, дабы оные всѣ персони отправляли Суды по правамъ въ самую сущую правду, чтобъ нихто ни от кого обидимъ ни в чемъ не былъ.

А понеже в тойже печатной инструкціи предложенно и въ зборахъ денежныхъ и хлѣбныхъ в казну вашего императорскаго величества збырать повелѣнныхъ, такожъ и в особливомъ вашего императорскаго величества указѣ монаршомъ въ Москвѣ покойного[а] гетмана Скоропадского 1722 году апрѣля 20 изображено, что хотя тое за предковъ вашего императорскаго величества и чинилося, однако жъ незнаемо для чего нынѣ упущено, сего ради и о томъ мы, вѣрные подданные вашему императорскому величеству вѣрно доносимъ, что при гетману Богдану Хмелницкому, и по немъ при другихъ гетманахъ, за предковъ вашего императорскаго величества никакихъ въ Малой Россіи зборовъ в казну вашего императорскаго величества не собырано, о чемъ старинныхъ людей, при Богдану Хмелницкому поведеніе добре памятуючихъ, свидѣтѣлства и иные суть документа, толко жъ за непостояннаго гетмана Бруховецкого[383] начали были събырать въ городахъ ратушніе денежніе и хлѣбные доходы въ казну вашего императорскаго величества, но и тѣ вскорѣ отставлены, а до приходовъ на гетмана належныхъ не интересовались, да и з маетностей, мелницъ и другихъ угодій войсковыхъ, которыми старшина малороссійская и знатное товариство по жалованныхъ гетманскихъ грамотахъ и по унѣверсалахъ гетманскихъ суть пожаловани, такожъ изъ имѣнія ихъ собственного и рядовыхъ козаковъ, жадныхъ зборов в казну вашего императорскаго величества и в тое время не взымано, понеже в помянутыхъ привилегіяхъ блаженной памяти отца вашего императорскаго величества по указамъ гетмана Богдана Хмелницкого утверждено в добрахъ и Судахъ народу малороссійскому волности имѣть, такожъ которые землѣ имѣютъ, и всѣ пожитки з тѣхъ земель чтоб при тѣхъ имѣніяхъ доброволно владѣли.

Да и въ привилегіяхъ на козачіе волности должно в пунктахъ просительныхъ Богдана Хмелницкого, чтоб его царское величество велѣлъ [дать] оные дачи имъ зъ выслими печатями, что на вѣчное время непоколебимо было, на что таково[е] рѣшеніе государь и бояре приговорили быть по их челобитью.

А въ монаршихъ вашего императорскаго величества грамотахъ, о[д]нои 1708 году мѣсяца ноября 6 дня въ Глуховѣ печатаной, а в другой 1709 году февраля 3 дня в Сумах[386] напечатаннои, предложено, и всему малороссійскому народу опубликовано, имянно, что ваше величество, милостиво призирая народъ малороссійский, ни единого пѣнязя во всемъ малороссійскомъ народу с нихъ брать въ казну не повелѣваетъ, но еще и тѣмъ обнадежены зостали, что и мы, вѣрные вашего величества подданные, по прежнему при правахъ и волностяхъ своихъ вѣчно в покоѣ и тишинѣ благополучно жителствовать можемъ, и за свою показанную вѣрность вящщую милость и награжденіе получимъ, на которую милость паче всего нашу надежду и на едино вашего величества благоутробіе[б] полагаемъ, милосердного на насъ, вѣрнихъ своихъ подданныхъ, просимъ призрѣнія

[а] В копіі зазначено – "достойного".

[б] Так у тексті.

и помилованія, за предков нашихъ и за наши вѣрные службы, которые и впредъ до послѣдной крови капли, не щадя и живота нашего, за достоинство вашего величества и его государскихъ наслѣдниковъ отправлять долженствуемъ.

О прочих общенародных интересах, не дерзаючи утруждать ваше императорское величество, подали в высокоправителствующий Сенатъ пунктами доношеніе.

Вашего императорскаго величества вѣрные подданные и нижайшіе рабы[а].

Судья генералный Иванъ Чернишъ.

Асаулъ генералный Василь Жураковскій.

Полковникъ гадяцкій Григорій Гребинка[6].

Матвѣй Ивановичъ[387], судья полковый миргородскій и наказный полковник со всѣми полчанами подписуюсь.

Павелъ Мартосъ[386], обозный полковый лубенский.

Григорій Буцкій, судія полковый и наказный полковникъ полтавскій съ старшиною полковою и сотниками, и со всѣми полчанами.

Павелъ Полуботокъ, полковникъ черниговский зъ старшиною полковою и со всѣми полчанами.

Иванъ Даниловичъ[387], асаулъ полковый и наказный полковникъ переяславскій зъ старшиною полковою и со всѣми полчанами.

Игнатъ Галаганъ, полковникъ прилуцкій со всею старшиною полковою и сотенною, а за неумѣніемъ писать я, Стефанъ Тарнавский, подписуюсь.

Антонъ Танскій[388], полковникъ кіевскій зъ старшиною, сотниками и со всѣми полчанами.

Таковая челобитная за пунктами в сенатъ подана сентября 13, а другая самому императорскому величеству сентября 15, 1722[в] году, в Санктпѣтербургѣ, въ Иностранной Коллѣгіи, од его, пана Полуботкова, полковника черниговского, и старшины генералной.

ІР НБУВ. – Ф. І. Спр. 54666. – Арк. 368-371. Копія.

[а] Перед підписами зазначено "В подлинномъ подписано тако", перелік генеральних старшин і полковників у копії розташований двома колонками, першими з них наводяться розташовані в лівій колонці, особи з правої колонки розташовуються нижче, починаючи з імені Павла Полуботка, яке в правій колонці стоїть першим, таке розташування підписів копіїстом призвело до плутанини, оскільки прізвище, яке має бути першим (Полуботок), опинилося всередині списку.

[6] Гадяцьким полковником в цей час був М. Миларадович, очевидно це скорочення тексту, яке призвело до спотворення, імовірно в копії мало бути – "Судія полковый и наказный гадяцкій полковникъ", Граб'янка дійсно в ці часи був наказним полковником.

[в] 1722 рік в копії зазначено помилково, насправді має бути 1723 рік.

№ 467

1723, жовтня 1. Коломак – Коломацькі чолобитні старшини від імені Запорозького Війська до царя Петра I щодо скасування встановлених в Україні Малоросійською Колегією податків та щодо обрання з українців повночинного гетьмана

Коломацкія челобитныя[a].

1. Челобитная объ отмѣнѣ сборовъ

Всепресвѣтлѣйшій и державнѣйшій императоръ и самодержецъ всероссійскій Петръ Великій, отецъ отчествія, государь всемилостивѣйшій[б].

Отъ начала воспріятія всего малороссійского народа нашего, Богомъ хранимого, подъ державнѣйшій государствованія своего скипетръ, такъ пресвѣтлѣйшие святоусопшіе предки вашего императорского величества, яко и ваше вспресвѣтлѣйшое величество, при превисочайшой Богомъ увѣнчанной державѣ своей, на насъ, вѣрнихъ подданнихъ, за наши и антецессоровъ нашихъ рабские службы, всемилостивѣйше призирать и при правахъ и волностяхъ нашихъ доселѣ содержать, и впредь непоколѣбимо содержовати обѣщать изволили, многими премощнѣйшими грамотами и привилеями, между которими и въ прошедшомъ 1716 году, на подданское челобите покойного гетмана господина Скоропадского, о облегченіи малороссійского народа въ поносимыхъ тяжестехъ и убиткахъ отъ станціи и переходу войскъ великороссійскихъ, видана зъ Амстардаму предостойнѣйшая вашего императорского величества грамота, зъ таковимъ всемилостивѣйшимъ обнадеживаніемъ, что всѣ тие тяжести и убитки, по окончаніи зъ королемъ шведскимъ войни, награжденни будутъ неотемлемою вашего величества милостию, которой события всежелателно зъ рабскимъ благодареніемъ ожидая, малороссійскій народъ, хотя до зѣла зъ Божия посѣщения зосталъ разоренъ и умаленъ, то нашествиемъ непріятелскимъ, то моровою язвою и неурожаемъ черезъ многие года хлѣба и травъ, однакъ тие жъ переходи и станціи

---

[a] До заголовку О. Лазаревським наведено примітку: Во время печатанія Черниговской лѣтописи нашли мы въ бумагахъ Григ. Андр. Полетики (+ 1784 г.) недавно пріобретенныхъ В. В. Тарновскимъ, тѣ двѣ "челобитные", привезенные Романовскимъ съ Коломака, которыя были ближайшимъ поводомъ къ аресту Полуботка и его товарищей. Два эти документа, до сихъ поръ неизвѣстные въ печати, мы нашли умѣстнимъ привести здѣсь, въ видѣ приложенія къ нашей "кроничкѣ", в которой съ наибольшими подробностями приведенъ разсказъ объ арестѣ въ 1724 г. (правильно в 1723 р. – В. Р.) малороссійской старшины. О коломацкихъ челобитных см. Записки Як. Маркевича I, 24 (только слѣд. читать сентябрь вм. августъ).

[б] Тут Лазаревським зауважено: Вначалѣ, перед титуломъ, сдѣлана такая замѣтка: копія списанного слово въ слово. Сія суплика третій разъ писана отъ всего войска, зъ Коломаку, 1723 году, октоврія 1.

войскъ великороссійскихъ, такожъ и небезтяжестную службу, колико возмогли, зъ немалимъ убиткомъ отбували въ ползу интересу вашего императорского величества, чимъ би лутше на вящшую вашего величества заслужитися милость. Прошедшого же 1722 году учрежденная въ Малой Россіи коллегія, въ прилогъ тихъ трудностей, начаянное намъ стала налагать отягощение, вступаючися въ права и суда наши, и взимаючи зъ добръ нашихъ никогда небивалие збори, представляя будто тое дѣлаетъ по пунктамъ Богдана Хмелницкого, гетмана, въ которихъ пунктахъ просителнихъ и рѣшителнихъ, нѣкому отъ великороссійскихъ началниковъ въ права и суди наши вступатися, такожъ отъ имѣния старшини и козаковъ рядовыхъ, жаднихъ взимать зборовъ не написано, но якъ въ онихъ же пунктахъ изображено, всякую въ добрахъ и судахъ имѣти волность и судитися имъ по своимъ правамъ, такъ тие свободи въ онихъ добрахъ и судахъ милостивѣйшими пресвѣтлѣйшаго великаго государя, царя и великаго князя Алексѣя Михайловича, блаженной и вѣчно достойной памяти отца вашего императорского величества, и вишше писанними вашего жъ величества привилеями Войску Запорожскому утвержденни суть, чого ради хотя тие зъ добръ нашихъ нововзиматися начатие збори, по нашемъ рабскомъ челобитю, прошедшаго жъ году милостиво состоявшимся указомъ вашего императорскаго величества били одставлени, однакъ теперъ знову за поворотомъ зъ Санктъ-Пѣтербурга господина брегадира Веляминова, до оной коллегіи доправляючи, зъ значною прибавкою, а зъ нашимъ крайнѣмъ разорениемъ, помянутыхъ зборовъ за прошедшій и разомъ за настоящій годъ, безъ битности насъ, однихъ зде при Коломаку, а другихъ въ Низовомъ походѣ, при крѣпости Святаго Креста, службу вашего императорскаго величества зъ великимъ убиткомъ отправуючихъ, у домашнихъ послѣдное забираютъ имѣние, за розмѣровие приходи, не только зъ тихъ млиновъ, якие за служби вѣрние наши по милости вашего императорскаго величества, нѣ на гетмана невзимано, но толко для единаго препитанія нашего мѣлисмо. Тако жъ за табачную и пчоляную десятини, за показанщину и за протчее надто (чого тако дѣди и отци наши, и ми, по превисокой милости вашего императорскаго величества не дознавали) старшину и знатное товариство, ради тихъ же сборовъ, указомъ помянутой коллегіи, нарочно посилаючиеся солдати насилно берутъ до Глухова, откуду чрезъ долгое время онихъ не випуская, до немалихъ приводятъ убитковъ и безчестия. Отъ якихъ всѣхъ вишеписаннихъ трудностей толикое учинилося у людехъ умаление, уходомъ особливе въ слободи и на тую сторону, что отъ Днѣпра до самого Днѣстра прежде бившие опустѣлие мѣста, вездѣ населени нашимъ малороссійскимъ народомъ.

Всепресвѣтлѣйшій и всемилостивѣйшій государь! Надѣяся на тую жъ неизреченную вашего императорскаго величества милость, что по оной правое насъ, вѣрнихъ вашего величества подданнихъ, чолобитствие не будетъ презрѣнно и отриновенно, дерзаемъ оное предъ августѣйшій вашего императорскаго величества престолъ на самой истиннѣ и милости утверждаючися, чрезъ нарочнихъ посланниковъ Семена Кгалецкого, сотника новгородского, да Кирила Криштофова, сотника сенецкого, приносити, съ такимъ всепресвѣтлѣйшимъ рабскимъ прошениемъ: да благоволитъ ваше державство, по вишеписаннихъ милостиво состоявшихъся своихъ премощнѣйшихъ грамотахъ и привилеяхъ, въ станціи

великороссійскихъ полковъ и въ тяжестяхъ отъ коллегіи налагаемихъ, за наши прежние и въ предъбудущие службы, насъ, вѣрнихъ подданнихъ, благоприятелно помиловати. А что за доношениемъ на нѣкоторую старшину, поноситъ все войско малороссійское мнѣніе и подзоръ, будто въ судахъ малороссійскихъ волокити и взятки чинятся, и ми въ семъ милости вашего императорскаго величества просимъ, даби ваше величество соизволили о такихъ судяхъ и малороссійскаго народа обидителяхъ приказать намъ, Войску Запорожскому, доподлина розискати, а ми, по непоколебимой своей вашему императорскому величеству вѣрности, все тое изслѣдовати въ правду и по самой истиннѣ вашему императорскому величеству, хто въ чемъ явится преступнимъ, донести облекгуемся, за якую благоутробнѣйшую вашего императорскаго величества милость ми и наслѣдники наши всегда вашему императорскому величеству до потерания здоровья и живота нашего въ непремѣнной вѣрности служити долженствуемъ.

Въ подлиной полковники, вся старшини и черни подписалися.

При Коломаку, зъ обозу, 1723 году, октоврия 1 числа писана, а подана...

Вашего императорскаго величества вѣрние подданние и нижайшие раби.

Полковникъ миргородский Данило Апостолъ.

Полковникъ гадяцкій Михайло Милорадовичъ.

Полковникъ прилуцкій Игнатъ Кгалаганъ, во мѣсто его я, Федоръ Галенковскій[389], писаръ полковій прилуцкій, по повеленію его жъ, полковникомъ, и за себе руку приложилъ.

Полковникъ киевский Антоній Танскій.

[Полкъ Миргородский].

Мойсѣй Зарудній[390], сотникъ полковій миргородскій изъ товариствомъ.

Стефанъ Родзянка[391], сотникъ хоролскій зъ товариствомъ.

Федоръ Острокградскій[392], сотникъ говтянскій съ товариствомъ.

Андрѣй Стефановичъ[393], сотникъ богацкій зъ товариствомъ.

Полковникъ охочепѣхотній Гавриѣлъ Бурляй.

Василій Родзянка[394], обозній полковій миргородскій.

Матвѣй Ивановичъ[395], судия полковій миргородскій.

Семенъ Кгалаганъ[396], асаулъ полковій, за которого, и за себе я, Антонъ Волевачъ[397], асаулъ же полковій, руку приложилъ.

Во мѣсто Ивана Черкеса[398] и Супруна Семеновича[399], хоружихъ полков[ихъ] миргородскихъ, такожъ и за Николая Кгоранескула[400], сотника сорочинского, подписался Семенъ Максимовичъ, сотникъ чорнускій.

Во мѣсто Романа Лесницкого[401], сотника шишацкого, Самойла Стефановича[402], сотника яресковского, Ивана Ярослава[403], сотника бѣлоцерковского, Яреми Юхимовича[404], сотника остаповского, я, Максимъ Тимошенко[405], сотникъ наказній устивицкій, за нихъ, и за товариство, и за себе зъ товариствомъ, подписуюся.

За Кондрата Леонтиевича[406], сотника омелницкого, Юска Росоху[407], сотника потоцкого, Гаврила Илляшенка[408], сотника кременчуцкого, Ивана Яшевского, сотника наказного власовского, Ивана Жука, сотника наказного городиского, я, Самойло Малинка[409], писаръ полку Миргородского, руку приложилъ за ихъ, и за товариство.

Полкъ Гадяцкій.

Григорій Гребянка, судия полковій.

Александръ Ситенскій[410], писаръ полковій.

Асаулъ полковій Мартинъ Штишевскій.[411]

Илия Милорадовичъ[412], хоружій полковій.

Федоръ Цуцкай, прапорщикъ полковій.

Василій Велецкій[413], сотникъ гадяцкій зъ товариствомъ.

Романъ Корицкій, сотникъ опошнянскій, зъ товариствомъ.

Василій Рожанскій[414] и Мелетій Жадко[415], сотники зенковские, зъ товариствомъ.

Петро Зеленскій, сотникъ рашавскій, зъ товариствомъ.

Василій Павловичъ, сотникъ куземинскій, зъ товариствомъ.

Леонтій Масюкъ, сотникъ веприцкій, зъ товариствомъ.

Данило Иллѣчъ, сотникъ комишанскій, зъ товариствомъ.

Демянъ Ивановичъ, сотникъ ковалювскій, зъ товариствомъ.

Ониско Величай, наказній сотникъ лютенскій, зъ товариствомъ.

Я, Василій Велецкій, сотникъ гадяцкій, по ихъ прошенію руку приложилъ.

Филипъ Самарскій, атаманъ значковій зо всѣмъ куренемъ, по прошенію его Яковъ Сидоровичъ, хоружій сотенній, руку приложилъ.

Полкъ Прилуцкій.

Михайло Григоровичъ, обозній полковій.

Иванъ Марковичъ[416], судия полковій.

Михайло Мовчанъ[417], асаулъ полковій.

Иванъ Семеновичъ[418], прапорщикъ полковій.

Федоръ Марковичъ, сотникъ полковій, зъ товариствомъ.

Михайло Якгелнѣцкій, сотникъ монастырскій, зъ товариствомъ.

Марко Михайловичъ, наказній сотникъ варвинскій, зъ товариствомъ.

Ярема Федоровичъ, наказній сотникъ сребранскій, зъ товариствомъ.

Захарій Дмитренко, наказній сотникъ иваницкій, зъ товариствомъ.

Иванъ Карпенко, наказній сотникъ красноколядинскій, зъ товариствомъ.

За которихъ я, по прошенію ихъ, Федоръ Матвѣевичъ, товаришъ значковій, руку приложилъ.

Григорій Зеленскій, атаманъ значковій, зъ товариствомъ.

Полкъ Стародубовскій.

Семенъ Березовскій, асаулъ полковій и наказній полковникъ.

Григорій Скоруппа[419], писаръ полковій.

Федоръ Данченко[420], хорунжій значковій.

Филипъ Данченко[421], сотникъ полковій, зъ товариствомъ.

Семенъ Кгалецкій, сотникъ новгородскій, зъ товариствомъ.

Алексѣй Есимонтовскій[422], сотникъ мглинскій, зъ товариствомъ.

Антипъ Соколовскій, сотникъ бакланскій, зъ товариствомъ.

Нестеръ Василиевичъ, сотникъ шептаковскій, зъ товариствомъ.

За которихъ я, Иванъ Забузкій, писаръ сотеній, руку приложилъ.

Михайло Янжулъ, сотникъ топалскій, зъ товариствомъ, за котораго я, Лукянъ Гордѣенко, писарь сотеній, руку приложилъ.

Иосифъ Рухлядь[423], сотникъ наказній погарскій, зъ товариствомъ.

Михайло Янковскій, сотникъ наказній почепскій, зъ товариствомъ, за котораго я, Василій Варявскій, подписуюсь.

Стефанъ Козловскій, сотникъ наказній новомѣскій, зъ товариствомъ.

Михаило Голенковскій (Голембіовскій), товарищъ значковій, за себе и по прошенію въсего товариства значкового, руку приложилъ.

Полкъ Черѣговскій.

Василій Томара, судия полковій и наказній полковникъ.

Игнатъ Василиевичъ[424], обозній полковій.

Михайло Мокріевичъ[425], асаулъ полковій.

Марко Михайловичъ[426], хоружій полковій.

Федоръ Лисенко, сотникъ березинскій, зъ товариствомъ.

Іванъ Савичъ, сотникъ любецкій, зъ товариствомъ.

Семенъ Михайловичъ[427], сотникъ слабинскій, зъ товариствомъ.

Яковъ Бакуринскій[428], сотникъ роѣскій, зъ товариствомъ.

Карпъ Лѣневичъ[429], сотникъ волинскій, зъ товариствомъ.

Андрѣй Полянскій, сотникъ синявскій, зъ товариствомъ.

Тимофѣй Кущинскій, сотникъ полковій наказній, зъ товариствомъ.

Иванъ Васютинскій[430], сотникъ менскій, зъ товариствомъ.

Федоръ Базилевичъ, сотникъ наказній седневскій, зъ товариствомъ.

Кирило Гавриловичъ, сотникъ наказній сосницкій, зъ товариствомъ.

Федоръ Тихоновъ, сотникъ наказній понорницкій, зъ товариствомъ.

Кирило Богунъ, сотникъ наказній бѣлоусовскій, зъ товариствомъ.

Василь Лаврѣновичъ, сотникъ наказній кисловскій, зъ товариствомъ.

За которихъ, яко неумѣючихъ писма, наказнихъ сотниковъ, я, Иванъ Яновскій, писаръ судовій, руку приложилъ.

Стефанъ Славатинскій, товарищъ значковій, за себе и по прошенію всего товариства значкового руку приложилъ.

Полкъ Переясловскій.

Антоній Черушинскій[431], сотникъ золотоношскій и наказній полковникъ.

Михайло Турчинъ, наказній обозній полковій.

Иванъ Адаменко, наказній хоружій полковій.

Стефанъ Афендикъ[432], сотникъ борисполскій, зъ товариствомъ.

Михайло Прохоренко[433], сотникъ бубновскій, зъ товариствомъ.

Федоръ Рудковскій, сотникъ басанскій, зъ товариствомъ.

Иванъ Шкиленко, сотникъ наказній полковій, зъ товариствомъ.

Иванъ Туръ, сотникъ наказній ирклѣевскій, зъ товариствомъ.

Демянъ Горбань, сотникъ наказній кропивянскій, зъ товариствомъ.

Андрей Синзовокъ (?), сотникъ наказній золотоношскій, зъ товариствомъ.

Мойсѣй Луценко, сотникъ наказній полковій, зъ товариствомъ.

Хведоръ Аза, сотникъ наказній глемязовскій, зъ товариствомъ.

Кондратъ Кисѣль, сотникъ наказній березанскій, зъ товариствомъ.

Лукянъ Бережній, сотникъ наказній яготинскій, зъ товариствомъ.
Грицко Головко, сотникъ наказній вороньковскій, зъ товариствомъ.
Федоръ Лушня, сотникъ наказній баришовскій, зъ товариствомъ.
Семенъ Исаенко, сотникъ наказній домонтовскій, зъ товариствомъ.
Федоръ Шаратенко, сотникъ наказній пѣщанскій, зъ товариствомъ.
Михайло Яременко, сотникъ наказній лѣплявскій, зъ товариствомъ.
За которихъ, яко неумѣетнихъ письма, я Данило Андрѣевичъ, писаръ сотнѣ Золотоношской, по прошению ихъ, руку приложилъ.

Полкъ Лубенскій.
Яковъ Марковичъ[434], наказній полковникъ.
Григорій Кулябка[435], сотникъ полковій лубенскій, зъ товариствомъ.
Полковій обозній Павелъ Мартосъ.
Писаръ полковій Стефанъ Савѣцкій.
Іванъ Гамалѣя[436], сотникъ лохвицкій, зъ товариствомъ.
Семенъ Максимовичъ, сотникъ чернускій, зъ товариствомъ.
Сотникъ сенчанскій Кирилъ Криштофъ, зъ товариствомъ.
Василій Жуковскій, сотникъ наказній глинскій, зъ товариствомъ.
Василій Кирика[437], сотникъ городискій, зъ товариствомъ.
Лукянъ Лисенко, сотникъ наказній роменскій, зъ товариствомъ.
Стефанъ Назаренко, сотникъ наказній смѣлянскій, зъ товариствомъ.
Гарасимъ Бутъ, сотникъ наказній чигриндубровскій, зъ товариствомъ.
Павелъ Кириленко, сотникъ наказній перятинскій, зъ товариствомъ.
Петръ Сененко, сотникъ наказній лукомскій, зъ товариствомъ.
За которихъ, яко неумѣетныхъ писанія, я, Мартинъ Алексѣевъ, писаръ сотнѣ Лукомской, по прошенію ихъ, руку приложилъ.

Полкъ Полтавскій.
Григорій Буцкій, судія полковой и наказній полковникъ.
В мѣсто Лаврентия Никитовича, обозного полкового, и за себе, я, Григорій Бугаевскій[438], писаръ полковій, подписался.
Федоръ Сибѣлиевичъ[439], асаулъ полковій за себе и за хоружихъ полковихъ: Михайла Руденка и Павла Гарасименка[440], подписался.
Димитрій Самарскій, сотникъ полковій, з товариствомъ, за которихъ я, Григорій Матвѣевичъ, товаришъ значковій, по прошенію ихъ, руку приложилъ.
Павло Ждановичъ[441], сотникъ новосанджаровскій, зъ товариствомъ.
Павелъ Тро[й]нѣцкій, товарищъ значковій, за себе и по прошению всего товариства значкового, руку приложилъ.
Іванъ Кгаевскій[442], сотникъ решетиловскій, зъ товариствомъ.
Сава Михайловичъ[443], сотникъ кобеляцкій, зъ товариствомъ.
Иосифъ Яковлевичъ[444], сотникъ орлянскій, зъ товариствомъ.
Федоръ Тимофѣевичъ[445], сотникъ соколянскій, зъ товариствомъ.
Григорій Потоцкій, сотникъ кишѣнскій, зъ товариствомъ.
Иванъ Сулима[446], сотникъ великобудинскій, зъ товариствомъ.
Иванъ Лишенко[447], сотникъ келебердянскій, зъ товариствомъ.

За которихъ всѣхъ, по прошенію ихъ же, я, Павелъ Тройнѣцкій[448], значковій товаришъ, руку приложилъ.

Василий Павловичъ, сотникъ наказній старосанджаровскій, зъ товариствомъ.

Яковъ Цесарскій, сотникъ наказній бѣлицкій, зъ товариствомъ.

Гордѣй Савичъ, сотникъ нехворощанскій, зъ товариствомъ.

Федоръ Василкувский, сотникъ наказній царичанскій, зъ товариствомъ.

Яковъ Григориевичъ, сотникъ наказній китайгородскій, зъ товариствомъ.

Гордѣй Семеновичъ, сотникъ маяцкій наказній, зъ товариствомъ.

За которихъ всѣхъ, по ихъ прошенію, я, Стефанъ Пѣщанскій, товаришъ значковій, руку приложилъ.

Полкъ Киевскій.

Илия Жилка (Жила), судия полковій.

Григорій Немировскій, писарь полковій, за себе и за Николая Савенка, асаула полкового первого, руку приложилъ.

Иванъ Кукуринъ[449], асаулъ полковій.

Василій Карасѣйка, хоружій полковій.

2. Челобитная объ избраніи гетмана

Всепресвѣтлѣйшій и державнѣйшій императоръ и самодержецъ всероссійскій Петръ Великій, отецъ отчествія, государь всемилостивѣйшій.

Прошлого и сего настоящего 1723 годовъ, полковникъ чернѣговскій Павелъ Полуботокъ и старшина енералная били челомъ вашему императорскому величеству, зъ покорнѣйшимъ одъ всѣхъ насъ, о избраніи гетмана, прошениемъ, но понеже по сее время милостивого вашего величества на тое указу не получили, сего ради нинѣ зъ походу, черезъ нарочнихъ посланихъ, отъ всего войска малороссійского, рабское приносимъ челобитствие и нижайше молимъ, да повелитъ ваше императорское величество въ войску малороссійскомъ, подлугъ давнихъ правъ нашихъ, волними голосами, зъ малоросиянъ избрать гетмана, безъ продолженія, ибо безъ гетмана въ Малороссіи государственние дѣла, и войсковие, и всякие порядки въ належитомъ не могутъ бити правленіи, а и вся Малая Россія, не имѣючи гетмана, въ особливой темнотѣ пребиваетъ.

Сия челобитная писана при Коломаку, одъ всего войска, 1723 году, октоврия 1 числа.

Въ подлинной, якъ старшина, такъ и все войско, подписалися вашего императорскаго величества вѣрние поддание и нижайшие рабы. А подана ...[a]

Опубліковано: А. Лазаревский. Черниговская летопись по новому списку. Приложение: Коломацкие челобитные // Киевская старина. – 1890. – Т. 29. – Ч. IV. – Отд. III. – С. 102-110.

---

[a] В публікації Лазаревським зауважено: Подписей нѣтъ, вѣроятно, въ подлинной онѣ были тѣ самыя, которыя выписаны на предъидущей челобитной. Время подачи также не обозначено.

Примітки

1. Моцар Сидор – стрілецький отаман, що постачав звірину на потреби гетьманської та чернігівських полковників кухні, вперше згадується в універсалі чернігівського полковника В. Борковського від 5.12.1677, як організатор загону стрільців з товариства Седнівської і Городницької сотень, який разом з ним нараховував 7 чоловік, стрільці здобували особливий імунітет і не повинні були притягатися до козацької служби, їх становище зміцнилося, коли гетьман Самойлович призначив чернігівським полковником свого сина Григорія, який 21.07.1686 видав привілей для загону Моцара кількістю вже в 30 чоловік, на початку правління Мазепи, новий чернігівський полковник Я. Лизогуб видав 19.09.1687 універсал, що підтверджував привілеї загону Моцара вже з 35 стрільців, в ньому ж вперше згадується, що стрільці постачають дичину для столу гетьмана, після смерті Я. Лизогуба його син Юхим, призначений чернігівським полковником, підтвердив 5.05. 1699 універсал батька, збільшивши загін з 35 до 40 чоловік, коли після смерті Ю.Лизогуба Мазепа призначив полковником Полуботка, той теж 9.05.1705 підтвердив права і обов'язки стрільців, залишивши кількість мисливців незмінною, причому стрілецький отаман Моцар, як видно з тексту універсалу, продовжував в цей час очолювати загін і особисто брав участь у полюваннях. Такі ж формування були і в деяких інших полках, зокрема в Стародубському. – Док. 1.
2. Чернігів - місто, річковий порт на правому березі Десни. Формування Чернігова почалося у VII ст. Вперше згадується в літописі під 907 р. З XI ст. столиця Чернігівського князівства. У 1239 р. спалене монголо-татарами місто занепало. За Гетьманщини полкове місто Чернігівського полку, нині обласний центр України. – Док. 1.
3. Чернігівський полк – адміністративно-територіальна одиниця Гетьманщини у 2-й пол. XVII-XVIII ст. Створений на початку визвольних змагань. Полковим містом був Чернігів. У 1649 р. полк налічував 7 сотень, у 1767 р. – 18 сотень. Серед відомих полковників Мартин Небаба (1648-1651), Степан Пободайло (1651-1654), Іоаникій Силич (1657-1663), Дем'ян Многогрішний (1665-1668), Яків Лизогуб (1687-1699), Павло Полуботок (1705-1723) та інші. – Док. 1.
4. Снов – річка на Чернігівщині, права притока Десни. – Док. 2.
5. Нові Млини – за часів Гетьманщини сотенне містечко Ніжинського полку, розташоване на лівому березі річки Снов, нині село Вининського району, за 12 км. від райцентру і залізничної станції Щорс. – Док. 2.
6. Бурковський, Дунін-Борковський Василь Андрійович – вибельський сотник у 1668-1672 рр., чернігівський полковник у 1672-1687 рр., генеральний обозний у 1687-1702 рр., учасник змови проти Самойловича у 1687 р., конкурент Мазепи на гетьманську булаву на Коломацькій раді, р. н. ? – помер 1702. – Док. 3.
7. Рудка – річка на Чернігівщині, ліва притока Остра, довжина 17 км. Бере початок біля міста Носівки. В літописах згадується під 1148 р. як р. Руда. – Док. 3.
8. Макошинський Покровський монастир – жіночий, заснований 1640 року Адамом Киселем на околиці села Макошин на березі Десни. – Док. 4.

9. Лизогуб Яків Кіндратович – канівський полковник у 1666-1669 рр. у Брюховецького і Дорошенка, неодноразово змінював політичну орієтацію, у 1665 р. наказний гетьман у Брюховецького, 1669-1674 рр. генеральний осавул у Дорошенка та його наказний гетьман у 1670 р., у 1674 р. перейшов на Лівобережжя до Самойловича, у 1687-1698 рр. чернігівський полковник, р. н. ? – помер 19 серпня 1698 р. – Док. 4.
10. Кролевець – відомий з 1601 р., розташований на річці Реті і її притоці Свидні. У 1644 р. одержав магдебурзьке право. Сотенне містечко Ніжинського полку. Нині райцентр Сумської області. – Док. 6.
11. Лисенко Федір Іванович – чернігівський полковий осавул у 1710-1714, 1717-1723 рр., березинський сотник у 1723-1728 рр. – Док. 9.
12. Бакуринський Яків Юрійович – роїський сотник у 1716-1738 рр. – Док. 11.
13. Київська губернія – створена за часів Скоропадського, представляла квазіутворення скомпоноване царем Петром І, до якого входили як українські землі, так і російські землі (з 1719 р. входили Білгородська, Сєвська, Орловська та Київська провінції), розформована у 1781, відтворена у 1795 р., неодноразово була трансформована, в остаточному вигляді складалася з 12 повітів, розташованих на Правобережній Україні, ліквідована у 1925 р. – Док. 12
14. Києво-Печерська фортеця – споруджувалася з кінця XVII ст., особливо інтенсивно за часів Північної війни, при гетьманах Мазепі і Скоропадському, коли вона набрала довершеного вигляду, протягом XVIII-XIX ст. неодноразово перебудовувалася. – Док. 12.
15. Київ – місто вперше згадане в літописах під 860 р., у IX-XII ст. центр Київської Русі, у 1240 р. зруйноване монголо-татарами, у XII-XIII ст. столиця Київського князівства, у другій половині XIV-XV ст. столиця Київського удільного князівства, у XV - першій половині XVII ст. центр Київського воєводства, за часів Гетьманщини у 1650-1670 рр. центр Київського полку. – Док. 12.
16. Корецький Петро – значний військовий товариш (1710-1721), виконував різні доручення гетьмана Скоропадського, який 12 лютого 1722 р. призначив його наказним стародубським полковником, продовжував займати цю посаду і за часів Полуботка у 1722-1723 рр. , р. н. ? – помер після 1728 р. – Док. 12.
17. Скоропадський Іван Ілліч – стародубський полковник у 1706-1708 рр., гетьман України у 1708-1722 рр., навіть в умовах Північної війни, коли були можливості захищати автономний статус Гетьманщини, проводив нерішучу поступливу політику супроти агресивного курсу царя Петра І, спрямованого на ліквідацію автономії України, що призвело ще за життя гетьмана до створення у 1722 р. Малоросійської Колегії, на чолі з бригадиром С. Вельяміновим, яка мала за задумом царя поступово перебрати на себе управління Україною та відсторонити від влади українську старшину, р. н. 1646 – помер 3 липня 1722 р. – Док. 13.
18. Дніпро – річка, найбільша водна артерія України, загальна довжина 2201 км, в межах України – 981 км, починається на Валдайській височині в Росії, впадає в Дніпровський лиман Чорного моря. Найбільші притоки – Прип'ять, Десна, Псел, Ворскла, Сула та інші. – Док. 13.
19. Глухів – вперше згадується в Іпатському літописі під 1152 р. як місто Чернігівського князівства, з 1648 р. центр Глухівської сотні Ніжинського полку, 29 січня та 8 лютого 1664 р. витримало два штурми польських військ; 3-6 березня 1669 р. тут було проведено раду, на якій укладено статті між Гетьманщиною та Москвою і визнано царським урядом обрання Д. Многогрішного гетьманом; пізніше це столиця гетьманів І. Скоропадського та П. Полуботка, нині райцентр Сумської області на р. Єсмані. – Док. 13.
20. Савич Семен – син Сави Прокоповича (генерального писаря 1672-1687 рр. та генерального судді 1687-1700 рр.) канцелярист Військової канцелярії у 1687-1708 рр., виконував, як уповноважений, окремі доручення гетьмана Мазепи, генеральний писар у 1709-1725 рр., разом з Полуботком був заарештований 10 листопада 1723 р. в числі

старшин, що складали оточення наказного гетьмана і вважалися царем Петром I однодумцями Полуботка, після смерті царя 8 лютого 1725 р. звільнений з ув'язнення за умови невиїзду з Санкт-Петербурга, де й помер, р н. ? – помер 1725 р. – Док. 14.

21. Чарниш Іван – після обрання Скоропадського гетьманом претендував на посаду стародубського полковника, гадяцький полковник у 1709-1715 рр., генеральний суддя у 1715-1723, 1725-1728 рр. (заарештований та ув'язнений у Петропавлівській фортеці разом з Полуботком 10 листопада 1723 р. за наказом Петра I, фактично за захист самоврядних прав Гетьманщини, звільнений 4 лютого 1725 р. за наказом Катерини I, при умові постійного перебування в Петербурзі), р.н. ? – помер 1728 р. – Док. 14.
22. Жураківський Василь Якович – значний військовий товариш, учасник Глухівської ради 1708 р., генеральний осавул у 1710-1724 рр. , р. н. ? – помер 1730 р. – Док. 14.
23. Маркович Андрій – у 1708 р. значковий товариш, швагер гетьмана Скоропадського, виступив проти мазепинців на боці росіян, у 1709-1714 рр. глухівський сотник, у 1714-1727 рр. лубенський полковник, за зловживання був усунений гетьманом Апостолом від уряду і відданий під слідство, при сприянні російський урядовців був виправданий, у 1729-1740 рр. генеральний підскарбій, після смерті Апостола у 1734 р. став одним з членів Правління Гетьманського Уряду, р. н. бл. 1674 – помер 23 січня 1747 року. – Док. 14.
24. Вельямінов Степан Лукич – білгородський воєвода, бригадир, був призначений Петром I у 1722 р. керівником Малоросійської Колегії з місцем перебування у Глухові, згідно інструкцій царя проводив політику спрямовану на повне підпорядкування України Росії, конфліктував у Глухові з генеральною старшиною, обклав додатковими поборами населення Гетьманщини, які різко зросли після падіння Полуботка, за Катерини I у 1726 р. був відкликаний з України. – Док. 17.
25. Харлампіївський Гамаліївський Пустинний монастир – жіночий, заснований Скоропадськими на річці Шостці, на території Воронізької сотні Ніжинського полку у 1713 р. В цьому монастирі у 1722 р. був похований гетьман Скоропадський. – Док. 18.
26. Стародубський полк – у 1650 – на початку 1660 рр. суто військове формування, стародубські полковники підпорядковувалися ніжинським, а Стародубщина територіально входила до складу Ніжинського полку, з 1663 року зусиллями нового гетьмана І. Брюховецького Стародубський полк було перетворено на окрему адміністративно-територіальну одиницю. У 1782 р. до Стародубського полку входило 11 сотень – по дві полкових Стародубських і Почепських, Бакланська, Мглинська, Новгородська, Новоміська, Погарська, Топальська і Шептаківська. Найвідоміші полковники – Острянин Лесько (1665-1667), сини гетьмана Самойловича Семен (1682-1685) та Яків (1685-1687), Міклашевський Михайло у 1689-1706 рр. з короткочасною перервою, Скоропадський Іван (1706-1708), Жоравка Лук'ян (1709-1719) – Док. 21.
27. Лизогуб Яків Євстафійович – значний військовий товариш, учасник Глухівської ради 1708 р., генеральний бунчужний у 1709-1728 рр., генеральний обозний у 1728-1749 рр., р. н. 1675 – помер 1749 р. – Док. 23.
28. Гданськ – польське місто на узбережжі Балтійського моря, в дельті р. Вісли, вперше згадується наприкінці X ст., найзначніший порт Польщі, великий адміністративний та торгівельний порт. – Док. 26.
29. Азов – стародавнє місто, за часів Золотої Орди відоме як Азак, у XIV ст. на території міста розміщувалися венеційська та генуезька колонії, з 1475 р. фортеця під владою Туреччини, у 1696-1711 р. під владою Росії, повернуте Туреччині за Прутським договором, остаточно перейшло до Росії у 1774 р., з давніх часів транзитний порт. – Док. 26
30. Конотоп – вперше згадується в першій половині XVII ст., за часів Гетьманщини сотенне містечко Ніжинського полку. Розташований на лівому березі р. Єлучі (притока Сейму), нині місто обласного підпорядкування, райцентр Сумської обл., залізнична станція. – Док. 27.

31. Миргородський полк – як військова одиниця Миргородський полк відомий у 1625-1638 рр., як адміністративно-територіальна і військова одиниця Гетьманщини створений влітку 1648 р. У 1649 р. до нього тимчасово приєднали Лубенський полк, який був відновлений за часів І. Виговського. Миргородський полк ліквідований у 1781 р. Найвідоміші полковники – Григорій Гуляницький (1648-1659 рр. з перервами), Павло Апостол (1662-1683 рр. з перервами), Данило Апостол (1683-1727 рр.). – Док. 33.
32. Гадяч – місто, розташоване на правому березі річки Псла, де в нього впадає річка Грунь. Згадується з 1634 р. У центрі міста знаходився замок. За часів Гетьманщини полкове місто Гадяцького полку. Нині райцентр Полтавської обл., залізнична станція. – Док. 33.
33. Полтавський полк – адміністративно-територіальна і військова одиниця Гетьманщини в 2-й пол. XVII-XVIII ст. Створений 1648 р. Після Зборівського договору 1649 р. до Полтавського полку тимчасово була включена територія Гадяцького полку. Відоміші полковники – Мартин Пушкар (1649-1658), Федір Жученко (1659-1661, 1670, 1679-1680, 1686, 1687-1689, 1689-1691), Дем'ян Гуджол (1661-1664, 1672-1674), Прокіп Левенець (1674-1675, 1677-1679), Павло Семенович Герцик (1676-1677, 1683-1687, 1691-1696) та ін. – Док. 34.
34. Полтава – відома з 1174 р. як давньоруська Лтава, за часів Гетьманщини полкове місто. Нині облцентр. – Док. 34.
35. Черняк Яків Лаврентійович – полтавський полковий сотник у 1715-1722 рр., наказний полтавський полковник у 1722 р. – Док. 34
36. Корецький, Корицький Роман Якович – опішнянський сотник у 1696-1699, 1711-1725 рр. – Док. 38.
37. Переяславський полк – відомий з 30-х рр XVII ст. як полк реєстрових козаків, з 1648 по 1782 полк – територіально-адміністративна одиниця в складі Гетьманщини, серед полковників найвідоміші такі як Павло Тетеря (1653-1657), Тимофій Цицюра (1659-1660), Яким Сомко (1658, 1660), Данило Єрмолаєнко (1663-1666), Дмитрашка Райча (1666-1671, 1672-1674, 1687-1688), Іван Лисенко (1677-1679, 1690-1692), Леонтій Полуботок (1682-1687, 1689-1690), Іван Мирович (1692-1706) та інші. – Док. 42.
38. Переяслав – місто, відоме з 907 р., за часів Русі столиця Переяславського князівства, знищене монголо-татарами 1239 р., за часів Гетьманщини полкове місто Переяславського полку, в 1943 р. перейменоване на Переяслав-Хмельницький, нині місто обласного підпорядкування Київської обл., райцентр на річці Трубежі, за 28 км від залізничної станції Переяслав. – Док. 42.
39. Ніжинський полк – створений 1648 р., у 1663 р. від нього відокремився Стародубський полк, ліквідований у 1782 р. Найвідоміші полковники Іван Золотаренко (1653-1655), Григорій Гуляницький (1656-1659), Василь Золотаренко (1659-1663), Артем Мартинович (1667-1668), Пилип Уманець (1668-1674), Яків Жураківський (1678-1685), Степан Забіла (1687-1694), Лук'ян Жураківський (1701-1718) та інші. – Док. 48.
40. Лук'янович Яків – роменський сотник у 1709-1725 рр. – Док. 50.
41. Великий Новгород – давньоруське місто, пристань на р. Волхов, у 1478 р. прилучене до Московського князівства, було великим торговим центром, поступово занепало. – Док. 50.
42. Санкт-Петербург – місто, було засноване у 1703 р. у гирлі р. Неви на виході до Фінської затоки Балтійського моря царем Петром І на захоплених під час Північної війни у шведів землях, порт, а також столиця Росії у 1712-1728, 1732-1918 рр. – Док. 50.
43. Головкін Гаврило Іванович – з 1676 р. стольник російського царевича Петра, супроводжував Петра під час втечі в Троїцьку лавру, в момент зіткнення Петра з царицею Софією (1689), з 1706 р. державний канцлер, з 1717 р. президент Колегії іноземних справ, після смерті Петра І зумів утриматися на вищих державних посадах при трьох наступних царствах – Катерини І, Петра ІІ, Анни Іоанівни, р. н. 1660 – помер 1734 р. – Док. 55.

44. Ромни, Ромен – місто відоме з 1096 р., розташоване на р. Ромен. За часів Гетьманщини сотенне містечко Лубенського полку, нині райцентр Сумської обл. – Док. 56.
45. Зіньків – за часів Гетьманщини у 1661-1671 рр. полковий центр, у 1649-1661 та 1671-1782 рр. сотенне містечко на території Гадяцького полку. – Док. 56.
46. Опішня – за часів Гетьманщини сотенне містечко Гадяцького полку. – Док. 56.
47. Толстой Петро Петрович – ніжинський полковник у 1719-1727 рр., перший з урядових полковників Гетьманщини призначений з росіян, креатура царя Петра І, зять гетьмана Скоропадського, після смерті царя та поразки Толстих у двірцевій боротьбі за владу в Санкт-Петербурзі Толстой у 1727 р. був позбавлений уряду і відправлений в Росію, проте замість нього росіяни зробили полковником Івана Хрущова. – Док. 58.
48. Мануйлович Іван – значний військовий товариш, учасник Глухівської ради 1708 р., глухівський сотник у 1714-1725 рр., після арешту царем Петром І наприкінці 1723 рр. всього складу тодішнього Гетьманського уряду (Полуботка, Чарниша, Савича, Жураківського і Лизогуба) Мануйлович увійшов до нового Гетьманського уряду (разом з Левенцем та Гречаним), який став сервільною установою в руках царя, слухняно виконуючи всі накази царських урядовців, у 1728-1738 рр. Мануйлович генеральний осавул. – Док. 60.
49. Соколовський Антип – значний військовий товариш (1708 р.), дозорця гетьманських добр у Бакланській сотні (1709 р.), бакланський сотник у 1710-1727 рр., наприкінці правління Скоропадського був знятий з уряду, але за Полуботка відновлений на посаді, р. н. ? – помер після 1730 р. – Док. 60.
50. Почеп – відомий з XV ст., на початку XVI ст. потрапив під владу Москви, у 1535 р. був спустошений польським військом. Старий Почеп розташовувався на р. Кості, в пізніші часи тут залишилося село з такою ж назвою; новий Почеп було засновано на р. Судості, де він знаходився принаймні вже на початку XVII ст. У 1618 р. за Деулінським перемир'ям Почеп відійшов до Польщі, в серпні 1648 р. слідом за Стародубом Почеп був захоплений козаками, у квітні 1649 р. на короткий час повернувся під владу Польщі, після повторного захоплення козаками Почеп став сотенним містом Стародубського полку, у 1666 р. отримав магдебурзьке право, нині в Брянській обл. Росії. – Док. 65.
51. Лісовський Федір Степанович – гадяцький протопоп, у серпні 1712 р. подав у Москві донос на гадяцького полковника Чарниша, заслуживши таким чином довір'я царського уряду; новгородський (новгород-сіверський) сотник у 1715-1718, 1722 рр., (наказний сотник у 1719 р.), був призначений сотником іменним указом Петра І у Москві, минаючи компетенцію гетьмана, уславився різними зловживаннями, за що був знятий гетьманом Скоропадським з уряду, р. н. ? – помер 1722 р. – Док. 65.
52. Соболевський Семен – погарський городовий отаман (затверджений гетьманом Скоропадським в лютому 1717 р.), погарський сотник з вересня 1722 по 1738 рр. – Док. 66.
53. Погар – розташований на р. Судості, відомий з XII ст. як Радогощ, у 1665 р. отримав магдебурзьке право, за часів Гетьманщини сотенне містечко Стародубського полку, нині в Брянській обл. Росії. – Док. 66.
54. Граб'янка Григорій – на військовій службі з 1686 р., був гадяцьким сотником, гадяцьким полковим осавулом у 1713-1717 рр., гадяцьким полковим суддею у 1717-1723 рр., наказний полковник (1723), серед іншої старшини підписав у 1723 р. Коломацькі чолобитні про повернення давніх прав України до царя Петра І, за що восени 1723 р. був ув'язнений до Петропавлівської фортеці (разом з іншими старшинами) і звільнений лише після смерті царя у лютому 1725 р. Перебуваючи на посаді полкового судді, боровся із зловживаннями призначеного Петром І у Гадяцький полк полковником Михайла Милорадовича. У 1726-1730 рр. Граб'янка гадяцький полковий обозний, з 1730 по 1737 рр. сам займає посаду гадяцького полковника. Граб'янка здобув освіту у Києво-Могилянській колегії і є автором відомого козацького літопису датованого 1710 роком, р. н. ? – загинув під час російсько-турецької війни 1735-1739 рр., у поході проти татар у 1737 р. – Док. 68.

55. Лубенський полк – адміністративно-територіальна та військова одиниця Лівобережної України у другій пол. XVII–XVIII ст. Створений 1648 р. на чолі з полковником Герасимом Яськевичем (1648–1649). Після Зборівського договору 1649 р. територія Лубенського полку була розділена між Миргородським і Кропивенським полками. Відновлений 1658 р., полковим центром стало м. Лубни, у 1714–1727 рр. ним фактично було м. Ромни. Полковниками Лубенського полку після Г. Яськевича були: Павло Швець (Омельянович) (1658–1659), Яків Засядько (1659–1660), Степан Шамлицький (1660–1661), Андрій Пирський (1662–1663), Гнат Вербицький (1663–1664), Григорій Гамалія (1664–1666, 1668–1670, 1687–1688), Богдан Щербак (1666–1667), Пилип Плисенко (1669), Іван Сербин (1671, 1672–1675), Андрій Нестеренко (1671–1672), Михайло Степанів-Кияшко (1672), Максим Ілляшенко (1676–1687), Яким Головченко (1688), Леонтій Свічка (1688–1699), Дмитро Зеленський (1700–1708), Василь Савич (1708–1714), Андрій Маркович (1714–1727), Петро Апостол (1728–1757), Іван Кулябка (1757–1771), Степан Максимович (1771–1781). – Док. 69.
56. Салтикова Дівиця – за часів Гетьманщини сотенне містечко Ніжинського полку. – Док. 71.
57. Ягужинський Павло Іванович – граф, дипломат, з 1722 р. генерал-прокурор Сенату, після смерті царя Петра I був втягнутий у двірцеву боротьбу за владу, внаслідок чого ненадовго потрапив під арешт, у 1731-1734 рр. російський посол у Прусії, з 1735 р. кабінет-міністр, р. н. 1683 – помер 1736 р. – Док. 72.
58. Березовський Семен – новгородський сотенний писар у 1708 р., стародубський полковий осавул у 1713-1728 рр., стародубський наказний полковник (1720), р. н. ? – помер після 1730 р. – Док. 74.
59. Лизогуб Андрій Юхимович – конотопський сотник у 1716-1719 рр. – Док. 75.
60. Сож – ліва притока Дніпра, тече переважно Білорусією, за 20 км до гирла лівим берегом виходить на Чернігівщину. – Док. 79.
61. Іпуть – річка на Стародубщині, нижня течія заходить на Гомельщину, притока Сожі. – Док. 79.
62. Бесіда, Бесєдь – ліва притока Сожі, бере початок в Росії, раніше заходила з території Могилівщини до Гетьманщини, на територію Стародубського полку, звідки витікала на Гомельщину. – Док. 79.
63. Судость – річка, права притока Десни. Бере початок в Росії. Нижня течія проходить Новгород-Сіверщиною (нині Чернігівська обл.). – Док. 79.
64. Івоть – річка на Чернігівщині, ліва притока Десни. – Док. 79.
65. Убідь (Убедь) – річка у Чернігівській області, права притока Десни (басейн Дніпра). Довжина 106 км. Тече територією Коропівського, Менського, Новгород-Сіверського і Сосницького районів. – Док. 79.
66. Десна – річка, ліва притока Дніпра, по Україні тече територією Сумщини, Чернігівщини і Київщини, впадає в Дніпро перед Києвом, загальна довжина 1130 км, в межах України – 591 км. – Док. 79.
67. Стародуб – вперше згадується 1096 р., місто Чернігівської землі, центр Стародубського удільного князівства, 1239 р. зруйноване монголо-татарами. З другої половини XIV ст. у складі Великого князівства Литовського, у 1503-1618 рр у складі Московського царства, у 1618-1648 рр. у складі Речі Посполитої, з часів Хмельниччини сотенне містечко Ніжинського полку, у 1663-1781 рр. центр Стародубського полку Гетьманщини, з 1925 р. райцентр Брянської області Росії. – Док. 84.
68. Груня Ташанська, Груня Черкаська – права притока Псла, тече територією Зіньківщини, через місто Зіньків (нині Полтавська обл.), витоки на території Сумщини. – Док. 88.
69. Золотоноша – згадується у 1647 р., за часів Гетьманщини сотенне містечко Переяславського полку, нині райцентр в Черкаській обл., залізничний вузол. – Док. 88.
70. Гадяцький полк – створений 1648 р., 1649 р. його територія була приєднана до Полтавського полку, за часів Я. Сомка на основі його території складається Зінківський

полк, який продовжує існувати і за часів І. Брюховецького, 1665 р. згідно 3 пункту Московських статтей Брюховецький забирає Гадяцьку волость собі на булаву, а в Гадячі влаштовує свою столицю, проте Зінківський полк продовжував паралельно своє існування, втім ще за Брюховецького С. Остренка називають гадяцьким полковником, серед гадяцьких полковників також Ф. Криницький (1672-1678, загинув під час Чигиринської оборони від турків), Михайло Василевич Самойлович (1678-1687), Михайло Борохович (1687-1704) та інші. Полк ліквідовано 1782 р. – Док. 89.

71. Галецький, Голецький Семен Якович – стародубський полковий осавул у 1707-1712 рр., погарський сотник у 1712-1722 рр., новгородський (новгород-сіверський) сотник у 1722-1725 рр., стародубський полковий сотник у 1725-1734 рр. , генеральний бунчужний у 1734-1738 рр. – Док. 93.
72. Новгородок (Новгород-Сіверський) – розташований на Десні, відомий з 1044 р., в XI ст. в місті засновано Спасо-Преображенський монастир, у XVII-XVIII ст. сотенне містечко початково Ніжинського, потім Стародубівського полку, нині райцентр Чернігівської області. – Док. 93.
73. Прилуцький полк – утворений 1648 р., у 1649 р. до нього був приєднаний Ічнянський полк, полк ліквідований у 1782 р. Серед найвідоміших полковників – Яків Воронченко у 1652-1657 рр., Петро Дорошенко у 1657-1659 рр., Лазар Горленко у 1664-1668, 1672-1677, 1679-1687, Іван Маценко у 1668-1671, 1677-1678 рр., Іван Стороженко у 1679, 1687-1692 рр., Дмитро Горленко у 1692-1709 рр. та інші. – Док. 94.
74. Баклань – за часів Гетьманщини сотенне містечко Стародубського полку. – Док. 101.
75. Вороніж – за часів Гетьманщини сотенне містечко Ніжинського полку, нині смт Шосткінського району Сумської області, розташоване на берегах річки Осот (притока Єсмані), за 2 км. від залізничної станції Воронізька на лінії Хутір Михайлівський – Конотоп. – Док. 103.
76. Міклашевський Михайло Андрійович (р. н. 1640 рр. – 1706 р.) – військовий товариш (1671) і "дворянин" гетьмана Д. Многогрішного (1672), глухівський городовий отаман (1675), ніжинський полковий осавул у 1679–1682 рр., генеральний хорунжий у 1682 та 1688 рр., генеральний осавул у 1683-1687 рр., стародубський полковник у 1689–1704, 1705–1706 рр., багато зробив для господарської колонізації північної Гетьманщини, поширюючи гутництво і рудництво в своїх численних маєтностях. Був меценатом українського мистецтва, зокрема побудував собор святого Юрія у Видубицькому монастирі. Загинув під час облоги шведами Несвіжа в березні 1706 р. – Док. 105.
77. Київський полк – створений 1648 р., у 1649 р. мав такі межі – на південному заході межував з Білоцерківським і Канівським полками, на півночі і сході, лівим берегом Дніпра, межував з Чернігівським, Ніжинським і Переяславським полками. У 1649 р. Київський полк поділявся на 17 сотень, з них 14 називалися за місцевостями. У 1654 р. до Київського полку були приєднані три сотні з Переяславського. У 1667 р. згідно Андрусівського перемир'я між Польщею і Росією Правобережжя перейшло до Польщі, за Гетьманщиною в Київському полку на Правобережжі залишився лише Київ з прилеглою територією, пізніше адміністративний центр полку було перенесено до Козельця. Серед полковників – Василь Дворецький у 1650-1660 рр., з перервами, Павло Яненко- Хмельницький у 1654-1659 рр., Костянтин Солонина у 1669-1682, 1687-1689 рр., Григорій Карпович Коровка-Вольський у 1682-1687, 1689-1691 рр., Костянтин Мокієвський у 1691-1708 рр., Антоній Танський у 1712-1742 рр. та інші. – Док. 106.
78. Генваровський Костянтин – військовий товариш у 1720-1722 рр., кролевецький сотник у 1715-1719, 1723-1735 рр., вдруге у 1723 р. став сотником, заручившись підтримкою ніжинського полковника П. Толстого, попри явне небажання Полуботка щодо затвердження сотником Генваровського з огляду на різні його зловживання, неврівноваженість і безвідповідальність, є суперечливі дані щодо другого періоду його сотництва, зокрема, зустрічається твердження, що у 1728 р., знову ж таки за зловживання владою, Генваровського було позбавлено уряду вже гетьманом Апостолом, також

нібито тоді ж Генваровський їздив зі скаргою на рішення гетьмана до Москви, проте відновлення на уряді так і не досягнув. – Док. 106.

79. Козелець – відомий з XVI ст. У 1649 р. утворено Козелецьку сотню Переяславського полку, з 1654 р. Козелець – сотенне містечко Київського полку, з 1670-х рр. – його центр, де розміщувалася полкова канцелярія. 1656 р. Козелець одержав магдебурзьке право. У квітні 1662 р. в Козельці відбулася Козелецька рада, де було повторно обрано гетьманом Я. Сомка, законність обрання якого царський уряд знову не визнав. – Док. 106.
80. Путивль – місто, відоме з 1146 р., розташоване на р. Сейм, нині райцентр у Сумській обл. – Док. 109.
81. Сміле – за часів Гетьманщини сотенне містечко Лубенського полку. – Док. 109.
82. Вейзбах, де Вейзбах, фон Вейзбах Іоан Бернар – зробив кар'єру на російській службі, за Петра I бригадир, генерал-майор (командир полку) та генерал-лейтенант (командир Мекленбурзького корпусу, командував 10 полками), у 1730-1734 рр. київський генерал-губернатор. – Док. 112.
83. Петровський Андрій Степанович – лубенський осавул у 1700-1717 рр., р. н. ? – помер після 1722 р. – Док. 113.
84. Холодович Іван Іванович – воронізький сотник у 1716-1740 рр. – Док. 114.
85. Лубенський Мгарський монастир, чоловічий. Знаходився в селі Мгарі на правому березі Сули при впаданні до неї річки Ольшанки. Заснований 1624 р. (за ін. даними 1619 р.) коштом княгині Раїни Вишневецької українським політичним діячем Ісаєм Копистенським (?-1640). 1629 р. при монастирі було створено братство, яке відігравало значну роль у боротьбі проти покатоличення українського населення. У XVII-XVIII ст. створено літопис Мгарського монастиря. У 1684 р. було розібрано дерев'яну Преображенську церкву і за ініціативи гетьмана І. Самойловича закладено мурований Спасопреображенський собор, споруджений 1684-1692 рр. (архітектори І. Баттіст і М. Томашевський). 1736 р. пожежа знищила дерев'яні споруди разом з Михайлівською церквою. У XVIII ст. збудовано келії (до наших днів не збереглися), а 1785 р.– барокову дзвіницю. – Док. 124.
86. Булавка Петро Михайлович – чернігівський полковий писар у 1698-1708 рр., писар Генерального Суду у 1710-1713 рр., значний військовий товариш (1722 р.). – Док. 124.
87. Пекалицький Парфен – значний військовий товариш, у 1721-1723 рр. виконував різні доручення І. Скоропадського та П. Полуботка, ревізор (1723 р.), бунчуковий товариш (1730 р.) – Док. 124.
88. Лубни – згадуються як Лубно в Іпатіївському літописі під 1107 р. З 70-х рр. XVI ст. місто належало князям Вишневецьким і мало магдебурзьке право, у 1658-1768 рр. – полкове місто Лубенського полку, нині райцентр Полтавської обл. – Док. 124.
89. Дербент – давнє місто-порт на узбережжі Каспійського моря, захоплене у 1722 р. царем Петром I, остаточно приєднане до Росії згідно умов Гюлістанського миру з Персією у 1813 р. – Док. 126.
90. Києво-Печерський монастир, Києво-Печерська лавра – заснована 1051 р. ченцями Антонієм і Феодосієм біля літньої князівської резиденції Березове поблизу Києва. Монастир став центром поширення і зміцнення християнства, наприкінці XVI ст. одержав статус "лаври". Лавра мала великі володіння. У XVIII ст. їй належало три міста, сім містечок, бл. 200 сіл і хуторів, понад 70 тис. кріпаків, 2 паперові фабрики, 11 цегельних заводів, 6 гут, понад 160 винокурень, багато млинів, шинків, 2 кінні заводи. Їй також було підпорядковано чимало невеликих монастирів і т.з. пустинь (Китаївська, Нікольська та ін.). Лавра зіграла велику роль у розвитку культури, була центром літописання, книгодрукування, освіти і мистецтва. – Док. 132.
91. Минецький Павло – ніжинський полковий писар у 1722-1723 рр. – Док. 133.
92. Мавольський Федір – ніжинський полковий писар у 1720-1722 рр., р. н. ? – помер 1722 р. – Док. 133.

93. Черняк Іван – полтавський полковник у 1709-1722 рр., характеризувався у 1710 р. (бездоказово) київським воєводою Д. Голіциним як ворог Росії, прибічник Мазепи, проте Скоропадський зберіг за ним посаду, р. н. ? – помер під час перебування козаків на будівництві Ладозького каналу в 1722 р. – Док. 134.
94. Ладозький канал – був побудований навколо південної частини Ладозького озера між витоками Неви та гирлом Волхова, будівництво тривало з 1719 по 1731 рр., під час робіт загинули тисячі українських козаків, які були направлені на будівництво за наказом царя Петра І. – Док. 134.
95. Ладога – давньоруське місто, перенесене у 1704 р. до гирла р. Волхов, отримало назву – Нова Ладога. – Док. 134.
96. Полтавський полк – адміністративно-територіальна і військова одиниця Гетьманщини в 2-й пол. XVII-XVIII ст. Створений 1648 р. Після Зборівського договору 1649 р. до Полтавського полку тимчасово була включена територія Гадяцького полку. Відомі полковники – Мартин Пушкар (1649-1658), Федір Жученко (1659-1661, 1670, 1679-1680, 1686, 1687-1689, 1689-1691), Дем'ян Гуджол (1661-1664, 1672-1674), Прокіп Левенець (1674-1675, 1677-1679), Павло Семенович Герцик (1676-1677, 1683-1687, 1691-1696) та ін. – Док. 134.
97. Ніжин – місто розташоване на берегах р. Остер (притоки Десни), вперше згадується в Іпатіївському літописі 1147 р. як Уненеж, за часів Гетьманщини полкове місто Ніжинського полку, нині райцентр Чернігівської обл. – Док. 138.
98. Шишкевич Григорій – новомлинський сотник у 1708-1722 рр. – Док. 139.
99. Троцький Кирило Трохимович – новомлинський сотник у 1722-1727 рр. – Док. 139.
100. Хмельницький Богдан – гетьман у 1648-1657 рр., у 1648 р. очолив повстання українців проти Польщі, фундатор Гетьманщини, протягом майже всіх років після становлення Гетьманщини змушений був вести оборонну війну проти Польщі (фактично за незалежність) спочатку в спілці з Кримом, згодом уклав погано розрахований союз з Москвою (1654), який призвів до об'єднання Криму і Польщі в цій війні проти України, Москва захоплена загарбницькими планами в Білорусії та Литві надала для захисту України вкрай незначну військову допомогу, водночас вв'язавши частину козацького війська у війну у Великому князівсті Литовському, внаслідок цього Україна залишилася ще більш беззахисною і зазнала жахливих людських і матеріальних втрат від поляків і татар, а наступники Хмельницького виявилися неспроможними запобігти поступовій інкорпорації України Росією, р. н. 1595 – помер 27 липня 1657 р. – Док. 141.
101. Рагузинський Владиславич Сава – боснійського походження, займався торгівлею, з 1703 р. на службі російського царя Петра І, отримав від уряду Рагузи графський титул, принаймні з 1714 р. і вірогідно до кінця правління гетьмана Скоропадського щорічно отримував на відкуп збирання військових податків в Гетьманщині. Був відправлений Катериною І послом в Китай, де 3 квітня 1728 р. уклав з Китаєм вигідний для Росії мирний договір, р. н. ? – помер 1738 р. – Док. 141.
102. Трубецький Іван Юрійович – київський генерал-губернатор у 1722-1729 рр. – Док. 143.
103. Жоравка, Журавка Лук'ян Іванович – новгородський сотник у 1693-1709 рр., стародубський полковник у 1709-1719 рр., р. н. ? – помер до березня 1719 р. – Док. 144.
104. Решетилівка – за часів Гетьманщини сотенне містечко Полтавського полку. – Док. 145.
105. Глухівський Петропавлівський монастир – знаходився поблизу с. Будищі сучасного Глухівського району Сумської області, за 24 км від Глухова, на правому високому березі р. Клевень. Час заснування невідомий (за деякими даними 1230 р.). – Док. 146.
106. Полоцький Дмитро – київський війт у 1699-1733 рр., р. н. ? – помер 1733 р. – Док. 148.
107. Данилович Іван (Кирпич) – переяславський полковий осавул у 1714-1723 рр., наказний переяславський полковник (1721, 1722-1723 рр.). – Док. 152.
108. Максимович Семен Михайлович – чорнуський сотник у 1719-1731 рр. – Док. 153.
109. Білгород – давньоруське місто, відоме з 1237 р., розташоване на р. Сіверський Донець в Росії. – Док. 154.

110. Харківський полк – один з п'яти полків Слобідської України, формування яких українськими козаками було здійснене під наглядом московського уряду на території, яку Москва вважала своєю, оскільки вона знаходилася поза межами Гетьманської України. Харківський полк був сформований не пізніше 1660 р. з центром у Харкові (заснованим близько 1653-1655 рр.), одним з перших полковників був Іван Сірко (1664-1665, 1667-1668 рр.), у 1668 р. Харківський полк частково підтримав повстання гетьмана Брюховецького проти Москви, очолене Сірком, інша частина полчан обрала полковником Федора Рєпку, якого тоді ж у ході міжусобиці вбили прибічники Сірка, а прихильники Москви обрали новим полковником Григорія Донця, який залишався на посаді принаймні до середини 1680-х рр., пізніше полковниками були Федір Донець-Захаржевський (за правління Петра I), П. Куликовський (за Петра I), Гр. Сем. Квітка (за Петра I), а також С. І. Тевяшов та М. П. Куликовський. Полк ліквідований у 1765 р.
111. Сумський полк – один з п'яти полків Слобідської України. Сумський полк був сформований у 1658 р. з центром в Сумах, першим полковником став Гарасим Кондратьєв, сумський городовий отаман, пізніше полковниками були його син Андрій Кондратьєв (вбитий під час повстання на Дону козаків Булавіна у 1708 р.) та онук Іван Андрійович (полковник часів правління Петра I), а також В. Д. Перекрестов-Осипов, Д. І. Кондратьєв, М. М. Донець-Захаржевський, Р. Р. Романов. Полк ліквідований у 1765 р. – Док. 154.
112. Ахтирський, Охтирський полк – один з п'яти полків Слобідської України. Охтирський полк був сформований між 1655-1658 рр. з центром в Охтирці. Першим полковником, який згадується, був Іван Гладкий (1658), інші відомі полковники – з 1668 р. й пізніше Дем'ян Зінов'єв, Ів. Ів. Перекрестов (за Петра I), Ф. Ос. Осипов (за Петра I), Ол. Л. Лесевицький, Ів. Ол. Лесевицький, К. О. Лесевицький, Г. Ол. Лесевицький, М. І. Боярський. – Док. 154.
113. Буцький Григорій – полтавський полковий осавул у 1711-1719 рр., полтавський полковий суддя у 1719-1728 рр., полтавський наказний полковник у 1722-1724 рр. – Док. 155.
114. Борзна – розташована на річці Борзенці. Заснована у XVI ст., 1634 р. одержала магдебурзьке право. За часів Гетьманщини сотенне містечко Ніжинського полку, фактично вотчина Забіл, де вони протягом багатьох років залишалися сотниками. Нині райцентр Чернігівської області, за 14 км. від залізничної станції Доч. – Док. 156.
115. Батурин – заснований на початку XVII ст., з 1648 р. сотенне містечко Чернігівського полку, з 1649 р. – Ніжинського. З 1654 р. місто з магдебурзьким правом, мало магістрат. Тимчасова столиця гетьмана І. Брюховецького наприкінці 1663- на початку 1664 рр., де тоді були підписані додаткові Батуринські статті з Москвою. Столиця гетьманів Д. Многогрішного, І. Самойловича, І. Мазепи та К. Розумовського. 2 листопада 1708 р. місто було зруйноване, а його жителі знищені російським військом О. Меншикова. Нині це селище міського типу (з 1960 р.) Бахмацького району, розташоване на річці Сейм за 26 км від райцентру і залізничної станції Бахмач. – Док. 156.
116. Володьківський Дмитро Володимирович – військовий канцелярист (1713), значний військовий канцелярист, старший військовий канцелярист Генеральної канцелярії не пізніше 1715 р. – 1724 рр., виконавець різних доручень гетьманів Скоропадського і Полуботка, разом з Полуботком Володьківський був заарештований 10 листопада 1723 р., в числі старшин, що складали оточення наказного гетьмана і вважалися царем Петром I однодумцями Полуботка, р. н. ? – помер 28 квітня 1724 р. в Петропавлівській фортеці. – Док. 157.
117. Меншиков Олександр Данилович – син двірцевого конюха, з 1686 р. денщик царя Петра I, з 1702 р. граф, з 1707 р. князь, один з найближчих співробітників Петра I, підтримував лінію на обмеження та ліквідацію прав Гетьманщини, після смерті Петра I фактичний правитель Росії при Катерині I (1725-1727 рр.) та в перші місяці царювання Петра II, усунутий від влади у вересні 1727 р. і відправлений у заслання, р. н. 1673 – помер 22 жовтня 1729 р. – Док. 160.

118. Жила Ілля Семенович – київський полковий осавул у 1682-1692, 1710-1711 рр., київський полковий суддя у 1712-1734 рр., київський наказний полковник (1721, 1722-1723 р.). – Док. 161.
119. Шаула Семен – носівський сотник у 1707-1709, 1718-1719 рр. (після першого зняття з посади у 1710 р. був разом з братами взятий під гетьманську протекцію та військовий бунчук), р. н. ? – помер після травня 1723 р. – Док. 161.
120. Себастьянович Андрій Васильович – прилуцький полковий суддя у 1714-1719 рр. – Док. 163.
121. Самойлович Іван – на початку 1668 р. чернігівський полковник, підтримав протимосковський виступ Брюховецького, але не зміг звільнити від царської залоги фортецю в Чернігові; генеральний суддя у 1669-1672 рр., гетьман 1672-1687 р., прийшов до влади в результаті змови проти Многогрішного, проводив авторитарну політику, прагнув поширити владу на Правобережжя, виступав проти П. Дорошенка, що співпадало з інтересами царського уряду, натомість проводив політику дотримання миру з Туреччиною і Кримом та відмови від підписання мирного договору з Польщею, що суперечило намірам Москви, усунутий від влади в результаті змови старшини з царським урядом, засланий в Сибір, р. н. ? – помер 1690 р. – Док. 163.
122. Домонтович Іван – слабинський сотник (в Чернігівському полку) у 1659 р., чернігівський городовий отаман у 1668 р., генеральний суддя у 1669-1683 рр. – Док. 163.
123. Сейм – річка на Сумщині і Чернігівщині, ліва притока Десни. Бере початок на схилах Середньоросійської височини в Бєлгородській обл. Росії. Загальна довжина 748 км, в межах України – 250 км. – Док. 164.
124. Старосільський Григорій – стародубський полковий осавул у 1700-1703 рр. – Док. 166.
125. Царицин – російське місто, засноване у 1589 р., у 1615 р. перенесене на нове місце, порт на р. Волзі, сучасна назва з 1961 р. – Волгоград, облцентр. – Док. 167.
126. Милорадович Михайло Ілліч – гадяцький полковник у 1715-1726 рр., призначений в полковники іменним указом царя, минаючи компетенцію гетьмана. – Док. 167.
127. Маковський Іван Миколайович – кролевецький сотник у 1675-1679, 1681-1707 рр. – Док. 168.
128. Святий Хрест – фортеця заснована у 1722 р. над Сулаком між Тереком і Дербентом царем Петром I, мала забезпечувати комунікації царських військ, направлених на завоювання персидських володінь на Кавказі. – Док. 169.
129. Терек – річка на Північному Кавказі, довжина 623 км, впадає в Каспійське море. – Док. 169.
130. Апостол Данило Павлович – миргородський полковник 1683 – 1727 рр., брав участь у багатьох військових походах, разом з Мазепою у жовтні 1708 р. перейшов на бік шведів, через місяць, домовившись з обраним за наказом Петра I гетьманом Скоропадським, перейшов на бік росіян, завдяки чому зберіг свою посаду, у 1722-1727 рр. за правління Малоросійської колегії захищав автономні права України, підписав у 1723 р. Коломацькі чолобитні, гетьман у 1727-1734 рр., р. н. 1654 – помер 17 січня 1734. – Док. 169.
131. Новгород-Сіверський Спасо-Преображенський монастир – чоловічий, заснований в XI-на початку XII ст. на пагорбі понад заплавою річки Десни. Головний мурований Спаський собор зведено на початку XIII ст. Багато нових будівель споруджено в другій половині XVII ст., зокрема мурована огорожу з кутовими баштами і надбрамною дзвіницею (1670-1699). – Док. 175.
132. Нащинський Климентій – полтавський полковий обозний у 1709-1721 рр. – Док. 184.
133. Сухий Василь – полтавський полковий осавул у 1709-1714 рр. – Док. 184.
134. Коломак – річка на Полтавщині, ліва притока Ворскли (бас. Дніпра). – Док. 184.
135. Орчик – річка на Полтавщині, права притока Орелі. – Док. 184.
136. Красноперич Іван – полтавський полковий суддя у 1691-1709 рр., мазепинець, разом з Мазепою змушений був після Полтавської битви залишити Україну. – Док. 184.

137. Дмитрович Дорош – полтавський – полковий осавул у 1685-1695 рр., полковий обозний у 1708-1709 рр., мазепинець, разом з Мазепою змушений був після Полтавської битви залишити Україну. – Док. 184.
138. Микитич Лаврентій – полтавський полковий осавул у 1715-1722 рр., полтавський полковий обозний у 1723-1735 рр. – Док. 193.
139. Чарнолуцький Іван – стародубський полковий сотник у 1707-1723 рр., неодноразово призначався наказним стародубським полковником у 1719-1723 рр. – Док. 195.
140. Савенко Микифор – понорницький сотник у 1693-1723 рр., р. н. ? – помер 1723 р. – Док. 196.
141. Савенко Тихон Микифорович – понорницький сотник у 1723-1726 рр., син понорницького сотника Микифора Савенка. – Док. 196.
142. Томара Василь Іванович – вибельський сотник у 1704-1715 рр., чернігівський полковий суддя у 1716-1726 рр., наказний чернігівський полковник у 1722-1723 рр. – Док. 198.
143. Сангурський Павло Омелянович – сосницький сотник у 1723-1732 рр. – Док. 200.
144. Михайловський Іван Михайлович – вибельський сотник у 1721-1723 рр. – Док. 200.
145. Лисенко Іван – значний військовий товариш, киселіський сотник у 1723-1735 рр. – Док. 200.
146. Рибне, Рибинськ, Острогозьк – центр Острогозького слобідського полку, найстарішого з полків Слобожанщини, заснованого 1652 р., місто знаходилося на річці Тиха Сосна. – Док. 200.
147. Василь Юхимович, Євфимович – білицький сотник у 1709-1739 рр., з перервами. – Док. 205.
148. Тарнавський, Тернавський Іван Григорович – старосанжарівський сотник у 1715-1722 рр., р. н. – помер не раніше 1723 р. – Док. 206.
149. Клевень – річка, права притока Сейму, що є лівою притокою Десни. Гирло нижче міста Путивль. – Док. 207.
150. Полянський Андрій Олександрович – синяківський сотник у 1723-1753 рр. – Док. 208.
151. Старі Санжари – за часів Гетьманщини сотенне містечко Полтавського полку. – Док. 209.
152. Трипілля – за часів Б. Хмельницького сотенне містечко Київського полку. – Док. 213.
153. Руденко Михайло – полтавський полковий хорунжий у 1714-1727 рр. – Док. 216.
154. Гречаний Федір – значний військовий товариш, після арешту за наказом царя Петра I в листопаді 1723 - січні 1724 рр. усіх членів Гетьманського уряду став одним з членів його нового складу, який більше не заважав Росії реалізовувати політику, спрямовану на знищення автономного устрою Гетьманщини. – Док. 218.
155. Черняк Леонтій – генеральний осавул у 1671-1677, 1680 рр., полтавський полковник у 1680-1682, 1689 рр., значний військовий товариш, у 1690-х рр. відомий тим, що самочинно захоплював міські землі Полтави та незаконно будував млини на Ворсклі, р. н. ? – помер після 1700 р. – Док. 219.
156. Колачинський Дмитро – великобудищанський сотник у 1721-1723 рр. , після звільнення у 1723 р. з посади був взятий під гетьманський бунчук. – Док. 220.
157. Старицький Лука Захарович – полтавський городовий отаман, полтавський наказний сотник у 1727 р. – Док. 220.
158. Бистрицький Іван – відданий слуга гетьмана Івана Мазепи протягом усіх років його правління, виконував різні доручення гетьмана, зокрема проводив розмежування маєтностей державців, разом з гетьманом після Полтавської битви відбув в еміграцію, після смерті у вересні 1709 р. Мазепи повернувся в жовтні з Бендер (Тягині) до України, розраховуючи на амністію. – Док. 224.
159. Удай – річка на Чернігівщині і Полтавщині. Права притока Сули. Бере початок в Ічнянському районі, має звивисте русло, заплава річки подекуди заболочена. – Док. 226.
160. Тарасевич, Тарасович Йосип Авакумович – ніжинський полковий осавул у 1703-1716 рр., добровільно склав з себе уряд за станом здоров'я, був взятий під бунчук

гетьмана Скоропадського, значний військовий товариш, р. н. ? – помер не раніше 1723 р. – Док. 226.

161. Веприк – за часів Гетьманщини сотенне містечко Гадяцького полку. – Док. 228.
162. Куземин – за часів Гетьманщини сотенне містечко Гадяцького полку. – Док. 228.
163. Ворскла – річка на Сумщині і Полтавщині. Ліва притока Дніпра. Бере початок на Бєлгородщині в Росії. Загальна довжина 464 км, в межах України – 452 км. Вперше згадана в літописах під 1111 р. – Док. 228.
164. Мандрика Олексій Васильович – кобижський сотник у 1718-1723 рр. – Док. 230.
165. Гречка Остап – був призначений кобижським сотником без виконання необхідних норм київським полковником А. Танським у 1723 р., не був визнаний генеральною старшиною, яка тоді ж наказала відновити сотником О. Мандрику. – Док. 230.
166. Піроцький Іван Васильович – ніжинський полковий писар у 1694-1697 рр., ніжинський полковий сотник у 1700-1725 рр. – Док. 230.
167. Рудьківський Федір – басанський сотник у 1721-1725 рр. – Док. 230.
168. Кобижча – за часів Гетьманщини сотенне містечко Ніжинського і Київського полків. – Док. 230.
169. Скоропадська Анастасія Марківна – дочка засновника відомого старшинського роду Марковичів Марка Аврамовича, в першому шлюбі дружина генерального бунчужного (1678-1687) та наказного гетьмана (червень-липень 1687 р.) Костантія Голуба (після перевороту 1687 р. значний військовий товариш, помер між 1692 та 1699 рр.), близько 1699 р. вдруге вийшла заміж за майбутнього гетьмана Скоропадського (на той час генерального бунчужного), мала значний вплив на чоловіка, що викликало негативну реакцію в українському суспільстві та знайшло відображення в таких прислів'ях як "Іван носить плахту, а Настя булаву", "Казала Настя, як удасться". Була безпринципною особою, яку доля Вітчизни цікавила мало, після смерті Скоропадського, в часи напруженого протистояння між генеральною старшиною та Малоросійською колегією, випрошувала маєтності як в наказного гетьмана Полуботка, так і в президента колегії Вельямінова, р. н. 1671 – померла 1729 р. – Док. 233.
170. Сєвськ, Сівськ – давньоруське місто, відоме з 1146 р., розташоване на лівому березі р. Сєви, нині в Брянській обл. Росії. – Док. 234.
171. Карачев – давньоруське місто, відоме з XII ст., нині в Брянській обл. Росії. – Док. 234.
172. Болхов – давньоруське місто, відоме з XIII ст., нині в Орловській обл. Росії. – Док. 234.
173. Бельов – давньоруське місто, відоме з 1147 р. центр князівства., нині в Тульській обл. Росії. – Док. 234.
174. Калуга – давньоруське місто, відоме з 1371 р., нині облцентр в Росії. – Док. 234.
175. Сосниця – розташована на правому березі р. Убідь (притока Десни), давньоруське місто-фортеця в Чернігівській землі, вперше згадується в Іпатському літописі під 1234 р., за часів Гетьманщини сотенне містечко Чернігівського полку. Нині райцентр Чернігівської обл. – Док. 239.
176. Будище, Велике Будище – за часів Гетьманщини сотенне містечко Полтавського полку. – Док. 240.
177. Носівка – відома за літописами з 1148 р. як Носів, розташована на правому березі р. Рудка, за часів Гетьманщини сотенне містечко Ніжинського і Київського полків. – Док. 246.
178. Васильків – за часів Б. Хмельницького сотенне містечко Київського полку. – Док. 247.
179. Білогородка – за часів Б. Хмельницького сотенне містечко Київського полку. – Док. 247.
180. Лютенка – за часів Гетьманщини сотенне містечко Гадяцького полку. – Док. 253.
181. Турковський Михайло Максимович – мглинський сотник у 1706-1707 рр., після падіння Мазепи спочатку не мав ніякої посади, але у вересні 1709 р. став почепським старостою, тобто був відзначений Скоропадським, оскільки став доглядачем гетьманських маєтностей, за часів Полуботка Турковський був підвищений до посади господаря

Гадяцького замку, а за Апостола здобув посаду генерального судді (1728-1739 рр.). – Док. 253.

182. Савицький Степан – лубенський полковий писар у 1714-1731 рр. – Док. 253.
183. Ханенко Микола Данилович – з 1710 р. на військовій службі, військовий канцелярист у 1717-1723 рр., був заарештований разом з Полуботком у 1723 р. в Петербурзі, звільнений з фортеці після смерті царя Петра I у 1725 р., у 1726 р. відпущений до України, стародубський полковий суддя з 1728 р., генеральний бунчужний з 1741 р., генеральний хорунжий з 1758 р. по 1760 р., р. н. 1691 – помер 1760 р., автор "Щоденника" – важливого джерела до історії Гетьманщини. – Док. 258.
184. Кицеш Афанас – ковалівський сотник у 1722 р., був з козаками Гадяцького полку на канальних роботах на Ладозі у 1722 р., де вступив у конфлікт з новгород-сіверським сотником Лісовським, можливо через це втратив уряд. – Док. 261.
185. Ковалівка – за часів Гетьманщини сотенне містечко Гадяцького полку. – Док. 261.
186. Чечель Марко Іванович – чернігівський полковий хорунжий у 1710-1723 рр. – Док. 264.
187. Астрахань – місто в Росії, річковий і морський порт в гирлі Волги, відоме з XIII ст., з початку XVI ст. столиця Астраханського ханства, з 1556 р. в складі Московської держави, нині облцентр в Росії. – Док. 265.
188. Нові Санжари – за часів Гетьманщини сотенне містечко Полтавського полку. – Док. 274.
189. Лазаревич, Лазарович Роман – ніжинський полковий суддя у 1710-1726 рр., тесть Павла Полуботка – Док. 276.
190. Солонина Данило – київський полковий писар у 1688-1689, 1698 рр., значний військовий товариш (1708 р.), р. н. ? – помер до серпня 1721 р. – Док. 290.
191. Лебедин – місто на кордоні Слобожанщини з Гетьманщиною, наприкінці 1708 р. стало тимчасовим місцем осідку російського царя зі свитою та гетьмана Скоропадського, під час перебування яких в місті влаштовувалися криваві розправи над захопленими мазепинцями, нині в Сумській обл. – Док. 290.
192. Потоцький Григорій – кишенський сотник у 1713-1747 рр. – Док. 292.
193. Кишенька – за часів Гетьманщини сотенне містечко Полтавського полку. – Док. 292.
194. Переволочна – вперше згадується в літописах як Переволока під 1092 р., за часів Гетьманщини сотенне містечко Полтавського полку, біля міста знаходився зручний перевіз через Дніпро. – Док. 292.
195. Судинка – річка на Стародубщині, на якій розташоване місто Мглин. – Док. 294.
196. Жоравка, Журавка Лук'ян Іванович – новгородський сотник у 1693-1709 рр., стародубський полковник у 1709-1719 рр., р. н. ? – помер до березня 1719 р. – Док. 294.
197. Борозна Максим – мглинський сотник у 1715-1722 рр., р. н. ? – помер до травня 1723 р. – Док. 294.
198. Лопазинка – річка на Мглинщині, ліва притока Іпуті. – Док. 294.
199. Мглин – розташований на р. Судинці, відомий з XIV ст., сотенне місто Стародубського полку, у 1666 р. отримав магдебурзьке право. – Док. 294.
200. Савенко Микола – київський полковий осавул у 1715-1730 рр. – Док. 307.
201. Ханенко Федір – київський полковий осавул у 1708-1722 рр., київський полковий обозний у 1722-1737 рр. – Док. 307.
202. Мілютинов, Мілютинович Дмитро – седнівський сотник у 1723-1725 рр. – Док. 313.
203. Войцехович Петро Богданович – седнівський сотник у 1712-1723 рр., р. н. ? – помер у 1723 р. – Док. 313.
204. Седнів – за часів Гетьманщини сотенне містечко Чернігівського полку. – Док. 313.
205. Мазепа Іван Степанович – був старшиною у гетьмана Дорошенка, у гетьмана Самойловича став військовим осавулом, після перевороту старшини проти Самойловича сам став гетьманом (1687-1709 рр.), проводив політику зміцнення автономії Гетьманщини, пересвідчившись, що плани російського царя Петра I спрямовані на послаблення та знищення козацького самоврядування, вирішив ліквідувати підлеглість

України Росії за допомогою Швеції, був талановитим дипломатом і правителем країни, але показав себе поганим військовим організатором у 1708-1709 рр., р. н. бл. 1639 – помер 22 вересня 1709 р. – Док. 315.

206. Полуботок Леонтій Артемович – чернігівський полковий писар у 1666-1668 р., чернігівський полковий сотник у 1671-1672 рр., генеральний бунчужний у 1672-1678 рр., генеральний осавул у 1678-1682 рр., переяславський полковник у 1682-1687 рр., після перевороту 1687 р. усунутий з посади як наближений людина до Самойловича, відновлений на посаді у 1689 р. був полковником по 1690 р., вдруге усунутий і позбавлений маєтностей в зв'язку з підозрою (недоведеною) його участі у змові проти гетьмана Мазепи, частково реабілітований 1693 р., значний військовий товариш, батько гетьмана Павла Полуботка. р. н. ? – помер після 17 серпня – до 22 грудня 1695 р. – Док. 316.
207. Михайло Василевич – родич гетьмана Самойловича, який зробив його гадяцьким полковником (1678-1687), після перевороту 1687 р. усунутий з посади, у 1690 р. звинувачувався у змові проти гетьмана Мазепи. – Док. 317.
208. Обідовський Іван – ніжинський полковник у 1692-1701 рр., син сестри І. Мазепи, восени 1700 р. був відправлений гетьманом на чолі 20-тисячного корпусу козаків на війну зі шведами, після розгрому російського війська під Нарвою, куди він не встиг прибути, його три полки були розташовані для захисту прикордонних російських міст, помер наступного року в прикордонні зі шведською Ліфляндією. – Док. 317.
209. Сула – річка на Сумщині і Полтавщині, ліва притока Дніпра, нині впадає в Кременчуцьке водосховище. Загальна довжина 365 км – Док. 317.
210. Бишкін – річка, права притока Сули. – Док. 317.
211. Борохович Михайло Андрійович – гадяцький полковий обозний – не пізніше 1682 р., гадяцький полковник 1687-1704 рр., р. н. ? – помер 1704 р. – Док. 317.
212. Груня – річка на Сумщині і Полтавщині, впадає біля міста Гадяч в річку Псел. – Док. 317.
213. Любеч – місто, розташоване на Дніпрі, відоме з 882 р., в 1097 р. тут відбувся Любецький княжий з'їзд, у XVII-XVIII ст. сотенне містечко Чернігівського полку. – Док. 318.
214. Бреч – річка на Чернігівщині, ліва притока Снові. – Док. 318.
215. Ісай, Іона Денисович – баришівський сотник у 1716-1728 рр. – Док. 320.
216. Новакович Семен Іванович – бориспільський сотник у 1705-1716 рр., у 1722-1723 рр. виконував різні доручення гетьманського уряду П. Полуботка, переяславський полковий суддя у 1723-1730 рр. – Док. 320.
217. Яків Корнійович – березанський сотник у 1716, 1725-1732 рр. – Док. 320.
218. Баришівка – розташована на правому березі р. Трубіж, відома з 1125 р. за літописами як Баруч, Бароч, припускається, що назва походить від давньоруського топоніма – барать – обмінюватися товарами, що споріднюється за значенням з тюркським топонімом – бариш, з якого виводиться назва Баришівка. За часів Гетьманщини Баришівка – сотенне містечко Переяславського полку, нині райцентр Київської обл. – Док. 320.
219. Чернігівський П'ятницький (св. Параскеви П'ятниці) монастир у Чернігові, діяв у XVII-XVIII ст. як жіночий. Заснований в середині XVII ст., не пізніше 1657 р. Перша ігуменя – Анастасія Бабурчанка. – Док. 321.
220. Савич Іван – любецький сотник у 1709-1733 рр. – Док. 321.
221. Шереметєв Борис Петрович – з 1669 р. став служити при дворі російського царя Олексія Михайловича стольником, приймав участь в укладанні "вічного миру" з Польщею у 1686 р., з 1688 р. на військовій службі, відзначився під час Північної війни, перший російський фельдмаршал, граф, р. н. 1652 – помер 1719 р. – Док. 325.
222. Федір Олексійович Романов – російський цар у 1676-1682 рр. – Док. 326.
223. Понорниця, Понурниця – за часів Гетьманщини сотенне містечко Чернігівського полку. – Док. 326.

224. Чернігівський Троїцький Іллінський монастир – розташований на терасах Болдиних гір. Складається з двох частин – колишнього Іллінського та Троїцького монастирів, об'єднаних ландшафтом і архітектурою в єдиний ансамбль. Згідно з літописом монастир заснував чернець Антоній Печерський 1069 р. – Док. 327.
225. Голіцин Дмитро Михайлович – у 1707-1718 рр. київський воєвода (з 6 березня 1711 р. перейменований на київського губернатора), президент камер-колегії і сенатор, прихильник обмеження самодержавства російських монархів, ініціатор запрошення у 1730 р. на російський престол Анни Іоанівни на умовах обмеження її влади, у 1736 р. за наказом Анни був заарештований та засуджений до страти, помер в ув'язненні, у Шлісельбурзькій фортеці 1737 р., р. н. 1665. – Док. 330.
226. Можайськ – давньоруське місто, відоме з 1231 р., центр князівства, нині в Московській обл. Росії. – Док. 332.
227. Волок Ламський – давньоруське місто, відоме з 1135 р., нині місто Волоколамськ в Московській обл. Росії. – Док. 332.
228. Торжок – давньоруське місто, відоме з 1139 р., нині в Тверській обл. Росії. – Док. 332.
229. Вишній Волочок – давньоруське містечко, нині в Тверській обл. Росії. – Док. 332.
230. Курськ – давньоруське місто, відоме з 1032 р., розташоване на правому березі р. Тускарі, нині облцентр Росії. – Док. 332.
231. Тула – давньоруське місто, відоме з 1146 р., нині облцентр Росії. – Док. 332.
232. Сулима Іван Федорович – воронківський сотник у 1687 р., генеральний хорунжий у 1708-1721 рр., р. н. ? – помер 2 квітня 1721 р. на півночі Росії, ведучи збірний загін козаків з різних полків на будівництво каналу на Ладозі. – Док. 332.
233. Трубчевськ – давньоруське місто, відоме з XII ст., нині в Брянській обл. Росії. – Док. 332.
234. Мещовськ, Мещавськ – давньоруське місто, відоме з XIII ст., нині в Калужській обл. Росії. – Док. 332.
235. Вязьма – давньоруське місто, відоме з 1239 р., нині в Смоленській обл. Росії. – Док. 332.
236. Ржев – давньоруське місто, відоме з XI ст., нині в Тверській обл. Росії. – Док. 332.
237. Нова Ладога – див. примітку 95. – Док. 334.
238. Оранієнбаум – місто засноване на початку 18 ст. на березі Фінської затоки, нині місто Ломоносов у Ленінградській обл. Росії. – Док. 335.
239. Волга – річка в європейській частині Росії, найбільша в Європі, довжина 3530 км, починається на Валдайському узвишші, впадає в Каспійське море, основні притоки – Кама і Ока. – Док. 339.
240. Дон – річка в європейській частині Росії, довжина 1870 км, починається на Середньоруському узвишші, впадає в Азовське море. – Док. 339.
241. Силенко Прокіп – стародубський полковий сотник у 1693-1706 рр., полковий суддя, обозний, наказний полковник з 1706 по 1722 рр., з перервами. – Док. 343, 29 серпня 1722 р.
242. Христич Лаврентій Якович – чорнуський сотник у 1710-1719 рр., р. н. ? – помер після 1722 р. – Док. 343, 20 жовтня 1722 р.
243. Катерина I – Марта Скавронська, дружина царя Петра I, російська цариця у 1725-1727 рр. – Док. 343, 24 листопада 1722 р.
244. Голуб Костянтин – генеральний бунчужний у 1678–1687 рр., під час Кримського походу Самойловича (травень–липень 1687 р.) був залишений у Батурині виконувати обов'язки гетьмана, після перевороту 1687 р. значний військовий товариш, р. н. ? – помер між 1692 та 1699 рр. (вдова Голуба Анастасія Марківна вийшла заміж за майбутнього гетьмана І. Скоропадського). – Док. 343, 1 грудня 1722 р.
245. Кочубей Василь Васильович – значний військовий товариш, учасник Глухівської ради 1708 р. полтавський полковник у 1727-1743 рр., р. н. близько 1680 – помер 1743 р. – Док. 343, 14 грудня 1722 р.

246. Черняк Григорій Іванович – полтавський полковий сотник у 1701, 1724-1732 рр., полтавський полковий обозний у 1722 р., полтавський наказний полковник у 1725 р. – Док. 343, 28 грудня 1722 р.
247. Стороженко Григорій Андрійович – ічанський сотник у 1715-1741 рр. – Док. 343, 28 грудня 1722 р.
248. Солонина Василь Якович – київський полковий писар у 1710-1722 рр. – Док. 343, 28 грудня 1722 р.
249. Галаган Гнат Іванович – початково компанійський полковник, перейшов з Мазепою на бік шведів, потім зрадив гетьмана і перебіг до царя Петра І, допоміг росіянам у травні 1709 р. захопити Січ, користувався довір'ям у російських урядовців, прилуцький полковник у 1714-1739 рр. – Док. 343, 17 січня 1723 р.
250. Маркович Федір Маркович, значний військовий товариш (1712, 1716), прилуцький полковий сотник у 1719-1724 рр., прилуцький наказний полковник (1721), р. н. ? – помер 1737/1738 р. – Док. 343, 17 січня 1723 р.
251. Добронізький Іван – переяславський полковий сотник у 1723-1752 рр. – Док. 343, 30 січня 1723 р.
252. Панкевич, Панченко Григорій – прилуцький полковий осавул у 1710-1734 рр. – Док. 343, 19 лютого 1723 р.
253. Дублянський Павло Романович – стародубський полковий писар у 1709-1715 рр., стародубський новоміський сотник у 1715-1730 рр. – Док. 343, 12 травня 1723 р.
254. Прилуки – нині місто Чернігівської обл. Розташоване на річці Удай (бас. Дніпра). Вперше згадуються в Іпатіївському літописі під 1092 р. під назвою Прилук. Одна з фортець Київської Русі. У 1239 р. Батий зруйнував місто. З 1362 р. – в складі Великого князівства Литовського, після 1569 р. – у складі Польщі. З 1590 р. містом володів князь О. Вишневецький. Жителі Прилук брали участь у селянсько-козацьких повстаннях кінця XVI-першої половини XVII ст. У 1648-1781 рр. Прилуки – центр однойменного полку. – Док. 343, 4 червня 1723 р.
255. Грищенко, Огронович Михайло Григорович – прилуцький полковий обозний у 1717-1737 рр. – Док. 343, 23 червня 1723 р.
256. Ахтирка, Охтирка – полкове місто слобідських козаків на Слобожанщині, третього за часом створення слобідського полку, виникло як порубіжне місто польської України у 1641 р., пізніше, за Хмельниччини, відійшло до Москви. – Док. 343, 28 серпня 1723 р.
257. Криштофенко, Криштопенко Кирило – сенчанський сотник у 1710-1714, 1717-1723, 1725 рр. – Док. 343, 9 жовтня 1723 р.
258. Богданов Михайло Семенович – призначений з росіян царем Петром І після арешту в листопаді 1723 р. генеральних старшин чернігівський полковник, займав уряд у 1723-1735 рр. – Док. 343, 31 грудня 1723 р.
259. Кокошкін Леонтій – призначений з росіян царем Петром І після арешту в листопаді 1723 р. генеральних старшин стародубський полковник, займав уряд у 1723-1724 рр. – Док. 343, 31 грудня 1723 р.
260. Псел – річка, бере початок на західних схилах Середньоросійської височини, тече в Бєлгородській і Курській областях Росії та Сумській і Полтавській областях України, ліва притока Дніпра, впадає в Дніпродзержинське водосховище, загальна довжина 717 км, в межах України – 692 км, вперше згадується в літописах під 1111 р. – Док. 344.
261. Хорол – річка на Сумщині і Полтавщині, права притока Псла, що впадає в Дніпро, за літописами відома з 1083 р. – Док. 344.
262. Гончарна, Гончарівка – річка на Чернігівщині, ліва притока Болгача. – Док. 344.
263. Болгач – річка на Чернігівщині, ліва притока Дніпра. – Док. 344.
264. Ворзна – річка на Чернігівщині, ліва притока Дніпра. – Док. 344.
265. Хмельницький Юрій – син гетьмана Б. Хмельницького, гетьман у 1659-1660 рр., правобережний пропольський гетьман у 1660-1662 рр., протурецький "князь і вождь" України у 1677-1681 рр. Не був самостійною фігурою, при відсутності державного

мислення його політика у 1659-1662 рр. вироблялася найближчим старшинським оточенням (підписання Переяславських статтей 1659 р., укладення Слободищенського трактату), не користувався авторитетом серед козацтва, тому спроба Туреччини використати ім'я Хмельницьких під час Чигиринських походів 1677-1678 рр. ніякого успіху не мала, р. н. бл. 1640 – очевидно страчений турками бл. 1681 р. – Док. 346.

266. Бобровиця – імовірно літописний Обров, згадується з 1096 р., за часів Гетьманщини сотенне містечко Київського полку. – Док. 346.
267. Бобровиця – річка на Козелеччині, ліва притока Трубіжа. – Док. 346.
268. Гоголів – за часів Гетьманщини сотенне містечко Київського полку. – Док. 346.
269. Богуслав – у XVI – першій половині XVII ст. центр староства Київського воєводства, за часів Самуся (1688-1713) полковий центр. – Док. 346.
270. Ольховець – містечко на Корсунщині, центр староства, спустошене за часів Руїни. – Док. 347.
271. Многогрішний Дем'ян Ігнатович – чернігівський полковник у 1665-1668 рр., підтримав повстання Брюховецького проти Москви, таємно від нього вступив у переговори з П. Дорошенком, в червні 1668 р. після загибелі Брюховецького був призначений П. Дорошеком наказним гетьманом, у вересні фактично змушений був захищати Чернігів лише силами свого полку від великої московської армії Г. Ромодановського, оскільки сподіваної допомоги від Дорошенка не отримав, у жовтні змушений був вступити в прямі переговори з Москвою, завдяки твердо зайнятій позиції значною мірою зміг нейтралізувати руйнівні для Гетьманщини наслідки підписання Брюховецьким Московського договору 1665 р., що було зафіксовано Глухівськими статтями у березі 1669 р., обраний сіверським гетьманом на раді в Новгороді-Сіверському в грудні 1668 р., в березні 1669 р. обраний повночинним гетьманом і визнаний Москвою. Проводив незалежну політику, відновивши владу на Лівобережжі, не ставив за мету позбавити влади Дорошенка на Правобережжі, налагодив з ним нормальні стосунки та намагався проводити незалежну політику щодо Москви, що не влаштовувало царський уряд. Вночі 13 березня 1672 р., змовившись з головою московських стрільців в Батурині Г. Нейоловим (який мав охороняти гетьмана), незадоволені Многогрішним старшини вчинили переворот, в Москві гетьмана визнали зрадником і відправили до Сибіру, до 1688 р. Многогрішний знаходився в ув'язненні, народився близько 1630 р. – помер не раніше 1696 р. – Док. 349.
272. Рославець Петро Іванович – почепський сотник у 1653-1657 рр., стародубський полковник у 1659-1664, 1668-1676 рр. Під час боротьби Сомка і Брюховецького фактично зробив Стародубський полк незалежним від Ніжинського, оскільки ніжинський полковник В. Золотаренко не мав у той час на нього ніяких важелів впливу. Адміністративно це відокремлення було оформлене Брюховецьким після здобуття булави, проте новий гетьман змінив і полковника. Під час повстання 1668 р. проти Москви Рославець повернув собі посаду полковника, і був першим хто спонукав Д. Многогрішного до замирення з царським урядом. У 1672 р. взяв участь у змові проти Многогрішного, Рославцю було доручено везти схопленого гетьмана до Москви. У 1676 р. інтригував проти Самойловича, попри небажання гетьмана виїхав до Москви, намагався організувати відокремлення Стародубського полку від Гетьманщини та приєднати його до Московської держави, на вимогу Самойловича був виданий до Гетьманщини, після суду в Батурині на початку 1677 р. був засланий до Сибіру. – Док. 349.
273. Многогрішний Василь Ігнатович – ніжинський наказний полковник у 1663 р., чернігівський полковник у 1671-1672 рр., рідний брат гетьмана Д. Многогрішного. – Док. 350.
274. Рихлівський Свято-Микільський монастир – чоловічий, після секуляризації заштатний монастир в Кролевецькому повіті Чернігівської губернії. Заснований 1666 р. чернігівським полковником Д. Многогрішним. Знаходився біля села Понорниці. – Док. 350.
275. Бистриця – річка на Чернігівщині, ліва притока Десни. – Док. 350.

276. Дорошенко Петро – правобережний гетьман у 1665-1676 рр., прихильник державницьких традицій України та її об'єднання, втратив реальний шанс на об'єднання України у 1668 р., коли легковажно залишив Лівобережжя (характер загроз на Правобережжі не представляв тоді великої небезпеки для його влади і не вимагав повернення туди Дорошенка в липні 1668 р.), суттєвою помилкою також було допущення розправи над ставлеником запорожців Брюховецьким у своїй присутності в червні 1668 р, що стало для Криму зручним приводом виступити в підтримку Запоріжжя, вимагати покори від Дорошенка та почати проти його прихильників війну. Відсутність восени 1668 р. допомоги з боку Дорошенка змусила його наказного гетьмана на Сіверщині Д. Многогрішного розпочати переговори з Москвою. В умовах розколу українського суспільства та відсутності надійних зовнішніх союзників більше не отримав можливостей для реалізації своєї політики. В подальшому, включно по 1676 р., державницькі плани Дорошенка лише все більше вступали у протиріччя з планами Москви, Польщі, Туреччини і Криму на підпорядкування козацьких територій. Внаслідок боротьби цих держав за українські землі, як при Дорошенкові, так і після його усунення, Правобережжя наприкінці 1670-х рр. було майже повністю спустошене, р. н. 1627 – помер у 1698 р. – Док. 351.

277. Мотронинський Троїцький монастир – знаходився у Мотронинському лісі поблизу Чигирина, точний час заснування невідомий, уявлення самих ченців про історію монастиря добре подає наведений уривок монстирського переказу – "1677 і 1678 годах, во время разоренія Чигрина возобновляющійся монастиръ Троецкій Мотренинскій сожженъ и вконецъ разоренъ, по времени нѣкоторомъ монахи начали такожъ собиратися на мѣсто прежнее і здѣлали себѣ часовню в пещери, потомъ Малую церковъ 1685 года благословеніемъ преос*вя*щенного архие*писко*па митрополити киевского Гедеона Святополка, того жъ 1685 года в самій день посвященія церкви декабря 6 дня іеромонахъ Пафнутій, началникъ бившій Мотренінского монастиря о*т* 1648 до 1677 года, предъ всѣмъ соборомъ показалъ под присягою, яко онъ, игуменомъ будучи в томъ монастирѣ, имѣвши у себе крѣпости давніе, на монастиръ наданій, самие оригиналъніе, и оние, читаючи, доволно увѣдомленъ, яко показанній монастиръ Троецкій Мотренінскій имѣлъ свое битіе прежде разоренія Батиевого, и яко въ ономъ Троецькомъ Мотренінскомъ монастирѣ Трапезную церковъ во імя *свя*того Іоана Предтечи закладалъ самъ преосвященій блаженной памяти Павел, православній е*писко*пъ переяславскій, і имя его на камени написано, на закладѣ было, и мантию свою архиерейскую изъ источниками ігумену того монастира на благословеніе далъ, по чему прежніе ігумени того монастира мантіи изъ источніками носили, о*т* достовѣрніхъ повѣствованій слихалъ і каменъ тотъ видѣлъ, понеже тотъ каменъ до самой Руины Чигиринской хранімъ былъ, о семъ его, Пафнутія, показаніи 1746 года схимонахъ Игнатій и іеромонахъ Феодоръ, схимонахъ Стефанъ, мѣщанинъ Жаботинскій Юрко пѣсменно показали. А 1717 года, когда уже староство Чигринское во владѣніе полское отойшло, братия схимонаха Ігнатія с прошеніемъ к преосвященому блаженой памяти Кирилу Шумлянскому посилали, даби его преосвященство благоизволилъ писать к новому владѣлцѣ князю Яблуновскому о видачи о*т* его сиятелства на возобновленіе права, почему и видано...", серед інших відомих документів монастиря згадуються також грамота київського митрополита Йосипа Тукальського від 18 березня 1670 р. та лист гетьмана Скоропадського від 1719 р. У XVIII ст. перетворився на відомий центр боротьби з уніатством, особливо за ігумена Мехілседека Значко-Яворського (1753-1768 рр.) – Док. 351.

278. Чигирин – місто, на річці Тясмині. У першій половині XVI ст. згадується, як укріплений козацький зимівник. Після Люблінської унії 1569 р. став центром Чигиринського староства. 1592 р. дістав магдебурзьке право. У 1638-1647 рр. чигиринським сотником був Б. Хмельницький. У 1648-1676 рр. Чигирин був гетьманською резиденцією, адміністративно-політичним центром України та полковим містом Чигиринського

полку. За Прутським трактатом (1711 р.) відійшов до Польщі, в 1793 р. – до Росії. Нині райцентр Черкаської області. – Док. 351.

279. Тукальський-Нелюбович Йосип – білоруський єпископ, київський митрополит у 1663-1675 рр. (був ув'язнений польською владою в Мальборку в 1664 р., після звільнення у 1667 р. перебрався в Чигирин під захист гетьмана Дорошенка), р. н. ? – помер 26 липня 1675 р. – Док. 351.
280. Чигиринський полк – утворений у 1630-х рр. як полк реєстрових козаків. У 1649 р. до складу полку входило 18 сотень. Після розколу України полк втратив сотні, що знаходилися на Лівобережжі, у 1678 р. після зруйнування турками Чигирина фактично припинив існування, відновлений за часів Мазепи і Скоропадського, остаточно ліквідований після походу Орлика на Правобережжя 1711 року, територія полку, яка передавалася Польщі, була спустошена, а населення примусово переселене на Лівобережжя. – Док. 352.
281. Межигірський Спасопреображенський монастир – у Межигір'ї біля Києва (тепер Нові Петрівці), заснований, за переказами, ще в домонгольські часи, але пізніше запустілий. Відновлений у першій половині XVI ст. Розквіт монастиря розпочався в XVII ст. завдяки діяльності ігумена Афанасія і особливо Ісаї Копистенського. Межигірський монастир перетворився на великий церковний осередок (напередодні Хмельниччини понад 150 ченців), поширив вплив на церковно-релігійне і культурне життя Лівобережжя, беручи участь у заснуванні там нових монастирів – Густинського, Ладинського і Мгарського. У 1651 році, під час наступу військ кн. Януша Радзивіла на Київ, монастир був спустошений, але незабаром за ігумена В. Лебедевича (пом. 1663 р.) відбудований. Період розквіту в розвитку монастиря припадає на час ігуменства Т. Васьковського, який залучив до опіки над Межигірською обителю гетьмана І. Мазепу та Військо Запорозьке Низове. У 1687 р. монастир дістав право ставропігії, у XVIII ст. був одним з найзначніших і найбагатших монастирів в Україні, в цей час були збудовані мурований храм Преображення, дзвіниця (1766 р.), церква св. Петра і Павла (1768 р., коштом кошового отамана П. Калнишевського), Братський корпус – споруджені архітектором І. Григоровичем-Барським. У 1786 р. російський уряд закрив монастир, у 1787 р. його будівлі були пошкоджені пожежею, а 1798 р. на місці монастиря була заснована Межигірська фаянсова фабрика, що працювала до 1874 р., у 1880 р. монастир був відновлений, спочатку як чоловічий, з 1894 р. перетворений на жіночий, за радянської влади був ліквідований, у 1930 рр. будівлі Межигірського монастиря були знищені партійним керівництвом. – Док. 355.
282. Лебедин – містечко Чигиринського полку. – Док. 355.
283. Білоус – річка на Чернігівщині, права притока Десни. Бере початок біля села Пушкарів Ріпкинського району. – Док. 356.
284. Углицький Феодосій, ігумен Київського Видубицького монастиря, обраний не пізніше 1668 р. – залишався щонайменше по вересень 1688 р., архімандрит Чернігівського Єлецького Успенського монастиря, обраний не пізніше 1689 р. – по 1693 р. чернігівський архієпископ 1693-1696 рр., народився у 1630-х рр. – помер 1696 р. – Док. 356.
285. Яворський Стефан – отримав освіту в Києво-Могилянській колегії та єзуїтських школах (Львів, Вільно, міста Польщі), у 1690-1697 рр. викладав в Києво-Могилянській колегії риторику, філософію та богослов'я, у 1698 р. ігумен Київського Пустинно-Микільського монастиря, з 1700 р. митрополит рязанський і муромський, у 1700-1721 рр. місцеблюститель Московського патріархату, у 1721-1722 рр. президент Синоду, р. н. 1658 – помер 1722 р. – Док. 358.
286. Київський Миколаївський (Микільський) Пустинний монастир – чоловічий. Виник на терасі правого берега Дніпра при Миколаївській церкві. За переказами збудований нібито стараннями мадярського ватажка Олмоша у 80-тих рр. IX ст. (нині урочище Аскольдова Могила), за київського князя Семена Олельковича (1455-1470) в Микільському монастирі було дописано переписаний у 1462 р. в Києво-Печерському

монастирі "Києво-Печерський патерик" Касьянівської редакції, в XV-XVI ст. монастир активно набував земельні угіддя, за часів Гетьманщини один з найзаможніших монастирів, у 1690-1693 рр. на краю Печерського плато було споруджено мурований новий великий собор коштом Івана Мазепи (т.зв. Військовий) у стилі українського барокко. Інтер'єр собору прикрашав семиповерховий унікального різблення іконостас. 1750 р. поряд з собором збудовано дзвіницю. За радянської влади собор був розібраний, а на його місці у 1962-1965 рр. збудували Палац піонерів. – Док. 358.

287. Олександр I Ягелон – литовський великий князь у 1492-1506 рр., польський король у 1501-1506 рр., р. н. 1460 – помер 1506 р. – Док. 358.
288. Сігізмунд I Старий, Ягелон – польський король і великий литовський князь у 1506-1548 рр., р. н. 1467 – помер 1548 р. – Док. 358.
289. Пронський Фрідеріх (Симеон) Глібович – київський воєвода у 1544-1555 рр., р. н. ? – помер 1555 р. – Док. 358.
290. Немирович, Немерович Андрій – київський воєвода у 1510-1530-х рр. – Док. 358.
291. Владислав IV Ваза – польський король у 1632-1648 рр., р. н. 1595 – помер 20 травня 1648 р. – Док. 358.
292. Сігізмунд III Ваза – польський король у 1587-1632 рр., шведський король у 1592-1599 рр. р. н. 1566 – помер 1632 р. – Док. 358.
293. Мена – річка на Чернігівщині, права притока Десни. – Док. 359.
294. Інфлянти – польська назва Ліфляндії в XVII-XVIII ст., яка охоплювала територію сучасних Північної Латвії і Південної Естонії, на початку XVIII ст. знаходилася під шведським правлінням. – Док. 363.
295. Остер – річка на Чернігівщині, ліва притока Десни (басейн Дніпра). Бере початок поблизу села Кальчинівки Бахмацького району. На Острі розміщені міста Ніжин і Остер. Вперше згадується в Іпатському літописі під 988 р.– Док. 364.
296. Київський Богоявленський Братський монастир – заснований 1615 р. Знаходився між сучасними Контрактовим майданом, Набережно-Микільською (тепер вул. Сковороди), Іллінською і Волоською вулицями. У Братському монастирі були поховані гетьман Петро Сагайдачний (?-1622) та вчений, мандрівник Василь Григорович-Барський (1701-1747). – Док. 365.
297. Початський Софроній – ректор Києво-Могилянської колегії та ігумен Київського Братського монастиря у 1638-1640 рр. – Док. 365.
298. Ян Казимир Ваза – польський король у 1648-1668 рр., зрікся престолу, р. н. 1609 – помер 1672 р. – Док. 365.
299. Михайло Корибут Вишневецький – польський король у 1669-1673 рр., р. н. 1640 – помер 10 листопада 1673 р. – Док. 365.
300. Кроковський Іоасаф – закінчив Києво-Могилянську колегію, вдосконалював освіту в Римі та інших країнах, після повернення став ченцем Києво-Печерської Лаври, з 1683 р. професор Києво-Могилянської колегії, 1687 р. її префект, до січня 1689 р. обраний і призначений київським митрополитом ігуменом Київського Пустинно-Миколаївського монастиря, 10 січня 1689 р. отримав підтвердження на ігуменство від Мазепи, з 1693 р. одночасно призначений ігуменом Київського Братського монастиря та ректором Києво-Могилянської колегії і займав усі ці посади по 1697 р., у 1695 р. був головним кандидатом в єпископи на Переяславську кафедру, що тоді мала відновитися, проте з невідомих причин ним не став, з 1697 р. по 1707 рр. архімандрит Києво-Печерської Лаври, у 1707 р. обраний київським митрополитом і був ним по 1718 р.; р. н. ? – помер 1 липня 1718 р. – Док. 365.
301. Одорський Гедеон – ігумен Київського Братського монастиря та ректор Києво-Могилянської академії у 1702-1704 рр., ігумен Батуринського Крупицького монастиря у 1691, 1707-1708 рр. – Док. 367.
302. Дворецький Василь – київський полковник у 1660-1662, 1663-1666, 1668 рр., неодноразово призначався наказним полковником (у 1650, 1653-1655, 1656-1657, 1658-1659 рр.),

виявив себе ворогом Сомка та прихильником Брюховецького, засудив Сомка у вересні 1663 р. на смерть, у 1668 р. підтримав повстання Брюховецького проти Москви, знищив частину царської залоги в Острі. – Док. 367.

303. Котор – річка на північно-західних околицях Києва, права притока Ірпеня, притоки Дніпра. – Док. 367.
304. Сирець – річка, згадується в грамоті київського князя Володимира Ольгердовича наданій Юрію Івантичу (19 січня 1390 р.), починається на західних околицях Києва в Святошині, впадає в Дніпро за 2 км від київської гавані, довжина 12 км. – Док. 367.
305. Любка – річка на західних околицях Києва, притока Ірпеня. – Док. 367.
306. Ірпінь – річка на Київщині, права притока Дніпра. – Док. 367.
307. Горенка – річка на північно-західних околицях Києва, ліва притока Котурки, за кілька км від місця злиття з Котуркою річка впадає в Ірпінь. – Док. 367.
308. Київський Видубицький Михайлівський монастир – заснований у другій половині XI ст. київським князем Всеволодом Ярославичем як родинний монастир. – Док. 368.
309. Либідь – річка в Києві, права притока Дніпра (нині річка втратила природне русло і майже повністю схована в колекторі), довжина 16 км, площа водозабору 66 кв. км, притоки теж в колекторах – Відрадний, Вершинка, Піщаний, Скоморох, Ботанічний, Мокрий, Клов, Хрещатик, Ямка, Совка, Оріхуватка, Буслівка. – Док. 368.
310. Жураківський Яків Михайлович – глухівський сотник у 1669-1677 рр., підписав Глухівські статті 1669 р. та Конотопські статті 1672 р., ніжинський полковник у 1678-1685 рр., значний військовий товариш, р. н. ? – помер після 1699 р. – до 1704 р. – Док. 369.
311. Терехтемирів, Трахтемирів – згадується як селище у XVI ст., надане Остафієм Дашковичем Києво-Печерському монастирю, пізніше містечко, де був розташований Терехтемирівський монастир. Нині село Переяслав-Хмельницького району Київської обл. – Док. 370.
312. Ясинський Варлаам – ігумен Київського Братського монастиря, ректор Києво-Могилянської колегії 1669-1672 рр., ігумен Київського Михайлівського Золотоверхого монастиря 1673-1677 рр., архімандрит Києво-Печерської Лаври 1684-1690 рр., у 1685-1686 рр. був супротивником підпорядкування Української православної церкви московському патріарху, київський митрополит у 1690-1707 рр., р. н. ? – помер 22 серпня 1707 р. – Док. 372.
313. Корсунський полк – заснований у 1630-х рр. як реєстровий полк, у 1649 р. до складу полку входило 19 сотень. Найвідоміші полковники – С. Морозенко (1645-1649), І. Гуляницький (1653-1656), Ф. Кандиба (1669-1672, 1674-1675), М. Соловей (1672-1674). З другої половини 1680-х рр. в Корсуні знаходився козацький полковник З. Іскра призначений сюди польською владою, який втім намагався зберігати самостійність, а в 1702 р. підтримав повстання проти Польщі на Правобережжі. Не пізніше 1707 р. полк було відновлено як адміністративно-військову одиницю Гетьманщини під регіментом Мазепи, серед полковників цього часу Самусь (1707, полковник богуславський і корсунський), А. Кандиба (1708-1710), С. Нестеренко (1708, наказний), М. Романович (1710, наказний). Після укладення Прутського миру (1711) полк був ліквідований. – Док. 373.
314. Рось – річка на Київщині та Черкащині, права притока Дніпра. Загальна довжина 346 км. – Док. 378.
315. Корсунь – місто розташоване на лівому березі річки Рось (притока Дніпра). Засноване 1032 р. кн. Ярославом Мудрим. Зруйноване 1240 р. монголо-татарами. Після Люблінської унії (1569 р.) у Корсуні було збудовано фортецю (1584 р.), в якій стояла залога польського війська і реєстрових козаків. У 1584 р. місту було надано магдебурзьке право. Жителі Корсуня брали участь у селянсько-козацьких повстаннях 90-х рр. XVI ст. і 30-х рр. XVII ст. У 1648 р. під Корсунем козацьке військо на чолі з Б. Хмельницьким розгромило польське військо. У 1648-1670-х рр. Корсунь – центр Корсунського полку.

Кінець 1670-тих – 1680-ті рр. часи найбільшого спустошення і знелюднення Корсуня, з другої половини 1680-х рр. місто поступово знову почало заселятися. За Мазепи Корсунь був відновлений в статусі полкового міста Корсунського полку. Після 1711 р. за умовами Прутського миру потрапило під владу Польщі. З 1944 р. має назву Корсунь-Шевченківський, нині райцентр Черкаської обл. – Док. 373.

316. Мокрієвич Карпо Іванович – у 1659-1660 рр. військовий товариш, у 1660-1661 рр. чернігівський полковий суддя, у 1664-1667 рр. канцелярист Військової канцелярії, у 1669-1672 рр. генеральний писар, підписав Глухівські статті 1669 р. (був знятий з уряду Многогрішним, за те що втратив листи до Дорошенка, замість якого писарем було призначено Л. Заборовського), один з організаторів змови проти гетьмана Многогрішного в 1672 р., був одним з чолобитчиків до царя про обрання нового гетьмана та підтвердження Глухівських статтей, проте при обранні Самойловича Конотопські статті підписав вже інший генеральний писар С. Прокопович; після обрання Самойловича гетьманом Мокрієвич знову лише військовий товариш; був причетний до змови П. Рославця проти Самойловича у 1676 р., до 1688 – після 1689 рр. чернігівський полковий писар, до 1694 – після 1699 рр. значний військовий товариш, р. н. ? – помер 1704 р. – Док. 375.
317. Березна – за часів Гетьманщини сотенне містечко Чернігівського полку. – Док. 375.
318. Сибереж – за часів Гетьманщини сотенне містечко Чернігівського полку. – Док. 375.
319. Орлик Пилип Степанович – український гетьман в еміграції. Закінчив Києво-Могилянську колегію у 1694 р., у 1698-1700 рр. писар у канцелярії київського митрополита, перейшов на службу у Військову канцелярію, де служив довгий час без особливого службового зростання, 1701 р. він військовий канцелярист, в січні 1707 р. все ще реєнт канцелярії. Втім саме 1707 р. Орлик був наближений до Мазепи і втаємничений у його справи, наприкінці цього року він стає генеральним писарем і залишається разом з Мазепою на боці шведів у 1708-1709 рр. Після поразки під Полтавою разом з іншими прибічниками Мазепи опинився в Бендерах, тут був обраний гетьманом мазепинцями і запорожцями на раді 5 квітня 1710 р., при обранні підписав "Пакти прав і вольностей Запорізького Війська" відомих як Конституція П. Орлика, у 1711 р. здійснив похід на Правобережжя, який після початкових успіхів скінчився невдало, після цього змушений був остаточно покинути українські землі, вів багаторічну активну закордонну діяльність на захист прав України. Народився 11 жовтня 1672 р. – помер 26 травня 1742 р. – Док. 377.
320. Тягиня, Бендери – місто відоме з XII ст. Тут мазепинцями було проголошено гетьманом Пилипа Орлика, а також схвалено Бендерську Конституцію, документ, що передбачав новий державний устрій України після її звільнення від Росії (1710). Нині місто Молдавії, яке контролюється придністровськими сепаратистами. – Док. 377.
321. Прокопович Сава – як воронізький сотник (Ніжинського полку) у 1669 р. підписав Глухівські статті, як генеральний писар (1672-1687 рр) у 1672 р. підписав Конотопські статті, генеральний суддя у 1687-1700 рр., один з організаторів змови проти гетьмана Самойловича у 1687 р., р. н. ? – помер 1701 р. – Док. 378.
322. Кочубей Василь Леонтійович – учасник змови проти Самойловича у 1687 р., у 1687-1699 рр. генеральний писар, у 1699-1708 рр. генеральний обозний, призначався наказним гетьманом, зробив донос на гетьмана Мазепу царю Петру I, був виданий Мазепі і страчений гетьманом за наказом царя, р. н. 1640 – страчений 15 липня 1708 р. – Док. 379.
323. Ракович Семен Степанович – прилуцький полковий суддя у 1671-1685 рр. – Док. 384.
324. Горленко Лазар Федорович – прилуцький полковник у 1661, 1664-1668, 1672-1677, 1680-1687-х рр., прилуцький полковий суддя у 1678-1680 рр., в різні роки призначався наказним полковником, р. н. ? – вбитий 2 серпня 1687 р. в полі між Кодаком і Самарою повсталими полчанами, які так реагували на усунення Самойловича. – Док. 384.
325. Стороженко Іван – прилуцький полковник у 1679, 1687-1692 рр., р. н. ? – помер 1692 р. – Док. 385.

326. Горленко Дмитро Лазаревич – значний військовий товариш (до 1692 р.) прилуцький полковник 1692-1709 рр., у 1708 р. разом з Мазепою приєднався до шведів та серед інших мазепинців змушений був у 1709 р. покинути Україну. – Док. 385.
327. Чумгак, Чумгачка – річка на Лубенщині, притока Сирої Оржиці. – Док. 386.
328. Лукашевич Лукаш Васильович – переяславський полковий осавул у 1715-1725 рр. – Док. 386.
329. Білоцерківський полк – створений у 1630-х рр. як полк реєстрових козаків. У 1651 р. його східна частина відійшла до Паволоцького полку. Білоцерківський полк припинив своє існування після здачі Дорошенком Чигирина у 1676 р. (останній полковник Г. Макуха). У 1702 р. відновлений Палієм, який переніс у Білу Церкву центр свого полку з Фастова, ліквідований після Прутського походу Петра I у 1711 р., фактично у 1714 р., коли Білоцерківська фортеця була передана полякам. – Док. 388.
330. Нестелій Іван Федорович – басанський сотник у 1738-1768 рр. – Док. 389.
331. Бутович Стефан Іванович – генеральний осавул у 1709-1717 рр., р. н. ? – помер до жовтня 1722 р. – Док. 390.
332. Костянтин Солонина – київський полковник у 1669-1682 (на початку 1669 р. на боці Дорошенка, потім визнав Многогрішного), 1687-1689 рр., р. н. ? – помер після 1691 р. – до 1696 р. – Док. 391.
333. Козелецький Георгіївський монастир – заснований як чоловічий монастир у 1654 р., у селі Данівці (тепер на території Козелецького району Чернігівської обл.), на березі річки Остер. – Док. 391.
334. Коровка-Вольський Федір Григорович – київський полковник у 1708-1712 рр., р. н. ? – помер 1712 р. – Док. 392.
335. Немировський Григорій – київський полковий писар у 1723-1728 рр. – Док. 395.
336. Свічка Леонтій Назарович – лубенський полковий осавул у 1665-1666, 1671, 1675-1687 рр., лубенський полковий суддя у 1672 р., лубенський полковник у 1688-1699 рр., р. н. ? – помер у 1699 р. – Док. 396.
337. Пирятин – розташований на річці Удай. Відомий з 1155 р. За часів Гетьманщини сотенне містечко Лубенського полку. Нині райцентр в Полтавській обл., залізнична станція. – Док. 396.
338. Зеленський Дмитро – лубенський полковник у 1700-1709 рр., у 1708 р. разом з Мазепою приєднався до союзу зі шведами. – Док. 397.
339. Савич Василь – лубенський полковий сотник у 1695-1698, 1701-1703 рр., лубенський полковник у 1708-1714 рр. – Док. 398.
340. Багачка, Богачка – за часів Гетьманщини сотенне містечко Миргородського полку. – Док. 398.
341. Булюбаш Іван – чигириндібровський сотник у 1706-1737 рр., (з перервою у 1709 р.?). – Док. 399.
342. Лохвиця – давньоруське місто у Переяславській землі. Вперше згадується в історичних джерелах 1320 р., за часів Гетьманщини сотенне містечко Лубенського полку. Нині райцентр Полтавської області, розташований на р. Лохвиця (притока Сули), на автошляху Київ-Сула, за 12 км від залізничної станції Сула. – Док. 403.
343. Зарудний Федір Петрович – лубенський полковий хорунжий у 1730, 1738 рр., лубенський полковий осавул у 1738-1744 рр. – Док. 403.
344. Глинськ – за часів Гетьманщини сотенне містечко Лубенського полку. – Док. 403.
345. Гонцевський Іван Павлович – лубенський полковий осавул у 1711-1719, 1725-1731 рр. – Док. 406.
346. Базилевський Василь Онисимович – білоцерківський сотник Прилуцького полку у 1676, 1682, 1700 рр., обозний Прилуцького полку в 1708 р., р. н. ? – помер до 1 січня 1709 р. – Док. 407.
347. Базилевський Лаврін Васильович – білоцерківський сотник у 1700-1718 рр. – Док. 407.
348. Білоцерківка – за часів Гетьманщини сотенне містечко Прилуцького полку. – Док. 407.

349. Сорочинці, (з середини XIX ст. Великі Сорочинці) – розташовані на річці Псел, відомі з 20-х рр. XVII ст. як Сорочинці. Давня назва – Краснопіль. З 1646 р. належали князю І. Вишневецькому. 1648 р. була утворена Сорочинська сотня Миргородського полку. Наприкінці XVII – на початку XVIII ст. Сорочинці – містечко, де знаходилось правління Миргородського полку, обнесене земляним валом з дерев'яними баштами на бастіонах, тут мав будинок і проживав Данило Апостол. Нині село Миргородського району Полтавської обл., за 25 км від райцентру та 18 км від залізничної станції Гоголеве. – Док. 408.
350. Ляхович Матвій – прилуцький полковий суддя у 1767 р. – Док. 408.
351. Чарниш Іван – прилуцький полковий писар у 1764-1781 рр. – Док. 408.
352. Гуляницький Григорій – за походженням з волинської шляхти; ніжинський полковник у 1656–1659 рр., брав участь у ліквідації повстання Барабаша і Пушкаря та у війні Виговського з Москвою, у 1659 р. призначений І. Виговським сіверським гетьманом, відзначився при обороні Конотопа. При Ю. Хмельницькому був корсунським полковником, призначався наказним гетьманом. У 1663-1664 рр. брав участь у спільному поході польських і козацьких військ на Лівобережжя. У 1664 р. внаслідок інтриги Тетері був ув'язнений поляками у Мальборкській фортеці, в якій перебував два роки, за деякими свідченнями після звільнення з'явився на Правобережжі, де невдовзі був вбитий поляками. – Док. 409.
353. Золотаренко Василь – брат ніжинського полковника Івана Золотаренка, ніжинський полковник у 1659–1663 рр., один з головних суперників Я. Сомка та І. Брюховецького на гетьманську булаву, але напередодні Чорної ради став прихильником обрання гетьманом Сомка, р.н. ? – страчений в Борзні 18 вересня 1663 р. – Док. 410.
354. Тарасович Феодор Авакумович – мринський сотник у 1700-1732 рр. – Док. 411.
355. Жураківський Лук'ян Якович – ніжинський – полковий осавул у 1694 р., полковий суддя або полковий сотник у 1699-1701 рр., ніжинський полковник у 1701-1718 рр., р. н. ? – помер не пізніше вересня 1718 р. – Док. 412.
356. Дмитренко Василь Дмитрович – івангородський сотник у 1719-1727 рр. – Док. 413.
357. Канів – відомий з XII ст., біля 1144 р. в місті побудовано Георгіївський собор, центр удільного князівства, за часів Гетьманщини полкове місто Канівського полку, нині райцентр Черкаської області. – Док. 414.
358. Сулима Олександр Степанович – хорунжий Переяславського полку 1684-1709 рр., переяславський полковий суддя у 1709-1719 рр. – Док. 415.
359. Томара Стефан – домонтовський сотник (до 1698 р.), переяславський полковий осавул у 1698-1702 рр., переяславський полковник у 1706-1715 рр., р. н. ? – помер 1715 р. – Док. 416.
360. Рустанович Яків – переяславський полковий писар у 1708 р., трехтимирівський сотник у 1717-1732 рр., переяславський наказний полковий суддя у 1730 р. , р. н. ? – помер 1732 р. – Док. 416.
361. Домонтів – з другої половини XVI ст. осідок князів Домонтовичів, за часів Гетьманщини сотенне містечко Переяславського полку. – Док. 417.
362. Вакуленко Павло – переволочанський сотник у 1719-1735 рр. – Док. 420.
363. Келеберда, Кереберда – за часів Гетьманщини сотенне містечко Полтавського полку. – Док. 420.
364. Нос Іван Яхимович – у 1676 р. військовий товариш в Прилуках, значний військовий товариш, прилуцький полковий осавул у 1684, 1692-1693 рр., прилуцький полковий суддя у 1693-1705 рр., прилуцький полковий обозний у 1677, 1705-1708 рр.; під час облоги Батурина О. Меншиковим на початку листопада 1708 р. як наказний прилуцький полковник знаходився з частиною свого полку в місті, зрадив захисників Батурина, вказавши російським солдатам вночі з 1 на 2 листопада потаємний хід у місто, внаслідок чого столиця гетьмана Мазепи була захоплена, а її захисники і жителі знищені, в нагороду за виявлені царському уряду послуги став повночинним прилуцьким полковником (1708-1714 рр.), р. н. ? – помер 1714 р. – Док. 422.

365. Смож, Смош – річка на Прилуччині та Конотопщині, ліва притока річки Удай. – Док. 424.
366. Скидан Яків – сосницький полковник у 1663-1664 рр. – Док. 432.
367. Журавка – річка на Стародубщині, ліва притока Десни. – Док. 437.
368. Воронуса – річка на Мглинщині, ліва притока річки Іпуть. – Док. 438.
369. Самара – річка, інша назва Сніпород, за літописами відома з 1152 р., за часів Гетьманщини знаходилася на землях Запорозької Січі, ліва притока Дніпра. Загальна довжина 320 км. – Док. 439.
370. Якимович Стефан – стародубський полковий хорунжий у 1708-1730 рр. – Док. 441.
371. Скоробагатий Федір – стародубський полковий хорунжий у 1708 р., топальський сотник у 1708-1711 рр., новоміський сотник у 1711-1714 рр., в останні роки життя був стародубським отаманом, р. н. ? – помер – травень-червень 1721 р. – Док. 443.
372. Сновка – річка на Стародубщині, права притока річки Снові. – Док. 444.
373. Еліонка – річка на Стародубщині, притока Солови, що є лівою притокою Іпуті. – Док. 445.
374. Жеча – річка на Стародубщині, притока Унечі, лівої притоки Іпуті. – Док. 448.
375. Журавка Тимофій Олексійович – у 1660-1690-х рр. стародубський городовий отаман, багаторазово призначався наказним полковником, у 1676-1678 та 1687-1689 рр. стародубський полковник, значний військовий товариш, р. н. ? – помер після вересня 1700 р. – Док. 452.
376. Лисенко Іван Якович – чернігівський полковник у 1669–1671 рр., переяславський – у 1677–1678, 1690–1692 рр., генеральний осавул у 1672–1678 рр. – Док. 456.
377. Мена – річка на Чернігівщині, права притока Десни. – Док. 456.
378. Лизогуб Юхим Якович – генеральний бунчужний (1687-1694), генеральний хорунжий (1694-1698), чернігівський полковник (1698-1705), р. н. ? – помер 1705 р. – Док. 460.
379. Мозир – давньоруське місто, відоме з 1155 р., пристань на р. Прип'ять, нині в Гомельській обл. Білорусії. – Док. 462.
380. Богданович-Зарудний Самійло – генеральний суддя у 1652-1657 рр. – Док. 466.
381. Тетеря-Моржковський Павло – писар Переяславського полку у 1649, 1653 рр., переяславський полковник у 1653-1657 рр., разом з військовим суддею Богдановичем-Зарудним погоджував з царським урядом у березні 1654 р. договірні статті між Гетьманщиною і Москвою, у 1662 р. Тетеря полоцький стольник, посол на польській службі, присланий до Війська Запорозького, у 1663-1665 рр. правобережний гетьман, дотримувався пропольської орієнтації, ворог Виговських, причетний до розстрілу поляками колишнього гетьмана І. Виговського у березні 1664 р., народився близько 1620 р. – помер у 1671 р. – Док. 466.
382. Олексій Михайлович Романов – російський цар у 1645-1676 рр. – Док. 466.
383. Брюховецький Іван Мартинович – запорізький кошовий, "кошовий гетьман" у 1661-1663 рр., лівобережний гетьман у 1663-1668 рр., підписав у 1665 р. Московські статті, які фактично майже ліквідовували самоврядні права Гетьманщини, з лютого 1668 р. очолив повстання проти Москви, вбитий козацтвом за свою колишню непопулярну промосковську політику, р. н. 1623 – вбитий 7 червня 1668 р. – Док. 466.
384. Суми – полкове місто слобідських козаків на Слобожанщині, засноване 1652 р., нині облцентр. – Док. 466.
385. Остроградський Матвій Іванович – миргородський полковий суддя у 1715-1734 рр., наказний полковник у 1722 р. – Док. 466.
386. Мартос Павло Васильович – лохвицький сотник у 1699-1708, 1709-1712 рр., лубенський полковий обозний у 1712-1737 рр. – Док. 466.
387. Данилович Іван – переяславський полковий осавул у 1714-1722 рр. – Док. 466.
388. Танський Антоній – одружився у 1677 р. з дочкою С. Палія Параскою, був наближеною до Палія людиною, проте у 1704 р. став на бік Мазепи, не заперечивши проти арешту свого тестя гетьманом, прийняв команду над білоцерківськими козаками Палія,

охочекомонний полковник, не підтримав виступ Мазепи проти Москви, призначений Скоропадським наказним білоцерківським полковником у березні 1710 р., витримав у 1711 р. облогу Білої Церкви з боку сил гетьмана Орлика, і цього ж року був призначений Скоропадським повночинним білоцерківським полковником. Після Прутської угоди Петра І з турками Танський у 1712 р. призначається київським полковником та, виконуючи волю царя, займається депортацією населення Білоцерківського полку на територію Київського, був київським полковником по 1742 р. – Док. 466.

389. Галенковський Федір Васильович – прилуцький полковий писар у 1715-1741 рр. – Док. 467.
390. Зарудний Мусій Григорович – миргородський полковий сотник у 1708, 1721-1725 рр., миргородський полковий осавул у 1713 р. – Док. 467.
391. Родзянка Стефан Васильович – хорольський сотник у 1722-1735 рр. – Док. 467.
392. Остроградський Федір Матвійович – говтвянський сотник у 1715-1734 рр., миргородський полковий суддя у 1734-1752 рр. , миргородський полковник у 1752-1768 рр. – Док. 467.
393. Москаленко Андрій Стефанович – богацький сотник у 1718-1741 рр. – Док. 467.
394. Родзянка Василь Іванович – хорольський сотник у 1701-1704, 1710 рр., миргородський полковий обозний у 1710, 1723-1731 рр., миргородський наказний полковник у 1724-1725 рр. – Док. 467.
395. Остроградський Матвій Іванович – миргородський полковий суддя у 1715-1734 рр., миргородський наказний полковник у 1722, 1730 рр. – Док. 467.
396. Галаган Семен Іванович – миргородський полковий осавул у 1721-1730 рр. – Док. 467.
397. Волевач Антін – миргородський полковий осавул у 1723-1725 рр. – Док. 467.
398. Черкес Іван – миргородський полковий хорунжий у 1711, 1723-1725 рр. – Док. 467.
399. Супрун Софрон Семенович – миргородський полковий хорунжий у 1723-1731 рр. – Док. 467.
400. Горанескул Микола – сорочинський сотник у 1723-1731 рр. – Док. 467.
401. Лісницький Роман Данилович – шишацький сотник у 1719-1729 рр. – Док. 467.
402. Стефанович Самійло – яресківський сотник у 1722-1723 рр. – Док. 467.
403. Ярослав Іван – білоцерківський сотник у 1722-1725 рр. – Док. 467.
404. Юхимович Ярема – остапівський сотник у 1719-1725 рр. – Док. 467.
405. Тимошенко Максим – устивицький сотник у 1722 р., наказний устивицький сотник у 1723, 1725 рр. – Док. 467.
406. Леонтійович Кіндрат – омельницький сотник у 1722-1725 рр. – Док. 467.
407. Росоха Юсько – потоцький сотник у 1723-1724 рр. – Док. 467.
408. Ілляшенко Гаврило – кременчуцький сотник у 1719-1730 рр. – Док. 467.
409. Малинка Самійло – миргородський полковий писар у 1722-1725 рр. – Док. 467.
410. Ситенський Олександр – гадяцький полковий писар у 1713-1725 рр. – Док. 467.
411. Штишевський Мартин Данилович – гадяцький полковий осавул у 1712-1714 рр., гадяцький полковий суддя у 1724-1738 рр., наказний гадяцький полковник (1728). – Док. 467.
412. Милорадович Ілля – гадяцький полковий хорунжий у 1716-1724 рр. – Док. 467.
413. Велецький Василь – військовий канцелярист у 1690-1691 рр., гадяцький полковий суддя у 1697-1712 рр., значний військовий товариш (1716), гадяцький полковий сотник у 1723 та близько 1730 рр. – Док. 467.
414. Рожанський Василь – зінківський сотник у 1723-1729 рр. – Док. 467.
415. Жадько Мелентій – зінківський сотник (2-ї сотні) у 1723-1730 рр. – Док. 467.
416. Маркович Іван – прилуцький полковий сотник у 1709-1719 рр., прилуцький полковий суддя у 1719-1724 рр., швагер гетьмана Скоропадського, р. н. ? – помер 1724 р. – Док. 467.
417. Мовчан Михайло – з 1679 р. на військовій службі, у 1683 р. учасник походу під Відень проти турків у війську польського короля Яна Собєського, згодом запорозький козак, з 1690 р. військовий товариш Прилуцького полку, у 1708 р. значний військовий товариш, прилуцький полковий осавул у 1709-1741 рр., р. н. ? – помер 1742 р. – Док. 467.

418. Іван Семенович – прилуцький полковий хорунжий, прапорщик у 1715-1744 рр. – Док. 467.
419. Скорупа Григорій – стародубський полковий писар у 1715-1725 рр. – Док. 467.
420. Данченко Федір – хорунжий Стародубської Полкової сотні (1709-1714), стародубський полковий прапорщик у 1721-1723 рр., стародубський полковий хорунжий у 1723-1732 рр. – Док. 467.
421. Данченко Філіп, Пилип – стародубський полковий хорунжий у 1708-1710 рр., хорунжий Полкової сотні (1722), стародубський полковий сотник у 1723 р., наказний стародубський сотник у 1733 р. – Док. 467.
422. Єсимонтовський Олексій – значний військовий товариш (1713 р.), мглинський сотник у 1723-1735 рр. – Док. 467.
423. Рухлядь Йосип – наказний погарський сотник у 1722-1723, 1725 рр. – Док. 467.
424. Сахновський Гнат Васильович – чернігівський полковий обозний у 1709, 1723-1731 рр. – Док. 467.
425. Мокрієвич Михайло – чернігівський полковий осавул у 1690, 1723-1725, 1728-1738 рр. – Док. 467.
426. Михайлович Марко – чернігівський полковий хорунжий у 1723-1730 рр. – Док. 467.
427. Філоненко Семен Михайлович – слабинський сотник у 1723-1733 рр., наказний слабинський сотник у 1713 р. – Док. 467.
428. Бакуринський Яків Юрійович – роїський сотник у 1716-1738 рр. – Док. 467.
429. Лінєвич Карпо Петрович – волинський сотник у 1718-1734 рр. – Док. 467.
430. Васютинський Іван Гнатович – менський сотник у 1722-1739 рр. – Док. 467.
431. Черушинський, Чарушинський Антоній – золотоноський сотник у 1723-1732 рр., наказний переяславський полковник у 1722-1723 рр. – Док. 467.
432. Афендик Стефан – бориспільський сотник у 1719-1752 рр. – Док. 467.
433. Прохоренко, Прохорович Михайло – бубнівський сотник у 1708-1738 рр. – Док. 467.
434. Маркович Яків Андрійович – лубенський наказний полковник у 1721 та 1723-1725 рр., бунчуковий товариш, учасник Сулацького походу на Кавказ у 1725-1727 рр. та Хотинського походу у 1739 р., генеральний підскарбій з 1762 р., народився 7 жовтня 1696 р. – помер 9 вересня 1770 р., автор "Щоденних записок" – важливого джерела до історії Гетьманщини. – Док. 467.
435. Кулябка Григорій Федорович – лубенський полковий сотник у 1715-1732 рр. – Док. 467.
436. Гамалія Іван Михайлович – лохвицький сотник у 1721-1727 рр. – Док. 467.
437. Кирик, Кирика Василь – городиський сотник у 1723-1725, 1731 рр. – Док. 467.
438. Бугаєвський Григорій – полтавський полковий писар у 1718-1729 рр. – Док. 467.
439. Сибілевич Федір – полтавський полковий осавул у 1720-1723 рр. – Док. 467.
440. Герасименко, Гарасименко Павло – полтавський полковий хорунжий у 1714-1735 рр. – Док. 467.
441. Жданович Павло – новосанжарівський сотник у 1715-1725 рр. – Док. 467.
442. Гаєвський Іван – решетилівський сотник у 1720-1733 рр. – Док. 467.
443. Тарануха Сава Михайлович – кобеляцький сотник у 1712-1730 рр. – Док. 467.
444. Якович Йосип – орлянський сотник у 1722-1732 рр. – Док. 467.
445. Тимофійович Федір – соколянський сотник у 1715-1729 рр. – Док. 467.
446. Сулима Іван Павлович – великобудищанський сотник у 1723-1734 рр., наказний великобудищанський сотник у 1721 р. – Док. 467.
447. Лишенко Іван – келебердянський сотник у1722-1725 рр. – Док. 467.
448. Тройницький Павло – келебердинський сотник у 1716-1722, 1730-1732 рр., полтавський полковий писар, значковий товариш у 1723 р.– Док. 467.
449. Кукурін, Кукуран Іван – київський полковий хорунжий у 1718-1723 рр., р. н. ? – помер після 1730 р. – Док. 467.

Словник архаїчних слів

Абисмо – щоб
Аж, аже – навіть
Албо, альбо – або
Антецесор – попередник
Апробовати, апробувати – схвалити, затвердити
Армата – гармата, артилерія
Артикул – стаття
Архідиякон – старший диякон серед ченців-дияконів
Архієрей – представник вищого кліру православної церкви
Асекурація – забезпечення
Асигнація – призначення
Атестація – свідчення
Афектація – бажання

Бавитися – баритися, займатися
Барзо – дуже
Барило – бочка
Байдак – великий човен
Бидло – свійська худоба
Битность – перебування
Борть – вулик з видовбаної колоди, або дупло в дереві, де живуть бджоли
Бочка – міра об'єму, поділялась на чотири корці або чверті
Бояри – за часів Полуботка стан слуг, що мало чим відрізнялися від посполитих
Бровар, броварня – пивоварня
Буда – 1) приміщення для промислових потреб (виготовлення поташу, селітри і т. п.); 2) тимчасове житлове приміщення
Бурмістер, бурмістр – друга за значенням після війта посада у місцевих урядах міст і містечок, посада не була постійною, бурмістри регулярно переобиралися

Важитися – зважуватися, насмілюватися
Важниця – ваги
Валюшня – сукновальня
Варувати – застерігати
Вашмость – ваша милість
Ведлуг, подлуг – згідно, тому що
Вічисте – навічно
Велебний, превелебний – звернення до вищого духовенства
Вельце – вельми, дуже
Вендровний – мандрівний
Веспол – разом
Вешняк – млин, робочий час якого припадає на весняну повінь
Винниця – місце виробництва горілки або вина
Війт – голова магістрату у великих містах, або голова ратуші у малих містах, урядовець на постійній посаді, за життя війти змінювалися рідко, лише за якихось надзвичайних обставин
Вобець – загалом
Волость – територіально-адміністративна одиниця; об'єднання навколо центру певної кількості (до кількох десятків) населених пунктів
Волока – міра земельної площі, що дорівнювала 19-22 га
Волох – молдаванин
Вспарте – підкріплення, зміцнення
Вшелякий – всякий
Вязеня – арешт, ув'язнення

Гамоване – перешкода, затримка
Гандлювати – торгувати
Гарнець – міра об'єму сипких тіл і рідин місткістю близько 4 л.
Горливість – старанність

Городничий – монастирський управитель
Гвалтовний – насильницький
Гута – підприємство по виробництву скла

Дабель – повинність
Даток – данина
Декрет – постанова, присуд
Диспонувати – розпоряджатися
Дозорця – доглядач маєтностей, млинів і т.п.
Дукат – червоний золотий, дорівнював 4,5 гульдена
Долегливість – утиски
Дуля – груша

Евекта – експортне мито
Екзактор – збирач податків
Екзакція – збирання податків до скарбу
Екзарх – намісник патріарха
Електор – виборець

Євфимок, єфимок – російська срібна монета
Єдваб – шовк

Жаден – жодний
Жадати – бажати
Жеби – щоб
Жолнер – солдат

Забава – затримка
Завод – вчинення позову до суду
Заживати – користуватися, споживати
Заказувати – забороняти
Законник – чернець
Залецення – висловлення, заява, рекомендація
Зась – же, але
Заховувати – зберігати
Затягати – набирати
Зачим – отже, тому, таким чином
Звлаща – особливо
Здрайця – зрадник
Зейшлий – померлий
Злецити – доручити, наказати
Зичливий – добродійний
Знайдоватися – знаходитися
Зособна – зокрема
Зосталий – останній, залишковий
Зуполний – повний

Ігумен – настоятель чоловічого монастиря
Іж – що
Ізгон – наїзд, під'їзд
Ієромонах – чернець з саном священика (допущений до богослужіння)
Іначей – інакше
Індукта – імпортне мито
Інквізиція – слідство
Інкурсія – наїзд, напад
Інок – чернець
Інсерувати – вкласти, вилучити
Інстанція – клопотання
Інстигнувати – підбурювати
Інтенція – намір, бажання
Інтерцесія – посередництво

Кадь, кадка – міра меду (бл. 60-90 л.)
Калга-салтан – наступник престолу
Камень – одиниця ваги, що дорівнювала 32 фунтам
Камеральний – казенний
Кантара – одиниця ваги, що дорівнювала 96 фунтам
Капелан – духівник при війську
Капітула – рада з духовних осіб при єпископі, що займається адміністративними питаннями
Кармазин – тканина фарбована в червоний колір
Катедра – собор, соборна церква
Кварта – одиниця виміру рідких і сипких тіл, трохи більша за літр
Квота – сума
Кгвалтовний – насильний
Кгди, гди – коли
Кгдиж – тому що
Кеди – коли
Киндяк – турецька бавовняна тканина
Клейноди військові – відзнаки Запорозького Війська: корогва, булава, бунчук, котли (бубни), гармати
Ключ – територіально-економічна одиниця, об'єднання навколо міста (містечка) групи фільварків та селищ
Коберець – коверець, килимець
Колвек – у наступні часи
Комісар – особа спеціально призначена для виконання певного доручення
Комонний – кінний
Компанійці – охочекомонні або охочепіхотні козаки
Компанія – відділ найманого війська
Компут – розрахунок, реєстр
Кондиція – стан, звання, умова
Конклюзія – закінчення, висновок

Консенс – дозвіл
Консистенція – розміщення військ на квартирах
Консоляція – радість, втіха
Контентуватися – споживати
Конфірмація – підтвердження
Конфузія – неприємне становище
Копа – лічильна одиниця, що дорівнювала 60 (скирда = 120 кіп, копа = 60 снопів)
Корець – одиниця виміру зерна й рідини, що дорівнювала 20-32 гарнцям (80-128 літрів)
Кошара – господарська будова для утримання овець
Крамар – продавець, купець
Ктитор – фундатор і опікун церкви
Кульбака – сідло
Купа – міра тканини (100 відрізків)
Купитися – громадитися
Куфа – бочка для горілки

Лавник – міський урядник, член магістрату
Латво – добре
Лекгація – документ, що засвідчує передачу прав на майно або маєтності (дарча, заповіт і т. п.)
Леч – але
Лій – свічкове сало
Лінія – кордон
Люб – хоч

Магістрат – орган самоврядування у великих містах (як правило тих, що мали магдебурзьке право)
Маєтність – нерухомість, приватна, або надана в тимчасове користування за службу
Майдан – піч для виробництва селітри і т.п.
Майдебурзьке право – магдебурзьке право
Малжонка – дружина, жінка
Малжонок – одружений чоловік
Мати взгляд – брати до уваги
Машталер – конюх, кучер
Меновите – а саме
Мурза – знатний титул у Кримському ханстві

Найдоватися – знаходитися
Наймній – найменше
Найпилней – найпильніше
Наказний – який тимчасово, за наказом, займає певну посаду
Належность – приналежність
Незабавне – не затримуючись
Некгдись – колись
Неналежне – безправно
Неотволочний – невідкладний
Неоткуль – нізвідки
Неотпусний – обов'язковий
Неслушний – неправильний
Ніктди, негдись – колись
Нім – поки, раніше ніж
Носатка – міра для горілки

Обваровати – оберегти, охоронити
Обиватель – житель
Обиклий – звичайний
Обитель – монастир
Обіймати – займати
Облікг – боргове зобов'язання
Обняти – оволодіти
Оборочати – повертати, уживати
Овшем – загалом
Огурство – свавілля
Одтол – відтіль
Ознаймити – сповістити, оприлюднити
Оказія – нагода
Оклад – річна данина, податок
Околичний – вищий боярський чин у Росії
Омешкатися – затриматися
Оний – цей
Опроч – окрім
Ордер – наказ
Ординувати – відрядити
Осьмачка – восьма частина, четверик
Отпуст – відпуск
Отчич – власник, що володіє успадкованими маєтностями
Охочекомонне товариство – козаки-вершники, що наймалися служити за гроші, провіант та амуніцію
Охочепіхотне товариство – козаки-піхотинці, що наймалися служити за гроші, провіант та амуніцію
Офіра – жертва
Офірувати – жертвувати
Очкове – податок від бджіл

Патент – документ на право займатися торгівлею
Паша – турецький сановник
Первій – спочатку, раніше
Певний – надійний
Перенагабаня, пренагабаня – турбування

Перевазія – умовляння
Перфекція – досконаліть, завершення
Пильний – усердний, безвідкладний
Під'їзд – раптовий ворожий напад
Підсусідки – посполиті, які підселялися жити у двори до сусідів, щоб уникнути відбуття повинностей або сплати податків
Пірнач – булава, знак влади старшини
Плуг – одиниця виміру земельної площі (0,75 га)
Побор – податок, збір податків
Повіншування – поздоровлення
Погамовати, погамувати – зупинити, заспокоїти
Пожиток – прибуток
Показанщина – податок від виробленого казана горілки
Полецити – доручити
Полті – половини свинячих туш
Помененний – названий, згаданий
Поневаж – оскільки, тому що
Понеже – оскільки
Посесія – володіння
Послуговати – служити, прислужувати
Послушенство – виконання обумовлених повинностей
Послушник – людина, що готується до постригу в ченці, витримує випробувальний термін, живучи при монастирі
Посполиті – селяни
Поспольство – населення
Потягати – примушувати
Прето – тому
Привлащати – користуватися
Пришлий – майбутній
Промеморія – повідомлення
Протекціанти – особи, які вдавалися до протекції старшини, монастирів, щоб уникнути сплати загальнодержавних податків чи відбуття загальнодержавних повинностей, з часом потрапляли у залежність до своїх протекторів

Райця – радник у ратуші або магістраті, посада не була постійною, регулярно переобиралися
Ратуша – приміщення міської управи, а також орган самоврядування у невеликих містах і містечках
Реймент, регімент – влада, управління
Реляція – донесення, повідомлення
Респект – увага
Респектувати – брати до уваги, відповідати
Респонс – відповідь
Реферувати – доповідати, повідомляти
Розграничене – розмежування
Розиск – слідство
Розпиратися – судитися
Ронити – скидати, губити
Рудня – місце добування руди
Рушене – ополчення, мобілізація

Сатисфакція – отримання задоволення за нанесену образу, в універсалах як правило йдеться про відшкодування за завдану шкоду
Сердюки – козаки-найманці на гетьманській службі
Слушність – справедливість, чесність
Споткати – зустріти
Справовати – розвідати
Спрека – опір
Спречний – заперечливий
Срокго – суворо
Статок – майно
Стації – збирання припасів з селян і міщан на утримання війська під час постоїв
Стольник – у Росії придворний чин рангом менший окольничого
Сукурс – підмога
Сумнене - сумнів
Сукцесія – спадок, успадкування
Сукцесор - спадкоємець
Супліка – скарга, письмове прохання
Суплікувати – скаржитися
Суспенса – відстрочка
Сустентація – підкріплення, підтримка

Таляр, талер – срібна монета, на межі XVII-XVIII ст. дорівнювала трьом польським золотим
Теди – отже, тому
Тракт – шлях, область
Трактат – угода
Трактувати – вести переговори
Турбація – турбота, клопіт
Тяжар – тягар

Уважати – взяти до уваги
Уіщати - виконувати
Умисльне – навмисно
Упрейме – привітно
Уражатися – ображатися
Утрапленний – намучений

Утяження – обтяження, кривда
Ущербок – втрата, збиток

Ферувати – надавати, виносити вирок
Флорин – золотий польський
Фолкга, фолкговане – поблажливість
Фільварок – панське господарство, садиба
Фундатор – засновник
Фундуш – в універсалах дозвіл на спорудження греблі і млина, або на спорудження млина на греблі
Фунт – одиниця ваги, що дорівнювала 409-512 грамам

Хто-колвек – будь-хто

Цедула – записка
Цале – цілком
Цехмістер – старший майстер, керівник цеху

Чата – загін війська, висланий на розвідку
Чатовник – вартовий
Чолобиття – послання
Челядь – слуги, піддані
Чернь – голота, простолюд
Чинш – грошовий податок

Шаг – гріш
Шарварок – повинність споруджувати і ремонтувати дороги і мости
Шарпанина – грабіж
Шарпати – грабувати
Шатость – непостійність, хиткість
Шафар – збирач податків
Шафунок – витрата
Шкатулка військова – скарбниця Запорозького Війська
Шеляг – монета, що дорівнювала 3 грошам
Шестак – назва монети, що дорівнювала 6 срібним грошам
Штука – одиниця виміру довжини тканин

Щититися – захищатися

Юж – уже

Якоби – якби
Який-колвек – будь-який
Якосьмо – як ми
Ярий – яровий
Ясир – татарський полон, населення, виведене у полон
Ятка – торгове місце

Список використаних архівних фондів і публікацій

І. Архівні джерела

1. Інститут рукописів Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (ІР НБУВ)

Ф. 1. Літературні матеріали.
Ф. 2. Історичні матеріали.
Ф. 8. Київський університет.
Ф. 40. М. Василенко.
Ф. 119. Галагани.

2. Центральний Державний історичний архів України у Києві (ЦДІАК України)

Ф. 51. Генеральна Військова Канцелярія.
Ф. 64. Сотенні канцелярії Лівобережної України (об'єднаний фонд).
Ф. 133. Чернігівський Кафедральний монастир.
Ф. 152. Макошинський Покровський жіночий монастир.
Ф. 153. Омбишський монастир.
Ф. 157. Чернігівський Єлецький Успенський монастир.
Ф. 165. Козелецький Георгіївський монастир.
Ф. 180. Мотронинський Троїцький монастир.
Ф. 220. Колекція документів Київської археографічної комісії.
Ф. 983. Ханенки.
Ф. 1392. Колекція воєнно-історичного товариства.

3. Центральний Державний архів вищих органів державної влади (ЦДАВО)

Ф. 3561. О. Оглоблін.

ІІ. Опубліковані матеріали

Аркас Микола. Історія України-Русі. – Одеса, 1994.
Архив ЮЗР. – Ч. 3. – Т. 2. – К., 1868. Акты о козаках (1679-1716).

Астряб М.Г. Лубенский Мгарский Спасо-Преображенский монастырь. // Труды Полтавской ученой архивной комиссии. – Полтава, 1913. – Вып. 13.
Барвинский В. Генеральное следствие о маетностях Миргородского полка 1729–1730 г . // Труды Полтавской ученой архивной комиссии. – Полтава, 1913. – Вип. 13.
Бантыш-Каменський Д. Н. История Малой России. К., 1993.
Бантыш-Каменский Д. Источники малороссийской истории. М., 1858. – Ч. 1
Борисенко В. Й. Курс української історії. – К., 1998.
Василенко Микола. Павло Полуботок. // Гетьмани України. – К., – 1991.
Василенко М.П. Збірка матеріалів до історії Лівобережної України та українського права 17-18 вв. // Український археографічний збірник. – К., 1926. – Т. 1.
Величко С. Літопис. – К., 1991. – Т. 2.
Генеральное следствие о маетностях Нежинского полка 1729–1730 гг. // Материалы для истории экономического, юридического и общественного быта Старой Малороссии, под. ред. Н.П.Василенко. – Чернигов, 1901. – Вып.1.
Генеральное следствие о маетностях Киевского полка 1729–1730 гг. // Чтения в историческом обществе Нестора летописца. – К., 1893. – Кн. 7. – III отдел.
Генеральное следствие о маетностях Гадяцкого полка 1729–1730 гг. – Полтава. 1893.
Генеральное следствие о маетностях Переяславского полка 1729–1730 гг. // Сборник Харьковского историко-филологического общества. – Вып. 9. – Кн. 3. 1896.
Генеральное следствие о маетностях Прилуцкого полка 1729–1730 гг. // Чтения в историческом обществе Нестора летописца. – К., 1896. – Кн. 11. – III отдел.
Генеральное следствие о маетностях Черниговского полка 1729-1730 года. // Материалы для истории экономического, юридического и общественного быта Старой Малороссии, под. ред. Н.П.Василенко. – Чернигов. – 1909. – Вып. III.
Генеральне слідство про маєтності Лубенського полку. // Український архів. – К., 1931. – Т. 4.
Генеральне слідство про маєтності Стародубського полку. // Український архів. – К., 1929. – Т. 1.
Грушевський О. Перші гетьманські земельні універсали. // Записки історико-філологічного відділу. – Вип. 7-8. – К., 1926.
Грушевський О. Гетьманські земельні універсали 1660-1670 років. // Історико-географічний збірник. – Т. 1. – К., 1927.
Грушевський О. Універсали та грамоти в земельних справах з 1650-1660 років. // Записки Українського наукового товариства. – К., 1926.
Грушевський О. Універсали та грамоти лівобережним ратушам у 17 в. // Ювілейний збірник на пошану ак. М. С. Грушевського. – К.,1928-1929. – Т.1-3.
Грушевський Михайло. Ілюстрована історія України. – Київ-Львів, 1913.
Грушевский М. С. Очерк истории украинского народа. – К., 1990.
Гуржій. О.І. Ліквідація козацької державності. // Історія України. / Під загальною редакцією В. А. Смолія. – К., 1997.
Дорошенко Д. І. Нарис історії України. – Львів. – 1991.
Ефименко А. Я. История украинского народа. – К., 1990.
Жевахов Н.Д. Акты и документы Лубенского Мгарского Спасо-Преображенского монастыря. – К., 1913.
История Русовъ или Малой Россіи. – М., 1846.
Исторические и крепостные документы Виноградского Ирдинского монастыря. // Киевские епархиальные ведомости. – 1861. № 18-20.
Каманин И. Материалы по истории Киевской городской общины. // Университетские известия. – К., 1892. – № 2, 8 (в приложениях).
Каманин И. Материалы по истории казацкого землевладения // Чтения в ИОНЛ. – К., 1896. – Кн. 8.
Каталог документів Київської археографічної комісії . – К., 1971.

Кащенко Адріан. Оповідання про славне Військо Запорозьке Низове. – Дніпропетровськ, 1991.
Ковальський Н.П., Мицик Ю.А. Анализ архивных источников по истории Украины 17-18 вв. – Днепропетровск, 1986.
Коваленко Олександр. Павло Полуботок. // Володарі гетьманської булави. – К., 1995.
Костомаров Н. И. Павел Полуботок. // Исторические произведения. – К., 1990.
Крип'якевич Іван. Історія України. – Львів, 1992.
Крип'якевич І.П. Студії над державою Богдана Хмельницького. IV. Гетьманські універсали // Записки наукового товариства ім. Шевченка. Львів, 1927. – Т. 147.
Крман Д. Подорожній щоденник (Itinerarium 1708-1709). – К. – 1999.
Крупницький Б. Гетьманська держава у XVIII ст. // Енциклопедія українознавства. / Під гол. ред. проф. В. Кубійовича і проф. д-ра З. Кузелі – Мюнхен; Нью-Йорк, 1949. – Т. 2.
Лазаревский А. Обозрение Румянцевской описи. – Чернигов. – Вып.1: 1866; Вып.2: 1867; Вып. 3-4: Вып. 1867.
Лазаревский А. Архивные отрывки для истории Полтавской епрахии. – Полтава, 1882.– В. 1.
Л[азаревский] А. Акты по истории землевладения в Малороссии (1620-1689). // Чтения в историческом обществе Нестора летописца. – 1890. – Кн. 4. – III отдел.
Лазаревский А. Акты по истории монастырского землевладения в Малороссии (1636–1730). // Чтения в историческом обществе Нестора летописца. К., 1891. – Кн. 5. – III отдел.
Лазаревский А. Гетманские универсалы о Киевском городском хозяйстве (1677–1729). // Чтения в историческом обществе Нестора летописца. – К., 1902. – Кн. 16. – Вып. IV. – III отдел.
Лазаревский А. Материалы для истории общественного и частного быта в Малороссии XVII века. // Чтения в историческом обществе Нестора летописца. К., 1896. – Кн. 11. – III отдел.
Лазаревский А. Мотыжинский архив. Акты Переяславскаго полка XVII-XVIII в. – К., 1890.
Лазаревский А. Отрывки из дневника Гетманской канцеляріи за 1722-23 годы. // Чтения в Историческом обществе Нестора-летописца. – К., 1896. – Кн. 12.
Лазаревский Александр. Павел Полуботок. // Очерк из истории Малороссии XVIII века. // Русский архив, издаваемый Петром Бартеневым.– М. – 1880. – Книга первая.
Лазаревский А. Сулимовскій Архивъ. Фамильныя бумаги Сулимъ, Скорупъ и Войцеховичей XVII-XVIII в. – К., 1884.
Лазаревский А. Черниговская летопись по новому списку (1587-1725) и Коломацкие челобитные. // Киевская старина. – 1890. – Т. 29. – № IV. – Отд. III.
Літопис гадяцького полковника Григорія Грабянки. – К., 1992.
Літопис Самовидця. – К., 1971.
Малі українські літописи, хроніки та діаріуши. Діаріуш або журнал Миколи Ханенка. Публікація В. Шевчука // Київська старовина. – 1993, № 6; 1994, № 1.
Маркович Н. История Малороссии. Т. 1-5. – М., 1842-1843.
Материалы для истории внутренней жизни Левобережной Украины. М.Плохинский, Х., 1891.
Материалы для Отечественной истории. Издал Михаил Судиенко. – Киев, 1853. – Т. I.
Материалы для Отечественной истории. Издал Михаил Судиенко. – Киев, 1855. – Т. 2.
Милорадович Г. Книга пожиткамъ бывшаго черниговскаго полковника Павла Полуботка и де-тей его Андрея и Якова Полуботковъ, составленная по указу 1724 году маіоромъ Михайломъ Раевскимъ и лейб-гвардіи сержантомъ Львовымъ. // Чтения в императорском Обществе истории и древностей российских при Московском университете. – 1863.
Митрополит Євгеній Болховітінов. Описание Киево-Печерской Лавры. // Вибрані праці з історії Києва. – К., 1995.

Модзалевский Вадим. Павел Леонтьевич Полуботок. Биографический очеркъ. – С-Петербург. – 1903.
Мякотин В. Очерки социальной истории Украины. – Прага, 1924. – Т. 1. –3.
Отрывки из нежинских магистратских книг 1657, 1674 гг. – Чернигов, 1887.
Памятники, изданные Временной Комиссией для разбора древних актов. Т.1. – К., 1845; Т. 2. – К., 1846; Т. 3. – К., 1852.
Памятники, изданные Временной Комиссией для разбора древних актов.– Т. 1-2. – Изд. 2. К., 1898.
Петровський М.Н., Путилов В.К. Історія України в документах і матеріалах. Т. 3. – К., 1941.
Полное собрание законов Российской империи. – Т. 1. – СПб., 1830.
Полонська-Василенко Наталія. Історія України. – К., 1992. – Т. 2.
Праці для виучування історії західно-руського та вкраїнського права. – Вип. 2. – К., 1926.
Рігельман О.І. Літописна сповідь про Малоросію та її народ і козаків узагалі. – К., 1994.
Рукописи П.Я. Дорошенка. // Труды Черниговского предварительного комитета по устройству 14 археологического съезда. – Чернигов. 1908.
Сказания о населенных местностях Киевской губернии. Собрал Л. Похилевич. – К., 1864.
Субтельний Орест. Україна: історія. – К., 1991.
Сборник летописей, относящихся к истории Южной и Западной России. – К., 1880.
Сборник материалов для исторической топографии Киева и его окрестностей. – К., 1874.
Шевчук Валерій. Козацька держава. // Боротьба Павла Полуботка за збереження решток української автономії. – К., 1995.
Універсали Івана Мазепи. – Київ-Львів. – 2002.
Універсали Івана Мазепи. – Київ-Львів. – 2006. – Ч. 2.
Універсали українських гетьманів від Івана Виговського до Івана Самойловича. – Київ-Львів, 2004.
Черниговские Губернские ведомости. – 1852, № 4, 51; 1853, № 5; 1861, № 9.
Яковлєва Т. Гетман Иван Мазепа. Документы из архивных собраний Санкт-Петербурга. – Выпуск I. 1687-1705. – С-Петербург. – 2007.
Яковлів А. Українсько-московські договори в 17-18 ст. // Пр.Укр. Наук. Ін-ту у Варшаві. – 1934. – Т. 19.

Іменний покажчик

Авраменко – 343
Агій Єнгаличов, князь – 343
Адаменко Іван, переяславський полковий хорунжий – 467
Адамович Михайло, петрушинський козак – 321
Адамович Симеон, ніжинський протопоп – 320
Аза Федір, гельм'язівський наказний сотник – 467
Акінфов Микита Іванович, переяславський воєвода – 414
Акулов Данило, прапорщик – 121
Аларт, генерал – 154
Александров, квартмістр – 269
Александрович Ілько, чорнуський житель – 104
Анастасія Савична, черниця – 322
Андрієвич Данило, писар Золотоношської сотні – 467
Андрієнко Яків, наказний стародубський війт – 22
Андрій Іванович, значковий товариш Лубенського полку – 343
Андрій, господар двору лубенського полковника – 343
Андрійович Михайло, лубенський полковий суддя – 108
Андрійович Яків, дозорця – 39, 48, 187
Аненков Григорій, прапорщик – 241
Апостол Данило, миргородский полковник – 169, 407, 408, 467
Армашенко Іван, військовий канцелярист – 75, 162, 259, 287, 343
Афанасійович Данило, наказний конотопський сотник, конотопський отаман – 259, 262
Афанасія Калениківна Савина Силина – 322
Афанасович Трохим, козак Ніжинської Полкової сотні – 226
Афендик Стефан, бориспільський сотник – 467

Бабирчанка, Бабурчанка Анастасія, ігумена Макошинського монастиря – 353, 354, 456, 457
Бажаненко Павло, конотопський війт – 75
Базилевич Василь, канцелярист Переяславського Земського Суду – 397
Базилевич Ніцентій – 323
Базилевич Федір, седнівський наказний сотник – 467
Базилевичева Марія, вдова бубнівського сотника – 397
Бакуринський Яків, роїський сотник – 11
Бакуринський Яків, роїський сотник – 467
Балясний Іван, селітреник – 218, 228, 249
Балясний Роман, селітреник – 38
Балясний Яків, селітреник – 38
Барак Седнівський – 250
Барбасенко Євдоким, козак села Печені – 61
Бардаченко Трохим, святківський житель – 86
Батурин, підполковник – 158
Бережний Лук'ян, яготинський наказний сотник – 467
Березовський Семен, новгородський сотенний писар, стародубський полковий осавул – 74, 195, 343, 383, 435, 446, 455,467
Беремецький Петро, острицький козак – 348
Биковська Ірина, жителька села Богданівки – 181
Биковський Василь – 343
Биковський Василь, військовий канцелярист – 281, 343

Биковський Іосиф, бунчуковий товариш – 406
Билим – 253
Бистрицький – 224
Бідний Василь, мельник – 326
Бідний Яким Васильвич, мельник – 326
Білаш Григорій, полковий канцелярист – 406
Білик Ярема Васильович – 344
Білозарецький – 224
Бірмінський Стефан, мутинський староста – 52
Богданов, чернігівський полковник – 343
Богданович, козак – 320
Богданович Григорій –107, 116
Богданович Самійло, військовий суддя – 466
Богомовець Стефан, іваницький житель – 385
Богун Кирило, білоусівський наказний сотник – 467
Бондаренко Данило, козак Решетилівської сотні – 421
Борзаківський Андрій, значний військовий канцелярист – 343
Борзаківський Філіп, військовий канцелярист, писар щоденника Гетьманської канцелярії – 343
Борисенки, тулиголовські жителі – 60
Борисенко – 253
Борисов, прапорщик – 344
Борковський Василь, чернігівський полковник – 3, 320, 371, 457
Борозна – 343
Борозна Іван Владиславич, значний військовий товариш – 343
Борозна Іван, ревізор – 21
Борозна Максим, мглинський сотник – 294
Борозна-Горський Іван, ревізор – 343
Борохович Михайло, гадяцький полковник – 317
Борохович, гадяцький полковий обозний – 88
Бороховичева Романова Марія Савична – 253
Бороховичева Стара – 253, 343
Бороховичі – 343
Борсук Іван, наказний ніжинський полковий сотник – 226
Брагинчиха Тетяна, білогорільська жителька – 162
Бранчанин, капітан – 59
Бреславченко Федір, кобеляцький житель – 34
Бригинчиха Тетяна – 287
Британенко Прокіп, роїський житель – 321
Брученко Корній, товариш Почепської сотні – 437
Брученко Петро, товариш Почепської сотні – 437
Бруй Леон – 437
Брюс, граф – 342
Брюховецький Іван, український гетьман – 466
Бугаєвський Григорій, полтавський полковий писар – 467
Бугаєнко – 253
Бугаєнкова – 253
Букасенко Демко, козак села Печені – 61
Булавка Петро, значний військовий товариш – 124
Булюбаш Іван, колишній чигриндібровський сотник – 399
Бурляй Гаврило, охочепіхотний полковник – 111, 324, 343, 467
Бурляй, охочекомонний полковник – 343
Бут Гарасим, чигриндібровський наказний сотник – 467
Бутко – 253
Бутович Дем'ян, ревізор – 311, 343
Бутович Стефан, генеральний осавул – 390
Буцький Григорій, полтавський полковий суддя – 155
Буцький Григорій, полтавський полковий суддя, наказний полтавський полковник – 220, 221, 242, 267, 343, 466, 467
Бученко Іван – 87
Бученко Кіндрат, козак Прохорської сотні – 87
Бучмерська Іваниха – 344
Бучок Гаврило – 223

Вакуленко Павло, переволочанський сотник – 420
Валкевич – 189, 190, 343
Валкевич Петро, військовий канцелярист – 343
Валкевичі – 189, 190
Варажський Василь – 82
Варявський Василь – 467
Василевич Михайло, гадяцький полковник – 317
Василенко Андрій – 266

Василь Ігнатович, брат гетьмана Многогрішного – 350
Василь Онисимович, миргородський полковий обозний – 407
Василь, пристав – 246, 247
Васильович Лукаш, Лук'ян, переяславський полковий осавул – 152, 386
Васинкевич Ісаакій, чернігівський єлецький архімандрит – 5
Васькович Артем, петрушинський козак – 321
Васьковський Феодосій, ігумен Межигірського монастиря – 355, 361
Васютинський Іван, менський сотник – 461, 467
Велецький Василь, гадяцький сотник – 467
Великий Васька – 267
Величай Онисько, лютенський наказний сотник – 467
Вельямінов Стефан Лукич, бригадир – 17, 23, 33, 46, 51, 56, 95, 100, 129, 193, 250, 342, 343, 467
Веребей Данило, дозорчий – 344
Вілінський Василь, полковничий дворянин – 137
Владислав IV, польський король – 358
Вовк – 343
Войка Федір, старший військовий канцелярист – 297
Война Федір, військовий фіскал – 290
Войтехович Богдан – 3
Войтехович Федір, житель Седнівської сотні – 3
Войцехович Петро Богданович, військовий товариш, седнівський сотник – 313, 343, 371
Войцехович Стефан Богданович – 371
Волевач Антон, миргородський полковий осавул – 467
Волжин, капітан – 172, 202
Волинський Григорій, кур'єр – 343
Волкевич – 343
Волконський, князь, унтер-лейтенант – 343
Володьківський Андрій, військовий канцелярист – 278, 343
Володьківський Дмитро, значний військовий товариш – 157, 161, 343
Волунка Артем, солдат з полку Бальцера – 344
Вольський Федір Григорович, київський полковник – 392
Воронний, отаман – 343
Гавриїл, ієродиякон – 373
Гавриленко Іван, пасічник – 344
Гаврилович Кирило, сосницький наказний сотник – 467
Гаврущенко Кирило, мельник – 257
Гаєвський Іван, решетилівський сотник – 467
Галаган Гнат Іванович, прилуцький полковник – 343, 426-429, 431, 466, 467
Галаган Семен, миргородський полковий осавул – 467
Галенковський Федір, прилуцький полковий писар – 467
Галецький, Голецький Леонтій, військовий товариш – 93
Галецький, Голецький Семен, новгородський сотник – 93, 147, 343, 467
Гальцер, Бальцер Юдин, полковник – 119, 121, 192
Гамалія – 343
Гамалія Василь – 343
Гамалія Василь, ревізор – 343
Гамалія Іван, лохвицький сотник – 343, 467
Гамалія Михайло – 343
Гамалія Стефан, значний військовий товариш – 343
Гамалія, військовий товариш – 343
Гапоненко Захарко, новгородський житель – 65
Гарасименко Павло, полтавський полковий хорунжий – 467
Гарасименко Філіп, петрушинський козак – 321
Гарасимович Семен, війт Салтикової Дівиці – 71
Гараска, шинкар – 344
Гафилович Матвій, командир мозирської козацької залоги – 462
Генваровський Константій, військовий товариш – 106, 252, 280, 295, 343
Гірша, шинкар – 344
Гладуренко Грицько – 343
Глинський Богдан Федорович – 358
Глинський Яким, іконописець – 244
Глущенко Маковський – 406
Гнат Васильович, чернігівський полковий обозний – 467
Говоруха – 344
Голембіовський Михайло, значковий товариш – 467
Голембіовський Стефан, товариш Стародубського полку – 195

Голіцин Дмитро Михайлович, київський губернатор, князь – 330, 342, 343, 389, 411
Голіцин Михайло Михайлович, генерал, князь – 310, 312, 343
Головкін Гаврило Іванович, канцлер – 55, 320
Головкін Гаврило, канцлер, граф – 317, 342
Головко Грицько, воронъківський наказний сотник – 467
Голуб Константій, генеральний бунчужний – 343
Голубова – 168
Гончар Василь, боярин – 106
Горанескул Микола, сорочинський сотник – 467
Горбань Дем'ян, наказний кропив'янський сотник – 467
Гордієнко Лук'ян, писар Топальської сотні – 467
Горкуша Федір, отаман Баришівської Сотні – 416
Горленко – 385
Горленко Дмитро – 194
Горленко Дмитро, прилуцький полковник – 385
Горленко Лазар, прилуцький полковник – 384
Горленко Яким, військовий товариш – 188
Горченко Мирон – 343
Горяїн Лук'ян, переволочанський дозорця – 292
Грабовецький – 324
Граб'янка Григорій, гадяцький полковий суддя – 68, 343, 466, 467
Гребінка Михайло Антонович, баришівський бурмістр – 323
Гречаний Федір, значний військовий товариш – 218, 263, 343
Гречаний Яків, військовий товариш – 273, 343
Гречаний Яків, ревізор – 343
Гречаний, ревізор – 343
Гречка, кобижський сотник – 230, 343
Григорій Іванович, бобровницький отаман – 343
Григорій Матвійович, значковий товариш – 467
Григорович Дем'ян, значний військовий товариш – 381
Григорович Мисько – 358
Григорович Михайло, прилуцький полковий обозний – 384, 467
Григорович Семен, наказний кролевецький сотник – 35, 252
Григорович Яків, китайгородський наказний сотник – 467
Григорович, кандидат в сотники – 295
Грищенко, прилуцький полковий обозний – 343
Грищиха – 431
Гром Тиміш, козак – 343
Грушенко Терешко – 233
Губаренко Іван, пасічник – 344
Губарєв Іван, пасічник – 344
Губій Дмитро, іваницький житель – 385
Гузенко Лавро (Лаврін), наказний ніжинський полковий сотник – 211
Гуляницька Романиха Настя – 226
Гуляницький Василь – 226
Гуляницький Григорій, ніжинський полковник – 409, 456
Гуляницький Роман – 226
Гуменний Іван, наглядач – 344
Гутник Павло Степанович – 92
Гутович Дем'ян – 6
Гущар Іван, калюжинський житель – 385

Давид Додрушавич, житель села Литвинович – 465
Давидов Семен Дмитрович, полковник – 153, 343
Давидович – 343
Давидович Антон, дворянин генерального бунчужного Лизогуба – 387
Данилова Карпичиха – 135
Данилович Іван (Кирпич), переяславський наказний полковник, полковий осавул – 152, 289, 343, 466
Даниловський Василь, військовий товариш – 439
Данченко Федір, стародубський значковий хорунжий – 467
Данченко Філіп – 82
Данченко Філіп, хорунжий Стародубської Полкової сотні, стародубський полковий сотник – 436, 444, 455, 467
Даровська, господарка гетьманського двору – 195
Даровський Василь, дептівський дозорця – 266
Дацій, лукомський житель – 343
Дащенко – 447
Дворецький Василь, київський полковник – 367

Девейзбах, Девензбах, Вейзбах, генерал-лейтенант – 112, 140, 307, 463
Дем'яненко Андрій, житель стародубовський – 190
Дем'янова Мокрієвичева – 375
Демиденко Мартин, отаман села Спаського – 233
Денис – 205
Денисенко Василь, значний прилуцький житель – 384
Денисович Ісай, баришівський сотник – 323
Дерев'янко Харко, шинкар – 344
Деряга Афанасій Матвійович, михайлівський староста – 344
Десятинникова Суденкова Іваниха, гадяцька жителька – 76
Десятник Іван, колишній гадяцький отаман – 261
Дзевульський Андрій, військовий товариш – 96
Дмитренко Захарій, іваницький наказний сотник – 467
Дмитрієв Михайло, іваницький житель – 261
Дмитро Іванович, товариш Прилуцького полку – 93
Дмитро, Носачишин зять, козак – 347
Дмитрович Василь, івангородський сотник – 413
Дмитрович Мойсій, товариш Чернігівського полку – 322
Добронізький Іван, переяславський полковий сотник – 324, 343, 344
Добрянський Василь, військовий товариш – 449
Долгорукой Григорій, князь – 342
Домонтович Іван, генеральний суддя – 162
Дорофей, межигірський намісник – 365, 373
Дорофійович – 190
Дорофійович Афанасій – 259
Дорофійович Афанасій, значний військовий товариш – 75, 153
Дорош – 184
Дорошенко Василь, колишній сосницький сотник – 239, 343
Дорошенко Петро, український гетьман – 351, 352
Досифійович Афанасій, значний військовий товариш – 97
Дранов Іван, купець, відкупник – 141
Дубина Лесько, бурківський житель – 68
Дублянський Павло, стародубський полковий писар, новоміський сотник – 343, 440, 445
Дубневич Федір, писар Кролевецької сотні – 233
Дудченко Роман, попівський житель – 125
Дьогтяний Омелько – 68
Дяковська Марія Іванівна Федорова – 396
Дяковський Федір, бунчуковий товариш – 396

Євсій, шинкар – 344
Євстратієнко Гнат, попівський житель – 125
Єлінський Іосиф, колишній стародубський отаман – 343
Ємчиха Акилина, батуринська жителька – 257, 343
Єрмолаєв Афанасій – 343
Єрченки – 343
Єсимонтовський Афанасій, мглинський сотник – 195, 438
Єсимонтовський Олексій, мглинський сотник, значний товариш Стародубського полку – 294, 442, 467

Жадко Мелетій, зінківський сотник – 467
Жданов Яків, підполковник, член Малоросійської колегії – 46
Жданович Василь, корсунський староста – 374
Жданович Павло, новосанжарівський сотник – 467
Желізко Григорій – 307
Жила Ілля, наказний київський полковник, полковий суддя – 161, 467
Жилович Яків, отаман військової артилерії – 73, 178, 179, 225, 309
Жук Іван, городиський наказний сотник – 467
Жуковський Василь, глинський наказний сотник – 467
Жуковський Петро, військовий канцелярист – 401
Журавка Григорій – 343
Журавка Лук'ян, новгородський сотник, стародубський полковник – 144, 294, 435, 436, 437-453
Журавка Тимофій Олексійович, стародубський полковник – 452
Жураківська Марина – 369
Жураківський Лук'ян, ніжинський полковник – 411, 412

Жураківський Яків, значний військовий товариш – 226
Жураківський Яків, ніжинський полковник – 369
Жураківський, Журахівський Василь, генеральний осавул – 14, 17, 27, 71, 95, 96, 101, 105, 132, 135, 185, 193, 196, 261, 265, 290, 291, 297, 303, 309, 343, 466
Журман Василь, значний товариш Стародубського полку – 291, 451, 454

Забіла – 379
Забіла Василь, військовий канцелярист – 261, 263
Забіла Іван, значний військовий товариш – 304
Забіла Стефан, військовий товариш, ревізор – 343
Забіла, борзенський сотник – 343
Забузький Іван, сотенний писар – 467
Завадовський Василь, значний військовий товариш – 195, 293
Заєвський, чернігівський бурмістр – 323
Заєць, масталір двору гетьмана Скоропадського – 343
Зайцев Микифор, купець, відкупник – 141
Заоболонько Тимофій – 344
Зарудний Мойсій, миргородський полковий сотник – 467
Зарудний Петро, значний військовий товариш – 398, 403
Зарудний Федір, лубенський полковий хорунжий – 403
Заруцька Параскевія, вдова новгородського протопопа – 207
Заруцький Андрій – 207
Захарчиха – 378
Зеленський Григорій, значковий отаман – 467
Зеленський Дмитро, лубенський полковник – 397
Зеленський Петро, рашівський сотник – 467
Зіневич Мануїл, військовий товариш – 30
Зінович Андрій, бунчуковий товариш – 17
Зіновія Валієва Матвієва Омельянівна – 136
Злотникова Анна Григорієва, вдова стародубського війта – 57
Золотаренко Василь Ничипорович, ніжинський полковник – 410

Іван Григорович, серединобудянський козак, або Іван Михайлович, збіглий з Росії кріпак – 256
Іван, менський мельник – 362
Іваненко, Іванович Григорій, бобровницький отаман – 79
Іванов Афанасій – 344
Іванов Іван, глухівський обиватель – 22
Іванович Дем'ян, ковалівський сотник – 467
Іванович Дмитро, прилуцький полковий комісар – 188
Іванович Роман, воронізький урядник – 104
Іванович Яків, обмачівський дозорця – 64
Івашка, розбійник – 349
Іващенко Петро, тулиголовський козак – 60, 343
Ізносков Іван, прапорщик – 121
Ійрхман, аудитор – 10
Іларіон, ієромонах – 345, 376, 462
Іларіонов, полковник – 340
Ілейко Ясько, понурницький сотенний писар – 196
Ілліч Данило, комишанський сотник – 467
Ілля, новгородський війт – 65
Ілляшенко Гаврило, кременчуцький сотник – 467
Ільченко Лаврін, боярин – 106
Іннокентія, ігуменя Макошинського монастиря – 8
Іоан Дякон – 166
Іосиф, Рувим, чернець – 115
Іосифович Пахомій, стародубський житель – 343
Іохнович Адам, товариш хоругви княжича Радзивіла – 325
Іохновичі – 325
Ірина Стефанівна Іванова Чернякова, вдова полтавського полковника Івана Чернякa – 145, 267
Ісаєнко Семен, домонтовський наказний сотник – 467
Ісаков Леонтій, капрал – 344
Іскалицький Андрій – 175
Іскра – 300
Іцько, шинкар – 344

Йосипович Іван – 343

Каленик – 322
Каленик, козак Глухівської сотні – 85
Каленик, пустогородський козак – 343
Каліновський, кандидат в сотники – 295
Кальченко Харко, значний прилуцький житель – 384
Калюжний, глухівський житель – 343

Кандиба Андрій, значний військовий товариш – 27, 162, 287, 343
Кантакузин, генерал-майор, граф – 334, 336, 337
Капітоненко Василь – 267
Карасєйка Василь, київський полковий хорунжий – 467
Карпенко Іван, красноколядинський наказний сотник – 467
Карпенко Михайло, старосанжарівський наказний сотник – 205, 209
Карпіка Данило, значний військовий товариш – 135, 161
Карпіка Семен Карпович, осавул Генеральної артилерії – 343
Карпіка Федір, військовий товариш – 105, 343
Карпіка Яків – 343
Карпіки – 95, 343
Катерина I – російська цариця, дружина царя Петра Олексійовича – 343
Катерина Максимова Борознина, вдова мглинського сотника – 294
Кирика Василь, городиський сотник – 467
Кириленко Павло, пирятинський наказний сотник – 467
Кирилович Іван, чехівський дозорця – 78
Кисіль Кіндрат, березанський наказний сотник – 467
Кицеш Афанас, ковалівський сотник – 261
Клопотовський, Ілопотовський Леон, бакланський писар – 96, 101, 185, 300
Кобилецький – 373
Коваленко Харко – 427, 430
Коваль Ярофей – 343
Ковбаса Андрій, охочекомонний полковник – 203
Ковбаса, командир охочекомонного полку – 343
Ковпиненко Іван, попівський староста – 125
Козловський Стефан, новоміський наказний сотник – 467
Кокошкін, стародубський полковник – 343
Колачинський Дмитро, великобудиський сотник – 220, 221, 240, 263, 306
Количев, капітан – 29
Коліновський Захарій – 35
Колісник Андрій – 343
Кологривий Іван – 118
Кологривов, майор – 117
Коломийченко Максим, мельник – 257
Коляда Василь, мельник, козак Волинської сотні – 326
Комлик Андрій, пасічник – 344
Кондратьєв Михайло, сумський полковник – 343
Коніжський, Конисський Григорій, ніжинський магістратський писар – 230, 307, 343
Коноваленко Кіндрат, любецький житель – 321
Копачі-баша, Капичі-баша, турецький посол – 156, 159, 246, 247, 268, 269, 275, 277
Копцевич Іван, підлип'янський староста – 281
Корецький Роман, опішнянський сотник – 38
Коритко – 307
Корицький Роман, опішнянський сотник – 220, 343, 467
Корнієвич Іван, значний військовий товариш – 400
Корнієвич Яків, березанський сотник – 323
Короваєць Семен, солдат – 343
Коровченко – 135
Коростовець Роман, селітреник – 38
Коростовець Федір – 184
Корсак Максим – 224
Корсак Михайло, значний військовий товариш – 224
Косий Тиміш – 267
Косович – 343
Косович Стефан, значний військовий товариш – 60, 96
Костенецький Григорій, конотопський сотник – 282
Костенецький Іван, товариш військовий – 59
Костирченко Ісаак, колодязький козак – 343
Костянтинів Іван, співак – 72
Костянтинович Йосиф, значковий товариш Стародубського полку – 17
Кочубей Василь, генеральний суддя – 379, 380
Кочубей Василь Васильович, значний військовий товариш – 343
Кочубей Федір, значний військовий товариш – 175
Кошелєв Петро, полковник, член Малоросійської колегії – 46, 343
Кошелєв Федір, майор – 344
Красноперич – 184
Красовський – 343
Красовський Олексій – 343

Криштофенко, Криштоф Кирило, сенчанський сотник – 343, 467
Кроковський Йоасаф, архімандрит Києво-Печерської Лаври – 365
Кроткевич, Кротневич Герасим, товариш Гадяцького полку – 86, 204
Круковська Катерина, макошинська ігумення – 359, 363
Кубрак Стефан, дівицький житель – 71
Кузенко Федір – 259, 262
Кузьминич Хома, суходільський житель, козак Глухівської сотні – 130
Кукуран, Кукурін Іван, київський полковий осавул –395, 467
Кулябка Андрій, бунчуковий товариш – 406
Кулябка Григорій, лубенський полковий сотник – 467
Кулябка Іван – 396
Кулябка Петро, значний військовий товариш – 343
Кулябка Федір, значний лубенський обиватель – 392
Кулябка Яким, військовий товариш, бунчуковий товариш – 273, 343
Куницький Василь, служник – 344
Купчинський Григорій, воронізький отаман – 103
Курган Іван – 267
Куриленко Юхим, славутський житель – 115
Кутнєвський – 343
Кутнєвський Данило, значний військовий товариш – 153, 223, 343
Кущинський Тимофій, чернігівський наказний полковий сотник – 467

Лавниченко Іван Корнійович, роїський житель – 321
Лаврін Васильович, білоцерківський сотник – 407
Лаврін, менський мельник – 362
Лаврінович Василь, киселівський наказний сотник – 467
Ладинський Павло, військовий канцелярист – 95, 343
Лазарович Роман, ніжинський полковий суддя – 276
Лаштун Тиміш, носівський обиватель – 161
Лащинський – 259
Лебідь Гнат – 344
Лебідь Мойсій – 344
Левенець – 343
Левченко Василь – 396
Лежнецький Василь, чернігівський магістратський писар – 322
Лейба, шинкар – 344
Леонтій, адамівський священик – 161
Леонтійович Василь, лубенський житель – 397
Леонтійович Кіндрат, омельницький сотник – 467
Леонтійович Стефан, товариш Прилуцького полку – 385
Лесневич Кирило, чернець – 365
Лизогуб Андрій, конотопський сотник, значний військовий товариш – 75, 27, 136, 259, 260, 343
Лизогуб Семен, значний бунчуковий товариш – 343
Лизогуб Юхим – 8, 343
Лизогуб Юхим, чернігівський полковник – 460
Лизогуб Яків, генеральний бунчужний – 23, 62, 122, 132, 135, 147, 157, 168, 170, 184, 185, 193, 196, 199, 208, 210, 226, 230, 241, 252, 258, 265, 303, 309, 343, 381, 384, 385, 387
Лизогуб Яків, чернігівський полковник – 4, 458, 459
Липиненко Федір, кременчуцький житель – 251
Лисенко Іван, киселівський сотник – 200, 238
Лисенко Іван, чернігівський полковник – 456
Лисенко Лук'ян, роменський наказний сотник – 467
Лисенко Федір, чернігівський полковий осавул, березинський сотник – 9, 343, 467
Лисенко, чернігівський полковий осавул – 180
Лисий Павло – 267
Литовка Іван, бобровицький козак – 307
Лихарєв Іван, майор, член Малоросійської колегії – 46, 343
Лихошерст Максим, війт села Великого Устя – 297
Лишенко Іван, келебердянський сотник – 467
Лієнко Гнат – 323
Ліневич Карп, волинський сотник – 467
Лісницький Роман, шишацький сотник – 467
Лісовська Пелагея Улізьківна – 175
Лісовський, новгородський сотник – 65, 175
Ліщинські, ченці – 132
Лобода Стефан, наказний конотопський сотник – 75

Ловущенко Олексій – 307
Ломака – 144, 343
Ломака Архіп – 96, 150
Ломака Сидір – 48
Ломиківський Семен – 343
Лопата Феодор, чернігівський війт – 322
Лопух Семен, бобровицький мешканець – 346
Лужецький Павло Данилович, баришівський міський писар – 323
Лук'янович Яків, роменський сотник – 50
Лука, ігумен Глухівського Петропавлівського монастиря – 241
Лукашевич Михайло – 386
Луценко Іван – 267
Луценко Мойсій, переяславський наказний полковий сотник – 467
Луцик, пастух – 344
Луцько, мірошник – 344
Лушня Федір, баришівський наказний сотник – 467
Львов Іван, гвардії сержант – 344
Льодович Захарій – 11
Любарський М. – 356, 364
Любачевський Опанас – 267
Любицький – 344
Любомирський, коронний підкоморій – 106
Ляхович Матвій, лубенський полковий суддя – 408

Мавольський, ніжинський полковий писар – 133
Магдалина, макошинська ігуменя – 357
Мазепа Іван, український гетьман – 315-317, 320, 355, 357-361, 363-376
Макарук, брагинський війт – 431
Македонський Олександр, капітан – 121
Маковська – 168, 343
Маковський Іван, кролевецький сотник – 379
Маковський Старий – 168
Максимович – 190
Максимович Семен – 405
Максимович Семен, чорнуський сотник – 153, 467
Максимович Стефан, значний військовий канцелярист – 195, 385
Максимович Стефан, ревізор – 21
Малинка Самійло, миргородський полковий писар – 467
Малко Федір, значний прилуцький житель – 384
Мальченко Іван, отаман села Чорторії – 113
Мандрика Олексій, кобижський сотник – 230, 307, 343
Манжола, шинкар – 344
Мануйлович Іван, глухівський сотник – 60, 343
Марин Антон, перекладач – 246, 247
Марія Красноперичева – 184
Марія Магдалена Дацьківна, ігуменя Макошинського монастиря – 460
Марія Омельянівна Грабовська – 136
Марія Сухинина, вдова полтавського полкового осавула – 184
Марк, козак Ніжинського полку – 178
Маркевич Яків, історик – 467
Маркович Андрій, лубенський полковник – 14, 17, 212, 403, 404-406
Маркович Іван, прилуцький полковий суддя – 430, 467
Маркович Іосиф, бунчуковий товариш – 406
Маркович П. А. – 350
Маркович Федір, значний військовий товариш – 425
Маркович Яків, наказний лубенський полковник – 312, 343, 467
Маркович, прилуцький полковий сотник – 343
Марковський – 33
Мартинович Іван – 372
Мартос Василь – 108
Мартос Михайло, військовий товариш Лубенського полку – 404
Мартос Павло Васильович, лубенський полковий обозний – 402, 404, 466, 467
Мархаленко Леонтій Михайлович, значний військовий товариш – 452
Марченко Хома, старосанжарівський отаман – 205
Маслак Симеон, стародубський житель – 132
Масюк Леонтій, веприцький сотник – 467
Матвєев Андрій – 342
Матвій Іванович, миргородський полковий суддя, наказний полковник – 466
Матвійович Сава, глухівський ратушний писар – 279
Матвійович Федір, значковий товариш – 467
Матяш, колишній лукомський отаман – 343
Меланія Михайлова Гамалієва Омельянівна – 136
Мельженко Юрко, корсунський житель – 376

Меншиков Олександр Данилович, фельдмаршал – 160, 184, 343
Микита, козак Глухівської сотні – 85
Микита, пустогородський козак – 343
Микитович Лаврентій, Лаврін, полтавський полковий обозний – 193, 467
Миколаєнко Грицько – 343
Миколаєнко, Миколайович Роман, баришівський війт – 323
Миколай, уланівський городничий – 47, 83
Милорадович Гаврило, македонський полковник – 385
Милорадович Ілля, гадяцький полковий хорунжий – 467
Милорадович Михайло, гадяцький полковник – 167, 182, 204, 235, 343, 389, 390, 467
Минецький Павло, військовий канцелярист – 133, 384, 385
Миролюбський Василь, грунський отаман – 344
Миронов Матвій, переяславський комендант – 414
Миронович Іван, товариш Глухівської сотні – 85, 343
Миронович Матвій, стрілецький отаман – 199
Миткевич Іосиф, товариш Київського полку – 364
Михаїл Корибут, польський король – 365
Михайленко Іван, іваницький житель – 385
Михайло, шинкар – 344
Михайло Федорович, князь, черкаський староста – 358
Михайлович Афанасій, значний військовий товариш – 401
Михайлович Марко, варвинський наказний сотник – 467
Михайлович Марко, чернігівський полковий хорунжий – 467
Михайлович Семен, слабинський сотник – 467
Михайловський, вибельський сотник – 200
Міклашевський Андрій, значний військовий товариш – 97, 98, 343
Міклашевський Михайло, стародубський полковник – 105, 113, 433
Міклашевський Стефан, значний військовий товариш – 82, 105, 113, 279
Мілютін Дмитро, седнівський сотник – 313
Міненко, козак – 344
Мірошник Онисько – 425
Міщенко Філон, мельник – 257
Міщенко Яким, мельник – 257
Многогрішний Дем'ян Ігнатович, український гетьман – 349, 350, 457
Многогрішний Іван – 326
Мовчан Василь, дозорця Шептаківської волості, шептаківський староста – 24, 84, 175, 455
Мовчан Михайло, прилуцький полковий осавул – 467
Мовчан, осавул – 122
Мойсій, глухівський священик – 223
Мокрієвич Дем'ян – 375
Мокрієвич Михайло, чернігівський полковий осавул – 467
Мокрієвич Оникій – 375
Мокрієвич Самійло – 375
Мокрієвич Старий, Карпо – 375
Мокрієвич, ревізор – 343
Молчанов Яків, майор, член Малоросійської колегії – 46
Монастирський, сотник – 59
Мордвинов Іван, офіцер – 261
Мортика Петро, конотопський отаман – 75
Мохнач Левон Кіндратович – 321
Моцар Сидір, стрілецький отаман – 1
Музика Конон – 344
Мулявка Федір – 343
Муравінський Михайло, військовий товариш – 434
Мусін-Пушкін Іван, граф – 342

Навроцький Федір – 267
Нагнибіда Яків, ворменський житель – 296
Назар, синявський сотник – 360
Назаренко Стефан, смілянський наказний сотник – 467
Нащинська Євфимія, вдова полтавського полкового обозного – 184
Нащинський Клим, полтавський полковий обозний – 134, 184
Нейчефель, Нечефело Капітан Андрій – 270, 282
Нелюбович-Тукальський Іосиф, київський митрополит – 351
Немирович Андрій, київський воєвода – 358
Немировський, Немеровський Григорій, київський полковий писар – 395, 467
Немня Пасько – 396
Ненько Василь, василівський отаман – 344
Неплюєв, царський резидент в Константинополі – 156, 159
Нестелій Євдокія Павлівна – 389

Нестелій Іван Федорович, басанський сотник – 389
Нестор Васильович, шептаківський сотник – 467
Несторець, колишній городничий, ворменський житель – 296
Несторович Іван, дворянин лубенського полковника Марковича – 406
Нестрович Матвій, колишній писар Конотопської сотні – 259, 262
Несходовський Гнат, лубенський полковий канцелярист – 400
Ничипоренко Конон, рудівський житель – 384
Ніжинченко Василь – 132
Ніжинченко Микита – 132
Німченко – 253
Нова – 253
Новакович Семен, бориспільський сотник – 307, 323, 343
Новицький Іван, значний військовий товариш – 343
Новицький Яків, значний військовий товариш – 261
Новицький Яків, ревізор – 343
Новосільцев Василь Якович, президент Мануфактур-Колегії – 49
Нос Іван Яремович, прилуцький полковник – 422-426

Обідовський Іван, небіж гетьмана Мазепи – 317, 358
Огранович Іван – 400
Одорський Гедеон, ігумен і ректор Київського Братського монастиря – 367
Озерський Леонтій, значковий товариш Стародубського полку – 293
Олександр I, польський король – 358
Олександр Олександрович, київський державця – 358
Олексієва Плотна – 189, 190
Олексієнко Йосип – 421
Олексіїв Мартин, писар Лукомської сотні – 467
Олексій Михайлович, російський цар – 466, 467
Олешкевич Олександр, баришівський отаман – 323
Ольц, майор – 314
Ольшанський Федір – 131
Омельченко Денис, цехмістр – 412
Омельянович Павло, сосницький сотник – 200, 236, 239
Омельянович Федір, глухівський отаман – 343
Оникієнко Максим, підписок, ратушний писар – 60, 105, 343
Онопрієнко Михайло, козак Прилуцької сотні – 91
Онуфрійович Іван, селітреник – 38, 218
Опацький Михайло – 344
Орендаренко Гаврило Васильович, великобудиський житель – 77
Орішка Гришко – 318
Орлик Філіп, Пилип, український гетьман – 320, 377
Островершенко Стефан – 122
Остроградський Федір, говтвянський сотник – 467
Отвіновський Григорій, стародубський городовий отаман – 258
Отвіновський Семен – 258
Охрім, мельник – 449
Охтеленко Василь, мірошник – 344
Охтеленко Дацько, мірошник – 344
Очієнко, кандидат в сотники – 295

П'ятак Матвій, сокиренський староста – 91
Павличенко Іовко, росковський житель – 385
Павлович Василь, великобудиський житель – 77
Павлович Василь, куземинський сотник – 467
Павлович Василь, старосанжарівський наказний сотник – 467
Павлович Іван, лубенський полковий осавул – 406
Павуна Кантакузинова – 135, 343
Паламарєв Іван, пасічник – 344
Паливода Іван – 343
Палубничий – 343
Панкевич Панченко Григорій, прилуцький полковий осавул – 343
Панько – 344
Папірний Федір, росковський житель – 385
Параскевія Домонтовичівна Данилова Солонинина – 290, 343
Парій Тиміш, славутський житель – 115
Пафнутій, чернець – 352
Пекалицький Парфен, ревізор, значний військовий товариш – 67, 124, 293
Петличний Дем'ян – товариш Седнівської сотні – 2, 318
Петренко Данило, овчар – 344

Петрина, ігумен Лубенського Мгарського монастиря – 124
Петро Іванович, тулиголовський козак – 343
Петро Корецький, значний військовий товариш, наказний стародубський полковник – 12, 195, 294, 343, 382, 383, 454, 455
Петро Олексійович, російський цар – 213, 317, 320, 325, 342, 466, 467
Петров Іван, глинський житель – 403
Петрова (Петриха), вдова роїського сотника – 11
Петровський, колишній лубенський осавул – 113
Пилатович Леон – 343
Писарєв, підполковник – 121, 343
Пищик Іван Степанович, любецький житель – 321
Пищик Лук'ян Степанович, любецький житель – 321
Пищилиський Лука, старший канцелярист – 408
Піроцький – 343
Піроцький Іван, полковий ніжинський сотник – 189, 230, 343
Піщанський Стефан, значковий товариш – 467
Плотний – 189
Плотнин – 343
Подлузний Тимофій, висоцький житель – 294
Подмолка, Подмазка Грицько, пасічник – 344
Поживутченко Вакула, носівський обиватель – 161
Позняков Іван, обер-секретар – 342, 343
Позняков Кузьма, російський поміщик – 256
Покорський Афанасій – 440
Покотиленко Ілля – 343
Полетика Григорій Андрійович – 467
Полоцький Дмитро, київський війт – 148
Полуботкова Анна Романівна, дружина Леонтія Полуботка – 316, 344
Полуботок Андрій, син Павла Полуботка – 344
Полуботок Леонтій, значний військовий товариш, батько Павла Полуботка – 316, 414, 415
Полуботок Павло, чернігівський полковник, наказний гетьман – 1-344
Полуботок Яків, син Павла Полуботка – 344
Полуницький Василь, ревізор – 311, 343
Полховський Іван, пресвітер села Кулаги – 150
Полянський Андрій, синявський сотник – 208, 467
Полянський Іван Макарович, оберштер-крікс-комісар – 109
Пономаренко Іван, пасічник – 344
Потоцький Григорій, кишенський сотник – 292, 467
Прокіп – 421
Прокопович Сава, генеральний суддя – 378
Прокопович Степан, козак Стародубського полку – 98
Прокопович Федір, козак Стародубського полку – 98
Пронський Фрідеріх Глібович, київський воєвода, литовський князь – 358
Протасьєв Федір Іванович, стольник – 17, 326
Прохоренко Михайло, бубнівський сотник – 467
Проценко Карпо, борковський житель – 88
Пряжка Герасим, святковський житель – 86
Пуганенко Антон, мірошник – 344
Пулинець Захарій, добротівський житель – 379

Рагозинський Сава, надвірний радник – 141, 343
Радзивіл, княжич – 325
Радзивілівський Федір, михайлівський писар – 344
Раєвський Михайло, майор – 344
Раженко Прокіп, козак Глухівської сотні – 343
Ракович Андрій, ревізор – 343
Ракович Павло, значний військовий товариш – 384
Ракович Симеон, прилуцький полковий писар – 384
Ракович, значний військовий товариш Прилуцького полку – 343
Редька Мартин – 396
Риленко Антон, суходільський війт – 130
Рина Василь, роменський обиватель – 296
Різник Олексій – 344
Різник Семен, кам'янський житель – 74
Роговський, польський полковник – 377
Роговченко Іван, кістерський обиватель – 81
Рогозин Сава, повірений Полуботків – 344
Рогозинський Гавриїл Іванович – 343
Родзянка Василь – 408

Родзянка Василь, миргородський полковий обозний – 467
Родзянка Стефан, хорольський сотник – 467
Родіон Іванович, товариш Решетилівської сотні – 421
Родіонов Богдан, шталмейстер Меншикова – 341
Рожанський Василь, зінківський сотник – 467
Романович Іван, військовий канцелярист – 343
Романовський – 425, 467
Романовський, новоміський сотник – 343
Роп, генерал-майор – 29, 59, 167
Рославець Петро, стародубський полковник – 349
Росол, жабницький житель – 6
Росоха Юсько, потоцький сотник – 467
Рощаківський Захарій, значний військовий товариш – 218
Рощенко Стефан, козак села Локні – 107
Рубан Василь, кобеляцький сотник – 50
Рубан Стефан – 256
Рубець Семен, військовий товариш, ревізор – 224, 343
Руденко Михайло, полтавський полковий хорунжий, наказний полтавський полковник – 216, 220, 221, 234, 467
Рудницький, гудовський староста – 440
Рудьківський Федір, басанський сотник – 230, 307, 343, 467
Рум'янцев Олександр Іванович, бригадир, гвардії майор – 343, 344
Рустанович Яків, переяславський полковий писар – 416
Рухлядь Йосип, погарський наказний сотник – 467
Рюмін Панкрат, промисловець – 26

Сава Михайлов, прикажчик – 343
Сава Михайлович, кобеляцький сотник – 419, 467
Сава, чернець Видубицького монастиря – 462
Савенко Максим, мірошник – 344
Савенко Микифор, понурницький сотник – 196
Савенко Миколай, київський полковий осавул – 307
Савенко Тихон Микифорович, понурницький сотник – 196, 200, 343
Савицький Ілля – 343
Савицький Стефан, лубенський полковий писар – 253, 467
Савич Василь, лубенський полковник – 398-404
Савич Гордій, нехворощанський сотник – 467
Савич Іван, любецький сотник – 322, 467
Савич Корній – 322
Савич Симеон, священик – 322
Саєвич Іосиф, почаєвський ігумен, козелецький ігумен – 393
Саєнко Олексій, калюжинський житель – 385
Самарич Кіндрат – 253
Самарський Дмитро, полтавський полковий сотник – 467
Самарський Філіп, значковий отаман – 467
Самійло Заїрський, козак Роменської сотні – 343
Самойлович Григорій Гетьманич, син гетьмана Самойловича – 320
Самойлович Іван, генеральний суддя, гетьман – 162, 320, 353, 354, 414
Самойлович Тимофій, військовий товариш – 282
Самойлович, бунчуковий товариш – 343
Самойлович, ревізор – 343
Самсоненко Мартин, кістерський козак – 81
Самуйлович Іван – 326
Свідерський Іоан, білогощанський священик – 440
Свідерський Клим, синявський сотник – 208
Свічка Леонтій, лубенський полковник – 396
Себастьянович Андрій, прилуцький полковий суддя – 162
Себастьянович Іван – 108, 162
Себастьяновичі – 162
Себестьянович Матвій – 343
Северинович Михайло, значний прилуцький житель – 384
Семен Григорович – 168
Семен Ка., значний військовий товариш – 269
Семен Савич, генеральний писар – 14, 17, 23, 27, 29, 95, 96, 101, 105, 116, 132, 135, 170, 185, 193, 199, 208, 210, 226, 230, 241, 252, 253, 258, 265, 290, 291, 297, 300, 309, 343
Семен, отаман села Волокитина – 82
Семененко Федір, погребський житель – 60
Семенович Гордій, маяцький наказний сотник – 467
Семенович Іван, прилуцький полковий прапорщик – 467

Семенович Іван, великовисинський житель – 321
Семенович Супрун, миргородський полковий хорунжий – 467
Семивол Федір – 343
Сененко Петро, лукомський наказний сотник – 467
Сененко Федір, значний прилуцький житель – 384
Серафіон Павлович, ігумен Пустинно-Рихлівського монастиря – 350
Сергієнко Іван, іваницький житель – 385
Сердюк Павло, кустинський житель – 450
Сердюченко Павло, кустицький житель – 443
Середа, писар часів Хмельницького – 343
Сибілієвич Федір, полтавський полковий осавул – 467
Сигізмунд I, польський король – 358
Сигізмунд III, польський король – 358
Сидорович Яків, сотенний хорунжий – 467
Силенко Лук'ян – 166
Силенко Прокіп, стародубський полковий суддя, стародубський полковий обозний – 343, 447
Силенко Тимофій Прокопович – 343, 447
Силич Іван, чернігівський городовий отаман – 322
Синзовок Андрій, золотоношський наказний сотник – 467
Синяк Герман – 291
Ситенський Олександр, гадяцький полковий писар – 467
Ситенський Стефан, товариш Гадяцького полку – 86, 204
Сіробаба Гордій, бурковський житель – 86
Сіроштан – 431
Скидан Яків, сосницький полковник – 432
Скоблик Іван – 343
Скорняков-Писарєв Богдан, глухівський комендант – 261
Скорняков-Писарєв, полковник – 335
Скоробагатий Павло, житель села Печені – 61
Скоробагатий Федір, стародубський полковий хорунжий, стародубський отаман – 434, 443
Скоропадська Анастасія, вдова гетьмана – 32, 343
Скоропадський Іван, стародубський полковник, гетьман – 13-16, 18, 19, 23, 26, 37, 42, 44, 49, 52, 63, 69, 70, 73, 76, 78, 93, 95, 100, 101, 111, 131, 132, 138, 141, 144, 148, 152, 157, 165, 181, 183, 184, 187, 189, 198, 199, 206, 211, 214, 226, 228, 233, 244, 261, 265, 290, 291, 294, 297, 309, 318, 321, 325, 342-344, 352, 434, 435, 467
Скоропадський Михайло – 343
Скороходенко Кіндрат, понурівський житель – 144
Скорупа Григорій, стародубський полковий писар – 195, 450, 467
Скрипниченко Панас, мірошник – 344
Славатинський Стефан, значковий товариш – 467
Словуцкий Семен – 343
Служка Іван Григорович, київський городничий – 358
Слюсар Грицько, бистрицький житель, козак Бистрицького куреня – 47, 83
Соболєвський Семен, погарський сотник – 66
Соколовський Антип, бакланський сотник – 60, 229, 467
Солодовник Матвій, значний прилуцький житель – 384
Солонина Данило – 290
Солонина Костаній Дмитрович, київський полковник – 391
Солонина Олександр, бунчуковий товариш – 290
Солонина, київський полковий писар – 343
Солошенко Афанас, любецький житель – 321
Софонович Данило, опішнянський обиватель – 76
Соханський Антон, військовий канцелярист – 404
Стадник Іван – 344
Стаєнний – 343
Старець Іван – 114
Старицький Лук'ян, Лука, полтавський отаман – 216, 220
Старосільський Григорій, стародубський полковий осавул – 166
Старосільський Яків – 166
Старосільський Яків Григорович – 166
Старосільські – 166
Стаховський Антоній, чернігівський архієпископ – 323
Степаненко Василь – 344
Степаненко Яків – 344
Степанов Кузьма, поручик – 121
Степанович Федір, петрушинський козак – 321

Стефан, отаман значкового товариства – 289
Стефанович Андрій, багацький сотник – 467
Стефанович Самійло, яреськівський сотник – 467
Столповський – 343
Стороженко, ічанськиий сотник – 343
Стороженко Іван, прилуцький полковник – 385
Страховський Варлаам, ігумен Київського Видубицького монастиря – 372-374
Страховський Іван, чернігівський полковий канцелярист – 208
Стягайло Леонтій, стародубський військовий товариш – 123
Стягайло Федір – 123
Сулима Іван, великобудиський сотник – 467
Сулима Іван, генеральний хорунжий – 324, 332, 386, 417
Сулима Олександр, переяславський полковий хорунжий, переяславський полковий суддя – 415, 418
Сухарєв, підполковник – 344
Сухина Василь, полтавський полковий осавул – 184
Сухинська Марія – 343
Сущенко Юруш, сокирнинський обиватель – 385

Танський Антоній, білоцерківський полковник, київський полковник – 307, 388, 393-395, 466, 467
Танський Василь – 307, 343
Тарас, Пивнин зять – 344
Тарасевич – 190, 343
Тарасович Йосиф, значний військовий товариш – 153, 226, 307
Тарасович Федір, мринський сотник – 411
Тарнавський – 343
Тарновський В. В. – 467
Терещенко Іван, різницький цехмістр – 75, 259, 262
Тернавіот, ревізор – 343
Тернавський Стефан – 343
Тернавський, значний військовий товариш Прилуцького полку – 343
Тернавський, Тарнавський Іван, колишній старосанжарівський сотник – 206, 209, 273, 274, 343
Терновіот Іван, ревізор – 343
Тетеря Павло, переяславський полковник – 466
Тимофійович Федір, кишенський сотник – 467
Тимошенко Максим, устивицький наказний сотник – 467
Тимошенкова Іванова – 343
Тимошенкова Іванова Євфимія – 382
Тимошенкова, черниця – 343
Тимченкова Іванова – 38
Титович Іосиф, чернігівський бурмістр – 322
Тихонов, Тихонович Федір, понурницький наказний сотник – 467
Тихонович Федір, житель села Андріївки – 131
Ткач Лесько, калюжинський житель – 385
Толока Левко, Лесько – 427, 430
Толстой Петро Петрович, ніжинський полковник – 133, 413
Томара Василь, наказний чернігівський полковник, чернігівський полковий суддя – 198, 461, 467
Томара Василь, ревізор – 343
Томара Стефан, переяславський полковник – 416-418
Томилко Ярмола, любецький житель – 321
Томилко Яцько, любецький житель – 321
Томілін Сидір, промисловець – 26
Торба – 253
Тригубенко Максим, росковський житель – 385
Трифановський Михайло, кролевецький протопоп – 122
Тройницький Павло, значковий товариш – 467
Трохим, колишній писар Гадяцького замку – 218
Трохименко Кирило, калюжинський житель – 385
Троцький Кирило, новомлинський сотник – 139
Троцький Петро, військовий канцелярист – 343
Трощинський, ревізор – 343
Трубецький Іван Юрійович, київський генерал-губернатор – 143, 154, 156, 167, 243, 298, 343
Тур Іван, наказний ірклiївський сотник – 467
Туранський Дем'ян, значний військовий товариш – 172
Туранський Олексій, значний військовий товариш – 125, 252
Турковський Михайло, господар Гадяцького замку – 253, 261

Турченков Іван, вахмістр – 422, 423, 428
Турчин Михайло, переяславський полковий обозний – 467

Углицький Феодосій, чернігівський архієпископ – 356
Ульяна Кандибівна Карпичиха, дружина полкового артилерійського осавула – 95, 343
Ульяна Терноліотівна, Терновіотівна – 108
Уманець – 295, 343
Уманець Петро, значний військовий товариш – 124, 296
Уманець Стефан, товариш Глухівської сотні – 56, 113, 118
Усов Данило, поручик – 121
Усов Яків, капітан – 121
Ушаков Яків, полковник, член Малоросійської колегії – 46, 343

Феденки, курковські козаки – 84, 455
Федір, бистрицький козак – 60
Федір, менський мельник – 362
Федор Олексійович, російський цар – 326
Федор, киселівський сотник – 360
Федориха Скоробагата, вдова стародубського отамана – 137
Федоров Семен – 344
Федорович Андрій, канцелярист – 386
Федорович Аникій, стародубський лавник – 301
Федорович Петро, кролевецький протопоп – 364
Федорович Яким, значний товариш Глухівської сотні, наказний глухівський сотник – 63, 107, 116, 233, 279
Федорович Ярема, срібрянський наказний сотник – 467
Феодот, чернуський священик – 104
Філіповський Антон, військовий канцелярист – 297
Філон Гордієвич, прилуцький обиватель – 429

Халецький, обозний Великого князівства Литовського – 325
Ханенко Микола, стародубський полковий суддя – 258, 265, 343
Ханенко, київський полковий обозний – 307
Ханінов, капітан Нижегородського полку – 344
Хлопов, полковник – 305, 314
Хмельницький Богдан, гетьман – 141, 157, 170, 171, 226, 343, 345, 466
Хмельницький Юрій, український гетьман – 346-348
Хозуненко Гнат – 344
Холодович Іван, воронізький сотник – 114, 157, 343
Холодович Стефан, колишній стахорський староста, значний військовий товариш – 17, 43, 175
Хоменко Грицько – 87
Хочуков Роман, підканцелярист – 403, 404
Хрипунов, майор – 344
Христич Лаврентій, колишній чорнуський сотник – 343
Хрущов Михайло, прокурор, капітан-поручик, член Малоросійської колегії – 46

Цебренко Філіп, борковський отаман – 88
Цесарський Яків, білицький наказний сотник – 467
Цибульський Міхал, ошмянський ловчий, купець – 323
Цибуненко Стефан, козак сотні Кролевецької – 343
Цисенко Кирило – 343
Ціла Семениха, полтавська жителька – 77
Цуба Грицько, мірошницький отаман – 344
Цуцкай Федір, миргородський полковий прапорщик – 467

Чарниш Іван, генеральний суддя – 14, 157, 196, 257, 261, 290, 291, 297, 300, 343, 382, 383, 408, 466
Чарнолуцький Іван, стародубський полковий сотник – 132, 195, 293, 343
Часник Карпо, компанійський полковник – 201, 237, 304
Чемеський, козак – 307
Чепа Павло – 344
Черв'як Василь, любецький житель – 321
Черв'як Дем'ян, любецький житель – 321
Черв'як Левон, любецький житель – 321
Черв'як Федір, любецький житель – 321
Черкас Іван, миргородський полковий хорунжий – 467
Черняк Григорій, полтавський полковий обозний – 343
Черняк Іван Леонтійович, полтавський полковник – 134, 193, 220, 221, 267, 343, 419-421

Черняк Леонтій, полтавський полковник – 219
Черняк Олексій – 219, 220, 242
Черняк Яків, полтавський наказний полковник, полковий сотник – 34, 134, 155, 343
Черушинський Антоній, золотоноський сотник, наказний переяславський полковник – 467
Честоклєтов Федір Афанасійович, збіглий кріпак – 202
Четвертинський Юрій, князь – 343
Четвертинський Ян, князь – 107, 343
Чечель Марко, чернігівський полковий хорунжий – 264
Чечерін, Чичерін Іван, підполковник, полтавський комендант – 56, 118, 464
Чуйкевич – 343
Чуйкевич Василь, київський наказний полковник – 365
Чуйкевич Семен, значний військовий товариш – 124
Чуйкевич Федір, значний військовий товариш – 42, 43
Чумак-Гутник Іван – 92

Шаповал – 253
Шаратенко Федір, піщанський наказний сотник – 467
Шатрава, гадяцький козак – 344
Шаула Семен, значний військовий товариш – 161, 307, 343
Шафіров Петро Павлович, барон – 326, 342, 343
Шацула Петро, носівський обиватель – 161
Швець Кіндрат – 431
Швидкий Федір – 210
Шевченко Данило, попівський житель – 125
Шекера Лаврін, фастовецький козак – 413
Шендюк Михайло, значний військовий товариш – 214
Шепеленко Григорій, військовий товариш Новгородської сотні – 453
Шепелич Іван Андросенко, військовий товариш – 433
Шереметець Михайло – 343
Шереметєв Борис Петрович, фельдмаршал – 325
Шереметєв Михайло, купець, відкупник – 141
Шиманський Олександр, ріпицький ремісничий цехмістр – 11
Шингірей Павло, значний прилуцький житель – 384
Шинкар Роман – 396
Ширай – 343
Шишенко Кость – 343
Шишкевич Григорій, новомлинський сотник – 139
Шкиленко Іван, переяславський наказний полковий сотник – 467
Шкуренко Грицько – 343
Шмарко – 323
Шмат Остап, попівський житель – 343
Шолудченко Іван, великобудиський козак – 343
Шох Семен, батуринський житель – 86
Штишевський Мартин, гадяцький полковий осавул – 467
Шток, комендант Києво-Печерської фортеці – 115
Штофель, капітан – 59
Шевченко Василь – 343

Щербатов Андрій, підполковник, член Малоросійської колегії – 46
Щостанувський Артем – 267

Юркевич Іосиф – 175
Юрко, житель села Луки – 374
Юрченко Іван, козак села Литвинівки – 465
Юсько, менський мельник – 362
Юхименко – 343
Юхимович Василь, білицький сотник – 205, 210
Юхимович Остап, глухівський сотенний писар – 17
Юхимович Ярема, остапівський сотник – 467
Ющенко Онисько, росковський житель – 385

Яблуновський Омелько – 68
Яворський Павло, стародубський полковий осавул – 224
Яворський Стефан, ігумен Київського Микільсько-Пустинного монастиря – 358
Ягельницький Михайло, монастирський сотник – 467
Ягужинський Павло Іванович, генерал-лейтенант, прокурор – 72
Якименко Симон, білоцерківський полковий прапорщик – 388
Яків, шинкар – 344

Якимович Стефан, стародубський полковий хорунжий – 441
Яків Матвійович, війт села Чорторії – 113
Яковенко Пасько – 421
Яковенко Стецько – 421
Якович Дмитро, воронізький урядник – 103
Якович Йосиф, орлянський сотник – 467
Яковлєв, майор – 327
Яковлєв Іван Данилович, переяславський комендант, полковник – 344
Янжул Михайло, топальський сотник – 467
Яниха, чернігівська жителька – 356
Ян-Казимир, польський король – 365
Янковський Михайло, почепський наказний сотник – 467
Яновський Іван, судовий писар – 467
Янченко Яків, товариш охочекомонного полку – 343
Яременко Михайло, ліплявський наказний сотник – 467
Яременко Яків, козак Зінківської сотні – 88
Ярмола, хвеськівський мельник – 362
Ярослав Іван, білоцерківський сотник – 467
Ярофієнко Левко, корсунський житель – 376
Ярошенко Павло – 257
Ясинський Варлаам, київський митрополит – 372
Яснопольський Григорій, господар гетьманського двору, колишній військовий канцелярист – 52, 259, 343
Яснопольський Федор – 343
Яцьків Йосип – 343
Яшевський Іван, власівський наказний сотник – 467

Географічний покажчик

Адамівка, село – 161
Азов, місто – 26
Амстердам, місто – 467
Ангелівський хутір – 343
Андрушичі, село – 344
Андріївка, село – 131
Артюшково, село – 453
Архипівка, село – 84
Астрахань, місто – 265, 343
Ахтирка, Охтирка, місто – 343

Багачка, містечко – 398
Багринівка, Бугринівка, село – 276
Баклань, містечко – 101, 300
Баришівка, містечко – 323
Баруна, річка – 344
Батурин, місто – 156, 257, 277, 315, 316, 349, 350, 354-358, 362, 364-371, 378, 456, 457
Бахани, село – 344
Белюв, місто – 234
Бендери (Тягиня), місто – 377
Березна, містечко – 375
Березняки – 406
Березовиця, село – 122
Бесідь, Бесіда, річка – 79, 343
Бигитова – 17
Биків, село – 32
Биків, село – 376
Бистрик, село – 60
Бистриця, річка – 350
Бихівська фортеця – 435
Біла Росія, Білорусія – 317, 325, 320, 466
Білгородка, село – 247
Білень, Білек, село – 228, 249
Білий Колодязь, село – 447
Білі Вежі – 73
Біловезький степ – 179
Білоус, річка – 356, 344
Білоцерківка, містечко – 407
Білоцерківка, село – 344
Бішиєнь, Бішкієнь, річка – 317-319
Блистів, село – 180
Бобровиця, місто – 346
Бобровиця, річка – 346
Богданівка, село – 181
Богуслав, місто – 346, 348
Болгач, річка – 344
Болхов, місто – 234
Бондарі, село – 343
Бондарі, село – 405
Бондарівка, село – 180
Борзна, містечко – 156, 217, 409
Борки, містечко – 88
Борщагівка, село – 247
Борщівка, село – 358
Брагинець, село – 163
Бреч, річка – 318, 320, 344
Бровари, містечко – 246
Броварки, село – 344
Бронниця, місто – 50
Буда, село – 444
Будище, село Полтавського полку – 220, 221, 240, 263
Буймер, Буюмер, слобода – 317, 344
Бурківка, село – 180
Бурти – 351, 352
Бутівка, село – 390
Буцький брід – 343

Валдай, місто – 324
Василівка, село – 344
Васильків, містечко – 237, 247, 373
Васильківка, слобода – 344
Васьковці, село – 343
Ведмеді, село – 446
Велика Московська дорога – 250

Велика Слободка, село – 369
Велике Будище, село Гадяцького полку – 56
Велике князівство Литовське, Литва – 325
Великий Новгород – 50, 317, 320, 332, 333
Великий Самбір, село – 30
Величківка, Величківці, село – 8, 353, 410, 459
Веприк, містечко – 228, 249, 343
Виблі, село – 318, 320, 344
Виповець, село – 416
Високин, село – 344
Вистинні, села – 242
Вишеньки, село – 343
Вишнівець, село – 226
Вишній Волочок, місто – 332
Внучки, село – 344
Вовчки, село – 415
Водиця, річка – 367
Водотії, містечко – 265
Волга, річка – 339
Володимир, місто – 332
Волок Ламський, місто – 332
Волокитин, село – 82
Волосовичі, село – 345
Ворзна, річка – 344
Вороніж, містечко – 103, 114, 173
Воронуса, річка – 438
Вусля, річка – 437
Вязьма, місто – 332

Габріелівка, село – 318, 320, 344
Гадяцький замок – 28, 33, 89, 174, 218, 249, 253, 255, 261, 317
Гадяч, місто – 33, 56, 184, 218, 255, 317, 330, 344
Галуцвинський, струмок – 440
Гамаліївка, село – 343
Гатне – 358
Гданськ, місто – 26
Гданська дорога – 218
Гішки, село – 344
Гладки, село – 344
Глинища – 358
Глинне, село – 435
Глинськ, містечко – 403
Глухів, місто – 13-19, 21-35, 37-42, 44-104, 106-128, 130, 132-164, 166-208, 210-279, 281-310, 312-314, 317, 318, 321, 326, 340-344, 382, 383, 413, 420, 464, 467
Говтва, річка – 421
Гоголів, містечко – 346
Головченя, Головсеня, річка – 344
Голомазди, село – 393
Гончарна, річка – 344
Горбнов, село – 180
Горенка, річка – 367
Городище, село Ніжинського полку – 344, 350
Григорівщина – 358
Грим'яче, село – 224
Грозлівка, річка – 449
Грунський хутір – 344
Груня Черкаська, річка – 88
Груня, Грунька, річка – 317, 344
Груня, Грунька, Груньки, село – 317, 344

Губернії:
Астраханська – 213
Вороніжська – 213
Казанська – 213
Київська – 12, 213

Губичі, село – 344
Гута – 378
Гути, село – 344
Гутище, поселення – 168
Гутище, село – 344

Далесківка, село – 344
Данівка, село – 391-393
Дацьки, село – 373
Дебрень, Дербент – 126, 343
Дем'янчичі, село – 361
Денисівка, село – 400
Десна, річка – 79, 180, 318, 320, 331, 343, 344
Дешковичі, село – 265
Диканька, село – 343
Дмитрівка, село – 275
Дніпро, річка – 13, 14, 16, 33, 159, 167, 201, 213, 237, 247, 251, 265, 318, 320, 325, 330, 344, 366, 370, 414, 467
Дністер, річка – 467
Довжик, Должик, село – 344
Довжик, річка – 344
Домишлин, село – 318, 320
Домонтів, містечко – 417
Дон, річка – 339
Драбів, село – 343
Дубни, село – 336, 337
Дубровна, село – 3
Дунаєць, село – 343
Душатин, слобода – 165

Еліонка, річка – 445

Ємельянів, хутір – 148
Єнці, село – 408
Єсимонтівка, село – 442

Жабчичі, село – 318
Жеч, річка – 448
Житомирський шлях – 367
Жоравка, річка – 437
Жуковичі, Жукотки, село – 318, 320, 344

Загородня, село – 5
Загребельна, слобода – 344
Задубіння, село – 291
Зазірки, село – 105
Заїзди, село – 425
Закладки, село – 393
Замишове, село – 67
Здрягожка, слобода – 344
Зіньків, місто – 56, 389
Зміїв, село – 344
Зноба, село – 207
Золотоноша, містечко – 88, 417
Зубівський, струмок – 440

Іванківці, село – 377
Іверська земля – 317, 320
Івоть, річка – 79, 343
Ілкучі, слобода – 344
Іпуть, річка – 79, 343
Інфляндські кордони – 363
Ірпінь, річка – 367

Кагатлик, село – 399
Казилівка, село – 318
Калуга, місто – 234, 324, 332
Кам'янка, річка – 388
Кам'янка, село – 224
Камень, село – 52
Камень, село – 74
Канів – 414
Капустинці, село – 343
Карачев, місто – 234
Каруківка, село – 318, 320
Катерингоф, місто – 335

Кафедри:
Київська кафедра (Київська митрополія) – 211, 372
Переяславська кафедра (Переяславська єпископія) – 370
Чернігівська кафедра (Чернігівська архієпископія) – 275

Кашкіна, річка – 344
Келеберда, містечко – 420
Києво-Печерська фортеця – 12, 115, 330, 411
Київ – 12, 14, 106, 156, 159, 176, 201, 243, 246, 247, 277, 301, 358, 365, 366, 370, 373, 374, 411, 442
Київ Печерський – 374, 451
Київський перевіз – 370
Киселівка, село – 9
Кислів, село – 344
Кишенька, містечко – 292
Клевень, річка – 207
Кобань – 461
Кобижча, містечко – 230, 343
Ковалівка, містечко – 261
Ковпинка, село – 207
Ковчин, маєтність – 211
Козелець, місто – 106, 246, 277, 307, 391-395
Козинці, село – 414
Козли, село – 344
Козловка, село – 344
Коломак, річка – 184, 343, 467
Колонтаїв, містечко – 343
Комарівка, маєтність – 211
Конотоп, містечко – 27, 29, 56, 200, 259, 270, 282
Коптів, село – 290
Корибут, містечко – 56
Корита, річка – 414
Коробки, село – 344
Коровинці, село – 317-319, 344
Корольча, слобода – 344
Корсунь – 373
Коти, село – 344
Котир, Котор, річка – 367
Красне, село – 64
Краснович, слобода – 445
Крашівське, село – 344
Кременчуцький перевіз – 251
Крички, Криски, село – 318, 320, 344
Кролевець, містечко – 6, 35-37, 41, 156, 277, 280, 295, 343, 379
Кротин, село – 344
Кувичичі, село – 318, 320, 344
Куземин,містечко – 228, 249
Куковичі, село – 8,180
Кулага Мглинська, село – 165
Кулаги, село – 150
Курськ, місто – 332
Кустичі Волокитинські, село – 443
Кустичі, село – 450

Ладога, місто – 134, 152, 227, 234, 235, 264, 271, 333, 461
Ладожський канал – 134, 242, 245, 250, 271, 335, 343
Лакома Буда, село – 436, 444
Лебедин, місто – 290, 320, 344, 355, 416
Либідь, річка – 368
Липова Долина – 56
Литвиновичі, Литвинівка, село – 465
Литвиновичі, село – 17
Литовські міста – 349
Лихолітки, село – 393
Літки, село – 106
Літковичі, село – 368
Лоївський перевіз – 318, 320
Лойни, село – 180
Локня, село – 107
Локотки, село – 223
Локтя, село – 343
Лопазинка, річка – 294
Лопазне, село – 294
Лопатні, село – 440
Лопатня, село – 344
Лохвиця, містечко – 403, 404
Лубни – 124, 142, 397, 399, 400, 402
Луки, село – 374
Любецький перевіз – 318, 320
Любеч, містечко – 318, 320, 321, 344
Любеччина – 343
Любка, річка – 367
Лютенка, містечко – 253
Ляличі, село – 343, 445

Макошин, село – 180, 353, 354, 363, 456, 457, 459
Мала Росія, Малоросійська Отчизна, Україна – 13-16, 18, 20, 23, 26, 37-41, 46, 49, 54, 55, 66, 69, 70, 72, 90, 100, 102, 112, 117, 120, 123, 128, 141-143, 149, 150, 153-159, 162, 167, 194, 198, 200, 201, 211, 215, 222, 226, 232, 246-248, 253, 268, 297, 298, 303, 312, 317, 320, 325, 332, 342-343, 367, 368, 398, 449, 463, 466, 467
Мала Слободка, село – 369
Малий Самбір, село – 30
Манюки, село – 434
Масани, село – 344
Мгар, село – 124
Мглин, місто – 294, 438
Мглинський, хутір – 132
Межигір'я, село – 213, 343
Мена, містечко – 456
Мена, річка – 359
Мещавськ, місто – 332
Митявка, село – 64
Михайлівка, село – 317, 344
Миси, село – 344
Мітлашевка, село – 397
Міцалівка, село – 418
Млиновці, село – 64
Можайськ, місто – 332
Мозир, місто – 462
Мокіївка, село – 290
Молодківка, річка – 438

Монастирі:
Гамаліївський Харлампіївський дівочий – 18
Глухівський Петропавлівський – 146, 176, 241
Кам'янський – 344
Києво-Печерська Лавра, обитель, монастир і т. п. – 110, 183, 198, 214, 226, 243, 244, 250, 365, 368
Київський Братський – 365, 367
Київський Видубицький Михайлівський – 366, 368, 372-374, 376, 462
Київський Межигірський монастир – 355, 361, 365
Київський Микільський Пустинний монастир – 358, 374
Козелецький Георгіївський монастир – 391-393
Лубенський Мгарський монастир – 124
Макошинський Микільський чоловічий монастир – 350
Макошинський Покровський дівочий монастир – 4, 8, 353, 354, 359, 360, 362, 363, 409, 410, 432, 456-459, 460
Мотронинський Пустинний Троїцький монастир – 351, 352
Новгородський Спаський монастир – 175, 275
Печеницький монастир – 448
Рихлівський Пустинний монастир – 350
Чернігівський П'ятницький монастир – 322, 356
Чернігівський Троїцький монастир – 327

Москалівка, село – 398, 403
Москва – 13-16, 18, 34, 50, 62, 72, 100, 109, 110, 122, 132, 135, 151, 156, 158, 159, 160, 175, 182, 194, 222, 234, 246, 247, 265, 268, 269, 275, 277, 324, 332, 342, 343
Мостище, село – 135
Мохнатинська, слобода – 344

Мохнач – 396
Мохначівка, село – 344
Мстир, річка – 344
Муравейка, село – 180
Мутинський перевіз – 241
Мутинь – 56

Наумівка, село – 316, 344
Неданчичі, село – 344
Некрасів, село – 343
Нерубанівка, село – 388
Нестановичі, село – 345
Нижнє місто Києва – 247
Ніжин, місто – 138, 151, 156, 170, 277, 410, 411, 412
Нічочувка, село – 148
Нова Ладога, місто – 334
Новгород-Сіверський, Новгородок, містечко – 93, 147, 175, 223, 343, 453
Нові Боровичі, село – 318, 320
Нові Млини, містечко – 2, 164
Нові Млини, село – 318, 320, 344
Новосанжарів, містечко – 274
Носівка, містечко – 246, 277

Обмачів, село – 64
Оболонє Гутище, Оболонь, село – 318, 320, 344
Оболонський перевіз – 318, 320
Обухівка, село – 258
Овлуків – 365
Озак, село – 317, 344
Озацький хутір – 344
Оленівка, село – 277
Ольховець, містечко – 347
Ольшана, річка – 344
Опеньки, село – 393
Опішня, містечко – 56, 343
Орлівка, село – 318, 320, 344
Орчик, річка – 184
Осержики, село – 344
Остер, річка – 364, 413
Очкін, село – 65

Павлівка, село – 343, 344
Пеліонка, річка – 440
Переволочна, містечко – 292
Перегон, село – 67, 229, 265
Переяслав, місто – 42, 343, 386, 414, 415, 418
Переяславський замок – 414
Печені, село – 61
Пивці, село – 344
Пирогівка, село – 343
Пирятин, містечко – 396
Пищики, село – 344
Підгорне, село – 318, 320, 344
Підлипне, село – 30
Піски, село – 318, 320, 344
Пісочний хутір – 344
Піщанка, слобода – 189, 190

Повіти, "уезды":
Бакланський – 300
Івангородський – 413
Курський – 256
Лебединський – 317, 344
Мглинський – 343
Новгородський – 147
Переяславський – 415
Рильський – 202, 369
Рязанський – 26
Фастівський – 265
Чернігівський – 200
Яблунівський – 397, 400

Погар, місто – 66, 93, 101, 147
Погребки, село – 260, 343
Подолки, село – 343
Поконі, село – 439
Поконянка, річка – 439

Полки:
Ахтирський, Охтирський – 154, 344
Білоцерківський – 388
Гадяцький – 28, 86, 89, 154, 169, 204, 228, 249, 255, 317, 343, 344, 467
Київський – 16, 106, 148, 151, 156, 159, 177, 201, 230, 237, 246, 247, 298, 307, 343, 367, 467
Корсунський – 373
Лубенський – 69, 153, 187, 204, 283, 317-319, 343, 344, 403-405, 467
Миргородський – 33, 117, 343, 467
Ніжинський – 48, 58, 183, 201, 214, 226, 227, 237, 246, 248, 311, 343, 344
Переяславський – 42, 43, 141, 152, 182, 246, 278, 343, 361, 386, 415, 467
Полтавський – 34, 99, 134, 155, 193, 219-221, 228, 232, 240, 243, 249, 271, 281, 306, 343, 467
Прилуцький – 94, 163, 171, 201, 237, 251, 303, 343, 385, 424, 430, 467
Стародубський – 17, 21, 23, 48, 54, 57, 67, 93, 96, 98, 128, 140, 153, 195, 258, 265, 284, 285, 291, 293, 294, 305, 313, 343, 381, 436, 438, 439-445, 447, 449, 455, 467

Сумський – 117, 154, 200, 317, 344
Харківський – 154
Чернігівський – 1, 7, 9, 48, 196, 198, 200, 208, 231, 238, 239, 250, 313, 316, 318, 320, 321 326, 343, 375, 457, 460, 461, 467
Чигиринський – 352

Полтава – 34, 56, 118, 134, 167, 184, 219, 221, 343, 419, 421, 464
Полуботки, село – 344
Полуянів, хутір – 148
Польща – 265, 373, 377
Понорниця, Понурниця, село – 326, 350
Попівка, село – 125
Порта Отоманська, Порта, Туреччина – 154, 213, 222
Посілки, село – 344
Почеп, місто – 65, 153, 437
Прилуки – 343, 384, 385, 422-429, 431
Прокопівський, хутір – 98
Протопопівський, хутір – 207
Прудка, річка – 344
Псарівка, село – 318, 320, 344
Псел, річка – 343, 344
Пустогородка, село – 95
Путивль, місто – 109, 110

Радківка, село – 344
Радомець, місцевість – 131
Радуль, село – 344
Ранінбом, Оранієнбаум – 335
Ратнів, село – 434
Ретик – 380
Решетилівка, містечко – 145, 267, 407
Ржев, місто – 332
Рибне, містечко – 200
Риків, село – 343
Рихолки, село – 350
Родняковський, хутір – 166
Рожни, село – 300
Розстаре, село – 202
Розсудів, слобода – 344
Ромен, Ромни, місто – 56, 109, 110, 296, 401, 405, 406
Росія, Російська держава – 26, 222, 265, 317, 320, 325, 327-330, 333-338, 340, 341, 466
Рось, річка – 373, 374
Рублівка, село – 343
Рудка, річка – 3
Рухівська Буда – 448
Рябівка, село – 344

Савинки, село – 326, 344
Савинці, село – 318, 320, 344
Сакавиця, річка – 373
Салтикова Дівиця, містечко – 71
Самара, річка – 439
Самбір, село – 32
Самбірщина – 32
Самотужки, Самотуги, село – 326, 344
Санкт-Петербург – 50, 55, 283, 284, 303, 326, 327, 334, 337, 343, 466, 467
Свинарський, хутір – 253
Свірж, маєтність – 275
Святий Хрест, фортеця – 169, 197, 200, 212, 227, 239, 242, 245, 467
Седнів, містечко – 313
Сейм, річка – 164, 343
Селище, хутір – 348
Семедій, село – 344
Семиполки, село – 106, 246
Сеньки, село – 344
Середина Буда, село – 63, 256
Сибереж, містечко – 375
Синій Колодязь, село – 67, 343
Сирець, річка – 367
Сівськ, Сєвськ, місто – 234, 332
Скитки, село – 344
Скоробагатьки, село – 402, 404
Скрипчин, хутір – 395
Славута, село – 116
См'яч, См'ялч, село – 258
Смичин, село – 3
Сміла, місто – 109, 110
Смоленський тракт – 250
Смош, річка – 424
Смош, село – 424
Снітин, містечко – 64
Снов, річка – 2, 318, 320, 344
Сновка, річка – 444
Сож, річка – 79, 343
Соловіївка, село – 265
Сорочинці, містечко – 408
Сосниця, містечко – 239, 350, 432, 458, 460

Сотні:
Бакланська – 101, 185
Батуринська – 102, 217
Бахмацька – 102
Березинська – 180, 200
Баришівська – 246, 416
Басанська – 246
Білоуська – 315
Бобровицька – 246

Великобудиська – 263
Волинська – 180, 200, 326, 461
Вороніжська – 43, 90, 119, 121, 151, 343
Воронківська – 246
Глухівська – 17, 43, 45, 52, 56, 63, 85, 105, 113, 118, 119, 130, 233, 310, 343
Гоголівська – 246
Городницька – 180, 200, 250
Грунська – 228, 249
Золотоношська – 418
Івангородська – 58, 412
Київська – 246
Киселівська – 9, 180, 238, 316
Кобижська – 230, 246, 307
Козелецька – 246
Конотопська – 90, 102, 270, 282
Коропська – 41
Красноколядинська – 102
Кролевецька – 41, 43, 151, 233, 280, 295, 343
Липлявська – 289
Лохвицька – 404
Лукомська – 467
Мглинська – 185, 199, 440, 445
Менська – 180, 200
Моровська – 246
Ніжинська Полкова – 211, 226
Новгородська – 17, 275, 276, 433, 453
Новомлинська – 103, 119, 121, 139
Носівська – 246
Острицька – 246, 290, 343
Переволочанська – 420
Погарська – 66, 185, 265
Пойпутська – 446
Понурницька, Понорницька – 172, 180, 196, 200, 343
Почепська – 437
Прилуцька Полкова – 91, 423, 426
Прохорська – 58, 87
Решетилівська – 421
Роїська – 315
Роменська – 319, 343
Седнівська – 2, 3, 180, 200, 250, 313
Синявська – 180, 208
Сосницька – 180, 200, 239
Стародубська Полкова – 436, 444, 455
Столенська, Стуленська – 180, 200
Топальська – 434
Хорольська – 408
Чорнуська – 405

Спаське, село – 233
Стайки, село – 237
Старі Боровичі, Боровичі, село – 318, 320, 344
Стародуб, місто – 84, 132, 189, 195, 225, 256-258, 308, 343, 381, 387, 433, 436, 438, 440, 441, 443-450, 452-455
Старосанжарів, містечко – 209, 273
Стахорщина – 17
Стокгольм, місто – 408
Стрижень, річка – 344
Строків, село – 415
Суботовичі, слобода – 165
Судинка, річка – 294
Судость – 101
Судость, річка – 79, 101, 343
Сула, річка – 124, 317, 318, 319
Суми, місто – 343
Сурмачівка, село – 401
Сутиски – 350

Табаївка, село – 344
Талалаївка, село – 122
Таркгустівка, село – 180
Терехтемирів, Трахтемирів, містечко – 370
Терехтемирівський перевіз – 370
Терк, Терек, річка – 169, 201, 339, 343
Терки – 343
Тиниці, село – 344
Тиницький хутір – 344
Тільна, слобода – 344
Тополі, хутір – 148
Торжок, місто – 324, 332
Трипілля, село – 213, 237, 247, 343
Тростень, село – 444
Троянівка, село – 88
Трубчевськ, місто – 332
Тула, місто – 332
Тулиголови, село – 60

Убедь, річка – 79, 343
Убідь, Убєдь, річка – 326, 344
Убіжичі, село – 344
Удай, річка – 226, 425
Устимівка, село – 388
Устя Велике, село – 64, 297
Устя Мале, село – 180, 236
Устя, село – 64
Устянський перевіз – 297

Фастовець, село – 178, 179

Хави, село – 344
Харківці, село – 361

Хвастова – 73
Хвесівка, село – 8
Хвеськівка, село – 458, 459, 460
Хилчичі, село – 343
Хиці, село – 344
Хмелівка, село – 343
Хмилів, село – 56
Холявин, село – 344
Хорол, річка – 344

Цариград, Константинопіль – 156, 159, 247
Царицин, місто – 167, 215, 246, 338, 339, 343
Царицинська лінія – 213

Черв'яки, село – 344
Черкаське – 339
Чернижов, село – 443
Чернігів – 1-4, 7-12, 322, 323, 325-329, 356, 371, 457, 460, 344
Чернігівський замок – 330
Чертовичі, село – 441
Чехівка, слобода – 42, 78
Чигирин, місто – 345, 347, 351, 352
Чолховщина, село – 67
Чорторії, село – 113, 279
Чумгак, річка – 386
Чумгацький, хутір – 386
Чупковичі, село – 434

Шапочка, село – 448
Швишка, річка – 344
Шевернівський, хутір – 346
Шептаки, містечко – 24
Шептаківське староство, волость – 19, 24, 186, 224
Шептаківщина – 343
Шльонськ, місто – 20, 26
Шматів, село – 437
Шуляки, село – 393

Щеблі, село – 369

Якличі, село – 344
Ярославець, село – 56
Ярославець, село Бобровицької сотні – 394
Ярославець, село Ніжинського полку – 380

Універсали Павла Полуботка

1. 1705, травня 9. Чернігів – Універсал чернігівського полковника Павла Полуботка про привілеї стрілецького товариства Сидора Моцара, постачальників дичини гетьманам і чернігівським полковникам 61
2. 1705, травня 10. Чернігів – Універсал чернігівського полковника Павла Полуботка про ствердження за товаришем Седнівської сотні Дем'яном Петличним половини прибутків у купленому ним млині на річці Снові, в Нових Млинах 62
3. 1706, липня 26. Чернігів – Наказ чернігівського полковника Павла Полуботка про підтвердження прав Федора Войтеховича на млин, розташований на Смичинській греблі, з належними на нього усіма прибутками 63
4. 1706, жовтня 19. Чернігів – Наказ чернігівського полковника Павла Полуботка про підтвердження обов'язку громад сіл, розташованих біля Величківської та Феськівської гребель, належних Макошинському дівичому монастирю, гатити їх у випадку потреби 64
5. 1708, липня 23. Табір в Загородні – Наказ Павла Полуботка чернігівському єлецькому архімандритові Ісаакію Васинкевичу повернути хрипківському мельникові сіно, скошене і забране монастирськими підданими на його сіножатях 64
6. 1708, липня 30. Табір під Кролевцем – Наказ чернігівського полковника Павла Полуботка щодо повернення жабницьким жителем Росолом сіна солоновським жителям, взятим з їх сіножатей 65
7. 1710, квітня 15. Чернігів – Універсал чернігівського полковника Павла Полуботка про встановлення податку на шинкарів у Чернігівському полку призначеного для утримання переїжджих через полк 66
8. 1714, листопада 30. Чернігів – Універсал чернігівського полковника Павла Полуботка про порядок ремонту Хвесківської та Величківської гребель, з підтвердженням отримання прибутків з військових часток, що припадають з млинів на цих греблях, Макошинським дівичим монастирем 67
9. 1717, травня 2. Чернігів – Універсал чернігівського полковника Павла Полуботка про надання в послушенство чернігівському полковому осавулові Федору Лисенку посполитих в селі Киселівці 67
10. 1720, листопада 26. Чернігів – Подорожній лист чернігівського полковника Павла Полуботка, виданий аудитору Мекленбурзького корпусу для розслідування зловживань солдатів корпусу, розташованих в Чернігівському полку 68
11. 1722, лютого 19. Чернігів – Універсал чернігівського полковника Павла Полуботка про право новозаснованого ріпицького ремісницького цеху прилучити до цехових повинностей усіх місцевих ремісників, крім гончарів 69
12. 1722, квітня 6. Чернігів – Лист Павла Полуботка наказному стародубському полковникові Петру Корецькому про відправлення присланого ним розкольника до виконуючого обов'язки київського губернатора обер-коменданта Києво-Печерської фортеці 70

13. 1722, липня 4. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини у N- полк про смерть гетьмана Івана Скоропадського та щодо підлеглості N-полковника чернігівському полковникові Полуботку, якому Скоропадський передав владу 71
14. 1722, липня 6. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини до київських міщан про обрання Павла Полуботка наказним гетьманом 72
15. 1722, липня 6. Глухів – Універсал генеральної старшини про доручення нею Павлу Полуботкові тримати уряд наказного гетьмана до обрання повночинного гетьмана 74
16. 1722, липня 7. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини у Київський полк про смерть гетьмана Івана Скоропадського, із закликом до суспільного спокою 75
17. 1722, липня 9. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про надання бригадиру Стефану Вельямінову в користування військових сіл Литвиновичів, Стахорщини та Бигитової, якими раніше користувався стольник Федор Протасьєв 77
18. 1722, липня 10. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини невідомому адресату з української старшини, що перебуває при царю, клопотатися перед царем від себе про обрання повночинного гетьмана 78
19. 1722, липня 13. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини війтам і посполитим Шептаківського староства виконувати покладені на них старостою господарські роботи 78
20. 1722, липня 13. Глухів – Інструкція Павла Полуботка і генеральної старшини щодо розведення в Україні шльонських білих тонкорунних овець 79
21. 1722, липень. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення Івана Борозни та Стефана Максимовича ревізорами в Стародубський полк для з'ясування стану справ з виплатою державцями четвертних грошей з плаців та їх стягнення з державців, які їх не сплачують 81
22. 1722, серпня 7. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному стародубському війтові Якову Андрієнку прибути на Генеральний Суд для розгляду скарги на нього глухівського обивателя Івана Івановича 82
23. 1722, серпня 8. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Стародубський полк про переобрання ним з старшиною після смерті гетьмана Скоропадського управління над Україною до обрання нового гетьмана 83
24. 1722, серпня 12. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження Василя Мовчана дозорцею гетьманських маєтностей на Шептаківщині, з регламентацією його обов'язків і прав 84
25. 1722, серпня 14. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо обов'язку козаків Новомлинської, Сосницької та Шаповалівської сотень допомагати в ремонті Новомлинської греблі 85
26. 1722, серпня 15. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк про заборону українським купцям імпортувати і продавати голки, з огляду на монополію збуту голок, надану царем Петром I російським фабрикантам Томиліну та Рюміну 86
27. 1722, серпня 15. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини значним військовим товаришам Андрію Лизогубу та Андрію Кандибі прибути в Глухів 88

28. 1722, серпня 16. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Гадяцький полк щодо грошового збору з посполитих, що живуть на землях державців та в маєтностях Гадяцького замку, на охочекомонне товариство 88
29. 1722, серпня 17. Глухів – Лист Павла Полуботка і генерального писаря Семена Савича конотопському сотникові щодо покарання капітана Количева 89
30. 1722, серпня 18. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо здійснення військовим товаришем Мануїлом Зіневичем ревізії в селах, належних на гетьманську булаву 90
31. 1722, серпня 19. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк щодо недопущення притягнення козаків до посполитих повинностей та регламентації здійснення належного судочинства в полку 91
32. 1722, серпня 21. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини посполитим Самбірської маєтності, належної на гетьманський уряд, виконувати повинності, зокрема зорати поля та зібрати збіжжя 92
33. 1722, серпня 21. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини в Миргородський полк про збір медової десятини за Дніпром 93
34. 1722, серпня 24. Глухів – Відкритий лист Павла Полуботка і генеральної старшини, відпущеному з московського ув'язнення кобеляцькому жителю Федору Бреславченку, на вільний проїзд додому і вільне там проживання 94
35. 1722, серпня 25. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про збір з купців ярмаркового мита в Кролевці кролевецьким наказним сотником Семеном Григоровичем і військовим товаришем Захаром Калиновським 95
36. 1722, серпня 25. Глухів – Інструкція Павла Полуботка і генеральної старшини на збір з купців ярмаркового мита в Кролевці кролевецькому наказному сотникові Семену Григоровичу і військовому товаришеві Захару Калиновському 96
37. 1722, серпня (25). Глухів –Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Кролевець, з наказом приймати до обігу російську монету, за винятком фальшивої 97
38. 1722, серпня 25. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини до опішнянського сотника Романа Корицького та інших власників селітренних промислів щодо надання визначеної частки селітри за теперешній і минулі роки, з представленням квитів за раніше здану селітру 98
39. 1722, серпня 27. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення Якову Андрієвичу зібрати в полках, де культивується тютюн, тютюнову десятину 98
40. 1722, серпня 27. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк N-полковникові щодо з'ясування на вимогу Малоросійської колегії обсягу грошових, хлібних та інших зборів в полку, з розпорядженням приїхати у цій справі з старшиною і урядниками до Глухова 99
41. 1722, серпня 27. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Коропську сотню щодо постачання провіанту в Кролевецьку сотню, для розташованих там російських солдатів, переведених з Коропської сотні 100
42. 1722, серпня 27. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини Федору Чуйкевичу на збір медової десятини в Переяславському полку 101
43. 1722, серпень, не раніше 27. Глухів – Переказ універсалів Павла Полуботка і генеральної старшини військовим товаришам Стефану Холодовичу і Федору Чуйкевичу на збір медової десятини в Ніжинському і Переяславському полках 103
44. 1722, серпня 27. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини N - адресату в N- полк доповісти чи збиралася, і на кого, в полку медова десятина, а якщо збиралася – запровадити збір десятини 104
45. 1722, серпня 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини у

Глухівську сотню щодо постачання провіанту російським солдатам глухівського гарнізону 105
46. 1722, серпня 29. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N- полк щодо оповіщення там призначеного складу Малоросійської колегії 106
47. 1722, серпня 30. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини щодо відшкодування уланівським городничим збитків завданих бистрицькому козаку Грицьку Слюсарю 107
48. 1722, серпня 31. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини Сидору Ломаці на збір тютюнової десятини в Ніжинському, Чернігівському і Стародубському полках 108
49. 1722, серпня 31. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк щодо розведення овець 109
50. 1722, серпень. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини полтавському наказному полковникові розглянути справу за скаргою роменського сотника Якова Лук'яновича щодо сплати позики, взятої в лубенських купців для повернення хворих козаків Полтавського полку з під Великого Новгорода додому, за борговим зобов'язанням кобеляцького сотника Василя Рубана 110
51. 1722, серпень. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк N-полковникові призначити в полковому та сотенних містах збирачів грошових і хлібних зборів 111
52. 1722, серпень. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини господарю двору покійного гетьмана Скоропадського Григорію Яснопольському наказати мутинському старості Стефану Бірманському прибути в Глухів на Генеральний Суд, в зв'язку з висунутим проти нього обвинуваченням про обернення козаків у посполитих 112
53. 1722, серпень. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк N-полковникові зібрати і виправити в Глухів іноземців та іновірців, що проживають в полку, для приведення їх до присяги згідно уставу про наступництво російського престолу 113
54. 1722, серпень. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини стародубському наказному полковникові щодо відрядження двох значкових товаришів та двох дворян полковничого дому з кіньми на два місяці в Глухів для кур'єрської служби 114
55. 1722, серпень. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк N-полковникові та старшинам щодо контролю, щоб переїжджі через міста сплачували власникам підвод прогонні гроші, по півкопійки за одну версту шляху 115
56. 1722, серпень. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини до старшини міст і сіл на шляху з Глухова до Полтави, з огляду на впровадження поштового зв'язку між президентом Малоросійської Колегії Вельяміновим та полтавським комендантом Чичеріним призначити у визначених місцях на поштову службу козаків 116
57. 1722, серпень. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо сплати позичальниками взятих позик у померлого стродубського війта його вдові Ганні Григорівні Злотниковій 117
58. 1722, серпень-вересень. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини ніжинському полковникові Петру Толстому залучити козаків Прохорської та Івангородської сотень до заготівлі сіна для коней Військової артилерії 118
59. 1722, вересня 2. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про виправлення в Прилуцький полк військового товариша Івана Костенецького для спільного розслідування з капітаном Бранчанином, призначеним Малоросійською

Колегією, справи про образливі слова сотника Монастирського щодо особи царя, згідно доносів капітана Штофеля та генерал-майора Ропа 119
60. 1722, вересня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про виправлення бакланського сотника Антипа Соколовського та значного військового товариша Стефана Косовича для розслідування справи про ув'язнення, побої і змушення до продажу греблі козака Петра Іващенка глухівським сотником Іваном Мануйловичем 120
61. 1722, вересня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо повернення взятих накладів з Павла Скоробагатого для полегшення йому сплати боргу козакам Букашенку і Барабашенкові 121
62. 1722, вересня 5. Глухів – Лист Павла Полуботка до генерального бунчужного Якова Лизогуба з наказом терміново прибути в Глухів на службу 122
63. 1722, вересня 6. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в село Середину Буду щодо ревізії тамтешніх статків, належних на гетьманський уряд 123
64. 1722, вересня 7. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення Якова Івановича дозорцею гетьманських прибутків в селах Обмачові, Великому Усті, Красному, Митяївці та Млиновцях, а також дозорцею прибутків із Батуринських млинів, перевозів та рибних угідь 124
65. 1722, вересня 7. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному новгородському сотникові розглянути справу за скаргою новгородського жителя Захарка Гапоненка на новгородського війта Іллю 125
66. 1722, вересня 10. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження Семена Соболевського погарським сотником 126
67. 1722, вересня 10. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення Парфена Пекалицького ревізором та розпорядником полковничих маєтностей в Стародубському полку 127
68. 1722, вересня 10. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини бурківському жителю Леську Дубині з'явитися в Генеральний Суд для свідчення щодо розірваного гадяцьким полковим суддею листа генерального судді 128
69. 1722, вересня 12. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Лубенський полк з наказом приймати до обігу російську монету, за винятком фальшивої 128
70. 1722, вересня 13. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк з наказом приймати до обігу російську монету, за винятком фальшивої 129
71. 1722, вересня 13. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генерального осавула Василя Журавського ніжинському полковникові щодо притягнення дівицького міщанина Стефана Кубрака до міського послушенства 130
72. 1722, вересня 13. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо сприяння співаку російської імператриці Івану Костянтинову в пошуку співаків для її двору 131
73. 1722, вересня 13. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Прохорську і Івангородську сотні про надання транспорту для вивезення скошеного, призначеного для коней військової артилерії, сіна та звезення деревини для ремонту військових стаєнь, з дорученням контролю за цими справами артилерійському отаманові Якову Жиловичу 132
74. 1722, вересня 15. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення стародубському полковому осавулу Семену Березовському розглянути конфлікт між громадою села Каменя та кам'янським жителем Семеном Різником 133

75. 1722, вересня 18. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини конотопському сотникові щодо сплати боргів за м'ясо колишніми конотопськими наказним сотником, городовим отаманом, війтом і писарем конотопському різницькому цеху 134
76. 1722, вересня 18. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини Іванисі Десятинниковій Суденковій з'явитися в Глухів на Генеральний Суд з Данилом Софоновичем 135
77. 1722, вересня 18. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини Гаврилові Орендаренкові та Семенисі Цілій з'явитися в Глухів на Генеральний Суд з Василем Павловичем 135
78. 1722, вересня 18. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження Івана Кириловича дозорцею гетьманської маєтності Чехівки 136
79. 1722, вересня 18. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження права бобровницького отамана Григорія Івановича і його товариства на вилов бобрів і видр в річках Гетьманщини 137
80. 1722, вересня 19. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк щодо недопущення порушення раніше виданих царського указу та універсалів, якими забороняється надавати транспорт переїжджим без сплати прогонних грошей 138
81. 1722, вересня 19. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини шептаківському старості компенсувати кистерському козакові Мартину Самсоненку завдані кривди 139
82. 1722, вересня 19. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення Василя Варязького та Філіпа Данченка для розгляду скарги отамана села Волокитина Семена з товариством про притягнення Стефаном Міклашевським козаків до панщини 140
83. 1722, вересня 20. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини бистрицькому жителю Грицьку Слюсарю прибути в Глухів на Генеральний Суд для розгляду його справи з уланівським городничим, отцем Миколаєм 141
84. 1722, вересня 21. Глухів – Лист Павла Полуботка шептаківському дозорці щодо доручення наказному стародубському полковнику розібрати справу про підтоплення архипівських сіножатей 141
85. 1722, вересня 21. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини товаришу Глухівської сотні Івану Мироновичу з'явитися в Генеральний Суд для розгляду справи за скаргою козаків Каленика і Микити про неналежне притягення Мироновичем їх до підданства 142
86. 1722, вересня 22. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини щодо повернення сватківськими жителями заборгованих грошей батуринцю Семену Шоху, або вирішенням цієї справи в Генеральному Суді 143
87. 1722, вересня 22. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини козаку Кіндрату Бученкові з'явитися в Глухів на Генеральний Суд за позовом його брата Івана Бученка у справі захоплення спадкової землі та іншої власності 144
88. 1722, вересня 22. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини борківському жителю Карпу Проценкові повернути захоплені ним землю і волів зінківському козаку Якову Яременку, куплених Яременком у його брата, або з'явитися в Генеральний Суд для вирішення справи 145
89. 1722, вересня 22. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо утримання в Гадяцькому полку полкової сторожі 146
90. 1722, вересня 24. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо споряджения з Конотопської і Воронізької сотень 50 підвод в Глухів,

потрібних для транспортування платні російським армійським полкам, розташованим в Україні ... 146
91. 1722, вересня 24. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини сокиренському старості Матвію П'ятаку з'явитися в Глухів в Генеральний Суд для розправи за позовом прилуцького козака Михайла Онопрієнка ... 147
92. 1722, вересня 24. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини Івану Чумаку-Гутнику з'явитися в Глухів в Генеральний Суд для розправи за позовом свого зятя Павла Степановича Гутника ... 148
93. 1722, вересня 25. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження військової протекції військовому товаришеві Леонтію Галецькому ... 148
94. 1722, вересня 25. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення товариша Прилуцького полку Дмитра Івановича полковим комісаром ... 149
95. 1722, вересня 27. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення військовому канцеляристові Павлу Ладинському розібрати справу між державицею Уляною Кандибівною Карпиччиною та жителями села Пустогород ... 150
96. 1722, вересня 27. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення військовому товаришові Андрію Дзевульському та бакланському писарю Леону Клопотовському провести розслідування справи між Архипом Ломакою та Стефаном Косовичем щодо належності греблі ... 151
97. 1722, вересня 27. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини Андрію Міклашевському щодо повернення ним боргу значному військовому товаришеві Афанасію Досифійовичу ... 152
98. 1722, вересня 27. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини Андрію Міклашевському повернути Прокоповський хутір згідно ухвали Генерального Суду стародубським козакам Федору і Степану Прокоповичам, або, при невиконанні присуду, з'явитися в Генеральний Суд за їх позовом для вирішення справи ... 153
99. 1722, вересня 28. Глухів – Лист Павла Полуботка і генеральної старшини полтавському наказному полковникові щодо збору в Полтавському полку медової десятини ... 153
100. 1722, вересня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк щодо складання реєстрів російських кріпаків, що втекли з підданства російських поміщиків, а також російських драгун і солдатів, які дезертирували зі служби, і проживають на території полку ... 154
101. 1722, вересня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення бакланського писаря Леона Клопотовського доглядачем за гетьманським майном і прибутками в Бакланській і Погарській сотнях ... 156
102. 1722, вересень. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо спорядження з Батуринської, Бахмацької, Конотопської і Красноколядинської сотень 120 підвод в Глухів, потрібних для транспортування платні російським армійським полкам, розташованим в Україні ... 157
103. 1722, жовтня 2. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини урядникам Новомлинської сотні забезпечити дровами російських офіцерів, розташованих у Воронежі, але закріплених на квартирах у їхній сотні ... 158
104. 1722, жовтня 3. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини лубенському полковникові розібрати справу про насильницьке оволодіння євангелієм Ільком Олександровичем в церкві та побиття ним чорнуського священика Феодота ... 158

105. 1722, жовтня 4. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення військовому товаришеві Федору Карпіці розібрати справу між значним військовим товаришем Стефаном Міклашевським та зазірськими козаками Глухівської сотні щодо належності грунтів 159
106. 1722, жовтня 4. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Київський полк про доручення військовому товаришеві Костантію Генваровському заарештувати вбивць польських купців-євреїв Василя Гончара і Лавріна Ільченка 160
107. 1722, жовтня 4. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про виправлення Якима Федоровича та Григорія Богдановича в село Локню для розгляду скарги козака Стефана Рощенка на князя Яна Четвертинського про захоплення його поля і ліса 161
108. 1722, жовтня 8. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо передачі вдовою лубенського полкового судді Михайла Андрійовича Ульяною Терновіотівною боргових розписок на 1100 талерів та реєстрів боржників зятям судді Василю Мартосу та Івану Себестьяновичу 162
109. 1722, жовтня 9. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини старшині міст і сіл на шляху від Смілого до Ромен щодо підготовки підвод для транспортування царської казни 163
110. 1722, жовтня 9. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини смілівському городничому Києво-Печерської Лаври щодо надання підвод для транспортування царської казни шляхом від Смілого до Ромен 164
111. 1722, жовтня 9. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо видачі рокової плати козакам охочепіхотного полку Гаврила Бурляя за 1722 рік 164
112. 1722, жовтня 10. Глухів – Лист Павла Полуботка і генеральної старшини N-полковникові щодо змін в постачанні з N-полку фуражних раціонів на коней драгунських полків з корпусу генерал-лейтенанта Девейзбаха на жовтень-грудень 165
113. 1722, жовтня 11. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення колишньому лубенському осаулові Петровському та Стефану Уманцю розібрати справу між значним військовим товаришем Стефаном Міклашевським та козаками і посполитими села Чорторії щодо належності грунтів 166
114. 1722, жовтня 15. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному воронізькому сотникові з воронізьким урядом розглянути скаргу Івана Старця на воронізького сотника Івана Холодовича щодо побоїв та грабунку та компенсувати завдану йому шкоду 167
115. 1722, жовтня 15. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини в N-сотню N- сотникові з урядниками щодо розшуку збіглого з ув'язнення ченця 168
116. 1722, жовтня 17. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини Якиму Федоровичу і Богдановичу провести слідство за скаргою славутських жителів Тимоша Парія та Юхима Куриленка про насильницьке захоплення генеральним писарем Семеном Савичем їх земель 168
117. 1722, жовтня 17. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини миргородському полковникові щодо розведення в Миргородському полку овець з білою вовною 169
118. 1722, жовтня 24. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо постійного надання коней і провідників кур'єру полтавського коменданта Чичеріна для доставлення кореспонденції в Глухів і з Глухова 170
119. 1722, жовтня 24. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо постачання фуражу Глухівською, Воронізькою і Новомлинською сотнями для полку Бальцера 171

120. 1722, жовтня 25. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк N-полковникові щодо надання звіту, необхідного для запобігання шахрайства офіцерами і драгунами російських полків при відшкодуванні фуражу 172
121. 1722, жовтня 25. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному новомлинському сотникові щодо постачання фуражу для переведених у Воронізьку сотню коней російських офіцерів 173
122. 1722, жовтня 25. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини прилуцькому наказному полковникові щодо допомоги кролевецькому протопопові Михайлу Трифановському в отриманні зиску з покинутих та відчужених мужицьких грунтів в селі Березовиці 174
123. 1722, жовтня 26. Глухів – Наказ Павла Полуботка ямпільському комендантові повернути куплені ним спадкові грунти Леонтію Стягайлу, з поверненням коменданту сплачених грошей 175
124. 1722, жовтня 27. Глухів – Універсал Павла Полуботка про доручення значним військовим товаришам Петру Уманцю, Семену Чуйкевичу і Парфену Пекалицькому розглянути справу про підтоплення Лубенською міською греблею Мгарської греблі Лубенського Мгарського монастиря та грунтів монастиря і значного військового товариша Петра Булавки 176
125. 1722, жовтня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення військовому товаришеві Олексію Туранському розглянути скаргу жителів села Попівки на зловживання старости Івана Ковпиненка 177
126. 1722, жовтня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк щодо відправлення в полковому і сотенних містах молебнів та зачитування там відомостей про успіхи російських військ на Кавказі 178
127. 1722, жовтень. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо ремонту Батуринської греблі підданими державців з Борзенської, Батуринської і Красноколяденської сотень 179
128. 1722, жовтень. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо заборони продажу і скупівлі хліба (зерна) за спекулятивними цінами в Стародубському полку 179
129. 1722, жовтень. Глухів – Лист Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк N-полковникові щодо утримання полкових гармашів, з наказом подати реєстр військових службовців полку, які отримують окрему річну плату 181
130. 1722, листопада 1. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини суходольському війту Антону Риленкові відшкодувати завдані ним збитки глухівському козаку Хомі Кузьминичу, або з'явитися в цій справі до Генерального Суду 181
131. 1722, листопада 2. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини щодо компенсації завданих кривд Федору Тихоновичу Федором Ольшанським 182
132. 1722, листопада 2. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини щодо відновлення прав Симона Маслака на Мглинський хутір 183
133. 1722, листопада 2. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження Павла Минецького ніжинським полковим писарем 184
134. 1722, листопада 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення полтавського полкового сотника Якова Черняка полтавським наказним полковником 185
135. 1722, листопада 4. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини київському наказному полковникові не допускати захоплення прикажчиком Павуни Кантакузинової маєтностей Карпік, до розгляду справи Сенатом, та про підтвердження за Карпіками тих маєтностей, які були ними куплені 186

136. 1722, листопада 8. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини трьом сестрам Омельянівнам з'явитися в Глухів на Генеральний Суд у справі щодо неповернення боргу значному військовому товаришеві Андрію Лизогубу 187
137. 1722, листопада 8. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини стародубському наказному полковникові розглянути в полковому суді справу між Василем Вілінським та вдовою стародубського отамана Федора Скоробагатого щодо компенсації збитків за перешкоджання нею його шлюбу з родичкою її чоловіка 188
138. 1722, листопада 10. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини ніжинському полковникові надати у Військову Канцелярію раніше складені в Полку реєстри козаків і селян 188
139. 1722, листопада 10. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження новомлинським сотником значного військового товариша Кирила Троцького 189
140. 1722, листопада 11. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному стародубському полковникові доповісти про конкретні факти зловживань офіцерів та рядових з Мекленбурзького корпусу 190
141. 1722, листопада 14. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Переяславський полк про надання на відкуп військової індукти в Україні на три наступних роки Михайлу Шереметєву, Микифору Зайцеву та Івану Дранову 191
142. 1722, листопада 20. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини лубенському полковникові уніфікувати в Лубенському полку міри обсягу збіжжя та повідомити про їх співвіднесення з московськими аналогами 192
143. 1722, листопада 21. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини N- полковникові видати російським солдатам, розташованим в його полку, провіант на місяць вперед, відповідно до пропозицій Військової колегії київському губернатору Івану Трубецькому 193
144. 1722, листопада 22. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному стародубському полковникові вжити заходів щодо повернення стародубською старшиною Кіндрату Скороходенку стягнутих грошових поборів 194
145. 1722, листопада 23. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про надання у володіння вдові полтавського полковника Івана Черняка Ірині Стефанівні містечка Решетилівки 195
146. 1722, листопада 23. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо послушенства монастирських підданих Глухівському Петропавлівському монастиреві 195
147. 1722, листопада 29. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генерального бунчужного Якова Лизогуба новгородському війту щодо надання села Мефедівки для домашнього господарства новому новгородському сотникові Семену Голецькому 196
148. 1722, листопада 29. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо послушенства посполитих села Нічочувки та прилеглих хуторів київському війту Дмитру Полоцькому, із забороною старшині обкладати їх надмірними поборами 197
149. 1722, листопад. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк N-полковникові щодо призначення другого полкового комісара у справах постачання провіанту російським полкам в Гетьманщині, з розпорядженням потім прибути обом комісарам до Глухова 198
150. 1722, грудня 1. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини пресвітеру села Кулаг Івану Полховському порозумітися з Архипом Ломакою щодо належних тому грошей і жита, або з'явитися з ним на Генеральний Суд 199

151. 1722, грудня 2. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо надання державцями Кролевецької і Воронізької сотень транспорту на потреби турецького посла, що буде прямувати через Київ, Ніжин і Глухів на Москву 199
152. 1722, грудня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Переяславський полк про підтвердження переяславського полкового осавула Івана Даниловича на уряді переяславського наказного полковника 200
153. 1722, грудня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення комісарами з боку Гетьманщини значного військового товариша Йосипа Тарасовича та чорнуського сотника Семена Максимовича в комісію полковника Семена Давидова, призначену за наказом царя для межування кордонів Почепа 201
154. 1722, грудня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Гадяцький полк щодо можливої мобілізації козаків на випадок ворожого нападу з боку Криму та перепідпорядкування козаків, при розгортанні військових дій, київському губернатору, генералу Івану Трубецькому 203
155. 1722, грудня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Полтавський полк щодо можливої мобілізації козаків для походу, з призначенням наказними полковниками – в похід – полтавського полкового сотника Якова Черняка та залишеним в Полтаві – полкового судді Григорія Буцького 205
156. 1722, грудня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Ніжинський полк щодо надання транпорту турецькому посольству Капичі-баши на шляху до Москви через Ніжин, Борзну, Батурин і Кролевець 206
157. 1722, грудня 5. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо закупівлі для потреб царя підполковником Батурином та його посланцями ста тисяч відер горілки в Гетьманщині за вільною ціною 207
158. 1722, грудня 6. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про скасування з дозволу Сенату запроваджених Малоросійською Колегією в Гетьманщині тютюнової і медової десятини та інших зборів 210
159. 1722, грудня 8. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Київський полк щодо організації переїзду через Київ у напрямку Москви турецького посла Капичі-баши 211
160. 1722, грудня 10. Глухів – Подорожній лист Павла Полуботка і генеральної старшини приставу Олександра Меншикова на провезення вина з Волощини через Україну до Москви 212
161. 1722, грудня 11. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення Дмитра Володьківського, Данила Карпіки та Семена Шаули для розгляду справи між адамівським священиком Леонтієм та наказним київським полковником, полковим суддею Іллєю Жилою щодо прав на млин, розташований на Киселівській греблі 213
162. 1722, грудня 11. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк щодо вжиття карних заходів проти підданих, які відмовляються виконувати повинності на користь своїх державців 214
163. 1722, грудня 11. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про визнання прав Себастьяновичів на Брагинський грунт та відмові в таких правах брагинським селянам, які володіють землею без відповідних документів, за чим мають простежити, а також обмежувати грунти селища Брагинець, Андрій Кандиба та Іван Армашенко 215
164. 1722, грудня 12. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо ремонту Новомлинської греблі державцями та мельниками, які мають прибутки з розташованих на ній млинів 216

165. 1722, грудня 12. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо послушенства посполитих села Кулаги Мглинської та слобід Суботовичі і Душатин вдові управителя гетьмана Скоропадського 217
166. 1722, грудня 16. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини стародубському наказному полковникові розсудити справу про належність успадкованого майна між Лук'яном Старосільським та його небожем Яковом Старосільським 218
167. 1722, грудня 18. Глухів – Повторний універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N- полк щодо укріплення кордону на випадок ворожого нападу з боку Криму та перепідпорядкування козаків, при розгортанні військових дій, київському губернатору, генералу Івану Трубецькому, з призначенням наказним гетьманом над козаками гадяцького полковника Михайла Милорадовича 219
168. 1722, грудня 19. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генерального бунчужного Якова Лизогуба кролевецькому сотникові забезпечити вдові кролевецького сотника Маковського непорушність прав на Гутище 221
169. 1722, грудня 21. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо мобілізації сотень Гадяцького полку в Терський похід 221
170. 1722, грудня 22. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Ніжинський полк щодо пред'явлення державцями в Малоросійську Колегію наданих їм документів, які засвідчують їх майнові права 223
171. 1722, грудня 22. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Прилуцький полк щодо пред'явлення державцями в Малоросійську Колегію наданих їм документів, які засвідчують їх майнові права 225
172. 1722, грудня 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Понурницьку сотню про доручення значному військовому товаришеві Дем'яну Туранському провести спільно з капітаном Волжиним ревізію кількості дворів, щоб впровадити рівномірне утримання жителями сотні розташованих тут драгунів 226
173. 1722, грудня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини у Вороніжську сотню щодо постачання з сотні 30 підвод на потреби Військової артилерії 227
174. 1723, січня 1. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Гадяцький полк щодо вивезення з полку в Глухів борошна, зібранного для членів Малоросійської колегії 227
175. 1723, січня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо ревізії значними військовими товаришами Федором Кочубеєм та Стефаном Холодовичем власності, що належала померлому новгородському сотникові Лісовському, для її розподілу між кредиторами і спадкоємцями 228
176. 1723, січня 3. Глухів – Подорожній лист Павла Полуботка і генеральної старшини намісникові Глухівського Петропавліського монастиря на проїзд з Глухова до Києва 229
177. 1723, січня 5. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини київському полковникові оприлюднити в Київському полку наказ царя про фальшиві гроші та вжити згідно наказу необхідних заходів 230
178. 1723, січня 8. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо незмінного виконання посполитими села Фастівки повинностей на потреби Військової артилерії згідно наказів артилерійського отамана Якова Жиловича 231
179. 1723, січня 8. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини обмачівському, підлипянському та самбірському дозорцям щодо організації вивезення заготовленого в Біловежському степу сіна у Фастівку на потреби Військової артилерії 231

180. 1723 січня 13. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підготовку сотень Чернігівського полку для відсічі можливого нападу турків і татар, з призначенням наказним командиром над козаками чернігівського полкового осавула Лисенка 232
181. 1723, січня 15. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини воронізькому сотникові щодо нерозміщення солдата з глухівського гарнізону в будинку Ірини Биковської 234
182. 1723, січня 15. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини переяславському полковникові готувати полк до походу 234
183. 1723, січня 16. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини бунчуковому товариству Ніжинського полку сплачувати визначені внески на відновлення постаждалої від пожежі Києво-Печерської церкви призначеним для цього ніжинським полковником комісарам 235
184. 1723, січня 21. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження прав Євфимії Нащинської та Марії Сухининої на грунти, конфісковані у мазепинців Красноперича і Дороша, із звільненням Нащинської від претензій Марії Красноперичівни 236
185. 1723, січня 21. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо ремонту гетьманських Погарської і Бакланської гребель жителями ратушних сіл Мглина, Баклані та Погара 237
186. 1723, січня 21. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Чернігівський полк щодо забезпечення охочепіхотних та інших призначених в похід козаків грошима і провіантом 238
187. 1723, січня 21. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення дозорці гетьманських млинів в Лубенському полку Якову Андрійовичу провести ревізію млинових прибутків, належних на булаву 239
188. 1723, січня 23. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини прилуцькому полковникові розсудити справу про побиття військовим товаришем Якимом Горленком прилуцького полкового комісара Дмитра Івановича 240
189. 1723, січня 24. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення комісарам Дорофійовичу, Тарасевичу і Максимовичу розгляду справи між Валкевичами і Плотною щодо слободки Піщанки 240
190. 1723, січня 24. Глухів – Наказ Павла Полуботка стародубському наказному полковникові у справі між Валкевичами і Плотною щодо слободки Піщанки, дорученої для розгляду комісарам Дорофійовичу, Тарасевичу і Максимовичу 242
191. 1723, січня 26. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини N- полковникові щодо порядку здійснення судочинства в його полку та надання відомостей про вирішення судових справ, які згідно відправлених раніше наказів було покладено на розгляд полкового суду 243
192. 1723, січня 29. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини новомлинському сотникові щодо можливих умов постачання провіанту солдатам глухівського полка полковника Бальцера 244
193. 1723, січня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження Лаврентія Микитича обозним Полтавського полку 245
194. 1723, січня 30. Глухів – Подорожній лист Павла Полуботка і генеральної старшини на провезення до Москви Дмитру Горленкові з його дому їстівних припасів і напоїв 246
195. 1723, січня 31. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини стародубському наказному полковникові Петру Корецькому та іншим полчанам розсудити Стефана Кголембіовського з полковим сотником Іваном Чарнолуцьким, а також розглянути інші справи 247

196. 1723, січня 31. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження Тихона Никифоровича понорницьким сотником 248
197. 1723, січня 31. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини N-полковникові про виправлення з N-полку зведеного загону козаків в похід до фортеці Святого Хреста 249
198. 1723, січня 31. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини у Чернігівський полк щодо завершення збору грошей з старшини та заможних козаків і міщан на реставрацію постраждалої від пожежі Києво-Печерської лаври 250
199. 1723, лютого 1. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження перебування стрілецького товариства Матвія Мироновича на гетьманській службі 252
200. 1723, лютого 1. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо мобілізації сотень Чернігівського полку в Терський похід 253
201. 1723, лютого 1. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Ніжинський, Прилуцький і Київський полки щодо розміщення на колишніх квартирах козаків охочекомонного полку Карпа Часника, які повернулися з Терського походу 254
202. 1723, лютого 1. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини з дозволом капітану глухівського гарнізону Волжину розшукати свого біглого кріпака Федора Честоклєтова, що втік з сім'єю в минулі роки до України 255
203. 1723, лютого 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження Андрія Ковбаси охочекомонним полковником 256
204. 1723, лютого 4. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо ревізії дворів в Лубенському полку гадяцькими комісарами Стефаном Ситенським та Герасимом Кротневичем, спричиненої скаргою гадяцького полковника Михайла Милорадовича на надмірне обкладання стацією обивателів полку порівняно з іншими полками 257
205. 1723, лютого 7. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини полтавському наказному полковникові щодо мобілізації старшини і козаків полку в Терський похід 258
206. 1723, лютого 7. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження гетьманської протекції колишньому старосанжарівському сотнику Івану Тарнавському 259
207. 1723, лютого 8. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження виділених вдовою протопопа Заруцького Параскевією спадкових маєтностей для свого старшого сина Андрія 260
208. 1723, лютого 8. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження Андрія Полянського синяківським сотником 261
209. 1723, лютого 8. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини полтавському наказному полковникові наказати старосанжарівській старшині не обкладати зайвими поборами підсусідків колишнього старосанжарівського сотника Івана Тарнавського 262
210. 1723, лютого 8. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини полтавському наказному полковникові щодо конфіскації у Федора Швидкого волів для відшкодування білицькому сотникові Василю Юхимовичу збитків, завданих даремними позовами Швидкого 262
211. 1723, лютого 9. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини ніжинському наказному полковникові щодо непритягнення до загальних повинностей підданих київського архієпископа в маєтностях Комарівці і Ковчині 263
212. 1723, лютого 10. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про

виправлення в похід до фортеці Святого Хреста десятитисячного корпусу козаків 264
213. 1723, лютого 10. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Київський полк щодо впровадження на прикордонні, між Межигорами та Трипіллям, спостережно-сигнальних пунктів, для попередження можливих нападів кримських та білгородських татар 266
214. 1723, лютого 10. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Ніжинський полк про доручення значному військовому товаришеві Михайлу Шендюку зібрати із заможного військового товариства і духовенства заборговані гроші на відбудову погорілої Києво-Печерської лаври 268
215. 1723, між 11 та 28 лютого. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини до N-полковника щодо вжиття ним заходів для прискорення маршу козаків, призначених з його полку в похід до фортеці Святого Хреста 269
216. 1723, лютого 13. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини опішнянському сотникові розслідувати справу про образу полтавського отамана Лук'яна Старицького полтавським полковим хорунжим Михайлом Руденком та його спільниками 270
217. 1723, лютого 14. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини батуринському сотникові щодо постачання 50 ободів для гармат Військової артилерії 271
218. 1723, лютого 14. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо розгляду Федором Гречаним та Захарієм Рощаківським справи між Іваном Балясним, Іваном Онуфрійовичем та іншими опішнянськими жителями 272
219. 1723, лютого 15. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини Олексію Черняку передати царську грамоту надану його батькові полтавському полковникові Леонтію Черняку, в якій згадуються обіцяні царем Полтавському полку привілеї, для виготовлення копії у Військовій Канцелярії 273
220. 1723, лютого 15. Глухів – Лист Павла Полуботка і генеральної старшини полтавському полковому сотникові щодо полкових справ 274
221. 1723, лютого 15. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини розслідувати справу про усунення будищанського сотника Колачинського з уряду наказним полтавським полковником Григорієм Буцьким 275
222. 1723, лютого 18. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Полтавський полк щодо перехоплення турецьких шпигунів 276
223. 1723, лютого 19. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини військовому товаришеві Данилу Кутнєвському прибути на суд в Глухів у справі знущань, завданих ним та його слугою Гаврилові Бучку при переїзді через село Локотки 277
224. 1723, лютого 20. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення стародубському полковому отаманові Павлу Яворському та військовому товаришеві Семену Рубцю встановити межі між селами Кам'янкою і Грем'ячим 278
225. 1723, лютого 21. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення артилерійському отаманові Якову Жиловичу зібрати ярмарковий збір під час ярмарки у Стародубі 279
226. 1723, лютого 22. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про право відкупити військовому товаришеві Трохимові Афанасовичу млин, перекуплений у його своячихи Романихи Гуляницької ченцями Києво-Печерської лаври, із залишенням наданої їм в цьому млині військової частки 279
227. 1723, лютого 22. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Ніжинський полк щодо відправлення п'яти тисяч козаків на канальні роботи до Ладоги 281

228. 1723, лютого 22. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо прав опішнянського жителя Івана Балясного на виробництво селітри в Гадяцькому та Полтавському полках 283
229. 1723, лютого 24. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про послушенство громади села Перегону Антипу Соколовському 284
230. 1723, лютого 25. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо доручення відправленим в Кобижчу ніжинському полковому і басанському сотникам Іванові Піроцькому та Федорові Рудьківському з ніжинським магістратським писарем Григорієм Коніжським розслідувати зловживання київського полковника Танського 284
231. 1723, лютого 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Чернігівський полк щодо розпізнавання та вилучення з обігу фальшивих монет 286
232. 1723, лютого 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Полтавський полк щодо розпізнавання та вилучення з обігу фальшивих монет 287
233. 1723, лютого 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення значному товаришеві Глухівської сотні Якиму Федоровичу та писарю Кролевецької сотні Федору Дубневичу розглянути справу про побиття спаським отаманом Мартином Демиденком жовнірів вдови гетьмана Скоропадського та паплюження її імені 289
234. 1723, лютого 28. Глухів – Подорожній лист Павла Полуботка і генеральної старшини для комісарів п'яти козацьких полків, що прямують через російські міста на канальні роботи до Ладоги 290
235. 1723, лютого 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про виправлення в похід до Ладоги на канальні роботи п'ятитисячного корпусу козаків, з призначенням гадяцького полковника Михайла Милорадовича головнокомандувачем 291
236. 1723, лютого 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про послушенство громади села Устя Малого сосницькому сотникові Павлу Омельяновичу, зі скасуванням такого послушенства на користь місцевого монастиря 292
237. 1723, лютого 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо коштів, які мають надходити від державців Ніжинського, Прилуцького та Київського полків на утримання охочекомонного полку Карпа Часника 292
238. 1723, лютий. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження значного військового товариша Івана Лисенка киселівським сотником 293
239. 1723, лютий. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження киселівського сотника Павла Омеляновича сосницьким сотником 294
240. 1723, березня 4. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини полтавському наказному полковникові прослідкувати, щоб великобудиський сотник не переслідував великобудиських жителів за подану на нього скаргу генеральній старшині 295
241. 1723, березня 6. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження прав Глухівського Петропавлівського монастиря на прибутки з Мутинського перевозу 296
242. 1723, березня 6. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини Олексію Черняку залишити при собі не більше тридцяти козаків, усім іншим призначено йти в Терський похід на канальні роботи на Ладогу 297
243. 1723, березня 8. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини полтавському полковникові щодо завершення збору грошей в Полтавському полку,

призначених на відбудову постраждалої від пожежі Києво-Печерської лаври та їх відправлення в Київ 297
244. 1723, березня 11. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо розшуку та повернення майстрів та учнів іконописця Якима Глинського, які, не виконавши перед ним свої зобов'язання, залишили роботи по розпису іконостасу Великої Києво-Печерської церкви 298
245. 1723, березня 13. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк N-полковникові щодо виправлення козаків полку в похід до Ладоги на канальні роботи 299
246. 1723, березня 13. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Київський і Переяславський полки щодо забезпечення транспортом турецького посольства Капичі-Баші, що повертається до Туреччини через Київ 300
247. 1723, березня 13. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини до міщан Києва та прикиївських містечок щодо забезпечення транспортом турецького посольства Капичі-Баші, що повертається до Туреччини через Київ 302
248. 1723, березня 16. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Ніжинський полк щодо видачі російським унтер-офіцерам і драгунам, відрядженим на форпости і в караули, лише визначеного утримання 303
249. 1723, березня 18. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини із застереженням Івану Балясному використовувати дозвіл на розробку селітри без порушення суспільних та приватних прав та наказом відновити зруйнований ним вал містечка Веприка 304
250. 1723, березня 21. Глухів – Лист Павла Полуботка до чернігівського полкового судді з роз'ясненням щодо неправомірності вимоги коменданта російського гарнізону в Чернігові вимагати від нього копії універсалів, що відправляються в Чернігівський полк урядом Гетьманщини 305
251. 1723, березня 22. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини миргородському полковникові щодо повернення майна Федором Липиненком Михайлові Дмитрієву, відібраного ним у нього начебто за борги іваницького сотника за наказом полковника 306
252. 1723, березня 22. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному кролевецькому сотникові Семену Григоровичу щодо примусового відправлення Костантія Генваровського в Глухів 307
253. 1723, березня 23. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини господареві Гадяцького замку Михайлу Турковському та лубенському полковому писарю Степану Савицькому розглянути справу про захоплення маєтностей і майна Старою Романихою Бороховичевою у своєї овдовілої онуки Марії Савични 308
254. 1723, березня 24. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини гадяцькому полковникові не дозволяти збирання поборів з козацьких, церковних та ратушних маєтностей в своєму полку збирачами Малоросійської колегії до отримання роз'яснювальної резолюції з сенату 311
255. 1723, березня 24. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Гадяцький полк щодо постачання державцями полку транспорту і людей для зміцнення укріплень міста Гадяча 312
256. 1723, березня 24. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення Стефану Рубану встановити походження серединобудинського козака Івана, якого курський поміщик Кузьма Позняков вважає своїм збіглим кріпаком 313
257. 1723, березня 24. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини з дорученням батуринському сотникові з урядом встановити права власності на

млин, куплений генеральним суддею Іваном Чарнишом, який батуринська жителька Ємчиха вважає своїм 314
258. 1723, березня 27. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про затвердження Григорія Отвіновського стародубським отаманом, з підтвердженням його прав на села Смялч і Обухівку 315
259. 1723, березня 27. Глухів – Лист Павла Полуботка і генеральної старшини до конотопського сотника щодо непричетності колишніх сотенних писаря та отамана Матвія Несторовича та Данила Опанасовича до боргу перед конотопськими різницьким і калачницьким цехами 316
260. 1723, березня 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про заборону визнаним Малоросійською колегією та іншим самозваним погребським козакам продавати посполиті грунти в Погребках 317
261. 1723, березня 29. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення господарю Гадяцького замку Михайлові Турковському, значному військовому товаришеві Якову Новицькому та військовому канцеляристу Василю Забілі зібрати в Ковалівці додаткові свідчення у справі між колишнім ковалівським сотником Афанасом Кицешем та генеральним суддею Іваном Чарнишем 318
262. 1723, березня 29. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо непричетності колишніх сотенних писаря та отамана Матвія Несторовича та Данила Опанасовича до боргу перед конотопськими різницьким і калачницьким цехами 319
263. 1723, березня 29. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про виправлення військового канцеляриста Василя Забіли та значного військового товариша Федора Гречаного у Великобудиську сотню для розслідування зловживань Дмитра Колачинського 320
264. 1723, березня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка про призначення командиром над козаками Чернігівського полку, відправлених на канальні роботи на Ладогу, чернігівського хорунжого Марка Чечеля 321
265. 1723, квітня 2. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про надання значному військовому товаришеві Миколі Ханенкові сіл Перегон і Дешковичі 322
266. 1723, квітня 2. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини депутівському дозорці Василю Даровському прибути в Глухів для розгляду скарги на нього Андрія Василенка, або заплатити йому за службу 324
267. 1723, квітня 2. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про права і привілеї вдови полтавського полковника Івана Черняка Ірині, порушені Малоросійською Колегією та решетилівськими жителями 324
268. 1723, квітня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо забезпечення проїзду турецького посла Капичі-баши через Україну з Москви до Туреччини 326
269. 1723, квітня 3. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо забезпечення проїзду турецького посла Капичі-баши через Україну з Москви до Туреччини 327
270. 1723, квітня 4. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Конотопську сотню щодо порядку ремонту млинів в сотні, з призначенням дозорці млинів Конотопської сотні 327
271. 1723, квітня 4. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини в Полтавський полк надати табель зі списками козаків, що померли на будівництві Ладозького каналу в 1722 році та у Терському поході, а також про обсяги робіт виконаних раніше та виконуваних на будівництві каналу в 1723 році і про інші дані 329

272. 1723, квітня 5. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в N-полк щодо висунення кандидатур на вакантні уряди 330
273. 1723, квітня 5. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо розслідування можливого підпалу будинка колишнього новосанжарівського сотника Івана Тарнавського 331
274. 1723, квітня 5. Глухів – Лист Павла Полуботка і генеральної старшини до колишнього новосанжарівського сотника Івана Тарнавського щодо розслідування можливого підпалу його будинка 332
275. 1723, квітня 6. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини свірзькому та дмитрівському городничим щодо забезпечення транспортом з маєтностей Чернігівської єпископії та Новгородського монастиря посольства турецького посла Капичі-баши 332
276.1723, квітня 7. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про надання ніжинському полковому судді Роману Лазаровичу села Багринівки 333
277. 1723, квітня 8. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини до місцевої старшини, в містах на шляху від Глухова до Києва, щодо забезпечення транспортом турецького посла Капичі-баши 334
278. 1723, квітня 19. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення ревізором в Переяславський полк військового канцеляриста Андрія Володківського для розслідування зловживань при мобілізації козаків полку, виправлених в походи в попередні роки, а також в Дербенський і Ладозький походи поточного року 335
279. 1723, квітня 22. Глухів – Лист Павла Полуботка і генеральної старшини до чорторийської громади про призначення глуховського наказного сотника Якима Федоровича та ратушного писаря Сави Матвійовича для розгляду скарги громади про захоплення чорторийських грунтів Міклашевськими 336
280. 1723, квітня 25. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини ніжинському полковникові відкласти призначення Генваровського кролевецьким сотником, або взагалі його скасувати 337
281. 1723, квітня 27. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення ревізором військового канцеляриста Василя Биковського у Полтавський полк, для розслідування зловживань при мобілізації козаків полку, виправлених в походи в попередні роки, а також в Дербенський і Ладозький походи поточного року 337
282. 1723, квітня 28. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо розслідування військовим товаришем Тимофієм Самойловичем скарги підлип'янського старости Івана Копцевича на зловживання дозорці гетьманських млинів Андрія Нечефеля 338
283. 1723, квітня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Лубенський полк щодо готовності козаків полку до походу 339
284. 1723, квітня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Стародубський полк щодо готовності козаків полку до походу 341
285. 1723, квітня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Стародубський полк щодо готовності бунчукового товариства та гетьманських протекціантів до походу 342
286. 1723, квітня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка в N - полк щодо готовності козаків полку до походу 342
287. 1723, травня 1. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо закінчення значним військовим товаришем Андрієм Кандибою та військовим канцеляристом Іваном Армашенком розгляду справи між Тетяною Бригинчихою і її синами та Себастяновичами і озерянцями 343

288. 1723, травня 5. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо заготівлі в Новгородській і Вороніжській сотнях вугілля для потреб Військової артилерії ... 344
289. 1723, травня 10. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про призначення липлявським сотником отамана значкового товариства Стефана ... 345
290. 1723, травня 12. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про повернення вдові Данила Солонини Параскевії Домонтовичівні військового села Коптів ... 345
291. 1723, травня 17. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження прав значного товариша Стародубського полку Василя Журмана на послушенство посполитих в селі Задубіння ... 347
292. 1723, травня 19. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному полтавському полковникові розслідувати зловживання кишенського сотника Григорія Потоцького ... 348
293. 1723, травня 19. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення значному військовому товаришеві Василю Завадовському та військовому товаришеві Парфену Пекалицькому розібрати скаргу значкового товариша Стародубського полку Леонтія Озерського на наказного стародубського полковника, полкового сотника Івана Чарнолузького ... 349
294. 1723, травня 22. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про підтвердження прав вдови мглинського сотника Максима Борозни Катерини на село Лопазне, на млин та на інші маєтності ... 350
295. 1723, травня 22. Глухів – Лист Павла Полуботка до ніжинського полковника щодо переобрання кролевецького сотника ... 351
296. 1723, травня 24. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини про виклик у Глухів за позовом значного військового товариша Петра Уманця ворменських жителів Якова Нагнибіди, Несторця та Василя Рини у справі повернення боргу дружині Уманця ... 352
297. 1723, травня 24. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо заборони подорожнім брати без подорожніх листів у жителів села Велике Устя підводи ... 353
298. 1723, травня 25. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо укріплення прикордонних містечок Київського полку на випадок війни з турками і татарами ... 354
299. 1723, травня 25. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини новомлинському сотнику з тамтешніми урядовцями організувати жителів сотні для ремонту Новомлинської сотні ... 355
300. 1723, травня 26. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини щодо ремонту гетьманської резиденції в Баклані посудицькими людьми та жителями села Рожни ... 355
301. 1723, травня 27. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини наказному стародубському полковникові визначити відповідального для спільного розслідування з відправленими київським генерал-губернатором офіцерами справи про побиття лавника стародубського магістрату Федоровича російськими військовими з Мекленбурзького корпусу ... 356
302. 1723, травня 29. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Конотопську сотню щодо ремонту Озарицької греблі ... 357
303. 1723, травня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Прилуцький полк про доручення генеральному осавулу Василю Жураківському та генеральному бунчужному Якову Лизогубу урядових справ у зв'язку з

від'їздом інших генеральних старшин та наказного гетьмана з Глухова до Санкт-петербурга 357
304. 1723, травня 30. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в охочекомонний полк Карпа Часника стосовно роздачі платні компанійцям, що були в Терському поході в 1722 році 358
305. 1723, травня 31. Глухів – Лист Павла Полуботка і генеральної старшини стародубським комісарам розслідувати зловживання солдатів Мекленбурзького полку і гренадерів з полку Хлопова 359
306. 1723, травня 31. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про взяття колишнього великобудиського сотника Дмитра Колачинського під гетьманський бунчук і протекцію, з увільненням з під полкової юрисдикції 359
307. 1723, травня 31. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини про доручення Семену Новаковичу та басанському сотникові Федору Рудьковському простежити за відшкодуванням збитків київським полковником Танським, завдних ним жителям Київського полку, здійснити судовий розгляд ряду кримінальних та цивільних справ та відновити Мандрику на уряді кобижського сотника 360
308. 1723, травня 31. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини стародубському полковнику звітувати у Генеральну канцелярію і Малоросійську Колегію про грошові, хлібні та інші прибутки зі Стародубського полку, з інформацією кому вони призначалися і на що витрачалися 362
309. 1723, червня 6. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини івангородському сотникові щодо звільнення самовільно зайнятого ним та іншими жителями сотні степу, належного до Військової артилерії 363
310. 1723, червня 8. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини у Глухівську сотню щодо готовності козаків сотні до походу у складі Військової артилерії 363
311. 1723, червня 10. Глухів – Інструкція Павла Полуботка і генеральної старшини ревізорам Василю Полуницькому та Дем'яну Бутовичу відрядженим у Ніжинський полк 364
312. 1723, червня 10. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Лубенський полк про призначення царем генерала Михайла Голіцина головнокомандувачем над усіма військами в Україні та щодо готовності козаків полку за ордером Голіцина у Військову канцелярію виступити в похід 366
313. 1723, червня 11. Глухів – Універсал Павла Полуботка і генеральної старшини в Чернігівський полк про призначення серба Дмитра Мілютинова за указом царя седнівським сотником 367
314. 1723, червня 11. Глухів – Наказ Павла Полуботка і генеральної старшини стародубським комісарам щодо подання складених ними пунктів про кривди, заподіяні в Стародубському полку солдатами з Мекленбурзького полку та гренадерами полку Хлопова 368

Додаток І

Майнові документи Павла Полуботка

315. 1703, червня 18. Батурин – Універсал Івана Мазепи про підтвердження прав Павла Полуботка на куплені ним Мишуківський, Семанівський та Вертіївський грунти 371
316. 1706, листопада 15. Батурин – Універсал Івана Мазепи чернігівському полковни-

кові Павлу Полуботкові про передачу йому села Наумівки, раніше належного матері Полуботка 372
317. 1708, листопада 14. Глухів – Грамота царя Петра I чернігівському полковникові Павлу Полуботкові на маєтності в Сумському полку на Слобожанщині та в Гадяцькому і Лубенському полках 373
318. 1708, листопада 20. – Універсал Івана Скоропадського чернігівському полковникові Павлу Полуботкові на маєтності в Чернігівському і Лубенському полках 375
319. 1708, листопада 20. – Універсал Івана Скоропадського чернігівському полковникові Павлу Полуботкові на село Коровинці з прилеглими до нього володіннями 377
320. 1708, грудня 22. Лебедин – Грамота царя Петра I чернігівському полковникові Павлу Полуботкові на маєтності в Чернігівському полку 378
321. 1716, травня 18. Глухів – Універсал Івана Скоропадського про підтвердження прав чернігівського полковника Павла Полуботка на куплені землі в Чернігівському полку 380
322. 1723, листопада 11. Чернігів – Визнання черниці П'ятницького монастиря Анастасії Савични іменем своєї матері, черниці Афанасії, щодо продажу Павлу Полуботкові землі в Чернігові, викупленої ним у Савичів у 1718 році 381

Додаток II

Судова справа за позовом Павла Полуботка

323. 1716, листопада 23. Баришівка – Акт баришівського уряду, складений за скаргою чернігівського полковника Павла Полуботка на баришівського міщанина Гната Лієнка щодо виданої Лієнком асекурації, в якій вину за збитки ошмянського ловчого Міхала Цибульського перекладено на Полуботка 383

Додаток III

Листи Павла Полуботка

А. До переяславського полкового сотника Івана Добронізького

324. 1721, квітня 2. Валдай – Лист Павла Полуботка про перевезення тіла померлого генерального хорунжого Івана Сулими до України 386

Б. До гетьмана Івана Скоропадського

325. 1710, серпня 10. Чернігів – Лист Павла Полуботка з приводу можливого звільнення полонених братів Іохновичів, що утримуються в Чернігові 388
326. 1720, травень-червень. Глухів – Лист Павла Полуботка з приводу його прав на куплений млин, розташований на Самотузькій греблі, та наклепів на нього з боку колишнього власника, мельника Якима Бідного 389

В. До фельдмаршала Олександра Меншикова

327. 1720, березня 23. Чернігів – Лист Павла Полуботка щодо непричетності до збереження вина, яке належало померлому генералу Яковлєву, та з приводу постачання Меншикову риби 391

328. 1720, березня 31. Чернігів – Лист Павла Полуботка щодо наданої допомоги в справах, які Меншиков доручив своєму посланцю, з повідомленням про відправлені в дарунок Меншикову 4 бочки пива, 2 бочки меду та свіжу рибу 392
329. 1720, квітня 20. Чернігів – Лист Павла Полуботка з поздоровленням Меншикова і його сім'ї зі святом Воскресіння Христового 393
330. 1720, травня 5. Гадяч – Лист Павла Полуботка щодо необхідності подальшої участі козаків полку разом з офіцерами і солдатами київського гарнізону в спільних заставах, запроваджених у 1714 році київським губернатором Голіциним для недопущення ввезення заборонених товарів 394
331. Друга половина 1720 року. – Лист Павла Полуботка щодо труднощів в розташуванні Мекленбургського корпусу на Чернігівщині, де також розташовано й Київський драгунський полк, з проханням вивести мекленбургців з території його полку 395
332. 1721, не раніше 5 квітня – не пізніше 15 квітня. Новгород – Лист Павла Полуботка щодо шляхів, якими йдуть козаки на канальні роботи до Ладоги, зі звісткою про смерть генерального хорунжого Сулими 395
333. 1721, квітня 16. Новгород – Лист Павла Полуботка з поздоровленням Меншикова і його сім'ї зі святом Воскресіння Христового 396
334. 1721, травня 11. Нова Ладога – Лист Павла Полуботка з повідомленням про прибуття козаків його команди на канальні роботи до Ладоги та організацію початку робіт козаків на каналі 397
335. 1721, червня 28. Обоз біля каналу – Лист Павла Полуботка з поясненням Меншикову причин відмови надати полковнику Скорнякову-Писарєву триста козаків Стародубського полку для робіт у Катерингофі 398
336. 1721, липня 14. Біля каналу, з під села Дубни – Лист Павла Полуботка щодо великої смертності і захворювань козаків його команди 399
337. 1721, липня 21. Біля каналу, з під села Дубни – Повторний лист Павла Полуботка щодо подальшого збільшення смертності і захворювань козаків його команди, із запитом до Меншикова як запобігти збільшенню захворювань 399
338. Перша половина березня 1722 року. – Лист Павла Полуботка стосовно призначеного походу десятитисячного корпусу козаків під Царицин 400
339. Березень-квітень 1722 року. – Лист Павла Полуботка щодо уточнення маршруту військ, яким призначено за царським указом йти під Царицин 401
340. 1722, листопада 26. Глухів – Лист Павла Полуботка з повідомленням про отриманий від Меншикова через полковника Іларіонова лист 402
341. 1722, грудень. Глухів – Лист Павла Полуботка щодо готовності виконати прохання Меншикова, викладене в його листі, переданому через шталмейстера Богдана Родіонова 403

Додаток IV

342. Грамота видана Сенатом від імені царя Петра I Павлу Полуботку і генеральній старшині на управління Україною до обрання повночинного гетьмана 404

Додаток V

343. Уривки зі щоденника гетьманської канцелярії за 1722-1723 рр., записаного військовими канцеляристами Пилипом Борзаківським та Павлом Ладинським 406

Додаток VI

Опис маєтностей Павла Полуботка

344. Опис конфіскованого майором Раєвським та гвардійським сержантом Львовим за наказом бригадира Румянцева у грудні 1723 - січні 1724 рр. майна і маєтностей Полуботків, із засвідченням повернення конфіскату за наказом цариці Катерини I дружині Полуботка та його синам Якову і Андрію у 1725 році 444

Додаток VII

Універсали українських гетьманів

345. 1657, липня 7. Чигирин – Універсал Богдана Хмельницького про дозвіл Київському Видубицькому Михайлівському монастиреві збирати медову данину в селах Волосовичі і Нестановичі 506
346. 1659, останні числа листопада. Богуслав – Універсал Юрія Хмельницького про взяття під гетьманську оборону Семена Лопуха, із звільненням від усіх поборів і повинностей його млина у Бобровиці та хутора в Гоголеві 507
347. 1659, грудня 18. Чигирин – Наказ Юрія Хмельницького козаку Дмитрові, Носачишиному зятю, повернути захоплений став на потреби церков містечка Ольховця та прибути з ольховецькими жителями у цій справі до гетьмана 507
348. 1660, червня 25. Богуслав – Універсал Юрія Хмельницького про підтвердження прав острицького козака Петра Беремецького на спадкові землі 508
349. 1669, травня 1. Батурин – Наказ Дем'яна Многогрішного стародубському полковникові Петру Рославцю судити і стратити розбійника з банди Івашка, що нападає на купців, з розпорядженням шукати інших розбійників та прискорити спорядження військового товариства 509
350. Не раніше червня 1669 – не пізніше березня 1672. Батурин – Універсал Дем'яна Многогрішного Рихлівському монастирю про розмежування монастирських володінь 510
351. 1671, червня 22. Чигирин – Оборонний універсал Петра Дорошенка Мотронинському Троїцькому монастиреві на маєтності біля монастиря, з наданням на монастир щорічно 200 золотих 512
352. 1671, липня 13. В обозі – Оборонний універсал Петра Дорошенка Мотронинському Троїцькому монастиреві на монастирських людей 513
353. 1672, червня 27. Батурин – Універсал Івана Самойловича про підтвердження прав Макошинського монастиря на млини, озеро, поля і сіножаті 514
354. 1672, червня 27. Батурин – Оборонний універсал Івана Самойловича Макошинському монастиреві на маєтності 515
355. 1695, жовтня 28. Батурин – Універсал Івана Мазепи про звільнення пасіки Межигірського монастиря в Лебединському лісі від медової десятини 515
356. 1695, грудня 29. Батурин – Наказ Івана Мазепи чернігівському полковникові щодо повернення прав Чернігівського П'ятницького монастиря на незаконно відчужені посполиті грунти і млинові прибутки, непритягнення до власного підданства полковником і старшиною монастирських підданих та справедливого обкладення їх стацією на сердюків 516
357. 1697, червня 23. Батурин – Наказ Івана Мазепи менському сотникові щодо нерозміщення піхотного товариша при Макошинському дівичому монастирі із забороною утримувати їх за рахунок вбогих людей, що живуть при монастирі 518

358. 1698, січня 5. Батурин – Універсал Івана Мазепи про підтвердження прав Київського Микільського монастиря на Борщівку, Гатне, Глинищі і Григорівщину за стародавніми привілеями 518
359. 1699, грудня 10. Батурин – Універсал Івана Мазепи щодо непорушення прав Макошинського дівичого монастиря на військову частку прибутків у Величківському млині 520
360. 1700, березня 22. Батурин – Наказ Івана Мазепи синявському та киселівському сотникам прибути в Глухів на Генеральний Суд за позовом Макошинського монастиря про привласнення сотниками усіх прибутків з монастирського млина 521
361. 1700, червня 14. Батурин – Універсал Івана Мазепи про підтвердження прав Київського Межигірського монастиря на села Дем'янчичі і Харківці 521
362. 1700, листопада 22. Батурин – Наказ Івана Мазепи менським та хвеськівському мельникам прибути на Генеральний Суд за скаргою на них з Макошинського дівичого монастиря у привласненні ними військових часток прибутків, наданих монастиреві 522
363. 1701, червня 27. Табір під Макошином – Оборонний універсал Івана Мазепи Макошинському дівичому монастиреві на захист монастирських маєтностей від спустошення козацьким військом, що прямує повз них на війну в Інфлянтію 523
364. 1701, вересня 13. Батурин – Універсал Івана Мазепи козелецькому протопопу Петру Федоровичу про поділ навпіл військових прибутків з млина, належного йому з співвласником, військовим товаришем Йосипом Міткевичем, між ними обома 524
365. 1702, травня 1. Батурин – Універсал Івана Мазепи про підтвердження прав Київського Братського монастиря на Овлукські озера і сіножаті 525
366. 1702, травня 23. Батурин – Наказ Івана Мазепи ігумену Київського Видубицького монастиря вжити заходів, щоб монастирські дозорці на монастирських переправах через Дніпро не пропускали втікачів з Лівобережжя, які намагаються переселитися за кордон на Правобережжя 527
367. 1702, жовтня 27. Батурин – Універсал Івана Мазепи про підтвердження прав Київського Братського монастиря на Которські грунти 528
368. 1704, лютого 16. Батурин – Оборонний лист Івана Мазепи Видубицькому монастирю у справі захисту від вирубки монастирських дерев, що стоять на Либеді, шафарем Києво-Печерської лаври та захисту монастирського містечка Літковичі від поборів охотницьких козаків, розташованих в ньому, та від переїжджих 530
369. 1704, березня 11. Батурин – Універсал Івана Мазепи про підтвердження прав вдови Якова Жураківського Марини та її синів на села Щеблі та Велику і Малу Слободки 531
370. 1704, квітня 8. Батурин – Універсал Івана Мазепи в Переяславський полк про заборону влаштовувати перевози через Дніпро, а користуватися лише Київськими і Терехтемирівським 531
371. 1705, травня 11. Батурин – Наказ Івана Мазепи чернігівському полковникові Павлу Полуботкові розібрати справу про права Войцеховичів на млин, відібраний у них Бурковським за часів його полковництва 533
372. 1706, липня 22. Обоз від Василькова – Універсал Івана Мазепи про підтвердження звільнення київським митрополитом Варлаамом Ясинським власності Київського Видубицького монастиря від управління Київської митрополії 534
373. 1706, вересня 1. Київ – Універсал Івана Мазепи про підтвердження прав Київського Видубицького монастиря на село Дацьки та на млин на річці Росі 535

374. 1707, вересень-листопад. Київ-Печерський – Наказ Івана Мазепи корсунському старості Василю Ждановичу розслідувати справу щодо побудованого жителем села Луки Юрком, підданим Києво-Пустинного Микілького монастиря, млина на річці Росі 536
375. 1708, січня 23. Батурин – Наказ Івана Мазепи чернігівському полковникові вчинити між Мокрієвичами поділ нерухомості та іншого майна і цінностей, що залишилися після смерті Карпа Мокрієвича 537
376. 1708, серпня 31. Обоз від Бикова – Лист Івана Мазепи ігуменові Київського Видубицького монастиря із забороною самочинно знищувати млини корсунських жителів та наказом, у випадку порушення ними монастирських прав, діяти правовими заходами 539
377. 1713, квітня 23. Бендери – Оборонний універсал Пилипа Орлика польському полковникові Роговському на Іванківці 539

Додаток VIII

Універсали генеральної старшини і полковників

378. 1691, травня 28. Батурин – Лист генерального судді Сави Прокоповича до кролевецького сотника про дозвіл гетьмана сотникові прилучити до підданства посполитих, осаджених біля Гути 541
379. 1706, квітня 12. Кролевець – Наказ генерального судді Василя Кочубея добротівському отаманові розглянути справу між Захарієм Пулинцем та кролевецьким сотником Іваном Маковським у справі проданих Пулинцем своїх грунтів, нібито належних Маковському 542
380. 1707, липня 2. Ретик – Наказ генерального судді Василя Кочубея козакам і посполитим з належного йому села Ярославця не брати в заставу чужі грунти без відома відповідних урядників, під загрозою втрати грошей наданих в заставу 543
381. 1715, серпня 26. Стародуб – Наказ генерального бунчужного Якова Лизогуба стародубським урядовцям із забороною розміщувати російських військових в будинку Дем'яна Григоровича 543
382. 1718, серпня 2. Глухів – Наказ генерального судді Івана Чарниша значному військовому товаришеві Петру Корецькому повернути Євфимії Тимошенковій захоплене ним на її полях збіжжя, або з'явитися з нею на розгляд справи до Генерального Суду 544
383. 1718, серпня 19. Глухів – Наказ генерального судді Івана Чарниша значному військовому товаришеві Петру Корецькому повернути стародубівському полковому осавулові Семену Березовському забране жито та не зазіхати на його землю 545
384. 1719, липня 16. Прилуки – Універсал генерального бунчужного Якова Лизогуба про підтвердження прав значного військового товариша Павла Раковича на сіножать 546
385. 1719, липня 11. Прилуки – Оборонний універсал генерального бунчужного Якова Лизогуба товаришу Прилуцького полку Стефану Леонтійовичу на дубняк 547
386. 1720, січень. Переяслав – Універсал генерального хорунжого Івана Сулими про підтвердження прав переяславського полкового осавула Лукаша Васильовича на хутір над Сухим Чумгачком, з дозволом на будівництво млина та з наданням права на використання сіножаті 548

387. 1721, листопада 4. Стародуб – Універсал генерального бунчужного Якова Лизогуба про делегування повноважень Антонові Давидовичу на збирання з дегтярів встановленого на військо податку 549

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ПОЛК

388. 1710, жовтня 16. В обозі під Нерубанівкою – Універсал білоцерківського полковника Антонія Танського про призначення Симона Якименка хорунжим Білоцерківського полку, з наданням йому села Устимівки 550

ГАДЯЦЬКИЙ ПОЛК

389. 1716, квітня 12. Зіньків – Універсал гадяцького полковника Михайла Милорадовича про підтвердження протекції вдові ахтирського обозного Євдокії Павловні та про непритягнення її до будь-яких повинностей 551
390. 1722, жовтня 9. Бутівка – Наказ гадяцького полковника Михайла Милорадовича бутівському старості щодо охорони визначених меж грунтів, належних до Бутівки 552

КИЇВСЬКИЙ ПОЛК

391. 1687, серпня 4. Козелець – Наказ київського полковника Костянтина Солонини війту і громаді села Данівки щодо послуху Козелецькому Георгіївському монастиреві 553
392. 1710, квітня 24. Козелець – Універсал київського полковника Федора Вольського про надання села Данівки Козелецькому Георгіївському монастиреві 553
393. 1713, грудня 5. Козелець – Універсал київського полковника Антонія Танського про підтвердження прав Козелецького Георгіївського монастиря на монастирських підданих в передмісті Козелця та в околишніх селах Закладках, Опеньках, Шуляках, Лихолітках, Голомаздах і Данівці 554
394. 1717, липня 22. Козелець – Наказ київського полковника Антонія Танського бобровицькому сотникові щодо невтручання місцевих козаків в грунти належні підданим Київського Видубицького монастиря, посполитим з Ярославки 555
395. 1718, червня 24. Козелець – Універсал київського полковника Антонія Танського про надання в послушенство київському полковому хорунжому Івану Кукурану скрипчанських посполитих 556

ЛУБЕНСЬКИЙ ПОЛК

396. 1694, листопада 25. Пирятин – Універсал лубенського полковника Леонтія Свічки про підтвердження прав Василя Левченка на надані та куплені володіння 557
397. 1703, листопада 7. Лубни – Універсал лубенського полковника Дмитра Зеленського з дозволом Василю Леонтійовичу осадити хутір на купленному місці 558
398. 1709, червня 10. Обоз під Багачкою – Універсал лубенського полковника Василя Савича про надання значному військовому товаришеві Петру Зарудному села Москалівки 559
399. 1709, липня 22. Лубни – Універсал лубенського полковника Василя Савича про послушенство кагатличан колишньому чигириндубровському сотникові Івану Булюбашу та непідлеглість їх чигириндубровській старшині 559
400. 1709, вересня 11. Лубни – Універсал лубенського полковника Василя Савича про надання значному військовому товаришеві Івану Корнійовичу села Денисівки 560

401. 1710, січня 16. Ромни – Універсал лубенського полковника Василя Савича про надання значному військовому товаришеві Афанасію Михайловичу села Сурмачівки 561
402. 1712, жовтня 3. Лубни – Наказ лубенського полковника Василя Савича громаді села Скоробагатьки виконувати послушенство Павлу Мартосу попри звільнення ним посади сотника 562
403. 1714, липня 16. Лохвиця – Універсал лубенського полковника Андрія Марковича про підтвердження прав значного військового товариша Петра Зарудного на володіння селом Москалівкою 562
404. 1714, вересня 22. Лохвиця – Універсал лубенського полковника Андрія Марковича про підтвердження прав лубенського полкового обозного Павла Мартоса на село Скоробагатьки 563
405. 1717, березня 1. Ромни – Універсал лубенського полковника Андрія Марковича про надання Семену Максимовичу села Бондарі 564
406. 1719, квітня 3. Ромни – Універсал лубенського полковника Андрія Марковича про підтвердження угоди між березняківськими жителями та значним лубенським обивателем Федором Кулябкою щодо розмежування грунтів 565

МИРГОРОДСЬКИЙ ПОЛК

407. 1709, січня 1. Білоцерківка – Універсал миргородського полковника про підтвердження прав білоцерківського сотника Лавріна Васильовича на село Решетилівку, раніше належне його батькові, миргородському обозному Василю Онисимовичу 566
408. 1710, вересня 18. Сорочинці – Універсал миргородського полковника Данила Апостола про надання Василю Родзянку села Єнці 567

НІЖИНСЬКИЙ ПОЛК

409. 1656, березня 12. Борзна – Наказ ніжинського полковника Григорія Гуляницького менському сотникові щодо належності полів, за часів Хмельниччини втрачених колишнім панством, Макошинському жіночому монастиреві 568
410. 1660, липня 21. Ніжин – Універсал ніжинського полковника Василя Золотаренка про надання Макошинському жіночому монастиреві двох млинових каменів в селі Величківцях 568
411. 1709, жовтня 16. Ніжин – Наказ ніжинського полковника Лук'яна Жураківського до мринського сотника Феодора Тарасовича щодо відправлення в Ніжин на будівництво Київської фортеці полонених шведів 569
412. 1715, листопада 17. Ніжин – Оборонний універсал ніжинського полковника Лук'яна Жураківського івангородському цеху ткачів, швеців та кравців 570
413. 1719, вересня 3. Глухів – Універсал ніжинського полковника Петра Толстого про підтвердження прав івангородського сотника Василя Дмитровича на греблю на річці Острі, з наданням права побудувати млин та отримувати з нього всі прибутки 570

ПЕРЕЯСЛАВСЬКИЙ ПОЛК

414. Не раніше середини 1682 – не пізніше травня 1687. Переяслав – Універсал переяславського полковника Леонтія Полуботка про надання сіножатей для царського гарнізону в Переяславі 571

415. 1689, липня 29. Переяслав – Універсал переяславського полковника Леонтія Полуботка про надання переяславському полковому хорунжому Олександру Сулимі сіл Вовчки і Строкова 573
416. 1708, грудня 2. Лебедин – Універсал переяславського полковника Стефана Томари про надання переяславському полковому писарю Якову Рустановичу села Виповець 574
417. 1712, грудня 13. Домонтів – Універсал переяславського полковника Стефана Томари про дозвіл домонтівським шевцям торгувати в Золотоноші 574
418. 1713, травня 13. Переяслав – Універсал переяславського полковника Стефана Томари про надання переяславському полковому судді Олександру Сулимі села Міцаловки 575

ПОЛТАВСЬКИЙ ПОЛК

419. 1714, липня 8. Полтава – Універсал полтавського полковника Івана Черняка про надання в послушенство кобеляцькому сотникові Саві Михайловичу людей, що живуть при його купленій Кобеляцькій греблі 576
420. 1719, вересня 5. Келеберда – Універсал полтавського полковника Івана Черняка про призначення Павла Вакуленка переволочанським сотником 577
421. 1719, жовтня 19. Полтава – Універсал полтавського полковника Івана Черняка про дозвіл товаришеві Решетилівської сотні Родіону Івановичу побудувати греблю і млин на два кола на річці Говтві, на купленому ним місці 577

ПРИЛУЦЬКИЙ ПОЛК

422. 1709, березня 27. Прилуки – Універсал прилуцького полковника Івана Носа про підтвердження прав прилуцького цеху музик, на підпорядкування йому всіх, хто заробляє грою музики в Прилуцькому полку 578
423. 1709, квітня 12. Прилуки – Універсал прилуцького полковника Івана Носа про права та обов'язки прилуцького кравецького цеху 579
424. 1709, вересня 1. Прилуки – Універсал прилуцького полковника Івана Носа про підтвердження прав прилуцької ратуші на млини, на річці Смоші 580
425. 1712, січня 4. Прилуки – Універсал прилуцького полковника Івана Носа про затвердження угоди значного військового товариша Федора Марковича із заїздськими та товкачівськими жителями на будівництво греблі на належній йому ділянці річки Удай 581
426. 1715, вересня 15. Прилуки – Універсал прилуцького полковника Гната Галагана про підтвердження прилуцькому цехові кравців і кушнірів давніх привілеїв 582
427. 1717, листопада 15. Прилуки – Наказ прилуцького полковника Гната Галагана боршенському війтові не притягати до посполитих повинностей Харка Коваленка та Левка Толоку 583
428. 1718, грудня 20. Прилуки – Універсал прилуцького полковника Гната Галагана про права і обов'язки прилуцького різницького цеху 583
429. 1719, січня 29. Прилуки – Універсал прилуцького полковника Гната Галагана про заснування та регламентацію роботи прилуцького калачницького цеху 584
430. Близько 1719 року. Прилуки – Наказ прилуцького полкового судді Івана Марковича боршенському війтові не притягати до посполитих повинностей Харка Коваленка та Левка Толоку 585
431. 1723, січня 22. Прилуки – Наказ прилуцького полковника Гната Галагана з'явитися в Прилуки брагинському війтові Макаруку з тамтешніми жителями Кіндратом Шевцем з дружиною, Сіроштаном та Грищихою 586

432. 1663, вересня 3. Сосниця – Універсал сосницького полковника Якова Скидана про підтвердження прав Макошинського жіночого монастиря на два млинових каменя в селі Величківцях 586

СТАРОДУБСЬКИЙ ПОЛК

433. 1699, січня 2. Стародуб – Універсал стародубського полковника Михайла Миклашевського про взяття під полковничу протекцію Івана Андросенка Шепелича 587
434. 1708, червня 4. В таборі під Ратновим – Універсал стародубського полковника Івана Скоропадського про надання стародубському полковому хорунжому Федору Скоробагатому села Манюки 588
435. 1708, вересня 2. Табір з під Глинного – Універсал Івана Скоропадського про підтвердження прав новгородського сотенного писаря Семена Березовського на хутір Горбовецького, наданний йому новгородським сотником Лук'яном Жоравком 588
436. 1709, жовтня 19. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про надання хорунжому Стародубської полкової сотні Філіпу Данченкові села Лакома Буда 589
437. 1710, лютого 9. Почеп – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про підтвердження прав Петра і Корнія Брученків на селище Шматів та інші володіння 590
438. 1710, лютого 29. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки з дозволом осадити слободу і побудувати млин-вешняк на міські потреби Мглина 591
439. 1711, серпня 23. В обозі під Самарою – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про дозвіл військовому товаришеві Василю Даниловському побудувати греблю і млин на річці Поконянці 591
440. 1712, лютого 24. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про підтвердження прав стародубського полкового писаря Павла Дублянського на набуті землі, з дозволом осадити на них слободу та наданням йому села Лопатні 592
441. 1712, травня 20. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про послушенство посполитих з села Чортовичі стародубському полковому хорунжому Стефанові Якимовичу 593
442. 1713, липня 27. Обоз під Києвом – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про надання значному товаришеві Стародубського полку Олексію Єсимонтовському восьми дворів посполитих в селі Єсимонтовці 594
443. 1713, листопада 29. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про козацькі права Павла Сердюченка та його обов'язки перед чернижівською громадою за грунт, яким він володіє в селі Чернижові 595
444. 1714, січня 12. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про підтвердження прав хорунжого Стародубської Полкової сотні Філіпа Данченка на діброви і млинок, з правом осадити там слободу 596
445. 1714, лютого 1. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про дозвіл стародубському полковому писарю Павлу Дублянському завести хутір, побудувати млин та осадити слободу на вподобаних ним місцях 597
446. 1714, липня 4. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жорав-

ки про надання стародубському полковому осавулові Семену Березовському села Ведмеді ... 598
447. 1714, липня 15. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про дозвіл стародубському полковому судді Прокопу Силенкові передати своєму синові Тимофію військове село Білий Колодязь ... 598
448. 1715, березня 10. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про підтвердження прав Печеницького жіночого монастиря на слободу Шапочку та на інші володіння ... 599
449. 1715, квітня 20. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки з дозволом Василю Добрянському осадити слободу на урочищі Старосілці, а на річці Грозлівці засипати греблю та побудувати млин-вешняк ... 600
450. 1716, березня 1. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про накладення на Павла Сердюка боярського послушенства на користь стародубського полкового писаря Григорія Скорупи ... 601
451. 1717, липня 12. Обоз під Печерськом – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про підданство гарцівських бобилів Василю Журману ... 601
452. 1717, жовтня 3. Стародуб – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про підтвердження прав значного військового товариша Леонтія Мархаленка на село Артюшкове ... 602
453. 1718, листопада 20. Новгород (Сіверський) – Універсал стародубського полковника Лук'яна Жоравки про взяття під полковничу протекцію Григорія Шепеленка та його матері ... 603
454. 1722, квітня 28. Стародуб – Наказ стародубського наказного полковника Петра Корецького про підданство гарцівських бобилів Василю Журману ... 603
455. 1722, листопада 21. Стародуб – Наказ стародубського наказного полковника Петра Корецького шептаківському старості Василю Мовчану щодо стягнення згідно присуду полкового суду з Феденків компенсації архипівцям, за підтоплення їх берега греблею Феденків ... 604

ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ПОЛК

456. 1671, травень. Батурин – Універсал чернігівського полковника Івана Лисенка про підтвердження прав Макошинського жіночого монастиря на поля біля Мени і Макошина ... 605
457. 1672, квітня 27. Батурин – Оборонний універсал чернігівського полковника Василя Борковського Макошинському жіночому монастиреві на млини, поля і сіножаті ... 606
458. 1688, січня 21. Макошинський монастир – Універсал чернігівського полковника Якова Лизогуба Макошинському монастиреві на монастирських підсусідків в Сосниці, Хвесківці та в монастирі ... 607
459. 1688, лютого 1. Макошин – Універсал чернігівського полковника Якова Лизогуба щодо допомоги в ремонті греблі Макошинського монастиря в селі Величківцях громадами сусідніх сіл ... 607
460. 1699, червня 12. Чернігів – Універсал чернігівського полковника Юхима Лизогуба про непритягнення монастирських підсусідків Макошинського дівичого монастиря до громадських повинностей ... 608
461. 1722, червня 14. Над каналом, під Кобаню – Універсал чернігівського полкового судді та наказного полковника Василя Томари про призначення менського сотника Івана Ігнатовича старшим над 600-тьма козаками з Сосницької, Киселівської, Понорницької, Волинської та Менської сотень, призначених на канальні роботи під Ладогу ... 609

462. 1657, вересня 4. Мозир – Наказ громадам сіл Волосовичі та Нестановичі командира мозирської козацької залоги Матвія Гафиловича сплачувати медову данину згідно гетьманського універсалу на Київський Видубицький Михайлівський монастир 610

Додаток IX

Промеморії Павла Полуботка і генеральної старшини в Малоросійську колегію

463. 1722, жовтня 1. Глухів – Відповідь Павла Полуботка і генеральної старшини в Малоросійську Колегію щодо здійсненого прилуцьким наказним полковником перепису хат 611
464. 1722, жовтня 24. Глухів – Відповідь Павла Полуботка і генеральної старшини в Малоросійську Колегію щодо умов доставлення кореспонденції полтавського коменданта Чичеріна в Глухів та надання коней і провідників для його кур'єра з терміновими листами 612
465. 1722, жовтня 29. – Відповідь Павла Полуботка і генеральної старшини в Малоросійську Колегію щодо передачі в Колегію справи про борг литвинівського козака Івана Юрченка литвинівському жителю Давиду Додрушавичу 613

Додаток X

Чолобитні старшини Запорозького Війська до царя Петра I

466. 1723, вересень. – Чолобитні Запорозького Війська до царя Петра I щодо непорушності судового устрою Гетьманщини і скасування введених хлібних і грошових податків 614
467. 1723, жовтня 1. Коломак – Коломацькі чолобитні Запорозького Війська до царя Петра I щодо скасування встановлених в Україні Малоросійською Колегією податків та щодо обрання з українців повночинного гетьмана 618

Наукове видання

Універсали Павла Полуботка (1722-1723)

Редактор
Броніслав Адамович

Художній редактор
Георгій Сергєєв

Технічний редактор
Майя Притикіна

Оригінал-макет підготувала
Ярослава Ленго

Підп. до друку 27.06.2008.
Формат 70x100 1/16. Папір офс. Офс.друк.
Ум. друк. арк. 58,5. Обл.-вид. арк. 62,77.
Ціна договірна.
Наклад 500. Замовлення № 8-1512

Надруковано у ЗАТ «ВІПОЛ»
03151, Київ–151, вул. Волинська, 60

Примітка

З приводу вміщеного на с. 6 портрету серед істориків точаться суперечки; деякі дослідники схильні вважати, що на ньому зображено батька Павла Полуботка – Леонтія.